

Klark Artur/Li Džentri

VRT RAME Prevod: Perišić Vuk/Živković Zoran

Clarke Arthur/Lee Gentry GARDEN OF RAMA (THE), 1991.

Serija "Rama" (3)

POLARIS 1991. Prvi deo: NIKOLIN DNEVNIK

1.

29. decembar 2200.

Pre dve noći, u 10.44 po griničkom vremenu na Zemlji, Simona Tiaso Vejkfild ugledala je Vaseljenu. Bilo je to neverovatno iskustvo. Mislila sam da sam i ranije doživljavala moćna osećanja, ali ništa u mom životu - ni smrt moje majke, ni zlatna olimpijska medalja iz Los Anđelesa, ni trideset šest sati koje sam provela sa princom Henrijem, pa čak ni rođenje Ženevjev pod brižnim pogledom mog oca u bolnici u Turu - nije bilo tako snažno kao radost i olakšanje kada sam konačno začula Simonin prvi plač.

Majkl je preorekao da će se beba roditi na Božić. Na svoj uobičajen, drag način kazao nam je kako veruje da će nam Bog "dati znak" tako što će udesiti da se naše svemirsko čedo rodi upravo na Isusov pretpostavljeni rođendan. Ričard se podsmehnuo, kao što je uvek činio kada bi Majklov religijski zanos uzeo maha. Međutim, pošto sam na Badnje večer osetila prve jake trudove, malo je nedostajalo da se i Ričard preobrati u vernika.

Te noći uoči Božića spavala sam nemirno. Baš pred samo buđenje usnila sam dubok, živopisan san. Šetala sam pored našeg veštačkog jezera u Bovoau, igrajući se sa svojim mezincom, patkom Danoom, i njegovim divljim drugarima, kada sam začula jedan glas koji me je dozivao. Nisam uspela da ga prepoznam, ali bilo je izvesno da pripada nekoj ženi. Ona mi reče da mi predstoji izuzetno težak porođaj i da će mi biti potreban i poslednji delić snage da donesem svoje drugo dete na svet.

Na sam Božić, pošto smo jedni drugima uručili skromne poklone koje je svako od nas u potaji naručio kod Ramanaca, započela sam da podučavam Majkla i Ričarda za slučaj da stvari krenu neočekivanim tokom. Verujem da bi se Simona odista rodila na dan Božića samo da moja svest nije do te mere bila opterećena saznanjem kako dva muškarca nisu ni izbliza obučena da mi pomognu u slučaju iskršavanja ozbiljnih problema. Verovatno je da je moja volja bila ta koja je odložila rođenje deteta za dva dana.

Jedan od vanrednih postupaka o kojima smo raspravljali odnosio se na mogućnost da beba zauzima karlični položaj. Nekoliko meseci ranije, kada je moja nerođena devojčica još imala izvesnu slobodu kretanja unutar materice, bila sam prilično sigurna da je okrenuta naopačke. Pomislila sam, doduše, da se ispravila tokom poslednjih nedelja pre no što se spustila u preporođajni položaj. Bila sam samo delimično u pravu. Ona je, istini za volju, uspela da glavom napred uđe u porođajni kanal; međutim, lice joj je bilo okrenuto naviše, prema mom stomaku, tako da joj je posle prvog ozbiljnog niza trudova vrh glave zastao, nezgrapno pritisnut o moju karlicu.

U bolnici na Zemlji akušer bi verovatno pribegao carskom rezu. On bi zasigurno bio pripravan za predupređivanje komplikacija, nastojeći da u ranoj fazi porođaja, uz pomoć robotizovanih instrumenata, okrene Simoninu glavu pre nego što se ona nađe u ovako nepovoljnom položaju.

Kako je porođaj odmicao, bol je postajala sve nepodnošljivija. Između snažnih grčeva koji su pribijali devojčicu uz moje nepopustljive kosti pokušavala sam da izvikujem naredbe Majklu i Ričardu. Ričard je bio gotovo neupotrebljiv. Nije mogao da podnese moje bolove (ili "noćnu moru" kako je to kasnije nazvao), a još manje epiziotomiju ili korišćenje improvizovanih forcepsa koje smo dobavili od Ramanaca. Majkl, neka mu je duša blagoslovena, srčano se borio sledeći moja, ponekad necelovita uputstva. Znoj mu se slivao sa čela uprkos srazmerno niskoj temperaturi u sobi. Upotrebio je skalpel iz moje torbice za hitnu pomoć da me šire otvori, a onda je, posle trenutka oklevanja zbog sve te silne krvi, forcepsima pronašao Simoninu glavu. Nekako je, u trećem pokušaju, uspeo da je potisne unatrag u porođajni kanal i da je obrne, tako da je mogla da bude rođena.

Obojica su vrisnula kada se ona pomolila. Nastojala sam da se usredsredim na svoj ritam disanja, plašeći se da ne izgubim svest. Uprkos oštrom bolu i sama sam kriknula kada je moj naredni trud izbacio Simonu u Majklove ruke. Ričardu je kao ocu palo u zadatak da preseče pupčanu vrpcu. Kada je Ričard obavio posao, Majkl uzdiže Simonu kako bih mogla da je vidim. "Devojčica", prozbori on sa suzama u očima. Nežno ju je položio na moje grudi i ja se malko uzdigoh da je pogledam. Prvi utisak je bio da neverovatno liči na moju majku.

Prisilila sam sebe da ostanem oprezna do uklanjanja posteljice i završila sam podvezivanje uz Majklovu pomoć, s tim što je on načinio rezove skalpelom. A onda sam izgubila svest. Malo je pojedinosti kojih se sećam iz sledeća dvadeset četiri časa. Bila sam toliko iscrpljena od muka i porođaja (trudovi su se ponavljali svakih pet minuta tokom jedanaest sati pre nego što je Simona konačno rođena), te sam koristila svaku priliku da se ispavam. Moja nova kćerka smesta je prionula na dojenje bez ikakvog podsticanja, a Majkl je kasnije tvrdio da je jednom ili dvaput sisala čak i kada sam ja bila tek delimično budna. Mleko mi sada navire u dojke odmah pošto Simona počne da sisa. Kada završi, izgleda sasvim zadovoljna. Presrećna sam što joj moje mleko, čini se, odgovara... Pribojavala sam se da ću možda imati isti problem kao sa Ženevjev.

Jedan od dvojice muškaraca uvek je uz moje uzglavlje kada se probudim. Ričardovi osmesi stalno izgledaju malo usiljeni, ali se u njima ipak razaznaje uvažavanje. Majkl je uvek spreman da mi preda dete u naručje ili da mi ga položi na grudi kada se probudim. On je nosi sa lakoćom, a čak i kada ona plače, stalno mrmlja: "Divna je".

U ovom času Simona spava pokraj mene povijena u nazovi ćebe koje su izradili Ramanci (krajnje je teško opisati tkaninu, a posebno odabrati reči koje određuju kvalitet, kao na primer "meka" u bilo kakvom određujućem smislu koji bi naši domaćini mogli da razumeju). Ona zaista izgleda kao moja majka. Koža joj je sasvim tamna, možda tamnija i od moje, a pramenčić kose na glavi crn je kao zift. Oči su joj tamnosmeđe. Teško da bi se Simona mogla nazvati lepom sa tom glavom, još zašiljenom i izobličenom od mukotrpnog porođaja. Ali Majkl je naravno u pravu. Ona je sjajna. Moje oči su u stanju da nazru lepotu u dubini tog krhkog, crvenkastog stvorenja koje diše takvom grozničavom brzinom. Dobro došla na svet, Simona Vejkfild!

2.

6. januar 2201.

Već dva dana sam potištena. I umorna, oh, tako umorna. Iako sam sasvim svesna da patim od tipičnog slučaja posleporođajnog sindroma, nisam u stanju da ublažim depresivna osećanja.

Jutros je bilo najgore. Probudila sam se pre Ričarda i ćutke ležala na svom delu madraca. Bacila sam pogled na Simonu koja je mirno spavala u ramanskoj kolevci do zida. Uprkos osećanjima ljubavi prema njoj, nijedna povoljna misao u pogledu njene budućnosti nije mi iskrsla u svesti. Sjaj uzbuđenja koji je okruživao njeno rođenje i trajao sedamdeset dva sata potpuno je iščezao. Beskrajni tok beznadežnih predstava i pitanja bez odgovora neprekidno struji kroz moju svest. Kakav će biti tvoj život, mala moja Simona? Kako bismo mi, tvoji roditelji, mogli da obezbedimo tvoju sreću?

Moja draga kćeri, ti živiš sa svojim roditeljima i njihovim dobrim prijateljem Majklom O'Tulom u podzemnom skloništu gargantuanskog svemirskog broda vanzemaljskog porekla. Sve troje odraslih u tvom životu su kosmonauti sa planete Zemlje, deo posade ekspedicije broda "Njutr" upućene pre godinu dana da istraži cilindrični svetić zvan Rama. Tvoja majka, otac i general O'Tul jedina su ljudska bića koja su se još nalazila na ovoj tuđinskoj letelici kada je Rama naglo promenio svoju putanju da bi izbegao uništenje koje mu je namenila paranoidna Zemlja lansirajući svoju nuklearnu falangu ka njemu.

Iznad našeg skloništa nalazi se ostrvski grad sazdan od tajanstvenih nebodera - Njujork, kako ga mi zovemo. Okružen je zamrznutim morem koje opisuje krug po unutrašnjosti ogromnog svemirskog broda presecajući ga na pola. U ovom času, prema proračunima tvog oca, samo što smo presekli Jupiterovu orbitu (premda je velika gasna lopta veoma daleko, sa druge strane Sunca), sledeći hiperboličnu putanju koja će nas naposljetku potpuno izvesti iz Sunčevog sistema. Ne znamo kuda idemo. Ne znamo ko je sagradio ovaj svemirski brod, niti zbog čega je sazdan. Znamo, doduše, da na njemu ima i drugih stvorova, ali nemamo predstavu o tome odakle oni potiču. Pri tom, imamo razloga da verujemo da su barem neki od njih u stanju da budu neprijateljski raspoloženi.

Poslednja dva dana moje misli neprekidno se vrte u ovom istom krugu. Svaki put dolazim do istog mučnog zaključka: neoprostivo je da mi, po pretpostavci zreli i odrasli ljudi, donesemo jedno bespomoćno i nevino biće u sredinu o kojoj znamo tako malo i nad kojom nemamo baš nikakvu kontrolu.

Rano jutros, čim sam shvatila da mi je trideset sedmi rođendan, počela sam da plačem. Ispočetka suze su bile blage, a plač nečujan, no kako su sećanja na prošle rođendane navirala u moju svest, duboki jecaji zamenili su lako cmizdrenje. Osećala sam oštru, bolnu žalost ne samo zbog Simone već i zbog sebe same. I dok sam se sećala veličanstvene plave planete sa koje potičemo, ne uspevajući da je smestim u Simoninu budućnost, opet sam postavljala sebi isto pitanje: Zašto sam rodila dete usred sveg ovog košmara?

Evo te reči ponovo. Ona je jedna od Ričardovih najomiljenijih. U njegovom rečniku "košmar" praktično ima neograničenu primenu. Sve što je haotično ili izvan kontrole, bilo da je posredi tehnički problem ili porodična kriza (poput žene koja jeca u nastupu žestoke posleporođajne depresije), određuje se kao košmar.

Ovog jutra od muškaraca nije bilo neke pomoći. Njihovi uzaludni pokušaji da me odobrovolje samo su doprineli mojoj turobnosti. Zbog čega gotovo svaki muškarac, kada je suočen sa nesrećnom ženom, smesta pretpostavlja da je njena nesreća na neki način povezana sa njim? U stvari, nisam poštena. Majkl ima troje dece i zna ponešto o

osećanjima koje me sada tište. On me uglavnom zapitkuje šta bi mogao da uradi da mi pomogne. Ričarda su, međutim, moje suze potpuno razorile. Kada se probudio, bio je prestravljen i nije mogao da sluša moj plač. Najpre je pomislio da trpim nekakav užasan fizički bol. Jedva da sam ga malo razuverila kada sam mu objasnila da sam naprosto potištena.

Pošto sam ga ubedila da ne snosi nikakvu krivicu za moje raspoloženje, Ričard je ćutke slušao dok sam izražavala svoje brige u pogledu Simonine budućnosti. Priznajem da sam bila malo uzrujana, ali činilo se da on ne shvata ništa od onoga što sam mu govorila. Stalno je ponavljao istu frazu - kako Simonina budućnost nije nesigurnija od naše - verujući da će, budući da nema logičnog razloga za toliki nemir, moja depresija netom nestati. Konačno, posle više od sata nesporazumevanja, Ričard je ispravno zaključio da nije od pomoći, pa je odlučio da me ostavi nasamo.

(Šest sati kasnije)

Sada se bolje osećam. Ostala su još tri sata do kraja mog rođendana. Večeras smo priredili malu zabavu. Upravo sam završila dojenje Simone i ona ponovo leži pored mene. Majkl nas je napustio pre petnaestak minuta i otišao u svoju sobu niže u hodniku. Ričard je zaspao pet minuta pošto je položio glavu na jastuk. Proveo je vasceli dan radeći na mom zahtevu da pelene budu savršenije.

Ričard voli da provodi vreme u nadziranju i katalogiziranju naših uzajamnih veza sa Ramancima, ili sa onima, ma ko to bio, koji rukuju kompjuterima što ih aktiviramo preko tastature u našoj sobi. Nikada nismo videli bilo koga ili bilo šta u mračnom tunelu odmah iza crnog ekrana. Stoga ne znamo izvesno da li tamo pozadi postoje stvorenja koja reaguju na naše zahteve i naručuju kod svojih fabrika izradu naših čudnih artikala, ali nama odgovara da naše domaćine i dobročinitelje označujemo kao Ramance.

Postupak komuniciranja sa njima u isti mah je složen i neposredan. Složen je zbog toga što im se obraćamo koristeći slike na crnom ekranu i precizne kvantitativne formule na jeziku matematike, fizike i hemije. Neposredan je zato što su rečenice koje unosimo na tastaturi zapanjujuće jednostavne u svojoj sintaksi. Rečenica koju najčešće koristimo jesu "želeli bismo" ili "želimo" (naravno nema načina da saznamo tačan prevod naših zahteva, te nam ostaje da pretpostavljamo kako smo ipak ljubazni... moglo bi biti da su uputstva koja aktiviramo u obliku grube zapovesti koja počinje sa "daj mi"), za kojom sledi podroban opis onoga što želimo da nam isporuče.

Najteži deo je hemija. Prosti predmeti za svakodnevnu upotrebu kao što su sapun, papir i čaša hemijski su vrlo složeni i veoma ih je teško precizno opisati u pogledu broja i vrste sastojaka. Ponekad je neophodno, kako je to Ričard otkrio u svom radu sa tastaturom i crnim ekranom, da o crtamo i sam postupak proizvodnje, uključujući tu i toplotne uslove, inače se može dogoditi da primimo stvari koje ni po čemu ne liče na ono što smo naručili. Postupak zahtevanja uključuje sijaset pokušaja i grešaka. U početku bila je to veoma neuspešna i obeshrabrujuća uzajamna komunikacija. Sve troje smo ne jednom zažalili što nismo zapamtili nešto više od hemije sa koledža. U stvari, naša nesposobnost da ostvarimo zadovoljavajući napredak u opskrbljivanju "domaćinstva" svakodnevnim potrepštinama bila je jedan od podsticaja za preduzimanje "Velikog izleta", kako Ričard voli da to naziva, a koji se odigrao pre četiri meseca.

Do tada temperatura okoline, gore na površini Njujorka, kao i u ostatku Rame, već se spustila na pet stepeni ispod tačke smrzavanja i Ričard je utvrdio da je Cilindrično more ponovo čvrst led. Moja zabrinutost da nećemo dovoljno opremljeni dočekati rođenje deteta rasla je iz dana u dan. Previše vremena nam je odlazilo na postizanje bilo čega. Ispostavilo se da je planiranje i sastavljanje toaleta, na primer, posao koji je iziskivao višemesečni trud, a ishod je ispao tek delimično zadovoljavajući. Najčešće, naš osnovni problem očitovao se u pružanju nepotpunih odrednica domaćinima. Ponekad, međutim, teškoću su predstavljali sami Ramanci. Više puta su nas obavestili, koristeći zajednički jezik sazdan od matematičkih i hemijskih simbola, da nisu u stanju da dovrše izradu određenog predmeta u vremenskom okviru koji smo postavili.

Bilo kako bilo, Ričard je jednog jutra obznanio da će napustiti naše sklonište i pokušati da dopre do i dalje usidrenog vojnog broda iz ekspedicije "Njutna". Prema njegovim rečima, svrha ovog poduhvata bila je da dođe u posed ključnih komponenti naučne baze podataka uskladištene u brodskim kompjuterima (ovo bi nam neizmerno pomoglo u uobličavanju zahteva upućenim Ramancima), dodajući da se strašno uželeo pristojne hrane. Do tada smo nekako uspevali da ostanemo zdravi i živi na hemijskim kuvanjama kojima su nas Ramanci snabdevali. Ipak, najveći deo te hrane bio je neukusan ili odvratn.

Istini za volju, naši domaćini su precizno odgovarali na naše zahteve. Iako smo u opštim crtama umeli da opišemo bitne hemijske sastojke neophodne našem telu, nijedno od nas nikada nije detaljno proučilo složen biološki proces koji se odvija kada nešto okusimo. Tih prvih dana hranjenje je bilo samo zadovoljavanje potrebe, nikad i zadovoljstvo po sebi. "Goo" se najčešće teško, ako se uopšte, mogao gutati. Više no jednom obrok se završavao povraćanjem.

Čitav jedan dan nas troje smo proveli u raspravi o tome da li Veliki izlet treba preduzimati ili ne. Nalazila sam se u "gorušičavom" stadijumu trudnoće i osećala sam se prilično nelagodno. Iako nisam bila oduševljena zamišlju da ostanem sama u našoj jazbini dok dva muškarca pešače preko leda, traže rover, voze se preko Centralne ravnice, a zatim se pentraju kilometrima do relejne stanice Alfa, shvatila sam da postoji mnogo načina na koje jedan drugom mogu da pomognu. Takođe sam se složila sa njima da bi putovanje samo jedne osobe bilo ludost.

Ričard je bio gotovo siguran da će rover biti u voznom stanju, ali je sa manje optimizma gledao na mogućnost da je i stolica-lift upotrebljiva. Nadugačko smo razmatrali moguća oštećenja koje je pretrpeo vojni brod ekspedicije "Njutn", imajući u vidu da je na spoljašnjoj površini Rame bio izložen nuklearnim udarima do kojih je došlo ispod mrežastog zaštitnog omotača. Budući da nije bilo vidljivog oštećenja strukture (korišćenjem pristupa autputima Raminih senzora više puta smo tokom prethodnih meseci posmatrali sliku vojnog broda ekspedicije "Njutn" na crnom ekranu), Ričard je zaključio da je Rama, po svojoj prilici, nehotice zaštitio brod od svih nuklearnih eksplozija, iz čega sledi pretpostavka da možda nije došlo ni do kakvih oštećenja od zračenja u unutrašnjosti letelice.

Ja sam, međutim, bila znatno podozrivija u pogledu izgleda da je sve u redu. U pripremi projekta radila sam sa inženjerima environmentistima na nacrtima za zaštitu broda i bila sam svesna ranjivosti svih podsistema "Njutna" u odnosu na zračenje. Iako sam i sama smatrala da je naučna baza podataka vrlo verovatno ostala nedirnuta (i procesor i sve njegove memorije načinjene su od delova ojačanih na uticaj zračenja), bila

sam gotovo sigurna da su zalihe hrane kontaminirane. Od samog početka znali smo da se naša pakovanja hrane nalaze u srazmerno nezaštićenim uslovima. Štaviše, pre lansiranja, podozrevalo se da bi i jedna Sunčeva baklja mogla da proizvede dovoljno zračenja koje bi našu hranu učinilo opasnom za jelo. Nisam se bojala da ostanem sama nekoliko dana ili čak čitavu sedmicu koliko je možda vremena bilo potrebno da muškarci odu do broda i vrate se natrag. Više me je brinula mogućnost da se jedan ili obojica uopšte ne vrate. Pretnju nisu predstavljali samo oktopauci ili neki drugi tuđini koji su delili ovaj ogromni svemirski brod s nama. Valjalo je uzeti u obzir i sve nepoznanice okoline u kojoj smo se nalazili. Šta ako Rama iznenada započne neki manevar? Šta ako se zbije neki podjednako neočekivan događaj koji bi im onemogućio da se vrate u Njujork?

Ričard i Majkl su me uveravali da neće ulaziti ni u kakav rizik, da neće učiniti ništa osim nameravanog odlaska do vojnog broda i povratka. Krenuli su odmah posle svitanja dvadeset osmog sata ramanskog dana. Bilo je to prvi put da sam ostala sama još od onog dugog očajničkog samovanja u Njujorku, započetog padom u jamu. Naravno, nisam bila istinski sama. Mogla sam da osetim Simonine udarce nožicama u svojoj utrobi. Čudesno je to osećanje kada nosite bebu. Ima nečeg neopisivo divnog u saznanju da u vama postoji još jedna živa duša. A posebno kada se zna da je to dete u značajnoj meri oblikovano od vaših vlastitih gena. Šteta je što muškarci nisu u stanju da iskuse trudnoću. Da to mogu, možda bi razumeli zbog čega žene toliko brinu o budućnosti.

Trećeg dana po odlasku muškaraca obuzela me je snažna klaustrofobična groznica. Odlučila sam da se ispentram iz našeg skloništa i prošetam Njujorkom. U Rami je vladao mrak, ali bila sam do te mere uznemirena, da sam ipak krenula u šetnju. Vazduh je bio prilično hladan. Obavila sam svoju debelu letaćku jaknu oko nabubrelog stomaka. Jedva da sam hodala nekoliko minuta kada sam začula jedan zvuk iz daljine. Jeza mi prođe kičmom i ja stadoh kao ukopana. Očigledno je da je adrenalin navro i u Simonu jer je počela žestoko da se bacaka dok sam ja napeto osluškivala. Kroz otprilike minut ponovo sam začula isto: zvuk povlačenja četaka preko metalne površine praćen cviljenjem visoke učestalosti. Nije bilo nikakve nedoumice; neki oktopauk nesumnjivo je tumarao Njujorkom. Hitro sam se vratila u sklonište i sačekala da na Rami svane zora.

Kada se razdanilo, vratila sam se u Njujork i procunjala unaokolo. Prolazeći blizu onog čudnog ambara gde sam nekad pala u jamu, počela sam da gajim sumnje u pogledu našeg zaključka da oktosci izlaze samo noću. Ričard je od početka tvrdio da su oni noćna stvorenja. Tokom prva dva meseca, pre no što smo izgradili zaštitne rešetke da sprečimo nepozvane posetioce da se spuste u naše sklonište, Ričard je instalirao niz grubih prijemnika (tada još nije usavršio sposobnost preciznog opisivanja elektronskih delova koje je naručivao kod Ramanaca) oko poklopca skloništa oktopauka i dokazao, barem na svoje zadovoljstvo, da oni izlaze na površinu isključivo noću. Konačno su oktosci otkrili sve njegove monitore i uništili ih, ali ne pre no što je Ričard došao do onoga što je po njegovom uverenju predstavljalo nepobitan dokaz njegove hipoteze.

Ričardov zaključak, ipak, nije bio nikakva uteha kada sam iznenada začula glasan i potpuno nepoznat zvuk iz pravca našeg skloništa. U tom trenutku stajala sam unutar ambara, zureći u jamu u kojoj umalo nisam umrla devet meseci ranije. Puls mi se naglo ubrzao, a koža naježila. Najviše od svega uznemirilo me je to što je taj zvuk dolazio sa mesta između mene i našeg ramanskog doma. Oprezno sam se primicala izvoru zvuka, zureći svaki put između zgrada pre no što bih načinila sledeći korak. Konačno sam otkrila

poreklo te buke. Ričard je odsecao komade rešetke koristeći minijaturnu testeru na lančani pogon koju je doneo sa "Njutna". On i Majkl su se zapravo prepirali kada sam ih otkrila. Srazmerno mala rešetka od oko pet stotina okaca kvadratnog oblika sa stranicama od tri metra bila je pričvršćena za jedan od onih teško opisivih hangara na sto metara istočno od ulaza u našu jazbinu. Majkl se glasno pitao da li je mudro navaliti na mrežu testerom sa lancem. U trenutku kada su me ugledali, Ričard je opravdavao svoj čin ističući vrline elastičnog materijala rešetke.

Grlili smo se i ljubili nekoliko minuta, a onda sam saslušala izveštaj o Velikom izletu. Bilo je to lagodno putovanje. Rover i stolica-lift radili su besprekorno. Instrumenti su pokazali da u brodu još ima tragova zračenja, tako da se nisu puno zadržavali niti su doneli ikakvu hranu. Naučna baza podataka, međutim, bila je u izvrsnom stanju. Ričard je upotrebio svoje subrutine za zgušnjavanje podataka radi prebacivanja većeg dela baze podataka na kocke saobrazne našim portabl-računarima. Takođe su doneli veliki ranac krcat oruđima, poput one testere sa lancem, smatrajući da ti alati mogu da im korisno posluže u dovršavanju naših stambenih prostorija.

Od tada pa do Simoninog rođenja Ričard i Majkl su neprekidno radili. Korišćenjem dodatnih hemijskih informacija sadržanih u bazi podataka postalo je lakše naručiti kod Ramanaca ono što smo smatrali neophodnim. Ja sam čak eksperimentisala škropeći hranu bezazlenim esterima i drugim jednostavnim organskim materijama, što je doneklo poboljšalo ukus obroka. Majkl je dovršio svoju sobu niže u hodniku, napravljena je Simonina kolevka, a i kupatila su neizmerno usavršena. S obzirom na sve ograničenosti, naši životni uslovi su sada sasvim prihvatljivi. Možda uskoro... Opaska: čujem tih plač pokraj sebe. Vreme je da nahranim moju devojčicu.

Pre no što poslednjih trideset minuta mog rođendana skliznu u istoriju, želim da se vratim živim slikama prethodnih rođendana koje su mi ublažile jutrošnju potištenost. Za mene su moji rođendani oduvek bili najznačajniji događaj godine. Božićni i novogodišnji praznici su nešto posebno, ali na drugačiji način, jer to su proslave u kojima svi sudeluju. Uvek sam koristila svoje rođendane kao vreme za razmišljanje i sagledavanje pravca kretanja mog života.

Ako bih se potrudila, verovatno bih mogla da se setim ponečega o svakom od svojih rođendana počev od petog. Neka sećanja su, naravno, oštija od drugih. Ovog jutra mnoge slike iz prošlih proslava prizvale su moćna osećanja nostalgije i žudnje za zavičajem. U svojoj utučenosti proklinjem vlastitu nesposobnost da obezbedim red i sigurnost u Simoninom životu. Ali čak i na dnu moje potištenosti, suočena sa ogromnom neizvesnošću koja okružuje naše bitisanje ovde, bila bih neiskrena kada bih rekla da mi je žao što Simona ulazi u život ovde sa mnom. Ne, mi smo putnici vezani zajedno najjačom od svih veza, roditelj i dete, deleći čudo svesti koje zovemo život.

Delila sam sličnu vezu i ranije, ne samo sa mojom majkom i ocem već i sa mojom prvom kćerkom, Ženevjev. Hmm. Zapanjujuće je da mi se sve slike moje majke još tako jasno ocrtavaju u svesti. Iako je umrla pre dvadeset sedam godina kada sam imala samo deset, ostavila me je sa derdanom divnih sećanja. Moj poslednji rođendan sa njom bio je po svemu izuzetan. Sve troje smo otišli u Pariz vozom. Otac je odenuo svoje italijansko odelo i izgledao je veoma lepo. Majka se opredelila za jednu od svojih svetlih, višebojnih domorodačkih haljina. Sa kosom sadenutom u talase izgledala je kao princeza Senoufa, što je i bila pre udaje za mog oca.

Ručali smo u jednom privlačnom restoranu u blizini Šanzelizea. Zatim smo odšetali do pozorišta, gde smo posmatrali crnačku grupu koja je izvodila program folklornih plesova iz zapadne Afrike. Posle predstave pozvani smo na pozornicu gde me je mama predstavila jednoj od igračica, visokoj, prelepoj ženi izuzetno crne puti. Ona je bila jedna od maminih daljih rođaka iz Obale Slonovače.

Slušala sam njihov razgovor na jeziku plenema Senuofo, prisećajući se delića iz moje obuke pre poroča tri godine ranije i ponovo se čudila načinu na koji je lice moje majke postajalo izražajnije kada god bi se našla sa svojim ljudima. No, iako očarana tom večeri, budući samo deset godina stara, više bih volela da sam imala normalnu rođendansku zabavu sa svim mojim prijateljima iz škole. Mama je opazila da sam razočarana dok smo se vozom vraćali kući u predgrađu Šeli-Mazaren. "Ne budi tužna, Nikol", reče ona, "sledeće godine moći ćeš da imaš zabavu. Tvoj otac i ja želeli smo da iskoristimo ovu priliku da te podsetimo na drugu polovinu tvog nasleđa. Ti si francuska državljanka i provela si čitav život u Francuskoj, ali deo tebe jeste čista Senuofo sa korenjem duboko usađenim u plemenske običaje Afrike."

Danas, dok sam se prisećala plesova "Slonovače" koje su izvodili mamina rođaka i njeni saigrači, na tren sam zamislila, u oku svoje svesti, kako ulazim u to divno pozorište sa mojom deset godina starom kćerkom Simonom... ali onda je ta maštarija iščezla. Nema pozorišta sa druge strane Jupiterove orbite. U stvari, pojam pozorišta verovatno nikada neće imati nikakvo značenje za moju kćer. Sve je to tako zbunjujuće.

Pokoja jutrašnja suza kanula je zbog toga što Simona nikada neće upoznati svog dedu i svoju babu i obrnuto. Oni će biti mitski karakteri u tkanju njenog života, a poznać će ih jedino preko fotografija i videa. Nikada neće doživeti radost slušanja očaravajućeg glasa moje majke. I nikada neće videti blagu i nežnu ljubav u očima mog oca.

Posle majčine smrti, otac se veoma trudio da svaki moj rođendan učini posebnim. Na moj dvanaesti rođendan, malo pre koga smo se preselili u vilu u Bovoau, otac i ja smo zajedno šetali kroz manikirane vrtove Šatoa d'Vilandri, a oko nas je padao sneg. Tog dana obećao mi je da će uvek biti uz mene kada mi bude potreban. Stisla sam mu ruku dok smo hodali pored živica. Tog dana sam i plakala, priznavši mu koliko strahujem da će me i on napustiti. Prigrlio me je uz prsa i poljubio u čelo. Nikada nije pogazio svoje obećanje.

Još koliko prošle godine, što mi sada izgleda tako daleko kao da se dogodilo u nekom drugom životu, moj rođendan je započeo u skijaškom vozu odmah preko francuske granice. Još budna, iako je bila ponoć, preživljavala sam podnevni susret sa Henrijem u Šaleu na padini Vajsfluhoha. Nisam mu rekla, kada me je posredno pitao, da je on Ženevjevin otac. Nikada mu ne bih pružila to zadovoljstvo.

Ali sećam se razmišljanja u vozu o tome da li imam pravo da skrivam od kćerke istinu da joj je otac kralj Engleske? Da li su moje samopoštovanje i moj ponos toliko važni da mogu opravdati sprečavanje kćerke da sazna da je princeza? Prevtala sam ova pitanja po svesti kada se Ženevjev, kao na poziv, pojavila u mojoj spavaćoj kabini. "Srećan rođendan, mama", rekla je ozarena. Zatim me je zagrlila. Malo je nedostajalo da joj tada kažem za oca. Ubeđena sam da bih to i učinila samo da sam znala šta će se dogoditi sa ekspedicijom "Njutna". Nedostaješ mi, Ženevjev. Tugujem što nisam imala priliku da se na pravi način oprostim s tobom.

Sećanja su čudna stvar. Jutros, u vrtlogu potištenosti, lavina slika prethodnih rođendana pojačala mi je osećanja odvojenosti i gubitka. Sada, kada sam u boljem raspoloženju, naprosto gutam ta ista prisećanja. Nisam više onako užasno tužna zbog toga što Simona neće moći da iskusi ono što ja poznajem. Njeni rođendani biće potpuno drugačiji od mojih i jedinstveni u njenom životu. Moja je povlastica i dužnost da ih učinim onoliko nezaboravnim i dragim koliko je to u mojoj moći.

3.

26. maj 2201.

Pre pet sati niz izuzetnih događaja počeo je da se odvija unutar Rame. U tom času sedeli smo zajedno, jedući večernji obrok od pečene govedine, krompira i salate (u nastojanju da ubedimo sebe da je ono što jedemo ukusno, izmislili smo kodirane nazive za svaku hemijsku kombinaciju koju dobavljamo od Ramanaca. Šifrovana imena tek su grub izraz za vrstu hranljivih materija koje nam stoje na raspoloaganju - tako je naša "pečena govedina" bogata belančevinama, "krompiri" su prevashodno ugljeni hidrati i tako dalje), kada smo začuli oštar i dalek zvižduk. Prekinuli smo jelo i dvojica muškaraca su brže bolje pohitala na površinu. Budući da zvižduk nije prestajao, zgrabila sam Simonu i svoju topliju odeću, zamotala je u nekoliko ćebića, a zatim i sama pohrlila napolje u zimu.

Zvižduk je bio mnogo glasniji na površini. Bili smo sasvim sigurni da dolazi s juga, ali s obzirom na to da je u Rami vladao mrak, pribojavali smo se da se udaljimo od našeg skloništa. Posle nekoliko minuta, međutim, ugledali smo rasprskavanja svetlosti koja su se odbijala od staklenih površina okolnih nebodera, tako da je naša radoznalost postala nezajažljiva. Oprezno smo se privukli južnoj obali ostrva gde nije bilo zgrada koje bi se isprečile između nas i štrčućih rogova na Južnoj zdeli Rame.

Kada smo dospeli na obalu Cilindričnog mora, opčinjavajući "lajt-šou" već je bio u toku. Lukovi višebojne svetlosti leteli su unaokolo osvetljavajući džinovske šiljke južne zdele. Ovo je trajalo više od jednog sata. Čak je i beba Simona bila hipnotisana dugačkim trakama žute, plave i crvene boje koje su poskakivale između šiljaka stvarajući dugine obrasce u mrklom mraku. Kada se predstava iznenada okončala, upalili smo naše džepne svetiljke i uputili se prema jazbini.

Posle nekoliko minuta hodanja naš živahan razgovor bio je prekinut udaljenim dugim krikom, van svake sumnje zvukom jednog od onih avianskih stvorenja koja su meni i Ričardu pomogla da pobegnemo iz Njujorka prošle godine. Zastali smo i počeli da osluškujemo. Budući da nismo čuli ni videli nijednog aviana još od kako smo se vratili u Njujork da upozorimo Ramance na nuklearne projekte, Ričard i ja smo sada osetili veliko uzbuđenje. Ričard je odlazio do njihove jazbine nekoliko puta, ali na njegove povike duž dugačkog okomitog hodnika nije nikada bilo ikakvog odgovora. Pre samo mesec dana Ričard je rekao da misli da su svi aviani napustili Njujork. Večerašnji krik jasno nam je dao do znanja da je barem jedan od naših prijatelja tu negde.

Kroz nekoliko sekundi, pre no što smo imali priliku da razmotrimo da li bi jedno od nas trebalo da krene u pravcu krika, začuli smo jedan drugi zvuk, takođe poznat, koji je bio previše bučan da bismo mogli da se osećamo lagodno. Na sreću, povlačenje četaka

nije poticalo iz međuprostora koji nas je delio od našeg skloništa. Obavila sam obe ruke oko Simone i potrčala prema kući, barem dvaput umalo ne naletivši na zgrade u potpunom mraku. Majkl je stigao poslednji na odredište. Do tada sam otvorila i poklopac i rešetku. "Ima ih nekoliko", reče Ričard gotovo bez daha, dok su nas sve glasnjiji zvuci oktopauka opkoljavali. Bacio je snop vetiljke niz dugačku ulicu koja je vodila na istok od našeg skloništa i svi videsmo krupne, tmaste predmete koji su se kretali u ka nama.

Obično polazimo na spavanje dva ili tri sata posle večere, ali noćas smo napravili izuzetak. "Lajt-šou", krik aviana i bliski susret sa oktopaucima uzbudili su svakog od nas. Razgovarali smo i razgovarali. Ričard je bio ubeđen da je predstojao neki izuzetno značajan događaj. Podsetio nas je da je Raminom manevru prema Zemlji takođe prethodio mali "lajt-šou" u južnoj zdeli. U to vreme, prisećao se, po opštem mišljenju kosmonauta misije "Njutn", celokupna demonstracija imala je smisao nekakve objave ili neke vrste moguće uzbune. Šta je, pitao se Ričard, značenje večerašnje zasenjujuće predstave?

Za Majkla, koji u Rami nije proveo duže razdoblje pre njegovog mimohoda sa Zemljom i koji nikada ranije nije imao neposredan dodir bilo sa avanima ili oktopaucima, večerašnji događaji poprimili su najozbiljnije razmere. Ovlaštan pogled koji je u bekstvu bacio na ta stvorenja sa pipaljkama što su nam prilazila niz ulicu nagnao ga je da sa više uvažavanja razume strah koji smo Ričard i ja osetili kada smo jurili uz one bizarne šiljke bežeći iz jazbine oktopauka prošle godine.

"Jesu li oktopauci Ramanci?" upitao je Majkl večeras. "Ako jesu", nastavio je, "zbog čega bi trebalo da bežimo od njih? Njihova tehnologija je do te mere naprednija od naše da oni mogu da urade sa nama što im je volja."

"Oktopauci su putnici na ovom brodu", odgovori Ričard hitro, "baš kao i mi. To važi i za aviane. Oktosi misle da bismo mi mogli biti Ramanci, ali nisu sigurni u to. Aviani su zagonetni. Oni izvesno nisu bogom dani svemirski putnici. Kako su, pre svega, dospeli na ovaj brod? Da li su, možda, deo prvobitnog ramanskog eko-sistema?"

Nagonski sam pritisnula Simonu na grudi. Toliko mnogo pitanja. Tako malo odgovora. Sećanje na sirotog dr Takagišija, prepariranog kao velika riba ili tigar, kako stoji u muzeju oktopauka prostrelila mi je svest i odaslala žmarce po telu. "Ako smo putnici", rekoh tiho, "kuda onda idemo?"

Ričard uzdahnu. "Uradio sam neke proračune", reče on. "Rezultati nisu posebno ohrabrujući. Premda putujemo velikom brzinom u odnosu na Sunce, ta brzina je slabunjava ako za referencijalni sistem uzmemo našu lokalnu grupu zvezda. Ako se naša putanja ne promeni, izići ćemo iz Sunčevog sistema približno u pravcu Barnardove zvezde. U Barnardov sistem stići ćemo kroz nekoliko hiljada godina."

Simona počela da plače. Bilo je kasno, a ona veoma umorna. Izvinila sam se i otišla u Majklovu sobu da je nahranim dok su dvojica muškaraca nadzirala autpute svih senzora na crnom ekranu, ne bi li nekako utvrdila šta se zapravo zbiva. Simona je žudno sisala, toliko halapljivo da me je jednom čak ugrizla. Njena uznemirenost beše krajnje neobična. Obično je tako smirena beba. "Osećaš naše strahove, zar ne?" rekoh joj ja. "Čitala sam da bebe mogu da osete osećanja odraslih oko sebe. Možda je to istina."

I dalje nisam uspevala da otpočinem, čak i kada je Simona ugodno usnila na svom čebetu na podu. Moja predskazujuća čula upozoravala su me da večerašnji događaji označavaju prelaz u novu fazu našeg života u Rami. Ričardov proračun da bi Rama

mogla da jedri kroz međuzvezdanu prazninu više od hiljadu godina nije me ohrabrila. Pokušala sam da zamislim življenje u sadašnjim uslovima do kraja mog života, na šta mi se svest smesta pobunila. Bilo bi to nesumnjivo dosadno bitisanje za Simonu. Uхватила sam sebe kako šapućem molitvu - Bogu ili Ramancima ili bilo kome ko je imao tu moć da izmeni ovakvu budućnost. Moja molitva beše veoma jednostavna. Molila sam da predstojeće promene na neki način obogate budući život moje kćerkice.

28. maj 2201.

Večeras se ponovo začuo dug zvižduk za kojim je sledio spektakularan "lajt-šou" u južnoj zdeli Rame. Nisam išla da ga gledam. Ostala sam u jazbini sa Simonom. Majkl i Ričard nisu susreli nijednog od ostalih žitelja Njujorka. Ričard je posvedočio da je predstava trajala približno isto kao i prva, ali da su pojedini delovi bili bitno različiti. Prema Majklovom utisku, jedina značajna promena odražavala se u bojama. Preovlađujuća boja bila je plava, dok je pre dva dana to bila žuta.

Ričard je ubeđen da su Ramanci zaljubljeni u broj tri, te da će stoga upriličiti još jedan "lajt-šou" čim ponovo padne noć. S obzirom na to da su sada dani i noći približno jednaki u trajanju od dvadeset tri časa - razdoblje koje Ričard naziva ravnodnevicom Rame, što je moj briljantni suprug ispravno predvideo u almanahu koji je sačinio za Majkla i mene pre četiri meseca - treća predstava trebalo bi da započne kroz dva zemaljska dana. Svi mi očekujemo da će se nešto neobično dogoditi ubrzo po toj trećoj demonstraciji. Ukoliko nešto ne ugrozi Simoninu bezbednost, izvesno je da ću posmatrati tu veličanstvenu priredbu.

30. maj 2201.

Naš masivni cilindrični dom sada je zahvaćen velikim ubrzanjem koje je započelo pre više od četiri sata. Ričard je toliko uzbuđen da se jedva obuzdava. Ubeđen je da ispod uzdignutog južnog polucilindra dejstvuje pogonski sistem na načelima fizike koja prevazilaze najsmelija zamišljanja zemaljskih naučnika i inženjera. Netremično je promatrao podatke sa spoljašnjih senzora na crnom ekranu, sa svojim voljenim portabl-računarom u ruci, i tu i tamo pravio ulaze na osnovu onoga što bi video na monitoru. S vremena na vreme promrmљao bi nešto samom sebi u bradu ili nama o tome šta, po njegovom mišljenju, ovaj manevar znači za našu putanju.

U vreme kada je Rama načinio ispravku kursa da bi se približio Zemljinoj orbiti, ležala sam onesvešćena na dnu one jame, pa se ne sećam koliko se tlo treslo tokom tadašnjeg manevra. Ričard veli da su te vibracije bile zanemarljive u poređenju sa sadašnjim. U ovom času teško da se može i hodati. Pod poskakuje gore-dole u veoma visokoj učestalosti, kao da neki pneumatski čekić radi na samo nekoliko metara udaljenosti. Od kako je ubrzanje započelo, Simonu ne ispuštamo iz ruku. Ne možemo da je položimo na pod ili u kolevku zato što je vibracije plaše. Ja se jedina krećem unokolo sa Simonom, ali sam pri tom izuzetno obazriva. Plašim se da ne izgubim ravnotežu i ne padnem - Majklu i Ričardu se to već dvaput dogodilo - pri čemu bi Simona mogla opasno da se povredi ukoliko bih pala na pogrešnu stranu.

Naš tanušan nameštaj poskakuje svuda po sobi. Pre jedan sat jedna stolica stvarno je odskakutala u hodnik i uputila se prema stepenicama. Ispočetka smo svakih deset minuta vraćali nameštaj u prvobitni položaj, ali sada više ne obraćamo pažnju na to - ukoliko ne krene prema izlazu iz hodnika.

Sve u svemu, ovo je naprosto neverovatno razdoblje, mislim na period koji je započeo trećim i poslednjim "lajt-šouom" na jugu. Te večeri Ričard je izašao prvi i to sam, nešto pre početka noći. Nekoliko minuta kasnije dotrčao je kao bez duše i pokupio Majkla. Kada su se vratili, Majkl je izgledao kao da je video duha. "Oktopauci", povika Ričard. "Na desetine njih skrdilo se na obali dva kilometra prema istoku."

"Ne može čovek tačno da kaže koliko ih ima", reče Majkl. "Gledali smo ih svega desetak sekundi pre nego što su se svetla pogasila."

"Posmatrao sam ih duže kada sam izašao sam", nastavi Ričard. "Sasvim sam ih lepo video kroz dvogled. U početku bila ih je tek grupica, a onda su odjednom počeli da pristižu u čoporima. Taman sam krenuo da ih brojim, kada oni počеше da se organizuju u neku vrstu stroja. Učinilo mi se da je jedan džinovski okto sa crvenim i plavim prugama na glavi stao na čelo te formacije."

"Nisam zapazio crveno-belog džina, ili ma kakvu 'formaciju'", upade Majkl dok sam ja sa nevericom zurila u njih. "Ali sam jasno video mnoštvo tih stvorenja sa tamnim glavama i crnim i zlatnim pipaljkama. Po mom mišljenju, bili su okrenuti prema jugu u iščekivanju da započne "lajt-šou"."

"Videli smo i aviane", reče mi Ričard. Okrenuo se prema Majklu. "Koliko ih je bilo u onom jatu?"

"Dvadeset pet, možda trideset", odgovori Majkl.

"Vinuli su se visoko u vazduh iznad Njujorka, kričeći dok su se uzdizali, a zatim su se uputili prema severu preko Cilindričnog mora." Ričard zastade za trenutak. "Mislim da su te glupave ptice već prošle kroz sve ovo. Mislim da one znaju šta će se dogoditi."

Počela sam da umotavam Simonu u njene ćebice. "Šta to radiš?" upita Ričard. Objasnila sam mu da ne želim da propustim finale "lajt-šoua". Takođe sam podsetila Ričarda na to kako se kleo da oktopauci izlaze isključivo noću. "Ovo je izuzetna prilika", odgovori on samopouzvano baš kada se oglasio onaj zvižduk.

Večerašnja predstava izgledala mi je još spektakularnija. Možda je za to zaslužno moje čulo predviđanja. Noć je bila u znaku crvene boje. U jednom trenutku jedan crveni vatreni luk opisao je pun i trajan šestougao koji je povezao vrhove šest manjih rogova. No, bez obzira na to koliko bila spektakularna, Ramanska svetla nisu predstavljala vrhunac večeri. Tridesetak minuta posle početka predstave Majkl je odjednom uzviknuo: "Gledajte!" - i pokazao niz obalu u pravcu gde su on i Ričard prethodno videli oktopauke.

Više svetlosnih lopti istovremeno se zažarilo na nebu iznad zaleđenog Cilindričnog mora. Te "bajle" nalazile su se na oko pedeset metara iznad tla, osvetljavajući, prema gruboj proceni, prostor od oko jednog kvadratnog kilometra leda ispod njih. Tokom otprilike jednog minuta mogli smo da zapazimo neke pojedinosti, kao, na primer, ogromnu crnu masu koja se kretala na jug preko leda. Ričard mi je dodao dohled upravo u trenutku kada je svetlost onih bajli počela da trne. Uspela sam da razaznam pojedina stvorenja u toj masi. Iznenadjujuće veliki broj oktopauka posedovao je obojene obrasce na glavama, ali je većina imala crnu, odnosno ugljenosivu boju, poput onog što nas je progonio u jazbini. Crne i zlatne pipaljke i oblici njihovih tela potvrđivali su da je posredi ista vrsta koju smo videli prošle godine kako se uspinje šiljcima. A Ričard je bio u pravu. Bilo ih je na desetine.

Kada je ovaj manevar započeo, brzo smo se vratili u naše sklonište. Opasno je bilo zateći se u Rami za vreme velikih vibracija. Manji delovi okolnih nebodera su, s

vremena na vreme, otpadali i sručivali se na tlo. Simona je briznula u plač čim je nastalo trešenje.

Posle mukotrnog silaženja u naše sklonište, Ričard je prionuo na proveravanje spoljašnjih senzora, uglavnom tragajući za položajem zvezda i planeta (Saturn je sasvim jasno prepoznatljiv u nekim od ramanskih okvira), a zatim je pravio proračune zasnovane na podacima iz svojih osmatranja. Majkl i ja smo naizmenice držali Simonu - na kraju smo seli u ugao sobe, gde su nam dva spojena zida pružila kakav-takav osećaj stabilnosti - i razgovarali o ovom čudesnom danu.

Gotovo sat kasnije Ričard je objavio ishod preliminarne određivanja orbite. Prvo nas je uputio u činioce orbite u odnosu na Sunce, naše hiperboličke putanje pre nego što je manevar započeo. Potom je na dramatičan način predstavio nove, oskulativne činioce (kako ih je nazvao) naše trenutne putanje. Verovatno da sam u uglovima svog uma imala uskladišten podatak koji definiše pojam oskulativnog činioca, ali srećom nije bilo potrebe da posežem za njim. Iz konteksta sam uspela da shvatim da je Ričard koristio stenografski oblik saopštavanja o načinu na koji se naša hiperbola izmenila u toku prva tri sata manevara. Nisam, međutim, mogla da razumem sve što je uslovilo promenu u ekscentričnosti hiperbole.

Majkl je očigledno zapamtio više o nebeskoj mehanici. "Jesi li siguran?" upitao je smesta.

"Kvantitativni podaci uključuju široku marginu pogreške", odgovori Ričard. "No, ne može biti nikakve sumnje u pogledu kvalitativne prirode promene putanje."

"To bi značilo da se brzina našeg izlaženja iz Sunčevog sistema povećava?" upita Majkl.

"Tako je", klimnu Ričard. "Sva ubrzanja potencijalno se sabiraju u pravac kojim se povećava naša brzina u odnosu na Sunce. Ovaj manevar je već dodao mnogo kilometara po sekundi našoj brzini zasnovanoj na parametrima kretanja Sunca."

"Huu", uzvratila Majkl. "To je zapanjujuće."

Shavtila sam bit onoga što je Ričard govorio. Ako smo i gajili neku nadu da smo možda na kružnom putovanju koje će nas na volšeban način vratiti na Zemlju, te nade su sada iskopnele. Rama je nameravao da napusti Sunčev sistem mnogo brže no što je iko od nas očekivao. Dok je Ričard sa lirskim zanosom pripovedao o vrsti pogonskog sistema koji je sposoban da izazove takve promene u brzini ovog "mamuta od svemirskog broda", ja sam došla Simonu i neizbežno razmišljala o njenoj budućnosti. Dakle, bezuslovno napuštamo Sunčev sistem, mislila sam, i idemo negde drugde. Da li ću ikada videti neki drugi svet? Hoće li to poći za rukom Simoni? Da li je moguće, kćeri moja, da će Rama biti tvoj jedini svet za ceo život?

Pod je nastavljao da se žestoko drmusi, ali sada me je to umirivalo. Ričard veli da se brzina našeg izmicanja i dalje naglo povećava. Dok god verujem da idemo ka nekom novom mestu, želim da putujemo što je brže moguće.

4.

5. jun 2201.

Probudila sam se usred prošle noći pošto sam čula postojan kuckav zvuk koji je dopirao iz okomitog hodnika u našem skloništu. Iako je uobičajen nivo buke od stalnog treskanja visok, i ja i Ričard smo bez ikakvih teškoća jasno čuli tu lupu. Proverili smo da li Simona čvrsto spava, a zatim smo oprezno otišli do vertikalnog hodnika.

Kucanje je postajalo glasnije dok smo se penjali stepenicama prema rešetki koja nas je štitila od neželjenih posetilaca. Na jednom odmoristu Ričard se naže prema meni i došapnu mi da to "mora da je Mekdaf koji kuca na našu kapiju" i da će naše "zlodelo" biti uskoro otkriveno. Suviše sam bila napeta da bih se nasmejala. Kada smo se još nalazili na nekoliko metara od rešetke, ugledali smo veliku pokretnu senku na zidu ispred nas. Zaustavili smo se da je proučimo. Oboje smo odmah shvatili da je poklopac na našoj jazbini otvoren - u to doba Rama se kupala u dnevnoj svetlosti - i da je taj ramanski stvor ili biot odgovoran za stvaranje bizarne senke na zidu.

Nagonski sam stegla Ričardovu ruku. "Šta je to, za ime Boga?" glasno sam upitala.

"Mora da je nešto novo", uzvрати Ričard vrlo tihim glasom.

Rekla sam mu da me senka podseća na staromodnu naftnu pumpu koja se kreće gore-dole na nekom naftonosnom polju. Složio se sa mnom uz nervozan osmeh.

Pošto smo pričekali nekih pet minuta ne zapazivši pri tom nikakvu promenu u ritmičkom kuckavom obrascu posetioca, Ričard mi saopšti da će se popeti do rešetke, odakle će moći da vidi nešto opipljivije od senke. To je dakako značilo da će to što je udaralo na naša vrata - pa ma šta to bilo - takođe moći da vidi njega, uz pretpostavku da ima oči ili nekakav ekvivalent čula vida. Iz nekog razloga za trenutak sam se setila dr Takagašija i telom mi prođe talas straha. Poljubila sam Ričarda i zamolila ga da ne ulazi ni u kakav rizik.

Kada je dospeo na poslednje odmoriste, odmah iznad mesta na kome sam stajala, njegovo telo je bilo delimično osvetljeno, zaklanjajući pokretnu senku. Kucanje je naglo prestalo. "U redu, to je biot", doviknu Ričard. "Izgleda kao bogomoljka sa dodatnom rukom koja polazi od sredine lica."

Oči mu se iznenada raširiše. "A upravo sada otvara rešetku", dodade on skočivši smesta sa odmorista.

Sekundu kasnije bio je pored mene. Zgrabio me je za ruku i mi pojurismo dole preskačući po nekoliko stepenika. Nismo se zaustavili dok nismo stigli do nivoa našeg konačista, nekoliko odmorista niže.

Mogli smo da čujemo zvuk kretanja iznad nas. "Bila je tamo još jedna bogomoljka i barem jedan buldožer-biot iza prve bogomoljke", reče Ričard jedva dišući. "Čim su me ugledali, počeli su da uklanjaju rešetku...Očito da su samo kucali da nas upozore na svoje prisustvo."

"Ali šta hoće od nas?" upitah pometeno. Buka iznad nas jačala je iz sekunde u sekundu. "Zvuči kao neka vojska", primetih.

Kroz nekoliko sekundi čuli smo ih kako silaze stepenicama. "Moramo da se pripremimo za bekstvo", reče Ričard panično. "Idi i uzmi Simonu, a ja ću da probudim Majkla."

Pohrlili smo niz hodnik do naših staništa. Majkla je sva ova buka već probudila, a i Simona se uveliko meškoljila. Skupili smo se u našoj glavnoj sobi, sedeći na treperavom podu naspram crnog ekrana i čekajući tuđinske uljeze. Ričard je pripremio na tastaturi zahtev za Ramance koji bi, posle unošenja dve dodatne naredbe, prouzrokovao podizanje

crnog ekrana - ono što se događalo kad god bi se naši nevidljivi dobročinitelji spremali da nam isporuče neki proizvod. "Ako budemo napadnuti", reče Ričard, "ne preostaje nam ništa drugo do da potražimo spas u tunelima iza ovog ekrana."

Prošlo je pola sata. Po tutnjavi iz pravca stepeništa mogli smo da zaključimo da su uljezi već dospeli do nivoa našeg skloništa, ali nijedan od njih još nije ušao u hodnik koji je vodio do naših staništa. Posle narednih petanestak minuta radoznalost mog supruga je prevagnula. "Idem da proverim stanje", reče Ričard, ostavljajući Majkla sa mnom i Simonom.

Vratio se za manje od pet minuta. "Ima ih petnaest, a možda i dvadeset", reče on mršteći se zbunjeno. "Ukupno tri bogomoljke, plus dva različita tipa buldožera-biota. Čini se kao da grade nešto na suprotnom kraju jazbine."

Simona je ponovo zaspala. Položila sam je u kolecu, a onda sam krenula sa dvojicom muškaraca prema izvoru buke. Kada smo došli do kružnog prostora odakle su se stepenice penjale ka izlazu u Njujork, ugledali smo pravu košnicu radnosti. Bilo je nemoguće slediti sav posao koji se obavljao na suprotnom kraju prostorije. Sticao se utisak da bogomoljke nadziru rad buldožera-biota koji su proširivali vodoravan hodnik na drugoj strani kružne prostorije.

"Ima li neko predstavu o tome šta ovi rade?" upita Majkl šapatom.

"Pojma nemam", odgovorio je Ričard u tom trenutku.

Sada, dvadeset četiri časa kasnije, još nam nije jasno šta zapravo bioti grade. Ričard misli da je cilj proširenja hodnika smeštaj neke vrste nove opreme. On, takođe, smatra da sva ova aktivnost gotovo sigurno ima neke veze sa nama, jer se ona, konačno, obavlja u našoj jazbini.

Bioti rade bez prekida za odmor, hranjenje ili spavanje. Čini se da slede nekakav viši plan ili postupak koji je potpuno usklađen, budući da nijedan od njih ni u jednom trenutku ne traži bilo kakva uputstva. Posmatranje njihove neumorne aktivnosti predstavlja prizor koji uliva strahopoštovanje. Sa svoje strane bioti nam ni u jednom trenutku nisu stavili do znanja da su svesni da ih mi posmatramo. Pre jedan sat Ričard, Majkl i ja nakratko smo razgovarali o osujećenosti koju osećamo zbog toga što ne znamo šta se događa oko nas. U jednom trenutku Ričard se nasmejao. "To odista nije dramatično različito od stanja na Zemlji", reče on neodređeno. Kada smo ga ja i Majkl pritislili da objasni šta je mislio, Ričard samo odmahnu rukom kao da je hteo da odagna sopstvenu ideju. "Čak i kod kuće", reče on zamišljeno, "naše znanje je ozbiljno ograničeno. Potraga za istinom uvek je frustrirajuće iskustvo."

6. jun 2201.

Neshvatljivo mi je da su bioti mogli da završe posao tako brzo. Pre dva sata poslednji od njih, bogomoljka-predvodnik koja nam je u ranim popodnevrim časovima signalizirala (koristeći "ruku" koja joj je polazila od sredine "lica") da izvršimo pregled novih prostorija, konačno se otkotrljao uz stepenice i nestao. Ričard veli da je ona ostala u našem skloništu sve dok se nije uverila da smo sve razumeli.

Jedini predmet u novoj prostoriji jeste uzani pravougaoni tank koji je očigledno načinjen za nas. On ima sjajne metalne strane i visok je oko tri metra. Na oba kraja nalaze se lestvice koje polaze od poda, a završavaju se pri vrhu tanka. Jedan čvrst ispust ide oko spoljašnjeg perimetra tanka svega nekoliko centimetara ispod njegove gornje ivice.

Unutar pravougaone strukture nalaze se četiri mrežaste viseće ležaljke koje su pričvršćene za zidove. Svaka od ovih zaprepašćujućih tvorevina pojedinačno je izrađena za svakog od članova naše porodice. Ležaljke za Majkla i Ričarda postavljene su na krajevima tanka; Simonin i moj mrežasti krevet su u sredini, s tim što je njena sićušna ležaljka odmah s moje desne strane.

Ričard je, naravno, već ispitao celu postavku do najmanjih pojedinosti. Budući da postoji poklopac za tank i da se viseće ležaljke nalaze u šupljini između pola metra i metra od vrha, on je zaključio da se tank zatvara, a zatim verovatno ispunjava tečnošću. Ali zbog čega je napravljen? Da li treba da budemo podvrgnuti nekakvim opitima? Ričard je ubeđen da ćemo biti stavljeni na probu na neki način, ali Majkl veli da bi korišćenje nas kao pokusnih kunića bilo "u suprotnosti sa karakterom Ramanaca" kakav smo mi do sada upoznali. Morala sam da se nasmejem na ovu opasku. Majkl je sada rasprostro svoj neizlečivi religijski optimizam, želeći da njime obuhvati i same Ramance. On uvek pretpostavlja, baš kao i Volterov dr Panglos, da mi živimo u najboljem od svih mogućih svetova.

Bogomoljka-predradnik motala se okolo, uglavnom posmatrajući sa ispusta tanka, sve dok svako od nas nije zauzeo svoje mesto u ležaljci. Ričard je primetio da će ležaljke, iako su postavljene na različitim dubinama duž zidova, "potonuti" do otprilike iste dubine kada se mi smestimo u njih. Mrežasto tkanje je blago elastično, slično materijalu one rešetke sa kojom smo se susreli ranije u Rami. Dok sam "testirala" svoju ležaljku u popodnevним satima, njeno odskakivanje podsetilo me je na onu mešavinu straha i ushićenja za vreme mog fantastičnog leta u mrežastoj zaprezi preko Cilindričnog mora. Kada sam sklopila oči, nije bilo teško da ponovo vidim sebe kako visim odmah iznad vode, a ispod tri velika aviana koja su me nosila u slobodu.

Duž zida jazbine, iza tanka, ako se za tačku gledanja uzmu naše boravišne prostorije, postoji niz debelih cevi koje su neposredno povezane sa tankom. Slutimo da je njihova svrha da propuštaju neku vrstu tečnosti koja bi ispunila celu zapreminu tanka. Pretpostavljam da ćemo to ubrzo otkriti.

Dakle, šta nam je sada činiti? Saglasili smo se da je najbolje da naprosto čekamo. Nema sumnje da se najposle od nas očekuje da provedemo neko vreme u tanku. Ali logično je pretpostaviti da će nam uputstva biti saopštena kada za to dođe pravi trenutak.

10. jun 2201.

Ričard je bio u pravu. Bio je siguran da isprekidan niskofrekventni zvižduk koji se oglasio rano juče označava prelaz u neku drugu fazu misije. Čak je predložio da bi možda trebalo da odemo do novog tanka i budemo spremni da zauzmemo svoja mesta na visećim ležajkama. Majkl i ja smo se usprotivili, tvrdeći da ni izbliza nema dovoljno podataka koji bi nas naveli na takav zaključak.

Trebalo je da poslušamo Ričardov savet. U suštini smo zanemarili zvižduk i nastavili normalno (ako se taj termin može ikada upotrebiti za naše bitisanje unutar ove svemirske letelice vanzemaljskog porekla) životarenje. Oko tri sata kasnije iznenada se na do vratku naše glavne odaje pojavila ona bogomoljka-predradnik i uterala mi strah u kosti. Pokazala je niz hodnik jednim od svojih čudnih prstiju, dajući nam jasno do znanja da treba da krenemo bez odlaganja.

Simona je još spavala i nije bila nimalo srećna kada sam je probudila. Videlo se da je gladna, ali bogomoljka-biot mi sigurno ne bi dala vremena da je podojim. I tako je Simona gorko plakala dok smo bili sprovedeni od naše jazbine do tanka.

Jedna druga bogomoljka čekala nas je na ispustu koji je obrubljivao vrh tanka. U svojim čudnim rukama držala je naše providne šlemove. Mora da je posredi bio inspektor, jer nas nije puštala da siđemo u tank dok nije proverila da li smo šlemove propisno stavili na glave. Plastična ili staklena tvar od koje je bio načinjen prednji deo šlema delovala je izuzetno: savršeno smo videli kroz nju. Dna šlemova takođe su izvanredna. Načinjena su od lepljive, gumaste tvari koja tesno prijanja uz kožu i stvara neprobojan zaptivač.

Jedva da smo trideset sekundi ležali u našim visećim krevetima kada nas je moćan talas potisnuo naniže nasuprot mrežastim elementima, i to sa takvom silinom da smo utonuli do polovine praznog tanka. Samo tren kasnije sićušne niti (učinilo se da izrastaju iz materijala ležaljke) obavile su nam se oko trupova, ostavljajući slobodne jedino ruke i vratove. Bacila sam pogled prema Simoni da vidim da li plače; njenim licem širio se blažen osmeh.

Tank je već počeo da se puni svetlom zelenom tečnošću. Za manje od minut bili smo okruženi tom tekućinom. Njena gustina bila je bliska našoj vlastitoj jer smo do pola plutali na površini sve dok se vrh tanka nije zatvorio i tečnost nije ispunila čitavu zapreminu. Iako sam smatrala da nam verovatno ne preči nikakva prava opasnost, uplašila sam se kada se poklopac zatvorio iznad naših glava. U svakom od nas ima pomalo klaustrofobije.

Za sve ovo vreme snažno ubrzavanje se nastavljalo. Na sreću, u tanku nije vladao potpuni mrak. Sićušne svetiljke opervaživale su poklopac tanka. Mogla sam pokraj sebe da vidim Simonu, čije je telo poskakivalo kao jo-jo, a nazirala sam i Ričarda u daljini.

U tanku smo proveli nešto više od dva sata. Ričard je bio izuzetno uzbuđen kada se to okončalo. Rekao je Majklu i meni da smo upravo prošli "test" čiji je cilj bio da se utvrdi koliko smo u stanju da podnesemo "preterane" sile.

"Oni nisu zadovoljni malenim ubrzanjima koje smo do sada iskusili", obavestio nas je blagoglagoljivo. "Ramanci žele da stvarno povećaju brzinu. Da bi to postigli, svemirski brod mora da bude podvrgnut dugotrajnom delovanju sila višestruke gravitacije. Ovaj tank sazdan je da bi nam obezbedio dovoljno zaštite kako bi naša biološka građa mogla da se navikne na neobične uslove u okolini.

Ričard je proveo ceo dan u proračunavanju, da bi nam pre nekoliko sati pokazao svoju preliminaru rekonstrukciju jučerašnjeg "čina ubrzavanja". "Pogledajte ovo", uzviknu on, jedva uspevajući da se kontroliše. "Načinili smo promenu u brzini koja odgovara ubrzanju od sedamdeset kilometara u sekundi za vreme tog kratkog dvočasovnog razdoblja. To je apsolutno čudovišno za svemirski brod Ramine veličine! Neprekidno smo ubrzavali za približno deset gravitacija." Zatim nam se osmehnuo. "Ovaj brod poseduje đavolski natpogon."

Po završetku testa u tanku, umetnula sam nov komplet biometrijskih sonde u svakog od nas, uključujući i Simonu. Nisam zapazila nijednu neobičnu reakciju, ništa što bi me upozorilo, ali moram da priznam da me pomalo brine to kako će naša tela da odgovore na naprezanje. Pre par minuta Ričard me je pokudio. "Izvesno je da nas Ramanci kontrolišu", reče on, stavivši mi do znanja kako smatra da moja biometrija nije neophodna. "Kladim se da uzimaju podatke za sebe kroz one niti."

5.

19. jun 2201.

Rečnik mi je nedovoljan da opišem svoje iskustvo u poslednjih nekoliko dana. Reč "zapanjujuće", na primer, ni izdaleka ne može da prenese istinski osećaj izvanrednosti tih dugih sati koje smo proveli u tanku. Jedina koliko-toliko slična iskustva u mom životu oba puta su bila uslovljena uzimanjem katalitičkih hemikalija, prvi put za vreme obreda poro u Obali Slonovače, kada mi je bilo sedam godina, a zatim, ne tako davno, kada sam popila Omehov eliksir dok sam očajavala na dnu jame u Rami. Ali oba ta "putovanja", ili vizije, ili šta god to bilo, predstavljala su izdvojene događaje, srazmerno kratkotrajne. Nedavne epizode u tankovima trajale su satima.

Pre nego što se potpuno bacim na opisivanje sveta unutar moje svesti, prvo bi trebalo da se osvrnem na "stvarne" događaje protekle sedmice kako bi halucinantne epizode mogle da se smeste u kontekst. Naša svakodnevica sada se odvija po ponavljajućem obrascu. Svemirska letelica nastavlja manevre, ali na dva različita načina: "regularan", kada se pod trese i sve ostalo pomera, pri čemu se ipak može voditi "normalan" život, i "natpogonski", kada Rama ubrzava po ludoj stopi koja po Ričardovom proračunu iznosi jedanaest gravitacija.

Kada je svemirski brod u natpogonu, nas četvoro smo obavezno u tanku. Periodi natpogona traju nešto manje od osam sati na svakih dvadeset sedam sati, pri čemu se ostvaruje šestominutni ciklus u ponavljajućem obrascu. Od nas se jasno očekuje da spavamo u razdobljima natpogona. Sićušna svetla iznad naših glava u zatvorenom tanku gase se posle prvih dvadeset minuta svakog razdoblja, tako da ležimo u potpunom mraku do na pet minuta pre okončanja osmočasovnog razdoblja.

Sve ove nagle promene brzine dovode, prema Ričardu, do ubrzanja našeg udaljavanja od Sunca. Ukoliko tekući manevr ostane dosledan kako u veličini tako i u pravcu i nastavi se tokom mesec dana, putovaćemo polovinom brzine svetlosti u odnosu na naš Sunčev sistem.

"Kuda idemo?" upitao je Majkl juče.

"Još je rano o tome govoriti", odgovorio je Ričard. "Sve što znamo jeste da izmičemo fantastično velikim koracima."

Temperatura i gustina tečnosti u tanku brižljivo su podešavane u svakom razdoblju, tako da su sada poptuno jednake našim. Kao posledica toga, dok ležim u mraku, ne osećam ništa izuzev jedva primetne sile koja vuče nadole. Svest mi stalno poručuje da se nalazim unutar tanka za ubrzavanje, okružena nekom vrstom tečnosti koja štiti moje telo od moćnih sila, ali odsustvo oseta konačno uzrokuje da potpuno izgubim osećaj sopstvenog tela. Na toj tački otpočinju halucinacije. Stiče se utisak kao da je neko normalno senzorsko unošenje u mozak neophodno. Ako nijedan zvuk, vizuelna predstava, ukus, miris ili bol ne dosegnu u moj mozak, onda u njegovom delovanju dolazi do rastrojstva.

Pre dva dana pokušala sam da razgovaram o ovom problemu sa Ričardom, ali me je on samo pogledao kao da sam luda. On nema nikakvih halucinacija. Svoje vreme provodi u "zoni sumraka" (njegov naziv za razdoblje bez čulnih oseta pre dubokog sna), obavljajući matematička izračunavanja, majstorski izrađujući širok izbor Zemljinih mapa

ili čak evocirajući svoje izuzetne seksualne trenutke. On u potpunosti vlada svojim mozgom, čak i u odsustvu čulnih oseta. Eto zbog čega smo toliko različiti. Moja svest teži da pronade vlastiti pravac kada nije na dužnosti, to jest kada ne obrađuje milijarde majušnih podataka koji pristižu iz svih ćelija mog tela. Halucinacije obično počinju mrljicama crvene i zelene boje koje se pojavljuju u potpunom mraku oko mene. Kako te mrljice rastu, pridružuju im se druge boje, najčešće žuta, plava i ljubičasta. Svaka od ovih boja brzo obrazuje vlastiti nepravilan obrazac koji se širi preko mog vizuelnog ekrana. Ono što vidim predstavlja kaleidoskop svetlih boja. Kretnje u tom polju se ubrzavaju sve dok se stotine traka i mrlja ne sluče u jednu žestoku eksploziju.

Usred tog urenebesa boja uvek se oblikuje neka celovita slika. U početku ne mogu tačno da kažem šta je posredi, jer su ta figura ili više njih veoma male, kao da se nalaze vrlo, vrlo daleko. Kako slike prilaze, menjaju boje nekoliko puta, doprinoseći na taj način kako nadrealnom značenju vizije, tako i mom unutrašnjem osećanju strave. Više od polovine vremena slika koja se na kraju rastvara sadrži lik moje majke ili neku životinju, kao što je majmun ili lavica, u kojoj intuitivno prepoznajem prerusenu majku. Sve dok samo posmatram i ne preduzimam nasilni pokušaj da saobraćam sa svojom majkom, ona ostaje konstanta u inače promenljivoj slici. Međutim, ako pokušam da se povežem sa majkom na bilo koji način, ona, ili životinje koje je predstavljaju, smesta iščezava, ostavljajući me sa preplavljujućim osećanjem napuštenosti.

Za vreme jedne od nedavnih halucinacija talasi boja provalili su u geometrijske obrasce koji su se potom izmetnuli u ljudske obrasce koji su postrojeni iskoračali u moje vidno polje. Omer u svetloj zelenoj odeždi predvodio je tu povorku. Obe prilike na začelju kolone bile su žene, heroine iz mog adolescentnog doba, Jovanka Orleana i Eleonora iz Akvitana. Kada sam prvi put začula njihove glasove, povorka se raspala i prizor trenutno promenio. Iznenada sam se našla u čamcu na vesla u magli ranog jutra na malom pačijem jezeru blizu naše vile u Bovoau. Drhtala sam od straha i počela neobuzdano da plačem. Jovanka i Eleonora iskrsnule su iz magle razuveravajući me da moj otac neće da oženi Helenu, englesku vojvotkinju sa kojom je jednom otišao na odmor u Tursku.

Druge noći koloritnu uvertiru sledila je bizarna pozorišna predstava negde u Japanu. U tom halucinantnom komadu igrala su samo dva karaktera i oba su nosila sjajne, veoma izražajne maske. Muškarac odeven u zapadnjačko odelo sa mašnom deklamovao je poeziju i imao veličanstveno jasne, otvorene oči koje su se mogle videti kroz njegovu prijateljsku masku. Drugi čovek nalikovao je samurajskom ratniku iz sedamnaestog veka. Njegova maska se neprestano mrštila. Počeo je da preti i meni i svom modernijem kolegi. Na kraju ove halucinacije vrisnula sam zato što su se nasred pozornice ova dva muškarca stopila u jedan lik.

Neke od najsnažnijih halucinantnih slika trajale su svega nekoliko sekundi. Druge ili treće noći nagi princ Henri, ustreptao od želje, s telom u ljubičastom treperenju, pojavio se na dve ili tri sekunde usred jedne druge vizije u kojoj sam ja jahala džinovskog oktopauka.

Tokom jučerašnjeg razdoblja spavanja satima nije bilo nikakvih boja. A tada, budući da sam neverovatno ogladnela, džinovska ružičasta dinja pojavila se u tami. Kada sam u svojoj viziji pokušala da je jedem, njoj izrastoše noge i ona pobeže glavom bez obzira, nestajući u nerastvorenim bojama.

Da li išta od svega ovoga nešto znači? Mogu li da naučim nešto o sebi ili o svom životu iz ovih očigledno nasumičnih izliva moje nezauzdane svesti?

Rasprava o značenju snova besni već tri veka i još je nerazrešena. Ove moje halucinacije, rekla bih, čak su udaljenije od stvarnosti nego normalni snovi. U izvesnom smislu one su dalji rođaci dva psihodelična putovanja koja su se zbila ranije u mom životu i svaki pokušaj da se protumače logički sasvim je besmislen. Ipak, iz izvesnog razloga, i dalje verujem da se neke temeljne istine sadrže u naizgled nepovezanim divljanjima moje svesti. Možda zbog toga ne mogu da prihvatim da ljudski mozak ikada dela na čisto nasumičan način.

22. jul 2201.

Juče je pod konačno prestao da se trese. Ričard je to predvideo. Kada pre dva dana nismo otišli u tank u uobičajeno vreme, Ričard je ispravno zaključio da je manevar pri kraju. Tako smo ušli u još jednu fazu naše neverovatne odiseje. Moj suprug nas je obavestio da sada putujemo brzinom većom od pola svetlosne. To znači da razdaljinu između Zemlje i Sunca prelazimo svake dve sekunde. Stremimo, manje ili više, ka Sirijusu, najsjajnijoj pravoj zvezdi na noćnom nebu naše matične planete. Ako ne bude daljih manevara, stići ćemo u blizinu Sirijusa kroz dvanaest godina.

Osetila sam olakšanje što se sada naš život može vratiti u neku vrstu lokalne ravnoteže. Izgleda da je Simona podnela duga razdoblja u tanku bez primetnih posledica, ali ja ne mogu da verujem da jedno takvo iskustvo neće ostaviti traga na detetu. Za nju je sada važno da vaspostavimo normalnu svakodnevnicu.

Kada sam potpuno sama, još često mislim da one živahne halucinacije za vreme prvih deset dana u tanku. Moram da priznam da sam bila zadovoljna kada sam izdržala nekoliko "zona sumraka" potpune oduzetosti čula bez divljih obojenih šara i razdeljenih slika koje su danima plavile moju svest. Do tog časa već sam počela da se brinem za svoje duševno zdravlje i, sasvim iskreno, odavno prešla granicu "preplavljenosti". I premda su halucinacije naglo prestale, moje sećanje na snagu tih vizija i dalje me je uzbunjivalo svaki put kada bi svetla na vrhu tanka utrnula tokom poslednjih nekoliko sedmica.

Imala sam samo još jednu dodatnu viziju tokom tih prvih deset dana... a možda je to bio samo izuzetno živ san za vreme normalnog razdoblja spavanja. Uprkos činjenici da ta posebna slika nije bila oštra kao prethodne, ipak sam zapamtila sve pojedinosti valjda zbog njene sličnosti s jednim od halucinantnih odeljaka u vreme kada sam ležala na dnu one jame prošle godine.

U svom potonjem snu ili viziji sedela sam sa ocem na jednom otvorenom koncertu na nepoznatom mestu. Na pozornici se potpuno sam nalazio jedan orijentalni gospodin sa dugačkom belom bradom, svirajući na nekom čudnom žičanom instrumentu. Za razliku od moje vizije na dnu jame, međutim, otac i ja se nismo pretvorili u male ptice i odleteli za Šinon, u Francuskoj. Umesto toga, telo moga oca potpuno je iščezlo, a ostale su mu samo oči. Kroz nekoliko sekundi obrelo se još pet drugih parova očiju koji su obrazovali šestougao u vazduhu iznad mene. Odmah sam prepoznala Omehove oči i oči moje majke, ali su mi troje ostalih bili nepoznati. Oči sa vrha šestougaonika zurile su u mene, bez treptanja, kao da su htele nešto da mi saopšte. Malo pre no što je muzika prestala, čula sam jedan razgovetan zvuk. Više glasova istovremeno je izustilo reč opasnost.

Šta je bilo poreklo mojih halucinacija i zbog čega sam bila jedina od troje koja ih je doživela? Ričard i Majkl su takođe bili lišeni čulnih oseta i obojica su priznala da su neki bizarni obrasci plutali "ispred njihovih lica", ali njihove slike nikada nisu bile celovite. Ako su nam Ramanci, kao što smo pretpostavili, ubrizgali nekakvu hemikaliju posredstvom onih niti što su obavijale naša tela da bi nam pomogli da spavamo u nepoznatom okruženju, zbog čega sam jedino ja reagovala onako divljim vizijama?

I Ričard i Majkl misle da je odgovor jednostavan - da sam ja osoba osetljiva na drogu sa hiperaktivnom imaginacijom."

Što se njih tiče, to je dovoljno objašnjenje. Dalje od toga nisu spremni da razgovaraju o tom predmetu i premda su ljubazni kada potegnem neka od mnogih pitanja vezana za moja "putovanja", čini se da za to uopšte više nisu zainteresovani. Tako nešto mogla sam da očekujem od Ričarda, ali nikako i od Majkla.

U stvari, čak i naš predvidivi general O'Tul više nije sasvim svoj otkako su započele seanse u tanku. Može se primetiti da je zaokupljen drugim stvarima. Tek jutros sam nazrela šta se zbiva u njegovoj svesti.

"Uvek sam", reče najzad Majkl sporim glasom, pošto sam ga nekoliko minuta kinjila prijateljskim pitanjima, "iako nesvesno, sa svakim novim prodorom nauke redefinisao i određivao nove granice Boga. Uspeo sam da uklopim pojam Ramanaca u svoj katolicizam, odnosno naprosto sam proširio ograničenu definiciju Njega. Sada, kada se nalazim na palubi robotizovanog svemirskog broda koji putuje relativističkom brzinom, shvatam da moram potpuno da raskujem Boga. Samo tako On može da bude nadređeno biće nad svim delićima i procesima u Vaseljenu."

Izazov mog života u bliskoj budućnosti počiva u sasvim drugoj krajnosti. Ričard i Majkl usredsređeni su na duboke ideje, Ričard u carstvu nauke i inženjeringa, a Majklu u svetu duše. Iako sasvim uživam u podsticajnim idejama koje svaki od njih proizvodi u svom zasebnom traganju za istinom, neko mora da pokloni pažnju svakodnevnim zadacima življenja. Nas troje, najposle, imamo odgovornost da pripremimo jedinog člana sledećeg pokolenja za njen život kao odrasle osobe. Čini mi se da će zadatak glavnog roditelja uvek biti moj.

To je odgovornost koju rado prihvatam. Kada mi se Simona zračeci smeši za vreme predaha u dojenju, ne razmišljam o svojim halucinacijama, stvarno mi nije važno ima li ili nema Boga i nije mi od presudnog značaja nedoumica da li su Ramanci razvili metod korišćenja vode kao nuklearnog goriva. U tom času jedina važna stvar jeste činjenica da sam Simonina majka.

31. jul 2201.

Proleće je nesumnjivo stiglo u Ramu. Otapanje je započelo čim je manevar okončan. Do tog časa temperatura na površini spustila se na ledenih dvadeset pet stepeni ispod nule. Počeli smo da se brinemo o tome koliko još spoljašnja temperatura može da se spusti pre nego što sistem koji reguliše toplotne uslove u našoj jazbini ne dosegne gornju granicu tolerancije. Od tada, međutim, temperatura postojano raste bezmalo stepen dnevno i, imajući u vidu tu stopu, preći će tačku smrzavanja za dve nedelje.

Sada se nalazimo izvan Sunčevog sistema u gotovo savršenom vakuumu koji ispunjava neizmernu prazninu što zjapi do susednih zvezda. Naše Sunce još je najupečatljivije telo na nebu, ali nijedna njegova planeta više nije vidljiva. Dva ili tri puta

nedeljno Ričard pretražuje teleskopske podatke u potrazi za nekim znakom kometa u Oortovom oblaku, ali do sada nije ništa uočio.

Odakle dolazi toplota koja zagreva unutrašnjost naše letelice? Naš veleumni inženjer, zgodni kosmonaut Ričard Vejkfild, imao je spremno objašnjenje kada mu je Majkl juče postavio to pitanje. "Isti nuklearni sistem koji je obezbeđivao veliku promenu brzine verovatno sada proizvodi toplotu. Mora biti da Rama ima dva različita operativna sistema. Kada se nađe u susedstvu toplotnog izvora, kao što je jedna zvezda, on isključuje svoje primarne sisteme, računajući tu pogon i termalnu kontrolu.

I Majkl i ja smo čestitali Ričardu na izrazito verovatnom objašnjenju. "Ali", upitala sam ga pre dva dana, "još ostaju brojna pitanja. Zbog čega, na primer, on poseduje dva odvojena inženjerijska sistema. I zašto uopšte isključuje primarni?"

"O tome mogu samo da nagađam", reče Ričard uz svoj uobičajen osmeh. "Možda su primarnom sistemu neophodne periodične popravke, a one se mogu obaviti jedino kada postoji spoljašnji izvor toplote i energije. Videli ste kako različiti bioti održavaju površinu Rame. Možda imamo još jednu ekipu biota koja izvodi sve poslove održavanja na primarnim sistemima."

"Imam jednu drugu ideju", reče Majkl polako. "Da li smatraš da se računalo na naše prisustvo na ovoj letelici?"

"Šta hoćeš time da kažeš?" upita Ričard, nabravši obrve.

"Da li misliš da je naše prisustvo slučajan događaj? Ili je to verovatan događaj - imajući u vidu sve mogućnosti, kao i prirodu naše vrste - činjenica da su se pojedini članovi ljudske vrste zatekli na ovom brodu u ovom trenutku?"

Dopao mi se Majklov pravac razmišljanja. On je nagoveštavao, iako ni sam to do kraja nije shvatao, da Ramanci nisu geniji samo u području nauke i inženjerstva. Možda znaju ponešto i o univerzalnoj psihologiji. Ričard nije sledio tu nit.

"Pokušavaš li da kažeš", upitah ja, "da su Ramanci svrsishodno upotreabili svoje sekundarne sisteme u susedstvu Zemlje, očekujući da nas namame da dođemo?"

"To je besmisleno", reče Ričard bez oklevanja.

"Ali, Ričarde", pobuni se Majkl, "razmisli o tome. Kakva bi bila mogućnost kontakta da su Ramanci projurili nekom značajnijom brzinom kroz naš sistem, zaobišli Sunce, a onda nastavili svojim putem. Apsolutno nikakva. A kao što si i sam naznačio, moguće je da ovde ima i drugih 'tuđina', ako mi sebe možemo tako da nazovemo. Sumnjam da mnoge vrste poseduju sposobnost..."

Za vreme predaha u razgovoru podsetila sam muškarce da će Cilindrično more ubrzo početi da se topi od dna i da će odmah posle toga uslediti orkani i plimski talasi. Nešto docnije svi smo se saglasili da treba da dođemo u posed malog jedrenjaka koji se nalazio u logoru Beta.

Muškarcima je bilo potrebno nešto više od dvanaest sati da pešice odu i vrate se preko leda. Do časa kada su se vratili noć je već bila pala. Kada su Ričard i Majkl ušli u našu jazbinu, Simona, koja je već poptuno svesna svoje okoline, pružila je ručice prema Majklu.

"Vidim da je nekome drago što sam se vratio", reče Majkl u šaljivom tonu.

"Sve dok je to samo Simona...", uzvрати Ričard. Delovao je veoma napeto i udaljeno.

Prošle noći njegovo čudno raspoloženje se nastavilo. "Šta je s tobom, dragi?" upitala sam ga kada smo ostali sami na našem ležaju. Nije odmah odgovorio, te sam ga poljubila u obraz i pričekala.

"Posredi je Majkl", reče Ričard posle dužeg ćutanja. "Tek danas sam shvatio, dok smo vukli jedrenjak preko leda, da je zaljubljen u tebe. Trebalo je da ga čuješ. Priča isključivo o tebi. Ti se savršena majka, savršena supruga, savršena prijateljica. Čak mi je priznao da mi zavidi."

Milovala sam Ričarda nekoliko sekundi, pokušavajući da pronađem najbolji odgovor. "Mislim da pridaješ preveliki značaj neobaveznim izjavama, dragi", rekoх najzad. "Majkl je naprosto izražavao iskrenu simpatiju. I on je meni veoma drag..."

"Znam... To me i zabrinjava", prekide me Ričard usred reči. "On se stara o Simoni najveći deo vremena kada si ti zauzeta, vas dvoje razgovarate satima dok ja radim na mojim projektima..."

Zastao je i stao da pilji u mene sa čudnim, nesrećnim izrazom u očima. Njegov pogled me je prestravio. Ovo nije bio isti onaj Ričard Vejkfild koga sam blisko poznavala više od godinu dana. Hladnoća mi prože telo pre no što se njegove oči ne smekšaše i on se naže da me poljubi.

Pošto smo vodili ljubav i pošto je on usnuo, Simona se promeškolji i ja odlučih da je nahranim. Dok sam je dojila, u mislima sam prešla čitavo razdoblje od trenutka kada nas je Majkl pronašao u podnožju stolice lifta. Nije bilo ničega što bih mogla da navedem, a što bi trebalo da izazove i tračak Ričardove ljubomore. Čak je i naš ljubavni život ostao redovan i zadovoljavajući za sve ovo vreme, iako valja priznati da nije bio naročito maštovit od Simoninog rođenja.

Onaj ludački izraz u Ričardovim očima nastavio je da me proganja i pošto sam završila dojenje Simone. Obećala sam samoj sebi da ću u narednim nedeljama neizostavno provesti više vremena nasamo sa Ričardom.

6.

20. jun 2202.

Danas sam potvrdila da sam zaista trudna. Majkl je bio oduševljen. Ričard je bio iznenađujuće ravnodušan. Kada sam porazgovarala s njim nasamo, saopštio mi je da gaji pomešana osećanja, budući da je Simona konačno dostigla fazu kada joj više nije potrebna "stalna pažnja". Podsetila sam ga da je, kada smo pre dva meseca razgovarali o drugom detetu, izrazio oduševljen pristanak. Ričard je uzvratio da je ta čežnja za još jednim očinstvom bila snažno uslovljena "očiglednim uzbuđenjem" u to vreme.

Nova beba treba da dođe na svet sredinom marta. Do tada ćemo dovršiti dečju sobu i imaćemo dovoljno životnog prostora za celu porodicu. Žao mi je što Ričard nije ushićen zbog toga što će ponovo postati otac, ali mi je drago da će Simona sada imati nekoga s kim može da se igra.

15. mart 2203.

Ketrin Kolin Vejkfild (zvaćemo je Ket) rođena je trinaestog marta u 6.16 ujutro. Bio je to lak porođaj, posle svega četiri sata počev od prvih trudova. Ni u jednom

trenutku nisam osetila jači bol. Porodila sam se klečeći i bila u tako dobrom stanju, da sam sama preseklala pupčanu vrpцу.

Keti već puno plače. Ženevjev i Simona bile su slatke, pitome bebice, ali Keti će očigledno biti galamdžija. Ričard je zadovoljan što sam želela da joj dam ime po njegovoj majci. Ponadala sam se da bi on ovog puta mogao biti zainteresovaniji za ulogu oca, ali trenutno je prezauzet radom na svojoj "savršenoj bazi podataka" (ona će uneti pregled sadržaja i obezbediti lak pristup svim našim informacijama) da bi posvetio više pažnje Keti.

Moja treća kćer težila je tek nešto manje od četiri kilograma prilikom rođenja i bila je dugačka pedeset četiri centimetara. Gotovo je sigurno da Simona nije bila toliko teška u istoj prilici, ali tada još nismo imali tačnu vagu. Boja Ketine kože posve je svetla, zapravo bela, a i kosa joj je mnogo svetlija od tamnocrnih pletenica njena sestre. Oči su joj začudo plave. Znam da za bebe nije neobično da imaju plave oči i da one često primetno potamne tokom prve godine. Ali nikada nisam očekivala da moje dete makar i za tren ima plave oči.

18. maj 2203.

Teško mi je da poverujem da je Keti stara već dva meseca. Ona je tako zahtevna beba! Do sada je trebalo da je naučim da mi ne grize bradavice, ali mi je teško da je odviknem od toga. Posebno je nezgodna kada je još neko prisutan dok je dojim. Ako samo okrenem glavu da bih se obratila Majklu ili Ričardu, a naročito ako pokušam da odgovorim na neko Simonino pitanje, Keti osvetnički zagriže moje bradavice.

Ričard je u poslednje vreme izuzetno ćudljiv. Povremeno je u svom uobičajenom sjajnom, ingenioznom izdanju, kada zasmehava Majkla i mene na svoj sveznalački način; njegovo raspoloženje, međutim, može da se promeni u trenu. Jedna jedina naizgled bezazlena opaska u stanju je da ga baci u potištenost ili čak da izazove srdžbu.

Mislim da je trenutno Ričardov glavni problem dosada. Okončao je svoj projekat sa bazom podataka, a još nije započeo neki drugi značajan posao. Neverovatan kompjuter koji je načinio prošle godine sadrži podrutine koje su naše saobraćanje sa crnim ekranom sasvim pojednostavile. Mogao bi da unese raznovrsnost u svoje dane kada bi pokušao da igra aktivniju ulogu u Simoninom razvoju i odgoju, ali to naprosto nije u skladu sa njegovim stilom. Složeni obrasci razvoja koji se očituju kod Simone i koji toliko zaokupljaju Majkla i mene izgleda da na njega ne ostavljaju jači utisak.

Kada sam bila na početku trudnoće sa Keti, zabrinulo me je Ričardovo očigledno odsustvo zanimanja za decu. Odlučila sam da neposredno napadnem taj problem tako što sam zatražila da mi pomogne u građenju minilaboratorije koja će mi omogućiti da analiziram delove Ketinog genoma iz uzorka moje amniotske tečnosti. Taj projekat je zahtevao složen hemijski postupak, dublji nivo saradnje sa Ramancima od svih koje smo do tada pokušali, kao i stvaranje i kalibraciju veoma tananih medicinskih instrumenata.

Ričardu se dopao ovaj zadatak. I meni, takođe, jer me je podsetio na dane iz medicinske škole. Radili smo zajedno dvanaest, ponekad i četrnaest časova (ostavljajući Majkla da se stara o Simoni - njih dvoje su, nema sumnje, u ljubavi) sve dok nismo završili posao. Često smo razgovarali o našem radu do u duboko u noć, pa čak i dok smo vodili ljubav.

Kada su, međutim, dovršene analize genoma našeg budućeg deteta, otkrila sam, na svoje zaprepašćenje, da je Ričard uzbuđeniji zbog činjenice da su oprema i analize u

potpunosti opravdale naša stručna očekivanja, no što su ga zainteresovale karakteristike naše druge kćerke. Bila sam začuđena. Kada sam mu saopštila da je unutra devojčica i da nema Daunov ili Vitingemov sindrom, kao i da njene apriorna sklonosti ka raku ne izlaze van okvira prihvatljivog raspona, reagovao je kao da se to samo po sebi podrazumevalo. Ali kada sam odala priznanje zbog brzine i tačnosti kojom je sistem izvršio test, Ričard je sinuo od ponosa. Kako je samo drugačiji čovek moj suprug! On se mnogo ugodnije oseća u svetu matematike i inženjeringa nego u društvu sa drugim ljudima.

Majkl je i sam zapazio Ričardovu uznemirenost u poslednje vreme. On ga je nagovarao da napravi još igračaka za Simonu sličnih sjajnim lutkama koje je izumeo kada sam bila u poodmakloj trudnoći sa Ketii. Te lutke su i dalje Simonina najomiljenija zabava. One samostalno šetaju unaokolo, pa čak reaguju na desetinu verbalnih zapovesti. Jedne noći, kada je bio u jednom od svojih plodnih stanja, Ričard je programirao TB-a za opštenje sa lutkama. Simona se bezmalo zacenila od smeha kada je Bard (Majkl istrajava u oslovljavanju Ričardovog Šekspirovog piskavog robota punim imenom) saterao sve tri lutke u čošak, a zatim ih obasuo spletom ljubavnih soneta.

Čak ni TB ne uspeva da razvedri Ričarda u poslednje dve nedelje. Slabo spava, što je za njega neobično, i ne pokazuje želju za bilo čim. Naš redovan i raznovrstan seksualni odnos ugasio se, iz čega se vidi da se Ričard odista bori protiv svojih unutrašnjih demona. Pre dva dana izišao je rano ujutru (i u Rami tek što je bilo svanulo - s vremena na vreme naš zemaljski časovnik u skloništu i Ramin časovnik napolju podudare se) i ostao u Njujorku više od deset sati. Kada sam ga upitala šta je radio, odgovorio mi je da je sedeo na zidu i zurio u Cilindrično more. A onda je promenio predmet razgovora.

Majkl i Ričard su ubeđeni da smo sada sami na našem ostrvu. Ričard je nedavno dva puta ulazio u aviansku jazbinu, u oba maha ostajući na strani okomitog hodnika, podalje od stražarskog tanka. Jednom se čak spustio do drugog vodoravnog prolaza u koji sam svojevremeno skočila, ali nije video nikakav znak života. Između poklopca i prvog odmorišta jazbine oktopauka sada se nalaze dve složene rešetke. U poslednjih četiri meseca Ričard je ponovo elektronski nadzirao područje oko jazbine oktosa; iako priznaje da u njegovim monitorskim podacima može da bude izvesnih dvosmislenosti, on tvrdi da je već na osnovu vizuelnog osmatranja jasno da rešetke nisu otvarane duže vremena.

Muškarci su sklopili jedrenjak pre nekoliko meseci, a potom su proveli dva sata proveravajući ga na pučini Cilindričnog mora. Simona i ja smo im mahale sa obale. Plašeći se da bi rakovi-bioti mogli da protumače čamac kao "smeće" (kao što su očito uradili sa drugim jedrenjakom - nikada nismo utvrdili šta se dogodilo s njim; nekoliko dana pošto smo izbegli falangu nuklearnih projektila vratili smo se na mesto gde smo ga ostavili, ali od njega nije bilo ni traga), Ričard i Majkl su ga ponovo rastavili i uskladištili ga u našem skloništu.

Ričard je nekoliko puta spomenuo da bi voleo da otplovi preko mora, prema Jugu, i pokuša da pronađe mesto odakle bi se čovek mogao popeti na pet stotina metara visoku liticu. Naše znanje o Južnom polucilindru Rame veoma je ograničeno. Izuzimajući onih nekoliko dana kada smo organizovali lov na biote sa prvobitnim kosmonautskim timom "Njutna", naše saznanje o tom području svedeno je na grub mozaik sazdan od prvobitnih slika dobijenih posredstvom "Njutnovih" teleskopa. Svakako da bi bilo očaravajuće i uzbudljivo istražiti Jug - možda bismo čak otkrili kud su se deli svi oni oktopauci. No, u

ovom trenutku ne možemo sebi to da priuštimo. Naša porodica je u kritičnoj meri zavisna od svakog od troje odraslih - gubitak bilo koga od nas bio bi katastrofalan.

Verujem da je Majkl O'Tul zadovoljan životom koji smo sami sebi obezbedili na Rami, naročito otkako je Ričardov veliki kompjuter omogućio da toliko podataka bude pristupačno svima nama. Sada imamo pristup svim enciklopedijskim podacima koji su bili uskladišteni u vojnom brodu ekspedicije "Njutn". Majklova tekuća "jedinica proučavanja", kako on naziva svoju organizovanu rekreaciju, jeste istorija umetnosti. Prošlog meseca razgovor mu je bio ispunjen Medičijevima i katoličkim papama renesanse, zajedno sa Mikelandelom, Rafaelom i drugim velikim slikarima tog razdoblja. Sada je zaokupljen devetnaestim vekom, razdobljem u istoriji umetnosti koje je meni zanimljivije. Nedavno smo se prepirali o "revoluciji impresionista", ali Majkl ne prihvata moju ideju da su impresionisti bili naprosto uzgredan proizvod u otkrivanju fotografije.

Majkl provodi sate sa Simonom. On je strpljiv, nežan i brižan. Pažljivo je promatrao njen razvoj i pribeležio je glavne prekretnice u svoju elektronsku beležnicu. Trenutno Simona prepoznaje dvadeset jedno od dvadeset šest slova abecede na prvi pogled (zbunjuju je parovi C i S, kao i Y i V i iz nekog razloga ne može da nauči slovo K) i ume da broji do dvadeset kad je u formi. Simona takođe uspešno raspoznaje crteže aviana, oktopauka i četiri najčešća tipa biota. Poznata su joj imena dvanaest apostola, činjenica koja baš ne usrećuje Ričarda. Već smo održali jedan "samit" o duhovnom obrazovanju naših kćeri, a ishod je bio uljudno neslaganje.

Ostajem još ja. Uglavnom sam srećna, premda ima dana kada me Ričardova uznemirenost, ili Ketino cmizdrenje, ili naprosto apsurdnost našeg čudnog života na ovom tuđinskom svemirskom brodu savlađuju. Stalno sam zaposlena. Planiram najveći deo porodičnih aktivnosti, odlučujem o tome šta i kada jedemo i organizujem dečje dane, uključujući tu i brigu o pelenama. I dalje se stalno pitam kuda idemo, ali me više ne pogađa činjenica da odgovora nema.

Moja lična intelektualna aktivnost ograničenija je no što bi verovatno bila da to zavisi samo od mene, ali stalno sebi ponavljam da u danu ima toliko i toliko sati. Ričard, Majkl i ja često vodimo žive razgovore, tako da sigurno ne oskudevam u podsticajima. Ali nijedan od njih ne gaji mnogo zanimanja za neke intelektualne oblasti koje su oduvek bile deo mog života. Moja nadarenost za jezike od najranijih dana u školi bila je izvor znatnog ponosa. Pre nekoliko nedelja usnila sam zastrašujući san u kome sam zaboravila da pišem i govorim na bilo kom jeziku osim engleskog. Dve sledeće nedelje provodila sam po dva sata svakog dana ne samo prisećajući se svog voljenog francuskog nego i učeći italijanski i japanski.

Jednog popodneva prošlog meseca Ričard je na crnom ekranu projektovao output ramanskog spoljašnjeg teleskopa koji je obuhvatio naše Sunce i još hiljadu obližnjih zvezda u vidokrugu. Sunce je bilo najsajnije od tih nebeskih tela, ali tek jedva primetno. Ričard je podsetio Majkla i mene da smo već dvanaest triliona kilometara daleko od naše okeanske matične planete.

Docnije iste večeri gledali smo Kraljicu Eleonoru, jedan od tridesetak filmova koji je "Njutn" nosio zarad razonode kosmonautske posade. Film je labavo zasnovan na uspešnim romanima o Eleonori Akvitanskoj koje je napisao moj otac i snimljen je na mnogim lokacijama koje sam sa ocem posetila kao mlada devojkica. Završna scena filma, koja prikazuje godine pre Eleonorine smrti, događa se u L'Abej d'Fontevrou. Sećam se kako sam kao četrnaestogodišnjakinja stajala u opatiji pored svog oca ispred izrezbarenog

lika Eleonore dok su mi se ruke tresle od uzduđenja, tako da sam morala da ih stavim u očeve. "Bila si veličanstvena žena", obratila sam se tada duhu te kraljice koja je dominirala istorijom dvanaestog veka u Francuskoj i Engleskoj, "i postavila si primer koji ću slediti. Neću te razočarati."

Te noći, pošto je Ričard zaspao i dok je Ketī privremeno mirovala, ponovo sam u mislima prošla čitav dan i odjedanput se ispunila dubokom žalošću, osećanjem gubitka koji nisam umela sasvim da objasnim. Kontrapunkt slike Sunca koje se gubi u daljini i sopstvenog lika iz tinejdžerskog doba koji izriče smela obećanja kraljici mrtvoj skoro hiljadu godina podsetio me je da je sve što sam ikada znala pre Rame sada završeno. Moje dve nove kćerke nikada neće videti mesta koja su toliko mnogo značila meni i Ženevjev. One nikada neće upoznati miris sveže pokošene trave u proleće, zračću lepotu cveća, pesmu ptica ili velelepnost punog meseca kada se podiže iz okeana. One nikada neće upoznati planetu Zemlju ili bilo kog od njenih žitelja izuzev ove male i šarolike posade koju će zvati svojom porodicom, jadnjikavog predstavnštva bujnog života na blagoslovenoj planeti.

Te noći nekoliko minuta sam bezglasno plakala, znajući još dok su mi suze navirale na oči da ću do jutra ponovo na licu imati optimistički izraz. Najposle, moglo je da ispadne i mnogo gore. Imamo osnovne stvari: hranu, vodu, zaklon, odeću, dobro zdravlje, druženje i, naravno, ljubav. Ljubav je najvažniji sastojak za sreću bilo čijeg ljudskog života kako na Zemlji tako i na Rami. Ukoliko Simona i Ketī od sveta koji smo napustili nauče jedino o ljubavi, i to će biti dovoljno.

7.

31. mart 2204.

Današnji dan bio je neobičan u svakom pogledu. Kao prvo, čim su se svi probudili, objavila sam da ćemo ovaj dan posvetiti sećanju na Eleonoru od Akvitana koja je umrla, ukoliko su istoričari u pravu, a mi ispravno sledili kalendar, tačno pre hiljadu godina. Na moju radost, celokupna porodica podržala je predlog, a Ričard i Majkl odmah su se dobrovoljno ponudili da pomognu u proslavi. Majkl, čiju je jedinicu iz istorije umetnosti sada zamenila druga o kujanju, ponudio se da pripremi specijalan srednjovekovni obed u čast kraljice. Ričard je odjurio sa TB-om, došapnuvši mi da će se mali robot vratiti kao Henri Plantagenet.

Ja sam pripremila predavanje za Simonu, predstavivši joj Eleonoru i svet iz dvanaestog veka. Bila je neobično pažljiva i prijemčiva. Čak je i Ketī, koja nikad ne sedi mirno više od pet minuta, bila saradnički raspoloženja i nije nas prekidala. Najveći deo jutra igrala se sa svojim bebama-igračkama. Na kraju predavanja Simona me je upitala zbog čega je kraljica Eleonora umrla. Kada sam joj odgovorila da je umrla od starosti, moja trogodišnja kćerka upitala je da li je kraljica Eleonora "otišla u raj".

"Odakle ti to?" upitala sam Simonu.

"Od čika Majkla", odgovori ona. "On mi je rekao da dobri ljudi idu u raj kada umru, a loši ljudi odlaze u pakao."

"Neki ljudi veruju da postoji raj", rekoḥ posle izvesnog razmišljanja, "drugi veruju u ono što se naziva reinkarnacija, to jest da se ljudi vraćaju i žive ponovo kao druga osoba ili čak neka životinja. Neki ljudi, takođe, veruju da je naše postojanje

konačno čudo, sa određenim početkom i krajem koji je označen smrću posebne, jedinstvene osobe." Nasmejala sam se i razbarušila joj kosicu.

"U šta ti veruješ, mama?" upita tada moja kćerka.

Osetila sam nešto što je ličilo na paniku. Izrekla sam nekoliko opaski dok sam pokušavala da smislim šta da kažem. Jedan izraz iz moje omiljene poeme T. S. Eliota "da te vodi do neodoljivog pitanja" ljeskao se u mojoj svesti. Na sreću, bila sam spasena.

"U dobru vas našao, mlade gospe", mali robot TB, odeven u ono što je trebalo da prođe kao srednjevekovna jahačka odežda, stupi u sobu, predstavljajući se Simoni kao Henri Plantagenet, kralj Engleske i muž kraljice Eleonore. Simonino lice se raširi u razdragan osmeh. Ket i podiže pogled i razvuče usnice.

"Kraljica i ja smo izgradili veliko carstvo", reče robot uz obuhvatnu kretnju svojim malim rukama, "koje je na kraju uključivalo celokupnu Englesku, Škotsku, Irsku, Vels i pola od onoga što je danas Francuska." TB je izdeklamovao pripremljeno predavanje gotovo sa slašću, zabavljajući Simonu i Ket namigivanjem i gestikulacijom. A onda je posegao u džep i izvadio minijturni nož i viljušku, tvrdeći da je on bio taj koji je uveo upotrebu pribora za jelo u "varvarsku Englesku".

"Ali zbog čega ste kraljicu Eleonoru strpali u zatvor?" upita Simona kada je robot začutao. Nasmejala sam se. Ona je zaista pamtila lekcije iz istorije. Glava robota se okrete i pogleda u Ričardovom pravcu. Ričard uzdiže prst, tražeći kratak predah, a zatim odjuri u hodnik. Nije prošlo više od minuta, a TB, alias Henri II, vrati se u prostoriju. Robot pride Simoni. "Zaljubio sam se u drugu ženu", reče on, "i kraljica Eleonora se naljutila. Da bi poravnala račune sa mnom, okrenula je moje sinove protiv mene..."

Ričard i ja smo upravo zametnuli blagu prepirku o pravim razlozima zbog kojih je Henri bacio Eleonoru u tamnicu (više puta smo otkrili da je svako od nas učio drugačiju verziju anglo-francuske istorije) kada smo začuli udaljen, ali prepoznatljiv krik. Za tren oka sve petoro smo se našli na površini. Onaj krik se ponovio.

Podigli smo oči prema nebu iznad nas. Jedan usamljeni avian leteo je u širokoj putanji na pet stotina metara iznad vrhova nebodera. Pohitali smo do bedema pored Cilindričnog mora odakle smo imali bolji pogled. Jednom, dvaput, tri puta veliko stvorenje obletelo je perimetre ostrva. Na kraju svake petlje avian je emitovao po jedan dugi krik. Ričard je mahao rukama i vikao za sve vreme njegovog leta, ali nije bilo nikakvog znaka da nas je ptica opazila.

Posle otprilike jedan sat deca su počela da pokazuju znake nemira. Dogovorili smo se da ih Majkl odvede u sklonište, a da Ričard i ja ostanemo sve dok postoji i najmanja mogućnost kontakta. Ptica je nastavila da leti po istom obrascu. "Ne misliš li da ona traži nešto?" upitala sam Ričarda.

"Ne znam", reče on, vičući i mašući prema avianu u trenutku kada je ovaj na svojoj putanji dostigao tačku najbližu nama. Ovog puta promenio je kurs, opisujući dugačke elegantne lukove u svom zavojitom sletanju. Kada je dovoljno prišao, Ričard i ja smo mogli da vidimo sivi somot njegovog trbuha i dva svetla, crvena kruga oko njegovog vrata.

"To je naš prijatelj", prošaputah Ričardu, prisećajući se vođe aviana koji se saglasio da nas prebace preko Cilindričnog mora pre četiri godine.

Ali ovaj avian nije bio ono zdravo, snažno stvorenje koje je letelo u središtu formacije onda kada smo bežali iz Njujorka. Ova ptica beše mršava i iznurena, a njen somot prljav i neuredan.

"Bolestan je", reče Ričard kada je ptica prizemila na oko dvadeset metara od nas. Avian je nešto tiho mrmljao i nervozno okretao glavu unaokolo, kao da je očekivao još nekog. Ričard načini jedan korak prema njemu, ali stvorenje izmahnu krilima, lepetnu jedanput i uzmače nekoliko metara. "Šta imamo od hrane", prozbori Ričard tiho, "što je u hemijskom pogledu najslabije mana-dinji."

Zavrtela sam glavom. "Nemamo nikakve hrane, izuzev sinoćnje piletine...čekaj", reko, prekinuvši samu sebe, "imamo onaj zeleni punč koji deca vole. On podseća na tečnost u središtu mana-dinje."

Ričard je odjurio pre no što sam završila rečenicu. Tokom deset minuta dok se nije vratio avian i ja smo ćutke zurili jedno u drugo. Pokušala sam da usredsredim svest na prijateljske misli, nadajući se da će moje dobre namere na neki način biti izražene kroz moje oči. U jednom času zaista sam primetila da je avian promenio izraz lica ali, razumljivo, nisam imala pojma šta bi taj drugi izraz mogao da znači.

Ričard se vratio noseći jednu od naših crnih činija ispunjenu zelenom tečnošću. Položio je zdelu ispred nas i pokazao prstom na nju pošto smo se povukli šest ili osam metara. Avian joj priđe sitnim, kolebljivim koracima, zaustavivši se konačno tačno ispred zdele. Ptica porinu kljun u tečnost, srknu malo, a onda zabaci glavu i proguta. Očigledno da joj je punč odgovarao jer je činija bila prazna za manje od minuta. Kada je završio, uzmače dva koraka, raširi krila do punog raspona i načini okret za pun krug.

"A sada je na nas red da kažemo 'dobro došao'", reko, pružajući ruku prema Ričardu. Izveli smo naš kružni okret, kao što smo učinili kada smo rekli zbogom i hvala pre četiri godine i blago se naklonili u avianovom pravcu na kraju te figure.

I meni i Ričardu se učinilo da se ptica nasmešila, ali smo kasnije spremno priznali da smo to možda samo uobrazili. Avian sa sivim somotom raširi krila, odlepi se od tla i vinu se iznad naših glava u vazduh.

"Šta misliš, kuda ide?" upitah Ričarda.

"Na izdisaju je", odgovori on tiho. "Hoće da baci poslednji pogled na svet koji je poznavao."

6. januar 2205.

Danas mi je rođendan. Četrdeset prvi. Sinoć sam imala jedan od svojih živih snova. Bila sam strašno stara. Kosa mi je bila potpuno seda, a lice grozno izborano. Živela sam u nekom zamku - negde u blizini Loare, nedaleko od Bovoa - sa dve odrasle kćerke (od kojih nijedna nije ličila, u snu, na Simonu, Ketu ili Ženevjev) i tri unuka. Svi dečaci bejahu tinejdžeri, fizički zdravi, ali je svaki od njih imao poneku manu. Bili su priglupi, možda čak i retardirani. Sećam se da sam u snu pokušala da im objasnim na koji način molekul hemoglobina prenosi kiseonik iz plućnog sistema do tkiva. Nijedan od njih nije mogao da razume ono što sam im govorila.

Probudila sam se sva utučena. Bilo je to usred noći i svi ostali članovi porodice počivali su u dubokom snu. Kao što često činim, odšetala sam hodnikom do dečje sobe da proverim da li su devojčice pokrivene lakim ćebadima. Simona jedva da se i pomera noću, ali je Ketu, kao i obično, bacajući se zbacila svoj pokrivač. Pokrila sam je, a zatim sam sela na jednu od stolica.

Šta me to tišti - pitala sam se. Zbog čega me opsedaju snovi o deci i unucima? Jednog dana protekle nedelje u šali sam spomenula mogućnost da rodim još jedno dete, na šta Ričard, koji opet prolazi kroz jedno od svojih podužih mračnih razdoblja, umalo

nije iskočio iz kože. Mislim da mu je još žao što je dopustio da ga nagovorim da imamo Ketu. Smesta sam promenila temu, ne želeći da izazovem jednu od njegovih nihilističkih tirada.

Da li bih doista mogla da poželim još jednu bebu u ovom času? Da li to uopšte ima ikakvog smisla, s obzirom na stanje u kome se nalazimo? Ostavljajući za trenutak po strani moguće razloge lične prirode u korist takve odluke, suočena sam sa moćnim biološkim argumentom u prilog nastavljanja reprodukcije. Ni najveći optimista ne bi mogao očekivati da ćemo ikada u budućnosti ostvariti dodir sa drugim članovima ljudske vrste. Ako smo poslednji u našoj liniji, bilo bi mudro da posvetimo pažnju jednom od temeljnih načela evolucije: maksimum genetskih varijacija proizvodi najvišu verovatnoću opstanka u nesigurnoj okolini.

Pošto sam se prošle noći potpuno rasanila, moja svest je još dalje razvila spomenuti scenario. Pretpostavimo, rekoh sebi, da Rama stvarno nikada neće stići, ili barem ne uskoro, i da ćemo provesti ostatak naših života u sadašnjim uslovima. U tom slučaju, po svemu sudeći, Simona i Keti će nadživeti nas troje odraslih. Šta će se dalje dogoditi - pitala sam se. Ukoliko na neki način ne sačuvamo bilo Majklovu ili Ričardovu spermu (pri čemu bi kako biološki tako i sociološki problemi bili ogromni), moje kćerke neće biti u položaju da se reprodukuju. Moglo bi se dogoditi da one stignu u raj ili postignu nirvanu ili se domognu nekog drugog sveta, no ipak će naposljetku umreti zajedno sa genima koje nose u sebi.

Ali uzmimo, nastavih, da rodim sina. U tom slučaju dve devojčice bi imale muškog sadruga i problem produžavanja pokolenja dramatično bi se smanjio.

Na ovoj tački mog misaonog obrasca jedna istinski luda ideja pade mi na um. Jedno od glavnih područja specijalizacije za vreme mog medicinskog obrazovanja bila je genetika, sa posebnim naglaskom na mane u nasleđivanju. Sećala sam se svog studijskog rada o evropskim kraljevskim porodicama između petnaestog i osamnaestog veka i mnogih "inferiornih" pojedinaca kao proizvoda rasprostranjenog međusobnog ukrštanja. Sin rođen iz moje veze sa Ričardom imao bi iste genetske sastojke kao Simona i Keti. Deci tog sina iz veze sa bilo kojom od naših kćeri, dakle našim unucima, pretio bi visok rizik defektnosti. S druge strane, sin koga bismo rodili Majkl i ja delio bi samo pola svojih gena sa devojčicama i, ukoliko me pamćenje podataka dobro služi, njegovi izdanci sa Simonom ili Keti bili bi neuporedivo manje ugroženi rizikom defektnosti.

Smesta sam odbacila tu nečuvenu pomisao. Ona, međutim, nije iščezla. Kasnije iste noći, kada je trebalo da budem u dubokom snu, moj um se vratio na nju. A šta ako ponovo ostanem trudna sa Ričardom, zapitala sam se, i dobijem treću devojčicu? Onda će biti neophodno da ponovim celokupan postupak. Već mi je četrdeset jedna godina. Koliko mi je još godina preostalo do početka menopauze, čak i ako je odložim hemijskim sredstvima? Na osnovu dva izvora podataka do sada nema nikakvog dokaza da Ričard uopšte može da napravi dečaka. Mogli bismo da osnujemo laboratoriju koja bi nam omogućila da izvršimo selekciju sperme iz njegovog semena, ali to bi od nas zahtevalo ogroman napor i mesece složenog saobraćanja sa Ramancima. A i tada bi ostalo pitanje očuvanja sperme i isporuke do jajnika.

Razmatrala sam različite dokazane tehnike izmene prirodnog postupka izbora pola (muškarčeva ishrana, tip i učestalost seksualnog odnosa, određivanje vremena polnog čina s obzirom na ovulaciju i tako dalje) i zaključila da bismo Ričard i ja verovatno imali dobru priliku da prirodno dobijemo dečaka pod uslovom da budemo

veoma obazrivi. Ali u pozadini moje svesti opstajala je misao da bi izgledi bili još povoljniji ukoliko bi Majkl bio otac. Najzad, on je imao dva sina (od ukupno troje dece) kao posledicu nasumičnog seksualnog ponašanja. Ma koliko bila sposobna da unapredim verovatnoće sa Ričardom, ista ta tehnika sa Majklom zapravo bi jemčila sina.

Pre nego što sam ponovo usnula, nakratko sam razmotrila nepraktičnost celokupne zamisli. Potpuno siguran metod veštačkog osemenjavanja (koji bih morala da nadzirem uprkos činjenici da bih bila njegov objekat) tek je trebalo izumeti. Da li bismo bili u stanju da to ostvarimo, u našoj tekućoj situaciji, i zajemčimo kako pol, tako i zdravlje embriona? Čak ni bolnice na Zemlji, sa svim svojim pogodnostima i pomagalima, nisu uvek uspešne. Druga mogućnost bila je seksualni odnos sa Majklom. Iako mi ta pomisao nije bila neprijatna, sociološke implikacije izgledale su toliko krupne da sam potpuno odbacila tu pomisao.

(Šest sati kasnije)

Muškarci su mi priredili iznenađenje specijalnom večerom. Majkl postaje pravi kuvar. Hrana je imala ukus, baš kao što je i reklamirana, govedine a la Velington, iako je izgledala pre kao spanać. Štaviše, Ričard i Majkl poslužili su neku crvenu tečnost koja je predstavljala vino određene kategorije. To nije bilo strašno loše, pa sam ga pila, otkrivajući na sopstveno iznenađenje da tekućina sadrži alkohol, tako da sam se u stvari ošamutila.

Svi smo, zapravo, bili malko pijani do kraja večere. Devojčice, a posebno Simona, bile su začuđene našim ponašanjem. Dok smo jeli poslasticu u vidu pite od kokosa, Majkl mi je rekao da je 41 "veoma poseban broj". Potom mi je objasnio da je on najveći prost broj kojim započinje dugi kvadratni niz drugih prostih brojeva. Kada sam ga zapitala šta je to kvadratni niz, on se nasmejao i rekao da nema pojma. Napisao je, međutim, niz od četrdeset elemenata o kome je govorio, 41, 43, 47, 53, 61, 71, 83, 97, 113... zaključno sa brojem 1601. Ubeđivao me je da je svaki od tih četrdeset brojeva u nizu prost broj. "Stoga", reče on sa sjajem u očima, "41 mora biti magičan broj".

Dok sam se slatko smejala, naš kućni genije Ričard bacio je pogled na brojeve, a onda je, posle najviše minuta poigravanja sa svojim kompjuterom, objasnio Majklu i meni zbog čega je taj niz nazvan "kvadratnim". "Druge razlike su konstantne", reče on, pokazujući na jednom primeru šta je hteo da kaže. "Stoga se čitav niz može proizvesti pomoću jednostavne kvadratne jednačine. Uzmimo $f(N) = N^2 - N + 41$ ", nastavi on, "pri čemu je N bilo koji ceo broj od 0 do 40. Ta funkcija će proizvesti čitav tvoj niz.

Ili, još bolje", nasmeja se on, "razmotrimo $f(N) = N^2 - 81N + 1681$, pri čemu je N ceo broj koji se kreće između 1 i 80. Ova kvadratna formula započinje od poslednjeg člana tvog niza brojeva, $f(1) = 1601$, i produžava se kroz niz najpre u opadajućem sledu. Sled se obrće kod $f(40) = f(41) = 41$, a potom ponovo proizvodi čitav tvoj niz brojeva u rastućem sledu.

Ričard se nasmešio. Majkl i ja smo samo zurili u njega sa zaprepašćenjem.

13. mart 2205.

Danas je Ketin drugi rođendan i svi smo bili dobrog raspoloženja, a posebno Ričard. On doista voli svoju malu devojčicu iako ona to iskorišćava na nečuven način. Za

rođendan ju je odveo do poklopca na jazbini oktopauka gde su zajednički tresli rešetke. Majkl i ja izrazili smo neslaganje, na šta se Ričard samo nasmejao i namignuo Keti.

Za večerom Simona je odsvirala kratak klavirski pasaž koji je savladala uz Majklovu pomoć, a Ričard nas je poslužio sasvim pristojnim vinom, ramanskim Šardoneom kako ga je nazvao, i pohovanim lososom. Na Rami pohovani losos izgleda kao kajgana na Zemlji, što je donekle zbunjujuće, ali mi istrajavamo u navici da nazivamo hranu u skladu sa njenim ukusom.

Osećam se razdragano, premda moram da priznam da sam unekoliko nervozna zbog predstojećeg razgovora sa Ričardom. On je u poslednje vreme veoma napet, uglavnom zbog toga što radi ne na jednom već na dva velika projekta. Ne samo da pravi tečno zamešateljstvo koje po ukusu i sadržini alkohola može da se meri sa najboljim vinima planete Zemlje, već se poduhvatio stvaranja novog kompleta robota zasnovanih na karakterima iz drama Semjuela Beketa, laureata Nobelove nagrade iz dvadesetog veka. Majkl i ja ga već nekoliko godina podstičemo da reinkarnira svoju šekspirovsku trupu, ali ga sećanje na izgubljene prijatelje sprečava u tome. No, novi dramski pisac - novi je izazov. Već je dovršio četiri karaktera iz Svršetka igre. Večeras su se deca slatko smejala kada su se starci "Nag" i "Nel" podigli iz svojih malenih kanti za đubre, vičući "Moj tata! Dovedite mi mog tatu!"

Čvrsto sam odlučila da Ričardu iznesem zamisao o začinjanju sina sa Majklom. On će, sigurna sam, uvažiti logiku i naučnu opravdanost tog predloga, iako se nikako ne može očekivati da će biti posebno oduševljen idejom. Razume se da Majklu još nisam pomenula ovu zamisao. On, doduše, zna da imam nešto ozbiljno na umu, jer sam ga zamolila da pričuva devojčice po podne dok se Ričard i ja ne vratimo iz Njujorka, sa izleta i razgovora.

Moja uznemirenost u vezi sa ovim pitanjem verovatno je neopravdana. Ona je nesumnjivo zasnovana na definiciji standardnog ponašanja koje je jednostavno neprimenljivo u našoj sadašnjoj situaciji. Ričard se u poslednje vreme odlično oseća. Njegova oštroumnost je zadivljujuća. Moglo bi se dogoditi da odapne par zajedljivih strela tokom razgovora, ali kladim se da će na kraju glasati za ideju.

8.

7. maj 2205.

Ovo je proleće našeg nezadovoljstva. O, Gospode, kakve smo lude mi smrtnici. Ričarde, Ričarde, molim te, vrati se!

Odakle da počnem? I kako da počnem? Da li smem da jedem breskvu? U istom trenu zbivaju se vizije i vizije tog trena... Majkl i Simona neprekidno ulaze u susednu prostoriju i izlaze iz nje, razgovarajući o Mikelandelu.

Otac mi je uvek govorio da svako pravi greške. Zbog čega bi moja trebalo da bude toliko džinovska? Zamisao je imala smisla. Leva strana mog mozga poručivala mi je da je bila logična. Ali duboko u ljudskom biću razum ne odnosi uvek prevagu. Osećanja nisu racionalna. Ljubomora nije autput nekog kompjuterskog programa.

Bilo je puno upozorenja. Tog prvog popodneva dok smo sedeli pored Cilindričnog mora na našem "izletu" mogla sam po Ričardovim očima da zaključim da problem postoji. Ah, oh, odustani, Nikol, rekla sam sebi.

Ali on je potom delovao tako razborito. "Naravno", rekao je istog popodneva, "ono što predlažeš jeste ispravna stvar u genetičkom smislu. Poći ću sa tobom da kažemo Majklu. Hajde da to obavimo što brže možemo, nadajući se da će jedno suočavanje biti sve što je neophodno."

U tom času osećala sam se obodreno. Ni u jednom trenutku mi nije palo na pamet da bi Majkl mogao da predstavlja prepreku. "Bio bi to greh", rekao je on te večeri, pošto su devojčice otišle na spavanje. Odgovorio je to istog trena kada je shvatio šta mu se predlaže.

Ričard je prešao u napad, dokazujući kako je čitava predstava o grehu jedan anahronizam čak i na Zemlji i da je on, Majkl, naprosto šašav. "Da li stvarno želiš da to učinim?" upitao je Majkl Ričarda pri kraju razgovora.

"Ne", odgovori Ričard posle kraćeg oklevanja, "ali jasno je da je to u korist naše dece." Trebalo je da obratim više pažnje na to "ne".

Ni u jednom trenutku mi nije palo na pamet da moj plan možda neće uspeti. Veoma brižljivo sam pratila ciklus svoje ovulacije. Kada je proračunata noć konačno stigla, obavestila sam Ričarda o tome i on se iskrao iz skloništa i krenuo u jednu od svojih dugih šetnji po Rami. Majkl je bio nervozan u stalnoj borbi sa svojim osećanjem krivice, no čak ni u najernjem scenariju nisam mogla da zamislim da bi se moglo dogoditi da on ne bude u stanju da ima odnos sa mnom.

Kada smo se svukli (u mraku, kako Majklu ne bi bilo nelagodno) i legli jedno pored drugog na madrac, otkrila sam da mu je telo kruto i napeto. Poljubila sam ga u čelo i obraze. Zatim sam pokušala da ga opustim trljajući mu leđa i vrat. Posle nekih trideset minuta dirkanja (pri čemu se ništa od toga nije moglo smatrati seksualnom predigrom) privila sam svoje telo uz njega na izazovan način. Bilo je očigledno da imamo problem. Njegov penis i dalje je bio potpuno mrtav.

Nisam znala šta da uradim. Moja prva pomisao, naravno sasvim iracionalna, bila je da mu naprosto nisam privlačna. Osetila sam se užasno, kao da me je neko ošamario. Sva moja potisnuta osećanja vlastite neprikladnosti izbila su na površinu i u meni uskrсну iznenađujuća srdžba. Srećom, nisam ništa rekla (nijedno od nas nije prozborilo za sve vreme), a Majkl nije mogao da mi vidi lice u mraku. Jezik mog tela, međutim, izvesno je izražavao razočarenje.

"Žao mi je", reče on blago.

"Sve je u redu", odgovorih, nastojeći da delujem ravnodušno.

Pridigla sam se na lakat i stala drugom rukom da mu milujem čelo. Produžila sam ovu laku masažu, puštajući da mi prsti nežno putuju preko njegovog lica, vrata i ramena. Majkl je bio potpuno pasivan. Ležao je na leđima bez ijednog pokreta i uglavnom držao oči zaklopljene. Iako sam sigurna da mu je milovanje prijalo, niti je šta rekao, niti mu se oteo bilo kakav izraz zadovoljstva. Do tog časa već sam bila krajnje zabrinuta. Uхватила sam sebe u želji da Majkl mene miluje, da meni kaže da sam u redu.

Na kraju sam prevalila deo svog tela preko njegovog. Pustila sam da mi se grudi nežno spuste na njegov torzo, dok sam desnom rukom šašoljila malje na njegovim prsima. Nagnula sam se da ga poljubim u usta, nameravajući da ga levom rukom pobudim još gdegod, ali on se naglo odmače, a zatim i sede.

"Ne mogu to da uradim", reče Majkl, odmahujući glavom.

"Zašto?" upitah tiho. Telo mi je ležalo u glupom položaju iza njega.

"Grešno je", odgovori on sa velikom ozbiljnošću.

U narednih nekoliko minuta više puta sam pokušala da zametnem razgovor, ali Majkl nije bio voljan da ga prihvati. Najzad, budući da više ništa nisam mogla da učinim, ćutke sam se odenula u mraku. Majkl je jedva uspeo da izusti "laku noć" dok sam odlazila.

Nisam se smesta vratila u svoju sobu. Kada sam se našla u hodniku, shvatila sam da još nisam spremna da se suočim sa Ričardom. Naslonila sam se na zid, boreći se protiv moćnih osećanja koja su me preplavljivala. Kako sam mogla da pretpostavim da će sve ići glatko? I šta sada da kažem Ričardu?

Po zvuku Ričardovog disanja znala sam da nije spavao kada sam ušla u sobu. Da sam imala više hrabrosti, mogla sam odmah da mu kažem šta se dogodilo sa Majklom. No bilo je lakše odložiti to za izvesno vreme. Ispostavilo se da je to bila ozbiljna greška.

U sledeća dva dana vladala je napetost. Niko nije spominjao ono što je Ričard u jednom času nazvao "događajem oplođavanja". Muškarci su nastojali da se ponašaju normalno. Druge večeri posle obeda nagovorila sam Ričarda da prošetamo dok Majkl smesti devojčice u krevet.

Ričard je objašnjavao hemiju postupka fermentacije svog novog vina dok smo stajali na bedemima sa kojih se pružao pogled na Cilindrično more. U jednom času sam ga prekinula i uhvatila ga za ruku. "Ričarde", rekoh, očiju uprtih u njegove, očiju koje su tragale za ljubavlju i razumevanjem, "ovo je veoma teško..." Glas mi je zamro.

"Šta je, Niki?" upita on sa usiljenim osmehom na licu.

"Pa", odgovorih, "u pitanju je Majkl. Vidiš", spetljala sam se, "ništa se, u stvari, nije dogodilo... On nije mogao..."

Ričard me je dugo netremično posmatrao. "Hoćeš li da kažeš da je impotentan?" upita on.

Isprva sam klimnula, a onda ga potpuno zbunih tako što sam zavrtela glavom. "Verovatno ne, uistinu", promucah, "ali je tako ispalo one noći sa mnom. Mislim da je prenapet, ili se oseća krivim, ili je možda proteklo mnogo..." Zastala sam, shativši da previše pričam.

Ričardov pogled bludio je preko mora; samo je ćutao, činilo se čitavu večnost. "Nameravaš li da ponovo pokušaš?" upita on naposljetku potpuno bezizražajnim glasom. Nije se okrenuo ni da me pogleda.

"Ne... ne znam", odgovorih. Stisla sam mu ruku. Taman sam se spremala da kažem još nešto, da ga zapitam da li je u stanju da podnese još jedan pokušaj, kad se on odjednom udalji od mene. "Obavesti me kad odlučiš", reče suvim glasom.

Nedelju ili dve bila sam ubeđena da ću se odreći celokupne zamisli. Sporo, veoma sporo, privid vedrine vratio se u našu malu porodicu. Noć posle okončanja mog menstrualnog razdoblja Ričard i ja smo dvaput vodili ljubav, i to prvi put u godinu dana. Delovao je izuzetno zadovoljno i bio je vrlo razgovorljiv dok smo ležali zagrljeni posle drugog seksualnog čina.

"Moram da kažem da sam jedno vreme tamo bio vrlo zabrinut", rekao je. "Pomisao da upražnjavaš seks sa Majklom, makar to bilo iz pretpostavljenih logičnih razloga, izluđivala me je. Znam da, racionalno gledano, to nema smisla, ali sam se strašno uplašio da bi to moglo da ti se svidi... razumeš li?... i da bi na neki način naš odnos mogao da bude ugrožen."

Ričard je očigledno podrazumevao da više nemam nameru da ostanem trudna sa Majklovim detetom. Nisam mu protivrečila, jer sam u tom času i sama bila zadovoljna

postojećim stanjem. Nekoliko dana kasnije, međutim, kada sam u svojim knjigama potražila poglavlja o impotenciji, shvatila sam da sam i dalje odlučna da izguram svoj plan.

Tokom nedelje pre očekivane ovulacije Ričard je bio zauzet pripremanjem svog vina (i možda češćim degustacijama no što je to bilo neophodno - više no jednom pojavio se nakresan pre večere) i pravljenjem malih robota na osnovu Beketovih karaktera. Moja pažnja bila je usredotočena na impotenciju. Moj kurikulum u medicinskoj školi praktično je zaobilazio taj predmet. A budući da je moje seksualno iskustvo bilo srazmerno ograničeno, nikada ranije nisam bila suočena s tim problemom. Sa iznenađenjem sam otkrila da je impotencija vrlo uobičajena bolest, prevashodno psihološkog porekla, ali veoma često praćena pogoršanjem fizičkog stanja, kao i da postoje mnogi valjano razrađeni obrasci postupaka lečenja, pri čemu su svi kao zajednički imenitelj imali umanjenje "izvođačke strepnje" kod muškarca.

Jednog jutra Ričard me je zatekao kako pripremam mokraću za proveru ovulacije. Nije ništa rekao, ali po njegovom licu mogla sam da zaključim da je bio povređen i razočaran. Htela sam da ga primirim, ali s obzirom na to da su i deca bila u sobi, uplašila sam se da bi moglo da dođe do neprijatne scene.

Nisam saopštila Majklu da se spremam za drugi pokušaj. Smatrala sam da će ona strepnja biti umanjena ukoliko on ne bude imao vremena da razmišlja o tome. Malo je nedostajalo da moj plan upali. Otišla sam sa Majklom u njegovu sobu, odmah pošto smo decu otpratili na spavanje, i tek kada smo počeli da se svlačimo, objasnila sam mu šta treba da usledi. On je uprkos slabašnim protestima doživeo početak erekcije. Brzo sam reagovala da je podržim. Uverena sam da bismo tada imali uspešan odnos da Ketu nije počela da vrišti "Mama, mama" baš kada smo bili spremni da započnemo čin.

Razume se da sam ostavila Majkla i odjurila niz hodnik do dečije sobe. Ričard je već bio tamo. Držao je Ketu u naručju. Simona je sedela na svom madracu, trljajući oči. Sve troje je piljilo u moje nago telo u dovratku. "Imala sam užasan san", reče Ketu, privijajući se uz Ričarda. "Jedan oktopauk me je proždirao."

Stupila sam u sobu. "Osećaš li se sada bolje?" upitala sam, pružajući ruke prema njoj. Ričard ju je i dalje držao, a ona nije učinila ni najmanji napor da mi se približi. Posle par nelagodnih trenutaka prišla sam Simoni i prebacila joj ruku preko ramena.

"Gde je tvoja pidžama, mama?" upita me moja četvorogodišnjakinja. Ričard i ja smo gotovo redovno spavali u ramanskim verzijama pidžama. Devojčice su se sasvim svikle na moje nago telo - nas tri tuširamo se zajedno bezmalo svaki dan - ali noću, kada bih dolazila u dečiju sobu, skoro uvek sam imala pidžamu na sebi.

Spremala sam se da dam Simoni nekakav bezazlen odgovor, kada sam opazila da i Ričard upitno zuri u mene. Njegove oči odavale su nesumnjivo neprijateljstvo. "Mogu sam da se pobrinem za stvari ovde", reče on grubo. "Zašto ne odeš da završiš ono što si započela?"

Vratila sam se Majklu sa namerom da još jednom pokušamo odnos i ostvarimo začecje. Bila je to rdava odluka. Izvela sam jalov pokušaj da pobudim Majkla, ali posle par minuta on mi je jednostavno odgurnuo ruku. "Beskorisno je", reče. "Uskoro punim šezdeset tri godine, a nisam imao odnos pet godina. Nikada ne masturbiram i svesno izbegavam da razmišljam o seksu. Ona pređašnja erekcija bila je tek kratkotrajan srećan obrt." Čutao je skoro minut. "Žao mi je, Nikol", dodade, "ali nema nade."

Ćutke smo ležali jedno pored drugog nekoliko minuta. Odevala sam se i pripremala da odem, kada sam opazila da je Majkl upao u ritmički obrazac disanja koji prethodi snu. Odjednom sam se setila da sam pročitala kako muškarci sa psihološkom impotencijom često imaju erekciju za vreme sna i moj um je smesta skovao jedan drugi ludi plan. Legla sam pokraj Majkla i pričekala nekoliko minuta dok nisam bila sigurna da je u dubokom snu.

Najpre sam ga veoma blago prodrmlala dole. Bila sam ushićena kada je vrlo brzo reagovao. Posle izvesnog vremena pojačala sam snagu masaže, ali sam pritom bila veoma obazriva da ga ne probudim. Čim je postalo očigledno da je spreman, pripremila sam se i popela se na njega. Svega nekoliko trenutaka me je delilo od uspostavljanja odnosa kada sam ga odviše grubo stisnula, od čega se on probudio. Pokušala sam da nastavim, ali sam ga u žurbi izgleda povredila, jer je zastenjao i pogledao me divljim, zapanjenim očima. U roku od nekoliko sekundi njegova erekcija je iščezla.

Prevalila sam se na leđa i ispustila dubok uzdah. Bilo je to strašno razočaranje. Majkl je počeo da mi postavlja pitanja, ali ja sam bila previše izbezumljena da bih mu odgovarala. Suze mi grunuše na oči. Obukla sam se u žurbi, nežno poljubila Majkla u čelo i oteturala u hodnik. Tamo sam stajala narednih pet minuta pre no što sam skupila snagu da se vratim Ričardu.

Moj suprug je još radio. Klečao je pored Pozoa, iz drame Čekajući Godoa. Mali robot se nalazio usred svog dugog, nepovezanog govora o beskorisnosti svega. U prvi mah Ričard me je prenebregavao. A onda se, pošto je učutkao Pozoa, okrenuo. "Misliš li da je bilo dovoljno dugo?" upita sarkastično.

"I dalje ne ide", odgovorih bezvoljno. "Nagađam..."

"Poštedi me tog sranja", povika iznenada ljutito Ričard. "Toliko glup nisam. Očekuješ li da ti poverujem kada kažeš da si provela dva sata gola s njim i da se ništa nije desilo? Znam ja vas žene. Misliš li..."

Ne sećam se ostalog što je rekao. Sećam se, međutim, straha koji me je obuzeo kada je krenuo prema meni s očima punim besa. Pomislila sam da će me udariti, te sam podigla ruke da se zaštitim. Suze mi nahrupiše na oči i potekoše niz obraze. Ričard me je psovao, pa me je čak nazvao rasisitičkim đubretom. Bio je lud. Kada je u besu podigao ruku, iskočila sam iz sobe i pojurila niz hodnik prema stepenicama koje su vodile u Njujork. Umalo nisam pregazila Ketu koju je vika probudila i koja je zaprepasčena stajala na vratima dečje sobe.

Na Rami je bilo svetla. Hodala sam unaokolo, plačući na mahove, više od jednog sata. Bila sam besna na Ričarda, ali takođe duboko nesrećna zbog sebe same. U svojoj razjarenosti Ričard je rekao da sam "opsednuta" tom svojom idejom, a da je ona samo "pametna izgovor" za seksualni odnos sa Majklom, kako bih mogla da postanem "kraljica košnice". Nisam odgovorila ni na jednu od njegovih besmislica. Da li je u njegovim optužbama bilo makar i traga istine? Da li je i delić uzbuđenja koje sam osećala prema projektu bio izraz želje da imam seks sa Majklom?

Ubedila sam sebe da su sve moje pobude bile "ispravne", pa ma šta to značilo, ali da sam bila neverovatno glupa u pogledu celokupne rabote od samog početka. Trebalo je da znam da je ono što sam predlagala nemoguće. Jasno je da sam morala, odmah pošto sam videla prvu Ričardovu reakciju (odnosno, Majklovu), smesta da napustim zamisao. Možda je u izvesnom smislu Ričard i bio u pravu. Možda i jesam tvrdoglava, pa čak i opsednuta idejom da obezbedim maksimum genetskih varijacija za naše potomke. Ali mi

se ni u kom slučaju ne može prigovoriti da sam skovala čitav plan samo da bih spavala sa Majklom.

Kada sam se vratila, u našoj sobi vladao je mrak. Presvukla sam se u pidžamu i klonula iscrpljena na svoj madrac. Posle nekoliko sekundi Ričard se obrnuo prema meni, vatreno me zagrlio i rekao: "Moja draga Nikol, toliko mi je žao. Molim te, oprosti mi."

Od tada nisam čula njegov glas. Prošlo je već šest dana otkako je otišao. Spavala sam kao zaklana te noći, nesvesna da Ričard pakuje svoje stvari i ostavlja mi poruku. U sedam sati ujutru oglasio se alarm. Crni ekran je ispunjavala poruka. U naslovu je stajalo "Isključivo za Nikol d'Žarden" - pritisni K kada budeš želela da je pročitaš". Deca još nisu bila budna, pa sam pritisnula dugme K na tastaturi.

"Najdraža Nikol", glasio je početak, "ovo je najteže pismo koje sam ikada napisao u svom životu. Privremeno napuštam tebe i porodicu. Znam da će to usloviti znatne teškoće za tebe, Majkla i devojčice, ali, veruj mi, to je jedini način. Posle prošle noći jasno mi je da drugog rešenja nema.

Moja draga, volim te svim svojim srcem i kada mi mozak nadvlada osećanja znam da je ono što pokušavaš da učiniš u najboljem interesu za porodicu. Osećam se užasno zbog optužbi koje sam sinoć izneo. Osećam se još gore zbog reči kojima sam te obasuo, a posebno zbog rasisističkih epiteta i čestog korišćenja reči 'kučka'. Nadam se da ćeš moći da mi oprostiš, iako nisam siguran da ću ja sebi oprostiti i da ćeš se sećati moje ljubavi prema tebi, a ne mog ludačkog neobuzdanog besa.

Ljubomora je užasna stvar. Reći da se 'ona ruga mesu kojim se hrani' obično je ublažavanje činjenice. Ljubomora je potpuno proždriuća, sasvim iracionalna i apsolutno izmoždujuća. Najdivniji ljudi na svetu nisu ništa drugo do razbesnele životinje kada upadnu u klopku ljubomore.

Nikol, draga. Nisam ti prošle godine ispričao celu istinu o završetku mog braka sa Sarom. Mesecima sam podozrevao da se viđa sa drugim muškarcima za onih noći koje je provodila u Londonu. Bilo je mnogo rečitih znakova... njeno neujednačeno zanimanje za seks, nova odeća koju nikada nije nosila u mom društvu, iznenadna očaranost novim položajima ili različitim tehnikama seksa, telefonski razgovori sa meni nepoznatim sabesednikom na drugom kraju žice - ali ja sam je voleo tako ludo i bio toliko uveren da će naš brak propasti ako joj se suprostavim, da ništa nisam preduzeo sve dok nisam izludeo od ljubomore.

U stvari, dok bih ležao u svom krevetu u Kembridžu i zamišljao Saru u seksualnom odnosu sa drugim muškarcem, moja ljubomora bi postajala toliko jaka da nisam uspevao da zaspim sve dok ne bih Saru zamislio mrtvu. Kada me je gospodin Sinkler nazvao one noći i kad sam shvatio da više nisam u stanju da se pretvaram kako mi je Sara verna, krenuo sam u London sa izraženom namerom da ubijem i Saru i njenog ljubavnika.

Srećom, nisam imao revolver, a bes koji me je obuzeo kada sam ih video zajedno učinio je da zaboravim na nož u levom džepu mantila. No, izvesno je da bih ih ubio da metež koji je nastao nije alarmirao komšiluk koji me je sprečio u tome.

Možda se pitaš kakve sve to veze ima sa tobom. Pa, vidiš, ljubavi, svako od nas razvija konačne obrasce ponašanja u svom životu. Moj obrazac ludačke ljubomore već je bio prisutan pre no što sam tebe sreo. Za vreme onde dve prilike kada si otišla da budeš intimna sa Majklom nisam bio u stanju da sprečim povratak sećanja na Saru. Ja znam da ti nisi Sara i da me ne varaš, ali, ipak, moja osećanja su se vratila u istovetnom ludačkom

obrascu. U jednom veoma čudnom smislu, upravo zbog toga što je ideja o tebi kao nevernici toliko nemoguće nepojmljiva, osećam se gore, još uplašenije, kada si ti sa Majklom nego što sam se osećao kada je Sara bila sa Hju Sinklerom ili nekim drugim od svojih glumaca-prijatelja.

Nadam se da nešto od svega ovoga ima smisla. Odlazim zato što ne mogu da kontrolišem svoju ljubomoru, iako i sam uviđam da je iracionalna. Ne želim da postanem kao moj otac koji je u piću utapao svoju nesreću i uništavao živote ljudi oko sebe. Predosećam da ćeš, na ovaj ili onaj način, ostvariti svoj plan, pa mi više odgovara da te poštediti svog lošeg ponašanja za vreme tog postupka.

Očekujem da se uskoro vratim, osim ako se ne suočim sa nekom nepredvidljivom opasnošću na svom istraživanju, ali ne znam tačno kada. Potrebno mi je vreme da rana zaceli kako bih ponovo mogao da budem pouzdan činilac naše porodice. Reci devojkicama da sam otišao na put. Budi posebno pažljiva prema Ketu - njoj ću najviše nedostajati.

Volim te, Nikol. Znam da će ti biti teško da shvatiš zbog čega odlazim, ali, molim te, pokušaj. Ričard"

13. maj 2205.

Danas sam provela pet sati na površini Njujorka tragajući za Ričardom. Obišla sam jame, obe rešetke, sva tri trga. Išpartala sam grad po perimetrima idući duž bedema. Drmusala sam rešetku na jazbini oktopauka i nakratko se spustila na teritoriju aviana. Svuda sam izvikivala njegovo ime. Setila sam se da me je Ričard pre pet godina pronašao zahvaljujući navigacionom sigalizatoru smeštenom u njegovom šekspirovskom robotu - princu Halu. Mogla bih danas da upotrebim jedan signalizator.

Od Ričarda nigde ni traga. Verujem da je napustio ostrvo. Ričard je bio izvanredan plivač - sposoban da lako dopre do severnog polucilindra - ali treba imati u vidu ona čudna stvorenja koja su naseljavala Cilindrično more. Da li su ga pustila da prođe?

Vrati se, Ričarde. Nedostaješ mi. Volim te.

On je očito planirao da ode na nekoliko dana. Vremenski je podesio i sredio katalog komuniciranja sa Ramancima kako bi meni i Majklu maksimalno olakšao posao. Poneo je sa sobom naš najveći ranac i svog najboljeg prijatelja, TB-a, ali je ostavio sve Beketove robote. Naši porodični obedi su muka živa od kada je Ričard otišao. Ketu je gotovo uvek ljuta. Ona želi da zna kada će tata da joj se vrati i zbog čega ga nema tako dugo. Majkl i Simona ćutke podnose svoju žalost. Njihova veza nastavlja da se produbljuje - čini se da su u stanju sasvim lepo da uteše jedno drugo. Što se mene tiče, pokušala sam da poklonim više pažnje Ketu - ali ja nisam zamena za njenog voljenog taticu.

Noći su grozne. Ne spavam. Stalno sam iznova prebiral po svim svojim odnosima sa Ričardom u poslednja dva meseca, oživljavajući sve svoje greške. Pismo koje je ostavio pre odlaska otkrilo je mnogo toga. Nikada mi ne bi palo na pamet da bi teškoće koje je doživeo sa Sarom mogle imati i najmanji odraz na njegov brak sa mnom, ali sada mi je jasno šta je mislio kada je govorio o onim obrascima.

I u mom emocionalnom životu postoje obrasci. Smrt moje majke kada mi je bilo samo deset godina naučila me je strahu od napuštenosti. Strah od gubitka jake veze uticao je da prisnost i poverenje postanu teško dostižni ciljevi za mene. Posle majke izgubila

sam najpre Ženevjev, pa oca i sada, barem privremeno, Ričarda. Svaki put kada taj obrazac vaskrsne, sve himere moje prošlosti bivaju oživljene. Kada sam pre dve noći plakala u snu, shvatila sam da mi ne nedostaje samo Ričard, već i majka, Ženevjev i moj divni otac. Ponovo sam preživljavala svaki od tih gubitaka. Stoga mi je jasno na koji je način moje izbivanje sa Majklom moglo da prizove Ričardova bolna sećanja na Saru.

Proces učenja nikada ne prestaje. Evo mene, gde u četrdeset i drugoj godini otkrivam jedno lice istine o ljudskim odnosima. Očigledno je da sam duboko ranila Ričarda. Uopšte nije važno to što nije bilo logičke osnove za Ričardovu zabrinutost da bi moje spavanje sa Majklom moglo da dovede do emocionalnog udaljavanja od njega. Logika tu nema primenu. Zapažanja i osećanja jesu jedino što tu važi.

Bila sam zaboravila kako usamljenost može da bude razorna. Ričard i ja smo proveli zajedno pet godina. Možda on i ne poseduje sve osobine mog princa iz bajke, ali je zato bio divan sadrug i, van svake sumnje, najpametnije ljudsko biće koje sam ikada upoznala. Nemerljiva bi tragedija bila ako se nikad ne bi vratio. Srce me boli kada pomislim, makar i na tren, da sam ga onda poslednji put videla.

Noću, kada se osećam najusamljenija, često čitam poeziju. Bodler i Eliot bili su moji najomiljeniji pesnici još od univerzitetskih dana, ali sam nekoliko poslednjih noći pronašla utehu kod Benite Garsije. Za vreme dok je bila kadet u Svemirskoj akademiji u Koloradu, njena divlja strast za životom prouzrokovala joj je puno bola. Bacila se sa istom žestinom na proučavanje kosmonautike i u naručja muškaraca koji su je okružavali. Kada su Benitu pozvali pred kadetsku disciplinsku komisiju ne zbog prekršaja već zbog seksualne nesputanosti, ona je shvatila koliko su muškarci šizofrenični kada je seks posredi.

Većina književnih kritičara više vrednuje njenu prvu zbirku poezije, Snovi meksikanske devojke, koja joj je donela ugled još kao tinejdžerki, nego mudriju, manje liričnu knjigu pesama koju je objavila za vreme poslednje godine na Akademiji. Sada, kada je Ričard otišao, a moj um se bori da razume sve što se događalo tokom poslednjih nekoliko meseci, Benitine pesme pozne adolescentske zapitanosti pomeraju strune u meni. Njena staza do zrelosti bila je krajnje mukotrpna. Premda joj je stih ostao bremenit slikama, Benita više nije Poliana koja šeta među ruševinama Aksmala. Večeras sam nekoliko puta pročitala jednu od njenih univerzitetskih pesama koju posebno volim.

Moja odeća prosvetljava mi sobu,
poput pustinskog cveća posle kiše.
Dolaziš večeras, moja najnovija ljubavi,
ali koju mene želiš ti da vidiš?
Beli pasteli su najbolji za knjige,
moje plave i zelene, i večernja šminka,
kao prijateljica, ili čak buduća žena.
Ali ako je seks ono što imaš na umu,
onda crveno ili crno i osenčene oči,
postaju kurva koja moram biti.

Snovi mog detinjstva ne behu ovakvi,
moj princ je dolazio samo za poljubac,
a potom me odnosio dalje od bola.

Zašto ne mogu još jednom da ga vidim?
Maske me vređaju, dečake, kolega,
nosim svoju odeću bez mnogo radosti.
Cena koju plaćam što te držim za ruku
umanjuje me baš kao što si naumio.

□ 9.

14. decembar 2205.

Pretpostavljam da bi trebalo da proslavim, ali osećam da sam odnela Pirovu pobjedu. Konačno nosim Majklovo dete. Ali po koju cenu! Još nismo ništa saznali o Ričardu, a bojim se da bi i Majkl mogao da se otuđi od mene.

Majkl i ja smo svako za svoj račun preuzeli potpunu odgovornost zbog Ričardovog odlaska. Ja sam se borila sa svojim osećanjem krivice što sam bolje umela, uviđajući da ću morati da se lišim uloge bilo kakve značajne majke devojčicama. Majkl je, s druge strane, reagovao na Ričardov čin i vlastito osećanje krivice tako što se predao religijskom zanosu. On i dalje čita Bibliju barem dva puta dnevno. Moli se pre i posle svakog obroka i često izvrđava sudelovanje u porodičnim aktivnostima kako bi mogao da "komunicira" sa Bogom. Reč "okajavanje" trenutno zauzima veoma značajno mesto u njegovom rečniku.

I Simonu je zarazio svojim nanovo rođenim oduševljenjem za hrišćanstvo. Moje blago protivljenje nije urodilo nikakvim plodom. Ona voli priču o Isusu, bez obzira na to što ima tek maglovitu predstavu o čemu je zapravo reč. Čuda posebno očaravaju Simonu. Kao i većina dece, ona nema nikakvih teškoća da se liši neverice. Njen um nikada ne pita "kako" kada Isus hoda po vodi ili pretvara vodu u vino.

Moje opaske nisu sasvim poštene. Verovatno sam ljubomorna zbog dosluha koji postoji između Majkla i Simone. Kao njena majka trebalo bi da budem ushićena što se tako dobro uklapaju. Oni barem imaju jedno drugo. Ma koliko se trudile, sirota Ket i ja ostajemo nesposobne da ostvarimo tako duboku vezu.

Deo teškoća proizlazi iz činjenice da smo i Ket i ja krajnje tvrdoglave. Iako je svega dve i po godine stara, već želi da kontroliše svoj život. Uzmimo nešto jednostavno za primer, kao što je planiran redosled aktivnosti za određeni dan. Još od prvih dana na Rami pravila sam dnevni raspored delatnosti za svakog od nas. Niko se oko toga sa mnom nije preganjao, pa čak ni Ričard. Majkl i Simona uvek prihvataju, bez obzira na to šta predložim... dok god ima dovoljno slobodnog vremena.

Sa Ket je, međutim, druga priča. Ako ja zakažem šetnju po površini Njujorka pre učenja abecede, ona hoće da izmeni redosled. Ako planiram piletinu za ručak, ona traži svinjetinu ili govedinu. Gotovo svako jutro započinjemo svađom oko aktivnosti za taj dan. Kada joj se ne dopada moja odluka, Ket se ozlovolji, naduri ili vapije za svojim "tatom". Istinski me zaboli kada počne da doziva Ričarda.

Majkl veli da treba da se povinujem njenim željama. On tvrdi da je to samo jedna razvojna faza. Ali kada istaknem da ni Ženevjev ni Simona nisu nikada bile kao Ket, on se samo nasmeši i slegne ramenima.

Majkl i ja se ne slažemo uvek oko tehnike roditeljskog vaspitanja. Vodili smo nekoliko zanimljivih razgovora o porodičnom životu u našim osobenim okolnostima. Pri

kraju jednog od tih razgovora bila sam pomalo pogođena Majklovom tvrdnjom da sam previše "stroga" prema devojkicama, te sam odlučila da potegnem pitanje religije. Zapitala sam Majkla zbog čega je toliko važno da Simona nauči sve pojedinosti iz Isusovog života.

"Neko treba da produži tradiciju", reče on neodređeno.

"Ti, dakle, veruješ da će biti prilike da se tradicija produži, da nećemo zauvek ploviti po svemiru i umreti jedno za drugim u ovoj užasavajućoj osami."

"Verujem da Gospod ima plan za sva ljudska bića", odgovori on.

"Ali kakav je njegov plan za nas?" upitah.

"Ne znamo", uzvratila Majkl. "Baš kao što ne znaju ni one milijarde ljudi na Zemlji. Proces življenja je traganje za Njegovim planom."

Zavrtela sam glavom, a Majkl je nastavio. "Vidiš, Nikol, nama bi trebalo da bude mnogo lakše. Mi imamo daleko manje ometanja i skretanja pažnje. Za nas nema izgovora da ne ostanemo blizu Boga. Zbog toga teško sebi mogu da oprostim svoje pređašnje dangubljenje u izučavanju hrane i istorije umetnosti. Na Rami ljudska bića moraju da učine dodatni napor da ispune svoje vreme nečim drugim osim molitvom i pobožnim ponašanjem."

Priznajem da me njegovo uverenje povremeno ozlojeđuje. U našim sadašnjim okolnostima čini mi se da Isusuov život nema više značenje od života Atila ili bilo kog drugog ljudskog bića koje je ikada živelo na toj planeti udaljenoj dve svetlosne godine. Mi više nismo deo ljudske rase. Mi smo ili osuđeni na propast, ili smo početak onoga što će u suštini biti nova vrsta. Da li je Isus umro i za sve naše grehe, za one među nama koji više nikada neće videti Zemlju.

Da Majkl nije bio katolik i da nije od rođenja bio programiran u duhu prokreacije, nikada ne bih uspela da ga ubedim da začne dete. Imao je na stotine razloga protiv toga. Ali na kraju, možda i zbog toga što sam svojim upornim pokušajima da ga ubedim remetila njegova noćna predavanja bogougodnim mislima, on je popustio. Upozorio me je da postoji visoka verovatnoća "da to nikada neće uspeti" i da on "neće preuzeti nikakvu odgovornost" za moja osećanja osujećenosti.

Bila su nam potrebna tri meseca da proizvedemo embrion. Za vreme prva dva ovulaciona ciklusa nisam bila u stanju da ga pobudim. Pokušala sam smeom, telesnom masažom, muzikom, hranom - svim i svačim što se spominjalo u bilo kom članku o impotenciji. Njegovo osećanje krivice i napetost uvek su bili jači od moje vatrene rešenosti. Naposletku je uobrazilja bila ta koja je donela rešenje. Kada sam jedne noći predložila Majklu da bi trebalo tokom celog posla da zamišlja da sam ja njegova žena Ketlin, on je konačno bio sposoban da izdrži jednu erekciju. Um je odista divna tvorevina.

Čak i uz pomoć uobrazilje vođenje ljubavi sa Majklom nije bio lak zadatak. Kao prvo, a to što ću reći verovatno je ružno, već i same njegove pripreme dovoljne su da svaku običnu ženu izbace iz koloseka. Neposredno pre svlačenja Majkl se uvek moli Bogu. Za kog đavola se moli? Bilo bi očaravajuće otkriti odgovor.

Prvi muž Eleonore od Akvitana, Luj VII francuski, bio je odgajan kao kaluder, a postao je kralj igrom istorijskog slučaja. U romanu mog oca o Eleonori ima jedan dug unutrašnji monolog u kome se ona žali na vođenje ljubavi u okruženju punom svečanosti, pobožnosti i grube odeće isposnika. Ona je žudela za veseljem i smeom u svojoj ložnici,

za bestidnim razgovorima i raskalašnom strašću. Mogu da razumem zbog čega se razvela od Luja i udala za Henrija Plantegeneta.

Bilo kako bilo, nosim dečaka (nadam se) koji treba da unese genetsku varijaciju u naše potomstvo. Bio je to pravi rat koji gotovo sigurno nije bio vredan ishoda. Zbog moje želje da dobijem Majklovo dete, Ričard je otišao, a Majkl mi više nije, makar privremeno, prisan prijatelj i drug kakav je bio za vreme naših prvih godina na Rami. Platila sam cenu svog uspeha. Sada mi ostaje da se uzdam da ovaj svemirski brod ima svoje odredište.

1. mart 2206.

Jutros sam ponovila delimičan test genoma da bih proverila početne rezultate. Nema nikakve sumnje u tom pogledu. Naš nerođeni dečak zasigurno ima Vitingemov sindrom. Srećom nema drugih prepoznatljivih manjkavosti, ali i sam Vitingem je dovoljno loš.

Pokazala sam taj podatak Majklu kada smo ugrabili nekoliko trenutaka nasamo posle doručka. U početku nije shvatio šta mu govorim, ali kada sam upotrebila reč "retardiran" smesta je reagovao. Rekla bih da mu se u predstavi stvorila slika deteta poptpuno nesposobnog da se samo stara o sebi. Njegova zabrinutost tek malo je popustila kada sam mu objasnila da Vitingem znači jedino nesposobnost učenja, prostu manjkavost elektrohemijskih procesa u mozgu koja ga ometa u ispravnom radu.

Kada sam prošle nedelje prvi put napravila delimičan test genoma, posumnjala sam na Vitingema, no s obzirom na mogućnost dvosmislenosti rezultata, nisam ništa rekla Majklu. Pre uzimanja drugog uzorka plodove vode želela sam da pročitam sve što je poznato o tom fenomenu. Moja skraćena medicinska enciklopedija na žalost nije sadržavala dovoljno podataka da bih bila zadovoljna.

Tog popodneva, dok je Keti dremala, Majkl i ja smo zamolili Simonu da ode u dečju sobu i čita knjigu oko jedan sat. Naš savršeni anđeo rado se saglasio. Majkl je delovao mnogo smirenije nego ujutro. Priznao mi je da je u prvi mah bio poražen novošću o Bendžiju (Majkl želi da krsti dete imenom Bendžamin Rajan O'Tul po svom dedi). Očigledno da je čitanje Knjige o Jovu imalo velikog udela u vaspostavljanju njegove duševne ravnoteže i vere u budućnost.

Objasnila sam Majklu da će Bendžijev mentalni razvoj biti spor i mukotrpan. Bio je utešen, međutim, kada sam ga obavestila da mnogi bolesnici od Vitingema na kraju, posle dvadeset godina školovanja, dostignu ekvivalent zrelosti dvanaestogodišnjaka. Uverila sam Majkla da neće biti nikakvih telesnih znakova defektnosti, kao što je to kod Dauna, kao i da postoji mala verovatnoća da bi njegovi potomci mogli da budu ugroženi, barem ne do trećeg pokolenja.

"Ima li načina da saznamo ko od nas poseduje taj sindrom u genima?" upita Majkl već pred kraj razgovora.

"Ne", odgovorih. "Veoma je teško izolovati takav nedostatak, budući da on nesumnjivo potiče od više različitih oštećenih gena. Samo u slučaju akutnog sindroma dijagnoza je nepogrešiva. Čak ni na Zemlji pokušaji da se označe nosioci nisu bili uspešni.

Stala sam da mu pričam kako, od kada je bolest prvi put dijagnosticirana, gotovo da nije bilo nijednog slučaja u Africi ili Aziji. Bila je to u osnovi zapadnjačka bolest, sa najvećom učestalošću pojavljivanja u Irskoj. Smatrala sam da je za Majkla bolje da što

pre sazna istinu (sve to je zapisano u glavnom članku u medicinskoj enciklopediji... koju upravo čita), a nisam želela da se oseća lošije nego što se sada osećao.

"Ima li kakvog leka?" upitao je zatim.

"Ne za nas", zavrtila sam glavom. Bilo je nekih naznaka u poslednjoj deceniji da bi genetske protivmere mogle da budu uspešne ukoliko se primene u toku poslednjeg tromesečja trudnoće. Taj postupak je, međutim, složen čak i na Zemlji i može da dovede do uništenja fetusa."

Beše to idealan trenutak u razgovoru kada je Majkl mogao da upotrebi reč "abortus". Ali on to nije učinio. Njegov sklop uverenja toliko je čvrst i nepokolebljiv da sam sigurna da on nikada i ne ulazi u njega. Po njemu, abortus je apsolutno pogrešan, kako na Rami tako i na Zemlji. Uхватила sam sebe kako se pitam da li postoje ikakvi uslovi u kojima bi Majkl razmotrio mogućnost abortusa. Šta bi bilo kada bi beba imala Daunov sindrom i još pride bila slepa? Ili kada bi imala mnogostruke kongenitalne probleme koji bi jemčili ranu smrt?

Da je Ričard ovde, ušli bismo u logičku diskusiju o prednostima i nedostacima abortusa. Sačinili bismo jednu od njegovih poznatih benfrenklinovskih lista sa argumentima i protivargumentima poređanim odvojeno na dve strane velikog ekrana. Ja bih mogla da pridodam dugačku listu emocionalnih razloga (koje bi Ričard izostavio u svojoj prvobitnoj listi) protiv abortusa i na kraju bismo se sasvim sigurno saglasili da donesem Bendžija na Ramu. Bila bi to racionalna, zajednička odluka.

Želim to dete. Takođe želim da Majkl svesno doživi sebe kao Bendžijevog oca. Razgovor o mogućnosti abortusa izazvao bi to obnovljeno posvećivanje. Slepو prihvatanje zakona Boga ili crkve ili bilo koje razrađene dogme može ponekad da uslovi da pojedinac odviše olako uskraćuje vlastitu podršku nekim sasvim određenim odlukama. Nadam se da Majkl nije takav tip čoveka.

10.

30. avgust 2206.

Bendži je došao rano. Uprkos mojim ponovljenim uveravanjima da će dete izgledati savršeno zdravo, Majklu je izgleda laknulo kada je pre tri dana dečak rođen bez i jedne telesne nenormalnosti. Beše to još jedan lak porođaj. Simona je bila iznenađujuće korisna za vreme čitavog čina. Za devojčicu kojoj još nije ni šest godina ona je krajnje zrela.

Bendži takođe ima plave oči, ali one nisu tako svetle kao Ketine i mislim da neće ostati plave. Koža mu je svetlomrka, nešto tamnija od Ketine, ali svetlija od moje i Simonine. Prilikom rođenja težio je tri i po kilograma i bio dugačak pedeset dva centimetra.

Naš svet je ostao nepromenjen. Ne razgovaramo o tome puno, ali smo svi osim Ket i izgubili nadu da će se Ričard ikada vratiti. Ponovo nam predstoji ramanska zima, sa dugim noćima i kraćim danima. S vremena na vreme Majkl ili ja odlazimo na površinu i tragamo za nekim znakom Ričardovog prisustva, ali to je tek mehanički obred. Uistinu ne očekujemo da pronađemo nešto. Odsutan je već šesnaest meseci.

Majkl i ja sada naizmenično izračunavamo našu putanju sa programom određivanja orbite koji je Ričard načinio. U početku, bilo nam je potrebno nekoliko

nedelja da dokonamo kako da to upotrebimo, uprkos činjenici da nam je Ričard ostavio izričita uputstva. Jednom nedeljno redovno utvrđujemo da i dalje stremimo u pravcu Sirijusa bez ijednog drugog zvezdanog sistema duž naše staze. I pored Bendžijevog prisustva, čini mi se da imam više vremena za sebe nego ikad ranije. Halapljivo čitam i ponovo mi se raspalilo divljenje za dve junakinje koje su dominirale mojom adolescentnom svešću i uobraziljom. Zbog čega su me Jovanka Orleana i Eleonora od Akvitana uvek u tolikoj meri privlačile? Ne samo zbog toga što su obe ispoljavale unutrašnju snagu i samodovoljnost već i stoga što su obe žene uspele u svetu kojim su vladali muškarci, oslanjajući se u potpunosti na vlastite sposobnosti.

Kao tinejdžerka bila sam strašno usamljena. Moje fizičko okruženje u Bovoau bilo je veličanstveno, a ljubav mog oca sveprisutna, ali sam ipak čitavo adolescentno doba praktično provela sama sa sobom. U pozadini svoje svesti uvek sam se užasavala da bi smrt ili ženidba mogle da mi oduzmu mog dragocenog oca. Želela sam da budem samostalna kako bih izbegla bol koji bih iskusila ukoliko bih se ikada razdvojila od oca. Jovanka i Eleonora bile su savršeni modeli za to. Čak i danas pronalazim ohrabrenje čitajući o njihovim životima. Nijedna od njih dve nije dozvolila da svet oko njih određuje šta je zaista bitno u njihovim životima.

Zdravlje svih nas je i dalje dobro. Tek minulog proleća, više da bih sebe nečim zaposlila, umetnula sam komplet preostalih biometrijskih sonde u svakog od nas i nadzirala podatke tokom nekoliko nedelja. Postupak nadziranja podsetio me je na dane iz misije "Njutna"... Da li je moguće da je prošlo više od šest godina otkako je nas dvanaestoro napustilo Zemlju zbog susreta sa Ramom?

U svakom slučaju, Ket i je očarana biometrijom. Uobičajila je da sedi pokraj mene dok sam skenirala Simonu ili Majkla i postavljala stotine pitanja o podacima na ekranu. Za tili čas je shvatila kako sistem radi i na šta se fajlovi upozorenja odnose. Majkl je tom prilikom primetio da je izuzetno pametna. Kao njen otac. Ket i dalje pati za Ričardom.

Iako Majkl stalno priča kako se oseća star, on je u izuzetno dobrom stanju za čoveka od šezdeset četiri godine. Veoma mu je stalo da zbog dece bude u dovoljnoj meri fizički aktivan i od početka moje trudnoće džogirao je dva puta nedeljno. Dva puta nedeljno! Kakva čudna terminologija? Verno se držimo našeg zemaljskog kalendara, premda on nema nikakvog smisla ovde na Rami. Pre neko veće Simona se raspitivala za dane, mesece i godine. Dok joj je Majkl objašnjavao rotaciju Zemlje, godišnja doba i Zemljinu orbitu oko Sunca, iznenada sam doživela viziju veličanstvenog zalaska Sunca u Jutahu, koji sam podelila sa Ženevjev na našem putu po Američkom zapadu. Želela sam da ispričam Simoni o tome. Ali kako mogu da objasnim zalazak sunca nekome ko nije video Sunce?

Kalendar nas podseća na ono što smo bili. Ako ikada stignemo na neku novu planetu, sa pravim noćima i danima umesto ovih veštačkih u Rami, tada ćemo gotovo sigurno napustiti zemaljski kalendar. Ali, za sada, praznici, prolaženje meseca, a ponajviše rođendani - sve nas to podseća na naše korene na onoj divnoj planeti koju više ne možemo da pronađemo ni uz pomoć najboljeg ramanskog teleskopa.

Bendži je sada spreman da sisa. Možda njegovi mentalni kapaciteti i nisu najbolji, ali on izvesno nema nikakvih teškoća da mi stavi do znanja kada je gladan. Majkl i ja, uz uzajamnu saglasnost, još nismo ništa rekli Simoni i Ket i o zdravstvenom stanju njihovog brata. Već sama činjenica da će mu u najranijem detinjstvu biti posvećena zasebna pažnja, odvojeno od njih dve, pašće im dovoljno teško. To da će se njegova potreba za

pažnjom produžiti, pa čak i pojačati, kada prohoda i postane mali dečak, više je nego što se od njih može očekivati da shvate u ovom trenutku njihovih mladih života.

13. mart 2207.

Danas je Ketu napunila četiri godine. Kada sam je pre dve nedelje upitala šta želi za rođendan, nije oklevala ni za tren: "Želim da mi se tata vrati", rekla je.

Ona je usamljena, nepristupačna devojčica. Izuzetno nadarena za učenje, takođe je najčudljivije dete koje sam ikada upoznala. I Ričard je bio krajnje nestalnog raspoloženja. Ponekad je umeo da bude toliko ushićen i razbujan da nije mogao da se suzdržava, obično kada bi prvi put iskusio nešto uzbudljivo. Ali njegove depresije su se pamtile. Događalo se da protekne nedelja dana pa i više, a da se ne nasmeje, čak i ne nasmeši.

Ketu je nasledila njegov dar za matematiku. Već ume da sabira, oduzima, množi i deli... barem sa malim brojevima. Čini se da je Simona, koja izvesno nije šeprtlja, ravnomernije talentovana i sa više opšteg zanimanja za širi opseg predmeta. Ketu je, međutim, u matematici sasvim sigurno dostiže.

Za bezmalo dve godine od kako je Ričard otišao bez uspeha sam pokušavala da ga zamenim u Ketinom srcu. Istina je, međutim, da se Ketu i ja kosimo. Naše ličnosti, kao majke i kćerke, sasvim su neuklopive. Individualnost i divljina koje sam volela kod Ričarda kod Ketu poprimaju zastrašujuće razmere. Uprkos mojim najboljim namerama, uvek završavamo u sukobu.

Naravno, nismo mogli da dobavimo Ričarda za Ketin rođendan. Ipak, Majkl i ja smo se zdušno trudili da joj nabavimo zanimljive poklone. Premda nijedno od nas nije posebno vično elektronici, uspeali smo da napabirčimo malu video igru (to je zahtevalo mnogo saobraćaja sa Ramancima da bi se došlo do pravih delova - i mnoge u radu provedene zajedničke noći da bi se napravilo nešto što bi Ričard verovatno završio za jedan dan) nazvanu "Izgubljeni u Rami". Igra je bila sasvim jednostavna, jer Ketu je samo četiri godine stara. Posle pola sata igranja ona je iscrpla sve mogućnosti i smislila kako da dospe kući u naše sklonište sa bilo koje polazne tačke u Rami.

Najveće iznenađenje zbilo se večeras, kada smo je upitali (to je postala naša tradicija u Rami) šta bi želela da uradi na večer svog rođendana. "Želim da odem u unutrašnjost avianske jazbine", rekla je Ketu sa iskričenjem nestašnosti u očima.

Pokušali smo da je odgovorimo od toga, ukazujući joj da je razmak između ivica veći od njene visine. Umesto odgovora, Ketu je otišla do užanih lestvica od mrežastog materijala koje su visile na zidu dečije sobe i pokazala nam da može da se popne uz njih. Majkl se nasmešio. "Ponešto je nasledila i od majke", rekao je.

"Molim te, mama", rekla je na to Ketu svojim prerano sazrelim glasićem, "sve drugo je tako dosadno. Želim da svojim očima vidim stražarni tank sa svega nekoliko metara razdaljine."

Iako sam gajila određene bojazni, otišla sam do avianske jazbine sa Ketu i naložila joj da sačeka napolju dok ne postavim užane lestvice. Na prvom odmorištu nasuprot tanku zaustavila sam se za trenutak i bacila pogled preko jaza na onu mašinu u večitom pokretu koja je štitila ulaz u vodoravan tunel. Jesi li uvek tamo - zapitala sam se. I da li si ikada zamenjivana ili popravljana za sve ovo vreme.

"Jesi li spremna, mama?" čula sam kako me kćerka zove odozgo. Pre no što sam uspela da se uspentram do nje, Ketu je već počela da silazi niz lestve. Izgrdila sam je kada

smo se srele na drugom ispustu, ali ona nije hajala za to. Bila je strašno uzbuđena. "Vidiš li, mama?" reče ona. "Sama sam to izvela."

Čestitala sam joj, iako mi se u mislima još vrtela slika Ketij koja pada sa lestvice, udara o jednu od ivica, a zatim nestaje u bezdanim dubinama okomitog hodnika. Nastavile smo da se spuštamo niz lestve tako što sam joj pomagala odozdo sve dok nismo dospele do prvog odmorišta i para vodoravnih tunela. Preko bezdana stražarski tank je neumitno obavljao svoj rad. Keti je bila kao u zanosu.

"Šta se nalazi iza tog tanka?" upita ona. "Ko ga je napravio? Šta to on radi? Jesi li stvarno preskočila ovu rupu?..."

Kao odgovor na jedno od njenih pitanja okrenula sam se i napravila nekoliko koraka u tunel iza nas, prateći snop moje baterijske svetiljke i pretpostavljajući da me Keti sledi. Nekoliko časaka kasnije, kada sam otkrila da ona još stoji na rubu provalije, sledila sam se od straha. Videla sam kako izvlači neki mali predmet iz džepa haljinice i baca ga preko bezdana na stražarski tank.

Viknula sam, ali beše prekasno. Predmet je pogodio prednju stranu tanka. U istom trenu začula su se dva glasna praska slična pucnjevima pištolja i dva metalna projektila rasprsnule se o zid jazbine ne više od metra iznad njene glave.

"Jupiiii!" povika Keti baš kada sam je cimnula i odvušla od ivice. Bila sam van sebe od besa. Moja kćerka počeo da plače. Buka u jazbini bila je zaglušujuća.

Izenada je prestala da plače. "Jesi li čula?" upita ona.

"Šta?" upitah dok mi je srce tuklo kao ludo.

"Tamo", reče ona. Pokazala je preko okomitog hodnika ka pomrčini iza stražarskog mesta. Uperila sam snop u prazninu, ali ništa nismo mogle da vidimo.

Obe smo nepomično stajale, držeći se za ruke. Postojao je jedan zvuk koji je dolazio iz tunela iza stražarskog tanka. Ali on beše tako slab da se nalazio na granici mog sluha i nisam mogla da ga raspoznam.

"To je avian", reče Keti sa ubeđenjem. "Čujem kako lepeće krilima. Jupiiii!" povika ona ponovo svojim najjačim glasom.

Zvuka nestade. Iako smo sačekale petnaest minuta pre no što smo ispuzale iz jazbine, više ništa nismo čule. Keti je rekla Majklu i Simoni da smo čule jednog aviana. Nisam mogla da potvrdim njenu priču, ali sam odlučila da se ne sporim sa njom. Bila je srećna. Bio je to rođendan bogat događajima.

8. mart 2208.

Patrik Erin O'Tul, savršeno zdrava beba u svakom pogledu, rođen je juče popodne u 2.15. Upravo u ovom času ponosni otac drži ga u naručju i smeši se dok moji prsti prebiraju po tastaturi elektronske beležnice.

Sada je pozno doba noći. Simona je smestila Bendžija u krevet, kao što uvek čini u devet sati, a zatim i sama otišla na počinak. Bila je vrlo umorna. Tokom mog iznenađujućeg dugog porođaja starala se o Bendžiju bez ičije pomoći. Svaki put kada bih kriknula, Bendži bi zaplakao kao odjek, a Simona bi pokušala da ga umiri.

Keti već polaže pravo na Patrika kao na svoju bebu-brata. Ona je krajnje logična. Ako je Bendži Simonin, onda Patrik pripada njoj. Ako ništa drugo, sada pokazuje izvesno zanimanje za jednog člana porodice.

Patrik nije bio planiran, ali smo i Majkl i ja bili oduševljeni njegovim dolaskom i pridruživanjem našoj porodici. Začet je negde u kasno proleće, verovatno tokom prvog meseca pošto smo Majkl i ja počeli da delimo njegovu spavaću sobu noću. Da bi trebalo zajedno da spavamo, bila je moja zamisao, iako sam sigurna da je istu i Majkl imao na umu.

One noći koja je označila dvogodišnjicu Ričardovog izbivanja san mi nikako nije dolazio na oči. Osećala sam se usamljeno, kao uvek. Pokušala sam da zamislim da ću sve preostale noći svog života prespavati sama, od čega sam postala veoma utučena. Odmah po ponoći otišla sam niz hodnik u Majklovu sobu.

Ovog puta, od samog početka, Majkl i ja smo bili opušteni i lagodni. Pretpostavljam da smo oboje bili spremni za to. Posle Bendžijevog rođenja Majkl je bio veoma zaposlen, pomažući mi u svemu oko dece. U tom razdoblju donekle je popustio u svojim religijskim aktivnostima, što ga je učinilo pristupačnijim svima nama, uključujući tu i mene. Konačno se naša prirodna uklopljivost vaspostavila. Trebalo je samo da zajednički dođemo do uverenja da se Ričard nikada neće vratiti.

Ugodno. To je najbolji način da opišem svoj odnos sa Majklom. Sa Henrijem to je bila ekstaza. Sa Ričardom to su bili strast i uzbuđenje, jahanje na divljim priobalnim talasima u životu i krevetu. Majkl me umiruje. Spavamo držeći se za ruke - savršen simbol našeg odnosa. Retko vodimo ljubav, ali i to je dovoljno.

Učinila sam izvesne ustupke. Čak se pomalo i molim, s vremena na vreme, jer to Majkla usrećava. Sa svoje strane, on je postao popustljiviji u pogledu izlaganja dece idejama i sistemima vrednosti izvan njegovog katoličanstva. Saglasili smo se da je ono što tražimo - skladnost i doslednost u našem zajedničkom roditeljstvu.

Sada nas je šestoro, jedina porodica ljudskih bića koja je bliža mnogim drugim zvezdama nego planeti i zvezdi našega rođenja. Još ne znamo da li ovaj džinovski cilindar što huji kroz svemir zaista ide negde. Povremeno izgleda da to i nije važno. Stvorili smo vlastiti svet ovde u Rami i premda je on krajnje ograničen, verujem da smo srećni.

11.

30. januar 2209. Bila sam zaboravila kako izgleda kada adrenalin juri kroz moj sistem. U poslednjih trideset časova naš miran i spokojan život na Rami bio je potpuno razoren.

Sve je započelo sa dva sna. Juče ujutro, baš pre no što ću se probuditi, usnila sam san o Ričardu, koji je bio izvanredno živ. Ričard, zapravo, nije bio u mom snu, to jest nije se pojavio naporedo sa Majklom, Simonom, Ket i sa mnom. Ali Ričardovo lice bilo je umetnuto u gornji levi ugao mog snovidnog polja dok smo nas četvoro bili zaneti nekim normalnim, svakodnevnim delatnostima. On je uporno izvikivao moje ime. Njegov poziv bio je tako glasan da sam mogla da ga čujem i kada sam se probudila.

Tek što sam stala da pričam Majklu o tom snu, kada se u dovratku pojavila Ket i odevena u pidžamu. Drhtala je i delovala uplašeno. "Šta se dogodilo, dušo?" upitala sam je, pozivajući je otvorenim rukama u zagrljaj.

Prišla mi je i čvrsto me je zagrlila. "Bio je tata", reče ona. "Dozivao me je prošle noći u snu."

Jeza mi prođe kičmom, a i Majkl se uspravi na svom madracu. Rečima sam utešila Ketu, ali me je ova podudarnost uznemirila. Da li je možda čula moj razgovor sa Majklom? Nemoguće. Primetili smo je istog trenutka kada je ušla u našu sobu.

Pošto se Keti vratila u dečiju sobu da se presvuče, saopštila sam Majklu da ni u kom slučaju ne mogu da prenebregnem dva sna. Nas dvoje smo često raspravljali o mojim povremenim psihičkim moćima. Iako on u načelu odbacuje čitavu ideju o izvančulnom opažanju, uvek je priznavao da se ne može kategorički tvrditi kako moji snovi i vizije ne ocrtavaju budućnost.

"Moram da odem na površinu i potražim Ričarda", rekla sam mu posle doručka. Majkl je očekivao da ću preduzeti takvu akciju i bio je spreman da se postara za decu. Na Rami je, međutim, vladao mrak. Složili smo se da mi je bolje da sačekam naše veče kada će se u svemirskoj letelici iznad našeg skloništa ponovo upaliti svetlo.

Ostala sam duže u krevetu kako bih imala dovoljno snage za ozbiljnu pretragu. Spavala sam na mahove i stalno sanjala da sam u opasnosti. Pre no što sam krenula, proverila sam da li u mom portabl-računaru imam uskladištene srazmerno verne grafičke crteže Ričarda. Želela sam da, ako zatreba, pokažem predmet mog traganja eventualnim avianima koje bih srela.

Pošto sam poževela deci laku noć, uputila sam se pravo u aviansku jazbinu. Nisam bila iznenađena kada sam otkrila da je stražarski tank nestao. Pre mnogo godina, kada me je jedan od avianskih žitelja prvi put pozvao u jazbinu, stražarski tank takođe nije bio prisutan. Da li je moguće da sam ponovo na neki način pozvana ovamo? I kakve sve ovo veze može da ima sa mojim snom? Srce mi je lupalo kao ludo kad sam prošla kroz sobu sa cisternom za vodu i uputila se dublje u tunel koji je obično čuvao sada odsutni stražarski tank.

Nijednog trenutka nisam čula nikakav zvuk. Hodala sam gotovo kilometar pre no što sam stigla do visokog dovratka s moje desne strane. Oprezno sam virnula iza ugla. Prostorija je bila mračna kao i svuda u avianskoj jazbini, sa izuzetkom okomitog hodnika. Uključila sam svoj snop. Soba nije bila posebno duboka, možda najviše petnaest metara, ali je zato bila veoma visoka. Do zida naspram vrata ležali su redovi i redovi ovalnih limenki. Snop moje svetiljke pokazivao je da se ti redovi protežu sve do visoke tavanice koja se, po svemu sudeći, nalazila odmah ispod trga u Njujorku.

Nije mi trebalo mnogo da shvatim namenu ove sobe. Svaka od uskladištenih limenki imala je veličinu i oblik mana dinje. Naravno, pomislih, ovo je mesto gde se drže zalihe hrane. Nikakvo čudo što ne vole da im se iko ovuda smuca.

Pošto sam utvrdila da su sve limenke odista bile prazne, krenula sam natrag prema okomitom hodniku. Ali tada me je instinkt naterao da promenim pravac, prođem skladišnu prostoriju i produžim niz tunel. Mora da vodi nekud, računala sam, inače bi se naprosto završio u sobi sa dinjama.

Posle još pola kilometara tunel je počeo da se postepeno širi sve dok nisam stupila u prostranu okruglu odaju. U središtu te sobe koja je imala visoku tavanicu staja je široka kupolasta struktura. Po obodu zidova nalazilo se oko dvadeset udubljenja, usečenih u zidove na pravilnim rastojanjima. Svetla, osim snopa moje svetiljke, nije bilo, te mi je trebalo nekoliko minuta da sve delove, sa kupolastom strukturom u središtu, skupim u celovitu sliku.

Obišla sam sobu po obodu, istražujući jedno po jedno udubljenje. Većina je bila prazna. U jednom od njih pronašla sam tri istovetna stražarska tanka uredno postrojena uz

stražnji zid. Prva reakcija u susretu sa njima bio je oprez, ali to nije bilo neophodno. Svi su bili uspravni.

Daleko najzanimljivije od svih, međutim, bilo je udubljenje u sredini sobe, tačno sto osamdeset stepeni u odnosu na ulazni tunel. Ovo posebno udubljenje bilo je brižljivo sređeno sa debelim policama usečenim u zidove. Sve u svemu, bilo je petnaest polica, po pet na dva pobočna zida i još pet na zidu nasuprot ulaza u udubljenje. Na pobočnim policama ležali su razni predmeti (sve je bilo veoma uredno); svaka polica na udaljenijem zidu posedovala je pet okruglih jamica izdubljenih po dužini.

Sadržaj ovih jamica, koje su i same bile dalje podeljene u odeljke, poput kriški pite, beše opsenjujući. Jedan od odeljaka u svakoj od jamica sadržavao je veoma fini materijal, sličan pesku. Drugi odeljak je sadržavao jedan, dva ili tri prstena, boje trule višnje ili zlata, koje sam smesta prepoznala zbog njihove sličnosti sa prstenovima koje smo videli na vratu našeg avianskog prijatelja sa sivim somotom. Činilo se da ostali predmeti u jamicama ne slede nikakav poseban obrazac - u stvari, neke jamice bile su poptuno prazne ako se izuzmu onaj pesak i prstenovi.

Konačno sam se okrenula i približila kupolastoj strukturi. Njena prednja vrata gledala su na ono izuzetno udubljenje. Ispitala sam ih snopom svetiljke. Na pravougaonoj površini bio je izrezbaren nekakav zamršen crtež. U tom crtežu uočavala su se četiri zasebne ploče, ili kvadranta. U gornjem levom kvadrantu bio je prikazan jedan avian, a u susednom manja dinja. Donja dva kvadranta sadržavala su nepoznate slike. Na levoj strani beše izrezbareno ili nacrtano neko prugasto stvorenje koje je trčalo na šest nogu. Poslednji panel, desno u dnu, prikazivao je jednu veliku kutiju ispunjenu veoma tankom mrežom ili tkanjem.

Posle kraćeg oklevanja gurnula sam vrata i otvorila ih. Umalo nisam iskočila iz vlastite kože kada je glasan alarm, sličan trubi automobila, zaparao tišinu. Stajala sam u do vratku potpuno nepomično dok je alarm odjekivao skoro jedan minut. I kada je utihnuo, nisam se micala. Upinjala sam se da čujem da li iko (ili išta) reaguje na njega.

Nikakav zvuk nije poremetio tišinu. Posle nekoliko minuta počela sam da istražujem unutrašnjost građevine. Jedna providna kocka sa stranicama od oko dva i po metara, po gruboj proceni, zauzimala je središte jedine prostorije. Zidovi kocke bili su tačkasto obojeni i delimično su mi ometali vidik, ali sam ipak mogla da uočim da je donjih deset centimetara pokriveno finim tamnim materijalom. Ostali delovi ovog zdanja oko kocke bili su ukrašeni geometrijskim obrascima na zidovima, podovima i tavanici. Jedna od strana kocke imala je uzan ulaz koji je dozvoljavao pristup unutrašnjosti.

Ušla sam unutra. Pahuljast crni materijal podsećao je na pesak, ali je bio unekoliko drugačijeg sastava od slične tvari koju sam otkrila u jamicama udubljenja. Oči su mi sledile snop svetiljke kojim sam sistematično kružila po kocki. Blizu središta počivao je jedan predmet delom zatrpan u pesak. Prišla sam, podigla premet, otresla ga i zamalo se nisam onesvestila. Bio je to Ričardov robot TB.

TB je bio znatno izmenjen. Spoljašnost mu se crnela, njegova sićušna kontrolna ploča bila je istopljena, a i nije više radio. No, greške nije moglo biti - to je bio TB. Prinela sam malog robota usnama i poljubila ga. U oku svoje svesti videla sam ga kako piskavim glasićem kazuje jedan od Šekspirovih soneta dok ga Ričard sluša sa oduševljenjem.

Bilo je očigledno da je TB spaljen. Da li je i Ričard pao u klopku ovog pakla u unutrašnjosti kocke? Brižljivo sam prosejala pesak kroz prste, ali nisam pronašla nikakvu kosku. Pitala sam se, međutim, šta je bilo to što je ovde izgorelo i proizvelo ovoliko pepela. I otkud, pre svega, TB unutar ove kocke?

Bila sam ubeđena da se Ričard nalazi negde u avianskoj jazbini, tako da sam se narednih osam sati pentrala po ispustima i istraživala tunele. Posetila sam sva mesta u kojima sam ranije bila za vreme svog privremenog boravka pre mnogo godina i čak pronašla neke nove zanimljive odaje nepoznate namene, ali od Ričarda ni traga. U stvari, nije bilo ni najmanjeg traga života bilo kakve vrste. Svesna da se kratak ramanski dan bliži kraju i da će se četvoro dece ubrzo probuditi u našem skloništu, konačno sam se, umorna i obeshrabrena, vratila u svoj ramanski dom.

Kada sam stigla donde, videla sam da su i poklopac i rešetka širom otvoreni. Iako sam mogla da se zakunem da sam ih zatvorila pre polaska, nisam bila u stanju da se tačno setim svih svojih postupaka prilikom odlaska. Stoga sam na kraju rekla samoj sebi da sam u tom času verovatno bila previše uzbuđena i usled toga zaboravila da sve zaključam. Tek što sam počela da se spuštam, začula sam Majklov poziv - "Nikol!" - iza sebe.

Okrenula sam se. Majkl se približavao iz ulice sa istočne strane. Kretao se brzo, što je za njega bilo neobično, noseći bebu Patrika u naručju. "Tu si, dakle", reče on dahćući kada mu pridoh. "Počeo sam da se brinem..."

Odjednom je stao kao ukopan, upiljio se u mene za tren, a onda se hitro obazreo oko sebe. "Ali gde je Ket?" upita zabrinuto.

"Šta hoćeš time da kažeš?" upitah. Izgled Majklovog lica probudi strepnju u meni.

"Zar nije sa tobom?" upita on.

Kada sam odmahнула glavom i rekla da je nisam videla, Majkl iznenada briznu u plač. Pohitah napred i stadoh da tešim malog Patrika koji je uplašen Majklovim jecajima i sam počeo da plače.

"Oh, Nikol", izusti Majkl. "Tako mi je teško. Patrik je imao mukotrpnu noć, te sam ga doneo u moju sobu. Potom se Bendži žalio na bolove u stomaku, pa smo Simona i ja morali da ga negujemo nekoliko sati. Svi smo zatim zaspali, a Ket je ostala sama u dečjoj sobi. Pre otprilike dva sata kada smo se probudili, nje nije bilo."

Nikada do tada nisam videla Majkla u ovakvom rastrojstvu. Nastojala sam da ga primirim govoreći mu da se Ket verovatno igra negde u susedstvu (a kada je nađemo, mislila sam, dobiće lekciju koju nikada neće zaboraviti), ali Majkl mi upade u reč.

"Ne, ne", reče on, "nema je nigde u blizini. Patrik i ja je tražimo više od jednog sata."

Majkl, Patrik i ja odosmo dole da proverimo šta rade Simona i Bendži. Simona nam je saopštila da je Ket bila izuzetno razočarana kada je saznala da sam sama otišla da tražim Ričarda. "Nadala se", reče Simona spokojno, "da ćeš je povesti sa sobom."

"Zašto mi to sinoć nisi rekla?" upitah svoju osmogodišnju kćerku.

"Nije mi izgledalo toliko važno", odgovori Simona. "Pored toga, nikada mi nije palo na pamet da bi Ket pokušala sama da pronađe tatu."

I Majkl i ja smo bili iscrpljeni, ali je jedno moralo da krene u potragu za Ket. Izbor je, razumljivo, pao na mene. Umila sam se, naručila doručak za sve kod Ramanaca i ispričala ukratko o svojoj pustolovini u avianskoj jazbini. Simona i Majkl polako su

obrtali nagorelog TB-a u rukama. Videlo se da se i sami pitaju šta je moglo da se dogodi Ričardu.

"Keti je kazala da je tata otišao da pronade oktopauke", spomenula je Simona neposredno pre mog polaska. "Rekla je da su oni najuzbudljiviji u našem svetu."

Strah me je obuzimao dok sam se vukla preko trga prema jazbini oktopauka. U toku hodanja svetla utruše i mrak pade na Rami. "Divno", promrmljah sebi u bradu, "ništa lepše do tražiti izgubljeno detu po ovoj pomrčini."

Poklopac i par zaštitnih rešetki bejahu otvoreni. Nikada ranije nisam videla otvorene rešetke. Bilo poče jače da mi udara. Nagonski sam znala da je Keti sišla u njihovu jazbinu i da mi, uprkos svim strahovima, ništa ne preostaje no da je sledim. Najpre sam klekla i dva puta povikala: "Keti!" u crnilo ispod sebe. Začula sam kako odjek njenog imena putuje tunelima. Napregla sam se, ne bih li čula odgovor, ali ne beše nikakvog zvuka. Barem, rekoh sebi, nisam čula ni ono povlačenje četki praćeno cviljenjem visoke učestalosti.

Spustila sam se rampom do prostrane pećine od koje su polazila četiri tunela koja smo jednom Ričard i ja krstili: Eni, Mini, Majni i Mo. Bilo mi je teško, ali sam se prisilila da uđem u tunel koji smo nekada Ričard i ja istraživali. Posle nekoliko koraka, međutim, zastala sam, vratila se i onda ušla u susedni tunel. Ovaj drugi hodnik takođe je vodio do okomitog valjkastog hodnika sa isturenim šiljcima, ali je ovaj u svom pružanju prolazio pored sobe koju smo Ričard i ja svojevremeno nazvali muzejem oktopauka. Jasno sam se sećala užasa koji sam doživela pre devet godina kada sam pronašla dr Takagišija, napunjenog kao lovački trofej, gde visi u tom muzeju.

Postojao je razlog zbog koga sam želela da posetim muzej oktopauka, a koji nije bio neizostavno vezan za moju potragu za Keti. Ako su oktopauci ubili Ričarda (što se očito dogodilo dr Takagišiju - premda ni danas nisam ubeđena da on možda nije preminuo od srčanog udara), ili ako su pronašli njegovo telo negde u Rami, onda bi i ono trebalo da se nalazi ovde. Reći da sam bila uznemirena mogućnošću da vidim tuđinsku taksidermističku verziju svog supruga bio bi krajnji eufemizam; ipak, iznad svega sam htela da saznam šta se dogodilo sa Ričardom. Posebno posle mog sna.

Duboko sam udahнула kada sam dospela do ulaza u muzej. Lagano sam krenula na levu stranu. Čim sam prešla prag, svetla se upališe, ali srećom dr Takagiši nije ovog puta zurio pravo u moje lice. Njega su premestili na drugu stranu prostorije. Zapravo, čitava muzejska postavka bila je izmenjena u međuvremenu. Sve replike biota, koje su zauzimale najveći deo prostorije kada smo je Ričard i ja nakratko posetili, bile su uklonjene. Sada su jedina dva "ekspozata", ako se tako mogu nazvati, bili aviani i ljudska bića.

Izložba aviana ležala je bliže vratima. Tri primerka sa raširenim krilima visila su sa tavanice. Jedan od njih bio je onaj sa sivim somotom i tri višnjevocrvna vratna prstena kojeg smo Ričard i ja videli neposredno pre njegove smrti. Bilo je tu i drugih zapanjujućih predmeta, pa čak i fotografija, no moje oči su hrlile preko sobe prema izložbi koja je okruživala dr Takagišija.

Odahnula sam kada sam utvrdila da Ričard nije u ovoj sobi. Naš jedrenjak, onaj koji smo Ričard, Majkl i ja upotrebili da pređemo Cilindrično more bio je, međutim, tu. Počivao je na podu odmah do dr Takagišija. Tu se nalazio i čitav izbor stvarčica pokupljenih posle naših piknika i drugih bavljenja u Njujorku. Ali središte izložbe činio je komplet uramljenih slika na stražnjem i bočnom zidu.

Sa drugog kraja prostorije nisam mogla da vidim bog zna kako sadržinu tih slika. Ali kada sam im prišla, zinula sam od iznenađenja. Slike su, zapravo, bile fotografije izrađene u pravougaonom obliku i mnoge među njima prikazivale su život unutar našeg skloništa. Bili su tu snimci svih nas, uključujući i dece. Na njima se videlo kako jedemo, spavamo, pa čak i kako idemo u kupatilo. Osećala sam se naga dok sam ih proučavala pogledom. Motre nas, rekoх u sebi, čak i u našem domu. Obuzela me je grozničava jeza.

Na bočnom zidu visila je posebna zbirka slika koje su me užasnule i zbunile. Na Zemlji, one bi svakako bile kandidati za neki muzej erotike. Slike su predstavljale moje vođenje ljubavi sa Ričardom u nekoliko različitih položaja. Bila je tu i jedna slika na kojoj smo se nalazili Majkl i ja, ali ne tako oštra jer je te noći u našoj spavaćoj sobi bilo mračno.

Red slika ispod pomenutih seksualnih scena sačinjavale su fotografije rađanja dece. Svaki porođaj beše prikazan, pa čak i Patrikov, što je potvrđivalo da je prisluškivanje i nadziranje u toku. Sučeljavanje slika seksa i rađanja jasno je odavalo da su oktopauci (ili Ramanci?) pouzdano shvatili naš reproduktivni postupak.

Najmanje petnaest minuta stajala sam kao opčinjena ovim fotografijama. Moja usredsređenost se iznenada raspala kada sam začula veoma glasan zvuk četaka što se vuku po metalu, koji je dopirao iz pravca muzejskih vrata. Skamenila sam se od straha. Stajala sam nepomično, kao sleđena, i unezvereno se obazirala. U prostoriji nije bilo nijednog drugog izlaza.

Kroz nekoliko sekundi poskakujući ulete Keti. "Mama", uzviknu ona kada me je ugledala. Potrčala je preko muzejske prostorije, pri tom umalo ne oborivši dr Takagišija, i skočila mi u naručje.

"Oh, mama", reče ona, vatreno me grleći i ljubeći. "Znala sam da ćeš doći."

Zaklopila sam oči i svom snagom stezala svoje zabludelo dete. Suze mi kanuše niz obraze. Njihala sam Keti s jedne strane na drugu, tešeći je rečima: "U redu je, dušo, sve je u redu."

Kada sam otrla suze i otvorila oči, jedan oktopauk je stajao u dovratku ulaza u muzej. Nekoliko časaka nije se pomicao, baš kao da je posmatrao ponovno sjedinjenje majke i kćerke. Stajala sam ukočeno, zahvaćena talasom osećanja koja su se kretala od radosti do čiste užasnosti.

Keti je osetila moj strah. "Ne brini, majko", reče ona, gledajući preko ramena prema oktopauku. "Neće te povrediti. On samo želi da razgleda. Već je mnogo puta bio blizu mene."

Nivo mog adrenalina nikada nije bio viši. Oktopauk je nastavljao da stoji (ili sedi, ili već šta oktosu čine kada se ne kreću) u vratima. Njegova ogromna, crna glava imala je gotovo kuglast oblik i bila je posađena na telo koje se pri podu granalo na osam crnih i zlatastih, ispruganih pipaljki. U središtu njegove glave videla su se dva naporedna useka, simetrična u odnosu na neku nevidljivu osu koja je išla od vrha do dna. Tačno u središtu između dva useka, na otprilike metar od poda, nalazila se čudna kvadratna struktura sazdana od sočiva. Stranica tog kvadrata iznosila je desetak centimetara. Taj kvadratni okvir beše ispunjen želatinskom kombinacijom ukrštenih linija i neke prelivajuće crne i bele tvari. Dok je oktopauk zurio u nas, njegova sočiva su kipela od aktivnosti.

Bilo je i drugih organa usađenih u to telo između dva useka, kako iznad, tako i ispod sočiva, ali nisam imala vremena da ih bolje osmotrim. Uprkos Ketinim ohrabrujućim rečima, oktopauk je krenuo prema nama i moj strah se vratio punom

silinom. Zvuk četaka proizvodili su trepljama slični dodaci na donjem delu pipaljki kada bi se one kretale po podu. Cviljenje visoke učestalosti emitovano je iz malog otvora u donjem delu glave na desnoj strani.

Za nekoliko sekundi strah je zakočio sve moje misaone procese. Kako se stvorenje primicalo, moj prirodni nagon za bekstvom uzimao je maha. Na nesreću, on je u ovoj prilici bio potpuno beskoristan. Nije se imalo kuda pobeći.

Oktopauk se nije zaustavio dok nije došao na opasnih pet metara udaljenosti. Pribila sam Ketu uz zid i stala između nje i oktopauka. Uzdigla sam ruku. Ponovo su tajanstvena sočiva zaigrala svoju besomučnu igru. Odjednom mi je sinula jedna ideja. Posegla sam u svoje letačko odelo i izvadila svoj kompjuter. Drhtavim prstima (oktopauk je uzdigao par pipaljki ispred svojih sočiva - kasnije, kada sam preživljavala tu scenu, zapitala sam se nije li on pomislio da ću izvući neko oružje) proizvela sam Ričardovu sliku na monitoru i pružila ga prema oktopauku.

Pošto nisam učinila nikakvu dodatnu kretnju, stvorenje je polako spustilo svoje zaštitne pipaljke na pod. Piljilo je u monitor pun minut, a onda je, na moje zaprepašćenje, talas svetloljubičaste boje suknuo oko njegove glave, polazeći sa ivice jednog od useka. Nekoliko sekundi docnije za ljubičastim usledio je dugin obrazac crvene, plave i zelene svetlosti, s tim što je svaka traka posedovala različitu debljinu. To je, takođe, izronilo iz istog useka i pošto je napravilo krug oko glave, vratilo se u usek uporedan sa prvim.

Keti i ja smo posmatrale razrogačenih očiju. Oktopauk uzdiže jednu od svojih pipaljki i pokaza na monitor obnavljajući onaj široki ljubičasti talas. Nekoliko sekundi kasnije, baš kao i u prethodnom slučaju, pojavi se istovetan dugin obrazac.

"On nam nešto govori, mama", reče Keti jedva čujno.

"Mislim da si u pravu", odgovorih. "Ali nemam pojma šta nam saopštava."

Posle čekanja koje je izgledalo kao večnost, oktopauk je krenuo natrag prema vratima dajući nam svojom ispruženom pipaljkom znak da ga sledimo. Nije više bilo onih svetlosnih traka. Keti i ja smo ga obazrivo sledile držeći se za ruke. Ona počela se obazire i u jednom trenutku opazi sve one fotografije na zidu. "Pogledaj, mama", reče, "imaju slike naše porodice."

Ućutkala sam je i naredila joj da usredsredi pažnju na oktopauka. On se vratio u tunel i uputio prema našiljenom okomitom hodniku i podzemnim prolazima. To je bila prilika koju sam iščekivala. Zgrabila sam Ketu, naredila joj da se čvrsto drži i pojurila niz tunel punom brzinom. Stopala jedva da su mi dodirivala pod sve dok se nisam dočepala rampe, a zatim i površine Njujorka.

Majkl je bio izvan sebe od radosti što vidi Ketu zdravu i čitavu, iako ga je veoma uznemirila vest (kao i mene) da u zidovima i tavanici naših odaja ima skrivenih kamera. Nisam propisno izgrdila Ketu što je na svoju ruku izašla iz skloništa - bila sam preterano ushićena što sam je uopšte pronašla. Keti je rekla Simoni da je doživela "nezaboravnu pustolovinu" i da je oktopauk bio "sladak". Takav je svet ovog deteta.

4. februar 2209.

Oh, radosti nad radostima! Pronašli smo Ričarda. Još je živ! Jedva, doduše, budući da se nalazi u dubokoj komi i sa visokom groznicom, ali je ipak živ.

Keti i Simona su ga pronašle jutros. Ležao je na tlu ni pedeset metara od ulaza u naše sklonište. Nas tri smo nameravale da malo igramo fudbal na trgu i taman smo se

spremale da napustimo sklonište, kada me je Majkl pozvao da se vratim za trenutak. Naložila sam devojkicama da me sačekaju u prostoru oko ulaza u naše sklonište. Kada su nekoliko minuta kasnije obe počela da vrište, pomislila sam da se nešto grozno dogodilo. Pojurila sam uz stepenice i odmah ugledala Ričardovo komatozno telo u daljini.

Isprva sam se pobojala da je Ričard mrtav. Doktor u meni smesta se bacio na posao, proveravajući njegove životne funkcije. Devojčice su bukvalno visile na meni dok sam ga pregledala. Posebno Ket. Stalno je ponavljala "Je li tata živ? Oh, mama, učini nešto da tati bude dobro."

Kada sam utvrdila da je on u komi, Majkl i Simona su mi pomogli da odnesem Ričarda niz stepenice. Ubrizgala sam mu komplet biometrijskih sonde u sistem i od tog časa neprekidno nadzirem autpute.

Skinula sam mu odeću i pregledala ga od glave do pete. Ima neke ogrebotine i masnice koje ranije nisam videla, ali to se moglo i očekivati posle ovoliko vremena. Broj krvnih ćelija je čudnovato blizu normalnog - očekivala bih značajan porast belih krvnih zrnaca sa temperaturom njegovog tela blizu četrdeset stepeni.

Kada smo brižljivo pretraživali Ričardovu odeću, čekalo nas je još jedno veliko iznenađenje. U džepu njegove jakne otkrili smo šekspirovske robote princa Hala i Falstafa koji su nestali pre devet godina u čudnom svetu ispod hodnika sa šiljcima, na mestu za koje smo verovali da predstavlja jazbinu oktopauka. Mora da je Ričard na neki način ubedio oktose da mu vrate njegove drugare.

Evo gde već sedam sati sedim pored Ričarda. Najveći deo vremena ovog jutra ostali članovi porodice takođe su bili ovde, ali poslednji sat Ričard i ja smo proveli sami. Moje oči se beskonačno goste na crtama njegovog lica, moje ruke lutaju po njegovom vratu, ramenima i leđima. Dodirivanje njegovog tela prizvalo je poplavu sećanja i oči su mi često ispunjene suzama. Odavno sam izgubila nadu da ću ga ikada videti ili dotaći. Oh, Ričarde, dobro došao. Dobro došao svojoj ženi i svojoj porodici.

12.

13. april 2209.

Imali smo neverovatan dan. Odmah posle ručka, dok sam sedela pored Ričarda i rutinski proveravala njegove biometrijske podatke, Ket me je upitala da li sme da se poigra sa princem Halom i Falstafom. "Naravno", rekla sam bez razmišljanja. Bila sam uverena da mali roboti ne rade, a, istini za volju, želela sam da ona iziđe iz sobe kako bih pokušala jednu drugu tehniku vraćanja Ričarda iz kome.

Nikada nisam videla komu koja bi i izdaleka podsećala na Ričardovu. Najveći deo vremena oči su mu bile otvorene, a povremeno je izgledalo da prate kretanje predmeta u njegovom vidnom polju. Drugih znakova života ili svesti, međutim, nije bilo. Nijedan mišić se nije pomerao. Upotrebila sam silesiju stimulativnih sredstava, manje mehaničkih, a više hemijskih, u pokušaju da ga probudim iz komatoznog stanja. Nijedno od njih nije delovalo. Ponajviše zbog toga nisam bila pripremljena za ono što se danas dogodilo.

Oko deset minuta posle Ketinog odlaska začula sam veoma čudnu mešavinu glasova koja je dopirala iz dečje sobe. Ostavila sam Ričarda i otišla u hodnik. Pre no što sam došla do dečje sobe, ona čudna buka kristalisala se u odsečan govor sa krajnje

neobičnim ritmom. "Zdravo", prozbori glas koji je zvučao kao da dolazi sa dna bunara. "Mi smo miroljubivi. Evo ga vaš čovek."

Taj glas je izlazio iz princa Hala koji je, kada sam ušla u dečju sobu, stajao nasred prostorije. Deca su sedela na podu okružujući robota. Sva su bila unekoliko razdragana osim Ketij koja je odavala istinsko uzbuđenje.

"Samo sam se igrala sa dugmićima", obrati mi se ona, objašnjavajući mi šta se dogodilo kada sam joj uputila upitan pogled, "i odjednom je počeo da govori."

Govor princa Hala nije bio praćen nijednom kretnjom. Vrlo neobično, pomislih, sećajući se koliko je Ričard sa ponosom isticao činjenicu da njegovi roboti uvek govore i kreću se istovremeno. "Ričard nije ovo uradio", reče mi jedan glas u vlastitoj glavi, ali sam istog trena odbacila tu pomisao. Spustila sam se na pod pored dece.

"Zdravo. Mi smo miroljubivi. Evo vašeg čoveka", reče ponovo princ Hal nekoliko sekundi kasnije. Ovog puta jedan zlokoban osećaj prođe mi telom. Devojčice su se i dalje smejale, ali su brzo prestale kada su opazile čudan izraz na mom licu. Bendži dopuza i uhvati me za ruku.

Sedeli smo na podu leđima okrenuti vratima. Odjedanput me je obuzelo osećanje da je neko iza nas. Okrenula sam se i ugledala Ričarda koji je stajao u dovratku. Zinula sam od zaprepašćenja i skočila upravo u trenutku kada je on pao i izgubio svest.

Sva deca vrisnuše i stadoše da plaču. Budući da je Majkl bio u Njujorku na svojoj popodnevnoj šetnji, više od jednog sata pružala sam pomoć Ričardu na podu hodnika odmah do ulaza u dečju sobu. Za sve vreme veoma pažljivo sam ga posmatrala. Bio je potpuno isti kao kada sam ga ostavila u spavaćoj sobi. Nije bilo nikakvog očiglednog znaka da je u međuvremenu proveo trideset ili četrdeset minuta u budnom stanju.

Kada se Majkl vratio, pomogao mi je da prenesem Ričarda u spavaću sobu. Razgovarali smo duže od sata o tome zbog čega se Ričard tako naglo probudio. Kasnije sam nekoliko puta pročitala svaki članak o komi u mojim medicinskim knjigama. Uverena sam da je Ričardova koma prouzrokovana mešavinom fizičkih i psiholoških problema. Po mom mišljenju, zvuk onog čudnog glasa proizveo je u njemu traumu koja je privremeno nadjačala činioce koji su prouzrokovali komu.

Ali zbog čega se tako brzo ponovo onesvestio? Možda je hodajući niz hodnik iscrpao svoju premalu zalihu energije. Nema načina da se to sazna. U stvari, nismo u stanju da damo odgovor na niz pitanja o tome šta se danas dogodilo, uključujući tu i ono koje je Ketij postavila - ko je to ko je miroljubiv?

1. maj 2209.

Neka bude zabeleženo da je na današnji dan Ričard Kolin Vejkfild stvarno prepoznao svoju porodicu i prozborio prve reči. Bezmalobolno nedelju dana lagano je napredovao do ovog trenutka, najpre dajući znake prepoznavanja licem i očima, a zatim i pomerajući usne koje su oblikovale pojedine reči. Osmehnuo mi se jutros i umalo nije izustio moje ime, ali njegova prva razgovetna reč bila je "Ketij", izgovorena danas po podne pošto ga je njegova ljubimica po ko zna koji put vatreno zagrlila.

U porodici vlada euforično raspoloženje, a posebno među devojčicama. One proslavljaju povratak svog oca. Više puta sam rekla Simoni i Ketij da će Ričardov oporavak biti sasvim sigurno dugotrajan i mukotrpan, ali pretpostavljam da su odviše mlade da bi pojmile šta to znači.

Ja sam veoma srećna žena. Nije bilo moguće da suzdržim suze kada mi je Ričard razgovetno u uvo izgovorio "Nikol" neposredno pre večere. I pored toga što sam svesna da je moj suprug još daleko od nečega što bi se moglo nazvati normalnim, sada sam ubeđena da će se on naposljetku oporaviti i to saznanje mi ispunjava srce radošću.

18. avgust 2209.

Polako ali sigurno Ričard nastavlja da napreduje. Sada spava samo dvanaest sati dnevno, može da hoda gotovo milju pre nego što oseti zamor i sposoban je da se povremeno usredsredi na neki problem ukoliko je ovaj posebno zanimljiv. Još nije započeo da saobraća sa Ramancima preko tastature i ekrana. Rastavio je, međutim, princa Hala na delove i bezuspešno pokušao da odgonetne šta je prouzrokovalo onaj čudan glas u dečjoj sobi.

Ričard je prvi koji priznaje da još nije pri sebi. Kada je u stanju da govori o tome, kaže da obitava u "magli, sličnoj snu, ali ne toliko oštroj". Prošla su tri meseca otkako je povratio svest, ali još ne može da se seti mnogo čega što mu se dogodilo od kada nas je napustio. On veruje da je u komi proveo barem godinu dana. Njegova procena zasniva se pre na nejasnim osećanjima nego na bilo kakvoj određenoj činjenici.

Ričard tvrdi da je nekoliko meseci živio u avianskoj jazbini, te da je prisustvovao jednoj spektakularnoj kremaciji. Nije u stanju da iznese bilo kakve pojedinosti. Ričard je isto tako dva puta spomenuo da je istražio južni polucilindar i otkrio glavni grad oktopauka u blizini Južne zdele, ali s obzirom na to da se ono čega on može da se seti menja iz dana u dan, teško je s punim poverenjem uzimati bilo koje njegovo prisećanje.

Već dvaput sam zamenila komplet biometrijskih sonde kod Ričarda, tako da posedujem veoma dugačku listu podataka o svim njegovim kritičnim parametrima. Njegova zdravstvena lista je normalna, sa izuzetkom dve oblasti - mentalna aktivnost i temperatura tela. Njegovi dnevni moždani talasi onemogućavaju opis. Nema ničega u mojim medicinskim enciklopedijama što bi mi dozvolilo da protumačim barem nekoliko tih lista, da ne govorimo o čitavom kompletu. Ponekad je nivo aktivnosti u njegovom mozgu astronomski visok: ponekad se čini da poptuno prestaje. Elektrohemijske mere su jednako čudnovate. Njegov hipokampus je praktično uspavan - to bi moglo da objasni zbog čega Ričard ima toliko teškoća sa svojim pamćenjem.

Temperatura mu je takođe promenljiva. Sada se, u poslednja dva meseca, ustalila na 37,8 stepeni, jednu desetinu stepena iznad normale za prosečnog čoveka. Ponovo sam proverila sve njegove podatke iz doba pre misije; Ričardova "normalna" temperatura na Zemlji iznosila je postojanih 36,9 stepeni. Ne umem da objasnim zbog čega ova povišena temperatura traje. Kao da mu se telo i neki patogen nalaze u stabilnoj ravnoteži, pri čemu nijedna strana ne može da nadvlada drugu. Ali kakav bi to patogen mogao biti koji izmiče svim mojim pokušajima da ga identifikujem.

Sva deca su bila posebno razočarana Ričardovim promenljivim ponašanjem. Verovatno smo ga unekoliko mitologizovali za vreme njegovog odsustva, iako nema sumnje da je nekada bio veoma energičan čovek. Ovaj novi Ričard tek je senka sopstvene ličnosti. Ket i kune da se seća rvanja i bodrog igranja sa svojim taticom kada su joj bile svega dve godine (njeno pamćenje je van svake sumnje pojačano pričama koje smo Majkl, Simona i ja pripovedali dok je Ričard bio neznano gde) i često je prilično ljuta što on sada provodi tako malo vremena s njom. Pokušala sam da joj objasnim da je "tata još bolestan", ali ne verujem da je umirena mojim objašnjenjem.

Majkl je preselio sve moje stvari u ovu sobu u roku od dvadeset četiri časa po Ričardovom povratku. On je tako divan čovek. Još jednom je, u poslednjih nekoliko nedelja, prošao kroz tešku religijsku fazu (pogađam da u svojoj svesti traži oprostaj za neke prilično teške grehe), ali je odnedavno malo olabavio zbog ogromnog radnog bremena koji je pao na moja pleća. Sa decom je naprosto čudesan.

Simona dejstvuje kao pomoćna majka. Bendži je obožava, a ona ispoljava nevrovatno strpljenje sa njim. Imajući u vidu da je nekoliko puta primetila kako je Bendži "pomalo spor", Majkl i ja smo joj rekli za Vitingemov sindrom. Ketu još ništa ne zna o tome. Upravo sada Ketu je na mukama. Čak ni Patrik, koji je prati unaokolo kao pas-ljubimac, ne može da je razveseli.

Svi znamo, pa čak i deca, da smo pod prismotrom. Veoma pažljivo smo pretražili zidove dečje sobe, kao da lovimo kakvu divljač, i otkrili nekoliko minijturnih nepravilnosti na površini koja smo proglasili kamerama. Odvalili smo ih uz pomoć naših oruđa, ali ne možemo sasvim sigurno da kažemo da smo odista pronašli sredstva za nadziranje. Ona bi mogla da budu tako mala da se ne mogu videti bez mikroskopa. Ako ništa drugo, Ričard je zapamtio svoju omiljenu izreku o razvijenoj tuđinskoj tehnologiji koja glasi "da se ona ne može razlikovati od magije." Radoznale kamere oktopauka izazvale su najdublje uznemirenje kod Ketu. Progovorila je otvoreno i sa prezirom o njihovom upadu u njen "privatan život". Ona verovatno ima više tajni od svih nas. Kada je Simona rekla svojoj mlađoj sestri da to zaista nije važno, jer "posle svega, Bog nas, takođe, promatra sve vreme" ušla je u svoju prvu siktavu raspravu na temu religije. Ketu joj je odgovorila sa "sranje", što je prilično neprijatna reč kada dopire iz usta šestogodišnje curice. Izraz njenog lica podsetio me je da moram da budem znatno obazrivija u izboru vlastitih reči.

Jednog dana prošlog meseca odvela sam Ričarda do avianske jazbine, pomišljajući da će mu boravak tamo možda osvežiti pamćenje. Čim smo se našli u tunelu izvan okomitog hodnika, obuzeo ga je veliki strah. "Tama", čula sam kako mumla. "Ne mogu da vidim u mraku. Ali oni mogu da vide u mraku." Nije hteo da načini ni korak dalje pošto smo prošli vodu i cisternu, tako da sam ga vratila u sklonište.

Ričard zna da su Bendži i Patrik Majklovi sinovi i verovatno sluti da smo Majkl i ja živeli kao muž i žena izvesno vreme dok je on bio odsutan, ali nikada se nijednom rečju nije na to osvrnuo. I Majkl i ja smo bili spremni da od njega zatražimo oprostaj i da mu naglasimo da nismo postali ljubavnici (osim prilikom Bendžijeveg začeca) dok nisu prošle dve godine od njegovog odlaska. U sadašnjem trenutku čini se da se Ričard ne zanima mnogo za to pitanje.

Ričard i ja smo počeli da delimo naš stari bračni krevet ubrzo po njegovom izlasku iz kome. Puno smo se mazili i lepo razumeli, ali sve do pre dve nedelje nije bilo nikakvog seksa. U stvari, već mi se začela pomisao da je seks još jedna od stvari koje su izbrisane iz njegovog pamćenja, toliko je on bio ravnodušan prema mojim povremenim izazivačkim poljupcima.

A onda je došla noć kada se u krevetu sa mnom odjednom našao stari Ričard. To je zapravo obrazac koji se događa i u ostalim oblastima - njegova stara pamet, energija i inteligencija javljaju se u kraćim razdobljima. U svakom slučaju, stari Ričard beše vatrean, zabavan i maštovit. Meni je to izgledalo kao raj. Setila sam se nivoa zadovoljstva koja su odavno postala prošlost za mene.

Njegovo zanimanje za seks potrajalo je tri uzastopne noći. A onda je iščezlo isto onako naglo kao što se pojavilo. Spočetka sam bila razočarana. (Nije li to ljudska priroda? Uglavnom želimo da nam bude bolje. Kada je dobro onoliko koliko je to moguće, želimo da to traje večno.) Ali sada sam prihvatila da i ovaj vid njegove ličnosti takođe mora da se podvrgne procesu lečenja.

Sinoć je Ričard prvi put od kada se vratio izračunao našu putanju. "I dalje se držimo istog pravca", izjavio je ponosno. "Sada smo manje od tri svetlosne godine udaljeni od Sirijusa."

6. januar 2210.

Četrdeset sedam godina stara. Kosa mi je sada uglavnom seda na stranama i napred. Tamo, na Zemlji, verovatno bih se premišljala da li da je farbam ili ne. Ovde na Rami to nije važno.

Prestara sam da budem trudna. Trebalo bi to da kažem maloj devojčici koja raste u mojoj materici. Bila sam prilično zbunjena kada sam shvatila da sam odista ponovo trudna. Najava menopauze već je počela sa svojim čudnim vrelim talasima, trenucima klonulosti i potpuno nepredvidljivim menstruacijama. No, Ričardova sperma napravila je još jednu bebu, još jedan dodatak našoj beskućnoj porodici što tumara po svemiru.

Ako nikada ne sretnemo druga ljudska bića (a Eleonori Džoan Vejkfild se posreći da bude zdrava beba, što izgleda verovatno u ovom času) imaćemo ukupno šest mogućih kombinacija roditelja za naše unuke. Gotovo da je sigurno da se sve te permutacije neće zgoditi, ali je opčinjavajuće zamišljati tako nešto. Običavam da razmišljam da će se Simona spariti sa Bendžijem, a Ket i sa Patrikom, ali gde je Eleonorino mesto u toj jednačini?

Ovo je moj deseti rođendan na palubi Rame. Deluje potpuno nemoguće da sam provela svega dvadeset odsto svog života u ovom džinovskom cilindru. Da li sam uopšte imala drugi život, tamo na onoj okeanskoj planeti udaljenoj trilion kilometara? Da li sam stvarno poznavala neke druge odrasle ljude osim Ričarda Vejkfilda i Majkla O'Tula? Da li je moj otac stvarno Pjer d'Žarden, čuveni pisac istorijskih romana? Da li sam imala tajnu, bajoslovnu vezu sa Henrijem, princom od Velsa, iz koje je rođena moja prva divna kćer Ženevjev?

Ništa od svega toga ne izgleda moguće. Barem ne danas, ne na moj četrdeset sedmi rođendan. Čudno je to. I Ričard i Majkl su me po jednom pitali za Ženevjevinog oca. Još nisam nikom rekla. Nije li to smešno? Kakvog bi to značaja moglo da ima ovde na Rami? Nikakvog. Ali to je bila moja tajna (podeljena jedino sa mojim ocem) od početka trudnoće sa Ženevjev. Ona je bila moja kćerka. Ja sam je donela na svet i podigla je. Njen biološki otac, uvek sam sebi govorila, nije bio bitan.

To je, naravno, gluparija. Ha! Evo te reči ponovo. Dr Dejvid Braun ju je često koristio. Gospode! Godinama se nisam setila nikoga iz misije "Njutn". Pitam se da li su Frančeska i njeni prijatelji zaradili svoje milione na tom pohodu. Nadam se da je Janoš dobio svoj deo. Dragi gospodin Tabori, istinski divan čovek. Hmm. Takođe se pitam na koji je način Ramino izvrđavanje nuklearne falange objašnjeno građanima Zemlje. Ah, da, Nikol, ovo je tipičan rođendan. Dugo, ševrdavo putovanje niz aveniju pamćenja.

Frančeska je bila tako lepa. Uvek sam bila ljubomorna na nju zato što je umela da se postavi prema ljudima. Da li su ona, drug Borzov i Vilson...? Verovatno. Ni u jednom

trenutku nisam poverovala da je htela da ubije Valerija. Ali imala je istinski iskrivljen moral. Većina stvarno ambicioznih ljudi je takva.

Komično mi je, sada kada pogledam unatrag, koliko sam bila opsednuta kao mlada majka u svojim dvadesetim. Morala sam da uspem u svemu. Moje ambicije bile su sasvim drugačije od Frančeskinih. Želela sam da pokažem svetu da mogu da igram po svim mogućim pravilima, a ipak da pobedim, baš kao što sam uradila u troskoku na Olimpijskim igrama. Šta bi bilo neostvarljivije za jednu neudatu majku sa detetom nego da bude izabrana za kosmonauta? Bila sam svakako puna sebe tih godina. Sreća za mene i za Ženevjev što je otac bio pri ruci.

Svaki put kada bih pogledala Ženevjev znala sam, dabome, da je Henrijev otisak očigledan. Od vrha gornje usne do dna brade ona izgleda tačno kao on. A ja nisam uistinu htela da poreknem genetiku. Toliko mi je bilo važno da sve uradim na svoju ruku, da pokažem barem sebi da sam izuzetna majka i žena, uprkos tome što nisam bila prikladna za kraljicu.

Bila sam suviše crna da bih postala kraljica Nikol od Engleske, pa čak i Jovanka Orleanka u jednom od francuskih sezonskih inscenacija. Pitam se koliko će još godina proći pre no što boja kože prestane da bude važno pitanje među ljudima na Zemlji. Pet stotina godina. Hiljadu? Šta beše ono rekao Amerikanac Vilijam Fokner - otprilike, da će Sambo biti slobodna samo onda kada se svi i svaki od njenih suseda jednog jutra probude i kažu, kako sebi tako i svojim prijateljima, da je Sambo slobodna. Mislim da je bio u pravu. Videli smo da se rasne predrasude ne mogu iskoreniti zakonodavstvom. Pa ni obrazovanjem. Put svakog čoveka kroz život mora da ima epifaniju, trenutak istinske svesnosti, kada on (ili ona) shvati, jednom zauvek, da Sambo ili svaka druga jedinka na svetu koja je na bilo koji način različita od njega (ili nje) mora da bude slobodna ako hoćemo da opstanemo.

Kada sam ležala na dnu one jame pre deset godina, ubeđena da mi je odzvonilo, pitala sam se koje bi određene trenutke iz svog života želela ponovo da doživim ako bi mi se pružila takva prilika. Oni časovi sa Henrijem uskočili su u moju svest, uprkos činjenici da mi je on kasnije slomio srce. Čak i danas bih se rado ponovo uhvatila sa mojim princem. Iskusiti potpunu sreću, makar to bilo samo za nekoliko minuta ili sati, znači biti živ. Nije toliko važno, kada se nađeš suočena sa smrću, što će te tvoj partner u vašim najboljim trenucima kasnije razočarati ili izdati. Ono što jeste važno jeste onaj osećaj trenutne radosti, tako veliki da osećaš da si transcendirala Zemlju.

Malo mi je zasmetalo, dole u jami, što su moja sećanja na Henrija bila na jednakoј ravni sa sećanjima na oca, majku i kćerku. Ali od tada sam dokonala da nisam jedinstvena u gajenju prisećanja na te sate sa Henrijem. Svaka ličnost ima veoma osobite trenutke ili događaje koji su jedinstveno njeni i koji su vatreno zaštićeni srcem.

Moja prisna prijateljica na univerzitetu, Gabrijela Moro, provela je noć sa mnom i Ženevjev u Bovoau godinu dana pre no što je lansirana ekspedicija "Njutn". Nismo se videle sedam godina i provele smo najveći deo noći pričajući, prevashodno o najvažnijim emocionalnim događajima u našim životima. Gabrijela je bila izuzetno srećna. Imala je zgodnog, osećajnog, uspešnog muža, troje zdrave, divne dece i prekrasnu plemićku kuću u blizini Šinona. Ali Gabrijelin "najdivniji trenutak", kako mi se poverila posle ponoći sa devojačkim osmehom na licu, zbilo se pre nego što je upoznala svog supruga. Ona je izvela moćan gimnazijski prepad na čuvenog filmskog glumca koji se jednog dana zadesio na snimanju u Turu. Gabrijela je nekako uspela da se nađe s njim u njegovoj

hotelskoj sobi i da provede u razgovoru skoro pun sat. Poljubila ga je samo jednom pre no što je otišla. To je bilo njeno najdragocenije sećanje.

Oh, moj prinče, juče je bilo deset godina otkako sam te poslednji put videla. Jesi li srećan? Jesi li dobar kralj? Da li ikad pomisliš na crnoputu olimpijsku šampionku koja ti je dala sebe, svoju prvu ljubav, bez ikakvog ostatka?

Posredno si me upitao onog dana na skijaškoj planini o ocu moje kćerke. Odrekla sam ti odgovor, ne shvatajući da moje odricanje znači da ti još nisam potpuno oprostila. Kada bi mogao da me pitaš danas, moj prinče, rado bih ti rekla. Da, Henri Reks, Kralju Engleske, ti si otac Ženevjev d'Žarden. Idi k njoj, upoznaj je, voli njenu decu. Ja ne mogu. Ja sam više od pedeset triliona kilometara daleko.

13.

30. jun 2213.

Svi smo bili previše uzbuđeni da bismo spavali prošle noći. Izuzev Bendžija, Bog ga blagoslovio, koji naprosto nije mogao da shvati ono što smo mu govorili. Simona je više puta pokušala da mu objasni da se naš dom nalazi unutar džinovske cilindrične svemirske letelice - čak mu je na crnom ekranu pokazala različite izgled Rame viđene preko spoljašnjih senzora - ali čitava zamisao mu i dalje izmiče.

Kada se juče oglasio zvižduk, Ričard, Majkl i ja smo se nekoliko sekundi samo zgedali. Prošlo je toliko vremena od kada smo ga poslednji put čuli. A onda smo svi počeli da govorimo u glas. Deca, uključujući i malu Eli, bila su puna pitanja jer su očigledno osetila naše uzbuđenje. Sve osmoro smo smesta pohitali na površinu. Ričard i Ket i otrčali su do mora, ne sačekavši ostatak porodice. Simona je hodala sa Bendžijem, Majkl sa Patrikom. Ja sam nosila Eli, budući da njene nožice jednostavno nisu bile u stanju toliko brzo da koračaju.

Keti je kiptala od oduševljenja kada je dojurila da nas presretne. "Dođite, dođite", reče ona, hvatajući Simonu za ruku. "Morate to da vidite. Očaravajuće je. Boje su fantastične."

I doista su bile. Dugini lukovi svetlosti praštali su od roga do roga, ispunjavajući ramansku noć zastrašujućim prikazama. Bendži je otvorenih usta zurio prema jugu. Posle mnogo sekundi osmehnuo se i okrenuo prema Simoni "To je le...po", izusti on polako, ponosan što je upotrebio tu reč.

"I jeste, Bendži", odgovori Simona. "Veoma lepo."

"Ve...oma le...po", ponovi Bendži, vraćajući pogled na igru svetlosti.

Niko među nama nije mnogo govorio za vreme same predstave. Ali pošto smo se vratili u sklonište, neprekidan razgovor trajao je satima. Naravno, neko je morao sve da objasni deci. Jedino je Simona bila rođena u vreme poslednjeg manevra, a i ona je tada bila samo beba. Ričard se poduhvatio ovog zadatka. Onaj zvižduk i "lajt-šou" uistinu su ga napunili energijom - sinoć je više ličio na sebe no ikad otkako se vratio - i dok je pripovedao sve što je znao o zvižducima, "lajt-šou" i ramanskim manevrima bio je u isti mah informativan i zabavan.

"Misliš li da će se oktopauci vratiti u Njujork?" upita ga Keti puna iščekivanja.

"Ne znam", reče Ričard. "Ali sigurno je da je to moguće."

Sledećih petnaest minuta Ketī je provela pričajući svima po hiljaditi put o svom susretu sa oktopaukom pre četiri godine. Kao i obično, ulepšala je i uveličala neke pojedinosti, posebno solo deonicu pustolovine pre nego što me je ugledala u muzeju.

Patrik obožava tu priču. On stalno traži od Ketī da mu je ponavlja. "Bila sam tamo", pripovedala je Ketī sinoć, "ležeći na stomaku sa glavom koja je virila preko ivice džinovskog okruglog cilindra što se spuštao u crnu pomrčinu. Srebrnasti šiljci štrčali su iz strana tog cilindra i mogla sam da vidim kako bleskaju u mutnoj svetlosti. 'Hej', povikala sam 'ima li koga dole?'

Začula sam zvuk koji je podsećao na povlačenje metalnih četaka praćen cviljenjem. Svetla iza mene se upališe. Na dnu onog cilindra jedna crna stvar sa okruglom glavom i osam pipaljki crne i zlataste boje počela je da se penje uz šiljke. Pipaljke su se obavijale oko šiljaka dok se ta stvar brzo penjala u mom pravcu.

"Ok...to...pauk", prozbori Bendži.

Kada je Ketī završila svoju priču, Ričard je saopštio deci da će kroz četiri dana pod verovatno početi da se trese. Naglasio je da sve treba da bude brižljivo pričvršćeno za tlo i da svako od nas treba da bude spreman za naredni niz seansi u tanku za zaštitu od ubrzanja. Majkl je istakao da će nam biti potrebna barem jedna nova kutija za dečije igračke, kao i više kutija za smeštaj naših stvari. Tokom godina nagomilali smo toliko raznog "đubreta" da će obezbeđivanje i smeštanje svega toga predstavljati mamutski zadatak u sledećih nekoliko dana.

Kada smo Ričard i ja legli u postelju, razgovarali smo više od sat držeći se za ruke. U jednom trenutku rekla sam mu da se nadam kako predstojeći manevar označava početak kraja našeg putovanja u Rami.

"Nada večno izvire u ljudskim grudima. Čovek nikada drugo ne želi do da bude blagosloven", odgovori on. Seo je za trenutak i pogledao me. Oči su mu svetlucale u polumraku. "Aleksandar Poup", reče on. Zatim se nasmejao. "Kladim se da mu nikad nije palo na pamet da će ga neko citirati trideset triliona kilometara daleko od Zemlje."

"Izgledaš bolje, dragi", reko, prodrnavši mu ruku.

Obrve mu se nabraše. "U ovom času sve mi izgleda jasno. Ali ne znam kada će se magla ponovo spustiti. To može da se desi svakog sekunda. A ja još ne mogu da se setim ničega osim tanušnih obrisa onoga što mi se događalo za vreme tri godine koliko sam bio odsutan.

Ponovo se spustio na dušek. "Šta će se, po tvom mišljenju, dogoditi?" upitah.

"Predviđam da ćemo imati manevar", odgovori on. "I nadam se da će on biti veliki. Veoma brzo se približavamo Sirijusu i biće neophodno da naglo usporavamo ukoliko je naša meta negde u Sirijusovom sistemu." Posegao je i uhvatio me za ruku. "Zbog tebe", reče on, "a posebno zbog dece, nadam se da ovo nije lažna uzbuna."

8. juli 2213.

Manevar je započeo pre četiri dana, tačno prema predviđanju, čim se treći i završni "lajt-šou" okončao. Nismo videli niti čuli nijednog aviana ili oktopauka. Prošle su, dakle, četiri godine otkako smo videli poslednjeg tuđina. Ketī je bila veoma razočarana. Ona je želela da bude svedok povratka svih oktopauka u Njujork.

Juče je par bogomoljki-biota sišao u naše sklonište i odmah otišao do tanka za zaštitu od ubrzanja. Nosili su jedan veliki kontejner, koji je sadržavao pet novih mrežastih ležaljki (Simoni je, naravno, sada neophodan veći) i sve šlemove. Posmatrali

smo ih sa pristojne razdaljine dok su montirali ležaljke i proveravali sistem tanka. Deca su bila očarana. Ova kratka poseta bogomoljki potvrdila je da nam predstoji značajna promena u brzini kretanja.

Ričard je očigledno bio u pravu kada je pretpostavio da postoji veza između glavnog pogonskog sistema i ukupne termalne kontrole u Rami. Na površini temperatura je već počela da opada. Predviđajući dug manevar, proveli smo dosta vremena za tastaturom naručujući zimsku odeću za decu.

Stalno drmusanje ponovo je rastrojilo kolotečinu našeg života. Deci je to isprva bilo zabavno, ali su ubrzo počela da se žale. Što se mene tiče, uzdam se da smo sada blizu našeg konačnog odredišta. U poređenju sa Majklovim molitvama da će "Božja volja biti ispunjena", moje su nesumnjivo sebičnije i određenije.

1. septembar 2213.

Izvesno je da se nešto novo dešava. U poslednjih deset dana, pošto smo završili seanse u tanku i okončali manevar, približavamo se usamljenom izvoru svetlosti smeštenom na oko trideset astronomskih jedinica od zvezde Sirijus. Ričard je na briljantan način preustrojio senzorsku listu i crni ekran tako da je onaj izvor neprekidno stožerna tačka na našem monitoru, bez obzira na to na koji ga način pojedini ramanski teleskop osmatra.

Pre dve noći uspeali smo da razaznamo neke odrednice tog objekta. Razmatrali smo mogućnost da je to jedna naseljena planeta i Ričard je brzo izračunao toplotni uticaj Sirijusa na takvu planetu čija je razdaljina grubo odgovara udaljenosti Neptuna od našeg Sunca. I mada je Sirijus mnogo veći, svetliji i vreliji od Sunca, Ričard je zaključio da je naš raj, ukoliko je to odista Ramino odredište, ipak veoma hladna planeta. Sinoć smo jasnije mogli da vidimo naš cilj. To je jedno izduženo telo (Ričard veli da usled toga ne može da bude planeta - sve što je "tih razmera" i pritom nesferično "mora da bude veštakog porekla"), oblikovano kao cigara, sa dva reda svetlosti duž vrha i dna. Budući da ne znamo tačno koliko je udaljeno, ne možemo da znamo ni njegove razmere. Ipak, Ričard je izveo neka "gatanja" zasnovana na brzini našeg približavanja i smatra da je ta cigara otprilike sto pedeset kilometara dugačka i pedeset kilometara široka.

Čitava porodica sedi u našoj glavnoj sobi i pilji u monitor. Jutro nam je donelo još jedno iznenađenje. Ket je uočila dve druge letelice u blizini našeg cilja. Prošle nedelje Ričard ju je naučio kako da menja ramanske senzore pomoću inputa crnog ekrana i dok smo mi razgovarali ona je aktivirala udaljeni radarski senzor koji smo prvi put upotrebili pre trinaest godina da bismo identifikovali nuklearne projekte koji su dolazili od Zemlje. Predmet u obliku cigare pojavio se na rubu radarskog vidokruga. Počivajući tačno ispred te cigare, nerazaznatljive od nje u širokom vidnom polju, žmirkale su druge dve tačke. Ukoliko je džinovska "cigara" odista naše odredište, onda je verovatno da ćemo imati pratnju do njega.

8. septembar 2213.

Nema načina da na odgovarajući način opišem zaprepašujuće događaje u poslednjih pet dana. Jezik ne poseduje te superlative prideva koji bi dočarali ono što smo videli i iskusili. Čak je Majkl primetio da bi i raj pobledo u poređenju sa čudima kojima smo bili očevici.

U ovom času naša porodica nalazi se na palubi malog šatla bez pilota, ne većeg od nekog gradskog autobusa na Zemlji, koji nas velikom brzinom prevozi od pristanišne stanice do nekog nepoznatog odredišta. Cigaroliko pristanište još je vidljivo, iako jedva, kroz zasvođeni prozor na stražnjem delu letelice. Na desnoj strani naš dom u poslednjih trinaest godina, cilindrični svemirski brod zvan Rama, kreće se u unekoliko različitom pravcu od našeg. On se otisnuo od pristaništa nekoliko sati posle nas, osvetljen na površini kao božićno drvce, a sada smo udaljeni od njega nekih dve stotine kilometara.

Pre četiri dana i jedanaest sati naš ramanski brod zaustavio se, u relativnom smislu, kod pristaništa. Bili smo treće vozilo u čudesnom redu. Ispred nas čekala je jedna rotirajuća morska zvezda, otprilike deset puta manja od Rame, a ispred nje jedan džinovski točak sa glavčinom i paocima, koji su ušli u pristanište nekoliko sati pošto smo se mi zaustavili.

Ispostavilo se da je pristanište šuplje. Kada se džinovski točak pomerio u središte pristaništa, pokretna postolja i druga odgovarajuća pomagala razvila su se iz unutrašnjosti stanice da bi presrela letelicu i pričvrstila je na njeno mesto. Potom je svita naročitih vozila sastavljena od tri neobična oblika (jedno je nalikovalo balonu, drugo mehuru, a treće tuš-kabini na Zemlji) iz stanice ušla u točak. Premda nismo mogli da vidimo šta se događa unutar točka, primetili smo kako se ona naročita vozila, jedno za drugim, pojavljuju u čudnim razmacima tokom sledeća dva dana. Svako od tih vozila presretao je po jedan šatl, sličan ovom na kome sada letimo, ali veći od njega. Ti šatlovi bili su parkirani na zamračenoj strani pristaništa i stavljeni su u pokret otprilike trideset minuta pre spajanja.

Istog časa kada bi šatlovi bili natovareni, redovno su poletali u pravcu suprotnom od našeg reda. Posle otprilike jednog sata pošto se poslednje vozilo pomolilo iz točka i poslednji šatl uzleteo, mnogi delovi mehaničke opreme pričvršćene za točak bili su ponovo uvučeni, a veliki kružni svemirski brod i sam je lagano počeo da se udaljava od pristaništa.

Ona morska zvezda ispred nas već je, u međuvremenu, ušla u pristanište i bila je podvrgnuta radu jednog drugog kompleta pokretnih postolja i pomagala, kada se glasan zvižduk oglasio na površini Rame. Za zviždukom je usledio "lajt-šou" u Južnoj zdeli. Ova predstava je, međutim, bila potpuno različita od one koju smo pre vidali. Veliki rog beše zvezda nove predstave. U blizini njegovog vrha oblikovali su se krugovi boja koji su zatim polako odjedrili prema severu, krećući se duž osnovne ose Rame. Ti prstenovi bejahu ogromni. Ričard je proračunao da su imali barem kilometar u prečniku, sa debljinom prstena od četrdeset metara.

Mrkla ramanska noć beše osvetljena sa osam takvih prstenova istovremeno. Poredak je ostao isti - crveni, narandžasti, žuti, zeleni, plavi, smeđi, ružičasti i ljubičasti - sa tri ponavljanja. Kada bi se jedan prsten slomio i nestao u blizini relejne stanice Alfa kod Severne zdele Rame, novi prsten iste boje vaskrsnuo bi blizu vrha Velikog roga.

Stajali smo kao omađijani, otvorenih usta i posmatrali prizor. Odmah pošto je poslednji prsten iščezao iz trećeg snopa, dogodila se još jedna opsenjujuća stvar. Na Rami su se upalila sva svetla! Ramanska noć započela je samo tri sata ranije - tokom trinaest godina, razdoblja noći i dana izmenjivala su se u preciznom ritmu. Sada se to, odjedanput, promenilo. Ali nije ostalo samo na svetlima. Začula se i muzika; barem bih ja

to nazvala muzikom. Zvučalo je kao zvonjava milion majušnih zvona koja je dopirala neznano odakle.

Nijedno od nas nije se pomaklo ko zna koliko dugo. A onda je Ričard, koji je imao najbolji dvogled, uočio nešto što nam se približavalo. "To su aviani", povika on, skočivši i pokazujući ka nebu. "Upravo sam se setio nečeg. Posetio sam ih u njihovom novom domu na severu za vreme moje odiseje."

Jedno po jedno, svako od nas je virnulo kroz njegov dvogled. Isprva nije bilo sigurno da li ih je Ričard ispravno prepoznao, ali kada su prišli bliže, pedeset ili šezdeset mrlja rastvorilo se u velika pticolika stvorenja koje smo zvali aviani. Leteli su pravo prema Njujorku. Pola aviana lebdelo je na nebu, na možda tri stotine metara iznad našeg skloništa, dok je druga polovina sletala na površinu.

"Dodi, tata", povika Ket. "Hajdemo."

Pre nego što sam uspela da se usprotivim, otac i kćer su potrčali. Posmatrala sam kako Ket juri. Već je veoma brza. U oku svoje svesti mogla sam da vidim majčin graciozni trk preko trave u parku Šili-Mazarena - Ket je sasvim sigurno nasledila poneku crtu od porodice svoje majke, iako je po svemu ostalom preispoljna očeva kćerka.

Simona i Bendži već su se uputili ka našem skloništu. Patrika su zabrinjavali aviani. "Hoće li oni da povrede tatu i Ket", zapitao je.

Nasmešila sam se svom lepuškastom petogodišnjaku. "Ne, dušo", odgovorih, "ne, ako budu obazrivi." Majkl, Patrik, Eli i ja vratili smo se u sklonište da gledamo šta se događa sa onom morskom zvezdom u pristaništu.

Nismo mogli mnogo da vidimo jer su se svi ulazi u morsku zvezdu nalazili na suprotnoj strani, dalje od ramanskih kamera. Nagađali smo, ipak, da se tamo odigrava istovar, jer je naposletku pet šatlova uzletelo u pravcu neke nove lokacije. Postupak sa morskom zvezdom obavljen je veoma brzo. Ona je napustila pristanište pre nego što su se Ričard i Ket vratili.

"Počnite da se pakujete", reče Ričard bez daha čim je stigao. "Idemo. Idemo."

"Trebalo je da ih vidite", obrati se Ket Simoni gotovo istovremeno. "Ogromni su. I ružni. Spustili su se u svoju jazbinu..."

"Aviani su se vratili da uzmu neke važne stvari iz svoje jazbine", prekide je Ričard. "Možda su to svojevrsni suveniri. U svakom slučaju, sve se uklapa. Odlazimo odavde."

Dok sam jurila kao bez glave da popakujem neophodne stvari u kutije, ljutila sam se na sebe što nisam pravovremeno predvidela razvoj događaja. Posmatrali smo i točak i zvezdu kako se "istovaruju" u pristaništu. Nije mi, međutim, palo na pamet da smo i mi sami "tovar" koji će biti istovaren iz Rame.

Bilo je nemoguće odlučiti šta da se spakuje. Živeli smo u ovih šest soba (uljučujući tu i dve koje smo pretvorili u skladišta) trinaest godina. Verovatno da smo u proseku pet puta dnevno naručivali nešto od Ramanaca. Istina, većina predmeta odavno je odbačena, ali ipak... Ne znamo kuda idemo. Kako da znamo šta da ponesemo?

"Imaš li predstavu šta će nam se dogoditi?" upitala sam Ričarda.

Moj suprug je bio potpuno odsutan, mozgajući oko toga kako da ponese svoj kabasti kompjuter. "Naša istorija, naša nauka - sve što je ostalo od našeg znanja nalazi se ovde", reče on, pokazujući u pometnji na kompjuter, "šta ako se to nepovratno izgubi?"

Računar je sve u svemu težio svega osam kilograma. Rekla sam mu da bismo svi mogli da mu pomognemo u nošenju samo da najpre spakujemo odeću, lične stvarčice i nešto provijanta.

"Imaš li predstavu kuda idemo", ponovila sam pitanje.

Ričard sleže ramenima. "Ni najmanju", odgovori on. "Ali gde god da je to, kladim se da će biti zapanjujuće."

Keti uđe u našu sobu. Držala je malu vreću, a oči su joj igrale od poleta. "Ja sam se već spakovala", reče ona. "Mogu li da odem gore i tamo vas sačekam?"

Otac joj nije stigao ni da potvrdno klimne glavom, a ona je već zaglavila na vrata. Zavrtela sam glavom, uputivši Ričardu prekoran pogled, a zatim sam otišla niz hodnik da pomognem Simoni oko ostale dece. Čin pakovanja stvari za dečake bio je prava muka. Bendži se ponašao ćudljivo i zbunjeno. Čak je i Patrik bio razdražljiv. Samo što smo Simona i ja završile (nemoguće je bilo obaviti posao dok nismo uspavale dečake), a Ričard i Keti se vratiše odozgo.

"Naše prevozno sredstvo je stiglo", reče Ričard mirno, susprežući uzbuđenje.

"Parkirano je na ledu", dodade Keti, svlačeći debelu jaknu i rukavice.

"Kako znate da je za nas?" upita Majkl. On je banuo u sobu nekoliko trenutaka posle Ričarda i Keti.

"Ima sedam sedišta i prostor za naš prtljag", reče moja desetogodišnja kćerka. "Za koga drugog bi moglo biti?"

"Za koga", ponovih mehanički, nastojeći da razmotrim ovu najnoviju vest. Osećala sam se kao da sam četiri uzastopna dana pila iz vatrogasnog creva.

"Jeste li videli neke oktopauke?" upita Patrik.

"Okto...pa..uci", ponovo Bendži pomno.

"Ne", odgovori Keti, "ali smo videli mamutske avione, potpuno ravne, sa raširenim krilima. Preleteli su iznad naših glava, iz pravca juga. Verujemo da ti ravni avioni prenose oktose, zar ne, tata?"

Ričard klimnu glavom.

Duboko sam udahnula. "U redu", rekoh. "Skupljajte prnje. Idemo. Ponesite najpre torbe. Ričard, Majkl i ja ćemo se vratiti po kompjuter."

Sat docnije svi smo bili u letelici. Poslednji put smo se popeli stepenicama koje su vodile iz našeg skloništa. Ričard je pritisnuo žmirkavo crveno dugme i naš ramanski helikopter (nazivam ga tako jer se podigao okomito u vazduh, iako nije imao obrtne elise) uzdiže se sa tla.

U prvih pet minuta naš let beše spor i okomit. Kada smo se našli blizu Ramine ose, gde nije bilo gravitacije i veoma malo atmosfere, letelica je lebdela dva ili tri minuta i za to vreme promenila svoj spoljašnji oblik.

Bio je to veličanstven poslednji pogled na Ramu. Mnogo kilometara ispod, naše ostrvo-dom izgledalo je kao sivomrka krpica usred zaleđenog mora koje je opasivalo džinovski cilindar. Nikada ranije nisam mogla jasnije da vidim rogove na jugu. Te zadivljujuće dugačke konstrukcije, poduprte masivnim potpornjima većim od kakvih gradića na Zemlji, bejahu sve uperene pravo na sever.

Obuzela me je silna seta kada se naša letelica ponovo pokrenula. Najposle, Rama je bila moj dom trinaest godina. Ovde sam rodila petoro dece. I sazrela sam, sećam se da sam govorila sebi, i možda konačno izrastam u osobu kakva sam oduvek želela da

budem.

Nije bilo puno vremena da se jadikuje nad onim što je prošlo. Čim je promena spoljašnjeg oblika obavljena, naše vozilo je projurilo duž središnje ose do Severne glavčine za nekoliko minuta. Za manje od sata svi smo se bezbedno smestili u ovaj šatl. Napustili smo Ramu. Znam da se nikada nećemo vratiti na nju. Otrla sam suze sa očiju kada se naš šatl odlepio od pristaništa.

Drugi deo: U ČVORIŠTU

1.

Nikol je igrala. Njen partner u valceru bio je Henri. Bili su mladi i veoma zaljubljeni jedno u drugo. Divna muzika ispunjavala je prostranu dvoranu u kojoj se dvadeset parova okretalo u ritmu po uglačanom podu. Nikol je izgledala očaravajuće u svojoj dugačkoj beloj haljini. Henrijeve oči behu prikovane za nju. Držao ju je čvrsto oko struka, ali se ona na neki način osećala potpuno slobodna.

Njen otac bio je jedan od ljudi koji su stajali oko ivice igračkog podijuma. Oslanjao se na masivan stub koji se uzdizao gotovo šest metara do zasvođene tavanice. Mahao je i osmehivao se dok je Nikol plesala u naručju svog princa.

Činilo se da valcer traje večno. Kada se konačno završio, Henri je zadržao njene ruke u svojim i rekao Nikol da ima nešto veoma važno da je zapita. Baš u tom trenutku otac joj je dotakao leđa. "Nikol", prošaputao je, "moramo da krenemo. Vrlo je kasno."

Nikol je učinila reverans princu. Henri je nerado pustio njene ruke. "Sutra", reče on. "Razgovaraćemo sutra." Poslao joj je poljubac dok je napuštala podijum za igru.

Kada je Nikol izišla, napolju je zalazilo sunce. Kola njenog oca su čekala. Nekoliko trenutaka kasnije, dok su se vozili auto-putem pored Loare, bila je odevena u bluzu i džins. Sada je Nikol bila mlađa, možda četrnaestogodišnjakinja, a njen otac je vozio mnogo brže nego obično. "Ne smemo da zakasnimo", reče on. "Predstava počinje u osam sati."

Zamak d'Is pomolio se ispred njih. Zahvaljujući mnogim kulama i šiljcima, ovaj zamak je poslužio kao poprište za drevnu priču o Uspavanoj lepotici. Ležao je svega nekoliko kilometara niz reku od Bovoa i oduvek je bio jedno od očevih najomiljenijih mesta.

Bilo je veče sezone inscenacije, kada je priča o Uspavanoj lepotici izvođena u dramatisaciji pred živom publikom. Pjer i Nikol su prisustvovali svake godine. Nikol bi svaki put očajnički žudela da Aurora izbegne smrtonosno vreteno koje će je baciti u dubok san. I svake godine prosipala je adolescentske suze kada bi poljubac zgodnog princa probudio lepoticu iz tog smrtočkog sna.

Predstava se završila, a publika otišla. Nikol se penjala kružnim stepenicama koje su vodile u kulu gde je, po priči, prava Uspavana lepotica klonula u komu. Tinejdžerka je trčala uz stepenice, smejući se, ostavljajući oca daleko za sobom.

Aurorina soba nalazila se naspram dugačkog ogledala. Nikol je zaustavljenog daha netremice posmatrala raskošan nameštaj. Krevet je imao nastrešnicu, a toaletni stočići bili su bogato ukrašeni. U sobi je sve bilo zastrto belom bojom. Veličansveno. Nikol se osvrte prema uspavanoj devojci i zinu od čuda. Pa to je bila ona, Nikol, ležeći u postelji u beloj haljini.

Srce joj je divlje zakucalo kada je čula kako se vrata otvaraju i koraci prilaze njenoj sobi. Oči su joj ostale zatvorene kada je prva aroma njegovog mentolskog daha doprla do njenih nozdrva. To je to, reče ona uzbuđeno sebi. Poljubio ju je nežno u usne. Nikol oseti kao da leti na najmekšem od svih oblaka. Svuda unaokolo čula se muzika. Ona otvori oči i ugleda Henrijevo nasmevano lice na svega nekoliko centimetara od svoga. Ispruži ruke prema njemu i on je ponovo poljubi, ovog puta sa strašću, onako kako muškarac ljubi ženu.

Nikol mu uzvрати poljubac, potpuno se predajući, dopuštajući da mu njen poljubac prenese da je sva njegova. Ali on se povuče. Njen posebni princ se namršti. On pokaza na njeno lice. Zatim stade polako da uzmiče prema vratima i iziđe iz sobe.

Počela je da plače kada jedan udaljen zvuk upade u njen san. Vrata su se otvarala, svetlo je ulazilo u sobu. Nikol zažmirka, a onda ponovo zatvori oči da ih zaštiti od svetlosti. Složen splet ultratankih, plastici sličnih žica, koje su joj bile pričvršćene za telo, automatski se namota u svoje kontejnere sa obe strane platnenog madraca na kome je spavala.

Nikol se budila veoma sporo. Malopredašnji san bio je izuzetno živ. Njeno osećanje nesreće nije iščezlo brzinom prestanka sna. Pokušala je da odagna očaj, podsećajući sebe da ništa od onoga što je sanjala nije stvarno.

"Nameravaš li da ležiš tu zauvek?" Njena kćerka Ketī, čiji je krevet počivao pored njenog sa leve strane, već je ustala i sada se nadnosila nad nju.

Nikol se osmehnu. "Ne", reče ona, "ali priznajem da sam više nego ošamućena. Baš sam bila usred sna... Koliko sam dugo ovog puta spavala?"

"Dan manje od pet nedelja", odgovori Simona sa druge strane. Njena starija kćerka sedela je, nehajno sređujući svoju dugačku kosu koja joj je bila skupljena u punđu za vreme testa.

Nikol baci pogled na svoj sat, uveri se da je Simona rekla istinu, te i sama sede na krevet. Zevnula je. "Pa, kako se osećate", obrati se ona devojčicama.

"Puna sam snage", odgovori jedanaestogodišnja Ketī sa osmehom na licu. "Želim da trčim, skačem, rvem se sa Patrikom... Nadam se da je ovo naše poslednje dugo spavanje."

"Orao je kazao da bi tako trebalo da bude", uzvрати Nikol. "Oni se nadaju da će sada imati dovoljno podataka." Osmehnula se. "Orao kaže da je nas žene teže razumeti - zbog burnih mesečnih varijacija u našim hormonima."

Nikol ustade, proteže se i poljubi Ketī. Zatim se opusti i zagrlī Simonu. Iako još nije navršila četrnaestu, Simona ju je gotovo dostigla u visini. Bila je to izrazito zgodna mlada žena, tamnomrkog lica i blagih, osećajnih očiju. Simona je uvek izgledala krotko i vedro, što je stajalo u izrazitoj suprotnosti sa Ketinim nemirom i nestrpljivošću.

"Zbog čega Eli nije došla sa nama na ovaj test?" upita Ketī pomalo mrzovoljno. "I ona je devojčica, ali se čini da ona nikad ništa ne mora da uradi."

Nikol položi ruku oko Ketinih ramena i njih tri krenuše prema vratima i svetlosti. "Njoj su tek četiri godine i, po rečima Orla, Eli je premala da bi im pružila bilo koji od neophodnih kritičnih podataka."

U malom osvetljenom predsoblju, odmah izvan prostorije u kojoj su spavale pet nedelja, odenule su svoja tesna odelja, providne šlemove i papuče koje su pričvršćavale njihova stopala za pod. Nikol brižljivo proveri dve devojčice pre no što je aktivirala spoljašnja vrata ovog odeljka. Nije morala da brine. Vrata se ne bi otvorila da ma koja od njih nije bila spremna za promenu okoline.

Da Nikol i njene kćerke nisu već nekoliko puta videle veliku sobu izvan njihovog kompleksa, zastale bi u čudu i verovatno bi zurile nekoliko minuta. Ispred njih se pružala odaja dugačka stotinu ili više metara i šezdeset metara široka. Tavanica iznad njihovih glava, ispunjena blokovima svetlosti, bila je visoka pet metara. Prostorija je podsećala na mešavinu bolničke operacione sale i poluautomatizovane jedinice kakve manufakture na Zemlji. Nije bilo nikakvih zidova ili paravana koji bi delili ovu prostoriju u odeljke, pa ipak je njen pravougaoni oblik bio jasno organizovan za različite zadatke. U prostoriji je bilo vrlo radno - roboti su ili analizirali podatke iz jednog niza testova ili su ih pripremali za naredne testove. Oko ruba prostorije nalazili su se kompleksi, slični onom u kome su Nikol, Simona i Keti spavale pet nedelja, i u kojima su vršeni "eksperimenti".

Keti priđe najbližem kompleksu sa leve strane. Bio je postavljen u ugao i prikačen za zid i tavanicu duž svojih okomitih osa. Jedan ekran smešten do metaliziranih vrata pokazivao je široku lepezu onoga što su po pretpostavci bili podaci ispisani nekim bizarnim začkoljičastim pismom.

"Zar nismo prošli put bile u ovome?" upita Keti, pokazavši na kompleks. "Nije li ovo mesto gde smo spavale na onoj čudnoj beloju peni i iskusile svo ono zadovoljstvo?"

Njeno pitanje bilo je preneseno do šlemova njene majke i sestre. Nikol i Simona klimnuše glavom, a zatim se pridružiše Keti u njenom promatranju nerazumljivog ekrana.

"Tvoj otac misli da oni pokušavaju da otkriju način koji bi nam omogućio da prespavamo čitavo razdoblje ubrzavanja u trajanju od više meseci", reče Nikol. "Orao niti potvrđuje, niti poriče ovu pretpostavku."

Iako su tri žene prošle četiri zasebna testa zajedno u ovoj laboratoriji, nijedna od njih nije opazila nikakav oblik života ili inteligencije osim desetak mehaničkih tuđina koji su ovde očigledno bili zaposleni. Ljudi su nazvali ova bića "blok-robotima", zbog toga što su, ako se izuzmu njihove cilindrične noge koje su im omogućavale da se kotrljaju po podu, ta stvorenja bila sazdana od pravougaonih čvrstih komada koji su izgledali kao blokovi kojim su se deca igrala na Zemlji.

"Zbog čega misliš da nećemo nikada videti nikog od Drugih?" upita sada Keti. "Hoću da kažem - ovde. Vidimo ih na sekundu ili dve u Cevi i to je sve. Mi znamo da su oni ovde - nismo mi jedini koje oni testiraju."

"Ovde su rokovi boravka strogo određeni", odgovori njena majka. "Očigledno je da nije predviđeno da vidimo Druge, osim u prolazu."

"Ali zašto? Orao bi morao..." navaljivala je Keti.

"Izvinite", prekide je Simona. "Ali mislim da Veliki blok dolazi da nas vidi."

Najveći među blok-robotima obično je ostajao u kvadratnom kontrolnom polju u središtu prostorije i nadzirao sve eksperimente koji su vršeni. U ovom trenutku on se kretao prema njima duž jedne od staza koje su oblikovale rešetkastu šaru u prostoriji.

Keti je odšetala do sledećeg kompleksa nekih dvadeset metara dalje. Po aktivnom monitoru na njegovom spoljašnjem zidu mogla je da kaže da je unutra u toku neki eksperiment. Iznenada, ona prilično oštro lupi po metalu rukom u rukavici.

"Keti", povika Nikol.

"Prekini to", zvuk je gotovo istovremeno dopro od Velikog bloka. Nalazio se na oko pedeset metara udaljenosti i približavao se veoma brzo. "Ne smeš to da radiš", reče on na savršenom, ali nekako sterilnom engleskom.

"A šta ti misliš da uradiš povodom toga?" upita Keti prkosno, dok je Veliki blok, svih pet kvadratnih metara njega, zanemarujući Nikol i Simonu, stremio ka mladoj devojci. Nikol potrča da zaštititi kćer.

"Morate sada da odete", reče Veliki blok, nadnoseći se nad Nikol i Keti sa svega nekoliko metara razdaljine. "Vaš test je završen. Izlaz je tamo gde svetla bleskaju."

Nikol je čvrsto držala Ketinu ruka i devojčica je protiv volje pratila majku prema izlazu. "Ali šta bi oni uradili", upita Keti tvrdoglavo, "ako odlučimo da ostanemo ovde dok se drugi eksperiment ne završi? Ko zna? Možda je jedan od naših oktopauka baš sada unutra. Zbog čega nam nije dozvoljeno da sretnemo još nekog?"

"Orao je objasnio više puta", odgovori Nikol sa tragom ljutine u glasu, "da će nam za vreme 'ove faze' biti dozvoljeno 'viđenje' drugih bića, ali ne i bilo kakvi dodatni kontakti. Tvoj otac je u više navrata pitao zbog čega je to tako, a Orao mu je uvek odgovarao da ćemo otkriti kada kucne čas... I ja bih volela da pokušaš da ne budeš toliko nezgodna, mlada damo."

"Između zatvora i ovog ovde nema velike razlike", gundala je Keti. "Imamo tek ograničenu slobodu. Pri tom, nikada ne dobijamo odgovore na istinski važna pitanja."

Stigle su u dugačak prolaz koji je povezivao transportni centar sa laboratorijom. Jedno malo vozilo koje je počivalo na rubu pokretnog pločnika čekalo ih je. Kada su posedale, poklopac tog vozila se spustio, a unutrašnja svetla se upalila. "Pre nego što zapitaš", reče Nikol skidajući šlem u trenutku kada je vozilo krenulo, "da ti kažem da nam nije dozvoljeno da gledamo napolje na ovom delu putu zbog toga što prolazimo kroz odeljak Inženjerskog modula koji je izvan naših granica poimanja. Tvoj otac i čika Majkl postavili su sva ta tvoja pitanja posle prvog testa pri spavanju."

"Slažeš li se sa tatom", upita Simona pošto su nekoliko minuta putovali bez reči, "da smo podvrgnuti svim ovim testovima pri spavanju u sklopu pripreme za neku vrstu svemirskog putovanja?"

"To zvuči verovatno", odgovori Nikol. "Ali, naravno, ne možemo da budemo sigurni u to."

"A gde će da nas pošalju?" upita Keti.

"Pojma nemam", odgovori Nikol. "Orao je primetno izbegavao da nam odgovori na sva pitanja o našoj budućnosti."

Kola su se kretala brzinom od dvadeset kilometara na sat. Posle petnaest minuta vožnje zaustavila su se. "Poklopac" vozila uklonjen je čim su šlemovi ponovo propisno stavljeni na glave. Žene su izašle u glavni transportni centar Inženjerskog modula. Centar je imao kružan oblik i bio je dvadeset metara visok. Pored šest pokretnih pločnika koji su vodili do lokacija unutar modula, centar je sadržavao dva velika višespratna zdanja odakle su polazile glatke cevi. Te cevi su prenosile opremu, robote i živa stvorenja između modula za Stanovanje, Inženjering i Upravu, tri ogromna loptasta kompleksa koja su bila osnovni činioci Čvorišta.

Čim su se našle unutar stanice, Nikol i njene kćerke začuše jedan glas na prijemniku svojih šlemova. "Vaša cev biće na drugoj ravni. Uđite u lift sa vaše desne strane. Polazite za četiri minuta."

Keti je okretala glavu na sve četiri strane, razgledajući transportni centar. Mogla je da vidi police sa opremom, kola koja su čekala da ponesu putnike do odredišta u Inženjerskom modulu, svetla, liftove i stanične platforme. Ali nije bilo ničeg pokretnog. Ni robota ni živih stvorenja.

"Šta bi se dogodilo", reče ona sestri i majci, "kada bismo odbile da pođemo gore? Stala je nasred stanice. "Onda bi se čitav vaš vozni red poremetio", povika ona prema visokoj tavanici.

"Okani se toga, Keti", reče Nikol nestrpljivo, "zar nisi izazvala dovoljno problema u laboratoriji?"

Keti nastavi da hoda. "Ali ja hoću da vidim nešto različito", jadikovala je. "Znam da ovo mesto nije uvek ovako prazno. Zašto nas drže izolovane? Kao da smo prljavi ili nedostojni na neki drugi način."

"Vaša cev polazi za dva minuta", upozori onaj bestelesni glas. "Druga ravan na desnoj strani."

"Nije li zapanjujuće da roboti i kontrolori mogu da komuniciraju sa svakom vrstom na njenom vlastitom jeziku", primeti Simona kada su stigle do lifta.

"Mislim da je to nastrano", odgovori Keti. "Volela bih barem jednom da vidim da onaj ili ono što kontroliše ovo mesto načini grešku. Sve ide tako glatko. Volela bih da nam se obrate na avianskom jeziku. Ili, kad sam već to spomenula, da prozbore avijanski avijanima."

Na drugoj ravni koračali su duž platforme nekih četrdeset metara dok nisu stigli do jednog providnog vozila, oblikovanog kao metak, sa razmerama koje bi odgovarale veoma velikom automobilu na Zemlji. Stajalo je parkirano, kao i uvek, na tračnicama na levoj strani središnjeg dela platforme. Bile su ukupno četiri uporedne pruge na platformi, po dve na svakoj strani središnjeg dela. Sve druge su trenutno stajale prazne.

Nikol se okrenula i pogledala preko transportnog centra. Na šezdeset stepeni oko kruga nalazila se još jedna istovetna stanica. Na toj strani cevi su vodile u Upravni modul. Simona je posmatrala svoju majku. "Jesi li ikada bila tamo?" upita ona.

"Ne", odgovori Nikol. "Ali kladim se da bi bilo zanimljivo. Tvoj otac kaže da posmatrano izbliza izgleda divno, neobično."

Ričard je naprosto morao da istraži, pomisli Nikol, sećajući se noći od pre skoro godinu dana kada se njen suprug otisnuo na "izlet" do Upravnog modula. Nikol se naježi. Izišla je u atrijum njihovog apartmana zajedno sa Ričardom i pokušala da ga odgovori dok je on oblačio svemirsko odelo. Smislio je kako da obmane monitor na vratima (sutradan je postavljen nov, potpuno siguran sistem) i jedva je čekao da baci jedan "nenadziran" pogled na okolinu.

Nikol je malo spavala te noći. Negde u cik zore njihova svetlosna ploča signalizirala je da se neko ili nešto nalazi u atrijumu. Kada je pogledala na monitor, tamo je stajao čudan čovek-ptica držeći njenog onesvećenog muža u naručju. To je bio njihov prvi kontakt sa Orlom...

Trzaj cevi napred trenutno ih je pribio uz njihova sedišta i vratio Nikol u sadašnjost. Strelovito su izišli iz Inženjerskog modula. Za manje od minut jurili su punom brzinom duž dugačkog, izuzetno uskog cilindra koji je spajao dva modula.

Središnja platforma i četiri pruge za cevi zauzimali su centralni deo dugačkog cilindra. S njihove desne strane, u velikoj daljini, svetlosti Upravnog modula blistale su naspram plave pozadine svemira. Ketu izvadila svoj maleni dvogled. "Želim da budem spremna", reče ona. "Uvek prođu tako brzo."

Nekoliko minuta kasnije najavila je: "Dolazi!" - i tri žene se pribiše uz desnu stranu vozila. Sa velike razdaljine još jedna cev se približavala suprotnoj strani stanice. U sledećem trenu već je bila tu i ljudi nisu imali više od sekunde da bace pogled na putnike u vozilu koje je putovalo prema Inženjerskom modulu.

"Uuh!" ote se Ketu kada je cev projurila.

"Bila su dva različita tipa", reče Simona.

"Osam do deset stvorenja, sve zajedno."

"Jedna grupa je bila ružičasta, druga zlatasta. Obe uglavnom loptastog oblika."

"A one dugačke vlaknaste pipaljke, kao od leteće paučine. Šta misliš, majko, koliko su bili veliki?"

"Možda kojih šest metara u prečniku. Mnogo veći od nas."

"Uuh", ponovo će Ketu. "To je zaista vredelo." U njenim očima naziralo se uzbuđenje. Ta devojka je volela osećanje adrenalina koji joj juri kroz sistem.

I ja ne prestajem da se zaprepashćujem, pomisli Nikol, nijednog trenutka tokom ovih trinaest meseci. Ali da li je ovo sve? Da li smo prevalili ovoliki put od Zemlje samo da bismo bili testirani? I zagolicani postojanjem bića sa drugih svetova? Ili možda ima neka druga, dublja svrha?

Za trenutak je vladala tišina u sve bržem vozilu. Nikol, koja je sedela u sredini, rukom je privukla svoje kćerke. "Vi znate da vas ja volim, zar ne?" reče ona.

"Da, majko", odgovori Simona. "I mi tebe volimo."

2.

Ponovno ujedinjenje porodice bilo je više nego uspešno. Bendži je zagrlio svoju voljenu Simonu istog trenutka kada je stupila u apartman. Ketu je oborila Patrika na pod ni minut kasnije.

"Vidiš", rekla je, "još mogu da te bijem."

"Ali ne zadugo", odgovori Patrik. "Sve sam jači. Bolje se pripazi."

Nikol je izgrlila Ričarda i Majkla pre no što je mala Eli pritrčala i skočila joj u naručje. Bilo je večer, dva sata posle večere po dvadesetčetvorosatnom časovniku koji je porodica koristila, i Eli je bila zrela za krevet kada su joj stigle majka i dve sestre. Devojčica je otišla je niz hodnik do svoje sobe, ali ne pre no što je ponosno pokazala Nikol da može da pročita "mačku", "psa" i "dečaka".

Odrasli su dopustili da Patrik ostane sa njima dok se nije iznurio. Majkl ga je odneo u krevet, a Nikol ga je ušuškala u postelju. "Milo mi je što si se vratila, mama", reče on. "Puno si mi nedostajala."

"I ti meni", odgovori Nikol. "Mislim da više neću toliko dugo odsustvovati."

"Nadam se da nećeš", reče šestogodišnjak. "Volim kada si ovde."

Do jedan ujutru svi su već spavali osim Nikol. Nikol nije bila umorna. Konačno, tek što se pridigla iz petonedelnog sna. Pošto je trideset minuta ležala pored Ričarda, odlučila je da se prošetati.

Iako njihov apartman nije imao prozore, mali atrijum odmah iza ulaznog hodnika imao je jedan spoljašnji prozor sa koga se pružao pogled na ostala dva kompleksa Čvorišta, pogled od koga je zastajao dah. Nikol odšeta do atrijuma, navuče svemirsko odelo i stade ispred vrata koja su vodila napolje. Nisu se otvorila. Ona se osmehnu samoj sebi. Možda je Ketu u pravu. Možda smo mi samo zatvorenici ovde. Već prvih dana boravka postalo im je jasno da se spoljašnja vrata povremeno zaključavaju; Oreo je objasnio da je to "neophodno" kako bi bili sprečeni da vide stvari koje "ne bi mogli da razumeju".

Nikol je napregnuto gledala kroz prozor. U tom trenutku jedan šatl, sličan onom koji je njih doveo do Čvorišta pre trinaest meseci, približavao se transportnom centru modula za Stanovanje. Kakvu vrstu divnih stvorenja ti kriješ? - pomisli Nikol. I da li su ona podjednako zaprepasćena kao što smo to mi bili kada smo stigli?

Nikol nikada nije mogla da zaboravi te prve prizore Čvorišta. Svi u porodici su mislili, pošto su napustili Pristanište, da će stići na sledeće odredište u roku od nekoliko sati. Nisu bili u pravu. Njihovo odvajanje od osvetljenog broda Rama polako se povećavalo sve dok posle šest sati više uopšte nisu mogli da vide Ramu na levoj strani. Svetla Pristaništa iza njih lagano su bleдела. Svi su bili vrlo umorni. Malo po malo čitava porodica utonula je u san.

Ketu je bila ta koja ih je probudila. "Vidim gde idemo", povika ona pobednički u neobuzdanom oduševljenju. Pokazala je kroz prednji prozor šatla, malo na desnu stranu gde se jedno moćno i sve veće svetlo delilo na tri dela. U sledeća četiri sata slika Čvorišta rasla je i rasla. Sa ove razdaljine bio je to prizor koji je izazivao strahopoštovanje: ravnostrani trougao sa tri bleštave providne kugle na uglovima. A koje razmere! Čak i njihovo iskustvo sa Ramom nije ih moglo pripremiti za veličanstvenost ove neverovatne inženjerijske tvorevine. Svaka od tri stranice, zapravo dugački transportni hodnici koji su povezivale tri loptasta modula, bila je dugačka preko sto pedeset kilometara. Sfere na svakom uglu imale su dvadeset pet kilometara u prečniku. Čak i sa velike razdaljine ljudi su mogli da razgovetno vide aktivnost koja se odigravala na mnogim zasebnim nivoima unutar modula.

"Šta će se sada dogoditi?" upitao je zabrinuto Patrik Nikol kada je šatl promenio putanju i počeo da se spušta prema jednom od uglova tog trougla.

Nikol podiže Patrika i uze ga u naručje. "Ne znam, dušo", reče onablago svom sinu. "Moramo da sačekamo i vidimo."

Bendži je bio potpuno zgranut. Satima je zurio u veliki osvetljeni trougao u svemiru. Simona je često stajala pokraj njega, držeći ga za ruku. Kada je šatl izvodio poslednji manevar pred spuštanje u jednu od onih sfera, osetila je kako mu se mišići napinju. "Ne brini, Bendži", rekla mu je Simona, umirujući ga, "sve će biti u redu."

Njihov šatl ušao je u uzan hodnik usečen u jednu od sfera, a zatim pristao na sidrište uz ivicu transportnog centra. Porodica je oprezno napustila letelicu, noseći sa sobom svoje torbe i Ričardov kompjuter. A tada je šatl smesta poleteo, uznemirivši čak i odrasle svojim brzim iščeznućem. Manje od minuta potom začuli su prvi besteslesni glas.

"Dobro došli", rekao je ravnim tonom. "Stigli ste u modul Stanovanja. Produžite pravo napred i stanite ispred sivog zida."

"Odakle dolazi taj glas?" upitala je Ketī. U njenom glasu osećala se bojazan koju su svi delili.

"Odasvud", odgovori Ričard. "Iznad nas, oko nas, pa čak i ispod nas." Svi su pogledom pretraživali zidove i tavanicu.

"Ali otkud zna engleski?" upita Simona. "Žive li ovde još neki ljudi?"

Ričard se nervozno nasmejavao. "Malo verovatno", odgovorio je. "Sva je, međutim, prilika da je ovo mesto bilo na neki način u vezi sa Ramom i da poseduje masterski jezički algoritam. Pitam se..."

"Molim vas, krenite napred", prekide ga onaj glas. "Nalazite se u transportnom kompleksu. Vozilo koje će vas prevesti do vašeg odeljka u modulu čeka vas na donjem nivou."

Trebalo im je nekoliko minuta da stignu do sivog zida. Deca nikada do tada nisu bila u beztežinskom stanju. Ketī i Patrik odbijali su se od platforme i izvodili okrete i kolute u vazduhu. Bendži je, posmatrajući njihovu zabavu, poželio da ih oponaša u lakrdijašenju. Na žalost, on nije bio sposoban da dokona kako da koristi tavanicu i zidove da bi se vratio na platformu. Bio je potpuno dezorijentisan u času kada ga je Simona spasla.

Kada je cela porodica sa svojim prtljagom propisno postrojena ispred onog zida, jedna široka vrata se otvoriše i oni stupiše u malu sobu. Naročita pripijena odela, šlemovi i papuče bili su uredno položeni na klupi. "Transportni centar i većina zajedničkih područja ovde u Čvorištu", reče glas na svoj jednoličan način, "nema atmosferu koja odgovara vašoj vrsti. Moraćete da nosite ovu odeću kada niste u vašem apartmanu."

Kada su se svi odenuli, jedna vrata na suprotnoj strani sobe otvoriše se i oni uđoše u glavnu dvoranu transportnog centra modula za Stanovanje. Ova stanica bila je jednaka onoj koju će kasnije videti u Inženjerijskom modulu. Nikol i njena porodica siđoše još dva nivoa, onako kako je Glas naložio, a zatim produžiše oko kružnog bloka prema mestu gde ih je čekao njihov "autobus". Zatvoreno vozilo bilo je udobno i jarko osvetljeno, ali iz njega nisu mogli ništa da vide za vreme jednoipčasovne vožnje kroz lavirint tunela i prolaza. Konačno, autobus stade i poklopac se otklopi.

"Krenite hodnikom levo", naredi im jedan drugi, sličan glas kada su se svo sedmero ponovo obreli na metaliziranom podu. "Hodnik se račva u dve staze posle četiri stotine metara. Krenite stazom koja vodi desno i zaustavite se ispred treće kvadratne oznake sa leve strane. To su vrata vašeg apartmana."

Patrik je potrčao niz jedan od hodnika. "To je pogrešan hodnik", opomenu glas bez ikakve promene u tonu. "Vratite se na početak i krenite sledećim hodnikom levo."

Na putu od pristaništa do apartmana nije imalo šta da se vidi. U narednim mesecima mnogo puta će prepešačiti tu razdaljinu, bilo da odlaze u vežbaonicu ili na testove u Inženjerijski modul, i nikada neće videti ništa drugo do zidove i tavanicu, kao i četvrtaste oznake koje su predstavljale vrata. Mesto je očigledno bilo brižljivo nadzirano. I Nikol i Ričard su od početka sa sigurnošću osećali da su, barem neki, možda i mnogi, apartmani u ovoj oblasti zauzeti, ali nikada nisu videli nikog od tih Drugih u hodnicima.

Pošto su pronašli posebna vrata svog apartmana i ušli na njih, Nikol i njena porodica svukoše naročitu odeću u atrijumu i odložiše je u ormare napravljene za tu svrhu. Dok su čekali da se unutrašnja vrata otvore, deca su radoznalo piljila kroz prozor u

ostala dva loptasta modula. Nekoliko minuta kasnije prvi put su ugledali unutrašnjost svog novog doma.

Bili su šokirani. U poređenju sa srazmerno primitivnim uslovima u kojima su živeli u Rami, porodični apartman u Čvorištu beše pravi raj. Svako dete je imalo svoju sobu. Majkl je imao svoje odaje na jednom kraju jedinice; Ričardova i Nikolina spavaća soba, upotpunjena čak i krevetom kraljevskih razmera, nalazila se na suprotnom kraju apartmana, odmah do ulaznog hola.

Sve ukupno, tu su bila četiri kupatila, plus kuhinja, trpezarija, pa čak i dečija soba za igranje. Nameštaj u svakoj sobi bio je iznenađujuće odgovarajući i vrlo ukusno dizajniran. Apartman je imao više od četiri stotine kvadratnih metara životnog prostora.

Čak su i odrasli bili zatečeni. "Kako su, za ime Boga, mogli sve ovo da naprave?" upitala je Nikol Ričarda te prve noći podalje od slušnog polja razdragane dece.

Ričard se zbunjeno osvrtao oko njih. "Mogu jedino da pretpostavim", odgovorio je, "da su na neki način sve naše akcije u Rami bile nadzirane i telemetrisane ovde u Čvorištu. Mora da su, takođe, imali pristup našoj bazi podataka i odatle izvukli deo koji se odnosi na naš način života." Ričard se osmehnu. "I naravno, čak i odavde, ukoliko imaju veoma osetljive prijemnike, mogli bi da hvataju televizijske signale sa Zemlje. Nije li nelagodno pomišljati da smo predstavljeni na tako..."

"Dobro došli", još jedan istovetan glas prekide Ričardovu misao. Ponovo je izgledalo da glas dolazi iz svih pravaca. "Nadamo se da je sve u vašem apartmanu zadovoljavajuće. Ako nije, molimo vas, recite nam. Nema načina da reagujemo na sve što svako od vas kaže u svakom trenutku. Stoga, ustanovljen je jednostavan sistem komuniciranja. Na vašem kuhinjskom pultu nalazi se jedno belo dugme. Smatraćemo da je sve što neki pojedinac kaže, po pritiskanju tog dugmeta, upućeno nama. Kada završite svoju poruku, ponovo pritisnite belo dugme. Na taj način..."

"Ja imam pre svega jedno pitanje", Ketu upade u tom trenutku. Odjurila je u kuhinju da pritisne dugme. "Samo mi recite ko ste vi?"

Odgovor je usledio posle zastoja od oko jedne sekunde. "Mi smo kolektivna inteligencija koja upravlja Čvorištom. Mi smo tu da vam pomognemo, da vam učinimo boravak udobnijim i da vam obezbeđujemo sve bitne stvari za život. Takođe ćemo, s vremena na vreme, tražiti od vas da izvršavate određene zadatke koji će nam pomoći da vas bolje razumemo..."

Nikol nije više mogla da vidi šatl koji je u početku pratila pogledom. U stvari, toliko je duboko uronila u sećanja na njihov dolazak u Čvorište, da je privremeno zaboravila na pridošlice. Sada kada se vratila u sadašnje vreme, u oku svoje svesti videla je skup čudnih stvorenja koja se iskrcavaju na platformi i sa zapanjenošću slušaju glas koji im se obraća na njihovom maternjem jeziku. Iskustvo čuda mora da je univerzalno, pomisli ona. Pripada svim svesnim hemikalijama.

Oči joj se uzdigoše sa obližnjeg predela i usredotočiše na upravni modul u daljini. Šta li se tamo događa? - pitala se Nikol. Mi, uboga stvorenja, movamo se tamo-amoo između modula za stanovanje i inženjeringa. Čini se da su sve naše aktivnosti logično orkestrirane. Ali od koga? I zbog čega? Zbog čega je neko doveo sva ova bića na ovaj veštački svet?

Nikol nije imala odgovor na ova bezbrojna pitanja. Kao i obično, to je izazvalo moćno osećanje vlastite beznačajnosti. Istog trenutka poželeva je da se vrati unutra i

zagrli jedno od svoje dece. Nasmejala se samoj sebi. Obe slike su istinska znamenja našeg položaja u kosmosu, pomisli ona. U isti mah smo očajnički važni svojoj deci i apsolutno ništa u velikom poretku stvari. Potrebna je ogromna mudrost da bi se videlo da ne postoji nesklad između te dve tačke gledanja.

3.

Doručak je bio pravi pir. Naručili su gozbu kod izuzetnih kuvara koji su pripremali hranu za njih. Tvorci njihovog apartmana obezbedili su im izbor pećnica i pun frižider, u slučaju da žele sami da pripreme svoja jela od sirovog materijala. Međutim, tuđinski (roboti) kuvari bili su toliko dobri i tako brzo obučeni, da Nikol i njena porodica gotovo nikad nisu sami spravljali jela - jednostavno bi pritisnuli ono belo dugme i naručili.

"Hoću palačinke ovog jutra", objavila je Ketu u kuhinji.

"I ja, i ja", dodade njena senka Patrik.

"Koji vrstu palačinki?" upita onaj glas. "Imamo četiri različita tipa u memoriji. Od heljde, od maslaca..."

"Od maslaca", prekida ga Ketu. "Ukupno tri porcije." Okrznula je pogledom svog malog brata. "Ipak, četiri."

"Sa maslacem i sirupom od javora", povika Patrik.

"Četiri porcije palačinki sa maslacem i sirupom od javora", reče glas. "Je li to sve?"

"Jedan sok od jabuke i jedan od narandže", dodade Ketu pošto se posavetovala sa Patrikom.

"Šest minuta i osamnaest sekundi", reče glas.

Kada je hrana bila spremna, porodica se okupila oko okruglog stola u kuhinji. Najmlađa deca opisala su Nikol šta su radila za vreme njenog odsustva. Patrik je bio posebno ponosan na svoj lični rekord u trčanju na pedeset metara koji je postigao u vežbaonici. Bendži je sa naporom izbrojao do deset, na šta su svi zapljeskali. Tek što su završili doručak i počeli da raspremaju sto, kad se oglasi zvono na vratima.

Odrasli se zagledaše, a Ričard otide do kontrolne konzole gde je uključio video monitor. Ispred njihovih vrata stajao je Orao.

"Nadam se da nije u pitanju još jedan test", reče spontano Patrik.

"Ne... ne, sumnjam", odgovori Nikol, krećući prema ulazu. "Verovatno je navratio da nam da rezultate poslednjih eksperimenata."

Nikol dubokno udahnu vazduh pre no što je otvorila vrata. Bez obzira na to koliko se puta suočila sa Orlom, nivo njenog adrenalina uvek je skakao u njegovom prisustvu. Zbog čega je to tako? Da li ju je plašilo njegovo zastrašujuće znanje? Ili njegova moć nad njima? Ili jednostavno zbunjujuća činjenica da takvo biće postoji?

Orao ju je pozdravio sa izrazom lica koji je ona protumačila kao osmeh. "Mogu li da uđem?" reče on prijatnim glasom. "Želeo bih da porazgovaram sa vama, vašim suprugom i gospodinom O'Tulom."

Nikol je zurila u njega (ili u "to", blesnu joj u svesti) kao što je uvek činila. Bio je visok, možda dva metra i dvadeset pet centimetara, i oblikovan kao ljudsko biće od vrata

nadole. Ruke i torzo su mu, međutim, bili prekriveni malim, isprepletanim, sivomrkim perjem - ako se izuzmu četiri prsta na svakoj ruci koja su bila krem bele boje i bez perja. Ispod pojasa površina Orlovog tela bila je boje mesa, ali je po sjaju spoljašnjeg sloja bilo očigledno da nije preduzet nikakav pokušaj da se duplicira prava ljudska koža. Ispod struka nije bilo znakova dlake, vidljivih zglobova i genitalija. Stopala nisu imala prste. Prilikom hoda u predelu kolena pojavljivale su se bore koje bi nestajala kada bi mirno stajao.

Lice mu je bilo hipnotičko. Imao je dva krupna puderski plava oka sa obe strane štrčućeg sivog kljuna. Prilikom govorenja kljun se otvarao, a njegov savršeni engleski dopirao je iz jedne vrste elektronske glasovne kutije na bazi njegovog vrata. Perje na vrhu njegove glave bilo je belo i u oštroj suprotnosti sa tamnosivom bojom lica, vrata i leđa. Perjatost lica bila je slaba i mestimična.

"Mogu li da uđem?" ponovi Orazo ljubazno kada je video da se Nikol ne pomera nekoliko sekundi.

"Naravno...naravno", odgovori ona, sklanjajući se sa vrata. "Oprostite... Nisam vas tako dugo videla."

"Dobro jutro, gospodine Vejtfild, gospodine O'Tul. Zdravo, deco", reče Orazo dok je stupao u dnevnu sobu.

Patrik i Bendži uzmaoše od njega. Od sve dece jedino Ket i mala Eli nisu pokazivale znake straha.

"Dobro jutro", uzvрати Ričard. "Šta možemo da uradimo danas za vas?" upita on. Orazo nikada nije dolazio u posete radi druženja. Uvek je morala postojati neka svrha.

"Kao što sam spomenuo vašoj supruzi na vratima", odgovori Orazo, "neophodno je da razgovaram sa vas troje odraslih. Može li Simona da se postara za ostalu decu dok mi ne popričamo oko jedan sat?"

Nikol je već počela da gura decu prema sobi za igranje kada je Orazo zaustavi u tome. "To neće biti neophodno", reče on. "Mogu da koriste čitav apartman. Nas četvoro ćemo preći u salu za konferencije s one strane hodnika."

Ah, oh, smesta sevnu Nikol kroz glavu. Ovo je nešto veliko... nikada ranije nismo ostavljali decu samu u apartmanu.

Iznenada je osetila veliku zabrinutost za njihovu bezbednost. "Izvinite, gospodine Orle", reče ona. "Da li će deca biti u redu ovde? Hoću da kažem, neće primiti nikakvog naročitog posetioca ili nešto u tom smislu..."

"Ne, gospođo Vejtfild", odgovori Orazo nehajnim tonom. "Dajem vam svoju reč da se ništa neće dogoditi vašoj deci."

Napolju, u atrijumu, kada je troje odraslih počelo da navlači svoja svemirska odelja, Orazo ih zaustavi. "To neće biti neophodno", reče on. "Prošle noći smo preustrojili ovaj deo sektora. Hermetički smo zatvorili hodnik odmah iza raskrsnice i pretvorili čitavo ovo područje u podoban habitat za zemaljski život. Bićete u stanju da koristite salu za konferencije bez ikakve posebne odeće.

Čim su seli u prostranu salu za konferencije s druge strane predvorja, Orazo je počeo da govori. "Od našeg prvog susreta često ste mi postavljali pitanja o tome šta vi radite ovde, a ja vam nisam pružio direktne odgovore. Sada, kada je poslednji u nizu testova prilikom spavanja završen - uspešno, da dodam - opunomoćen sam da vas obavestim o sledećoj fazi vaše misije.

Takođe mi je dopušteno da vam kažem nešto i o sebi. Kao što ste svi već naslutili, ja nisam živo biće - barem ne po vašoj definiciji." Oraz se nasmeja. "Mene je stvorila inteligencija koja vlada Čvorištem da bih mogao da sarađujem sa vama na osetljivim pitanjima. Naša prva posmatranja vašeg ponašanja pokazala su da ispoljavate odbojnost u odnosu na opštenje sa bestelesnim glasovima. Već je bilo odlučeno da se sazdam ja ili nešto slično, kao emisar za vašu porodicu, kada ste vi, gospodine Vejbfild, zamalo prouzrokovali ozbiljan kaos u ovom sektoru pokušavši da nenajavljeno i neovlašćeno posetite Upravni modul. Moja pojava u to vreme imala je cilj da se predupredi dalje nepoželjno ponašanje.

Mi smo sada ušli", nastavi Oraz posle par trenutaka oklevanja, "u najvažnije razdoblje vašeg boravka ovde. Svemirski brod koji vi nazivate Rama nalazi se u Hangaru gde je podvrgnut generalnoj popravci i inženjerijskom preuđevavanju. Vi, ljudska bića, sada ćete sudelovati u tom postupku preuđevavanja zato što će neki od vas da se vrate sa Ramom u Sunčev sistem iz koga potičete."

I Ričard i Nikol hteditoše da ga prekinu. "Najpre mi dopustite da završim", reče Oraz. "Vrlo smo pažljivo pripremili moj govor kako bi pokrio sva vaša predvidljiva pitanja."

Tuđinski čovek-ptica pređe pogledom preko sve troje ljudi za stolom pre nego što je nastavio u nešto sporijem ritmu. "Obratite pažnju na to da nisam rekao da ćete se vratiti na Zemlju. Ukoliko naš osnovni plan uspe, oni koji se vraćaju doći će u dodir sa ostalim ljudskim bićima u vašem Sunčevom sistemu, ali ne na vašoj matičnoj planeti. Jedino ukoliko bi došlo do nekih neophodnih odstupanja u odnosu na osnovni plan, vi biste se uistinu vratili na Zemlju.

Obratite, takođe, pažnju da se samo neki među vama vraćaju. Gospodo Vejbfild", Oraz se obrati pravo Nikol, "vi izvesno ponovo putujete sa Ramom. Ovo je jedna od odluka koje su već donete. No, dopustićemo vama i vašoj porodici da odlučite ko će vam se pridružiti na putovanju. Možete da idete sami ako želite, ostavljajući sve ostale ovde u Čvorištu, ili možete da povedete neke sa sobom. Međutim, ne možete da povedete sve na putovanje sa Ramom. Barem jedan reproduktivan par mora da ostane ovde u Čvorištu - da osiguramo određene podatke za našu enciklopediju u malo verovatnom slučaju da misija povratka ne bude uspešna.

"Osnovna svrha Čvorišta jeste da katalogizira oblike života u ovom delu Galaksije. Oblici života koji putuju svemirom imaju najviši prioritet - i u opisu naših zadataka stoji da treba da skupljamo što veću količinu podataka o svakom svemirskom putniku koga sretnemo. Da bismo izvršili ovaj zadatak, razrađivali smo, tokom više stotina hiljada godina vašeg vremena, metod sakupljanja tih podataka koji minimizuje verovatnoću kataklizmičnog narušavanja evolucionog obrasca tih svemirskih putnika i u isti mah maksimalizuje verovatnoću obezbeđivanja vitalnih podataka o njima.

Naš osnovni pristup podrazumeva slanje osmatračkih svemirskih letelica na misije izviđanja, sa nadom da će namamiti svemirske putnike unutra kako bi oni zatim bili identifikovani i fenotipovani. Isti brod kasnije se ponovo šalje na istu metu, najpre da bi proširio stepen opštenja i konačno da bi zarobio reprezentativne primerke vrste svemirskih putnika kako bismo mogli da preduzmemo dugotrajnija i detaljnija posmatranja u okolini po našem izboru."

Oraz zastade. Nikolin um i srce grozničavo su radili. Imala je toliko pitanja. Zbog čega je baš ona izabrana za povratak? Da li će biti u stanju da vidi Ženevjev? I šta je

Orao, zapravo, mislio kada je upotrebio reč "zarobiti" - da li on shvata da se ta reč obično tumači u neprijateljskom smislu? Zbog čega...

"Mislim da sam shvatio najveći deo onoga što ste rekli", prozbori najpre Ričard, "ali ste izostavili izvesne ključne informacije. Zbog čega prikupljate sve te podatke o vrstama koje putuju svemirom?"

Orao se osmehnu. "U hijerarhiji naših informacija postoje tri osnovna nivoa. Pristup svakom od nivoa nekom pojedincu ili vrsti dozvoljen je ili određen na osnovu niza ustanovljenih kriterija. Zahvaljujući mojim ranijim izveštajima, dali smo vam, kao predstavnicima vaše vrste, za početak Nivo II. Pripisite vlastitoj inteligenciji to što vaše malopredašnje pitanje zahteva odgovor koji je klasifikovan kao Nivo III.

"Da li čitav ovaj galimatijas treba da znači da nam uskraćujete odgovor?" upita Ričard, nervozno se smejući.

Orao klimnu.

"Hoćete li nam reći zbog čega se baš od mene traži da krenem na putovanje natrag?" upita konačno Nikol.

"Ima više razloga za to", odgovori Orao. "Prvo, verujemo da ste fizički najspremniji za povratno putovanje. Naši podaci, takođe, nagoveštavaju da će vaše superiorne veštine komuniciranja biti dragocene pošto se obavi faza zarobljavanja u okviru misije. Ima i drugih stvari, ali dve spomenute su najvažnije.

"Kada krećemo?" upita Ričard.

"Ne zna se pouzdano. Rok delimično zavisi i od vas. Kada se čvrsto ustanovi datum polaska, daćemo vam to do znanja. Mogu, ipak, da vam kažem da će to gotovo sigurno biti za manje od vaša četiri meseca."

Uskoro krećemo, pomisli Nikol. I barem dvoje među nama mora da ostane ovde. Ali ko...

"Bilo koji reproduktivan par može da ostane u Čvorištu?" upita sada Majkl, sledeći isti obrazac razmišljanja kao i Nikol.

"Bezmalob, gospodine O'Tul", odgovori Orao. Na primer, najmlađa devojčica Eli ne bi bila prihvatljiva sa vama kao partnerom - možda ne bismo bili u stanju da vas održimo u životu ili u stanju plodnosti dok ona ne dostigne seksualnu zrelost - ali bilo koja druga kombinacija sasvim odgovara. Moramo da imamo visoku verovatnoću uspešnog proizvodjenja zdravih izdanaka."

"Zbog čega?" upita Nikol.

"Postoji veoma mala, ali ipak izvesna verovatnoća da vaša misija neće biti uspešna i da će par koji ostaje u Čvorištu biti jedina ljudska bića koje ćemo moći da posmatramo. Kao svemirski putnici-bebe koji su dostigli tu ravan bez uobičajene pomoći, vi ste nam posebno zanimljivi"

Ovaj razgovor mogao je beskrajno da traje. Međutim, posle još nekoliko pitanja, Orao naglo ustade i izjavi da je njegovo sudelovanje u razgovoru završeno. Posavetovao je ljude da delaju brzo na pitanju "doznačavanja", kako je on to nazvao, jer je nameravao da smesta otpočne rad sa onim članovima porodice koji će se vratiti u pravcu Zemlje. Njihov će posao biti da mu pomognu da sačini "zemaljski modul unutar Rame". Bez ikakvog dodatnog objašnjenja, napustio je zatim prostoriju.

Troje odraslih se saglasilo da deci ne saopštavaju najvažnije pojedinosti iz susreta sa Orlom najmanje jedan dan, barem dok ne dobiju priliku da porazmisle i porazgovaraju

između sebe. Te noći, kada su deca otišla na spavanje, Nikol, Ričard i Majkl su u pola glasa razgovarali u dnevnoj sobi apartmana.

Nikol je otvorila razgovor, priznajući da oseća srdžbu i nemoć. Uprkos činjenici da je Oreo bio veoma uljudan sve vreme, rekla je, on im je u suštini naredio da učestvuju u misiji povratka. I kako bi oni mogli to da odbiju? Čitava porodica u potpunosti je zavisna od Orla - ili barem od inteligencije koju on predstavlja - kada je njen opstanak u pitanju. Nije izrečena nijedna pretnja, ali pretnja i nije bila potrebna. Nisu imali nikakav izbor već da se povinuju Orlovim uputstvima.

Ali ko bi od porodice trebalo da ostane u Čvorištu, Nikol se glasno upitala. Majkl je kazao da je apsolutno neophodno da najmanje jedan odrastao čovek ostane u Čvorištu. Njegov argument zvučao je ubedljivo. Bilo koje od dvoje dece, pa čak i Simona i Patrik, pod ovim okolnostima neće imati nikakvih izgleda za sreću bez pomoći, iskustva i mudrosti odrasle osobe. Majkl se odmah zatim dobrovoljno ponudio da ostane u Čvorištu, govoreći da je ionako malo verovatno da bi preživeo put povratka.

Sve troje se složilo da je inteligencija Čvorišta očigledno odlučila da ljudi prespavaju najveći deo puta natrag do Sunčevog sistema. Kakva bi inače bila svrha svih ovih testova sa spavanjem? Nikoli se nije dopala pomisao da deca propuste kritično razvojno razdoblje u svojim životima. Predložila je da se ona vrati sama, ostavljajući sve druge članove porodice u Čvorištu. Najposle, kao da bi deca mogla da imaju "normalan" život na Zemlji posle takvog putovanja.

"Ako smo pravilno protumačili Orla", reče ona, "svako ko se vrati konačno će završiti kao putnik na Rami u njenom stremljenju prema nekoj drugoj tački u Galaksiji."

"Ne znamo to pouzdano", primeti Ričard. "S druge strane, ko god da ostane, gotovo da je sigurno osuđen da nikad ne vidi nijedno drugo ljudsko biće osim članova porodice."

Ričard je dodao da je on nameravao da krene na put povratka pod bilo kakvim uslovima, ne samo kao Nikolin saputnik, već, takođe, da bi doživeo tu pustolovinu.

Trio nije mogao da postigne konačan dogovor u pogledu dece te prve večeri razgovora, ali je čvrsto odlučio šta će odrasli da urade. Majkl O'Tul će ostati u Čvorištu. Nikol i Ričard će krenuti na povratni put u Sunčev sistem.

Našavši se u krevetu posle sastanka, Nikol nije mogla dugo da zaspi. Svest joj je neprestano prebirala po različitim mogućnostima. Bila je sigurna da će Simona biti bolja majka od Ketij. Pored toga, Simona i ujka Majkl se izvanredno uklapaju, a Keti neće hteti da se razdvaja od svog oca. Ali ko ostaje da se spari sa Simonom? Da li to treba da bude Bendži, koji ludo voli svoju sestru, ali koji nikada neće biti u stanju da učestvuje u inteligentnom razgovoru?

Nikol se meškoljila i vrtela satima. Istini za volju, nije joj se dopadao nijedan izbor. Veoma dobro je shvatala izvor svog nemira. Kako god da se stvar rasplesu, biće ponovo prinuđena da se razdvoji, verovatno zauvek, od barem nekoliko članova porodice koje voli. Dok je ležala u krevetu usred noći, duhovi i bol od razdvajanja iz prošlosti ponovo su se vratili. Srce ju je tištalo dok je zamišljala odvajanje koje će da usledi kroz nekoliko meseci. Slike njene majke, oca i Ženevjev udarale su po strunama njenog srca. Možda je to istina o životu, razmišljala je u svojoj privremenoj utučenosti. Beskrajan niz bolnih razdvajanja.

4.

"Majko, oče, probudite se. Hoću da razgovaram sa vama."

Nikol je sanjala. Hodala je kroz šumu iza njihove porodične vile u Bovoau. Bilo je proleće i cveće je izgledalo veličanstveno. Prošlo je nekoliko sekundi pre no što je shvatila da Simona sedi na njihovom krevetu.

Ričard se pridiže i poljubi kćer u čelo. "Šta je, dušo?" upita on.

"Čika Majkl i ja smo zajedno molili jutros i mogu vam reći da je on bio veoma ojađen." Simonine vedre oči polako su prelazile sa jednog roditelja na drugog. "Ispričao mi je sve o vašem jučerašnjem razgovoru sa Orlom."

Nikol se naglo uspravi u krevetu, a Simona produži: "Imala sam čitav sat da pažljivo porazmislim o svemu. Znam da sam samo trinaestogodišnja devojčica, ali verujem da imam rešenje za to... ovaj... pitanje odbira, rešenje koje će sve u porodici usrećiti."

"Moja draga Simona", prekide je Nikol, pružajući ruku prema svojoj kćeri, "nisi ti odgovorna za rešavanje..."

"Ne, majko", upade joj u reč Simona na svoj ljubak način. "Molim te, saslušaj me. Moje rešenje podrazumeva nešto što niko od vas odraslih nije čak ni uzeo u razmatranje. To je moglo da dođe samo sa moje strane. I to je očigledno najbolji plan za sve nas."

Sad i Ričard nabra veđe. "O čemu govoriš?" upita on.

Simona duboko udahnu. "Želim da ostanem u Čvorištu sa čika Majklom. Postaću njegova žena, tako da ćemo nas dvoje biti Orlov 'reproduktivni par'. Niko drugi ne mora da oстане, ali bismo Majkl i ja bili srećni da zadržimo Bendžija sa nama."

"Štaaa?" viknu Ričard. Bio je zgranut. "Čika Majklu je sedamdeset jedna godina! Ti nemaš još ni četrnaest. To je protivno zdravom razumu, smešno..." Iznenada je zamukao.

Zrela, mlada žena, kako je to tog časa pomislila njena majka, samo se osmehnu: "Protivnije zdravom razumu od Orla?" uzvratila ona. "Smešnije od činjenice da smo prevalili osam svetlosnih godina od Zemlje radi sastanka sa ovim džinovskim trouglom inteligencije koji će sada da pošalje neke od nas u suprotnom smeru?"

Nikol je promatrala Simonu sa strahopoštovanjem i divljenjem. Nije rekla ništa, već je samo pružila ruke i čvrsto je zagrlila. Oči joj se obliše suzama. "U redu je, majko", reče Simona kada je zagrljaj popustio. "Pošto se oporavite od prvog šoka, shvatićete da je ovo što predlažem daleko najbolje rešenje. Ako ti i otac krenete na put natrag - a mislim da bi trebalo tako da bude - onda ili Ket i ili ja valja da ostanemo ovde u Čvorištu radi sparivanja sa Patrikom, Bendžijem ili čika Majklom. Jedina kombinacija koja je genetski opravdana jeste Ket i ili ja sa čika Majklom. Razmotrila sam sve mogućnosti. Majkl i ja smo veoma bliski. Delimo istu religiju. Ako ostanemo i venčamo se, svako od ostale dece ima slobodu izbora. Oni mogu bilo da ostanu ovde sa nama ili da se vrate u Sunčev sistem sa tobom i tatom."

Simona položi ruku na očevo rame. "Tata, znam da će ovo na mnogo načina biti teže za tebe nego za mamu. Još nisam spomenula svoju zamisao čika Majklu. On me ni u

kom slučaju nije naveo na nju. Ukoliko mi ti i majka ne date blagoslov, onda od toga nema ništa. Majklu će biti teško da prihvati takav brak čak i ako vi nemate ništa protiv."

Ričard zavrte glavom. "Čudesna si ti, Simona." Zagrlio ju je. "Molim te, dozvoli nam da malo razmislimo o svemu. Obećaj mi da nećeš nikome prozboriti ni reč o tome dok majka i ja ne dobijemo priliku da razgovaramo."

"Obećavam", uzvratila Simona. "Mnogo vam hvala oboma. Volim vas", dodade ona kada se našla na vratima njihove spavaće sobe.

Okrenula se i pošla niz osvetljeni hodnik. Njena dugačka crna kosa dosezala je gotovo do pojasa. Postala si žena, pomisli Nikol, posmatrajući Simonin graciozan hod. I ne samo u fizičkom smislu. Mnogo si zrelija od svojih godina. Nikol je zamislila Majkla i Simonu kao muža i ženu i bila je iznenađena kada u tome nije pronašla ništa neprihvatljivo. Uzimajući u obzir sve, reče Nikol u sebi, shvatajući da će Majkl O'Tul, kada prebrodi prve otpore, biti veoma srećan čovek, tvoja je ideja možda najmanje nezadovoljavajuća u našoj teškoj situaciji.

Simona nije odustala od svoje namere ni kada se Majkl oštro usprotivio onome što je nazvao "predloženim mučeništvom". Ona mu je objasnila da je njena udaja za njega jedino moguće rešenje, imajući u vidu da su Ket i on, prema zajedničkoj proceni, neuklopljive ličnosti, te da je u svakom slučaju Ket još devojčica, najmanje dve i po godine udaljena od seksualne zrelosti. Da li bi on više voleo da se ona uda za svoju polubraću i počini incest? Ne, ne, odgovorio je.

Majkl je popustio kada je uvideo da nema drugog prihvatljivog rešenja i da ni Ričard ni Nikol nisu stavili nijednu ozbiljnu primedbu na račun tog braka. Ričard je, doduše, zaodenuo svoj pristanak u frazu "pod ovim neobičnim okolnostima", ali Majkl je mogao da kaže da je Simonin otac barem delimično prihvatio zamisao da se njegova trinaestogodišnja kćerka udaje za čoveka koji bi po godinama mogao da joj bude deda.

Do kraja te nedelje odlučeno je, uz učešće dece, da će Ket, Patrik i mala Eli krenuti put Sunčevog sistema na Rami sa Ričardom i Nikol. Patrik nije bio voljan da se odvoja od oca, ali Majkl O'Tul je na blag način objasnio svom šestogodišnjem sinu da će verovatno imati "zanimljiviji i bogatiji" život ako ostane sa većim delom porodice. Preostao je Bendži. Divnom dečku, hronološki starom osam godina, ali mentalno ekvivalentnom prosečnom trogodišnjaku, rečeno je da je dobrodošao kako na Rami tako i u Čvorištu. On jedva da je mogao da pojmi šta će se dogoditi sa porodicom i bilo je izvesno da nije spreman da brzo donese jednu takvu odluku. Ta odluka ga je plašila i zbunjivala; postao je prilično rastrojen i pao je u duboku potištenost. Stoga je porodica odložila razgovor o Bendžijevoj sudbini na neodređeno vreme.

"Bićemo odsutni dan i po, možda dva", reče Orao Majklu i deci. "Rama je u postupku preuslovljavanja u našim postrojenjima, udaljenim oko deset hiljada kilometara odavde."

"Ali i ja hoću da idem", reče Ket razdražljivo. "Pored toga, imam neke dobre ideje za zemaljski modul."

"Uključićemo te u kasnijima fazama postupka", Ričard je uveravao Ket. "Dizajnerski centar je odmah ovde pored nas, u sali za konferencije."

Ričard i Nikol su se konačno pozdravili sa porodicom i pridružili se Orlu u hodniku. Obukli su svoja specijalna odela i prešli u zajednički prostor sektora. Nikol je primetila da je Ričard uzbuđen. "Ti zaista voliš pustolovine, zar ne, dragi?" reče ona.

On potvrdno klimnu. "Mislim da je Gete rekao da sve što ljudsko biće želi može da bude podeljeno u četiri vrste: ljubav, pustolovina, moć i slava. Naše ličnosti su oblikovane prema tome koliko od svake vrste želimo. Što se mene tiče, pustolovina je oduvek bila numero uno."

Nikol je bila zamišljena dok su sa Orlom ulazili u kola. Poklopac se zaklopi iznad njih, tako da ponovo nisu mogli da vide ništa na svom putu do transportnog centra. Avantura je i meni veoma važna, pomisli Nikol. A dok sam bila mlada devojkica, slava je zauzimala najviše mesto. Osmehnula se. Ali sada je to van svake sumnje ljubav... bilo bi nam dosadno kada se ne bismo menjali.

Putovali su u šatlu, istom kao što je bio onaj koji ih je prvobitno dovezao u Čvorište. Orazo je sedeo napred, a Ričard i Nikol pozadi. Prizor iza njih, sazdan od loptastih modula, transpoprtnih hodnika i celokupnog osvetljenog trougla, beše krajnje izuzetan.

Kretali su se u pravcu Sirijusa, dominantnog nebeskog tela u prostoru koji je okruživao Čvorište. Velika, mlada, bela zvezde sijala je u daljini. Izgledala je približno jednako velika kao njihovo matično Sunce posmatrano sa asteroidnog pojaca.

"Kako je došlo do toga da izaberete baš ovo mesto za Čvorište?" upita Ričard Orla posle sat letenja.

"Šta hoćete time da kažete?" odgovori ovaj pitanjem.

"Zašto baš ovde, u Sirijusovom sistemu, a ne na nekom drugom mestu?"

Orazo se nasmeja. "Ova lokacije je samo privremena", uzvraća on. "Selimo se čim Rama uzleti."

Ričard je bio zbunjen. "Hoćete da kažete da se čitavo Čvorište kreće?" Okrenuo se i pogledao prema trouglu koji je sve slabije svetleo u daljini. "Gde mu je mlazni pogon?"

"Postoje mala mlazna postrojenja u svakom modulu, ali ona se koriste samo u vanrednim, hitnim slučajevima. Prevoz između privremenih lokacija izvodi se pomoću sredstava koje vi nazivate tegljači - oni se pričvršćuju za pristaništa na bokovima sfera i obezbeđuju praktično celokupnu brzinu za promenu putanje."

Nikol pomisli na Majkla i Simonu i postade zabrinuta. "A gde će Čvorište otići?" upita ona.

"To verovatno još nije tačno određeno", odgovori Orazo neodređeno. "U svakom slučaju, uvek je posredi stohastička funkcija, već prema tome kako različite aktivnosti napreduju." Zastao je načas, a onda nastavio: "Čim se naš posao na određenom mestu obavi, čitav sklop - Čvorište, Hangar i Pristanište - premešta se na drugo područje interesa."

Ričard i Nikol se ćutke zagledaše na zadnjem sedištu. Imali su teškoća da pojme razmere o kojima im je Orazo govorio. Čitavo Čvorište se kreće! Teško je bilo poverovati u to. Ričard odluči da promeni predmet razgovora.

"Kakva je vaša definicija vrste kadre da putuje svemirom?" upita on Orla.

"Ona koja se usudila da, bilo samostalno ili preko robotskih surogata, iziđe iz osjetljive atmosfere svoje matične planete. Ukoliko ta planeta nema atmosferu, ili ako vrsta uopšte nema matičnu planetu, onda je definicija znatno složenija."

"Hoćete da kažete da postoje inteligentna stvorenja koja su se razvila u vakuumu? Kako je to moguće?"

"Vi ste jedan atmosferski šovinist", odgovori Oraz. "Kao i sva bića, vi ograničavate načine u kojima život može da se izrazi na sredinu sličnu vašoj."

"Koliko vrsta svemirskih putnika ima u našoj Galaksiji?" upita Ričard nešto kasnije.

"To je jedan od ciljeva našeg projekta - da tačno odgovorimo na to pitanje. Setite se, ima više od sto milijardi zvezda u Mlečnom Putu. Nešto više od četvrtine zvezda okružuju planetni sistemi. Ukoliko samo jedna od svakih milion zvezda sa planetama jeste dom nekoj vrsti svemirskih putnika, to znači da imamo dvadeset pet hiljada vrsta svemirskih putnika samo u našoj Galaksiji."

Oraz se okrenuo u sedištu i pogledao Ričarda i Nikol. "Procenjeni broj svemirskih putnika u ovoj Galaksiji, kao i gustina svemirskih putnika u bilo kojoj određenoj zoni, spada u informacije III nivoa. Ali mogu vam reći jednu stvar. Postoje Zone Životne Gustine u ovoj Galaksiji gde je prosečan broj svemirskih putnika veći od jednog na hiljadu zvezda."

Ričard zviznu. "To je ošamućujuće", reče on Nikol uzbuđeno. "To znači da je lokalno evoluciono čudo čiji smo mi izdanci zapravo uobičajen obrazac u Vaseljenu. Mi smo, doduše, jedinstveni, jer proces koji je nas proizveo nigde više ne može da se u dlaku tačno ponovi. Ali karakteristika koja je istinski posebna za našu vrstu, to jest naša sposobnost da oblikujemo vlastiti svet i shvatimo kako njega tako i mesto gde se uklapamo u celokupan poredak stvari, ta sposobnost mora da pripada i hiljadama drugih stvorenja! Jer bez te sposobnosti oni ne bi mogli da postanu svemirski putnici."

Nikol je bila šokirana. Prisjetila se sličnog trenutka, pre mnogo godina kada se zatekla sa Ričardom u fotografskoj sobi oktopaučke jazbine u Rami. Tada se upinjala da sagleda neizmernost Vaseljene u pojmovima potpunog informacionog sadržaja. Sada je opet shvatila da čitava zbirka znanja u ljudskom području, sve što je i jedan član ljudske vrste ikada naučio ili doživeo, nije više od jednog zrna peska na ogromnoj plaži koja predstavlja sve što je ikad bilo poznato svim živim bićima u Vaseljenu.

5.

Njihov šatl zasutavio se na nekoliko stotina kilometara od Hangara. Postrojenje je imalo neobičan oblik. Bilo je potpuno ravno na dnu, ali sa zaobljenim stranama i vrhom. Sve tri fabrike u Hangaru - po jedna na svakom kraju i treća u sredini - gledano spolja podsećale su na geodetske kupole. One su se uzdizale šezdeset ili sedamdeset kilometara iznad građevine. Između fabrika krov je bio znatno niži, svega osam ili deset kilometara iznad ravne površine, tako da je ukupan izgled Hangara odgovarao utisku koji bi se stekao pri susretu sa trogrbom kamilom, ako je takav stvor ikada postojao.

Oraz, Nikol i Ričard zaustavili su se da bi posmatrali letelicu u obliku morske zvezde koja je, po Orlovim rečima, bila preuređena i sada već spremna za naredno putovanje. Morska zvezda se pomolila iz leve grbe, a onda je to vozilo, malo u poredenju

sa Hangarom ili Ramom, ali ipak deset kilometara dugačko od središta do kraja kraka, počelo da se obrće čim se odvojilo od Hangara. Dok je šatl čekao parkiran nekih petnaest kilometara dalje, morska zvezda je povećala stopu obrtanja na deset okretaja u minuti. Istog trenutka kada se stopa obrtanja ustalila, morska zvezda se munjevitom brzinom uputila nalevo.

"Ostaje, dakle, samo Rama iz ovog kompleta", reče Oreo. "Džinovski točak koji je bio prvi u vašem redu na Pristaništu otišao je pre četiri meseca. Na njemu su izvršene samo manje popravke."

Ričard je pozeleo da postavi jedno pitanje, ali se suzdržao. Već je tokom leta od Čvorišta shvatio da je Oreo spreman da im dobrovoljno pruži praktično sve informacije za koje je imao dopuštenje da ih podeli. "Rama je bio pravi izazov", nastavi Oreo. "I još nismo sigurni kada će posao biti okončan."

Šatl se približio desnoj kupoli Hangara i svetla počеше da se pale na prednjoj strani kupole, na mestu koje odgovara brojki "pet" na časovniku. Posle pažljivijeg razgledanja, Ričard i Nikol opaziše da su se jedna mala vrata otvorila. "Biće vam potrebna vaša odela", reče Oreo. "Bio bi veliki inženjerijski podvig - sazdati ovako ogromno mesto sa promenljivim uslovima sredine."

Nikol i Ričard su se odevali dok je šatl pristajao uz sidrište veoma slično onom u njihovom transportnom centru.

"Možete li da me dobro čujete?" upita Oreo, proveravajući komunikacioni sistem.

"Rodžer", odgovori Ričard iz svog šlema. On i Nikol se pogledaše i nasmejaše, prisitivši se svojih dana kao kosmonauta misije "Njutn".

Oreo ih povede duž dugačkog i širokog hodnika. Na kraju su skrenuli desno kroz jedna vrata i izbili na široki isput, deset kilometara iznad fabričkog poda koji je bio veći od bilo čega što se dalo zamisliti. Nikol oseti kako joj klecaju kolena dok je netremice gledala u divovski bezdan. Uprkos bestežinskom stanju, talasi vrtoglavice poduhvatiše i Ričarda i Nikol. Oboje su se okrenuli u istom trenutku. Upiljili su se jedno u drugo, pokušavajući da pojme ono što su upravo videli.

"Dobar vidik, zar ne", primeti Oreo.

Kakvo kolosalno potcenjivanje, pomisli Nikol. Veoma sporo, ponovo je spustila oči na prizor koji je izazivao strahopoštovanje. Ovog puta držala se obema rukama za ogradu da ne bi izgubila ravnotežu.

Fabrika ispod njih sadržavala je kompletan Severni polucilindar Rame, od pristanišnog kraja gde su spustili "Njutna" i ušli unutra, pa sve do kraja Središnje ravnice na obalama Cilindričnog mora. Nije bilo nikakvog mora i nikakvog ramanskog grada u Njujorku, ali je zato u ovoj jednoj zatvorenoj fabrici bilo isto onoliko nekretnina koliko u čitavoj američkoj državi Roud Ajlend.

Krater i zdelu severnog kraja Rame još su bili nedirnuti, uključujući tu i spoljašnju školjku. Ovi segmenti Rame prostirali su se desno od Ričarda, Nikol i Orla, tačnije iza njih s obzirom na to da su oni stajali na platformi. Ispred njih, na ogradi je bilo montirano desetak teleskopa, svaki sa različitom žižnom dubinom, kroz koje su njih troje mogli da vide bliske im lestvice i stepenice, nalik na tri rebra kišobrana, kao i trideset hiljada stepenika za spuštanje (ili penjanje) do Središnje ravnice Rame.

Ostatak Severnog polucilindra beše rastavljen i otvoren. Ležao je ispod njih u delovima koji nisu bili neposredno povezani sa zdelom ili međusobno, ali su ipak u

odnosu na susedne sektore stajali u pravilnom poretku. Svaki deo je, po gruboj proceni, imao između šest do osam kvadratnih kilometara, a ivice su im se, zahvaljujući zakrivljenosti, jasno izdizale od poda.

"Lakše je obaviti grube radove pri ovakvom sklopu", objasni Oraz. "Jednom kada sklopimo cilindar, teže je uneti ili izneti svu opremu."

Ričard i Nikol su mogli kroz teleskope da vide da dve različite oblasti u Središnjoj ravnici kipte od aktivnosti. Nisu se usuđivali ni da počnu da broje silesiju robota koji su se kretali tamo-amo u fabrici ispod njih, niti su u mnogim slučajevima mogli tačno da odrede šta se dole uopšte radi. Bio je to inženjerijski poduhvat takvih razmera da o njemu ljudska bića nisu mogla ni da sanjaju.

"Doveo sam vas najpre ovde da biste imali uvid u celinu posla", reče Oraz.

"Kasnije ćemo otići dole, gde ćete moći da vidite više pojedinosti."

Ričard i Nikol su ga gledali sa zaprepašćenjem. Oraz se nasmeja i nastavi. "Ako pažljivo pogledate i u svesti sklopite sve delove, shvatićete da su dva velika područja Središnje ravnice, jedan blizu Cilindričnog mora i drugi koji je pokrivaio prostor gotovo do kraja stepeništa, potpuno uklonjeni. Tu se odigravaju svi novi konstrukcioni radovi. Između ta dva prostora Rama izgleda tačno onako kako je izgledala kada ste je vi napustili. Ovde je primenjeno opšte načelo inženjerijskog posla - menjamo samo ona područja koja će biti korišćena u našoj narednoj misiji."

Ričard se ozari. "Da li nam saopštavate da se ovaj svemirski brod koristi stalno iznova? I da se za svaku misiju izvode samo neophodne izmene?"

Oraz klimnu.

"Onda je onaj konglomerat nebodera koji smo zvali Njujork mogao da bude sagrađen za neku mnogo raniju misiju i naprosto ostavljen tamo zato što nikakva izmena nije bila neophodna?"

Oraz nije rekao ništa kao odgovor na Ričardovo retoričko pitanje. Pokazivao je na severni predeo Središnje ravnice. "Tamo će biti vaš habitat. Upravo smo završili infrastrukturu, ono što biste vi nazvali 'korisnim prostorom', uključujući vodu, električnu struju, kanalizaciju i vrhunsku kontrolu uslova sredine. Ima još mogućnosti za preuđavanje planova. Zbog toga smo vas i doveli ovamo."

"Šta predstavlja ona sićušna kupolasta zgrada južno od raščišćenog područja?" upita Ričard. Njega je još zbunjivala pomisao da je Njujork bio relikvija, ostatak sa nekog ranijeg Raminog putovanja.

"To je kontrolni centar", odgovori Oraz. "Oprema koja upravlja vašim habitatom biće sameštena tamo. Obično je kontrolni centar skriven ispod prostora za stanovanje u školjki Rame, ali u vašem slučaju konstruktori su odlučili da ga postave na Ravniciu."

"Kakvo je ono prostrano područje tamo?" reče Nikol, pokazujući prema raščišćenom predelu severno od mesta gde bi Cilindrično more trebalo da se nađe ukoliko Rama bude u potpunosti povratio pređašnji izgled.

"Nije mi dozvoljeno da vam kažem čemu to treba da posluži", odgovori Oraz. "U stvari, iznenađen sam što mi je uopšte dopušteno da vam pokažem da to postoji. Obično naši putnici povratnici ne znaju ništa o svojstvima svog vozila izvan vlastitog habitata. Osnovni plan, zapravo, podrazumeva da svaka vrsta ostane unutar svog modula."

"Pogledaj onaj toranj ili kulu u središtu", obrati se Nikol Ričardu, skrećući njegovu pažnju na drugo područje. "Mora da je najmanje dva kilometra visok."

"A oblikovan je kao uštipak. Hoću da kažem da je šupalj u središtu."

Mogli su da vide da su radovi na spoljašnjim zidovima onoga što je verovatno predstavljalo neki drugi habitat već dobro napredovali. Ništa od unutrašnjosti nije bilo vidljivo sa poda fabrike.

"Možete li da nam date makar nagoveštaj o tome ko ili šta će živeti tamo?" upita Nikol.

"Hajdemo", reče Oreo oštro, vrteći glavom. "Vreme je da se spustimo."

Ričard i Nikol nerado se odvojiše od svojih teleskopa, bacivši još jedan pogled na opšti izgled svog habitata (koji ni izdaleka nije bio u završnoj fazi izgradnje kao onaj drugi) i krenuše za Orlom natrag u hodnik. Posle pet minuta hodanja stigli su do onoga za šta im je Oreo rekao da je lift.

"Morate veoma pažljivo da se zakopčate u ova sedišta", reče njihov vodič. "Ovo je prilično žustra vožnja."

Ubrzanje u njihovoj bizarnoj ovalnoj kapsuli bilo je silovito. Za manje od dva minuta započelo je usporavanje koje je bilo jednako naglo. Stigli su na pod fabrike. "Ova stvar putuje brzinom od tri stotine kilometara na sat?" upita Ričard pošto je brzo izračunao u glavi.

"Ukoliko ne žuri", odgovori Oreo.

Ričard i Nikol sledili su ga do poda fabrike. Bila je neizmerna. U mnogo pogleda delovala je upečatljivije i od samog Rame, budući da je gotovo polovina gigantskog svemirskog broda ležala na podu oko njih. Oboje su se setili neodoljivih osećanja koja su ih obuzimala dok su se vozili stolicama-liftovima u Rami i gledali preko Cilindričnog mora prema tajanstvenim rogovima u Južnoj zdeli. Ta osećanja strahopoštovanja i užasnutosti vaskrsnuše, a sada su bila čak i pojačana dok su posmatrali kako se mahnite aktivnost zbivaju oko i iznad njih u fabrici.

Iz lifta su izašli u prizemlju, odmah izvan jednog dela njihovog habitata. Ispred njih je ležala školjka Rame. Proračunavali su njenu debljinu hodajući od izlaza iz lifta. "Debela je oko dve stotine metara", reče Ričard Nikol, odgovarajući na pitanje koje ih je gicalo od prvih dana na Rami.

"Šta će biti ispod našeg habitata, u školjci?" upita Nikol.

Oreo uzdiže tri od svoja četiri prsta, dajući na znanje da su ponovo tražili podatak iz Nivoa III. Oba ljudska bića se nasmejaše.

"Hoćete li i vi sa nama?" upita Nikol Orla nekoliko sekundi kasnije.

"Natrag u vaš Sunčev sistem... Ne, ne mogu", odgovori on. "Ali priznajem da bi to bilo zanimljivo."

Oreo ih odvede do jednog područja u kome je sve prštalo od rada. Nekoliko desetina robota radilo je na velikoj, cilindričnoj strukturi visokoj oko šezdeset metara. "Ovo je glavna jedinica za recikliranje tečnosti", reče Oreo. "Sve tečnosti koje odlaze u odvodne cevi i kanalizaciju u vašem habitatu na kraju dolaze ovamo. Prečišćena voda pumpa se natrag u koloniju, a ostatak hemikalija se zadržava za druge moguće upotrebe. Ova jedinica biće zapečaćena i neprobojna. Tu je primenjena tehnologija koja je daleko iznad vašeg nivoa razvoja."

Oreo ih je zatim poveo uz lestvice koje su vodile u sam habitat. Bila je to iscrpljujuća tura. U svakom sektoru Oreo ih je upoznao sa glavnim crtama tog posebnog dela, a onda je, bez ikakvog predaha, nalagao jednom robotu da ih preveze do sledećeg, susednog sektora.

"Šta tačno želite da mi uradimo ovde?" zapita Nikol posle nekoliko sati, baš kada se Oreo spremio da ih povede u obilazak još jednog dela njihove buduće kuće.

"Ništa osobito", odgovori Oreo. "Ovo će biti vaša jedina poseta samom Rami. Želeli smo da steknete osećaj za veličinu vašeg habitata, verujući da bi vam to moglo pomoći u postupku daljeg konstruisanja. U modulu Stanovanja imamo model koji je dvadeset puta manji od originala - sav ostali naš rad biće obavljen tamo." Pogledao je Ričarda i Nikol. "Možemo da krenemo odavde kad god vam je volja."

Nikol sede na jednu sivu metalnu kutiju i obazre se oko sebe. Broj i raznolikost robota bili su dovoljni da joj se zavrti u glavi. Bila je ošamućena od trenutka kada su izišli na onaj balkon fabrike, a sada je osećala ukočenost. Pružila je ruku Ričardu.

"Znam da bi trebalo da proučavam ovo što gledam, ali ništa više od toga nema smisla. Potpuno sam zasićena."

"I ja", priznade Ričard. "Nikada ne bih pomislio da je moguće da postoji nešto što je upečatljivije i veličanstvenije od Rame, ali ova fabrika to sigurno jeste."

"Jesi li se zapitao, budući da smo sada ovde", reče Nikol, "kako je tek morala izgledati fabrika koja je napravila ovo mesto? Ili još više - zamisli liniju sklapanja Čvorišta."

Ričard se nasmeja. "Mogli bismo na taj način da idemo beskrajno unazad. Ako je Čvorište odista mašina, kao što izgleda da jeste, onda je ona mašina višeg reda od Rame. Rama je verovatno konstruisan ovde. Njega, nagađam, kontroliše Čvorište. Ali ko je stvorio i ko kontroliše Čvorište? Da li je to bilo neko stvorenje poput nas, proizvod biološke evolucije? I da li to još postoji, u bilo kom smislu koji mi možemo da razumemo, ili se preobrazilo u neku drugu vrstu entiteta koji se zadovoljava dopuštanjem da se njegov uticaj oseti kroz postojanje ovih neverovatnih mašina koje je stvorilo."

Ričard sede pored svoje žene. "Ovo je previše čak i za mene. Mislim da mi je dosta... Hajdemo nazad kod dece."

Nikol se naže i poljubi ga. "Ti si veoma pametan čovek, Ričarde Vejfkild", reče ona. "Znaš da je to jedan od razloga zbog koga te volim."

Jedan veliki robot koji je podsećao na viljušku kotrljao se prema njima noseći neke urolane metalne ploče. Ričard još jednom zavrti glavom u neverici. "Hvala ti, draga", reče posle kraćeg ćutanja. "Znaš da i ja tebe volim."

Zajedno su ustali i dali znak Orlu da su spremni za pokret.

Sledeće noći, ležeći i postelji u modula Stanovanja, Ričard i Nikol bili su budni, premda je prošlo trideset minuta otkako su vodili ljubav. "Šta je, dragi?" upita Nikol. "Nešto nije u redu?"

"Danas sam imao još jednu maglenu fazu", reče Ričard. "Trajala je skoro tri sata."

"Gospode", uzviknu Nikol. Ona se uspravi i sede. "Jesi li sada sasvim u redu? Da donesem skener i pogledam mogu li šta da vidim iz tvoje biometrije?"

"Ne", odgovori Ričard, odmahujući glavom. "Moje magline nikada nisu bile zabeležene na tvojoj mašini. Ali ova me je zaista uznemirila. Shvatio sam koliko sam onesposobljen za vreme njihovog trajanja. Jedva da uopšte uspevam da funkcionišem, a još manje sam sposoban da pomognem tebi ili deci u bilo kakvom kritičnom trenutku. Plaše me."

"Da li se sećaš šta je prouzrokovalo današnju?"

"Nesumnjivo. Kao i uvek. Razmišljao sam o našem izletu u Hangar, a naročito o onom drugom habitatu. Nehotice sam počeo da se prisećam nekih nepovezanih prizora iz svoje odiseje, a onda se najednom spustila magla. I to potpuna. Nisam siguran da bih i tebe uspeo da prepoznam tokom prvih pet minuta njenog trajanja."

"Žao mi je, dragi", reče Nikol.

"Imam osećaj kao da neko nadzire moje misli. A kada dosegmem izvesne delove pamćenja, tada dolazi bam!. Dobijam neku vrstu upozorenja."

Ričard i Nikol su ćutali skoro minut.

"Kada zatvorim oči", reče Nikol, "još vidim sve one robote kako špartaju po unutrašnjosti Rame."

"I ja."

"Pa ipak, i dalje teško mogu da poverujem da je to bio stvarni prizor, a ne nešto što sam sanjala ili videla u bioskopu." Nikol se osmehnu. "Živeli smo krajnje neverovatan život ovih poslednjih četrnaest godina, zar ne?"

"Sasvim", reče Ričard, okrenuvši se na stranu u svoj uobičajeni položaj za spavanje. "A ko zna? Možda je tek pred nama najzanimljiviji deo."

6.

Holografski model Novog Edena bio je projektovan u središtu velike sale za konferencije u razmeri jedan prema dve hiljade. Planirani zemaljski habitat unutar Rame zauzimao je prostor od sto šezdeset kvadratnih kilometara u Središnjoj ravnici, počev odmah od tačke nasuprot podnožja dugačkog Severnog stepeništa. Njegova zatvorena zapremina bila bi dugačka dvadeset kilometara u pravcu koji bi pratio krivinu cilindra, osam kilometara široka u pravcu uporednom sa obrtnim osama i osam kilometara visoka od poda kolonije do nedogledne tavanice.

Model Novog Edena u modulu Stanovanja koji su Orao, Ričard i Nikol koristili u svom dizajnerskom radu bio je po razmerama zgodniji za rukovanje. Lako se smeštao u jednu poveću prostoriju, a holografске projekcije olakšavale su dizajnerima kretanje kroz različite strukture i između njih. Izmene su vršene korišćenjem kompjuteru dodatih podrutina koje su se aktivirale na glasovnu komandu Orla.

"Ponovo smo se predomislili", reče Nikol, započevši treću maratonsku raspravu sa Orlom tako što je crnim "farom" zaokružila zgusnuti skup zgrada u središtu kolonije. "Sada smatramo da nije dobro da sve bude na jednom mestu i da sedimo jedni drugima na glavi. Ričard i ja mislimo da je mnogo prikladnije ako bismo rasporedili prostor za boravak i male prodavnice u četiri zasebna sela na uglovima pravougaonika. Samo bi se zgrade za zajedničko korišćenje u koloniji nalazile u središnjem kompleksu."

"Naravno, naša nova postavka potpuno će promeniti saobraćajni tok o kome smo juče raspravljali", dodade Ričard, "kao i koordinate određivanja mesta za parkove, Šervudsku šumu, Šekspirovo jezero i planinu Olimp. No, svi prvobitno dogovoreni elementi mogu se i dalje smestiti u naš sadašnji nacrt za Novi Eden - evo, pogledajte ovaj crtež i moći ćete da vidite gde smo sve premestili."

Učinilo se da će se Orlu pojaviti grimasa na licu dok je netremično posmatrao svoje ljudske pomoćnike. Sekund kasnije bacio je pogled na mapu u Ričardovoj

elektronskoj beležnici. "Nadam se da će ovo biti poslednja krupna izmena", prokomentarisao je. "Nema načina da napredujemo u radu ukoliko svaki put kada se sretnemo iznova krećemo sa potpuno novim nacrtom."

"Žao nam je", reče Nikol. "Ali bilo nam je potrebno malo više vremena da sagledamo veličinu našeg zadatka. Sada nam je jasno da stvaramo dugoročnu životnu sredinu za najmanje dve hiljade ljudskih bića - moramo da potrošimo nešto vremena ako hoćemo da sve bude u najboljem redu."

"Vidim da ste ponovo povećali broj velikih građevina u središnjem kompleksu", reče Oraz. "Kakva je svrha ove zgrade iza biblioteke i auditorijuma?"

"To je zgrada za sport i rekreaciju", odgovori Nikol. "Ona će imati atletsku stazu, igralište za bezbol, fudbalski teren, teniske terene, teretanu i plivački bazen - kao i dovoljno mesta za sedenje u svakom prostoru gde bi poželeli da se smeste svi žitelji. Ričard i ja smatramo da će atletika biti veoma važna u Novom Edenu, imajući u vidu da će većinu rutinskih poslova obavljati bioti."

"Takođe ste proširili razmere bolnice i škola..."

"Bili smo previše konzervativni u našem prvobitnom rešenju prostora", prekide ga Ričard. "Nismo ostavili dovoljno nenamenskog prostora u prizemlju za aktivnosti koje još ne možemo da odredimo."

Prva dva sastanka povodom nacрта trajala su po deset sati. Ričard i Nikol bili su u prvi mah zadivljeni brzinom kojom je Oraz prevodio njihove opaske u sasvim određena dizajnerska uputstva. Do trećeg sastanka više ih nije iznenađivala brzina i tačnost njegovih sinteza. Ali ih je zato tuđinski biot redovno iznenađivao ispoljavanjem živog zanimanja za neke kulturne pojedinosti. Na primer, nadugačko i naširoko ih je ispitivao o nazivu koje su ljudi dali svojoj novoj koloniji. Kada mu je Nikol objasnila da je od suštinskog značaja da habitat nosi neki određeni naziv, Oraz ju je zapitao za značenje i značaj naziva "Novi Eden".

"Čitava porodica je celo jedno veče raspravljala o nazivu habitata", objasni Ričard, "i bilo je mnogo dobrih predloga, od kojih je većina poticala iz istorije i književnosti naše vrste. Utopija beše glavni kandidat. Arkadia, Eloiza, Raj, Konkordija i Bova takođe su ozbiljno razmatrani. Ali na kraju smo došli do zaključka da je Novi Eden najbolji izbor."

"Vidite", dodade Nikol, "mitski Eden bio je početak, ishodište onoga što možete da nazovete našom modernom zapadnom kulturom. Bio je to bujan, nevin raj; po predanju, saznao ga je naročito za čoveka svemoćni Bog koji je stvorio i sve ostalo u Vaseljeni. Prvi Eden beše bogat oblicima života, ali lišen tehnologije.

Novi Eden je isto tako početak. Ali u gotovo svakom drugom vidu on predstavlja suprotnost drevnom vrtu. Novi Eden je tehnološko čudo bez ijednog drugog oblika života, bar u prvo vreme, osim nekoliko ljudskih stvorenja."

Pošto je opšti plan kolonije bio dovršen, ostalo je još na stotine pojedinosti o kojima je valjalo doneti odluku. Ket i Patriku je palo u zadatak da osmisle okolne parkove za svako od četiri sela. Iako nijedno od njih nikada nije videlo vlat trave, pravi cvet ili visoko drvo, gledali su mnogo filmova i videli mnogo fotografija. Oni su sačinili četiri ukusna nacrt za dva i po hektara otvorenog prostora, zajedničke vrtove i mirna šetališta u svakom selu.

"Ali gde da nabavimo travu? I cveće?" upita Ket Orla.

"Doneće ih ljudi sa Zemlje", odgovori Oraz.

"Kako će znati šta treba da ponesu sa sobom?"

"Mi ćemo im reći."

Ponovo je Ketu bila ta koja je primetila da nacrtu nedostaje jedan ključni element, onaj što je igrao glavnu ulogu u pričama pred spavanje koje joj je majka kazivala dok je bila mala devojčica.

"Nikada nisam videla zoološki vrt", reče ona. "Možemo li da napravimo jedan u Novom Edenu?"

Orao je izmenio osnovni plan za vreme sledeće seanse posvećene nacrtu kako bi uključio jedan mali zoološki vrt na rubu Šervudske šume.

Ričard je radio sa Orlom na većini tehnoloških detalja za Novi Eden. Nikolino posebno područje bio je osnovni smeštaj. Orao je prvobitno predložio jednu vrstu kuće sa standardnim kompletom nameštaja za sve domove u koloniji. Nikol se glasno nasmejala na to. "Vidi se da niste dovoljno naučili o našoj vrsti", reče ona. "Ljudskim bićima neophodna je raznovrsnost. Inače ih skoli dosada. Ako napravimo sve kuće iste, oni će smesta početi da ih menjaju."

Budući da je raspolagala ograničenim vremenom (Orlovi zahtevi za pružanje informacija prisiljavali su Ričarda i Nikol da rade deset do dvanaest sati dnevno - Majkl i Simona su, hvala Bogu, bili srećni da se brinu o deci), Nikol se opredelila za osam osnovnih planova kuća i četiri varijacije njihovog uređivanja i nameštanja. Sve u svemu, došla je do trideset dva različita oblika uslova stanovanja. Varirajući spoljašnji izgled zgrada u svakom od četiri sela (pojednost je razradila sa Ričardom posle nekoliko korisnih razgovora sa Majklom O'Tulom, istoričarem umetnosti), Nikol je naposljetku postigla cilj, stvorivši nacrt za svakodnevni život koji nije bio ni jednoličan ni jalov.

Ričard i Orao su se sporazumeli oko sistema prevoza i komunikacije u Novom Edenu, kako spoljašnjeg tako i unutrašnjeg, za svega nekoliko sati. Bilo je više teškoća sa kontrolom celokupne sredine i nacrtima biota. Orlov prvobitni plan, na kome je bila zasnovana infrastruktura za održavanje Novog Edena, pretpostavljao je dvanaest sati svetlosti i isto toliko sati tame svakog dana. Razdoblja Sunčeve svetlosti, oblaka i kiše trebalo je da budu redovna i predvidiva. Nije bila zamišljena promena temperature kao funkcije mesta i vremena.

Kada se Ričard založio za promene godišnjih doba i veću varijabilnost svih klimatskih parametara, Orao je naglasio da bi dopuštanje takvih "značajnih varijacija" u ogromnoj količini vazduha u habitatu iziskivalo nužnost korišćenja daleko "kritičnijih izvora proračunavanja" od onih koja su prvobitno odobrena za stvaranje infrastrukture. Orao je, takođe, naznačio da bi glavni algoritmi kontrole morali da budu prestrukturisani i ponovo provereni, što bi kao posledicu imalo odlaganje polaska. Nikol je podržala Ričarda po pitanju vremena i godišnjih doba, objašnjavajući Orlu da je istinsko ljudsko ponašanje ("koje vi i inteligencija Čvorišta očigledno želite da posmatrate") zasigurno zavisno od ovih činilaca.

Na kraju je postignut kompromis. Dužina dana i noći tokom cele godine odgovaraće položaju na trideset stepeni geografske širine na Zemlji. Klimi u Novom Edenu biće dopušteno da se prirodno razvija u okviru određenih granica, pri čemu će master kontrolor stupati u dejstvo samo onda kada uslovi doteraju do ivice "planirani raspon". Prema tome, temperatura, vetar i padavine moći će slobodno da fluktuiraju unutar podnošljivih okvira. Orao je, međutim, ostao nepopustljiv kod dva zahteva. Neće

biti munja niti leda. Ukoliko bi se i jedan od ova dva uslova (a oba bi zahtevala uključivanje "novih složenosti" u njegov model proračunavanja) približio ostvarenju, čak i ako bi se pri tom svi ostali parametri zadržali u okviru planiranog raspona, kontrolni sistem bi automatski reagovao i regulisao vremenske prilike.

Orao je iz početka nameravao da zadrži neke vrste biota koji su ulazili u sastav prethodne dve misije Rame. I Ričard i Nikol su, međutim, naglasili da ramanski bioti, posebno oni poput stonoga, bogomoljki, rakova i pauka, ni u kom slučaju nisu prikladni.

"Kosmonauti koji su boravili na dve Ramine letelice", objasni mu Nikol, "ne mogu se smatrati prosečnim ljudskim bićima. Daleko od toga, u stvari. Mi smo bili naročito obučeni da izlazimo nakraj sa složenim mašinama - pa opet su poneki od nas doživeli šokove u susretu sa nekim od vaših biota. Običniji ljudi koji će verovatno sačinjavati glavninu žitelja Novog Edena neće se osećati ugodno u društvu vaših bizarnih mehaničkih tvorevina koje tumačaju naokolo po njihovom životnom prostoru.

Posle nekoliko sati rasprave Orao se saglasio da izmeni izgled biotskog tima za održavanje čistoće i reda u Novom Edenu. Na primer, smeće bi sakupljali roboti nalik na tipične kamione gradske čistoće na Zemlji - jedino što u njima ne bi bilo vozača. Konstrukcione radove, kada se za to ukaže potreba, obavljali bi roboti čiji bi oblici odgovarali vozilima koja vrše slične funkcije na Zemlji. Na taj način te čudne mašine bile bi izgledom bliske kolonistima, a njihovi ksenofobični strahovi bili bi znatno ublaženi.

"A šta ćemo sa obavljanjem rutinskih zadataka, svakodnevnih aktivnosti?" upita Orao pri kraju jednog od dugih sastanaka. "Pomišljali smo da upotrebimo čovekolike biote, sa prikladnim glasovima, i to značajan broj njih, kako bismo oslobodili vaše koloniste svih tegobnih radova. Proveli smo dosta vremena u usavršavanju tih modela otkako ste vi došli."

Ričardu se dopala pomisao da ima robote pomoćnike, ali Nikol je ispoljila izvesnu podozrivost. "Neophodno je", reče ona, "da ti čovekoliki biotu budu u potpunosti prepoznatljivi. Ne bi se smelo dogoditi da bilo ko, pa čak ni malo dete, greškom zameni jednog od njih sa pravim ljudskim bićem."

Ričard se zacereka. "Previše si čitala naučnu fantastiku", reče on.

"Ali to je ozbiljan problem", pobuni se Nikol. "Sasvim lako mogu da zamislim savršene čovekolike biote napravljene ovde u Čvorištu. Nije reč o onim praznim imitacijama koje smo viđali u Rami. Ljudi bi bili prestravljeni ukoliko ne bi bili u stanju da razaberu razliku između čoveka i mašine."

"Onda ćemo da ograničimo broj varijacija", doseti se Orao. "A lako će se prepoznavati po osnovnoj funkciji. Da li to zadovoljava vaše zahteve? Bila bi šteta ne iskoristiti prednost naše neverovatne tehnologije."

"Tako bi moglo", reče Nikol, "pod uslovom da se organizuje kratko predstavljanje tih različitih tipova kako bismo se svi lakše navikli na njih. Moramo neizostavno da obezbedimo da ne dođe do grešaka u identifikaciji."

Posle više nedelja pojačanih napora, većina kritičnih odluka o nacrtu donesena je i teško breme konačno je spalo sa Ričardovih i Nikolinih pleća. Bili su u stanju da se koliko-toliko vrate normalnom životu sa decom i Majklom. Jedne večeri Orao je svratio i obavestio porodicu da je Novi Eden ušao u završnu fazu provere. U toku je bilo

ispitivanje sposobnosti novih algoritama da nadziru i kontrolišu sredinu, uzimajući u obzir širok raspon mogućih uslova.

"Odlučili smo", reče Oraz, "da postavimo sredstva za razmenu gasa, ili SRG, na sva mesta - u Šervudsku šumu, parkove, duž obala jezera i na padine one planine - gde će rasti biljke koje treba da dođu sa Zemlje. SRG deluje poput biljaka, upijajući ugljen-dioksid i proizvodeći kiseonik, a ekvivalentan im je i u kvantitativnom smislu. On sprečava nagomilavanje ugljen-dioksida u atmosferi, koji bi, na duži rok, podrio efikasnost klimatskih algoritama. Da bi SRG funkcionisao, potrebna je određena količina energije, tako da smo morali donekle da smanjimo potencijal predviđen za rane dane kolonije. Međutim, kada se biljke posade i procvetaju, SRG će moći da bude uklonjen i energije će biti u izobilju za sve razumne namene."

"U redu, gospodine Orle", reče Ketu kada je ovaj završio. "Ono što svi želimo da znamo jeste kada se kreće."

"Nameravao sam da vam to saopštim na Božić", odgovori Oraz, a ono neupadljivo mreškanje koje se moglo protumačiti kao osmeh pojavi se u uglu njegovih usta, "a do tada ima još dva dana."

"Recite nam sada, oh, molim vas, gospodine Orle", zavapi Patrik.

"Pa...dobro", odgovori njihov tuđinski sadrug. "Naš rok za dovršenje Rame u Hangaru jeste 11. januar. Očekujemo da vas ukrcamo u šatl i krenemo dva dana kasnije, dakle, 13. januara ujutro."

Pa to su samo tri nedelje, pomisli Nikol, osećajući kako joj bilo jače udara sa saznanjem da se činjenica njihovog odlaska približava. Još ima toliko toga da se uradi. Pogled joj je otputovao preko sobe do mesta gde su Majkl i Simona sedeli jedno pored drugog na kauču. Između ostalih stvari, moja lepa kćeri, moram da te priprelim za tvoje venčanje.

"To znači da ćemo se mi venčati na tvoj rođendan, mama", reče Simona. "Stalno smo pričali da ćemo svečanost održati nedelju dana pre odlaska ostatka porodice."

Suze nepozvane grunuše u Nikoline oči. Pognula je glavu kako je deca ne bi videla. Nisam spremna da kažem zbogom, pomisli Nikol. Ne mogu da podnesem pomisao da više nikada neću videti Simonu.

Nikol je odlučila da napusti zajedničku igru porodice koja se odvijavala u dnevnoj sobi. Kao izgovor je navela da mora da dođe do nekih završnih podataka u vezi sa nacrtom, na koje je Oraz čekao, ali je zapravo očajnički žudela da nekoliko trenutaka bude sama kako bi smislila šta sve treba da uradi u poslednje tri nedelje svog života u Čvorištu. Tokom večere razmišljala je o sili stvari koje je trebalo da obavi. Bila je na rubu panike. Nikol se bojala da nema dovoljno vremena, ili da će zaboraviti nešto naročito bitno. Tek kada je sačinila podrobnu listu preostalih zadataka, zajedno sa rasporedom sati za njihovo izvršenje, malo se opustila. Nije to bila neostvariva lista.

Jedno od pitanja koje je unela u svoju elektronsku beležnicu, i to velikim slovima, glasilo je BENDŽI? Dok je sedela na ivici kreveta razmišljajući o svom starijem, retardiranom sinu i korila sebe što se ranije nije pozabavila tim problemom, začu glasno kucanje na otvorenim vratima. Bio je to začuđujući sticaj okolnosti.

"Ma...ma", reče Bendži vrlo polako uz svoj širok, bezazlen osmeh, "mogu li da razgovaram sa tobom?" Zamislio se za trenutak. "Sada?" dodade.

"Naravno, dragi", odgovori Nikol. "Uđi i sedi pored mene na krevet."

Bendži pride majci i toplo je zagrli. Spustio je pogled u svoje krilo i progovorio, zamuckujući. Videlo se da se u njemu odvija žestoka emocionalna bitka. "Ti i Ri...čard i druga de...ca uskoro odla...zite na ve...oma dugo vreme", reče on.

"Tako je", odgovori Nikol, nastojeći da izgleda vedro.

"Ta...ta i Si...mona ostaju ovde i venča...će se?"

Ovo je bilo više od pitanja. Bendži je uzdigao glavu, očekujući da Nikol potvrdi njegov stav. Kada je klimnula glavom, suze mu istog trenu grunuše na oči, a lice mu se izobličilo. "A šta sa Bendžijem?" reče on. "Šta će se do...go...diti sa Bendžijem?"

Nikol mu privi glavu na svoje rame i zaplaka zajedno sa njim. Čitavo telo joj se treslo od jecaja. Sada je Nikol već bila besna na sebe što je toliko odugovlačila. Znao je čitavo vreme, pomisli ona. Još od prvog razgovora. Čekao je. On misli da ga niko ne želi.

"Imaš izbor, dušo", uspela je da izusti Nikol kada se malo sabrala. "Voleli bismo kada bi pošao sa nama. A tvoj otac i Simona bi bili ushićeni ukoliko odlučiš da ostaneš sa njima."

Bendži je zurio u majku kao da joj ne veruje. Nikol ponovi svoju izjavi veoma polako. "Govo...riš mi istinu?" upita on.

Nikol bodro klimnu glavom.

Bendži se na časak osmehnu, a onda odvrati pogled. Čutao je prilično dugo.

"Ovde neće biti ni...ko...ga da se igra", reče naposljetku, i dalje piljeći u zid. "A Simona će morati da bude sa ta...tom."

Nikol je bila pod utiskom sažetosti kojom je Bendži iznosio svoja razmišljanja. Činilo se da iščekuje. "Onda pođi sa nama", reče Nikol blago. "Čika Ričard, Ket, Patrik, Eli i ja - svi te strašno volimo i želimo da si sa nama."

Bendži se okrete i zagleda se u majku. Sveže suze tekle su mu niz obraze. "Poći ću sa vama, ma...ma", reče on i položi glavu na njeno rame.

On je odavno doneo odluku, pomisli Nikol, privijajući Bendžija uz svoje telo. Pametniji je nego što mislimo. Došao je samo zbog toga da proveriti da li ga želimo.

7.

...i, dragi Gospode, daj mi snage da usrećim ovu divnu mladu devu koju uzimam za ženu. Dozvoli nam da podelimo Tvoj dar ljubavi i dopusti nam da zajedno rastemo u našem poznavanju Tebe... Tražim ove stvari u ime Tvog sina, koga si Ti poslao na Zemlju da prenese Tvoju ljubav i izleći nas od naših greha. Amin."

Majkl O'Tul, sedamdeset jednu godinu star, razdvoji šake i otvori oči. Sedeo je na klupi u svojoj spavaćoj sobi. Još samo dva sata, pomisli on, do venčanja sa Simonom. Majkl prede pogledom preko Hristove slike i male biste svetog Mikaela od Siene koje su stajale ispred njega na stolu. A onda, kasnije večeras, posle obeda koji je u isti mah venčana gozba za nas i rođendanska večera za Nikol, držaću tog anđela u naručju. Nije mogao da spreči iskrsnuće sledeće misli. Dragi Gospode, molim ti se, ne dopusti da je razočaram.

O'Tul poseže u sto i izvadi malu Bibliju. Bila je to jedina prava knjiga koju je posedovao. Sve ostalo štivo koje je čitao nalazilo se u obliku malih kocki podataka koje

bi umetao u elektronsku beležnicu. Ova Biblija imala je posebno značenje za njega. Bila je memento života koji je provodio na jednoj planeti daleko odavde.

Tokom njegovog dečastva i adolescencije ta Biblija svuda je išla sa njim. Čim je prevrnuo malu, crnu knjigu u rukama, svest mu preplaviše uspomene. Prva sećanja sezala su u doba kada je bio još dečkić, šest ili sedam godina star. Otac je došao u njegovu spavaću sobu. Majkl je igrao bezbol na svom personalnom računaru i kao da je bio zatečen - uvek bi se uznemirio kada bi ga njegov ozbiljni otac zatekao kako se igra.

"Majkl", reče mu otac, "Želim da ti dam jedan poklon. Tvoju ličnu Bibliju. To je prava knjiga - od onih koje čitaš okrećući stranice. Stavili smo tvoje ime na korice."

Otac mu je pružio knjigu i Majkl ju je prihvatio uz tiho "hvala". Korice su bile od kože i prijatne na dodir. "U tom delu", nastavi njegov otac, "nalaze se neka od najboljih učenja do kojih je ljudski rod ikada došao. Čitaj ga pažljivo. Čitaj ga često. I ravnaj svoj život prema njegovoj mudrosti."

Te noći stavio sam Bibliju pod jastuk, prisećao se Majkl. I ona je ostala tamo. Tokom celog detinjstva. Čak i za vreme srednje škole. Sećao se podvaljivanja kada je njegov školski tim osvojio gradsko prvenstvo u bezbolu i otišao u Springfield na državni turnir. Majkl je poneo Bibliju sa sobom, ali nije želeo da je njegovi drugovi iz tima vide. Nije priličilo srednjoškolskom atletičaru da nosi Bibliju, a mladi Majkl O'Tul još nije bio dovoljno samosvestan da bi prevazišao strah od podsmeha svojih sadruga. Stoga je načinio posebnu pregradu za Bibliju u torbi za sportsku opremu i tamo smestio knjigu, zavivši je prethodno u nepromočivu omotnicu. U hotelskoj sobi u Springfildu sačekao je da mu cimer ode da se okupa, a onda je izvadio Bibliju iz skrovišta i stavio je ispod jastuka.

Nosio sam je čak i na medeni mesec. Ketlin je bila tako uvidavna. Kao što je uvek u svemu bila. Kratak blesak sećanja jarkog sunca i belog peska ispred njihovog bungalova na Kajmanskim ostrvima smesta je prizvao moćno osećanje gubitka. Kako si, Ketlin? Majkl izreče glasno. Gde te je život odneo? Mogao je da je vidi u oku svoje svesti kako se šeta po mrkim pločama njihovog dvorišta u Komonveltskoj aveniji u Bostonu. Naš unuk Mat sada je već sigurno tinejdžer, pomisli on. Ima li ih još? Koliko ukupno?

Bol u srcu je rastao dok je zamišljao svoju porodicu - Ketlin, kćer Kolin, sina Stivena i sve unučice - okupljene oko dugačkog stola za Božićne praznike bez njega. U njegovoj mentalnoj slici napolju na aveniji padao je blag sneg. Pretpostavljam da Stiven sada izgovara porodičnu molitvu, pade mu na um. On je uvek bio najreligiozniji među decom.

O'Tul zavrte glavom, vraćajući se u sadašnjost, i otvori prvu stranu Biblije. Divan rukopis reči "miljokaz" pomoli se pri vrhu tog lista. Ispod toga beše ispisano svega osam redova, hronika najznačajnijih događaja u njegovom životu.

13.07.67. Oženio Ketlin Merfi u Bostonu, Masačusets

30.01.69. Rođenje sina Tomasa Merfija O'Tula, u Bostonu

13.04.70. Rođenje kćerke Kolin Gejvin O'Tul, u Bostonu

27.12.71. Rođenje sina Stivena Muli O'Tula, u Bostonu

14.02.92. Smrt Tomasa Merfija O'Tula u Pasadeni, Kalifornija

MajklOVE oči zaustaviše se ovde, na smrti njegovog prvorođenog sina i brzo se ispuniše suzama. Živo se sećao tog užasnog dana Svetog Valentina pre mnogo godina.

Izveo je Ketlin na večeru u divan restoran sa morskom hranom u bostonskoj luci. Bili su pri kraju jela kada su prvi put čuli vesti. "Oprostite što kasnim sa dezertom", izvinio se mlad čovek koji ih je služio. "Posmatrao sam vesti u baru. Upravo se dogodio razoran zemljotres u južnoj Kaliforniji."

Smesta ih je ophrvao strah. Tomi, njihov ponos i njihova radost, dobio je stipendiju za studije fizike na Kalifornijskom tehničkom univerzitetu pošto je diplomirao kao pitomac Svetog krsta. O'Tulovi su ostavili jelo i odjurili u bar. Tamo su saznali da se zemljotres dogodio u 17.45 po pacifičkom vremenu. Džinovska raselina Svetog Andreje rasepila se blizu Kejžon Pasa i jadni ljudi, kola, zgrade - sve u krugu od sto milja od epicentra bili su razbacani po Zemlji kao nesrećni brodovi na moru za vreme orkana.

Majkl i Ketlin slušali su vesti cele noći, naizmenično se nadajući i strahujući, dok su se polako pomaljale razmere najveće nacionalne nesreće u dvadeset drugom veku. Zemljotres je bio zastrašujućih 8,2 Rihterove skale. Dvadeset miliona ljudi ostalo je bez vode, elektriciteta, prevoza i komunikacija. Petnaest metara duboke razjapine u Zemlji progutale su čitave prodajne centre. Svi putevi su praktično postali neprohodni. Šteta je bila veća i rasprostranjenija nego da je metropolosko područje Los Anđelesa pogodilo nekoliko nuklearnih bombi.

Rano ujutro, još pre zore, Federalna uprava za hitne poslove objavila je telefonski broj radi dobijanja informacija o nastradalima. Ketlin O'Tul dala je mašini za poruke sve podatke koje je znala - adresu i telefonski broj Tomijeve stana, ime i adresu meksikanskog restorana gde je radio za džeparac, kao i adresu i telefon njegove devojke.

Čekali smo ceo dan do večeri, sećao se Majkl. A onda je nazvala Čeril. Nekako je uspela da se dovede do roditeljske kuće u poveru.

"Restoran se srušio, gospodine O'Tul", rekla je Čeril kroz suze. "A onda ga je zahvatila vatra. Razgovarala sam sa jednim od kelnera, jedinim koji je preživio jer se zatekao u bašti kada je zemljotres počeo. Tomi je radio u rejonu najbližem kuhinji..."

Majkl O'Tul duboko uzdahnu. Ovo je pogrešno, reče on samom sebi, boreći se da istisne bolna sećanja na sinovljevu smrt iz svesti. Ovo je pogrešno, ponovi on. Ovo je vreme za radost, a ne za tugu. Zarad Simone ne smem sada da mislim na Tomiju.

Zaklopio je Bibliju i obrisao oči. Ustao je od stola i otišao u kupatilo. Najpre se polako i oprezno obrijao, a zatim je ušao pod vruć tuš.

Petnaest minuta kasnije, kada je ponovo otvorio Bibliju, ovog puta sa olovkom u ruci, Majkl O'Tul je već egzorcirao demone sinovljeve smrti. Krasnopisom je dodao nove redove na stranici miljokaza. Zatim se pažljivo zagledao u četiri sveže linije.

31.10.97. Rođenje unuka Metjua Arnolda Rinaldija u Toledu, Ohajo

27.08.06. Rođenje sina Bendžamina Rajana O'Tula, u Rami

07.03.08. Rođenje sina Patrika Erina O'Tula, u Rami

06.01.14. Venčanje sa Simonom Tiaso Vejtfild

Star si ti čovek, O'Tule, reče on samom sebi, posmatrajući proređenu sedu kosu u ogledalu. Nekoliko minuta ranije sklopio je Bibliju i vratio se u kupatilo da se još jednom očešlja. Prestar da bi se još jednom ženio. Pamtio je svoje prvo venčanje, pre četrdeset šest godina. Kosa mi je bila gusta i plava tada, prisećao se. Ketlin je bila prelepa. Služba je bila veličanstvena. Zaplakao sam od sreće istog trenutka kada sam je video u pobočnoj crkvenoj lađi.

Prizor sa Ketlin u venčanoj haljini, pod ruku sa ocem na drugom kraju broda katedrale, pretopio se u jedno drugo sećanje na nju, takođe obliveno suzama. U ovoj drugoj slici suze su pripadale njegovoj ženi. Sedela je pored njega u porodičnoj sobi u Kejp Kenediju kada je kucnuo čas da se ukrca na let LEO-3 i pridruži se posadi misije "Njutn". "Budi obazriv", rekla mu je u iznenađujuće emocionalnom oproštaju. Zagrlili su se. "Toliko sam ponosna na tebe, dragi", prošaputala mu je u uvo. "I volim te veoma mnogo."

"Zato što te veoma mnogo volim " takođe je rekla Simona kada ju je Majkl upitao da li stvarno, stvarno, želi da se uda za njega i ako je tako - zašto. Blaga slika Simone prodirala je u njegovu svest dok je istovremeno sećanje na konačno opraštanje sa Ketlin lagano bledele. Ti si tako nevin i bezazlen, Simona, razmišljao je Majkl o svojoj mladoj budućoj nevesti. Na Zemlji još ne bi počela ni da izlaziš sa momcima. Još bi bila smatrana devojčicom.

Trinaest godina u Rami blesnuše kroz njegovu svest u jednom trenu. Majkl se najpre spomenuo bitke za Simonino rođenje, uključujući tu i slavan trenutak kada je ona konačno zaplakala, a on je nežno položio na majčin stomak. Sledeća slika prikazivala je veoma mladu Simonu, ozbiljnu devojčicu od oko šest godina, kako predano proučava veronauku pod njegovim usrdnim tutorstvom. U narednoj slici Simona je preskakala konopac sa Ketl i pevala vesele pesmice. Poslednja leteća slika predstavljala je jednu scenu porodice na pikniku pored Clindričnog mora u Rami. Tamo je bila Simona, stojeći ponosno pored Bendžija, kao da je njegov anđeo-čuvar.

Već je bila mlada žena kada smo stigli u Čvorište, pomisli general O'Tul, dok mu se svest pomerila ka ne tako davnim nizovima slika. Krajnje pobožna, strpljiva i nesebična sa mladom decom. I niko nikada nije mogao da zasmee Bendžija kao Simona.

U svim tim slikama Simone postojao je jedan zajednički imenitelj. U Majklovoj svesti sve su se one kupale u neobičnoj ljubavi koju je osećao za svoju devojčicu-nevestu. Nije to bila vrsta ljubavi koju muškarac normalno oseća za ženu koju namerava da oženi - bilo je to više kao obožavanje. Ali bila je to, ipak, ljubav, i ta ljubav je skovala moćnu vezu između ovog neverovatnog para.

Ja sam veliki srećković, pomisli Majkl, doterujući odeću. Bog je hteo da mi pokaže svoja čudesa na mnogo načina.

U Glavnoj odaji na drugom kraju apartmana Nikol je pomagala Simoni oko haljine. Nije to bila venčanica u klasičnom smislu, ali bila je bela i puna malih traka preko ramena. Svakako da nije spadala u neobaveznu nošnju kakvu je čitava porodica navikla da nosi u svojoj svakodnevnicu.

Nikol brižljivo zadenu češalj u kćerkinu dugačku, crnu kosu i osmotri Simonu u ogledalu. "Izgledaš divno", reče Nikol.

Bacila je pogled na časovnik. Imali su još deset minuta. Simona je bila potpuno spremna; trebalo je još samo da obuče cipele. Dobro. Sada možemo da razgovaramo, prođe Nikol kroz glavu. "Draga", započe ona glasom koji joj je, na vlastito iznenađenje, zapinjao u grlu.

"Šta je, majko?" upita Simona blago. Sedela je na krevetu pored majke, pažljivo obuvajući crne cipele.

"Kada smo prošle nedelje razgovarale o seksu", započe Nikol ponovo, "bilo je više pitanja o kojima nismo govorile." Simona podiže pogled prema majci. Njena pažnja

beše tako potpuna da je Nikol u trenutku zaboravila šta je htela da kaže. "Jesi li pročitala one knjige koje sam ti dala...?" najzad je promucala.

Simonina nabrana veđa otkrivala je začuđenost. "Da, naravno", odgovori ona. "Juče smo pričale o tome."

Nikol uze kćerkine ruke u svoje. "Majkl je divan čovek", reče ona. "Ljubazan, obziran, pun ljubavi - ali je stariji. A kada je muškarac stariji..."

"Nisam sigurna da li ti sledim misao, majko", blago je prekide Simona. "Mislila sam da ima nešto što si želela da mi kažeš o seksu."

"Pokušavam da ti kažem", reče Nikol, pošto je duboko udahнула vazduh, "da će možda biti potrebno da budeš strpljiva i nežna sa Majklom u krevetu. Možda neće da uspe od prve."

Simona ju je netremice gledala nekoliko sekundi. "Slutila sam to", reče ona tiho, "kako iz tvoje nervoze kada je reč o seksu, tako i iz neke neizrečene zabrinutosti koju sam pročitala na Majklovom licu. Ne brini, majko, ne gajim nerazumna očekivanja. Kao prvo, mi se ne venčavamo zbog želje za seksualnim zadovoljstvom. A budući da ja nemam nikakvog iskustva, ako se izuzme povremeno držanje za ruke tokom ove nedelje, kakvo god zadovoljstvo da osetim biće mi novo i stoga divno."

Nikol se nasmeši svojoj čudesno zreloj trinaestogodišnjoj kćeri. "Ti si dragulj", reče ona, dok su joj oči blistale od suza.

"Hvala ti", uzvratila Simona, grleći svoju majku. "Zapamti", dodade, "moje venčanje sa Majklom je sa Božjim blagoslovom. S kakvim god problemom da se suočimo, pozvaćemo Boga u pomoć. Biće sve u redu."

Iznenadan bol u srcu probode Nikol. Još jedna nedelja, reče glas unutar nje, i ti više nikada nećeš videti ovu voljenu devojkicu. Nastavila je da grli Simonu sve dok Ričard ne zakuca na vrata i dojavu im da su svi spremni za početak ceremonije.

8.

"Dobro jutro", reče Simona sa blagim osmehom. Ostatak porodice već je sedeo za stolom, doručujući, kada su ona i Majkl ušli držeći se za ruke.

"Dobro jut...ro", odgovori Bendži. Usta su mu bila puna tosta sa maslacem i džemom. On ustade sa stolice, polako obiđe oko stola i zagrlji omiljenu sestru.

Patrik je već čekao na red. "Hoćeš li da mi pomogneš u matematici danas?" upita on Simonu. "Majka kaže da sada kada se vraćamo treba da ozbiljno prionem na učenje."

Majkl i Simona sedoš se za sto pošto su se dečaci vratili na svoja mesta. Simona pruži ruku prema lončetu sa kafom. U jednom pogledu bila je ista majka. Nije funkcionisala kako treba izjutra dok ne bi popila kafu.

"Pa, je li medeni mesec najzad okončan?" upita Ketu u svom uobičajenom nepristojnom maniru. "Konačno, prošle su tri noći i dva dana. Mora da ste preslušali i poslednji komad klasične muzike iz baze podataka."

Majkl se nežno nasmeja. "Da, Ketu", reče on, osmehujući se toplo Simoni. "Skinuli smo znak 'Ne uznemiravaj' sa vrata. Želimo da učinimo koliko možemo da vam pomognemo u pakovanju za putovanje."

"Mi smo, u stvari, u prilično dobrom stanju", reče Nikol, oduševljena što vidi da su Majkl i njena kćerka i posle duže izdvojenosti tako dobro raspoloženi. Nisam morala da brinem, pomisli ona brzo. U izvesnom smislu Simona je odraslija od mene.

"Voleo bih da nam Oraz kaže nešto određenije o našem povratku", požali se Ričard. "Ne izjašnjava se koliko će to potrajati i da li ćemo prespavati ceo let."

"Veli da ne zna sigurno", podseti Nikol svog supruga. "Postoje 'nekontrolisane' varijable koje za posledici mogu imati mnogo različitih scenarija."

"Uvek mu veruješ", ljutnu se Ričard. "Ti si najlakovernija..."

Zvono na vratima prekide njihov razgovor. Ketu ode da otvori i kroz nekoliko trenutaka vrati se sa Orlom. "Nadam se da vas nisam omeo u doručku", izvini se pticačovek, "ali danas treba mnogo toga da uradimo. Biće neophodno da gospođa Vejkfild pođe sa mnom."

Nikol popi poslednji gutljaj kafe i začuđeno pogleda Orlu. "Sama?" reče ona. Bila je svesna neodređenog straha u sebi. Nikada u ovih šesnaest meseci u Čvorištu nije napustila apartman sama sa Orlom.

"Da", odgovori Oraz. "Poći ćete sami sa mnom. Ovo je naročiti zadatak koji samo vi možete da obavite."

"Imam li deset minuta da se spremim?"

"Svakako", odgovori Oraz.

Dok je Nikol bila odsutna, Ričard je zasuo Orlu pitanjima. "U redu", reče Ričard u jednom trenutku. "Razumem da ste na osnovu onih testova uvereni da sada bezbedno možemo da prespavamo razdoblja ubrzanja i usporavanja. Ali šta ćemo za vreme običnog leta? Da li ćemo da biti budni ili ćemo spavati?"

"Uglavnom ćete spavati", odgovori Oraz, "jer na taj način usporavamo vaš proces starenja i obezbeđujemo vam dobro zdravlje. Ali u tom planu ima mnogo neodređenosti. Možda će biti neophodno da vas budimo u više navrata tokom putovanja."

"Zašto nam to niste ranije rekli?"

"Zato što još nije bilo odlučeno. Scenario za vašu misiju prilično je složen i osnovni plan je tek nedavno određen."

"Ja ne želim da moj proces starenja bude 'usporen'", reče Ketu. "Želim da budem odrasla žena kada sretnemo druge ljude sa Zemlje."

"Kao što sam juče rekao vašim roditeljima", Oraz se obrati Ketu, "važno je da posedujemo sposobnost da usporimo proces starenja dok vi i vaša porodica spavate. Ne znamo tačno kada ćete se vratiti u vaš Sunčev sistem. Ako treba da spavate pedeset godina, na primer..."

"Štaaa?" Ričard ga prekide sav zgranut. "Otkud sad pedeset godina? Ovamo smo dospeli za dvanaest ili trinaest. Zbog čega bismo..."

Nikol uđe iz druge sobe. "Šta sam ja to čula o pedeset godina? Zašto toliko dugo? Idemo li najpre na neko drugo mesto?"

"Očigledno", reče Ričard. Bio je ljut. "Zašto nam to nije rečeno pre nego što smo izvršili izbor putnika. Možda bismo drugačije postupili... Moj Bože, ako je potrebno pedeset godina, Nikol i ja ćemo biti sto godina stari!"

"Ne, nećete", odgovori Oraz ravnim glasom. "Procenjujemo da ćete vi i gospođa Vejkfild stariti svega jednu godinu na svakih pet ili šest u stanju odloženog oživljavanja. Za decu odnos će biti bliži jednoj godini u dve, barem dok ne prestanu da rastu. Nismo

skloni da previše petljamo sa hormonima rasta. A, pored toga, pedeset godina je gornja granica, ono što bi jedan ljudski inženjer nazvao brojem tri sigme."

"Sada sam tek potpuno pometena", reče Ket, prilazeći i gledajući Orla pravo u oči. "Koliko ću ja biti stara kada susretnem neko ljudsko biće koje nije deo moje porodice?"

"Ne mogu tačno da odgovorim na to pitanje, jer su umešane određene statističke neizvesnosti", odgovori njihov tuđinski kolega. "Ali vaše telo trebalo bi da se razvije do nivoa ekvivalentnog ranim dvadesetim godinama. To je u najmanju ruku najverovatniji odgovor." Orazo dade znak Nikol. "To bi bilo sve što imam da kažem. Imam posla sa vašom majkom. Trebalo bi da se vratimo večeras pre večere."

"Kao i obično", progunda Ričard, "nije nam gotovo ništa rečeno. Ponekad zažalim što smo bili toliko predusretljivi."

"Mogli ste da budete i mnogo teži", primeti Orazo dok su on i Nikol napuštali sobu, "i, da budem iskren, naša predviđanja, zasnovana na podacima posmatranja, nagoveštavala su slabiju saradnju nego što smo je imali. Na kraju, doduše, ne bi bilo nikakve bitne razlike u ishodu. Na ovaj način je za vas bilo prijatnije."

"Do viđenja", reče Nikol.

"Do vi...đenja", uzvratila Bendži, mašući majci i pošto su se vrata već zatvorila.

Bio je to dugačak dokument. Nikol je procenila da joj je potrebno najmanje deset, a možda i petnaest minuta da pročita čitav tekst na glas.

"Jeste li pri kraju proučavanja?" ponovo je zapitala Orazo. "Voleli bismo da počnemo snimanje, kako vi to nazivate, što je pre moguće."

"Objasnite mi još jednom šta će se dogoditi sa ovim snimkom kada ga napravim", zahtevala je Nikol.

"Emitovaćemo ga prema Zemlji nekoliko godina pre nego što vi stignete u vaš Sunčev sistem. To daje vašim sunarodnicima, ljudskim bićima, dovoljno vremena da odgovore."

"Kako možete da budete sigurni da će ga oni primiti?"

"Zatražili smo da nam pošalju jednostavan povratni signal kojim se potvrđuje da je prijem izvršen."

"A šta ako nikada ne primite njihov povratni signal?"

"Zbog toga i imamo plan za nepredviđene okolnosti."

Nikol se javiše ozbiljne bojazni u pogledu moralne opravdanosti čitanje ove poruke. Zapitala je da li bi mogla da razmotri dokument sa Ričardom i Majklom.

"Šta je to što vas toliko brine?" upita Orazo.

"Sve", odgovori Nikol. "Naprosto, čini mi se da nije u redu. Osećam se kao da me iskorišćavate za vašu svrhu - a budući da ne znam tačno koja je vaša svrha, bojim se da ne ispadnem izdajnik ljudskog roda."

Orazo je doneo Nikol čašu vode i seo pored nje u tuđinskom studiju. "Hajde da logično porazmislimo o tome", reče on. "Jasno smo vam stavili do znanja da je naš osnovni naum da prikupljamo informacije o vrstama koje putuju svemirom u ovoj Galaksiji. Je li tako?"

Nikol klimnu.

"Takođe smo sazdali habitat unutar Rame za dve hiljade Zemljana i uz to šaljemo vas i vašu porodicu nazad da okupite te ljude za jedno posmatračko putovanje. Sve što

činite tim snimkom jeste obaveštavanje Zemlje da smo na putu prema njima i da dve hiljade članova vaše vrste, zajedno sa temeljnim artefaktima vaše kulture, treba da se sretnu sa nama na Marsovoj orbiti. Šta ima tu loše?"

"Tekst ovog dokumenta", usprotivi se Nikol, pokazujući na elektornsku beležnicu koju joj je Oreo dao, "krajnje je neodređen. Nigde, na primer, ne dajem ni nagoveštaj o tome šta će biti konačna sudbina svih tih ljudskih bića - već samo da će biti 'zbrinuti' i 'posmatrani' za vreme neke vrste putovanja. Isto tako se nigde ne spominje zbog čega se ljudi proučavaju, niti se kaže išta o Čvorištu i inteligenciji koja kontroliše celu stvar. Uz to, ton je jasno preteći. Poručujem ljudima na Zemlji koji treba da prime ovu emisiju da će se, ako kontingent ljudi ne krene u susret Rami na Marsovoj orbiti, svemirski brod primaći bliže Zemlji i 'dobaviti svoje primerke na manje organizovan način'. To je nedvosmisleno neprijateljski stav."

"Možete da unesete svoje primedbe, ako hoćete, pod uslovom da ne menjate osnovnu nameru", uzvratila Oreo. "Ali trebalo bi da znate da imamo veliko iskustvo sa ovim tipom komuniciranja. Sa vrstama sličnim vašoj uvek smo bili uspešniji kada poruka nije bila previše određena."

"Ali zašto mi ne dopuštate da odnesem dokument u apartman? Tamo bih mogla da ga razmotrim sa Ričardom i Majklom, te da ga zajednički doteramo kako bismo malo ublažili ton."

"Zato što snimak morate da pripremite danas", odvratio Oreo tvrdoglavo. "Otvoreni smo za raspravu o preinačenjima sadržaja i radićemo sa vama dok to bude neophodno. Ali ova stvar mora da se dovrši pre nego što se vratite vašoj porodici."

Glas je zvučao prijateljski, ali značenje je bilo apsolutno jasno. Nema izbora, pomisli Nikol. Naredno mi je da napravim taj video. Nekoliko sekundi netremice je posmatrala stvorenje koje sedelo do nje. Ovaj Oreo samo je jedna mašina, reče Nikol sebi, osećajući kako joj srdžba buja. On samo sprovodi programirana uputstva... nema šta sa njim da se svađam.

"Ne", reče ona najednom, iznenadivši i samu sebe. Odmahnula je glavom. "Neću to da učinim."

Oreo nije bio spreman za ovakav Nikolin odgovor. Zavladao je duga tišina. Uprkos emocionalnoj pometnji, Nikol je bila opčinjena svojim saradnikom. Šta se događa sa njim sada? pitala se. Da li se nove, složene, logičke petlje uspostavljaju u njegovom ekvivalentu mozga? Ili možda prima signale ko zna odakle?

Posle dugog vremena Oreo ustade. "Pa", reče on, "ovo je prilično iznenađenje... Nikako nismo očekivali da ćete odbiti da načinite snimak."

"Onda niste obraćali pažnju na ono što sam govorila... Osećam kao da me vi, ili onaj koji vama naređuje, koristite... i smišljeno mi kazujete što je manje moguće... Ako želite da uradim nešto za vas, barem bi trebalo da odgovorite na neka od mojih pitanja."

"Šta je to što biste tačno hteli da znate?"

"Već sam vam rekla", odvratio Nikol, ispoljavajući nestrpljivost. "Šta se, do đavola, događa na ovom mestu? Ko ste ili šta ste vi? Zbog čega želite da nas posmatrate?... I kada smo već kod toga, kako bi bilo da mi date dobro objašnjenje o tome zašto od nas zahtevate da vam ostavimo 'reproduktivan par' ovde? Nikada mi se nije dopadala ideja o rasturanju moje porodice - trebalo je mnogo odlučnije da se usprotivim u početku. Ako je vaša tehnologija toliko divotna da može da stvori nešto kao što je ovo

neverovatno Čvorište, zbog čega ne možete jednostavno da uzmete ljudsko jaje i malo sperme..."

"Smirite se, gospodo Vejkfild", reče Oreo. "Nikada ranije nisam vas video toliko uzrujanu. Ja sam vas ocenio kao najstabilnijeg pojedinca u vašoj grupi."

I kao najpopustljiviju, kladim se, pomisli Nikol. Čekala je da joj se bes slegne. Negde u tom bizarnom mozgu nesumnjivo dejstvuje kvantitativna procena verovatnoće da ću pokorno slediti naređenja... pa, prevarila sam te ovog puta...

"Slušajte, gospodine Orle", reče Nikol nekoliko sekundi kasnije, "ja nisam glupa. Znam ko ovde komanduje. Jedino smatram da mi, ljudska bića, zaslužujemo odnos sa više poštovanja. Naša pitanja sasvim su opravdana."

"I ako mi odgovorimo na njih tako da budete zadovoljni?"

"Pažljivo me posmatrate više od godinu dana," reče Nikol. Osmehnula se. "Da li sam ikada bila potpuno nerazborita?"

"Kuda idemo?" upita Nikol.

"Na kratak izlet", odgovori Oreo. "Možda će to biti najbolji način da izidemo nakraj sa vašim nedoumicama."

Čudno vozilo bilo je malo i loptasto, tek dovoljno da primi Orle i Nikol. Čitava prednja polulopta beše providna. Iza tog prozora na strani gde je sedeo tuđinski čovek-ptica nalazila se mala kontrolna ploča. Za vreme leta Oreo je pokatkad doticao ploču, ali se uglavnom činilo da letelica samostalno dejstvuje.

Samo nekoliko sekundi pošto su seli, ta lopta je zviznula niz dugačak hodnik, a zatim je kroz veliki niz dvostrukih vrata uletela u potpuno crnilo. Nikol zinu od čuda. Osećala se kao da pluta u svemiru.

"Svaki od tri kuglasta modula Čvorišta", reče Oreo, dok se Nikol uzaludno upinjala da vidi bilo šta, "ima šuplje središte. Sada smo ušli u prolaz koji vodi do jezgra modula Stanovanja."

Nepun minut kasnije neka udaljena svetla pojaviše se ispred njihove male letelice. Ubrzo potom vozilo izniknu iz crnog prolaza i uđe u neizmerno šuplje jezgro. Sfera se zatrese i okrenu, uputivši se prema pomrčini, podalje od mnogih svetala, tamo gde mora da se nalazila unutrašnjost glavnog tela modula za Stanovanje. Nikol beše potpuno dezorijentisana.

"Posmatramo sve što se događa sa svim vrstama kojima pružamo gostoprimstvo kako privremeno tako i stalno", reče Oreo. "Kao što ste naslutili, imamo na stotine sredstava za nadziranje unutar vašeg apartmana. Ali svi vaši zidovi takođe su i jednostrano ogledalo - iz ovog dela jezgra možemo da posmatramo vaše aktivnosti iz šire perspektive."

Nikol se svikla na čudesa u Čvorištu, ali novi prizori oko nje bili su još čudesniji. Desetine, a možda i stotine sićušnih, žmirkavih svetala vrzmala su se po ogromnoj tami jezgra. Ličila su na grupu raspršenih svitaca u tamnoj letnjoj noći. Neka od tih svetala lebdela su u blizini zidova, druga se se polako kretala preko praznine. Neka su bila toliko udaljena da je izgledalo da miruju.

"Ovde nam se nalazi i glavni centar za održavanje", reče Oreo, pokazujući ispred njih na gust skup svetala u daljini. "Iz ovog jezgra može se veoma brzo stići do svakog elementa modula, u slučaju inženjerskih ili kakvih drugih problema."

"Šta se zbiva tamo?" upita Nikol, lupnuvši prstom po prozoru. Nekoliko stotina milja nadesno jedna grupa letelica mirovala je odmah do velikog, osvetljenog odeljka modula za Stanovanje.

"To je naročita posmatračka seansa", odgovori Oraz, "u kojoj se koriste naši najusavršeniji daljinski senzorski monitori. U tamošnjim apartmanima obitava jedna neobična vrsta, sa odlikama koje nikada ranije nismo zabeležili u ovom delu Galaksije. Mnogi njeni primerci umiru, a mi ne možemo da utvrdimo zbog čega. Pokušavamo da dokonamo kako da ih spasemo."

"Ne ide, dakle, uvek sve onako kako ste planirali?"

"Ne", odgovori Oraz. U odblesku svetlosti učinilo se da se ptica nasmejala. "Zato i imamo toliko mnogo planova za nepredviđene okolnosti."

"Šta biste uradili da nijedno ljudsko biće nije pokušalo da sazna nešto više o Rami?" upita iznenada Nikol.

"Imamo alternativne načine postizanja istih ciljeva", uzvratila Oraz neodređeno.

Vozilo je ubrzalo duž putanje u obliku tetive u poptunom mraku. Uskoro im se jedna slična kugla, malo veća od njihove, približila sa leve strane. "Da li biste želeli da se sretnete sa članom jedne vrste čiji je nivo razvoja približno jednak vašem?" upita Oraz. Dotakao je kontrolnu ploču i unutrašnjost njihove letelice obasja meka svetlost.

Pre nego što je Nikol uspela da odgovori, ono drugo vozilo već se našlo pored njih. I ono je imalo providnu prednju poluloptu. To vozilo beše ispunjeno bezbojnom tečnošću u kojoj su plivala dva stvorenja. Izgledala su kao velike jegulje sa kapama, a kretala su se vijugajući kroz tečnost. Nikol je procenila da su ta stvorenja bila tri metra dugačka i dvadeset centimetara debela. Crna kapa koja se za vreme kretanja širila kao krilo imala je u punom rasponu jedan metar.

"Stvorenje na desnoj strani, bez obojenih oznaka", reče Oraz, "jeste sistem veštačke inteligencije. Njegova uloga slična je mojoj, budući da deluje kao domaćin za vodene vrste. Drugo biće je svemirskih putnik sa jednog drugog sveta."

Nikol je zurila u tuđina. Tesno je obavilo kapu oko svog zelenkastog tela i gotovo nepomično sedelo u tečnosti. Stvorenje je zauzelo položaj potkovice, pri čemu su oba kraja njegovog tela bila okrenuta prema Nikol. Sijaset mehurića izbi iz jednog od njegova dva kraja.

"Kaže 'zdravo, kako ste'", reče Oraz.

"Otkud znate to?" upita Nikol, ne skidajući oči sa one bizarne stvari. Njegova dva kraja, jedan svetlocrven, a drugi siv, sada su obmotavala jedan drugog. Oba su bila pritisnuta na prozor letelice.

"Moj kolega iz drugog vozila prevodi, a zatim mi dojavljuje... Želite li da odgovorite?"

Glava joj je bila prazna. Šta da kažem? - pomisli ona dok je očima lutala po neobičnim naborima i izbočinama na tuđinovim ekstremitetima. Bilo je pola tuceta posebnih crta na svakom kraju, uključujući tu i dva para belih proreza na crvenom "licu". Nijedno od obeležja nije ličilo na išta što je Nikol ikada videla na Zemlji. Čutke je posmatrala, prisećajući se mnogih razgovora koje su ona, Ričard i Majkl vodili o tome koja će pitanja postaviti ako ikada budu u prilici da neposredno komuniciraju sa inteligentnim vanzemaljcima. Ali nikada nismo zamišljali ovakvu situaciju, pomisli Nikol.

Novi mehurići zasušu prozor nasuprot njoj. "Naša zavičajna planeta nastala je pre pet milijardi godina", reče Oreo, prevodeći. "Naše binarne zvezde stabilizovale su se milijardu godina posle toga. Naš sistem ima četrnaest glavnih planeta, od kojih su se na dva razvile neke vrste života. Na našoj okeanskoj planeti postoje tri inteligentne vrste, ali mi smo jedini svemirski putnici. Započeli smo istraživanje svemira pre više od dve hiljade godina."

Sada se Nikol već osećala nelagodno zbog svog ćutanja. "Zdravo... zdravo", reče ona oklevajući. "Zadovoljstvo mi je što smo se sreli... Naša vrsta je započela istraživanje svemira tek pre trista godina. Mi smo jedini visoko inteligentni organizmi na planeti čije su dve trećine prekrivene vodom. Toplota i svetlost dolaze nam od jedne, stabilne, žute zvezde. Naša evolucija započela je u vodi, pre tri ili četiri milijarde godina, ali sada živimo na kopnu..."

Nikol zastade. Ono drugo biće, sa krajevima još približenim jedan drugom, sada je prinelo čitavo svoje telo prozoru, tako da su pojedinosti njegovog fizičkog sklopa mogli jasnije da se vide. Nikol je shvatila. Uspravila se odmah do prozora i lagano obrnula. Zatim je ispružila ruke mrdajući prstima. Uslediše novi mehurići.

"Imate li alternativnu manifestaciju?" preveđe Oreo nekoliko sekundi kasnije.

"Ne razumem", odgovori Nikol. Gost Čvorišta iz druge sfere ponovio joj je poruku koristeći telesne pokrete uz mehuriće.

"Mi imamo dve manifestacije", objasni tuđin. "Moji potomci imaju dodatke, ne mnogo različite od vaših, a obitavaju uglavnom na okeanskom dnu, gradeći naše kuće, fabrike i svemirske brodove. Oni će zauzvrat proizvesti sledeće pokolenje koje izgleda kao ja."

"Ne, ne", odgovori konačno Nikol. "Mi imamo jednu jedinu manifestaciju. Naša deca uvek liče na svoje roditelje."

Razgovor je trajao još pet minuta. Dva svemirska putnika razgovarala su uglavnom o biologiji. Na tuđina je ostavio utisak naročito podatak o širokom toplotnom rasponu u kome ljudi mogu uspešno da borave. On je rekao Nikol da članovi njegove vrste nisu sposobni da prežive ako je ambijentalna temperatura okružujuće tečnosti izvan prilično uskog raspona.

Nikol je bila očarana opisom vodene planete čija je površina bezmalo potpuno bila prekrivena ogromnim prostirkama fotosintetičkih organizama. Jegulje sa kapama, ili već kako su se zvali, živele se u prostoru odmah ispod ovih mirijada organizama, koristeći fotosintetičare praktično za sve - kao hranu, građevinski materijal, pa čak i kao pomoćno sredstvo u reprodukciji.

Na kraju je Oreo saopštio Nikol da je vreme za odlazak. Ona mahnu tuđinu koji je još počivao priljubljen za prozor. On uzvрати poslednjim rasprskavanjem mehurića, a zatim razveza svoje krajeve. Nekoliko sekundi kasnije razdaljina između dve kapsule bila je već više stotina metara.

U njihovu kuglu ponovo se vratio mrak. Oreo je ćutao. Nikol je bila ushićena. Um joj je nastavio da juri, i dalje oblikujući pitanja za tuđinsko stvorenje koja bi obezbedila bolju informaciju. Imate li porodice? pomisli ona. I ako imate, na koji način neslična bića žive zajedno? Možete li da opštite sa žiteljima dna koji su vaša deca?

Jedna druga vrsta pitanja prodrila je u Nikolin tok svesti i ona iznenada oseti blagu razočaranost samom sobom. Mnogo sam bila suvoparna, previše naučna, pomisli. Trebalo je da pitam o Bogu, životu posle smrti, čak i o etici.

"Bilo bi sasvim nemoguće voditi ono što vi zovete filozofskim razgovorom", primeti Orao nekoliko trenutaka pošto je Nikol izrazila nezadovoljstvo zbog tema o kojima je pričala sa tuđinom. "Nije bilo nikakvog zajedničkog osnova za takvu razmenu mišljenja. Sve dok svako od vas ne upozna nekoliko osnovnih činjenica o drugom, ne postoje uslovi za raspravu o vrednostima i drugim temeljnim pitanjima."

Pa ipak, premišljala se Nikol, mogla sam da pokušam. Ko zna? Možda taj tuđin u obliku potkovice ima neke odgovore...

Iz razmišljanja ju je trgao zvuk ljudskih glasova. Dok je upućivala upitan pogled Orlu, sfera se obrnula za čitav krug i Nikol vide da oni lebde svega nekoliko metara od njenih stambenih prostorija.

U spavaćoj sobi koju su delili Majkl i Simona gorelo je svetlo. "Je li to Bendži?" začu Nikol kako njena kćer šapuće svom novopečenom suprugu.

"Mislim da jeste", uzvratil Majkl.

Nikol je mirno posmatrala Simonu kako ustaje iz kejeta, navlači haljinu i odlazi u hodnik. Kada je upalila svetlo u dnevnoj sobi, Simona ugleda svog retardiranog mlađeg brata sklopčanog na sofi.

"Šta radiš ovde, Bendži?" upita Simona nežno. "Trebalo je da si u krevetu - vrlo je kasno." Primitila je bratovljevu namrgođenost.

"Ne mogu da zaspim", odgovori Bendži s mukom. "Zabrinut sam za ma...mu."

"Ona će uskoro doći", reče Simona umirujuće. "Uskoro će doći."

Nikol oseti kako joj knedla zastaje u grlu, a nekoliko suza orosiše joj oči. Pogledala je Orlu, a zatim osvetljeni apartman ispred sebe i konačno vozila-svice u daljini iznad svoje glave. Duboko je udahнула vazduh. "U redu", reče Nikol, "spremna sam da napravimo taj snimak."

"Zavidim ti", reče Ričard. "Stvarno. Dao bih obe ruke za razgovor sa tim stvorenjem."

"Bilo je nestvarno", odvrati Nikol. "Čak i sada teško mi je da poverujem da se to odista dogodilo... Jednako je zapanjujuće da je Orao na neki način znao kako ću ja reagovati na sve."

"Samo je nagađao. On uistinu nije očekivao da će tako lako rešiti svoj problem sa tobom. Nisi uspela ni da mu iznudiš odgovor o njihovoj potrebi za reproduktivnim parom..."

"Jesam", odgovori Nikol pomalo odbrambenim tonom. "Objasnio mi je da je čovekova embriologija tako začuđujuće složen proces da čak ni oni nisu u stanju da odrede ulogu koju igra jedna ljudska majka pre nego što makar jednom vide kako fetus sazreva i razvija se."

"Oprosti, draga", reče Ričard brzo. "Nisam hteo da kažem da si imala bilo kakav izbor..."

"Osećala sam kao da barem pokušavaju da iziđu u susret mojim primedbama." Nikol uzdahnu. "Možda ja sebe zavaravam. Posle svega, na kraju sam napravila taj snimak, tačno onako kako su planirali."

Ričard obgrli Nikol. "Kao što rekoh, zaista nisi imala izbora, draga. Nemoj biti nemilosrdna prema sebi."

Nikol poljubi Ričarda i sede u krevetu. "Ali šta ako oni uzimaju ove podatke samo da bi pripremili jednu uspešnu invaziju, ili nešto slično tome?"

"O svemu tome razgovarali smo ranije", odgovori Ričard. "Njihove tehnološke mogućnosti toliko su savršene da bi oni mogli da zauzmu Zemlju dok lupiš dlanom o dlan da im je to cilj. I sam Oreo je istakao da bi, da su invazija i potčinjavanje njihovi ciljevi, to mogli da ostvare uz mnogo manje istančane postupke."

"Ko je sada ovde lakoveran?", upita Nikol uz jedva primetan osmeh.

"Nisam lakoveran. Samo sam realan. Uveren sam da sveukupna dobrobit ljudske vrste nije značajan činilac na listi prioriteta inteligencije Čvorišta. Ali mislim da bi trebalo da prestaneš da brineš kako si ispala saučesnik u zločinu sa tim snimkom. Oreo je u pravu. Najverovatnije da si 'proces dobavljanja' učinila manje teškim i za stanovnike Zemlje."

Nekoliko minuta su ćutali. "Dragi", reče najzad Nikol. "Zbog čega misliš da ne idemo pravo prema Zemlji?"

"Pretpostavljam da najpre moramo još negde da se zaustavimo. Verovatno da pokupimo neku drugu vrstu koja se nalazi u istoj fazi projekta kao i mi."

"I oni će živeti u onom drugom modulu unutar Rame?"

"Tako barem nagađam", odgovori Ričard.

9.

Za dan odlaska određen je 13. januar 2214. prema kalendaru kojeg su se Ričard i Nikol strogo pridržavali još otkako je Rama izbegao onu nuklearnu falangu. Naravno da ovaj datum nikome nije ništa značio - osim njima. Dugo putovanje do Sirijusa brzinom nešto većom od polovine svetlosne usporilo je vreme unutar Rame, barem u odnosu na zemaljsko, tako da je datum kojim su sada baratali bio potpuno proizvoljan. Ričard je izračunao da će stvaran datum na Zemlji u vreme njihovog odlaska sa Čvorišta biti tri ili četiri godine kasnije, negde u 2217. ili 2218. godini. Nije mogao tačno da izračuna datum na Zemlji, jer nije raspolagao tačnim podacima o ubrzanju iz onih godina kada su putovali u Rami. Stoga je Ričard mogao samo približno da odredi relativističke ispravke neophodne da bi se njihova vlastita vremenska osnova pretvorila u onu koja je bila u opticaju na Zemlji.

"Datum na Zemlji u ovom času zaista nema nikakvog smisla za nas", objasni Ričard Nikoli odmah pošto su se probudili poslednjeg dana boravka u Čvorištu. "Pored toga", nastavi on, "gotovo je sigurno da ćemo se vratiti u naš Sunčev sistem sa izuzetno velikim ubrzanjem, što znači da predstoji još jedno vremensko rastezanje pre sastanka na orbiti Marsa."

Nikol nikada uistinu nije razumela relativnost - bilo je to potpuno neusklađeno sa njenom intuicijom - a izvesno je da joj nije padalo na pamet da protraći i gram energije brinući o tome poslednjeg dana pre rastanka sa Simonom i Majklom. Znala je da će konačno razdvajanje biti izuzetno teško za svakog, pa je želela da pribere sve svoje snage za taj poslednji emocionalni trenutak.

"Orao je rekao da će doći po nas u jedanaest", obrati se Nikol Ričardu dok su se odevali. "Hoću da posle doručka svi zajedno sednemo u dnevnu sobu. Želim da obodrim decu da iskažu svoja osećanja."

Doručak je bio lagodan, čak veseo, ali kada se osam članova porodice okupilo u dnevnoj sobi, sve je pritisnulo saznanje da su ostala samo dva sata pre nego što Orao dođe i odvede sve osim Simone i Majkla. Razgovor je bio usiljen i nategnut.

Mladenci su sedeli zajedno na kauču naspram Ričarda, Nikol i četvero dece. Ketij je, kao i obično, bila potpuno ostrašćena. Govorila je bez prekida. Skakala je sa predmeta na predmet, bezbedno se držeći podalje od svakog spominjanja predstojećeg odlaska. Ketij je bila usred dugog monologa o jednom neobuzdanom snu koji je usnila prethodne noći kada su njenu priču prekinuli zvuci dva glasa što su dopirali sa ulaza u glavnu prostoriju.

"Do đavola, ser Džone", reče prva varijacija Ričardovog glasa, "ovo je naša poslednja prilika. Idem tamo da se pozdravim, pa došli vi ili ne."

"Ti oproštaji, moj prinče, lome mi dušu. Još nisam dovoljno iskapio da bih umrtvio bol. Sami ste rekli da je devojka prikaza samog anđela. Kako bih mogao..."

"Pa, onda, idem bez vas", reče princ Hal. Oči svih članova porodice bile su uperene u Ričardovog sićušnog princa-robota koji je, idući hodnikom, prilazio dnevnoj sobi. Falstaf se teturao iza njega, zaustavljajući se svakih četiri ili pet koraka da potegne iz svoje pljoske. Hal priđe i stade ispred Simone. "Najdraža gospo", reče on, spuštajući se na jedno koleno. "Ne mogu da iznađem reči kojima bih se prikladno izrazio o tome koliko će mi nedostajati vaše nasmejano lice. Širom čitavog carstva nema nijedne pripadnice lepšeg pola koja vam je u krasoti ravna..."

"Pardon", prekide ga Falstaf, bacajući se na oba kolena pored svog princa. "Dragi ser Džon je načinio grešku. Šta ću ja sa ovom šarenom posadom (on mahnu rukom prema Ričardu, Nikol i ostaloj deci - koja su sva do jednog široko osmehivala) kada mogu da ostanem ovde, u prisustvu ovako veličanstvene ljupkosti, a samo ovaj stari čovek mi je takmac. Sećam se Dola Čaršavocepača..."

Dok su dva mala robota zabavljala porodicu, Bendži je ustao sa stolice i približio se Majklu i Simoni. "Si...mona", reče on, boreći se da ne brizne u plač, "nedostajaćeš mi. Volim te." Bendži zastade za trenutak, gledajući prvo Simonu, a onda svog oca. "Nadam se da ćete ti i ta...ta biti vr...lo sreć...ni."

Simona ustade i obgrli uzdrhtalog, malog brata. "Oh, Bendži, hvala ti", reče ona. "I ti ćeš meni nedostajati. Nosiću tvoj duh sa sobom svakog dana. Njen zagrljaj beše previše za dečaka. Bendžijevo telo potresoše jecaji, a tiho tužno cvilenje natera svima suze na oči. U sledećem trenutku Patrik dopuza do očevog krila. Uronio je naduvene oči u Majklova prsa. "Tata... tata", ponavljao je u beskonačnost.

Nema koreografa koji bi mogao da smisli lepši ples oproštaja. Zračeca Simona koja je i dalje na neki način delovala vedro uprkos suzama igrala je po sobi, obraćajući se jednom po jednom članu porodice, želeći im srećan put na svoj ljubak i inteligentan način. Majkl O'Tul je ostao da sedi na kauču sa Patrikom u krilu i Bendžijem pored sebe. Oči bi mu se zacaklile svaki put kada bi neki član porodice koji odlazi prišao za poslednji zagrljaj.

Želim da zapamtim ovaj trenutak zauvek. Ovde ima toliko ljubavi, reče Nikol samoj sebi dok se obazirala po sobi. Majkl je držao malu Eli u rukama; Simona je govorila Ketij o tome koliko će joj nedostajati njihovi razgovori. Nakratko je čak i Ketij

bila uvezana u emocionalni čvor - bila je iznenađujuće tiha kada se Simona preko sobe vratila do svog supruga.

Majkl nežno spusti Patrika na pod i dohvati Simoninu pruženu ruku. Njih dvoje se okenuše prema ostalima, a zatim se spustiše na kolena sa rukama sklopljenim u molitvi. "Naš nebeski Oče", poče Majkl snažnim glasom. Zastao je za nekoliko sekundi dok ostali članovi porodice, pa čak i Ričard, nisu kleknuli pored njih na pod.

"Zahvaljujemo Ti što si nam omogućio radosnu ljubav ove divne porodice. Takođe Ti zahvaljujemo što si nam pokazao Tvoj čudesan rukotvor širom Vaseljene. U ovom času mi te preklinjemo, ako je to Tvoja volja, da se pobrineš za svakog od nas sada kada krećemo različitim putevima. Ne znamo da li je u Tvom naumu da nas još jednom sastaviš da delimo drugarstvo i ljubav što su uzdigli svakog od nas. Ostani sa svima nama, gde god nas naše staze vodile u tvojoj zasenjujućoj tvorevini, i daj nam, o Gospode, da se još jednom ujedinimo - na ovom svetu ili sledećem. Amin."

Nekoliko sekundi kasnije začulo se zvono. Orao je stigao.

Nikol je napustila kuću koja je smišljeno bila načinjena kao manja verzija njene porodične vile u Bovoau, u Francuskoj, i krenula niz uzanu ulicu u pravcu stanice. Prolazila je pored drugih kuća i pokušavala da zamisli kako bi izgledalo da su pune ljudi. Moj život je bio kao san, reče ona sebi. Izvesno je da nijedno ljudsko biće nije imalo raznovrsnije iskustvo.

Neke kuće bacale su senke na ulicu dok je surogatno Sunce dovršavalo svoj luk na tavanici iznad njene glave. Još jedan izuzetan svet, razmišljala je Nikol, promatrajući selo na najjužnijem uglu Novog Edena. Orao je bio u pravu kada je govorio da ovaj habitat neće moći da se razlikuje od Zemlje.

U jednom strelovitom trenutku Nikol se seti onog plavog okeanskog sveta udaljenog devet svetlosnih godina. U svojoj mentalnoj slici stajala je pored Janoša Taborija, pre trinaest godina, u času kada se svemirski brod "Njutn" odvajao od LEO-3. "Evo Budimpešte", rekao je Janoš, kružeći prstima po određenom predelu na osvetljenom globusu koji je treperio u opservacionom prozoru.

Nikol je tada pronašla Bovoau, ili makar šire područje, prateći uzvodno reku Loaru od njenog ušća u Atlantski okean. "Moja kuća je otprilike ovde", rekla je Janošu. "Možda moj otac i kćerka baš sada gledaju u ovom pravcu."

Ženevjev iziđe joj u svest dok je ono malopredašnje prisećanje polako bledele. Moja Ženevjev. Sada si sigurno mlada žena. Još malo pa u tridesetoj. Produžila je sporim hodom niz ulicu blizu svoje nove kuće u zemaljskom habitatu unutar Rame. Razmišljanje o njenoj prvoj kćerki izazvalo je kod Nikol sećanje na jedan kratak razgovor sa Orlom za vreme predaha u pravljenju onog snimka u Čvorištu.

"Da li ću biti u prilici da vidim svoju kćer Ženevjev kada budemo blizu Zemlje?" upita Nikol.

"Ne znamo", odgovorio je Orao posle kraćeg oklevanja. "To u potpunosti zavisi od toga kako će vaši sunarodnici reagovati na našu poruku. Što se vas tiče, vi ćete ostati unutar Rame čak i ako plan za nepredviđene okolnosti stupi u dejstvo, ali je sasvim moguće da će vaša kćerka biti jedna od onih dve hiljade koji će doći sa Zemlje da žive u Novom Edenu. Događalo se to i ranije, sa drugim svemirskim putnicima..."

"A Simonu?" upita Nikol pošto je Orao završio. "Hoću li je ikada ponovo videti?"

"Na to je već teže odgovoriti", uzvratí Oáo. "Mnogo, mnogo činilaca je u igri. Tuđinski stvor je netremično posmatrao svog snuženog zemaljskog prijatelja. "Žao mi je, gospodo Vejkfild", reče on.

Jedna kćerka ostala na Zemlji. Druga u tuđinskom svemirskom svetu gotovo sto triliona kilometara daleko. A ja ću biti negde drugde. Ko zna gde. Nikol se osećala strašno usamljeno. Zaustavila se i usredsredila oči na prizor oko sebe. Stajala je pored kružnog prostora u parku sela. Unutar kamenog kruga nalazili su se tobogan, bazen sa peskom, rešetkasta uspinjača i ringišpil, savršeno igralište za decu sa Zemlje. Ispod njenih nogu mreža SRG-a prepletala se kroz onaj deo parka na kome će na kraju da raste trava doneta sa Zemlje.

Nikol se saže da ispita jedno od sredstava za razmenu gasa. Bili su to čvrsti, okrugli predmeti, svega dva centimetra u prečniku. Nekoliko hiljada njih obrazovalo je redove i kolone koje su se ukrštale po parku. Elektronske biljke, pomisli Nikol. Pretvaraju ugljen-dioksid u kiseonik, omogućavajući nama, životinjama, da preživimo.

U oku svoje svesti Nikol je mogla da vidi park sa travom, drvećem i ljiljanima u malom ribnjaku, baš kao što je izgledalo na holografskoj slici u sali za konferencije u Čvorištu. Ali premda je znala da se Rama vraća u Sunčev sistem da "dobavi" ljudska bića koja će popuniti ovaj tehnološki raj, i dalje je teško mogla zamisliti ovaj park kako vrvi od dece. Nisam videla neko drugo ljudsko biće osim moje porodice više od četrnaest godina.

Nikol napusti park i nastavi u pravcu stanice. Stambene kuće koje su obrubljivale uzanu ulicu ustupiše mesto redu zgrada koje će jednog dana, po planu, sadržavati male prodavnice. Naravno, sve su bile prazne, kakva je bila i velika, pravougaona građevina, nesuđena samoposluga, odmah preko puta stanice.

Prošla je kroz kapiju, popela se na voz i sela napred, odmah iza kontrolne kabine kojom je rukovao robot Benita Garsija. "Još malo pa će mrak", reče Nikol glasno.

"Još osamnaest minuta", odgovori robot.

"Koliko ima do somnarijuma?" upita Nikol.

"Vožnja do Velike centralne stanice traje deset minuta", odgovori Benita kada je voz krenuo iz najjužnije stanice. "Zatim vas čeka još dva minuta hoda."

Nikol je znala odgovore na vlastita pitanja. Naprosto je želela da čuje drugi glas. Ovo joj je bio drugi usamljenički dan i bolje joj je bilo da razgovara sa robotom Garsijom nego sa samom sobom.

Voz ju je preneo od najjužnijeg ugla do kolonije u njenom geografskom središtu. Duž puta Nikol je moglo da vidi Šekspirovo jezero na levoj strani voza i padine planine Olimp (koja je bila prekrivena SRG-ima) na desnoj strani. Monitori za elektronske poruke unutar voza pružali su obaveštenja o predelima kroz koje su prolazili, o dobu dana i razdaljini putovanja.

Ti i Oáo ste uradili dobar posao na sistemu vozova, reče Nikol samoj sebi, razmišljajući o svom suprugu Ričardu koji je u ovom času spavao sa ostalim članovima porodice. Uskoro ću vam se pridružiti u velikoj okrugloj sobi.

Somnarijum je u stvarnosti bio samo produžetak glavne bolnice smeštene na oko dve stotine metara od centralne železničke stanice. Pošto je izišla iz voza i prošla pored biblioteke, Nikol je ušla u bolnicu, prošla kroz nju i stupila u somnarijum kroz jedan dugački tunel. Ostatak njene porodice spavao je u velikoj kružnoj sobi na drugom spratu. Svaki član bio je u "ležaju" duž zida, dugačkoj, mrtvačkom kovčegu sličnoj novotariji,

hermetički zatvorenoj u odnosu na spoljašnju sredinu. Samo su im lica bila vidljiva kroz male prozore blizu glava. Kao što ju je Orah obučio, Nikol je proverila monitore koji su sadržavali podatke o fizičkom stanju njenog supruga, dve kćerke i dva sina. Svi su bili dobro. Nije bilo ni nagoveštaja nekih nepravilnosti.

Nikol zastade i sa žudnjom pređe pogledom po svojim voljenima. Ovo je trebalo da bude njena poslednja inspekcija. Prema dogovorenom postupku, budući da su kritični parametri kod svih bili dobrano unutar tolerancije, sada je kucnuo čas da i Nikol pođe na spavanje. Možda će proteći mnogo godina pre no što ponovo vidi bilo kog od svoje porodice.

Dragi, dragi Bendži, Nikol uzdahnu dok je promatrala svog retardiranog sina u snu. Od svih nas ovaj prekid u životu biće najteži za tebe. Ket, Patrik i Eli brzo će se uklopiti. Njihovi mozgovi su brzi i okretni. Ali tebi će nedostajati godine koje su mogle da te učine nezavisnim.

Ležaji su se držali odmaknuti od kružnog zida pomoću nečeg što je ličilo na savijene metalne šipke. Razdaljina između glave jednog ležaja i nogu sledećeg iznosila je svega metar i po. Nikolin prazan ležaj nalazio se u sredini - Ričard, a za njim Ket, bili su iza njene glave; Patrik, Bendži i Eli bili su joj kod nogu.

Odstojala je nekoliko minuta pored Ričardovog ležaja. On je poslednji otišao na spavanje, pre dva dana. Kao što je zahtevao, princ Hal i Falstaf ležali su mu na prsima unutar zapečaćenog cilindra. Ta poslednja tri dana bila su divna, moja ljubavi, reče Nikol u sebi dok je posmatala muževljevo bezizražajno lice kroz prozorče. Ne bih umela da tražim više od toga.

Plivali su, pa su se čak i skijali na vodi Šekspirovog jezera, penjali se na planinu Olimp i vodili ljubav kad god bi se i jednom od njih to prohtelo. Jedne cele noći nisu se puštali u velikoj postelji svog novog doma. Jednom dnevno proveravali su svoju usnulu decu, ali su uglavnom koristili vreme da istraže svoj novi svet.

Bilo je to uzbudljivo, emocijama nabijeno vreme. Ričardove poslednje reči, pre no što je Nikol uključila sistem koji ga je bacio u san, bile su: "Ti si veličanstvena žena i ja te mnogo volim."

Sada je bio red na Nikol. Nije više smela da odugovlači. Popela se u svoj ležaj, kao što je vežbala mnogo puta za vreme prve nedelje u Novom Edenu, i okrenula sve prekidače osim jednog. Pena oko nje bila je neverovatno prijatna. Poklopac ležaja skliznu joj iznad glave. Ostalo je samo da okrene poslednji prekidač i pusti uspavljujući gas u svoj kovčeg.

Duboko je udahnula. Ležeći na leđima, prisećala se sna koji je usnula o Uspavanoj lepotici za vreme one prve noći u Čvorištu. Svest joj zatim zaroni natrag u detinjstvo, među one divne vikende koje je provela sa svojim ocem, posmatrajući predstave o Uspavanoj lepotici u zamku d'Is.

To je najbolji način uspavljivanja, reče ona u sebi, osećajući malaksalost od gasa koji se uvlačio u njen ležaj, pomišljati da će se naći neki šarmantni princ da me probudi.

Treći deo: SASTANAK KOD MARSA

1.

"Gospođo Vejkfild."

Glas kao da je dopirao iz daljine, velike daljine. Blago se prokrijumčario u njenu svest, ali je nije sasvim probudio.

"Gospođo Vejkfild."

Ovog puta bio je glasniji. Nikol pokuša da se seti gde se nalazi pre no što je otvorila oči. Pomerila je telo, a ona pena se smesta pokrenu i premesti kako bi joj obezbedila maksimalnu udobnost. Pamćenje joj je sporo počelo da šalje signale ostalom delu mozga. Novi Eden. U Rami. Nazad u Sunčev sistem, prisećala se. Je li ovo samo san?

Ona konačno otvori oči. Nekoliko sekundi imala je problema da izoštri pogled. Posle izvesnog vremena prilika koja se nadvijala nad nju poprimi jasne obrise. Bila je to njena majka, odevena u bolničarsku uniformu!

"Gospođo Vejkfild", reče taj glas. "Vreme je da se probudite i pripremite za sastanak."

Za trenutak Nikol se nalazila u šoku. Gde je to bila? Šta njena majka radi ovde? A onda se setila. Roboti, pomisli. Majka je jedna od pet vrsti čovekolikih robota. Robot Anavi Tiaso je specijalista za zdravlje i telesnu kondiciju.

Robotska ruka pomogla je Nikol da se pridigne i sedne na svoj ležaj. Soba se nije promenila tokom dugog vremena koje je prespavala. "Gde smo mi?" upita Nikol dok se pripremala da siđe sa ležaja.

"Dovršili smo glavni profil usporavanja i ušli u vaš Sunčev sistem", odgovori kao katran crna Anavi Tiaso. "Ulazak na orbitu Marsa predviđen je za šest meseci."

Reklo bi se da su joj mišići izgledali normalno. Pre nego što je napustila Čvorište, Orao joj je rekao da odeljci za spavanje sadrže naročite elektronske komponente koje ne samo da će joj redovno vežbati mišiće i ostale biološke sisteme da bi preudupredile atrofiju, već će takođe nadzirati zdravlje svih vitalnih organa. Nikol siđe niz stepenice. Kada se spustila na pod, proteže se.

"Kako se osećate?" upita je robot. Bila je to Anavi Tiaso 017. Njen broj se jasno isticao na desnom ramenu uniforme.

"Nije loše", odgovori Nikol. "Nije loše", ponovila je dok je pogledom ispitivala robota. Ričard i ona videli su sve prototipove pre nego što su otišli iz Čvorišta, ali samo je Benita Garsija bila u "radnom stanju" tokom one dve nedelje pre nego što su otišli na spavanje. Svi ostali roboti iz Novog Edena napravljeni su i testirani za vreme dugog puta. Stvarno izgleda baš kao majka, razmišljala je Nikol, diveći se tvorevini nepoznatog ramanskog umetnika. Uneli su sve izmene u prototip koje sam tražila.

Iz daljine je začula korake koji su im se približavali. Nikol se okrenu. Prilazila im je druga Anavi Tiaso, takođe odevena u belu uniformu bolničarke. "Broj 009 je isto tako opunomoćena da pomogne u postupku inicijalizacije", reče robot Tiaso koja je stajala pored nje.

"Ko ju je opunomoćio?" upita Nikol, upinjući se da se seti razgovora sa Orlom o postupku buđenja.

"Programirani plan misije", odgovori 017. "Kada svi vi ljudi budete probuđeni i bodri, preuzimaćemo sva uputstva od vas."

Ričard se mnogo brže probudio, ali je prilično trapavo silazio niz kratke lestve. Bilo je neophodno da ga dve Tiaso pridrže da ne padne. Po izrazu lica moglo mu se razabrati koliko je radostan što vidi svoju ženu. Posle dugotrajnog zagrljaja i poljupca, promatrao je Nikol nekoliko sekundi. "Ne izgledaš ništa lošije od goreg", reče on u šali. "Sede u tvojoj kosi su se raširile, ali ima još zdravih ostrva crnog u izolovanim tačkama."

Nikol se nasmeši. Bilo je sjajno ponovo razgovarati sa Ričardom.

"Uz put", upita on trenutak kasnije, "koliko dugo smo proveli u ovim ludim kovčezima?"

Nikol sleže ramenima. "Ne znam", odgovori ona. "Još nisam pitala. Prva stvar koju sam uradila bila je da tebe probudim."

Ričard se okrete prema dva robota Tiaso. "Da li vi vrle dame znate koliko je prošlo otkako smo napustili Čvorište?"

"Spavali ste devetnaest godina putničkog vremena", odgovori Tiaso 009.

"Šta znači to putničko vreme?" upita Nikol.

Ričard se osmehnu. "To je relativistički izraz, draga. Vreme ništa ne znači ako nemaš referencijalni okvir. Unutar Rame prošlo je devetnaest godina, ali te godine odnose se samo..."

"Nemoj da se trudiš", prekide ga Nikol. "Nisam prespavala sve ovo vreme da bih se probudila zarad predavanja o relativnosti. Možeš to da mi objasniš i kasnije, za večerom. U međuvremenu, imamo važnija posla. Kojim redosledom treba da budimo decu?"

"Imam jedan drugi predlog", odgovor Ričard posle nekoliko trenutaka oklevanja. "Znam da žudiš da vidiš decu. Ja takođe žudim za tim. Ali zašto da ih ne pustimo da otpavaju još malo? To im sigurno neće nauditi... A ti i ja imamo toliko toga da razmotrimo. Možemo da započnemo pripreme za sastanak, da smislimo šta ćemo da učinimo u pogledu obrazovanja dece, možda čak i da odvojimo trenutak-dva da se ponovo bolje upoznamo..."

Nikola je uistinu bila nestrpljiva da porazgovara sa decom, ali je logički deo njene svesti shvatao da ima smisla u Ričardovom predlogu. Porodica je razvila tek rudimentaran plan o tome šta će se raditi kada se svi probude, prevashodno zbog toga što je u igri bilo previše neizvesnosti koje su onemogućavale određivanje tačnih uslova u kojima će se deca probuditi...

"U redu", reče Nikol posle dužeg razmišljanja. "sve dok sigurno znam da su svi kako treba..." Pogled joj je skrenuo prema prvoj Tiaso.

"Svi monitorski podaci govore da je svako od vaše dece preživelo razdoblje spavanja bez ikakvih značajnih nepravilnosti", reče biot.

Nikol se okrenu prema Ričardu i pažljivo se zagleda u njegovo lice. Malo je ostario, ali ne onoliko koliko je ona očekivala.

"Gde ti je brada?" bubnu ona iznenada, shvativši da mu je lice, začudo, sveže obrijano.

"Obrijale smo muškarce jutros dok su spavali", odgovori Tiaso 009. "Takođe smo ih potiššale i okupale - u skladu sa programiranim planom misije."

Muškarce? prođe Nikol kroz glavu. Za trenutak je osetila zbunjenost. Naravno, reče ona sebi. Bendži i Patrik su sada muškarci!

Uzela je Ričarda pod ruku i njih dvoje se brzim koracima uputiše prema Patrikovom ležaju. Lik koji je videla kroz prozorče beše neprepoznatljiv. Njen mali

Patrik nije više bio dečak. Njegove crte su se znatno izdužile, a zaobljena fizionomija iščezla. Nikol je ćutke promatrala svog sina više od jednog minuta.

"Njegov ekvivalentni uzrast iznosi šesnaest ili sedamnaest godina", reče Tiaso 017, reagujući na Nikolin upitan pogled. "Gospodin Bendžamin O'Tul ostaje godinu i po stariji. Naravno, ovi uzasti su samo približni. Kao što vam je O'rao objasnio pre vašeg odlaska iz Čvorišta, bili smo u stanju da unekoliko usporimo dejstvo ključnih enzima starenja kod svakog od vas - ali ne po istoj stopi kod svakog. Kada kažemo da je gospodin Patrik O'Tul sada star šesnaest ili sedamnaest godina, imamo u vidu pre svega njegov lični, unutrašnji biološki časovnik. Navedeni uzrast je neka vrsta preseka njegovog rasta, zrelosti i podsistema procesa starenja."

Nikol i Ričard su zastajali kod svakog ležaja i po nekoliko minuta promatrali svoju uspavanu decu. Nikol je više puta zavrtela glavom u neverici. "Gde su iščezle one moje bebe?" rekla je pošto je uvidela da je čak i malecka Eli izrasla u tinejdžerku tokom dugog putovanja.

"Znali smo da će se to dogoditi", primeti Ričard neosetljivim glasom, nimalo ne pomažući majci u Nikol da se izbori sa osećanjem gubitka koje je proživljavala.

"Jedno je znati to", reče Nikol. "Ali videti i iskusiti to, druga je stvar. Ovo nije slučaj tipične majke koja iznenada shvata da su joj dečaci i devojčice odrasli. Ono što se desilo našoj deci istinski je potresno. Njihov mentalni i društveni razvoj prekinut je za razdoblje jednako vremenu od deset ili dvanaest godina. Sada ćemo imati malu decu koja se kreću u telima odraslih ljudi. Kako možemo da ih pripremimo za susret sa drugim ljudima u roku od samo šest meseci?"

Nikol je bila obeshrabrena. Da li jedan njen deo nije verovao Orlu kada je ovaj opisao šta će se dogoditi sa njenom porodicom? Možda. Bio je to još jedan neverovatna događaj u životu koji se odavno nalazio izvan moći poimanja. Ali kao njihova majka, pomisli Nikol, imam toliko toga da uradim, a gotovo da uopšte nemam vremena. Zbog čega se nisam pripremila za sve ovo pre nego što smo krenuli iz Čvorišta?

I dok se Nikol borila sa snažnim nabojem osećanja izazvanim prizorom svoje naglo izrasle dece, Ričard je ćaskao sa dve Tiaso. One su lako odgovarale na sva njegova pitanja. Bio je pod jakim utiskom njihovih sposobnosti, kako fizičkih tako i mentalnih. "Da li svi vi imate takvo bogatstvo uskladišteno u memorijama?" zapitao je robote usred razgovora.

"Samo mi iz serije Tiaso raspoložemo detaljnim podacima o zdravstvenoj istoriji vaše porodice", odgovori 009. "Međutim, svi čovekoliki bioti imaju pristup širokom rasponu osnovnih podataka. Jedan deo tog znanja biće uklonjen posle prvog kontakta sa drugim ljudima. U tom času memorijska sredstva svih tipova biota biće delimično očišćena. Bilo koji događaj ili deo podataka koji pripada Orlu, Čvorištu, ili bilo kojoj situaciji koja se zbila pre nego što ste se vi probudili neće se zadržati u našoj bazi podataka pošto dođe do sastanka sa ostalim ljudskim bićima. Iz tog ranijeg razdoblja ostaće nam samo informacije o vašem ličnom zdravlju - a ti podaci biće uskladišteni u biotima iz serije Tiaso."

Nikol je upravo razmišljala o Čvorištu kada je robot izneo poslednju tvrdnju. "Jeste li još u kontaktu sa Orlom?" upita ona nenadano.

"Ne", odgovori ovog puta Tiaso 017. "Moglo bi se pretpostaviti da O'rao ili makar neki predstavnik inteligencije Čvorišta povremeno nadzire našu misiju, ali kada Rama

jednom napusti Hangar, obično prestaje svako komuniciranje. Vi, mi, Rama - mi smo samostalni sve dok se ne ispune ciljevi misije.

Keti je stajala ispred velikog ogledala i proučavala svoje nago telo. Čak i posle mesec dana ono joj je bilo sasvim novo. Volela je da se pipa. Posebno joj se dopadalo da prelazi prstima preko grudi i posmatra kako joj bradavice bubre kao odgovor na podsticanje. Keti je još više volela da se ovako igra noću kada je ležala sama ispod čaršava. Onda je mogla svuda da se trlja sve dok joj talasi žmaraca ne bi preplavili telo, a ona poželeva da zaplače od zadovoljstva.

Majka joj je objasnila taj fenomen, ali je izgledalo da joj ne prija kada je Keti pokrenula razgovor o tome drugi i treći put. "Masturbacija je veoma privatna stvar, dušo", rekla je Nikol tihim glasom jedne večeri pre obeda, "i o njoj se obično raspravlja, ukoliko se to uopšte čini, sa najprisnijim prijateljima."

Od Eli nije bilo vajde. Keti nikada nije primetila da njena sestra ispituje sebe; baš nijednom. Ona verovatno to i ne radi, pomisli Keti. A zasigurno ne želi da razgovara o tome.

"Jesi li završila tuširanje?" Keti je začula Elin glas iz susedne sobe. Svaka devojka je imala svoju sobu, ali su delile kupatilo.

"Jesam", povika Keti.

Eli uđe u kupatilo, delimično obavijena peškirom, i baci brz pogled na svoju sestru koja je potpuno gola stajala pred ogledalom. Mlađa devojka zausti da kaže nešto, ali onda promeni odluku i, odbacivši peškir, bodro uđe pod tuš.

Keti je posmatrala Eli kroz providna vrata. Najpre je odmerila Elinu telo, a zatim pogledala sebe u ogledalu upoređujući svaku anatomsku crtu. Keti se više dopadalo sopstveno lice i boja kože - ona je bila daleko najbeloputiji član porodice, ne računajući oca - ali Eli je imala lepši stas.

"Zbog čega imam tako dečaku figuru?" upita Keti Nikol jedne večeri pre dve nedelje pošto je završila čitanje kocke podataka koja je sadržavala neke veoma staromodne časopise.

"Ne mogu tačno da ti objasnim", odgovori Nikol, podigavši pogled sa onoga što je čitala. "Genetika je zadržavajuće složen predmet, mnogo složeniji nego što je Gregor Mendel prvobitno pomišljao."

Nikol se nasmeja samoj sebi, shvativši odmah da Keti ni u kom slučaju nije mogla da shvati ono što joj je upravo rekla. "Keti", produži ona u manje pedagoškom tonu, "svako dete jeste jedinstvena kombinacija osobina oba roditelja. Te osobine uskladištene su u molekulima zvanim geni. Postoje doslovce milijarde različitih načina na koje geni jednog para roditelja mogu da se izraze. Usled toga deca istih roditelja i nisu jednaka."

Keti nabra veđe. Očekivala je drugačiju vrstu odgovora. Nikol je u trenu shvatila. "Pored toga", dodade ona utešnim tonom, "tvoja figura uopšte se ne može nazvati dečakom. 'Atletska' bi bila mnogo prikladnija reč."

"U svakom slučaju", primeti Keti, pokazujući na sestru koja je predano učila u uglu porodične sobe, "izvesno je da ne izgledam kao Eli. Njeno telo je stvarno privlačno - grudi su joj već veće i zaobljenije od mojih."

Nikol se spontano nasmeja. "Eli odista ima zgodnu figuru", reče ona. "Ali i tvoja je jednako dobra - samo što je drugačija." Nikol se posle ovih reči vratila čitanju, smatrajući da je razgovor okončan.

"U onim starim časopisima nisam zapazila mnogo žena sa mojom figurom", nastavi Ketī posle kraćeg predaha. Držala je u ruci elektronsku beležnicu, ali Nikol više nije obraćala pažnju na nju. "Znaš, majko", reče joj tada kćer, "mislim da je Orao napravio neku vrstu greške u kontroli mog ležaja. Mislim da sam primila neke hormone koji su bili namenjeni Patriku ili Bendžiju."

"Ketī, dušo", uzvratī Nikol, shvativši konačno da joj je kćer opsednuta svojim telom, "sasvim je sigurno da si postala ličnost u skladu sa programom koji su tvoji geni dobili začecem. Ti si divna, inteligentna, mlada žena. Bila bi srećnija ako bi provodila vreme u razmišljanju o svojim brojnim izvanrednim svojstvima umesto što pronalaziš nesavršenosti i žudiš da budeš neka druga osoba."

Otkako su se probudili, mnogi njihovi razgovori nosili su isti pečat. Ketī se činilo da majka ne pokušava da je razume i da je sklona da joj drži predavanja i kritike. "U životu ima daleko važnijih stvari nego da se osećaš dobro", beše redovan refren koji je odzvanjao u Ketinim ušima. S druge strane, majčino hvaljenje Eli izgledalo joj je preterano. "Eli je tako dobar đak, iako je počela tako kasno. Eli je uvek spremna da pomogne i kada se to ne traži od nje, ili - što ne bi bila malo strpljivija sa Bendžijem, kao Eli?"

Najpre Simona, a sada Eli, reče Ketī samoj sebi dok je ležala naga u krevetu kasno jedne noći. Prethodno su se ona i njena mlađa sestra posvađale, a majka je ukorila samo nju. Nikada nisam imala priliku sa majkom. Mi smo naprosto suviše različite. Najbolje bi bilo da prekinem pokušaje.

Prsti su joj lutali telom, podstičući želju, i Ketī uzdahnu u očekivanju zadovoljstva. Barem, pomisli ona, ima nekih stvari u kojima mi majka nije potrebna.

"Ričarde", reče Nikol jedne večeri u krevetu kada su se nalazili svega šest nedelja od Marsa.

"Mmmmm", promumla on. Već je gotovo bio zaspao.

"Zabrinuta sam za Ketī", reče ona. "Zadovoljna sam kako ostala deca napreduju - posebno Bendži, Bog ga blagoslovio. Ali istinski sam zabrinuta za Ketī.

"Šta te tačno muči?" upita Ričard pridižući se na lakat.

"Njeni stavovi, uglavnom. Ketī je neverovatno egocentrična. Pored toga vrlo je plahovita i nestrpljiva sa ostalom decom, pa čak i s Patrikom koji je doslovce obožava. Stalno se prepire sa mnom, često kada su posredi potpune besmislice. I mislim da provodi previše vremena sama u svojoj sobi."

"Jednostavno joj je dosadno", odgovori Ričard. "Ne zaboravi, Nikol, ona je mlada žena u svojim ranim dvadesetim. Da je na Zemlji, izlazila bi sa momcima i sticala nezavisnost. Ovde zaista nema nikoga ko bi je za... A moraš da priznaš da se i mi ponekad prema njoj ophodimo kao da je dvanaestogodišnjakinja."

Nikol ne reče ništa. Ričard se naže i dotače joj ruku. "Oduvek smo znali da je Ketī najnapetija od sve dece. Na žalost, ona puno liči na mene."

"Ali ti makar kanališeš svoju energiju u radu na vrednim projektima", reče Nikol. "Ketī bi jednako mogla da bude destruktivna koliko i konstruktivna... Zaista, Ričarde,

volela bih kada bi porazgovarao sa njom. Inače, bojim se da ćemo imati grdних teškoća kada sretnemo druge ljude."

"Šta tražiš od mene da joj kažem?" odvrati Ričard posle kraćeg ćutanja. "Da život nije sazdan samo od uzbuđenja?... I zbog čega bi od nje tražio da se ne povlači u svoj izmaštani svet? Verovatno da je on zanimljiviji. Na nevolju, u sadašnjim okolnostima u Novom Edenu nema ničeg što bi moglo da zanima jednu mladu ženu."

"Nadala sam se da ćeš pokazati malo više razumevanja", uzvratil Nikol, pomalo povređena. "Potrebna mi je tvoja pomoć, Ričarde... a Ketil ima bolji odnos sa tobom."

Ričard je ponovo začuťao. "U redu", reče konačno nevoljnim tonom. Opružio se na leđa. "Povešću Ketil na skijanje na vodi sutra - ona to voli - i zatražiću da barem bude obzirnilja prema ostalim članovima porodice..."

"Vrlo dobro. Odlično", reče Ričard, čitajući materijal iz Patrikove beležnice. Isključio je aparat i pogledao sina koji je pomalo nervozno sedeo na stolici preko puta oca. "Brzo si savladao algebru", nastavi Ričard. Nema sumnje, nadaren si za matematiku. Do časa kada budemo imali i druge ljude u Novom Edenu, bićeš bezmalo spreman za univerzitetske kurseve - barem u matematici i fizici."

"Ali Majka kaže da još zaostajem u engleskom", uzvratil Patrik. "Misli da su mi sastavi na nivou malog deteta."

Nikol je prisluškivala ovaj razgovor, te došeta iz kuhinje. "Patrik, dušo, Garsija 041 veli da pisanje ne uzimaš ozbiljno. Znam da ne možeš da naučiš sve preko noći, ali ja ne želim da se osećaš nelagodno kada sretnemo druge ljude."

"Ali više volim matematiku i nauku", usprotivi se Patrik. "Naš robot Ajnštajn kaže da bi mogao da me još bolje uputi u matematiku za tri ili četiri nedelje - kada ne bi bilo toliko drugih predmeta koji moraju da se bubaju."

Ulazna vrata iznenada se otvoriše i Ketil i Eli uleteše unutra. Ketino lice bilo je ozareno i puno života. "Oprostite što kasnimo", reče ona, "ali imale smo veliki dan." Okrenula se prema Patriku. "Sama sam prevezla čamac preko Šekspirovog jezera. Ostavile smo Garsiju na obali."

Eli nije ni izbliza bila oduševljena kao njena sestra. U stvari, delovala je pomalo snužđeno. "Je li sve u redu, draga?" obrati joj se Nikol brižnim glasom, dok je Ketil častila ostatak porodice pričama o njihovoj pustolovini na jezeru.

Eli klimnu, ali ne reče ništa.

"Najuzbudljivije od svega", uzbuđeno je pričala Ketil, "bilo je presećanje naših vlastitih talasa pri punoj brzini. Bam-bam-bam - skakali smo od talasa do talasa. Povremeno mi se činilo da letimo."

"Ti čamci nisu igračke", primeti Nikol nekoliko trenutaka kasnije. Dala je znak svima da priđu stolu postavljenom za večeru. Bendži, koji je bio u kuhinji, štrpkajući salatu, poslednji sede za sto.

"Šta bi uradila da se čamac prevrnuo?" upita Nikol Ketil kada su svi posedali.

"Garsije bi nas spasile", odgovori Ketil kao iz topa. "Njih tri su nas posmatrale sa obale. Najposle, one i jesu tu zbog toga... Pored toga, nosile smo pojaseve za spasavanje, a ja ionako umem da plivam."

"Ali tvoja sestra ne ume", uzvratil Nikol brzo, sa prekorom u glasu. "A znaš vrlo dobro da bi bila užasnutu da se našla u jezeru."

Keti stade da se prepire, ali se Ričard umeša i promeni temu pre no što se sukob zaoštrio. Odista, u čitavoj porodici vladala je napetost. Rama je pre mesec dana ušao na orbitu oko Marsa, a još nije bilo nikakvog znaka da će kontingent sa Zemlje stići. Nikol je stalno zamišljala da će se njihov sastanak sa sunarodnicima-Zemljanima odigrati odmah po ulasku na Marsovu orbitu.

"Posle večere porodica je otišla u dvorište do Ričardove male opservatorije da gleda Mars. Opservatorija je imala pristup svim Raminim spoljašnjim senzorima (ali nijednom u unutrašnjosti izvan Novog Edena - Orao je bio krajnje nepopustljiv u tom pogledu za vreme rasprave o planu) i omogućavala je divotan teleskopski pogled na Crvenu planetu svakog marsovskog dana u određeno vreme. Bendži je posebno voleo ove opservatorijske seanse sa Ričardom. Ponosno je pokazivao vulkane u Tarzijskoj regiji, veliki kanjon zvan Valis Marineris i područje Krize gde je prvi svemirski brod "Viking" sleteo pre više od dvesta godina. Upravo se spremala prašinska oluja južno od stanice Mač, stožeru velike Marsovske kolonije koja je bila napuštena tokom grozničavih dana posle Velikog haosa. Ričard je procenio da bi prašina mogla da se raširi preko cele planete, budući da je baš sada bila sezona globalnih oluja.

"Šta će se dogoditi ako se Zemljani ne pojave?" zapita Keti za vreme jednog predaha u osmatranju Marsa. "I, majko, molim te da nam ovog puta daš neposredan odgovor. Najposle, mi više nismo deca."

Nikol pređe preko izazivačkog tona u Ketinom pitanju. "Ako se dobro sećam, osnovni plan nam nalaže da čekamo šest meseci ovde na Marsovoj orbiti", odgovori ona. "Ako u tom razdoblju ne dođe do sastanka, Rama će se uputiti ka Zemlji." Čutala je nekoliko sekundi. "Ni ja ni vaš otac ne znamo šta bi usledilo posle toga. Orao nam je rekao da ćemo, ako bilo kakav plan za nepredviđene okolnosti stupi u dejstvo, biti obavешteni na vreme, i to u meri koju je neophodno da znamo."

Više od minuta niko ništa nije progovarao dok se slika Marsa iz drugog ugla pomaljalo na džinovskom zidnom ekranu. "Gde je Zemlja?" upita najzad Bendži.

"To je ona planeta odmah iza Marsa, sledeća bliža Suncu", odgovori Ričard. "Sećaš se, pokazao sam ti je u rasporedu planeta na subrutini na mom kompjuteru."

"Nisam mislio na to", odgovori Bendži veoma polako. "Ja želim da vidim Zemlju."

Bio je to krajnje jednostavan zahtev. Ričardu nikad nije palo na pamet, iako je već bezbroj puta dovodio porodicu u opservatoriju, da bi decu mogla zanimati to jedva vidljivo plavo svetlo na noćnom nebu Marsa. "Sa ove razdaljine Zemlja nije posebno privlačna", reče Ričard, tražeći od svoje baze podataka da mu obezbedi odgovarajući senzorski izlaz. "U stvari, ona veoma liči na bilo koji svetli predmet, kao Sirijus, na primer."

Ričard nije bio u pravu. Kada je identifikovao Zemlju u određenom nebeskom sektoru, a zatim usredotočio sliku oko tog očito beznačajnog odbleska, sva deca su je gledala kao opčinjena.

To je njihova zavičajna planeta, sinu Nikol, iznenađenoj naglom promenom raspoloženja u sobi. Iako nikada nisu bila tamo. Slike Zemlje iz sećanja nahrupiše u njenu svest, te se i ona zagleda u sićušnu tačku u središtu ekrana. Postala je svesna duboke nostalgije unutar svog bića, žudnje da se vrati na tu blagoslovenu, okeansku planetu ispunjenu tolikim lepotama. Suze joj zacakliše u očima kada se približila svojoj deci i obavila ruke oko njih.

"Gdegod da idemo u ovoj bajoslovnoj Vasseljeni", reče ona tihim glasom, "sada i u budućnosti ta plava mrlja uvek će biti naš dom."

2.

Nai Buatong je ustala pred zoru. Još je bio mrak. Skliznula je u pamučnu haljinu bez rukava, zaustavila se nakratko da se pokloni svom ličnom Budi u porodičnoj "kapelici" do dnevne sobe, a onda je otvorila ulazna vrata ne uznemirivši nijednog drugog člana porodice. Letnji vazduh bio je blag. U povetarcu je mogla da oseti mirise cveća pomešane sa tajlandskim začinima - neko je u susedstvu već spremao doručak.

Njene sandale nisu proizvodile zvuke na mekoj zemljanoj ulici. Nai je hodala sporo, okrećući glavu sa desne na levu stranu, dok su joj oči upijale sve poznate senke koje će ubrzo postati samo sećanja. Moj poslednji dan, pomisli ona. Konačno je stigao.

Posle nekoliko minuta skrenula je desno na popločanu ulicu koja je vodila do malog lampanškog poslovnog centra. Povremeno bi minuo pokoji biciklista, ali jutro je bilo uglavnom mirno. Nijedna radnja još nije bila otvorena.

Dok je prilazila hramu, Nai je prošla pored dva budistička kaluđera, po jednog na obe strane puta. Obojica su bila odevena u uobičajenu šafransku odoru i nosila su velike metalne urne. Oni su tražili svoj doručak, baš kao što su radili svakodnevno širom Tajlanda, računajući na velikodušnost građana Lampana. Jedna žena se pomoli u do vratku prodavnice odmah ispred Nai i spusti malo hrane u kaluđerovu urnu. Nije bila izmenjena nijedna reč, a po izrazu kaluđerovog lica nije se moglo zaključiti da je svestan ovog darivanja.

Oni ništa ne poseduju, razmišljala je Nai. Čak ni odeću na svojim leđima. Pa ipak su srećni. Brzo je izrekla osnovno načelo: "Uzrok patnje je želja" - i prisetila se neverovatnog bogatstva porodice svog novog supruga u okrugu Higašijama na rubu Kjota u Japanu. Kendži kaže da njegova majka ima sve osim mira. To joj izmiče jer ne može da ga kupi.

Za trenutak, ova sećanja na veliku kuću Vetanabesa ispuni joj svest, zasenjujući sliku prostog tajlandskog druma po kome je hodala. Nai je bila očarana bogatstvom palate u Kjotu. Ali to nije bilo prijateljsko mesto za nju. Odmah je postalo očigledno da Kendžijevi roditelji gledaju na nju kao na uljeza, inferiornu strankinju koja se udala za njihovog sina bez njihovog blagoslova. Nisu oni bili neljubazni, već samo hladni. Secirali su je pitanjima o porodici i obrazovnju, pitanjima koja su postavljana sa bezosećajnom i logičkom preciznošću. Kendži je kasnije utešio Nai, podvlačeći da njegova porodica neće biti sa njima na Marsu.

Zaustavila se u lampanškoj ulici i uputila pogled prema hramu kraljice Čamatevi. Bilo je to Naino omiljeno mesto u gradu, verovatno najomiljenije mesto na čitavom Tajlandu. Delovi hrama bili su stari hiljadu pet stotina godina; njegovi čutljivi kameni stražari videli su istoriju toliko drugačiju od sadašnjosti kao da se ona događala na nekoj drugoj planeti.

Nai pređe ulicu i stade u dvorištu tik unutar hramskih zidova. Jutro je bilo neobično bistro. Odmah iznad najvišeg čedija starog tajlandskog hrama jak zrak svetlosti sinu u tamnom jutarnjem nebu. Nai shvati da je to svetlo Mars, njeno sledeće odredište. Kontrapunkt beše savršen. Za svih dvadeset šest godina svog života (sa izuzetkom četiri

godine koje je provela na univerzitetu Čiang Mai) ovaj grad Lampan bio je njen dom. U roku od šest nedelja naći će se na palubi divovskog svemirskog broda koji će je odneti do njenih životnih prostora u sledećih pet godina, u svemirsku koloniju na crvenoj planeti.

Nai sede u lotosov položaj u uglu dvorišta i upilji se u to svetlo na nebu. Kakvo uklapanje, pomisli ona, da me Mars ovog jutra posmatra. Započela je ritmičko disanje koje je bilo uvod u njenu jutarnju meditaciju. Ali dok se pripremala za mir i spokoj koji su je obično pripremali za predstojeći dan, Nai u sebi prepoznade mnoga moćna i nerazrešena osećanja.

Najpre moram da promislim, reče u sebi Nai, odlučujući da privremeno odloži početak meditacije, o ovom mom poslednjem danu kod kuće. Moram da sklopim mir sa događajima koji su potpuno promenili moj život.

Jedanaest meseci ranije Nai Buatong sedela je na istovetnom mestu, sa svojim lekcijama francuskog i engleskog u kockama uredno spakovanim u putnoj torbi. Nameravala je da pripremi gradivo za nastupajuću školsku godinu, uverena da će biti zanimljivija i energičnija kao učitelj jezika u srednjoj školi.

Pre nego što je započela da razrađuje plan predavanja tog sudbonosnog dana prethodne godine, Nai je pročitala dnevne novine iz Čiang Maia. Umetnuvši kocku u čitač, brzo je preletala pogledom preko stranica, čitajući jedva nešto više od naslova. Na poslednjoj stranici jedno obaveštenje, napisano na engleskom, privuklo joj je pažnju.

DOKTORI, BOLNIČARKE, NASTAVNICI, RATARI!

Da li ste pustolovnog duha, da li govorite više jezika, da li ste zdravi?

Međunarodna svemirska agencija (MSA) priprema veliku ekspediciju za rekolonizaciju Marsa. Izuzetni pojedinci navedenih zanimanja traže se za petogodišnji angažman u koloniji. Razgovori sa kandidatima održaće se u Čiang Maiu, 23. avgusta 2244. Plata i povlastice izvanredni. Molbe se mogu podneti preko Tai Telepošte, na broj 462-62-4930.

Kada je podnela molbu MSA-i, Nai nije mislila da su joj izgledi naročito veliki. Bila je maltene uverena da neće proći prvo sito i da se stoga neće kvalifikovati za razgovor. Nai je bila zaista iznenađena kada je u svom elektronskom poštanskom sandučetu zatekla obaveštenje da je ipak odabrana za razgovor. U obaveštenju je, takođe, stajalo da bi ona, u skladu sa procedurom, trebalo da postavi eventualna pitanja lične prirode, i to najpre poštom, pre razgovora. MSA je naglasila da oni žele da razgovaraju samo sa onim kandidatima koji nameravaju da bez posebnih uslova prihvate ponudu za rad i boravak u koloniji na Marsu ukoliko takve bude.

Nai je posredstvom telepošte poslala samo jedno pitanje. Da li bi značajan deo plate za vreme njenog rada na Marsu mogao da se uplaćuje na račun zemaljske banke? Dodala je još da je to bitan preduslov za njeno prihvatanje.

Posle deset dana stiglo je naredno obaveštenje. Bilo je vrlo sažeto. Da, stajalo je u toj poruci, deo njene zarade može se redovno slati u banku na Zemlji. Međutim, pisalo je dalje, Nai bi morala da bude potpuno određena u pogledu razdeobe tog novca - kakvu god odluku kolonista donese o tome, ona se ne može menjati pošto napusti Zemlju.

Budući da su troškovi života u Lampanu bili niski, plata koju je MSA nudio za mesto učitelja jezika u koloniji na Marsu bila je bezmalo dvostruko veća od svote

neophodne za podmirivanje troškova života njene celokupne porodice. Mlada žena bila je opterećena bremenom odgovornosti. Ona je jedina zarađivala u petočlanoj porodici koju su sačinjavali njen otac invalid, majka i dve mlađe sestre.

Detinjstvo joj je bilo tegobno, ali njena porodica je uspela da preživljava tek nešto iznad granice siromaštva. Za vreme Naine poslednje godine na univerzitetu, međutim, snašla ih je nesreća. Prvo joj je otac doživeo moždani udar. Zatim je majka, koja nije imala nikakvog smisla za biznis, zanemarila savete porodice i prijatelje i pokušala samostalno da održi malu prodavnicu rukotvorina. U roku od godinu dana porodica je izgubila sve i Nai je bila primorana ne samo da upotrebi svoju ličnu uštedevinu ne bi li obezbedila hranu i odeću za svoju porodicu, već i da napusti san o prevodilačkom poslu u velikoj izdavačkoj kući u Bangkoku.

Nai je predavala u školi tokom nedelje i radila kao turistički vodič preko vikenda. U subotu pre razgovora kod MSA Nai je vodila jednu grupu u Čiang Mai, trideset kilometara od svoje kuće. U njenoj grupi bilo je više Japanaca, među kojima se nalazio i jedan zgodan, pametan, mlad čovek u svojim ranim tridesetim godinama, koji je govorio engleski praktično bez akcenta. Ime mu je bilo Kendži Vatanabe. Veoma pažljivo je pratio sve što bi Nai rekla, postavljajući uvek inteligentna pitanja, i pri tom bio veoma ljubazan.

Pri kraju obilaska svetih budističkih mesta u području Čiang Maia grupa se povezla kablovskim kolima do planine Doi Sutep da poseti čuveni budistički hram na njenom vrhu. Većina turista bila je iscrpljena od celodnevne šetnje, ali ne i Kendži Vatanabe. Čovek je najpre navaljivao da se popnu dugačkim zmajevim stepeništem, poput budističkih hodočasnika, umesto da koriste žičaru od kablovskih kola do vrha. Zatim je postavljao pitanje za pitanjem dok je Tai objašnjavala divnu priču o osnivanju hrama. Konačno, kada su se spustili i Nai sela sama da popije čaj u prelepom restoranu u podnožju planine, Kendži se odvojio od ostalih turista u prodavnici suvenira i prišao njenom stolu.

"Kaw tode krap", reče on na izvrsnom tajlandskom, iznenadivši gospođicu Buatong, "mogu li da sednem? Imao bih još nekoliko pitanja."

"Khun pode pasa thai dai mai ka?" upita Nai još u šoku.

"Pohm kao jai pasa thai dai nitnoi", odgovori on, dajući joj do znanja da malo zna tajlandski jezik. "A vi? Anata wa nihon go hanashimasu ka?"

Nai odmahnu glavom. "Nihon go hanashimasen", osmehnu se ona. "Samo engleski, francuski i tai. Iako ponekad mogu da razumem običan japanski ako se govori voma polako."

"Bio sam očaran", reče Kendži na engleskom, pošto je seo prekoputa Nai, "muralima koji prikazuju osnivanje hrama na Doi Sutepu. Divno je to predanje - mešavina istorije i misticizma - ali kao istoričara zanimaju me dve stvari. Prvo, nije li taj časni kaluđer sa Sri Lanke znao, iz nekih religijskih izvora izvan kraljevstva Lane, da se u obližnjoj napuštenoj pagodi nalazi budistička relikvija? Čini mi se neverovatno da bi inače izlagao svoj ugled velikom riziku. I, drugo, deluje mi previše savršeno, suviše kao da život oponaša umetnost, da se taj beli slon koji je nosio relikviju slučajno popeo na Doi Sutep, a onda iščeznuo baš kada je dosegao vrh. Postoje li neki nebudistički izvori iz petnaestog veka koji podupiru tu priču?"

Nai je netremično posmatrala znatiželjnog gospodina Vatanabea nekoliko sekundi pre nego što je odgovorila.

"Gospodine", reče ona sa blagim osmehom, "u ove dve godine koliko vodim grupe po budističkim znamenitostima u ovom području niko mi nikad nije postavio nijedno od tih pitanja. Ja sama, dabome, ne znam odgovor na njih, ali ako ste zainteresovani, mogu vam dati ime profesora na univerzitetu u Čiang Maiu koji je izuzetno dobro upoznat sa budističkom istorijom kraljevstva Lan-na. On je stručnjak za čitavo to razdoblje, počev od kralja Mengraia...

Njihov razgovor prekinulo je obaveštenje da su kablovska kola spremna da prevezu putnike natrag u grad. Nai ustade sa sedišta, izvinjavajući se. Kendži se pridruži ostatku grupe. Dok ga je Nai posmatrala iz daljine, intenzitet njegovih očiju urezivao joj se u sećanje. Bile su neverovatne, razmišljala je. Nikada nisam videla tako jasne oči i tako pune radoznalosti.

Videla je te oči ponovo sledećeg ponedeljka ujutro kada je otišla u hotel Dusit Tani u Čiang Maiu na zakazani razgovor. Bila je zgranuta kada je ugledala Kendžija koji je sedeo iza stola sa službenim ambblemom MSA na košulji. Nai je bila potpuno pometena. "Nisam video vaša dokumenta pre subote, inače bih išao sa drugom turističkom grupom."

Na kraju je razgovor prošao glatko. Kendži je bio pun hvale kako za njene izuzetne univerzitetske ocene, tako i za njen dobrovoljni rad u sirotištima u Lampanu i Čanga Maiu. Nai je pošteno priznala da nije uvek osećala "neodoljivu želju" za putovanjem po svemiru, ali budući da je u osnovi bila "pustolov po prirodi" i da bi joj taj položaj u MSA omogućio da se pobrine za izdržavanje porodice, priložila je molbu za posao na Marsu.

Pri kraju razgovora nastao je prekid. "Je li to sve?" upita Nai ljupko, ustajući sa stolice.

"Još jednu stvar, molim vas", reče Kendži Vatanabe, odjednom nekako nezgrapno. "Ovaj... da li dobro tumačite snove."

Nai se nasmeši i ponovo sede. "Da čujemo", reče ona.

Kendži duboko udahnu. "U subotu uveče sanjao sam da sam u džungli, negde u podnožju Doi Sutepa. Znam da sam bio tamo zato što sam mogao da vidim zlatni čedim na vrhu svog snovidnog polja. Jurio sam između drveća, pokušavajući da pronađem put, kada sam se suočio sa ogromnim pitonom koji je sedeo na širokoj grani pored moje glave.

'Gde si se uputio', upita me piton.

'Tražim svoju devojku', odgovorih.

'Ona je na vrhu ove planine', reče piton.

Istrčao sam iz džungle na sunčevu svetlost i pogledao prema vrhu Doi Sutepa. Tamo je stajala Keiko, ljubav iz mojih dečaćkih dana, i mahala mi. Okrenuo sam se i potražio pogledom pitona.

'Pogledaj ponovo', reče on.

Kada sam drugi put pogledao prema vrhu planine, lice one žene se promenilo. To više nije bila Keiko - to ste bili vi koji ste mi mahali sa vrha Doi Sutepa".

Kendži je ćutao nekoliko sekundi. "Nikada nisam imao tako neobičan ili živ san. Pomislio sam da biste vi možda..."

Dok je Kendži kazivao svoju priču, Nai je stezalo nešto u guši. Znala je kako će izgledati završnica - da će ona, Nai Buatong, biti žena koja maše sa vrha planine - pre nego što je on završio pripovedanje. Nai se naže napred u stolici. "Gospodine Vatanabe", reče ona polako. "Nadam se da vas ovo što ću sada reći neće uvrediti ni na koji način..."

Nai je pričekala nekoliko sekundi. "Imamo jednu čuvenu tajlandsku poslovicu", reče ona najzad, izbegavajući njegov pogled, "koja glasi da ste, kada vam se zmija obrati u snu, pronašli muškarca ili ženu sa kojim (ili kojom) ćete se venčati."

Posle šest nedelja primila sam obaveštenje, prisetila se Nai. I dalje je sedela u dvorištu pored hrama kraljice Čamatevi u Lampanu. Paket materijala iz MSA stigao je posle tri dana. Zajedno sa cvećem od Kendžija.

Kendži se lično pojavio u Lampanu narednog vikenda. "Oprostite što nisam nazvao ili se najavio na drugi način", izvinio se, "ali naprosto nije imalo smisla da insistiram na našem odnosu dok ne budem siguran da i vi idete na Mars."

Zaprosio ju je u nedelju po podne i Nai je brzo pristala. Venčali su se u Kjotu tri meseca kasnije. Vatanabesi su galantno platili put za Naine dve sestre i još tri tajlandske prijateljice do Japana kako bi prisustvovala venčanju. Njena majka, na žalost, nije mogla da pođe jer nije imao ko drugi da se brine o Nainom ocu.

Pošto je brižljivo razmotrila nedavne promene u svom životu, Nai je konačno bila spremna da započne sa meditiranjem. Trideset minuta kasnije bila je sasvim vedra, srećna i puna očekivanja u pogledu nepoznatog života koji joj je predstojao. Sunce se u međuvremenu diglo i sada je bilo i drugih ljudi oko hrama. Lagano je obišla hram, trudeći se da uživa u poslednjim trenucima u svom zavičajnom selu.

Unutar glavnog viharna, pošto je ponudila i zapalila mirisni štapić pred oltarom, Nai je pažljivo osmotrila ploče sa slikama na zidovima koje su kazivale životnu priču o kraljici Čamatevi, njenoj jedinoj junakinji još od ranog detinjstva. U sedamnaestom veku mnoga plemena u području Lampana imala su različite kulture i često se nalazila u međusobnim ratovima. Sve što su imali zajedničko u toj epohi bilo je jedno predanje, jedan mit koji je govorio da će mlada kraljica doći sa juga, "na leđima ogromnih slonova" i ujediniti raznolika plemena u kraljevstvo Haripunčai.

Čamatevi je imala samo dvadeset tri godine kada ju je jedan stari vrač predstavio nekim izaslanicima sa severa kao buduću kraljicu Haripunčaia. Ona je bila mlada i prelepa princeza Mona, kmerskog naroda koji će kasnije sagraditi Angkor Vat. Čamatevi je, takođe, bila izuzetno inteligentna, rečju retka žena svoje ere i veoma omiljena na kraljevskom dvoru.

Moni su otuda bili zaprepašćeni kada je ona objavila da napušta život dokolice i obilja i kreće na sever, na mukotrpno šestomesečno putovanje preko sedam stotina kilometara planina, džungli i močvara. Kada je Čamatevi sa svojom svitom "na leđima ogromnih slonova" stigla u zelenu dolinu u kojoj leži Lampan, njeni budućí podanici smesta su se manuli svojih lokalnih ratova i postavili lepu mladu kraljicu na tron. Vladala je pedeset godina u mudrosti i pravdi, podižući svoje kraljevstvo iz poptunog mraka u razdoblje društvenog napretka i procvata umetnosti.

Kada joj je bilo sedamdeset godina, Čamatevi je napustila presto, razdelivši svoje kraljevstvo na dva dela, s tim što je svakim delom vladao po jedan od njenih blizanaca. Kraljica je potom obznanila da će ostatak života posvetiti Bogu. Ušla je u budistički

manastir i lišila se svega što je posedovala. Živela je jednostavnim, pobožnim životom u manastiru sve do svoje smrti u 99. godini. Tada se okončalo i zlatno doba Haripunčai.

Na poslednjoj ploči u hramu prikazano je kako jednu asketsku i smežuranu ženu veličanstvena kočija odnosi u nirvanu. Jedna mlađa kraljica Čamatevi, koja zrači lepotom pored svog Bude, sedi iznad kočija u divoti nebesa. Nai Buatong Vatanabe, budući žitelj Marsa, klekla je u lampanškom hramu u Tajlandu i ponudila nemu molitvu duhu svoje junakinje iz daleke prošlosti.

Draga Čamatevi, reče ona. Pazila si me ovih dvadeset šest godina. Sada se spremam da krenem na jedno nepoznato mesto, baš kao što si i ti učinila kada si došla na sever da otkriješ Haripunčai. Vodi me svojom mudrošću i pronicljivošću sada kada krećem u taj novi i divan svet.

3.

Jukiko je nosila crnu svilenu košulju, bele pantalone i crno-belu beretku. Prešla je preko dnevne sobe da bi porazgovarala sa svojim bratom. "Volela bih da i ti pođeš, Kendži", reče ona. "Biće to najveća demonstracija za mir koju je svet ikada video."

Kendži se osmehnu mlađoj sestri. "Voleo bih i ja, Juki", odgovori on. "Ali imam još samo dva dana pre polaska i želim da provedem to vreme sa majkom i ocem."

Njihova majka ušla je u sobu sa suprotne strane. Delovala je užurbano, kao i obično, i nosila je veliki kofer. "Sada je sve uredno spakovano", reče ona. "Ali ja još želim da ti promeniš odluku. Hirošima će biti prava ludnica. Asahi Šimbun kaže da očekuju milion posetilaca, od kojih je polovina iz inostranstva."

"Hvala ti, majko", reče Jukiko, preuzimajući kofer. "Kao što znaš, Satoko i ja bićemo u hotelu 'Princ' u Hirošimi. Nemoj da brineš. Javljaćemo se svakog jutra pre nego što aktivnosti započnu. Vraćam se kući u ponedeljak po podne."

Mlada žena otvori kofer i poseže u zaseban odeljak odakle izvadi dijamantsku narukvicu i prsten sa safirom. Stavila je oba nakita na ruku. "Ne misliš li da bi trebalo da ostaviš te stvari kod kuće?" dosađivala joj je majka. "Ne zaboravi, tamo će biti svi ti stranci. Tvoj nakit bi mogao da bude preveliko iskušenje za njih."

Jukiko se nasmeja na neobuzdan način koji je Kendži obožavao. "Majko", reče ona, "ti si takva zadušna baba. Jedino o čemu stalno razmišljaš jesu rdave stvari koje bi mogle da se dogode... Idem u Hirošimu zbog komemorativne proslave povodom tristote godišnjice bacanja prve atomske bombe. Tamo će biti naš premijer, kao i tri stotine članova Centralnog saveta SAV-a. Mnogi od najpoznatijih svetskih muzičara izvodiće program u večernjim časovima. Biće to ono što otac naziva obogaćujućim iskustvom - a sve o čemu ti razmišljaš jeste da će mi neko ukrasti nakit."

"U vreme moje mladosti bilo bi nečuveno da dve devojke koje još nisu završile univerzitet putuju same po Japanu bez pratnje..."

"Majko, o tome smo već razgovarale", prekide je Jukiko. "Meni su gotovo dvadeset dve godine. Sledeće godine, kada završim studije, otići ću od kuće da živim sama, možda čak i u drugu zemlju. Nisam više dete. A Satoko i ja smo savršeno sposobne da brinemo jedna o drugoj."

Jukiko pogleda na svoj časovnik. "Sada moram da pođem", reče ona. "Verovatno me već čeka na podzemnoj stanici."

Ljupko je prišla majci i udelila joj ovlašan poljubac. Zatim je podelila duži zagrljaj sa bratom.

"Budi dobro, ani-san", prošaputa mu u uvo. "Čuvaj sebe i svoju divnu ženu na Marsu. Svi smo veoma ponosni na tebe."

Kendži nikada nije naročito dobro upoznao svoju sestru. Bio je, konačno, skoro dvanaest godina stariji od nje. Juki je imala samo četiri godine kada je gospodin Vatanabe naimenovan za predsednika Američkog odeljenja Međunarodne robotike. Porodica se preselila peko Pacifka u predgrađe San Franciska. U to vreme Kendži nije poklanjao mnogo pažnje svojoj mlađoj sestri. U Kaliforniji ga je mnogo više zanimao njegov novi život, posebno pošto se upisao na univerzitet UCLA.

Stariji Vatanabesi i Jukiko vratili su se u Japan 2232. godine, ostavljajući Kendžija kao studenta druge godine na univerzitetu. Od tada je imao veoma malo dodira sa Jukiko. Tokom godišnjih poseta domu u Kjotu Kendži je uvek nameravao da provede malo vremena nasamo sa Jukiko, ali to se nikada nije dogodilo. Ili je ona bila odveć duboko zagnjuren u svoj život, ili bi im roditelji zakazali previše društvenih obaveza, ili sam Kendži nije imao dovoljno vremena.

Kendži je osećao neodređenu žalost dok je stajao u vratima i posmatrao kako Jukiko nestaje u daljini. Napuštam ovu planetu, pomisli on, a ipak nikada nisam našao vremena da se dobro upoznam sa rođenom sestrom.

Gospođa Vatanabe brbljala je jednolično iza njega, pričajući o tome kako joj je život bio promašaj jer nijedno od njene dece nema poštovanja prema njoj, te da još i odlaze. Sada će i njen jedini sin, koji se oženio Tajlandankom samo da bi ih nasekirao, otići na Mars i ona ga neće videti više od pet godina. Što se srednje kćeri tiče, ona i njen muž bankar barem su joj podarili dva unučeta, ali ta deca su bila jednako tupa i dosadna kao i njihovi roditelji...

"Kako je Fumiko?" prekide Kendži majku. "Da li ću imati priliku da vidim nju i svoje nećake pre nego što odem?"

"Dolaze sutra uveče iz Koebe na večeru", odgovori majka. "Iako uopšte ne znam šta da im spremim za jelo... Da li si znao da Tacuo i Fumiko čak nisu naučili decu da jedu štapićima? Možeš li to da zamisliš? Jedno japansko dete koje ne zna da koristi štapiće za jelo? Zar ništa nije sveto? Žrtvovali smo svoj identitet da bismo se obogatili. Govorila sam tvom ocu..."

Kendži se izvinio i pobeo od majčinog svađalačkog monologa, potraživši utočište u očevoj radnoj sobi. Uramljene fotografije visile su postrojene na zidu te sobe - arhiva ličnog i profesionalnog života jednog uspešnog čoveka. Za dve od tih slika Kendžija su vezivala posebne uspomene. Na jednoj od tih fotografija on i njegov otac držali su veliki trofej koji je lokalni klub dodelio pobednicima u godišnjem turniru u golfu za kombinaciju otac-sin. Na drugoj ozareni gopodin Vatanabe predavao je veliku medalju svom sinu kada je Kendži odneo prvu nagradu u takmičenju pitomaca svih srednjih škola Kjotoa.

Ono što je Kendži zaboravio dok nije ponovo video fotografije bilo je da je Tošio Nakamura, sin najboljeg prijatelja i poslovnog partnera njegovog oca, zauzeo drugo mesta u oba takmičenja. Na obe slike mladi Nakamura, gotovo za glavu viši od Kendžija, imao je napet, ljutito namršten izraz lica.

Bilo je to znatno pre svih njegovih problema, pomisli Kendži. Sećao se naslova, "Funkcioner iz Osake uhapšen", koji se pre četiri godine najavili optužnicu protiv Tošio Nakamure. U članku ispod ovog naslova stajalo je da je gospodin Nakamura, koji je u to vreme već bio potpredsednik hotelske grupe Tomazava, osumnjičen za veoma ozbiljne presteupe, počev od podmićivanja, preko podvođenja, do učešća u trgovini ljudskim robljem. U roku od četiri meseca Nakamura je osuđen i poslat na nekoliko godina u zatvor. Kendži je bio zapanjen. Šta se to, do đavola, dogodilo sa Nakamurom? pitao se mnogo puta tokom poslednjih godina.

Sećajući se svog takmaca iz mladićkih dana, osetio je snažno žaljenje za Keiko Murosavom, Nakamurinom ženom, prema kojoj je i Kendži gajio posebnu naklonost kada mu je bilo šesnaest godina u Kjotu. Kendži i Nakamura su se, zapravo, nadmetali za Keikinu ljubav bezmalo godinu dana. Kada je Keiko naposljetku jasno stavila do znanja da joj je se Kendži više sviđa, mladi Nakamura je pobesneo. Čak je jednog jutra presreo Kendžija u blizini hrama Rioandži i fizički mu zapretio.

Mogao sam da se oženim Keikom, pomisli Kendži, da sam ostao u Japanu. Odlutao je pogledom kroz prozor u vrt obrastao u mahovinu. Napolju je padala kiša. Odjednom mu je iskrslo izuzetno oštro sećanja na jedan kišni dan u vreme njegove mladosti.

Kendži je odmah otišao do njene kuće čim mu je otac saopštio vest. Šopenov koncert dopro mu je do ušiju čim je skrenuo u ulicu koja je vodila do njene kuće. Vrata je otvorila gospođa Murosava i osorno mu se obratila: "Keiko sada vežba, neće biti gotova još jedan sat."

"Molim vas, gospođo Murosava", zavapi šesnaestogodišnjak, "vrlo je važno."

Njena majka se spremala da zatvori vrata kada je Keiko ugledala Kendžija kroz prozor. Prestala je da svira i dojurila. Njen zračeci osmeh slao je talase radosti mladom čoveku. "Zdravo, Kendži", reče ona. "Šta ima novo?"

"Nešto veoma važno", odgovori on tajanstveno. "Možeš li da izideš da se malo prošetamo?"

Gospođa Murosava je gundala nešto o predstojećem resitalu, ali ju je Keiko ubedila da može sebi da dozvoli da preskoči jedan dan vežbanja. Devojka je zgrabila kišobran i pridružila se Kendžiju ispred kuće. Čim su se našli van vidokruga njene kuće, uzela ga je pod ruku kao što je uvek činila kada su šetali zajedno.

"Pa, dobri moj prijatelju", reče Keiko dok su sledili uobičajeni puteljak prema brdima iza njihovog okruga Kjotoa. "Šta je to što je tako veoma važno?"

"Ne želim da ti kažem sada", odgovori Kendži. "Ne ovde, u svakom slučaju. Sačekaću dok ne dođemo na pravo mesto."

Kendži i Keiko su se smejali i nevezano razgovarali idući ka Filozofovom šetalištu, jednoj lepoj stazi koja je krivudala nekoliko kilometara duž podnožja Istočnih brda. Stazu je proslavio Nišida Kitaro, filozof iz dvadesetog veka, koji je, prema pričama, šetao ovuda svakog jutra. Vodila je pored najpoznatijih znamenitosti Kjota, uključujući tu Ginkakuji (Srebrni paviljon) i Kendžiju lično najdraži stari budistički hram zvan Honen-In.

Pozadi i bočno od Honen-Ina ležalo je malo groblje sa oko sedamdeset ili osamdeset nadgrobnih ploča. Ranije te godine Kendži i Keiko su, istražujući za svoj račun, otkrili da su u groblju sahranjeni zemni ostaci nekih od najistaknutijih građana

Kjota u dvadesetom veku, uključujući i proslavljenog romanopisca Juničiro Tanizakija i doktora-pesnika Ivao Macua. Posle ovog otkrića, Kendži i Keiko su se redovno sretali na groblju. Jednom, pošto su oboje pročitali Sestre Makioka, Tanizakijevo remek-delo o životu u Osaki u tridesetim godinama dvadesetog veka, veselo su raspavljali duže od sat - sedeći pokraj pišćeve nadgrobne ploče - o tome na koju od sestara Keiko više liči.

Tog dana, kada je gospodin Vatanabe obavestio Kendžija da se porodica seli u Ameriku, kiša je već počela da pada pre nego što su Kendži i Keiko stigli do Honen-Ina. Tamo je Kendži skrenuo desno na malu stazu koja je vodila ka jednoj staroj kapiji sa krovom od ispletene trske. Kao što je Keiko očekivala, nisu ušli u hram, već se se umesto toga popeli stepenicama koje su vodile ka groblju. Ali Kendži se nije zaustavio kod Tanizakijevog groba. Popeo se još više, do jednog drugog groba.

"Ovde je sahranjen dr Ivao Macuo", reče Kendži, vadeći elektronsku beležnicu. "Pročitaćemo jednu njegovu pesmu."

Keiko sede pored prijatelja. Njih dvoje su se gnezдили ispod njenog kišobrana dok je Kendži čitao tri pesme. "Imam još jednu, poslednju", reče tada Kendži, "posebnu haiku iz pera našeg prijatelja dr Macua."

Jednog dana u mesecu junu,
posle osvežavajuće porcije sladoleda
poželeli smo jedno drugom rastanak.

Nekoliko sekundi sedeli su ćutke pošto je Kendži odrecitovao haiku iz glave po drugi put. Keiko se uznemiri, pa čak malo i uplaši kada je videla da ozbiljan izraz na Kendžijevom licu ne kopni. "Ta pesma govori o rastanku", reče ona blagim glasom. "Da li mi to govoriš da..."

"Ne mojim izborom, Keiko", prekide je Kendži. "Otac je dobio posao u Americi." Oklevao je nekoliko trenutaka. "Selimo se sledećeg meseca."

Kendži nikada nije video tako nesrećan izraz na Keikinom lepom licu. Kada je podigla oči prema njemu, one su bile užasno tužne i njemu se učini da će mu srce pući. Čvrsto ju je zagrljio na popodnevnoj kiši i oboje su zatim dugo plakali. Zakleo se tada da će voleti samo nju zauvek.

4.

Mlađa kelnerica, u svetloplavom kimonu sa staromodnim obijem, povuče natrag klizeći paravan i uđe u sobu. Nosila je poslužavnik sa pivom i sakeom.

"Osake onegai shimasu", reče Kendžijev otac ljubazno, uzdižući šolju dok mu je devojka sipala sake.

Kendži otpi gutljaj hladnog piva. Starija kelnerica se sada vratila, bešumno noseći mali tanjir sa predjelom. U sredini se nalazila neka vrsta školjke u lakom sosu, ali Kendži nije mogao da prepozna ni jedno ni drugo. U poslednjih sedamnaest godina otkako je napustio Kjoto nije imao više od nekoliko ovih kaiseki obeda.

"Campai", reče Kendži, kucnuvši svoju čašu sa pivom sa očevom šoljom ispunjenom sakeom. "Hvala ti, oče. Počasćen sam što večeram ovde sa tobom."

Kičo je bio najpoznatiji restoran u oblasti Kansai, a možda i u celom Japanu. Bio je, takođe, zastrašujuće skup, jer je u potpunosti očuvao tradiciju ličnog usluživanja, privatnih trpezarija i sezonskih jela od sastojaka isključivo najvišeg kvaliteta. Svako jelo bilo je naslađivanje za oči, ali i za nepca. Kada je gospodin Vatanabe obavestio sina da će zajedno poći na večeru, i to samo njih dvojica, Kendžiju nije palo na pamet da bi mogli da odu u Kičo.

Razgovarali su o ekspediciji na Mars. "Koliko još ima Japanaca među kolonistima?" upita gospodin Vatanabe.

"Prilično", odgovori Kendži. "Gotovo tri stotine, ako se dobro sećam. Bilo je mnogo molbi ljudi vrhunskih kvaliteta iz Japana. Samo Amerika ima veći kontingent ljudi."

"Da li lično znaš bilo kog od ostalih Japanaca?"

"Dvoje ili troje. Jasuko Horikava bila je nakratko u mom razredu srednje škole u Kjotou. Možda je se sećaš. Vrlo, vrlo pametna. Istureni zubi, debele naočari. Ona je, ili je bila, bolje reći, hemičar u Dai-Niponu."

Gospodin Vatanabe se osmehnu. "Mislim da je se sećam", reče on. "Da li je došla u našu kuću one večeri kada je Keiko svirala klavir?"

"Da, mislim da jeste", reče Kendži kao iz topa. Nasmejao se. "Ali teško da ičega drugog mogu da se setim od te večeri izuzev Keiko."

Gospodin Vatanabe iskapi šolju sakea. Mlađa poslužiteljka, koja je nenametljivo klečala u uglu "tatami mat" sobe, priđe stolu da napuni čašu. "Kendži, zabrinut sam zbog kriminalaca", reče gospodin Vatanabe kada je mlada devojka otišla.

"O čemu govoriš, oče?" reče Kendži.

"Čitao sam jednu dugu priču u časopisu u kojoj vele da je MSA regrutovao nekoliko stotina osuđenika koji treba da budu deo kolonije 'Louel'. U članku je naglašeno da svi ti kriminalci imaju savršen dosije ponašanja za vreme robije, kao i izvanredne stručne sposobnosti. Ali zbog čega je bilo neophodno da se uopšte uzimaju osuđenici?"

Kendži gucnu još malo piva. "Da budem iskren, oče", odgovori on, "imali smo određenih teškoća u postupku regrutovanja. Prvo, gajili smo nerealna očekivanja o tome koliko će se ljudi prijaviti, te smo postavili veoma oštra merila izbora. Drugo, minimum od pet godine angažovanja bio je greška, posebno u odnosu na mlađe ljude. Odluka da rade bilo šta u tako dugom razdoblju za njih predstavlja nepodnošljivo opterećenje. Što je još važnije, štampa je ozbiljno podrivala čitav postupak privlačenja osoblja. U vreme kada smo tražili molbe, pojavila se čitava kampanja napisa u časopisima i 'specijalnih' emisija na televiziji o odumiranju marsovske kolonije pre sto godina. Ljudi su se uplašili da bi istorija mogla da se ponovi, to jest da se dogodi da budu zauvek napušteni na Marsu.

Kendži nakratko zastade, ali gospodin Vatanabe ne reče ništa. "Da stvar bude još gora, kao što si i sam svestan, projekt je zapao u finansijsku krizu. Za vreme budžetske stiske prošle godine prvi put smo počeli da razmišljamo o obučenim, uzornim osuđenima kao o rešenju personalnih i finansijskih teškoća. Bez obzira na skromne plate, ipak je ostajalo još mnogo pobuda zbog kojih bi osuđenici mogli da prilože molbe. Izbor bi značio davanje pune rehabilitacije, a stoga i slobode za njih kada se vrate na Zemlju posle isteka roka od pet godina. Uz to, bivši zatvorenici bili bi punopravni građani kolonije "Louel" kao i svi drugi i ne bi morali da podnose tegobno nadziranje svakog svog pokreta.

Kendži prekide kada su dva mala komada pržene ribe, tanana i lepuškasta, uljuljkana u postelju od raznobojnog lišća, položena na sto. Gospodin Vatanabe uze štapićima jednu od dve ribe i štrpnu malo parče. "Oishii desu", primeti, ne gledajući sina.

Kendži posegnu za svojim komadom ribe. Razgovor o osuđennicima u koloniji "Louel" očito je bio završen. Kendži pogleda preko očevog ramena, osmotrivši divan vrt po kojem je restoran bio nadaleko čuven. Jedan potočić spuštao se niz uglačane stepenice i tekao pored niza odabranog patuljastog drveća. Sedište koje gleda na vrt oduvek je bilo častan položaj pri tradicionalnom japanskom obedovanju. Gospodin Vatanabe je zahtevao da Kendži sedne na to mesto za vreme ove poslednje večere.

"Niste uspeli da privučete nijednog kineskog kolonistu?" upita otac pošto su završili ribu.

Kendži zavrte glavom. "Samo nekolicinu iz Singapura i Malezije. I kineska i brazilska vlada zabranile su svojim građanima da se prijavljuju. Brazilsku odluku smo očekivali - njihovo Južnoamerčko carstvo praktično je u ratu sa SAV-om - ali nadali smo se da će Kinezi možda omekšati svoj stav. Pretpostavljam da sto godina izolacije ne gasne tako lako."

"Nema osnove da ih optužujete", reče gospodin Vatanabe. "Njihova nacija se užasno napatila za vreme Velikog haosa. Sav strani kapital nestao je preko noći, a njihova ekonomija smesta je propala."

"Uspeli smo da regrutujemo nešto crnih Afrikanaca, možda i čitavu stotinu sve zajedno, kao i šaku Arapa. Ali većina kolonista su iz zemalja koje značajno doprinose MSA-u. To se verovatno moglo i očekivati."

Kendži se iznenada oseti nelagodno. Čitav razgovor otkako su ušli u restoran vodio se o njemu i njegovim aktivnostima. Tokom sledećih nekoliko jela Kendži se raspitivao za očev posao u Međunarodnoj robotici. Gospodin Vatanabe, koji je sada bio glavni upravnik operacija korporacije, uvek je sijao od ponosa kada bi govorio o "svojoj" kompaniji. Bila je najveći na svetu proizvođač robota za fabrike i kancelarije. Godišnja proizvodnja MR-a svrstavala ju je među prvih pedeset svetskih proizvođača.

"Iduće godine punim šezdeset dve", reče gospodin Vatanabe. Brojne šolje sakea potpuno su mu razvezale jezik. "Razmišljao sam da odem u penziju. Ali Nakamura kaže da bi to bila geška. Veli da sam još potreban kompaniji..."

Pre nego što je posluženo voće, Kendži i njegov otac ponovo su se upustili u razgovor o predstojećoj ekspediciji na Mars. Kendži je objasnio da su Nai i većina ostalih azijskih kolonista koji će putovati bilo na Pinti ili na Ninji već u japanskom centru za obuku u južnom Kijušu. On će se tamo pridružiti svojoj ženi čim napusti Kjoto i, posle još deset dana treniga, oni i ostatak putnika na Pinti biće prebačeni na NZO (Niska zemaljska orbita) svemirsku stanicu, gde će se podvrci jednonedeljnom treningu u bestežinskim uslovima. Poslednja faza njihovog putovanja blizu Zemlje biće u unutrašnjosti tegljača od NZO-a do geosinhrone svemirske stanice na GEO-4, gde je upravo sada u toku sklapanje Pinte sa proverama i opremanjem broda za dugo putovanje do Marsa.

Mlađa kelnerica donela im je dve čaše sa konjakom. "Ta tvoja žena odista je veličanstveno stvorenje", reče gospodin Vatanabe, gucnuvši malo likera. "Oduvek sam mislio da su Tajlandanke najlepše žene na svetu."

"Lepa je i iznutra", hitro dodade Kendži, iznenada osetivši koliko mu nedostaje njegova nova nevesta. "A i inteligentna je."

"Engleski joj je izvanredan", primeti gospodin Vatanabe. "Ali tvoja majka kaže da joj je japanski užasan."

Kendži se nakostreši. "Nai je pokušala da govori japanski - koji, sticajem okolnosti, nikada nije učila - zbog toga što je majka odbila da govori engleski. Sve je to smišljeno urađeno samo da bi se Nai osećala nelagodno."

Kendži se obuzda. Primedbe kojima je branio Nai nisu bile umesne u ovoj prilici.

"Gomen nasai", reče on ocu.

Gospodin Vatanabe poteže dobar gutljaj konjaka. "Pa, Kendži", reče on, "ovo je poslednji put što smo sami zajedno za najmanje narednih pet godina. Uživao sam u našoj večeri i razgovoru." Zastao je. "Ima, međutim, još jedna stvar koju bih hteo da raspravim sa tobom."

Kendži promeni položaj tela (bio se odvikao od višesatnih sedenja sa skrštenim nogama) i sede normalno, nastojeći da izbistri svest. Po očevom tonu mogao je da zaključi da je ta "još jedna stvar" ozbiljna.

"Moje zanimanje za one kriminalce u tvojoj koloniji 'Louel' nije puka radoznalost", započe gospodin Vatanabe. Zastao je načas da pribere misli. "Krajem prošle nedelje pred kraj radnog dana Nakamura-san je došao u moju kancelariju i saopštio mi da je i druga molba njegovog sina za koloniju 'Louel' odbijena. Zapitao me je da li bih hteo da porazgovaram sa tobom o tom problemu."

Očeve reči pogodile su Kendžija kao grom. On uopšte nije znao da je njegov takmac iz mladih dana slao molbu za koloniju "Louel". A evo sada njegovog oca...

"Nisam bio uključen u postupak odabiranja kolonista-osuđenika", odgovori polako Kendži. "To je u potpuno drugom odeljku projekta."

Gospodin Vatanabe nekoliko sekundi ništa nije zborio. "Preko naših veza smo saznali", produži on konačno, pošto je iskapio konjak, "da jedinu prepreku prihvatanju molbe postavlja neki psihijatar, dr Ridžmur, sa Novog Zelanda. On smatra da Nakamurin sin, i pored besprekornog dosijea za vreme tamnovnja, još ne shvata da je uradio nešto rđavo... Verujem da si ti bio lično odgovoran za regrutovanje dr Ridžmura u ekipu za koloniju 'Louel'."

Kendži je bio zgranut. Ovaj očevo zahtev nije bio tek kakva sitnica. On je preduzeo temeljno istraživanje pozadine čitavog slučaja. Ali zbog čega? pitao se Kendži. Zbog čega je toliko zainteresovan...?

"Nakamura-san je briljantan inženjer", reče gospodin Vatanabe. "On je lično zaslužan za mnoge proizvode koji su nas učinili vodećom firmom na našem polju rada. Ali u poslednje vreme njegova laboratorija ne daje ništa novo. U stvari, opadanje njene produktivnosti podudarilo se sa hapšenjem i osudom njegovog sina."

Gospodin Vatanabe se naže prema Kendžiju, oslanjajući se laktovima na sto. "Nakamura-san je izgubio samopouzdanje. On i njegova žena obavezno jednom mesečno posećuju Tošija u zatvorskom apartmanu. To je za Nakamuru stalno podsećanje da je njegova porodica obrukana. Ako bi mu sin otišao na Mars, onda bi možda..."

Kendži je veoma dobro shvatio šta njegov otac zahteva. Osećanja koja su dugo bila suzbijena pretila su erupcijom. Kendži je bio ljut i zbunjen. Taman se spremao da kaže ocu kako je njegov zahtev "neprikladan", kada stariji Vatanabe opet prozbori.

"To jednako teško pada Keiko i njihovoj maloj devojčici. Aiko ima skoro sedam godina. Svakog drugog vikenda one pokorno odlaze vozom do Ašija...

Ma koliko se trudio, Kendži nije mogao da spreči suze koje mu se pojaviše u uglovima očiju. Prizor u kome Keiko, slomljena i odbačena, uvodi kćerku u zatvorsku zonu da bi se ova videla sa ocem bio je više nego što je mogao da podnese.

"Razgovarao sam sa Keiko prošle nedelje", dodade njegov otac. "Bila je vrlo utučena. Ali kao da je malo živnula kada sam joj rekao da ću te zamoliti da poradiš u korist njenog muža."

Kendži duboko uzdahnu i zagleda se u očevo bezizražajno lice. Znao je šta će da uradi. Takođe je znao da je to odista bilo "neprikladno" - ne pogrešno, naprosto neprikladno. Ali nije imalo nikakvog smisla mučiti se oko odluke koja je unapred bila doneta.

Kendži iskapi svoj konjak. "Reci Nakamuri-sanu da ću sutra nazvati dr Ridžmura", odvrati on.

A šta ako je njegova intuicija bila pogrešna? U tom slučaju protraćiću jedan sat, najviše devedeset minuta, razmišljao je Kendži dok se izvinjavao što napušta porodični skup sa sestrom Fumiko i njenim kćerima. Izjurio je na ulicu i odmah skrenuo prema brdima. Preostao je još sat do zalaska sunca. Biće tamo, reče on sebi. To će mi biti poslednja prilika da se pozdravim s njom.

Kendži je najpre otišao do malog hrama Anraku-Đi. Ušao je u hondo, očekujući da zatekne Keiko na njenom omiljenom mestu ispred pobočnog drvenog oltara posvećenog dvema budističkim kaluđericama iz dvanaestog veka, koje su počinile samoubistvo kada im je car Go-Toba naredio da se odreknu učenja svetog Honena. Keiko nije bila tamo. Nije je bilo ni napolju, tamo gde su dve žene sahranjene, odmah na rubu bambusove šume. Kendži pomisli da je ipak pogrešio. Keiko nije došla, prođe mu kroz svest. Oseća da je velika ljaga pala na nju.

Još je gajio slabašnu nadu da ga Keiko čeka na groblju pored Honen-Ina, gde joj je pre sedamnaest godina saopštio da se seli iz Japana. Srce mu je zakucalo jače dok je išao stazom koja je vodila u hram. U daljini, na desnoj strani, mogao je da vidi jednu žensku priliku. Imala je na sebi jednostavnu crnu haljinu i stajala je pored groba Juničiro Tanizakija.

Iako joj je lice bilo okrenuto na suprotnu stranu i on nije sasvim dobro video u sve jačem sumraku, bio je siguran da je ta žena Keiko. Pojurio je uz stepenice, zatim kroz groblje, zaustavivši se tek na pet metara od žene u crnom.

"Keiko", reče on, hvatajući dah. "Toliko mi je drago..."

"Vatanabe-san", reče prilika zvaničnim glasom, okrećući se sa pognutom glavom i očima prikovanim za zemlju. Voma duboko se poklonila kao da je sluga. "Domo arrigato gozaimasu", ponovila je dvaput. Konačno se ispravila, ali i dalje nije gledala Kendžija.

"Keiko", reče i on blago. "To sam ja, Kendži. Sam sam. Molim te, pogledaj me."

"Ne mogu", odgovori ona jedva čujnim glasom. "Ali mogu da ti zahvalim za ono što si uradio za Aiko i mene." Ponovo se poklonila. "Dopmo arrigato gozaimasu", reče ona.

Kendži se iznenada saže i postavi ruku ispod Keikine brade. Nežno joj je uzdigao glavu sve dok nije mogao da joj vidi lice. Keiko je i dalje bila lepa. Ali Kendžija je porazilo to što je video da se strahovita tuga zanevek urezala u te tanane crte.

"Keiko", promrmljao je dok su mu se njene suze zasecale u srce poput sićušnih noževa.

"Moram da idem", reče ona. "Želim ti svaku sreću." Odmakla se od njegovog dodira i ponovo naklonila. Zatim se uspravila, ne gledajući ga, i lagano uputila niz stazu zaogrnutu senkama sumraka.

Kendžijeve oči su je sledile dok nije nestala u daljini. Tek tada je shvatio da se naslanja na Tanizakijevu nadgrobnu ploču. Piljio je nekoliko sekundi u dva Kandži karaktera, Ku i Jaku, na sivoj amenoj ploči. Jedan od njih govorio je "Praznina", drugi "Samoća".

5.

Kada je 2241. godine poruka sa Rame prenesena na Zemlju putem nadzornog satelitskog sistema, odmah su se javili ozbiljni strahovi. Nikolin snimak smesta je, naravno, označen kao vrhunska tajna, a Međunarodna obaveštajna agencija (MOA), bezbedonosna ruka SAV-a, grozničavo je pokušavala da pronikne o čemu je zapravo reč. Desetak najboljih agenata ubrzo je upućeno u štab obeubedenja u Novosibirsku da analizira signal koji je primljen iz dubokog svemira, kao i da bi skuju osnovni plan SAV-ovog odgovora.

Čim je postalo jasno da ni Kinezi ni Brazilci nisu uspeli da dešifruju signal (njihove tehnološke mogućnosti još se nisu mogle meriti sa SAV-om), prema Rami je poslata tražena potvrda i na taj način otklonjena mogućnost ponovnog emitovanja Nikolinog snimka. Posle toga superagenti su se bacili na proučavanje sadržaja same poruke.

Počeli su tako što su najpre preduzeli određena istorijska istraživanja. Bilo je najšire prihvaćeno, uprkos nekim predočenim (ali zatim odbačenim) dokazima, da je svemirski brod Rama II uništen baražom nuklearnih projektila u aprilu 2200. godine. Verovalo se da je Nikol d'Žarden, spiker u rečenom snimku, poginula još pre no što je naučni brod misije "Njutn" napustio Ramu. U svakom slučaju ona ili ono što je ostalo od nje izvesno je iščezlo u paklu nuklearne eksplozije. Dakle, spikerka sa snimka nije mogla biti ona.

Ali ako je osoba ili stvar koja je govorila u televizijskom snimku bila robotska imitacija ili surogat madam d'Žarden, onda je posredi bila daleko superiornija tvorevina veštačke inteligencije od bilo čega što su ljudi ikada sazdali. Prvi zaključci stoga su govorili da je Zemlja ponovo suočena za jednom razvijenom civilizacijom neverovatnih mogućnosti, ravnom tehnološkim nivoima dva svemirska broda Rama.

Nije bilo nikakve sumnje u pogledu pretnje koju je poruka sadržavala - u tome su superagenti bili jednodušni. Ako se na putu za Sunčev sistem zaista nalazilo još jedno vozilo tipa Rama (iako dve stanice Ekskalibur nisu do tada ništa otkrile), Zemlja ni u kom slučaju nije mogla da prenebregne poruku. Naravno, postojala je izvesna mogućnost da je cela stvar smišljena podvala u režiji blistavih kineskih fizičara (oni su van svake sumnje

bili glavni osumnjičeni), ali sve dok se to ne potvrdi, SAV je morao da raspolaže razrađenim planom.

Na sreću, već je bio odobren multinacionalni projekt za osnivanje skromne kolonije na Marsu sredinom četrdesetih godina dvadeset trećeg stoleća. Tokom prethodne dve decenije šest istraživačkih misija pobudilo je zanimanje za veliku ideju o pretvaranju crvene planete u sredinu pogodnu za život ljudi. Tamo su se već nalazile naučne laboratorije bez posade koje su vršile eksperimente, ili preopasne ili sporne da bi se izvodili na Zemlji. Najlakši način da se izide u susret nameri izloženoj u snimku Nikol d'Žarden - a da se ne uzbuni populacija planete Zemlje - bilo je da se najavi i finansira znatno veća kolonija na Marsu. Ako se ispostavi da je čitava rabota prevara, tada bi razmere kolonije mogle da se vrate u početno zamišljene okvire.

Jedan od agenata, Indijac po imenu Ravi Srinivasan, brižljivo je proučio silesiju arhivskih podataka MSO-a i došao do zaključka da Ramu II nisu uništili nuklearni projektili. "Moguće je", rekao je gospodin Srinivasan, "da je ovaj video autentičan i da je spiker odista prava madam d'Žarden."

"Ali ona bi trebalo da bude stara sedamdeset sedam godina", usprotivio se jedan drugi agent.

"Ne postoji ništa na snimku što bi označavalo kada je načinjen", dokazivao je gospodin Srinivasan. "I ako uporedite fotografije madam d'Žarden napravljene za vreme misije sa slikama žene u emisiji koju smo primili, vidimo da se one bitno razlikuju. Lice joj je starije, možda i za deset godina. Ako je spiker na snimku podvala ili surogat, onda je ta podvala zapanjujuće vešta."

Gospodin Srinivasan se, međutim, složio da je plan koji je razradila MOA ispravan čak i u slučaju da video predstavlja istinu. Stoga nije bilo od presudnog značaja da ubedi sve oko sebe da je njegovo gledište ispravno. Ono što jeste sasvim neophodno, a tu su se svi superagenti saglasili, bilo je da što manji broj ljudi treba da zna za postojanje snimka.

Početak četrdesetih godina dvadeset trećeg veka doneo je neke značajne promene na planeti Zemlji. Posle Velikog haosa Savet vlada (SAV) izrastao je u monolitnu organizaciju koja je kontrolisala politiku planete, ili bar manipulisala njome. Samo se Kina, koja se povukla u izolaciju posle svog katastrofalnog iskustva za vreme Haosa, nalazila izvan sfere uticaja SAV-a. Ali posle 2200. godine javili su se znaci da je neprikosnovena moć SAV-a počela da kopni.

Prvo su došli izbori u Koreji, 2209. godine, kada su ljudi tog naroda, ogorčeni zbog nekoliko uzastopnih režima rđavih političara koji su se obogatili na račun populacije, u stvari glasali za ujedinjenje sa Kinezima. Od svih velikih zemalja na svetu samo je Kina imala značajno drugačiju vrstu vladavine u odnosu na regulisani kapitalizam koji su primenjivale bogate nacije i konfederacije Severene Amerike, Azije i Evrope. Kinesko uređenje bilo je jedna vrsta socijalističke demokratije zasnovana na humanističkim načelima koje je ustanovio kanonizovani italijanski katolik iz dvadeset drugog veka - sveti Mikael iz Sijene.

SAV - odnosno ceo svet - bio je zaprepašćen neočekivanim ishodom izbora u Koreji. Do časa dok je MOA uspeo da podstakne građanski rat (2211-2212), nova korejska vlada i njihovi kineski saveznici već su osvojili srce i svest naroda. Pobuna je lako ugušena i Koreja je postala stalni član Kineske federacije.

Kinezi su otvoreno obznanili da nemaju nameru da izvoze svoj oblik vladavine putem vojne akcije, ali ostatak sveta nije hteo da im veruje na reč. Budžeti za vojne i obaveštajne izdatke SAV-a udvostručili su se između 2210. i 2220. sa povratkom političke napetosti na svetsku scenu.

U međuvremenu, 2218. godine, tri stotine pedeset miliona Brazilaca izabralo je harizmatiskog generala Žoao Pereiru za vođu nacije. General Pereira je verovao da SAV iskorišćava i potcenjuje Južnu Ameriku (bio je u pravu), te je zahtevao promene u povelji SAV-a, čime bi se rešio problem. Kada je SAV odbio da to uradi, Pereira je oživeo južnoamerički regionalizam jednostrano ukidajući povelju SAV-a. Kao posledica toga, Brazil se otepio od Saveta vlada, a tokom sledećih nekoliko decenija to je učinila i većina južnoameričkih naroda ohrabrena velikom vojnom snagom Brazila koja se uspešno odupirala mirotvornim snagama SAV-a. I tako je iznikao treći igrač na svetskoj geopolitičkoj sceni, neka vrsta Brazilskog carstva, vođena energičnom rukom generala Pereire.

U početku SAV-ovi embargoi pretili su da vrata Brazil i ostatak Južne Amerike u siromaštvo koje je haralo regionom uoči Velikog haosa. Ali Pereira je uzvratio udarac. Imajući u vidu da napredne nacije Severne Amerike, Azije i Evrope nisu htele da kupuju njegova legalna izvozna dobra, on je odlučio da sa svojim saveznicima izvozi ilegalne proizvode. Droge su postale osnovna trgovačka grana Brazilskog carstva. Bila je to izuzetno uspešna politika. Do 2240. uspostavljen je nezapamćen odliv svih vrsta i tipova droga iz Južne Amerike u ostali deo sveta.

U takvoj političkoj situaciji Zemlja je primila Nikolin snimak. Iako su se u SAV-ovom kontrolisnu planete pojavile neke pukotine, organizacija je i dalje zastupala gotovo sedamdeset posto populacije i raspolagala sa devedeset procenata Zemljinog materijalnog bogatstva. Bilo je prirodno da SAV i njegova svemirska agencija MSA preuzmu odgovornost za davanje odgovora. Brižljivo sledeći bezbedonosne kriterijume koje je postavila MOA, u februaru 2242. godine obznanjeno je petostruko povećanje broja ljudi koji odlaze na Mars kao deo kolonije "Louel". Za datum polaska određeno je kasno proleće ili rano leto 2245. godine.

Ostalo četvoro ljudi u sobi, svi plavokosi i plavooki i članovi iste porodice iz Malmea, u Švedskoj, iziđoše iz prostorije ostavljajući Kendžija i Nai Vatanabe same. Ona je nastavila napeto da posmatra Zemlju koja je počivala na razdaljini od trideset pet hiljada kilometara ispod nje. Kendži joj se pridruži ispred velikog osmatračkog prozora.

"Nikada do kraja nisam shvatala šta znači naći se na geosinhronoj orbiti. Gledano odavde, Zemlja kao da se ne pomera. Deluje kao da visi u prostoru.

Kendži se nasmeja. "A, u stvari, oboje se krećemo - i to veoma brzo. Ali budući da je naši orbitalni period i Zemljin rotacioni period isti, Zemlja nam stalno nudi istu sliku."

"U onoj drugoj svemirskoj stanici bilo je drugačije", reče Nai, odlazeći od prozora u svojim šušketavim papučama. Odande je Zemlja izgledala veličanstveno, dinamično, upečatljivije."

"Ali tamo smo bili samo tri stotine kilometara od površine. Naravno bilo je to..."

"Sranje", začuše povik sa drugog kraja osmatračke prostorije. Jedan suvonjav mlad čovek u kockastoj košulji i plavom džinsu lebdeo je u vazduhu, na jedno metar od

podu, a njegov pomaman pokret prevrnuo ga je na bok. Kendži priđe i pomože pridošlici da se uspravi na noge.

"Hvala", uzvratiti čovek. "Zaboravio sam da uvek moram da držim jedno stopalo na podu. Ovo bestežinsko stanje jebeno je čudno za jednog farmera."

Imao je težak južnjački naglasak. "Uuups, oprostite zbog jezika, gospodo. Predugo sam živio među vranama i prasićima." Pružio je ruku Kendžiju. "Ja sam Maks Paket iz Dekvina, Arkanzas."

Kendži je predstavio sebe i ženu. Maks Paket je imao otvoreno lice i brz osmeh. "Znate", reče Maks, "kada sam potpisao za Mars, nikada mi nije palo na pamet da će me tokom celog prokletog puta mučiti bestežinsko stanje... Šta li će se dogoditi jednim kokoškama? Verovatno nikada više neće nositi jaja."

Maks ode do prozora. "Kod moje kuće, tamo, na onoj smešnoj planeti, sada je podne. Moj brat Klajd verovatno je već otvorio bocu piva, a njegova žena Vinona mu pravi sendvič. Zastao je nekoliko sekundi, a onda se okrenuo prema Vatanabeima. "Šta ćete da radite na Marsu?"

"Ja sam istoričar kolonije", odgovori Kendži. "Ili barem jedan od njih. "Moja žena je nastavnik engleskog i francuskog."

"Sranje", reče Maks Paket. "Nadao sam se da ste jedan od parova poljoprivrednika iz Vijetnama ili Laosa. Želeo bih da naučim nešto o pirinču."

"Da li sam dobro čula da ste spomenuli kokoške?" upita Nai posle kraćeg ćutanja. "Hoćemo li da imamo piliće na Pinti?"

"Gospodo", odgovori Maks Paket, "ima ih petnaest hiljada, i to najboljih Paketovih, spakovanih u kaveze u teretnom tegljaču na drugom kraju ove stanice. MSA je platio toliko love za ove piliće da Klajd i Vinona mogu da se odmaraju čitave proklete godine samo ako to žele. Ako te kokoške ne putuju sa nama, hteo bih da znam šta će dođavola da urade sa njima."

"Putnici zauzimaju samo dvadeset odsto prostora na Pinti i Santa Mariji", podseti Kendži Nai. "Ostali deo pripada zalihama i drugim vrstama tereta. Na Pinti ćemo imati ukupno tri stotine putnika, od kojih su većina zvaničnici MSA i članovi ključnog osoblja neophodnog za inicijalizaciju kolonije."

"Ini...cija...li...zaciju... kolonije?" prekide ga Maks. "Sranje, čoveče, pa ti govoriš kao jedan od onih robota." Osmehnuo se Nai. "Posle dve godine sa jednim od onih govorećih kultivatora odbacio sam tog kurvinog sina i zamenio ga jednom od onih starijih ćutljivih verzija."

Kendži se tiho nasmeja. "Pretpostavljam da koristim mnogo žargona osobenog za MSA. Bio sam jedan od prvih civila odabranih za 'Novog Louela' i kao takav zadužen za regrutovanje na Orijentu."

Maks stavi cigaretu u usta. Obazreo se po opservacionoj prostoriji. "Ne vidim nigde znak za dozvolu pušenja", reče on. "Stoga zaključujem da bi se svi alarmi oglasili ako bih pripalio." Zadenuo je cigaretu za uvo. "Vinona mrzi kada ja i Klajd pušimo. Veli da samo farmeri i kurve još puše."

Maks se zacereka. I Kendži i Nai se nasmejaše. Čovek je bio komičan. "Kad je već reč o kurvama", reče Maks sa sjajem u očima, "gde su sve one osuđenice koje sam video na televiziji. Uuuuf, neke od njih moćno izgledaju. Prokletinje izgledaju bolje od mojih pilića i prasića."

"Svi kolonisti koji su na Zemlji bili na robiji putuju na Santa Mariji", reče Kendži. "Mi ćemo stići na odredište dva meseca pre njih."

"Ti znaš čudo stvari o ovoj misiji", reče Maks. "I ne govoriš iskrivljeni engleski kao one Japundže koje sam sretao u Maloj steni ili Teksarkani. Jesi li ti nešto naročito?"

"Ne", odgovori Kendži, nesposoban da obuzda još jedan nalet glasnog smeha.

"Kao što sam vam rekao, ja sam samo vodeći istoričar kolonije."

Kendži se spremao da kaže Maksu da je živio u Sjedinjenim Državama šest godina - što je objašnjavalo kako to da je njegov engleski tako dobar - kada se vrata prostorije iznenada otvoriše i unutra uđe dostojanstven postariji džentlmen u sivom odelu sa tamnom kravatom. "Izvinite", obrati se on Maksu, koji je ponovo stavio nezapaljenu cigaretu u usta. "jesam li greškom ušao u sobu za pušenje?"

"Ne, tatic", odgovori Maks. "Ova soba je osmatračnica. Prelepa je da bi bila soba za pušenje. Pušenje je verovatno ograničeno na neki sobičak, bez prozora, blizu kupatila. Moj ispitivač u MSA rekao mi je..."

Postariji džentlmen zurio je u Maksa kao što bi neki biolog posmatrao retku, ali neprijatnu vrstu insekta. "Moje ime, mladi čoveče," prekide ga on, "nije 'tatica'. Zovem se Pjotr. Pjotr Miškin, da budem precizniji."

"Drago mi je što smo se upoznali, Pitere", reče Maks, pružajući ruku. "Ja sam Maks. Ovaj par ovde su Vabaniabei. Oni su iz Japana."

"Kendži Vatanabe", reče Kendži ispravljajući Maksa. "Ovo je moja žena Nai; ona je Tajlandanka."

"Gospodine Maks", reče Pjotr Miškin zvaničnim tonom, "moje prvo ime je Pjotr, a ne Piter. Dovoljno je teško što ću morati da govorim engleski narednih pet godina. Valjda imam pravo da tražim da barem moje ime zadrži originalan ruski oblik."

"U redu, Pjoo..ter", reče Maks cereći se. "Čime se ti inače baviš? Ne, pusti me da pogađam... Ti si grobar u koloniji."

Za delić sekunde Kendži se pobojavao da će gospodin Miškin eksplodirati od besa. Umesto toga, na njegovom licu ukazao se najtanji od svih mogućih oseha. "Očigledno je, gospodine Maks", reče on polako, "da posedujete određen smisao za humor. Shvatam da bi to mogla da bude vrlina na dugom i dosadnom svemirskom putovanju." Zastao je za trenutak. "Za vašu informaciju, ja nisam grobar. Pravnik sam. Do pre dve godine, kada sam se penzionisao na sopstveni zahtev da bih se upustio u 'novu pustolovinu', bio sam član Sovjetskog vrhovnog suda."

"Svetoga ti sranja", uzviknu Maks Paket. "Sada se sećam. Čitao sam o tebi u časopisu Tajm... Hej, sudijo Miškine, oprosti mi, nisam te prepoznao..."

"Ništa za to", upade mu u reč sudija Miškin, dok mu se licem širio prijatan osmeh. "Očaravajuće je biti za trenutak nepoznat i još zamenjen za grobara. Verovatno da je uvežban izraz lica sudije sličan prikladno strogom izrazu grobarskog službenika. Uz put, gospodine..."

"Paket, gospodine."

"Uz put, gospodine Paket", produži sudija Miškin, "da li biste pošli sa mnom u bar na jedno piće? Upravo sada osećam da bi mi votka dobro došla."

"Baš kao i meni tekila", odgovori Maks, odlazeći prema vratima sa sudijom Miškinom. "Uzgred, pretpostavljam da ne znate šta se događa kada hranite prasiće tekilom, jel' tako... I mislio sam da ne znate. Pa, ja i moj brat Klajd..."

Iščekzli su kroz vrata, ostavivši Kendžija i Nai Vatanabe same. Njih dvoje se zgleđaše i prsnuše u smeh. "Ne misliš li", reče Kendži, "da će ova dvojica postati prijatelji?"

"Nema izgleda", odvrati Nai sa osmehom. "Kako različiti karakteri!"

"Miškina smatraju jednim od najvećih pravnika našeg veka. Njegova mišljenja su obavezna lektira u svim sovjetskim pravnim školama. Paket je bio predsednik Kooperacije farmera jugozapadnog Arkanzasa. Poseduje neverovatno upućenost u poljoprivredne tehnike, kao i u uzgajanje stoke."

"Poznati su ti dosjei svih ljudi u 'Novom Louelu'?"

"Ne", odgovori Kendži. "Ali sam proučio dosje svakoga sa Pinte."

Nai obavi ruke oko svog supruga. "Reci mi nešto o Nai Bautong Vatanabe", reče ona.

"Tajlandanka, nastavnica koja govori tečno engleski i francuski. IE 2.48, SC 91..."

Nai prekide Kendžija poljupcem. "Zaboravio si najvažniju karakteristiku", reče ona.

"A šta je to?"

Ponovo ga je poljubila. "Zaljubljena nova nevesta Kendžija Vatanabea, istoričara kolonije."

6.

Najveći deo sveta posmatrao je na televiziji zvanično promovisanje Pinte nekoliko časova pre no što će se brod otisnuti za Mars sa svojim putnicima i teretom. Drugi vicepredsednik SAV-a, švajcarski stručnjak za nekretnine po imenu Hajnrih Jenzer, došao je na GEO-4 specijalno povodom ove svečanosti. On se u kraćem govoru obratio javnosti veličajući dovršetak tri velika svemirska broda i otvaranje "nove ere kolonizacije Marsa". Kada je završio, gospodin Jenzer je predstavio gospodina Jana Makmilana, Škotlanđanina, zapovednika Pinte. Makmilan, dosadan govornik koji se pokazao kao uzoran birokrata SAV-a, pročitao je šestominutni govor, podsećajući svet na temeljne ciljeve projekta.

"Ove tri letelice", rekao je na početku svog govora, "poneće gotovo dve hiljade ljudi na put od sto miliona kilometara, put do jedne druge planete, Marsa, gde će OVOG puta biti uspostavljeno stalno čovekovo prisustvo. Većina budućih Marsovih kolonista biće prebačena na drugom brodu, Ninji, koji će krenuti odavde, sa GEO-4, kroz tri nedelje. Naš brod Pinta i poslednja letelica Santa Marija poneće po tri stotine putnika kao i hiljade kilograma zaliha i opreme, neophodne za održanje naše kolonije."

Oprezno izbegavajući bilo kakvo spominjanje propasti prvih ispostava na Marsu u prethodnom stoleću, zapovednik Makmilan je zatim pokušao da bude poetičan, upoređujući predstojeću ekspediciju sa onom koju je preduzeo Kristofer Kolumbo sedam stotina pedeset godina ranije. Jezik govora koji su mu pripremili bio je izvanredan, ali Makmilanovo jednolično, ravno drobljenje pretvaralo je reči koje bi odisale nadahnućem iz ustiju nekog izuzetnog govornika u tupo i prozaično istorijsko predavanje.

Okončao je svoju govoranciju ocrtavajući koloniste kao celovitu grupu, navodeći statističke podatke o njihovom životnom dobu, zanimanjima i zemljama porekla. "Ovi muškarci i žene su napokon", zaokruživao je Makmilan, "reprezentativan presek ljudske

vrste u gotovo svakom pogledu. Kažem gotovo, jer postoje barem dva atributa zajednička ovoj grupi koja ne bi mogla da bude pronađena u nekom nasumičnom skupu ljudskih bića. Kao prvo, budući stanovnici kolonije 'Louel' izuzetno su inteligentni - njihov prosečan IQ je nešto iznad 186. Drugo, a to se podrazumeva, oni su veoma hrabri ljudi jer se inače ne bi prijavili niti bi prihvatili dugotrajne i teške uslove u novoj i nepoznatoj sredini."

Kada je završio, zapovednik Makmilan je prihvatio malu bocu šampanjca koju je potom slomio o model Pinte (u razmeri 1/100) izložen za ovu prigodu iza njega i ostalih dostojanstvenika. Nekoliko trenutaka posle toga, dok su kolonisti napuštali mesto na kome je upriličena svečanost i pripremali se za ukrcavanje u Pintu, Makmilan i Jencer započeli su zakazanu konferenciju za štampu.

"On je drkadžija."

"On je marginalan birokrata ograničenih znanja."

"On je jebeni drkadžija."

Maks Paket i sudija Miškin ogovarali su zapovednika Makmilana između zalogaja ručka.

"Nema prokletog smisla za humor."

"Naprosto je nesposoban da uvaži stvari koje su izvan običnog."

Maks je bio razgoropađen. Ranije tog jutra, na neformalnom saslušanju koje je organizovalo zapovedništvo Pinte, Maks je bio ukoren. Njegov prijatelj sudija Miškin zastupao je Maksa na tom saslušanju i sprečio je da postupak izmakne kontroli.

"Te dupetare nemaju prava da sude o mom ponašanju."

"Gotovo sigurno si u pravu, moj prijatelju", odgovori sudija Miškin, "u opštem smislu. Ali ovde, na ovoj letelici, imamo jedinstvene uslove. Oni su ovde vlast, barem dok ne stignemo u koloniju 'Louel' i ne ustanovimo vlastitu vladu... U svakom slučaju, nije počinjena nikakva stvarna šteta. Izjava da je tvoje ponašanje 'nedopustivo' ne može ti nauditi. Moglo je biti i gore."

Dve noći pre toga upriličena je zabava da bi se proslavilo prelaženje tačke koja je označavala polovinu Pintinog puta od Zemlje do Marsa. Maks je više od sata žestoko flertovao sa prelepom Anđelom Redino, jednom od Makmilanovih pomoćnica. Učtivi Škot je posle toga odveo Maksa na stranu i posavetovao ga da ostavi Anđelu na miru.

"Neka mi ona to kaže", odgovorio mu je Maks uvređeno.

"Ona je neiskusna mlada žena", uzvratio je Makmilan. "A odviše je fina da bi vam rekla koliko je taj vaš životinjski humor odvratn."

Od tog časa Maks je bio u svom elementu. "Koji je tu vaš ugao, zapovedniče?" upitao je pošto je pre toga iskapio nadušak još jednu margaritu. "Da nije ona vaša lična treba ili tako nešto?"

Jan Makmilan je pocrveneo kao bulka. "Gospodine Paket", uzvratio je nekoliko sekundi kasnije, "ako se ne uljudite, biću prinuđen da ograničim vaše kretanje na vaše lične odaje."

Ovaj sukob sa Makmilanom uništio je veče Maksu. Razjarilo ga je zapovednikovo korišćenje zvanične vlasti u onome što je jasno bilo pitanje lične prirode. Maks se povukao u svoju sobu, koju je delio sa jednim drugim Amerikancem, ćutljivim šumarom iz Oregona po imenu Dejv Denison, i brzo dokrajčio punu bocu tekile. U pijanom stanju

Maks je bio i nostalgican i utučen. Odlučio je da ode do komunikacionog centra i telefonira svom bratu Klajdu u Arkanzas.

U međuvremenu je postalo prilično kasno. Da bi stigao do komunikacionog centra, Maks je morao da pređe čitav brod, prolazeći najpre kroz zajedničku dvoranu u kojoj zabava tek što se okončala, a zatim i pored prostorija za oficire. U središnjem krilu Maks je na trenutak ugledao Jana Makmilana i Anđelu Rendino kako ruku pod ruku odlaze u zapovednikove lične odaje.

"Kurvin sin", reče Maks u sebi.

Pijani Maks šetkao je po hodniku ispred Makmilanovih vrata dok mu je bes rastao. Posle pet minuta sinula mu je jedna ideja. Prisetivši se podržavanja prasećeg skičanja za koje je u vreme svojih univerzitetskih dana u Arkanzasu dobio nagradu, Maks je razbio večernji mir užasnim krikom.

"Suuu-iiii, prase, prase", arlauknuo je Maks.

Još jednom je ponovio ovu halabuku, a onda netragom nestao, upravo kad su se otvorila sva vrata (uključujući i Makmilanova) u oficirskom krilu. Zapovednik Makmilan nije bio ni najmanje srećan što ga je čitava posada videla zajedno sa gospođicom Rendino u prilično razgolićenom stanju.

Krstarenje do Marsa bilo je drugi medeni mesec za Kendži i Nai. Nijedno od njih nije imalo previše posla. Putovanje je bilo srazmerno oskudno u događanjima, barem sa stanovišta istoričara, a i Naine dužnosti behu svedene na minimum, budući da se većina srednjoškolskih đaka nalazila na ostala dva broda.

Vatanabei su proveli mnoge večeri družeći se sa sudijom Miškinom i Maksom Paketom. Često su igrali karte (Maks je bio onoliko dobar u pokeru koliko je bio loš u bridžu), razgovarali o svojim nadama vezanim za koloniju 'Louel' i prisećali se života koje su ostavili Zemlji.

Kada se Pinta našla na tri nedelje razdaljine od Marsa, osoblje je najavilo prekid komunikacija za dva dana, podstićući sve putnike da nazovu svoje kuće pre nego što se radio-sistemi privremeno isključe. S obzirom na činjenicu da je na Zemlji upravo trajala sezona godišnjih odmora, beše to savršen trenutak za telefoniranje.

Maks je mrzeo marginu kašnjenja u putovanju zvuka, odnosno jednosmeran razgovor. Pošto je saslušao isprekidanu priču o planovima za Božićne praznike u Arkanzasu, obavestio je Klajda i Vinonu da ih više neće zvati jer mu se nikako ne dopada da "čeka petnaest minuta da bi utvrdio da li se neko smeje njegovim šalama".

U Kjotu je rano zasnežilo. Kendžijevi roditelji pripremili su snimak koji je pokazivao Ginkaku-đi i Honen-in pod mekim pokrivačem snega. Da Nai nije bila sa njim, Kendži bi osetio nepodnošljivu nostalgiju. U kratkom razgovoru sa Tajlandom Nai je čestitala jednoj od svojih sestara na dobijanju stipendije za univerzitet.

Pjotr Miškin nije nikome telefonirao. Žena starog Rusa nije bila među živima, a dece nije imao. "Imam divna sećanja", rekao je Maksu, "ali me ništa lično ne veže za Zemlju."

Prvog dana planiranog prekida veza, na svim kanalima data je najava da će jedan veoma važan program, neizostavan za svakog člana misije, biti prikazan u dva sata po podne. Kendži i Nai pozvali su Maksa i sudiju Miškina u svoj mali apartman na gledanje.

"Pitam se kakvo su nam glupo predavanje pripremili", reče Maks narogušeno, kao i uvek, na sve što je značilo traćenje njegovog vremena.

Snimak je prikazivao predsednika SAV-a i direktora MSA koji su sedeli su zajedno za velikim stolom. Predsednik SAV-a podvukao je značaj poruke koju je trebalo da prime od Venera Koha, direktora MSA.

"Putnici na Pinti", započeo je dr Koh, "pre četiri godine naši dežurni satelitski sistemi zabeležili su jedan signal koji je očigledno poticao iz dubokog svemira, približno iz pravca zvezde Ipsilon Eridani. Ispostavilo se da signal, pravilno dekodiran, sadrži jedan zapanjujući video-snimak koji ćete u celini imati priliku da vidite kroz pet minuta.

Kao što ćete čuti, taj snimak najavljuje povratak svemirskog broda Rama u naš sistem. Godine 2130. i 2200. džinovski cilindri, dugački pedeset, a široki dvadeset kilometara, dela nepoznate tuđinske inteligencije sa svrhom koju još nismo odgonetnuli, posetili su našu porodicu planeta na orbitama oko Sunca. Drugi uljez, nazvan Rama II, načinio je ispravku u brzini kada se našao unutar Venerine orbite, što ga je upravilo na putanju prema Zemlji. Lansirana je flota nuklearnih projektila da presretne tuđinski cilindar i uništi ga pre nego što bi Rama prišao dovoljno blizu Zemlji i eventualno joj naudio na neki način.

Na snimku koji ćete videti tvrdi se da je još jedan od tih svemirskih brodova tipa Rama sada stigao u naše susedstvo sa jednim jedinim ciljem - da 'dobavi' reprezentativni uzorak od dve hiljade ljudskih bića radi 'posmatranja'. Ma koliko njihova tvrdnja može zvučati bizarno, važno je napomenuti da je naš radar odista potvrdio da je jedno vozilo tipa Rama ušlo na orbitu oko Marsa pre manje od mesec dana.

Na žalost, prinuđeni smo da na najozbiljniji način shvatimo ovu poruku iz dubokog svemira. Stoga ste vi, kolonisti sa Pinte, određeni za susret sa ovim novim objektom na orbiti Marsa. Shvatamo da će većina među vama ovu vest doživeti kao jak šok, ali nemamo naročito veliki izbor na raspolaganju. Ako je, kao što podozrevamo, neki neuračunljivi genije isplanirao i orkestrirao ovakvu složenu podvalu, onda ćete, posle kraćeg odlaganja, nastaviti kolonizaciju Marsa kao što je prvobitno planirano. Ukoliko, međutim, snimak koji ćete videti saopštava istinu, onda ćete vi i vaši sadruzi sa Ninje i Santa Marije postati taj kontingent ljudskih bića koje ramanska inteligencija želi da posmatra.

Možete da računate da je vaša misija od sada u znaku najvećeg mogućeg prioriteta među svim aktivnostima SAV-a. Nadamo se, takođe, da shvatate potrebu tajnosti. Od ovog časa, sve dok se pitanje sa Ramom ne razreši na ovaj ili neki drugi način, sve veze između vašeg vozila i Zemlje biće strogo kontrolisane. MOA će nadzirati sve glasovne kontakte. Vašim prijateljima i porodicama biće saopšteno da ste bezbedni, odnosno da ste se na kraju spustili na Mars, ali da je komunikacioni sistem Pinte potpuno otkazao.

Sada ćemo vam prikazati pomenuti snimak kako bismo vam pružili tri nedelje da se pripremite za susret. Osnovni plan i pridružni postupci za susret razradila je do najmanjih sitnica MOA u saradnji sa operativnim osobljem MSA i već su doznačeni zapovedniku Makmilanu visokofrekventnom vezom. Svako od vas dobiće poseban komplet zadataka. Svako će, takođe, dobiti lični dokumentacioni paket koji će vas opskrbiti neophodnim informacijama za izvršavanje zadatih dužnosti.

Naravno, želimo vam sve najbolje. Najverovatnije da će se ispostaviti da je cela ova gužva oko Rame samo mehur od sapunice, u kom slučaju će to samo odložiti vašu inicijalizaciju kolonizacije Marsa. Ukoliko je, međutim, ovaj snimak autentičan, onda ćete morati hitro da razradite odgovarajuće planove za organizovanje dolaska Ninje i

Santa Marije - nijednom od kolonista sa druga dva svemirska broda nije rečeno ništa o Rami ili o pomenutim planovima."

U apartmanu Vatanabeovih nekoliko trenutaka vladala je mukla tišina pošto se snimak iznenada prekinuo i bio zamenjen na ekranu tekstualnom najavom "SLEDEĆI SNIMAK KROZ DVA MINUTA". "Sto mu gromova", beše jedini komentar Maksa Paketa.

7.

Na snimiku je Nikol sedela na običnoj stolici smeđe boje sa zidom bez ikakvih obeležja iza sebe. Bila je odevena u jedan od letačkih kostima MSA koji su predstavljali uobičajenu nošnju tokom misije "Njutn". Nikol je pročitala poruku iz elektronske beležnice koju je držala u rukama.

"Moji prijatelji Zemljani", glasio je početak, "ja sam Nikol d'Žarden, kosmonaut sa 'Njutna', i govorim vam sa udaljenosti od nekoliko milijardi kilometara. Nalazim se u svemirskoj letelici Rama, sličnoj velikim cilindričnim svemirskim brodovima koji su već u dva navrata posetili naš Sunčev sistem u poslednja dva veka. Ovo treće ramansko vozilo takođe stremi prema našem sićušnom području u ovoj Galaksiji. Približno četiri godine pošto budete primili ovaj snimak, Rama III će ući na orbitu oko planete Mars.

Od kada sam napustila Zemlju, doznala sam da je vozila klase Rama sazdala jedna razvijena vanzemaljska inteligencija kao činioce neizmernog sistema prikupljanja informacija čiji je krajnji cilj pribavljanje i katalogiziranje podataka o životu u Vaseljeni. Ova treća letelica iz serije Rama vraća se u blizinu naše zavičajne planete radi ispunjenja dela tog cilja.

Unutar Rame III načinjen je zemaljski habitat koji može da primi dve hiljade ljudskih bića, kao i značajnu količinu životinja i biljaka sa naše matične planete. Tačna biomasa i druge opšte odrednice za životinje i biljke sadržane su u prvom dodatku ovog snimka; međutim, valja naglasiti da su biljke, a naročito one koje su krajnje delotvorne u pretvaranju ugljen-dioksida u kiseonik, ključan sastojak u osnovnom planu zemaljskog modula unutar Rame. Bez tih biljaka život za ljudska stvorenja u Rami bio bi ozbiljno ugrožen.

Očekuje se da Zemlja, reagujući na ovo emitovanje, pošalje reprezentativnu grupu svojih stanovnika - zajedno sa pomoćnim zalihama, opisanim u drugom dodatku - koji bi se susreli sa Ramom III na Marsovoj orbiti. Putnici će biti odvedeni u unutrašnjost Rame i brižljivo posmatrani dok žive u habitatu sa uslovima života ravnim onima na Zemlji.

Imajući u vidu neprijateljsku reakciju na Ramu II, koja je, igrom slučaja, za posledicu imala samo manja oštećenja na tuđinskoj letelici, nominalan plan misije za ovo vozilo tipa Rama predviđa približenje Zemlji najviše do Marsove orbite. Ovaj nominalan plan pretpostavlja, naravno, da će vlasti na Zemlji uistinu ispuniti zahteve sadržane u ovoj emisiji. Ne znam kako je svemirska letelica programirana da postupi ukoliko ljudska bića ne budu upućena u susret Rami III na Marsovoj orbiti. Mogu, međutim, da kažem, na osnovu vlastitog uvida, da je dobavljanje željenih osmatračkih podataka drugim, manje blagonaklonim metodima, sasvim u okviru mogućnosti ove vanzemaljske inteligencije.

Što se tiče ljudskih bića koje valja prebaciti do Marsa, podrazumeva se da bi odabrani pojedinci trebalo da predstavljaju širok presek čovečanstva, uključujući oba pola, sve uzraste i onoliko različitih kultura koliko ih je razumno zajedno spojiti. Velika biblioteka informacija o Zemlji koja se zahteva u trećem dodatku snimka obezbediće dodatne podatke koji se mogu dovesti u vezu sa posmatranjem što će se preduzeti unutar Rame.

Lično ne znam koliko će ljudska bića provesti unutar Rame, ili gde će ih tačno svemirska letelica preuzeti, pa čak ni zbog čega nadmoćna inteligencija koja je stvorila Ramu prikuplja informacije o životu u Vaseljenu. Mogu, ipak, da kažem da su mi čudesa čiji sam svedok bila otkako sam napustila naš Sunčev sistem stvorila potpuno nov osećaj našeg mesta u toj Vaseljenu."

Ukupno trajanje snimka, čiji je pretežan deo bio posvećen detaljnim dodacima, iznosilo je nešto više od deset minuta. Tokom cele emisije osnovna scenografija nije se menjala. Nikolin komentar bio je odmeren i promišljen, isprekidan kratkim pauzama u kojima su joj oči prelazile sa kamere na beležnicu u njenim rukama. Iako su joj se u glasu primećivale izvesne modulacije, Nikolin ozbiljan izraz lica bio je praktično nepromenljiv. Jedino u času kada je stavila do znanja da bi Ramanci mogli da primene "druge, manje blagonaklone metode" dobavljanja podataka, sev jakih osećanja blesnuo je u njenim crnim očima.

Kendži Vatanabe posmatrao je prvi deo snimka sa napetom usredsređenošću. Za vreme emitovanja podataka, međutim, um mu je počeo da luta i da postavlja pitanja. Ko su ti vanzemaljci? - pitao se. Odakle dolaze? Zbog čega žele da nas posmatraju? I zbog čega su uzeli Nikol d'Žarden za svog spikera?

Kendži se nasmeja sam sebi, shvatajući da postoji beskrajn tok takvih beskonačnih pitanja. Odlučio je da se usredsredi na lakše probleme.

Ako bi Nikol i danas bila živa, pomisli Kendži, imala bi osamdeset jednu godinu. Žena sa televizijskog ekrana imala je nešto sede kose i mnogo više bora nego kosmonaut d'Žarden kada je "Njutn" lansiran sa Zemlje, ali njeno starosno doba ni u kom slučaju nije bilo blizu osamdesetih. Možda pedeset dve ili pedeset tri najviše, reče Kendži samome sebi.

Ali da ovaj snimak nije napravljen pre trideset godina? - pitao se. Ili je njen proces starenja na neki način usporen? Nije mu palo na pamet pitanje da li je spiker odista Nikol. Kendži je proveo dovoljno vremena u arhivama misije "Njutn" i smesta je prepoznao Nikolin izraz lica i gestove. Trebalo bi da je ovaj snimak napravljen pre oko četiri godine, razmišljao je Kendži, Ali ako je to tako... Još se borio sa čitavim kompleksom pitanja i nedoumica kada se Nikolina emisija okončala, a direktor MSA ponovo iskrsnuo na monitoru.

Dr Koh je hitro objasnio da će snimak biti još dvaput emitovan na svim kanalima, a zatim stajati na raspolaganju svakom putniku i članu posade.

"Šta se do đavola stvarno događa ovde?" zaželeo je da sazna Maks Paket čim se Nikolino lice nanovo pojavilo na ekranu. Uputio je svoje pitanje Kendžiju.

"Ako sam ispravno razumeo", odgovori Kendži, netremice zureći preda se nekoliko sekundi, "smišljeno nas je zavela MSA u pogledu osnovne svrhe našeg puta. Očigledno je da je ova poruka prvi put primljena pre oko četiri godine, onda kada je finansiranje kolonije 'Louel' još bilo unekoliko neizvesno; sva je prilika da je još tada

odlučeno - pošto su se svi naponi da se dokaže da je poruka lažna pokazali bezuspešni - da istraživanje Rame III bude tajni cilj našeg projekta.

"Sranje", reče Maks Paket, žestoko vrteći glavom. "Zašto nam, do đavola, nisu naprosto rekli istinu?"

"Moj um odbija pomisao o nekim superbićima koja šalju takvu zastrašujuću tehnologiju samo da bi prikupili podatke o nama", primeti sudija Miškin posle kraćeg ćutanja. "S druge strane, međutim, sada barem razumem neke neobičnosti u postupku odabiranja osoblja. Bio sam zaprepašćen otkrivši da je grupa beskućnih američkih tinejdžera pridodata koloniji pre osam meseci. Sada vidim da su kriterijumi odabiranja bili zasnovani na zadovoljavanju 'širokog preseka' koji je zahtevala madam d'Žarden; a to da li će naša osobena mešavina pojedinaca i veština proizvesti sociološki opravdanu koloniju na Marsu, mora da je bila tek drugorazredna briga."

"Mrzim laži i lažove", odvrati Maks. Ustao je sa stolice i stao da šeta po sobi. "Svi ti političari i vladini funkcioneri su isti - ta kopilad je spremna da laže bez imalo savesti."

"Ali šta su mogli da učine, Makse?" upita sudija Miškin. "Gotovo je sigurno da snimak u prvo vreme nisu uzeli ozbiljno. Barem ne dok se ova nova letelica nije pojavila na Marsovoj orbiti. A da su od samog početka rekli istinu, panika bi zavladovala svetom"

"Slušaj, sudijo", reče Maks netrpeljivo. "Mislio sam da sam iznajmljen da budem jebeni farmer na koloniji na Marsu. Ne znam ništa o vanzemaljcima i, potpuno iskreno, ništa i ne želim da saznam. Dovoljno mi je muke sa pilićima, prasićima i ljudima."

"Posebno sa ljudima", uzvрати brzo sudija Miškin, osmehujući se svom prijatelju. I protiv volje Maks se zacereka.

Nekoliko minuta kasnije sudija Miškin i Maks su se pozdravili i ostavili Kendžija i Nai same. Odmah pošto su im gosti otišli, videofon zazvoni u njihovom apartmanu. "Vatanabe?" začuše Makmilanov glas.

"Da, gospodine", odgovori Kendži.

"Oprostite što vas uznemiravamo, Vatanabe", reče zapovednik. "Ali vaš prvi zadatak odnosi se ni na kog drugog do na moje neposredno osoblje. Imate dužnost da ukratko upoznate čitavu posadu Pinte sa istorijatom ekspedicije 'Njutn', Rame i ličnošću kosmonauta d'Žarden. U 19 sati večeras. Pomislio sam da biste možda želeli da započnete pripreme."

"...Svi svetski mediji izvestili su 2200. godine da je Rama II potpuno razoren, uništen mnoštvom nuklearnih bombi koje su eksplodirale u njegovoj blizini. Kosmonauti d'Žarden, O'Tul, Takagiši i Vejkfild, koji su nestali, proglašeni su, naravno, mrtvima. U stvari, prema službenim arhivama misije 'Njutn' i veoma uspešnoj dokumentarnoj knjizi i televizijskoj seriji Hagenesta i Šmita, Nikol d'Žarden je po svoj prilici umrla negde u Njujorku, ostrvskom gradu usred Cilidričnog mora, nekoliko nedelja pre nego što je naučni brod 'Njutna' napustio Ramu i vratio se na Zemlju."

Kendži je zastao za trenutak i osmotrio publiku. Premda je zapovednik Makmilan objasnio putnicima Pinte i posadi da će video traka sa Kendžijevom prezentacijom smesta biti raspoloživa, mnogi među slušaocima hvatali su beleške. Kendži je uživao u ovom malom trenutku sopstvene slave. Pronašao je pogledom Nai i osmehnuo joj se pre no što je nastavio.

"Kosmonaut Franceska Sabatini, najpoznatiji preživeli član kobne ekspedicije 'Njutn', iznela je u svojim memoarima pretpostavku da je dr d'Žarden najverovatnije nabasala na neprijateljski raspoloženog biota ili je možda pala negde u zamračenim delovima Njujorka. Budući da su dve žene provele najveći deo dana zajedno - tragale su za japanskim arhitektom Šigeruom Takagišijem koji je na tajanstven način nestao iz logora Beta prethodne noći - sinjori Sabatini bilo je dobro poznato koliko je hrane i vode kosmonaut d'Žarden nosila sa sobom. 'Čak i uz sve svoje znanje o ljudskom telu' piše Sabatinijeva, 'Nikol nije nikako mogla da preživi duže od jedne nedelje. A ukoliko bi u deliričnom stanju pokušala da dobije vodu iz leda otrovnog Cilindričnog mora, umrla bi još brže.'

Od šest kosmonauta 'Njutna' koji se nisu preživeli susret sa Ramom II, Nikol d'Žarden je bila osoba koja je pobuđivala najveće zanimanje. Čak i pre no što je sjajni statističar Roberto Lopez pre sedam godina ispravno zaključio, na osnovu informacija o evropskim genomima uskladištenim u Hagu, da je pokojni kralj Engleske Henri XI bio otac Nikoline kćerke Ženevjev, ugled dr d'Žarden postao je legendaran. Odnedavno, poseta njenom memorijalnom muzeju u blizini porodične kuće u Bovoau, u Francuskoj, znatno se povećala, što se posebno odnosi na mlade žene. Ljudi se sjate tamo ne samo da bi odali poštu kosmonautkinji d'Žarden i da bi razgledali mnoge fotografije i snimke koji obeležavaju njen izuzetan život, već i da vide dve sjajne bronzane statue grčkog skulptora Tea Papasa. Na prvoj, mlada Nikol data je u atletskoj majici i šortsu sa zlatnom olimpijskom medaljom oko vrata; na drugoj, prikazana je kao zrela žena u letačkom kombinezonu MSA sličnom onom koji ste videli na videu."

Kendži pokaza prema stražnjem delu malog Pintinog auditorijuma i svetla namah utrne. Nekoliko trenutaka kasnije na dva ekrana iza njega počeo je "slajd-šou". "Ovo su fotografije Nikol d'Žarden koje su uskladištene u našim fajlovima na Pinti. Referencijalna baza podataka naznačuje da još mnogo slika, uključujući i istorijske filmske isečke, stoje na raspolaganju u rezervnoj biblioteci uskladištenoj u teretnom delu, ali tim podacima nemamo pristupa za vreme putovanja zbog ograničenja letačke mreže podataka. Neki dodatni podaci nisu nam, međutim, neophodni jer je sa ovih fotografija jasno da je osoba koja se popodne pojavila u emisiji ili Nikol d'Žarden, ili njena apsolutno savršena kopija." Krupni plan sa popodnevnog snimka stajao je zaleđen na levom ekranu i postavljen pored fotografije Nikoline glave snimljene one noći na novogodišnjoj zabavi u Vili Adriani blizu Rima. Nije bilo nikakve sumnje. Dve slike su izvesno prikazivale istu ženu. Žamor odobravanja podiže se iz publike kada je Kendži zastao u izlaganju.

"Nikol d'Žarden je rođena", nastavi Kendži nešto blažim tonom, "6. januara 2164. godine. Stoga, ukoliko je snimak koji smo gledali danas popodne snimljen pre oko četiri godine, ona bi u to vreme trebalo da je imala sedamdeset sedam godina. Svi mi znamo da je dr d'Žarden bila u sjajnoj telesnoj kondiciji i da je redovno vežbala, ali ako je žena koju smo videli popodne stara sedamdeset sedam godina, onda su vanzemaljci koji su sagradili Ramu takođe otkrili i izvor večne mladosti."

Iako je bilo kasno, a Kendži veoma umoran, ipak nije mogao da zaspi. Događaji tog dana probijali su mu se u svest i iznova ga uzbudivali. Ležeći pored njega na maloj dvostrukoj ležaljki, Nai Buatong Vatanabe bila je veoma svesna da joj je suprug budan.

"Ti si potpuno siguran da smo videli pravu Nikol d'Žarden, zar ne, dragi?" reče Nai nežno kada se Kendži po ko zna koji put prevrnuo u krevetu.

"Da", reče Kendži. "Ali Makmilan nije. On zahteva da iznesem tvrdnju o mogućnosti savršene kopije. Misli da je ceo snimak falsifikat..."

"Posle našeg popodnevnog razgovora", produži Nai nakon kraćeg ćutanja, "prisetila sam se sve one halabuke oko Nikol i kralja Henrija od pre sedam godina. Svi časopisi su pisali o tome. Ali nešto sam zaboravila. Kako je tačno utvrđeno da je Henri Ženevjevin otac? Nije li kralj već bio mrtav? I zar kraljevska porodica u Engleskoj ne čuva informacije o genomu kao svetu tajnu?"

"Lopez je koristio genome koji su pripadali roditeljima i potomcima ljudi koji su ženidbom ili udadbom ušli u kraljevsku porodicu. Zatim je, primenjujući tehniku korelacije podataka koju je sam izumeo, dr Lopez pokazao da je Henri, tada još princ od Velsa, za vreme Olimpijade 2184. godine bio tri puta više no i jedan drugi muškarac od svih prisutnih u Los Andelesu u prilici da bude otac Nikoline kćerke. Kada je Daren Higinis priznao na svojoj samrtničkoj postelji da su Henri i Nikol proveli jednu noć zajedno za vreme te Olimpijade, kraljevska porodica je dozvolila stručnjacima za genetiku pristup bazi podataka njihovih genoma. Stručnjaci su zaključili da je Henri, izvan svake sumnje, Ženevjevin otac".

"Kakva zadivljujuća žena", reče Nai.

"Odista jeste", odgovori Kendži. "Ali šta te je nagnalo da baš sada napraviš tu opasku?"

"Kao žena", reče Nai, "divim se načinu na koji je zaštitila svoju tajnu i podigla svoju princezu. Gledam na to sa više uvažavanja nego na ostala njena dostignuća."

8.

Eponina je otkrila Kimberli u uglu zadimljene sobe i sela pored nje. Ona je prihvatila cigaretu koju joj je prijateljica ponudila, zapalila je i duboko uvukla dim.

"Ah, kakvo zadovoljstvo", reče Eponian tiho dok je odbijala dimove u malim krugovima i posmatrala ih kako se polako penju prema ventilatorima.

"Koliko god da volim duvan i nikotin", reče joj Kimberli šapatom na uvo, "znam da bi ti apsolutno obožavala kokomo." Amerikanka povuče dim iz svoje cigarete. "Znam da mi nećeš verovati, Eponina, ali to je u stvari bolje od seksa."

"Ne za mene, mon amie", odgovori Eponina toplim, prijateljskim tonom. "Imam dovoljno grehova. I nikada, nikada ne bih mogla da kontrolišem nešto što je uistinu bolje od seksa."

Kimberli Henderson se slatko nasmeja tako da su joj plave lokne skakale po ramenima. Imala je dvadeset četiri godine, godinu dana manje od svoje francuske koleginice. Njih dve su sedele u pušačkoj prostoriji odmah do ženskih tuševa. Bila je to malena soba kvadratnog oblika, sa stranicom ne dužom od četiri metra, u kojoj je trenutno sedelo ili stajalo dvanaest žena i sve su pušile.

"Ova soba me podseća na jednu stražnju sobu kod Vilija u Evergrinu, odmah izvan Denvera", reče Kimberli. "Dok bi stotinu ili više kao boja i crvenih vratova igralo i pilo za glavnim barom, nas osmoro ili desetero povuklo bi se u Vilijevu svetu 'kancelariju', kako je on to nazivao, i potpuno se sjebalo od kokomoa."

Eponina je piljila kroz izmaglicu u Kimberli. "Ako ništa drugo, ovde nas barem muškarci ne uznemiravaju. Potpuno su nemogući, gori od onih momaka u robijaškom

selu u Buržu. Izgleda da ovi tipovi po ceo dan ni o čemu drugom i ne razmišljaju osim o seksu."

"To je razumljivo," odgovori Kimberli, još jednom se glasno nasmejavši. "Posle toliko godina prvi put ih niko ne motri izbliza. Kada su Tošiovi ljudi zeznuli sve skrivene monitore, svi su se najednom oslobodili." Skrenula je pogled prema Eponini. "Ali to ima i svoju mračnu stranu. Danas su počinjena još dva silovanja, jedno upravo u rekreacionoj zoni."

Kimberli završi cigaretu i odmah pripali novu. "Potreban ti je neko ko će te zaštititi", produži ona, "a ja znam da bi Valter voleo taj posao. Zbog Tošia, robije uglavnom nemaju pik na mene. Sada su mi glavna briga čuvari MSA - misle da su neke glavonje. Od svih njih zanima me jedino ona zaslepljujuća italijanska komadina, Marćelo ili kako se već zove. Juče mi je rekao da bi me naterao da 'ječim od zadovoljstva' samo kad bih mu se pridružila u sobi. Bila sam se ljuto naoštrila sve dok nisam opazila jednog od Tošiovih razbojnika koji je prisluškivao razgovor."

I Eponina zapali cigaretu. Znala je da je glupo pušiti jednu za drugom, ali putnicima na Santa Mariji bila su dozvoljena samo tri polučasovna odmora svakog dana, a pušenje nije bilo dopušteno u prenatrpanim prostorijama za život putnika. Dok je Kimberli na trenutak bila zuzeta odgovaranjem na pitanje jedne krupne žene u svojim ranim četrdesetim, Eponina se prisećala prvih nekoliko dana po napuštanju Zemlje. Naš treći dan napolju, sećala se, Nakamura je poslao svog kurira da me vidi. Mora da sam mu bila prvi izbor. Ogroman Japanac, sumo rvač pre no što je postao naplaćivač dugova u ozloglašenom kockarskom krugu, zvanično joj se naklonio kada joj je prišao u zajedničkoj prostoriji. "Gospođice Eponina", rekao je na engleskom sa jakim naglaskom, "moj prijatelj Nakamura-san zamolio me je da vam prenesem da on nalazi da ste veoma zgodni. On vam nudi potpunu zaštitu u zamenu za vaše društvo i povremeno pružanje zadovoljstava."

Ponuda je bila privlačna na određen način, sećala se Eponina. I nimalo različita od onoga što bi većina žena poštenog izgleda na Santa Mariji najposle prihvatila. Znala sam još u to vreme da će Nakamura postati veoma moćan, ali mi se nije dopala njegova hladnoća. I pogrešno sam mislila da mogu da ostanem slobodna. "Spremna?" ponovi Kimberli. Eponina se trže iz sanjarenja. Ugasila je cigaretu i pošla sa prijateljicom u svlačionicu. Dok su svlačile odeću i pripremale se za tuširanje, najmanje deset očiju gostilo se na njihovim veličanstvenim telima.

"Zar ti ne smeta", upita Eponina dok su stajale bok o bok ispod tuša, "da te ove lezbejke proždiru očima?"

"Nimalo", odgovori Kimberli. "Na izvestan način i uživam u tome. Laskavo je to. Malo je ovde žena koje izgledaju kao nas dve. Pali me kada onako izglednelo zure u mene."

Eponina je sprala penu sa svojih punih, čvrstih grudi i nagnula se prema Kimberli. "Znači li to da si vodila ljubav sa drugom ženom?" upita je ona.

"Naravno", odgovori Kimberli uz još jedan praskav smeh. "Zar ti nisi?"

I ne čekajući na odgovor, Amerikanka stade da ispreda još jednu od svojih priča. "Moja prva dilerka u Denveru bila je lezbejka. Imala sam svega osamnaest godina i bila apsolutno savršena od glave do pete. Kada me je Loreta prvi put videla голу, umalo nije riknula i otišla na nebo. Tek što sam bila ušla u školu za bolničarke, te nisam uspevala da

smognem mnogo drogice. Tako sam sklopila sporazum sa Loretom. Mogla je da me tuca, ali samo ukoliko me stalno opskrbljuje kokainom. Naša veza potrajala je bezmalo šest meseci. Do tada sam i sama postala diler, a kao pride zaljubila sam se u Mađioničara."

"Sirota Loreta", nastavi Kimberli dok su ona i Eponina jedna drugoj brisale leđa u prostoriji do tuš-kabine. "Srce joj je bilo slomljeno. Nudila mi je sve, uključujući i listu klijenata. Konačno je postala nesnosna, te sam je provalila, a Mađioničar ju je najurio iz Denvera."

Kimberli je opazila brz, prekoran pogled na Eponinom licu. "Isuse", reče ona, "opet ti sa svojim moralnim silovanjem. E, jesi ubica najmekšeg srca koju sam ikada srela. Ponekad me podsećaš na sve one lepo vaspitane curice iz mog srednjoškolskog maturantskog razreda."

Kada su se spremale da napuste prostor za tuširanje, jedna sićušna crna devojka sa trakama u kosi pride im s leđa. "Vi ste Kimberli Henderson?" reče ona.

"Da", klimnu Kimberli, okrećući se. "Ali zašto..."

"Je li vaš čovek kralj Jap Nakamura?" upade joj u reč devojka.

Kimberli nije odgovarala. "Ako jeste, potrebna mi je vaša pomoć", nastavi mala crnka.

"Šta hoćeš", upita je Kimberli odbojnim tonom.

Devojka iznenada briznu u plač. "Moj čovek, Ruben, nije mislio ništa loše. Bio je pijan od onog sranja koje stražari prodaju. Nije znao da se obraća kralju Japu."

Kimberli je čekala da devojka otare suze. "Šta imaš?" prošaputa ona.

"Tri noža i dva džointa dinamitskog kokomoa", odgovori devojka jedva čujnim šapatom.

"Donesi mi to", odvrati Kimberli sa osmehom. "A ja ću srediti da tvoj Ruben dođe i izvini se gospodinu Nakamuri."

"Ne voliš Kimberli, zar ne?" reče Eponina Volteru Brakinu. Bio je to glomazan američki crnac sa blagim očima i savršeno magičnim prstima na tastaturi. Svirao je mešavinu lakog džeza, netremice promatrajući svoju predivnu damu dok su njegova tri cimera, po dogovoru, otišla u zajedničke prostorije.

"Ne, ne volim", odgovori Volter polako. "Ona nije kao mi. Ume da bude veoma zabavna, ali mislim da je ispod stvarno pokvarena."

"Šta hoćeš time da kažeš?"

Volter pređe na jednu nežnu baladu, sa lakšom melodijom, svirajući je gotovo pun minut pre no što je odgovorio.

"Pretpostavljam da smo svi mi ubice jednaki u očima zakona. Ali ne i u mojim očima. Ja sam iscedio život iz čoveka koji je silovao mog mlađeg brata. Ti si ubila ludog čoveka koji ti je uništavao život." Volter za trenutak zastade kolutajući očima. "Ali tvoja prijateljica Kimberli - ona i njen momak su dokinuli živote trojici ljudi koje nisu ni poznavali samo zarad droge i novca."

"Bila je otkaćena od droge u to vreme."

"Nije važno", reče Volter. "Svako od nas je uvek odgovoran za svoje ponašanje. Ako u sebe strpam drogu koja me pretvara u čudovište, onda je to moja greška. Ali nikako ne mogu da se otresem odgovornosti za svoje činode."

"Njeno ponašanje na robiji je, prema svim izveštajima, bilo savršeno. Svi doktori koji su radili sa njom slažu se da je bila izvanredna bolničarka."

Volter je prestao da svira organu i zagledao se u Eponinu nekoliko trenutaka. "Hajde da više ne pričamo o Kimberli", reče on. "Ionako imamo malo vremena... Jesi li porazmislila o mom predlogu?"

Eponin uzdahnu. "Jesam, Voltere. I premda mi se dopadaš, i pored toga što uživam da vodim ljubav s tobom, odnos koji si mi predložio previše zvuči kao zahtev da ti se potpuno predam... Uzgred, mislim da je to ponajviše zbog tvog egoa. Ukoliko se ne varam, tebi se više sviđa Malkolm..."

"Malkolm nema ništa sa nama", prekide je Volter. "On je već godinama moj prisan prijatelj, još od prvih dana kada sam ušao u zatvorski kompleks u Džordžiji. Sviramo zajedno. Delimo seks kada smo obojica usamljeni. Srodne smo duše..."

"Znam, znam... Nije zapravo Malkolm posredi, više me brine načelo u celoj stvari. Ti mi se zaista sviđaš, Voltere, znaš to. Ali..." Glas joj je zamro dok se borila sa pomešanim osećanjima.

"Protekle su tri nedelje otkako smo krenuli sa Zemlje", reče Volter, "a predstoji nam još šest do Marsa. Ja sam najkrupniji muškarac na Santa Mariji. Ako kažem da si moja devojka, niko se neće usuditi da te takne."

Eponina se prisetila jedne neprijatne scene od jutros, čiji je bila svedok, kada su dva nemačka robijaša razgovarala o tome kako bi bilo lako počiniti silovanje u osuđeničkom odeljku. Njih dvojica su znala da ona može da ih čuje, ali se nisu potrudili da utišaju glasove.

Posle dugog ćutanja privila se uz Voltera. "U redu", rekla je nežno. "Ali ne očekuj previše... Ja sam prilično teška žena."

"Mislim da Volter možda ima srčane probleme", reče Eponina šapatom. Bilo je gluvo doba noći i ostale dve cimerke su spavale. Kimberli, na ležaju ispod Eponine, još je bila ošamućena od kokomoa koji je popušila nekoliko sati ranije.

"Pravila na ovom brodu su jebeno glupa. Čak i u zatvorskom kompleksu Puebla bilo je manje propisa. Zašto, do đavola, ne možemo da ostnemo u zajedničkim prostorijama posle ponoći? Šta tu ima loše?"

"Povremeno mu se javlja bol u grudima, a ako malo žešće vodimo ljubav, odmah se žali da mu ponestaje daha... Da li bi mogla da ga pregledaš?"

"A šta da kažem za Marćela? Uuhh! Kakva je to gluperda! Rekao mi je da mogu da ostanem cele noći samo ako dođem u njegovu sobu. I to dok sedim tamo sa Tošiom. Šta on misli da je? Hoću da kažem da čak ni stražari ne bi smeli da se zajejavaju sa kraljem Japom... Šta si ono rekla, Eponina?"

Eponina se pridiže na lakat i naže preko ivice kreveta. "Volter Brakin, Kim", reče ona. "Govorim o Volteru Brakinu. Možeš li malo da se sabereš i saslušaš šta ti govorim?"

"U redu. U redu. Šta je sa tvojim Volterom? Šta hoće? Svako nešto traži od kralja Japa. Pretpostavljam da me to čini kraljicom, barem na neki način..."

"Mislim da Volter ima bolesno srce", ponovi razdražena Eponina povišenim tonom. "Volela bih da ga ti pregledaš."

"Pssst", ponovi Kimberli. "Doći će da nas rasture, kao što su učinili onoj ludoj švedskoj devojci... Sranje, Ep, ja nisam doktor. Mogu da kažem kada su damari

nepravilni, ali to je sve... Treba da odvedeš Voltera kod onog doktora osuđenika koji je stvarno kardiolog, kako mu beše ime, onom što je uvek supermiran kada ne pregleda nekoga..."

"Dr Robert Tarner", ubaci Eponina.

"To je taj... vrlo profesionalan, hladan, udaljen, nikada ne govori sem u doktorskoj ordinaciji, teško je poverovati da je sačmarom razneo glave dvojici muškaraca u sudnici, jednostavno ne ide u glavu..."

"Kako to znaš?" upita Eponina.

"Marćelo mi je rekao. Bila sam radoznala, smejali smo se, navlačio me je govoreći stvari kao na primer 'da li te onaj tvoj Jap tera da stenješ' i 'a kako bi bilo sa onim mirnim doktorom za srce, da li on može da te natera da stenješ!'"

"Pobogu, Kim", reče Eponina sada već uznevereno, "nisi valjda bila u krevetu i sa Marćelom?"

Njena cimerka se nasmeja. "Samo dvaput. Bolje priča nego što jebe. A kakav ego. Kralj Jap barem ume da ceni zadovoljstvo koje mu pružam."

"Da li Nakamura zna za to?"

"Taman posla?" odgovori Kimberli. "Ne želim da umrem. Ali mogao bi da posumnja... Neću to više nikada da uradim, ali ako bi mi onaj dr Tarner samo šanuo nešto na uvice, mislim da bih odmah svršila..."

Kimberli je nastavljala sa svojim čegrtanjem. Eponina je nekoliko trenutaka razmišljala o dr Robertu Tarneru. Pregledao ju je danas posle ručka kada su joj po telu izbile neke neobične pegice. Uopšte nije zapažao moje telo, prisetila se. Bio je to potpuno profesionalan pregled. Kimberli je uspela da skrene Eponininu svest na sliku zgodnog doktora. Bila je iznenađena kada je otkrila da je njena prijateljica osećala varnicu romantičnog zanimanja za njega. Kod tog doktora postojalo je nešto izrazito tajanstveno, jer u njegovim manirima, odnosno u njegovoj ličnosti, nije se moglo pronaći ništa što bi se dovelo u vezu sa dvostrukim ubistvom. Mora da je posredi zanimljiva priča, pomisli ona.

Eponina je sanjala. Bila je to ista noćna mora koja joj se javljala na stotinu puta od ubistva. Profesor Moro ležao je sa sklopljenim očima na podu njenog stana dok mu je krv tekla iz prsa. Eponina je otišla do slivnika, oprala veliki kuhinjski nož i vratila ga na policu. Dok je prekoračivala leš, te omražene oči se otvoriše. U njima je videla divlji, ludački izraz. Posegnuo je rukama prema njoj...

"Sestro Henderson. Sestro Henderson." Kucanje na vratima postade jače. Eponina se probudila iz sna i protrljala oči. Kimberli i još jedna druga cimerka stvoriše se gotovo istovremeno na vratima.

Volterov prijatelj Malkolm Pibodi, majušan, izmožden belac u svojim ranim četrdesetim, stajao je u dovratku. Bio je izvan sebe. "Dr Tarner me je poslao po bolničarku. Dođite brzo. Volter je doživeo srčani udar."

Dok se Kimberli odevala, Eponina skliznu sa ležaja. "Kako mu je, Malkolme?" upita, navlačeći haljinu. "Je li mrtav?"

Malkolm je bio za trenutak pometen. "Oh, to si ti, Eponina", reče on snuždeno. "Zaboravio sam da ti i bolničarka Henderson... kada sam ga ostavio još je disao, ali..."

Vodeći računa da jedno stopalo stalno drži na podu, Eponina projuri kroz vrata, pa niz hodnik do središnje zajedničke prostorije i konačno do muških odaja. Alarmi se oglašišu, budući da je glavni monitor pratio njeno napredovanje. Kada je dospela do ulaza u Volterovo krilo, Eponina za trenutak zastade, hvatajući dah.

Gomila ljudi stajala je u hodniku ispred Volterove sobe. Vrata su bila širom otvorena, a donja trećina njegovog tela ležala je napolju u hodniku. Eponina se progura kroz gomilu i banu u sobu.

Dr Robert Tarner klečao je pored svog pacijenta, držeći elektronske katode pritisnute na Volterova obnažena prsa. Telo ogromnog čoveka povijalo se sa svakim udarom, a zatim bi se blago odiglo od poda pre nego što bi ga doktor ponovo pritisnuo uz površinu.

Kada je Eponina prispela, dr Tarner podiže pogled. "Jeste li vi bolničarka?" upita je resko.

Na trenutak Eponina ostade bez reči. Njen prijatelj je ovde umirao ili je već bio mrtav, a jedino o čemu je ona mogla da misli bejahu savršeno plave oči dr Tarnera. "Ne", reče ona konačno, potpuno zbunjena. "Ja sam mu devojka... Bolničarka Henderson je moja cimerka... Treba da se pojavi svakog časa."

U tom trenutku naiđe Kimberli u pratnji dva stražara MSA. "Srce mu je potpuno stalo pre četrdeset pet sekundi", obrati se dr Tarner Kimberli. "Kasno je da ga premeštamo u bolnicu. Otvoriću ga ovde i pokušati da upotrebim komori-stimulator. Jeste li poneli rukavice?"

Dok je Kimberli navlačila rukavice, dr Tarner naredi gomili da odstupi od pacijenta. Eponina se nije pomerila. Kada je stražari ščepaše rukama, doktor nešto promrmlja i oni je oslobodiše.

Dr Tarner dodade Kimberli komplet hirurških pomagala, a onda, radeći neverovatnom brznom i veštinom, načini dubok zarez na Volterovim grudima. Zavrnulo je napolje nabore kože, izlažući srce. "Jeste li učestvovali u ovakvoj operaciji, sestro Henderson?" upita on.

"Ne", odgovori Kimberli.

"Komori-stimulator je elektrohemijsko sredstvo koje, pričvršćeno na srce, primorava ovo da kuca i nastavlja sa pumpanjem krvi. Ako je smetnja privremena, kao u slučaju krvnog ugruška ili grčenja zalizaka, onda ponekad problem može da se reši i pacijentovo srce će ponovo početi da kuca."

Doktor Tarner umetnu komori-stimulator veličine poštanske marke iza leve pretkomore srca i uključi struju sa portabl kontrolnog sistema na podu pored sebe. Nekoliko sekundi potom Volterovo srce poče slabšno da kuca. "Sada imamo oko osam minuta da otkrijemo problem", reče doktor sam sebi.

Dovršio je analize podsistema primarnih organa za manje od minuta. "Nema ugrušaka", promrmlja on, "niti su krvni sudovi i zalisci oštećeni... Zbog čega je onda prestalo da kuca?"

Dr Tarner grozničavo podiže pulsirajuće srce i osmotri mišiće ispod njega. Mišićno tkivo oko desne aurikle bilo je bezbojno i meko. Ovlaš ga je dotakao vrhom jednog od šiljatih instrumenata i delići tog tkiva se raspadoše.

"Blagi Bože", prozbori doktor, "šta je, do đavola, ovo?". Dok je dr Tarner držao srce u vazduhu, organ Voltera Brakina ponovo se zgrči i jedna od dugačkih vlaknastih

traka u središtu bezbojnog mišićnog tkiva stade da se odvaja. "Šta je...?" Tarner dvaput žmirnu i položi desnu šaku na obraz.

"Pogledajte ovo, sestro Henderson", reče on tihim glasom. "To je potpuno zapanjujuće. Mišići su na ovom mestu sasvim atrofirali. Nikada nisam video ništa slično... Ne možemo pomoći ovom čoveku."

Eponine oči napuniše se suzama dok je dr Tarner izvlačio komori-stimulator, pošto je Volterovo srce opet prestalo da kuca. Kimberli stade da uklanja spojnice koje su držale posuvraćenu kožu oko srca, ali je doktor zaustavi u tome. "Ne još", reče on. "Hajde da ga prenesemo u operacionu salu kako bih mogao da izvedem kompletnu autopsiju. Hoću da saznam što je više moguće."

Stražari i dvojica Volterovih cimera položiše ogromnog čoveka na nosila i leš je ubrzo bio uklonjen iz prostorija za život putnika. Malkolm Pibodi je tiho jecao na Volterovom ležaju. Eponina mu pride. Podelili su nemi zagrljaj, a zatim su seli zajedno, držeći se za ruke, i ostali u tom položaju veći deo noći.

9.

"Bićete na dužnosti zapovednika dok sam ja unutra", reče zapovednik Makmilan svom zameniku, zgodnom, mladom, ruskom inženjeru Dmitriju Uljanovu. "Pod svim okolnostima, vaša prevashodna odgovornost jeste bezbednost putnika i posade. Ako čujete ili vidite bilo šta preteće ili čak sumnjivo, palite motore i uklanjajte Pintu dalje od Rame."

Tog jutra bila je predviđena prva misija ulaženja sa Pinte u unutrašnjost Rame. Svemirska letelica sa Zemlje pristala je prethodnog dana uz jedan od kružnih krajeva ogromnog cilindričnog svemirskog broda. Pinta se parkirala odmah pored spoljašnjeg zaptivača, na približno istom mestu kao i ranije ekspedicije na Ramu 2130. i 2200. godine.

Učestvujući u pripremama prvog ulaženja, Kendži Vatanabe je prethodne večeri ukratko upoznao izviđačku ekipu sa geografijom prve dve Rame. Kada je završio svoje izlaganje, pride mu njegov prijatelj Maks Paket.

"Misliš li da će naš Rama izgledati kao one slike koje si nam pokazao?" upita Maks.

"Ne tačno", odgovori Kendži. "Očekujem izvesne promene. Seti se da je na snimku rečeno da je negde unutar Rame sazdan zemaljski modul. Ipak, s obzirom na to da je spoljašnjost letelice istovetna prvim dvema, smatram da ni unutra neće biti baš sve izmenjeno."

Maks je delovao pometeno. "Sve je ovo daleko od moje moći poimanja", reče on vrteći glavom. "Uz put", dodade nekoliko sekundi docnije, "jesi li siguran da nisi odgovoran što sam se i ja našao u izviđačkom timu?"

"Kao što sam ti rekao po podne", odgovori Kendži, "niko od nas na Pinti nije ništa imao sa odabiranjem izviđača. Svih šesnaest članova odabrale su MSA i MOA na Zemlji."

"Ali zašto su me opremili ovim prokletim arsenalom? Imam najmoderniju lasersku mašinku, granate sa vlastitim navođenjem, čak i komplet mina za masovno

uništavanje. Posedujem više vatrene moći sada nego za vreme invazije mirotvornih snaga na Belize."

Kendži se osmehnu. "Zapovenik Makmilan, kao i mnogi članovi vojnog osoblja i štaba SAV-a, još veruju da je čitava ova rabota neka vrsta klopke. Ti si u ovoj izviđačkoj operaciji označen kao 'vojnik'. Moje lično uverenje jeste da ti nijedno od tih oružja neće biti neophodno."

Maks je i narednog jutra još gundao kada je Makmilan postavljao Dmitrija Uljanova za zapovednika Pinte da bi lično predvodio izviđačku ekipu u Ramu. Iako je bio bez težine, vojna oprema koju je nosio okačenu u spoljašnji deo svemirskog odela beše glomazna i ozbiljno mu je ograničavala slobodu kretanja. "Pa, ovo je smešno", mumlao je sebi u bradu. "Ja sam farmer, a ne prokleti komandos."

Prvo iznenađenje usledilo je samo nekoliko minuta pošto su izviđači sa Pinte kročili s one strane spoljašnjeg zaptivača. Sledeći kratku stazu niz jedan širok hodnik, grupa je stigla do kružne prostorije odakle su kretala tri tunela koja su vodila u unutrašnjost tuđinskog svemirskog broda. Dva tunela bila su blokirana mnogostrukim metalnim kapijama. Zapovednik Makmilan pozva Kendžija, želeći da se posavetuje s njim.

"Ovo je sasvim drugačiji raspored", reče Kendži kao odgovor na zapovednikova pitanja. "Možemo slobodno da bacimo naše mape."

"Onda pretpostavljam da bi trebalo da produžimo niz neblokirani tunel?" upita Makmilan.

"To je u vašem delokrugu", uzvрати Kendži, "ali ja ne vidim nikakav izbor: ili to ili da se vratimo na Pintu."

Šesnaestorica muškaraca u svemirskim odelima mukotrpno se probijala kroz otvoren tunel. Svaki nekoliko minuta lansirali su svetleće rakete u pomrčinu ispred sebe kako bi videli kuda idu. Kada su zašli nekih pet stotina metara unutar Rame, dve male prilike iznenada se pomoliše na drugom kraju tunela. Svaki od četiri vojnika, kao i zapovednik Makmilan, hitro izvukoše dvoglede.

"Idu prema nama", reče uzbuđeno jedan od izviđača.

"Neka sam proklet", reče Maks Paket, dok su mu žmarci putovali niz kičmu, "pa to je Abraham Linkoln!"

"I jedna žena", reče drugi, "u nekoj vrsti uniforme."

"Pripremi se za paljbu", naredi Makmilan.

Četvorica vojnika izbiše na čelo grupe i klekoše sa cevima uperenim ka izlazu iz tunela. "Stoj", povika Makmilan kada su se one dve prilike primakle na oko dvesta metara od izviđačkog tima.

Abraham Linkoln i Benita Garsija se zaustaviše. "Recite vaše namere", začuše kako više zapovednik.

"Ovde smo da vam poželimo dobrodošlicu", reče Abraham Linkoln jakim, dubokim glasom.

"I da vas odvedemo u Novi Eden", dodade Benita Garsija.

Zapovednik Makmilan beše potpuno zbunjen. Nije znao šta bi preduzeo. I dok je oklevao, ostali iz izviđačkog odreda razgovarali su među sobom.

"To je Abraham Linkoln koji se vratio kao duh", reče Amerikanac Teri Šnajder.

"Ona druga je Benita Garsija - jednom sam video njen kip u Meksiko Sitiју."

"Brišimo odavde. Ovo mesto mi uteruje strah u kosti."

"Šta bi duhovi mogli da rade na orbiti oko Marsa?"

"Izvinite, zapovedniče", reče Kendži posle dužeg prekida zgranutom Makmilanu. "Šta nameravate sada da uradite?"

Škotlandanin se okrete prema japanskom stručnjaku za Ramu. "Teško je, naravno, doneti odluku o ispravnom narednom koraku", reče on. "Hoću da kažem, ono dvoje izgledaju prilično bezazleno, ali setimo se trojanskog konja. Ha!... Pa, Vatanabe, šta vi predlažete?"

"Zašto ne krenete napred, možda sami, ili možda čak sa jednim od vojnika da biste razgovarali sa njima. Onda ćemo znati..."

"To je svakako hrabro od vas, Vatanabe, ali ne i neopohodno. Ne, mislim da ćemo svi krenuti napred. Oprezno, dabome. Ostavićemo dva čoveka pozadi da izveste u slučaju da nas zakači kakvo zračno oružje ili tako nešto."

Zapovednik uključi svoj radio. "Zameniće Uljanov, ovde Makmilan. Suočili smo se sa dva bića određene vrste. Oni su ili ljudi ili maskirani u ljude. Jedno izgleda kao Abraham Linkoln, a drugo kao čuvena meksikanska kosmonautkinja... Šta je, Dmitri?... Da, ispravno beležiš. Linkoln i Garsija. Susreli smo Linkolna i Garsiju u tunelu unutar Rame. Možeš o tome da izvestiš ostale... A sada ću ostaviti Šnajdera i Fincija ovde dok mi ostali krećemo u susret tuđinima."

Dve prilike se nisu pomerale dok su se četrnaestorica istraživača približavala. Vojnici su se raširili u borbeni položaj ispred grupe spremni da ospu paljbu na prvi znak neke nepravilnosti.

"Dobro došli u Ramu", reče Abraham Linkoln kada je prvi izviđač prišao na svega dvadeset metara razdaljine. "Ovde smo da vas ispratimo do vaših novih domova."

Zapovednik Makmilan nije odmah odgovorio. Tišinu je razbio neukrotivi Maks Paket. "Jeste li vi duhovi?" povika on. "Hoću da kažem, jeste li vi stvarno Abraham Linkoln?"

"Naravno da nisam", odgovori Linkoln suvoparnim glasom. "I Benita Garsija i ja smo ljudski bioti. U Novom Edenu suočićete se sa pet kategorija ljudskih biota, pri čemu je svaka sazdana sa posebnim sposobnostima da oslobodi ljude od teških svakodnevnih zadataka. Područje moje stručnosti jeste činovnički i pravnički rad, računovodstvo, knjigovodstvo i održavanje kuća, uprava stambenim objektima i kancelarijama, kao i drugi organizacioni zadaci."

Maks je ostao zaprepašćen. Ne poštujući naređenje svog zapovednika da "odstupi", prišao je Linkolnu na nekoliko centimetara razdaljine. "Ovo je neki jebeni robot", promrmljao je sebi u bradu. Zaboravivši na svaku moguću opasnost, Maks je pružio ruku i položio prste na Linkolnovo lice, najpre dodirujući kožu oko nosa, a zatim i pipajući pramenove dugačke crne brade. "Neverovatno", reče on glasno. "Krajnje neverovatno."

"Izrađeni smo uz veliku brigu za svaku pojedinost", reče u tom trenutku Linkoln. "Koža nam je u hemijskom pogledu slična vašoj, a oči dejstvuju na, u osnovi, istim optičkim načelima kao i vaše, ali mi nismo dinamička, stalno obnavljajuća stvorenja kao vi. Naše podsisteme tehničari moraju da održavaju, a pokatkad i da zamenjuju."

Maksov smeo poduhvat razbio je svu napetost. Do tog časa, ceo izviđački odred, uključujući zapovednika Makmilana, pipkao je i ispitivao dva biota. Tokom čitavog tog isprobavanja Linkoln i Garsija su odgovarali na pitanja o svom sklopu i opremi. Jednog

časa Kendži je opazio da se Maks Paket odvojio od ostatka izviđačkog odreda i seo po strani, oslonjen o zid tunela.

Kendži pride svom prijatelju. "U čemu je stvar, Makse?" upita on.

Maks zavrtne glavom. "Kakva vrsta genija je mogla da proizvede nešto nalik na ovo dvoje? To je potpuno zastrašujuće. Čutao je nekoliko sekundi. "Možda sam ja čudan, ali ova dva bi...ota plaše me više nego ovaj ogromni cilindar."

Linkoln i Garsija koračali su sa izviđačkim odredom ka onome što je ličilo na kraj tunela. Kroz nekoliko sekundi jedna vrata se otvoriše u zidu i bioti pokazase ljudima da uđu unutra. Odgovarajući na Makmilanova pitanja, bioti objasniše ljudima da im predstoji ulazak u "prevozno sredstvo" koje će ih prevesti do ulaza u zemaljski modul.

Makmilan je preneo ono što su bioti govorili Dmitriju Uljanovu na Pintu i poručio svom ruskom zameniku da "odmagli" ukoliko se oni ne budu javili najkasnije kroz četrdeset osam časova.

Vožnja podzemnom železnicom bila je zapanjujuća. Maksa Paketa je podsetila na džinovski tobogan sa Državnog vašara u Dalasu, u Teksasu. Vozilo u obliku metka hitalo je duž zatvorene, savijene putanje koja se spuštala celim putem od severnog kraja Rame u obliku zdele do Središnje ravnice ispod njega. Izvan te cevi, koja je bila presvučena u neku vrstu teške providne plastike, Kendži i ostali mogli su da vide neizmernu mrežu lestvica i stepenica koje su premošćavale istu teritoriju kojom su se i oni kretali. Ali oni nisu imali priliku da vide neuporedive prizore o kojima su izvestili prethodni istraživači Rame - njihov pogled na jug bio je preprečen izuzetno visokim zidom metalizirano sive boje.

Vožnja je potrajala manje od pet minuta. Okončala se u jednom zatvorenom krugu koji je potpuno opasivao zemaljski modul. Kada su Pintini izviđači izašli iz voza, beztežinsko stanje u kome su živeli otkako su krenuli sa Zemlje iznenada je nestalo. Gravitacija je bila blizu normale. "Atmosfera u ovom hodniku, kao i atmosfera u Novom Edenu, ista je kao na vašoj matičnoj planeti", reče biot-Linkoln. "Ali nije u području sa vaše leve strane, izvan zidova koji štite vaš habitat."

Krug koji je obuhvatao Novi Eden bio je mutno osvetljen, tako da kolonisti nisu bili pripremljeni za sunčevu svetlost koja ih je pozdravila kada su se ogromna vrata otvorila i oni ušli u novi svet. U kratkoj šetnji do obližnje železničke stanice nosili su svoje skafandre u rukama. Prošli su pored praznih zgrada sa obe strane staze - malih građevina koje su mogle da budu kuće ili prodavnice, kao i pored jedne veće ("koja treba da bude osnovna škola", obavestila ih je Benita Garsija) tačno naspram same stanice.

Kada su stigli, voz ih je čekao. Sjajna podzemna vozila, sa udobnim sedištim i pokaznom tablom koja je stalno pružala tekuće podatke, brzo su ih prevezla do centra Novog Edena, gde ih je, prema rečima biota-Linkolna, očekivalo "podrobno upućivanje". Voz je najpre projezdio pored prelepog, kristalno čistog jezera ("Šekspirovo jezero", rekla je Benita Garsija), a zatim skrenuo nalevo, ustremivši se prema svetlosivim zidovima koji su ograđivali koloniju. Tokom poslednjeg dela vožnje jedna velika, goletna planina uzdizala se u predelu sa desne strane voza.

Za vreme vožnje cela izviđačka družina sa Pinte bila je vrlo čutljiva. Istini za volju, osećali su se potpuno obeznanjeni. Čak ni stvaralačka uobrazilja Kendžija Vatanabea nikada nije izmaštala ono što se ukazivalo njihovim očima. Sve je to bilo preveliko, mnogo veličanstvenije nego što su zamišljali.

Središnji grad, u kome su neimari Novog Edena smestili sve glavne zgrade, predstavljao je konačan šok. Članovi ekipe ćutke su stajali i snebivljivo se osvrtali po nizovima velikih i zamamnih građevina koje su tvorile srce kolonije. Činjenica da su zgrade još bile prazne samo je doprinosila mističnom svojstvu celokupnog doživljaja. Kendži Vatanabe i Maks Paket bejahu poslednja dva čoveka koja su ušla u zdanje gde je trebalo da se održi predavanje.

"Šta misliš?" upita Kendži Maksa dok su stajali na vrhu stepeništa upravne zgrade i nadgledali zasenjajući kompleks oko sebe.

"Ne mogu da mislim", odgovori Maks sa primesom strahopoštovanja u glasu. "Čitavo ovo mesto protivi se razmišljanju. To je raj, Alisina zemlja čuda i sve bajke mog detinjstva umotane u jedan paket. Stalno se štipam da bih bio siguran da ne sanjam.

"Na ekranu ispred vas", reče biot-Linkoln, "vidi se opšta mapa Novog Edena. Svako od vas će dobiti pun komplet mapa, uključujući sve puteve i zgrade u koloniji. Mi smo ovde, u Središnjem gradu, koji je zamišljen kao upravni centar Novog Edena. Stambeni kvartovi sagrađeni su, zajedno sa prodavnicama, malim kancelarijama i školama, u četiri ugla pravougaonika koga okružuje spoljašnji zid. Kako će krštenje ova četiri grada biti prepušteno žiteljima, danas ćemo ih oslovljavati sa Severoistočno, Severozapadno, Jugoistočno i Jugozapadno selo. Čineći to, uvažavamo konvenciju koju su prihvatili raniji istraživači Rame; oni su, naime, kraj Rame na koji ste i vi sleteli označavali kao severni kraj...

Svaka od četiri strane Novog Edena ima po jednu određenu geografsku funkciju. Slatkovodno jezero duž južne ivice kolonije, kao što ste već obavešteni, zove se Šekspirovo jezero. Većina riba i vodenog života koje ste doneli sa sobom živeće ovde, iako neki od primeraka mogu da budu savršeno smešteni i u dve reke koje utiču u Šekspirovo jezero sa planine Olimp, ovde na istočnoj strani kolonije i iz Šervudske šume na zapadnoj strani...

U sadašnjem trenutku padine planine Olimp i sva područja Šervudske šume, kao i seoski parkovi i zeleni pojasevi širom kolonije prekriveni su finom rešetkom od sredstava za razmenu gasova ili SRG-a, kako ih mi zovemo. Ti sćućušni mehanizmi služe samo jednoj svrsi - da pretvaraju ugljen-dioksid u kiseonik. U izvesnom veoma stvarnom smislu oni su mehaničke biljke. Oni treba da budu zamenjeni stvarnim biljkama koje ste vi doneli sa Zemlje...

Severna strana kolonije, između sela, predviđena je za poljoprivredu. Poljoprivredne zgrade podignute su ovde, duž puteva koji povezuju dva severna grada. Većinu vaše hrane uzgajaćete na ovom području. Raćunajući zalihe hrane koje ste poneli sa sobom i sintetićku hranu uskladišćenu u visokim silosima na tri stotine metara severno od ove zgrade, trebalo bi da budete u stanju da ishranite dve hiljade ljudi barem godinu dana, a možda i osamnaest meseci ukoliko bi se gubici sveli na minimum. Posle toga sve zavisi od vas. Ne treba ni spominjati da će ratarstvo, uključujući i akvakulturu, predvićeno za istoćnu obalu Šekspirovog jezera, biti znaćajan ćinilac vašeg života u Novom Edenu..."

Kendži je doživio ovo predavanje kao ispijanje vode iz vatrogasnog creva. Tokom devedeset minuta biot-Linkoln je saopšćavao informacije velikom gustinom i brzinom, izbegavajući sva pitanja tako što je ponavljao "da je to izvan baze mog znanja", ili upućivanjem na brojeve stranica i paragrafa u Osnovnom vodiću za Novi Eden koji je

uručio slušaocima. Na kraju je napravljen predah u izlaganju i svi su se preselili u susednu prostoriju gde je posluženo piće koje je imalo ukus koka-kole.

"Huu", izusti Teri Šnajder brišući obrvu, "jesam li ja jedini koji se zasitio?"

"Sranje, Šnajdere", odvrati Maks Paket sa vragolastim osmehom. "Nećeš valjda da kažeš da si inferioran u odnosu na tog prokletog robota? On đavolski sigurno nije umoran. Kladim se da može da predaje vasceli dan."

"A možda i celu nedelju", glasno je razmišljao Kendži Vatanabe. "Pitam se kako često ih servisiraju. Kompanija mog oca pravi robote, od kojih su neki veoma složeni, ali ništa kao ovo. Sadržaj informacija u tom Linkolnu mora da je astronomski..."

"Predavanje će se nastaviti za pet minuta", objavi Linkoln. "Molim vas, požurite."

Tokom druge polovine predavanja slušaocima su predstavljene i objašnjene različite vrste biota u Novom Edenu. Na osnovu nedavnih proučavanja prethodnih ekspedicija na Ramu, kolonisti su bili spremni na stonoge, rakove i buldožere. Pet kategorija ljudskih biota, međutim, izazvalo je emocionalniju reakciju.

"Naši planeri odlučili su", saopštio im je Linkoln, "da ograniče telesne izgledе ljudskih biota kako se ne bi dogodilo da neko od vas zameni nas za nekoga od vas. Ja sam vam već nabrojao moje osnovne funkcije - svi drugi Linkolni, od kojih nam se trojica upravo pridružuju, programirani su na istovetan način. Barem prvobitno. Mi smo, međutim, sposobni za izvestan nizak nivo učenja koji će omogućiti našim bazama podataka da se razlikuju u skladu sa razvijanjem određenog tipa korišćenja."

"Kako da razlikujemo jednog Linkolna od drugog?" zapita jedan začuđeni član izviđačkog odreda kada su tri nova Linkolna počela da kruže po prostoriji.

"Svaki od nas ima identifikacioni broj, ugraviran kako ovde, na ramenu, tako i ovde, na levoj strani zadnjice. Isti sistem je primenjen i kod ostalih kategorija ljudskih biota. Ja sam, na primer, Linkoln 004. Trojica koja su baš sad ušli jesu 009, 024 i 071."

Kada su bioti-Linkolni napustili salu za predavanja, zamenilo ih je pet Benita Garsija. Jedna od Garsija opisala je specijalnosti svoje kategorije - policijska i vatrogasna zaštita, poljoprivreda, sanitarije, prevoz, rukovanje poštom - a onda je odgovorila na nekološko pitanje pre no što su se sve povukle.

Sledeći su bili bioti-Ajnštajni. Izviđači su prsnuli u smeh kada su četiri Ajnštajna, sva četvorica razbarušene, neuredne, sedokose replike naučnog genija iz dvadesetog veka, zajedno ušetala u sobu. Ajnštajni su objasnili da su oni inženjeri i naučnici u koloniji. Njihova prevashodna funkcija, vitalna, koja je obuhvatala mnoge dužnosti, bila je da "osiguraju zadovoljavajući rad kolonijske infrastrukture", uključujući, dakako, čitavu vojsku biota.

Jedna grupa visokih, kao ugalj crnih ženskih biota predstavila je sebe kao Tiasoe, specijaliste u zdravstvenoj zaštiti. One će biti budući lekari, bolničarke, zdravstvene službenice, osobe koje će obezbeđivati dečju negu kada roditelji nisu na raspolaganju. Taman se epizoda sa predstavljanjem Tiasoa okončala, kada u sobu uđe jedan vižljast orijentalni biot sa prodornim očima. Sa sobom je nosio liru i elektronski slikarski stalak. Predstavio se kao Jasunari Kavabata pre nego što je odsvirao divan, kratak komad na liri.

"Mi, Kavabate, kreativni smo umetnici", reče on jednostavno. "Mi smo muzičari, glumci, slikari, kipari, pisci, a ponekad i fotografi i kinematografi. Malobrojni smo, ali veoma značajni za kvalitet života u Novom Edenu."

Kada je službeno predavanje bilo najzad završeno, izviđačima je poslužena izvanredna večera u velikoj dvorani. Oko dvadeset biota pridružilo se gostima na skupu, iako, naravno, oni nisu ništa jeli. Simulirana pečena patka bila je zapanjujuće verodostojna, a čak su i vina mogla da prođu inspekciju kod svih, osim kod najvršnjih oenologa na Zemlji.

Kasnije te večeri, kada su se ljudi pomalo svikli na društvo biota i stalno ih zasipali pitanjima, u otvorenom dovratku se pojavila jedna usamljena ženska prilika. U prvi mah niko je nije primetio. Ali soba se brzo utišala kada je Kendži Vatanabe skočio sa svog sedišta i približio se pridošlici raširenih ruku.

"Dr d'Žarden, pretpostavljam", rekao je sa osmehom.

10.

Uprkos Nikolinim uveravanjima da je sve u Novom Edenu u potpunom skladu sa obaveštenjima koja je pružila na snimku, zapovednik Makmilan odbio je da dozvoli putnicima i posadi sa Pinte da uđu u Ramu i smeste se u svoje nove kuće dok se on ne uveri da nema nikakve opasnosti. Nadugačko se savetovao sa osobljem MSA na Zemlji, a onda je poslao malu ekipu na čelu sa Dmitrijem Uljanovom u Ramu da pribave dodatne informacije. Glavni medicinski oficir na Pinti, strogi Holanđanin po imenu Darl van Ros, bio je najvažniji član Uljanovljevog tima. Kendži Vatanabe i dva vojnika iz prvog izviđačkog tima takođe su se pridružili ruskom inženjeru.

Doktorova uputstva bila su jasna. On je dobio zadatak da ispita Vejkfildove, celu porodicu, i da potvrdi da su oni odista ljudska bića. Druga dužnost bila mu je da analizira biote i da kategorizuje njihove nebiološke crte. Sve to je postignuto bez teškoća, iako je Ketj Vejkfild bila unekoliko jogunasta i sarkastična za vreme ispitivanja. Na Ričardov predlog, jedan biot-Ajnštajn rastavio je na delove Linkolne i demonstrirao, na funkcionalnom nivou, kako rade najsloženiji podsistemi. Zamenik Uljanov bio je više nego zadivljen.

Posle dva dana putnici sa Pinte počeli su da se useljavaju u svoje posede u Rami. Veliki broj biota pomagao je u istovaru svemirske letelice i prebacivanju svih zaliha na Ramu. Ceo postupak potrajao je skoro tri dana. Ali gde bi se svi mogli smestiti? Zahvaljujući jednoj odluci koja će kasnije imati značajne posledice za koloniju, gotovo svih tri stotine putnika sa Pinte izabralo je da živi u Jugoistočnom selu, tamo gde su i Vejkfildovi svili svoj dom. Samo je Maks Paket i još šaka farmjera, koji su se preselili pravo u poljoprivrednu zonu duž severnog perimetra Novog Edena, odlučili da žive na drugom mestu u koloniji.

Vatanabeovi su se uselili u malu kuću odmah niz ulicu do Ričarda i Nikol. Od samog početka Kendži i Nikol su se prirodno razumeli, a njihovo prijateljstvo je raslo sa svakim novim susretom. Prve večeri koju su Kendži i Nai proveli u svojoj novoj kući bili su pozvani na porodičnu večeru kod Vejkfildovih.

"Pođimo u dnevnu sobu. Tamo je udobnije", reče Nikol pošto je obed završen. "Linkoln će raspoređivati sto i pobrinuti se za sudove."

Vatanabeovi ustadoše i krenuše za Ričardom kroz ulaz na kraju dnevne sobe. Mlađi Vejkfildi ljubazno su sačekali da Kendži i Nai prođu, a zatim su se pridružili roditeljima i gostima u udobnoj dnevnoj sobu u prednjem delu kuće.

Proteklo je pet dana otkako je izviđački odred sa Pinte prvi put ušao u Ramu. Pet začuđujućih dana, razmišljao je Kendži dok je sedeo u dnevnoj sobi Vejkfildovih. Um mu je hitro skenirao kaleidoskop zgusnutih informacija koje još nisu bile sređene u njegovom mozgu. A po mnogo čemu ova večera bila je najzačuđujuća od svega. Kroz šta je sve ova porodica prošla, zaista je neverovatno.

"Priče koje ste nam ispričali", reče Nai Ričardu i Nikol pošto su svi posedali, "veoma su zadivljujuće. Ima toliko pitanja koja bih želela da postavim da ne znam odakle bih počela... Posebno sam očarana tim stvorom koga nazivate Orao. Da li je on ipak jedan od vanzemaljaca koji su sagradili Čvorište i Ramu?"

"Ne", reče Nikol. "Orao je, takođe, bio biot. Barem nam je tako rekao, a mi nemamo nikakvog razloga da mu ne verujemo. Njega je sazdala glavna inteligencija Čvorišta da ostvari bolju vezu sa nama."

"Ali ko je onda sagradio Čvorište?"

"To je, izvesno, pitanje sa Nivoa III", odvrati Ričard uz osmeh.

Kendži i Nai se nasmejaše. Nikol i Ričard su im objasnili Orlovu informacijsku hijerarhiju tokom dugih pripovedanja za večerom. "Pitam se da li uopšte možemo", mudrovao je Kendži, "da pojmimo tako razvijena bića čije mašine mogu da stvore druge mašine koje su pametnije od nas samih."

"A ja se pitam da li je uopšte moguće", upade u razgovor Ket i, "da razgovaramo o nekim običnijim stvarima. Na primer, gde su svi oni mladi ljudi mog uzrasta? Čini mi se da do sada nisam opazila više od dvoje kolonista starih između dvanaest i dvadeset pet godina."

"Najveći broj mladih nalazi se na Ninji", odgovori Kendži. "Oni bi trebalo da stignu ovde za oko tri nedelje sa glavinom populacije kolonije. Putnici sa Pinte bili su pažljivo odabrani za zadatak provere verodostojnosti snimka koji smo primili."

"Šta je to verodostojnost? upita Ket i."

"Istinitost i tačnost", odgovori Nikol. "Manje-više. Bila je to jedna od najomiljenijih reči tvog dede... I kad je već reč o tvom dedi, on je uvek smatrao da mladim ljudima treba dopustiti da slušaju razgovor odraslih, ali ne i da ga prekidaju... Ima još mnogo stvari koje treba večeras da razmotrimo sa Vatanabeima. Vas četvoro ne morate da ostanete..."

"Idem napolje da gledam svetla", reče Bendži. "Hoćeš li da podeš sa mnom, molim te, Eli?"

Eli Vejkfild ustade i uze Bendžija za ruku. Njih dvoje pristojno poželesše gostima laku noć. Ket i Patrik krenuše za njima. "Idemo da vidimo možemo li da nađemo nešto uzbudljivo", reče Ket i dok su odlazili. "Laku noć, gospodine i gospođo Vatanabe. Majko, vratićemo se za nekoliko sati."

Nikol zavrte glavom kada je i poslednje njeno dete napustilo kuću. "Ket i je tako uzrujana otkako je Pinta stigao", objasni ona, "da jedva da spava noću. Želi da se upozna i da razgovara sa svakim."

Biot-Linkoln koji je završio čišćenje kuhinje sada je neupadljivo stajao pored vrata iza Bendžijeve stolice. "Da li biste želeli nešto da popijete?" obrati se Nikol Kendžiju i Nai, pokazujući u pravcu biota. "Nemamo ništa što bi se po ukusu moglo meriti sa svežim voćnim sokovima koje ste doneli sa Zemlje, ali Link je u stanju da smućka neke zanimljive sintetičke bućkuriše."

"Ne, hvala", reče Kendži, odmahujući glavom. "Ali upravo sam shvatio da smo celo večer proveli pričajući o vašoj neverovatnoj odiseji. Sigurno je da i vi imate neka pitanja za nas. Najposle, od lansiranja 'Njutna' na Zemlji je proteklo četrdeset pet godina.

Četrdeset pet godina, prođe Nikol kroz glavu. Da li je to moguće? Je li moguće da Ženevjev ima skoro šezdeset godina?

Nikol se živo sećala poslednje prilike kada je videla oca i kćerku na Zemlji. Pjer i Ženevjev otpratili su je do aerodroma u Parizu. Čerka ju je mahnito grlila do poslednjeg poziva za ukrcavanje. Gutala je majku pogledom koji je zračio dubokom ljubavlju i ponosom. Devojčine oči bile su ispunjene suzama. Ženevjev nije bila u stanju da izgovori ni reč. A za vreme tih četrdeset pet godina moj otac je umro. Ženevjev je postala starija žena, možda i baka, dok sam ja tumarala po vremenu i prostoru. U zemlji čuda.

Sećanja su bila prejakla za Nikol. Duboko je udahnula i pokušala da se pribere. Kada se vratila u sadašnjost, u dnevnoj sobi Vejkfildovih i dalje je vladala tišina.

"Je li sve u redu?" upita Kendži uviđavno. Nikol klimnu i zagleda se u nežne, otvorene oči svog novog prijatelja. Na tenutak joj se učini kao da razgovara sa svojim drugom, kosmonautom Šigeruom Takagišijem. Ovaj čovek je pun radoznalosti baš kao što je i Šig bio. Mogu da mu verujem. A razgovarao je sa Ženevjev samo pre nekoliko godina.

"Najveći deo opšte istorije Zemlje ispričan nam je u delovima i odlomcima, prilikom brojnih razgovora sa ostalim putnicima sa Pinte", reče Nikol posle produženog ćutanja. "Ali ne znamo baš ništa o našim porodicama, sa izuzetkom onog što ste nam saopštili one prve večeri. Ričard i ja bismo voleli da znamo da li se sećate nekih dodatnih pojedinosti koje ste možda izostavili u našem prvom razgovoru.

"U stvari", reče Kendži, "danas po podne sam prebirao po svojim dnevnicima i ponovo iščitao beleške koje sam pravio kada sam započeo preliminarno istraživanje za moju knjigu o 'Njutnu'. Najvažnija stvar koju sam propustio da pomenem u našem ranijem razgovoru jeste koliko Ženevjev liči na svog oca. Lice kralja Henrija bilo je vrlo upadljivo, kao što se, verujem, dobro sećate. U odraslom dobu Ženevjevino lice se izdužilo i počelo izrazito da liči na očevo... Evo, pogledajte ovo. Uspeo sam da pronađem nekoliko fotografija uskladištenih u mojoj bazi podataka, snimaka koje sam napravio za vreme trodnevnog boravka u Bovoau."

Posmatranje fotografija sa Ženevjev potpuno je uzdrimalo Nikol. Suze joj smesta grunuše na oči i potekoše niz obraze. Ruke su joj drhtale dok je držala dve slike sa Ženevjev i njenim mužem, Lujom Gastonom. Oh, Ženevjev, zavapila je u sebi. Koliko si mi nedostajala. Koliko bih volela da te držim u naručju makar za tren. Ričard se naže preko njenog ramena da vidi slike. Čineći to, nežno je rukom milovao Nikol. "Ona zaista pomalo liči na princa", primeti blago, "ali mislim da mnogo više liči na svoju majku."

"Ženevjev je bila krajnje ućtiva", dodade Kendži, "što me je iznenadilo imajući u vidu kroz kakve je muke prošla tokom medijske buke koja se podigla 2238. godine. Veoma strpljivo je odgovarala na moja pitanja. Nameravao sam da joj podarim stožerno mesto u svojoj knjizi o 'Njutnu' sve dok me moj izdavač nije u potpunosti odvratio od te zamisli."

"Koliko je kosmonauta sa 'Njutna' još u životu?" upita Ričard, nastavljajući razgovor dok je Nikol i dalje upijala dve fotografije.

"Samo Sabatini, Tabori i Jamanaka", odgovori Kendži. "Dr Dejvid Braun je doživeo težak srčani udar i posle šest meseci umro pod prilično neobičnim okolnostima.

Mislim da se to dogodilo 2208. Admiral Helman umro je od raka 2214. godine, koliko se sećam. Irina Turgenjev doživela je potpuni mentalni slom kao žrtva sindroma 'povratak na Zemlju' koji je utvrđen među nekim kosmonautima u 21. veku, da bi na kraju počinila samoubistvo 2211. godine."

Nikol se još borila sa osećanjima. "Sve do pre tri noći", reče ona Vatanabeovima pošto je Kendži završio, "uopšte nisam kazala Ričardu ili deci da je Henri Ženevjevin otac. Dok sam živela na Zemlji, samo je moj otac znao istinu. Henri je možda podozrevao, ali nije bio siguran. A onda, kada ste mi rekli za Ženevjev, shvatila sam da ja treba da budem ta koja će saopštiti porodici. Ja..."

Nikolin glas ustrepta i suze joj ponovo orosiše oči. Obrisala je lice papirnatom maramicom koju joj je Tai dodala. "Oprostite", reče Nikol, "nikada nisam ovakva. Ali videti ove slike i setiti se tolikih stvari zaista je šokantno..."

"Dok smo živeli u Rami II, a zatim i u Čvorištu", uključio se Ričard, "Nikol je bila primer stoicizma. Bila je kao stena. Bez obzira na to sa čim smo se suočili, bez obzira na to koliko je to bilo bizarno, ona je bila nepokolebljiva. Deca, Majkl O'Tul i ja - svi smo zavisili od nje. Veoma retko smo je videli..."

"Dosta", uzviknu Nikol, otirući suze sa lica. Odložila je fotografije na sto. "Pređimo na druge teme. Hajde da razgovaramo o kosmonautima sa 'Njutna'. Pre svega o Franćeski Sabatini. Je li dobila ono što je želela? Neuporedivu slavu i bogatstvo?"

"Poprilično", reče Kendži. "Nisam se rodio u vreme njenih velikih žetvi u prvoj deceniji ovog veka, ali čak i sada ona je veoma poznata. Nedavno su je intervjuisali na televiziji i tom prilikom je govorila o značaju ponovne kolonizacije Marsa."

Nikol se naže napred u stolici. "Nisam vam rekla ovo za vreme večere, ali sigurna sam da su Franćeska i Braun drogirali Borzova, izazivajući na taj način simptome zapaljenja slepog creva. Pored toga, smišljeno me je ostavila na dnu one jame u Njujorku. Ta žena je bez ikakvih obzira prema drugima."

Kendži je ćutao nekoliko sekundi. "Godine 2208, nešto pre svoje smrti, dr Braun je imao povremena lucidna razdoblja u svom inače rastrojenom stanju. Tokom jednog od takvih razdoblja dao je fantastičan intervju reporteru nekog časopisa u kome je priznao delimičnu odgovornost za Borzovu smrt i nagovestio Franćeskinu ulogu u vašem nestanku. Sinjora Sabatini izjavila je da je čitava priča 'besmislica - ludački proizvod jednog bolesnog mozga', sudski zatražila obeštećenja od časopisa u iznosu od sto miliona maraka, a zatim elegantno izašla iz sudnice. Taj časopis je otpustio pomenutog reportera i javno joj se izvinio."

"Franćeska uvek pobeđuje na kraju", primeti Nikol.

"Umalo da nisam vaskrsnuo celu tu priču pre tri godine", nastavi Kendži, "kada sam radio na istraživanjima za moju knjigu. Budući da je do tog časa proteklo više od dvadeset pet godina, svi podaci o misiji 'Njutna' stajali su na raspolaganju javnosti i stoga bili pristupačni svakome ko bi ih zatražio. Otkrio sam sadržaj vašeg personalnog kompjutera, uključujući i kocku podataka koja je po svoj prilici poticala od Henrija, zatrpanu u hrpi materijala. Tada sam se uverio da je u intervjuu sa dr Braunom zaista rečena istina."

"I šta se dogodilo?"

"Otišao sam da intervjuišem Franćesku u njenoj palati u Sorentu. Odmah posle toga prestao sam da radim na toj knjizi..."

Kendži je oklevao za trenutak. Da li bi trebalo da kažem sve, pitao se. Okrznuo je pogledom svoju voljenu ženu. Ne, reče on sebi. Ovo nije ni mesto ni vreme za to.

"Žao mi je, Ričarde."

Već je gotovo zaspao kada je začuo suprugin glas u spavaćoj sobi.

"Aaaa", promrmlja on. "Jesi li rekla nešto, draga?"

"Žao mi je", ponovi Nikol. Priljubila se uz njega i pronašla mu ruku ispod pokrivača. "Trebalo je da ti kažem o Henriju pre mnogo godina. Jesi li još ljut?"

"Nikada nisam bio ljut", reče Ričard. "Iznenaden - da, možda čak zgranut. Ali ne i ljut. Imala si svoje razloge za čuvanje te tajne." Stisnuo joj je ruku. "Pored toga, to se desilo na Zemlji, u jednom drugom životu. Da si mi rekla kada smo se prvi put sreli, možda bi i imalo nekog uticaja. Možda bih bio ljubomoran i gotovo bih se sigurno osećao nelagodno. Ali ne i sada."

Nikol se naže povrh njega i poljubi ga. "Volim te, Ričarde Vejkgild", reče ona.

"I ja tebe volim", odgovori on.

Kendži i Nai vodili su ljubav prvi put otkako su napustili Pintu, posle čega je ona odmah zaspala. Kendži nije imao mira. Ležao je budan u postelji, razmišljajući o večeri sa Vejkgildovima. Iz nekog razloga slika Frančeske Sabatini prodirala mu je u svest. Najlepša sedamdesetogodišnja žena koju sam ikada video, beše njegova prva misao. A kakav fantastičan život. Kendži se još živo sećao tog letnjeg poslepodneva kada je njegov voz pristao u stanicu Sorento. Vozač elektronskog taksija smesta je prepoznao adresu. "Capisco", rekao je, mašući rukama, a zatim se uputio u pravcu "palate Sabatini".

Frančeska je živela u preuređenom hotelu koji je gledao na Napuljski zaliv. Bila je to zgrada sa dvadeset soba koja je nekada pripadala nekom princu iz dvadesetog veka. Iz ureda gde je Kendži čekao da se sinjora Sabatini pojavi mogao je da vidi žičaru koja je spuštala plivače niz strmu padinu do tamnoplavog zaliva.

Sinjora je zakasnila pola sata, a onda je iznenada pokazala nestrpljivost da se intervju što pre okonča. Frančeska je u dva maha pomenula da je pristala da razgovara s njim samo zbog toga što joj je njen izdavač rekao da je u pitanju "izvanredni mladi pisac". "Iskreno", rekla je na savršenom engleskom, "u ovom času nalazim da je svaki razgovor o 'Njutnu' krajnje dosadan."

Njeno zanimanje za razgovor naglo se probudilo kada joj je Kendži spomenuo svoje "nove podatke", fajlove iz Nikolinog personalnog kompjutera koji su bili telemetrisani na Zemlju "metodom trikovanja" tokom poslednjih nekoliko nedelja misije. Frančeska je postala mirna, pomalo zamišljena, dok je Kendži upoređivao zabeleške koje je Nikol načinila sa "priznanjem" dr Dejvida Brauna datim reporteru časopisa 2208. godine.

"Shvatam vas", rekla je Frančeska sa osmehom, kada ju je Kendži zapitao ne misli li ona da mnoge zajedničke tačke između Nikolinog dnevnika sa "Njutna" i priznanja Dejvida Brauna predstavljaju "izuzetnu podudarnost". Ni u jednom trenutku nije neposredno odgovorila na njegova pitanja. Umesto toga ustala je i zamolila ga da ostane na večeri. Još mu je rekla da će o svemu naknadno razgovarati.

Pred sumrak u Kendžijevu sobu prispelo je obaveštenje da će večera početi u osam i trideset i da se očekuje da bude svečano odeven. Jedan robot stigao je u najavljeno vreme i poveo ga do veličanstvene trpezarije sa zidovima prekrivenim muralima i

tapiserijama i bleštavim lusterima koji su visili sa visoke tavanice. Sto je bio postavljen za desetoro. Francéska je već bila tamo, stojeći pored malog robota-poslužitelja na jednom kraju ogromne prostorije.

"Kon ban wa, Vatanabe-san", obratila mu se Francéska na japanskom, nudeći mu čašu šampanjca. "Upravo renoviram glavni boravišni prostor, pa se bojim da ćemo morati da ispijemo naše piće ovde. Sve je to pomalo nepraktično, što bi rekli Francuzi, ali šta je - tu je."

Francéska je izgledala veličanstveno. Njena plava kosa bila je skupljena na vrhu glave, pridržavana velikim izrezbarenim češljem. Na vratu joj je blistala dijamantska ogrlica, a jedan ogroman usamljen safir klatio se obešen o nju. Haljina bez kaiša bila je bela, sa prevojima i naborima koji su naglašavali obline tog naizgled još mladalačkog tela. Kendži nije mogao da veruje da je ova žena stara sedamdeset godina.

Uzela ga je pod ruku, pošto mu je predočila da je na brzinu skupila društvo za večeru "u njegovu čast", i povel ga do tapiserija na drugom zidu. "Da li ste ikada čuli za Obusona?" upitala je. Kada je on odmahnuo glavom, Francéska se upustila u priču o istoriji evropske tapiserije.

Pola sata kasnije Francéska je sedela za čelom stola. Profesor muzike iz Napulja i njegova žena (po svoj prilici glumica), dva zgodna, crnomanjasta profesionalna fudbalera, kurator ruševina Pompeje (muškarac u svojim pedesetim), sredovečna italijanska pesnikinja i dve mlade žene u svojim dvadesetim, obe čarobno privlačne, zauzimali su ostala mesta. Posle kraćeg dogovora sa Francéskom, jedna od dve mlade žene sela je preko puta Kendžija, a druga pored njega.

U početku je stolica sa naslonom nasuprot Francéski na drugom kraju stola bila upražnjena. Francéska došapnu nešto svom glavnom konobaru i pet minuta posle toga u sobu uvedoše jednog veoma starog, hromog i gotovo slepog čoveka. Kendži ga je odmah prepoznao. Bio je to Janoš Tabori.

Obed je bio divan, a razgovor živahan. Hranu su posluživali kelneri, a ne roboti koji su korišćeni u svim osim u najpomodnijim restoranima, a svako jelo zalivano je različitim italijanskim vinom. Kakva izuzetna grupa ljudi! Svi su, pa i fudbaleri, govorili podnošljiv engleski. U isti mah dosta su znali o istoriji svemira i živo su se zanimali za njega. Mlada žena preko puta Kendžija pročitala je, štaviše, njegovu najpopularniju knjigu o ranim istraživanjima Marsa. Kako je veće odmicalo, Kendži, koji je bio tridesetogodišnji neženja u to vreme, postajao je sve opušteniji. Sve ga je uzbuđivalo - žene, vino, razgovor o istoriji, poeziji i muzici.

Samo je jedanput tokom dva sata za stolom spomenut poslepodnevni intervju. Za vreme zatišja u razgovoru između deserta i konjaka, Francéska je gotovo doviknula Janošu: "Ovaj mladi japanski čovek - on je izuzetan, sjajan, znaš - misli da je otkrio dokaz iz Nikolinog personalnog kompjutera koji podupire one užasne laži koje je Dejvid izrekao pre smrti."

Janoš ništa nije uzvratio. Izraz lica ostao mu je nepromenjen. Ali posle večere on dodade Kendžiju jedno parče hartije, a zatim netom nestade. "Ne znaš ništa osim istine i nemaš ni malo nežnosti", pisalo je na njoj. "Stoga nepravedno sudiš" - Aglaja Jpančin princu Miškinu. IDIOT, Fjodora Dostojevskog."

Nije proveo ni pet minuta sam u svojoj sobi kad začu kucanje na vratima. Otvorio ih je i ugledao onu mladu Italijanku koja je za večerom sedela preko puta njega. Na sebi

je imala sićušni bikini koji je otkrivao najveći deo njenog izuzetnog tela. U ruci je držala muške kupaće gaćice.

"Gospodine Vatanabe", rekla je uz seksi osmeh, "molimo vas da nam se pridružite na plivanju. Ovo bi trebalo da vam odgovara."

Kendži je istog trena osetio strahovitu navalu požude koja se nije lako stišavala. Pomalo zbunjen, sačekao je minut-dva pošto se presvukao i tek tada se pridružio ženi u hodniku.

Čak i sada, tri godine kasnije, ležeći u novom krevetu u Novom Edenu pored žene koju je voleo, Kendži nije mogao da izbegne sećanje na seksualnu žudnju koju je iskusio te noći u Francéskinjoj palati. Njih šestoro spustili su se žičarom do zaliva i plivali na mesečini. U konobi pored same vode pili su, igrali i smejali se zajedno. Bila je to noć iz snova.

Nije prošao ni pun sat, sećao se Kendži, a svi smo bili srećno obnaženi. Plan igre beše jasan. Dva fudbalera za Francésku, one dve madone za mene.

Kendži se zgrči u postelji, prisećajući se kako siline svog zadovoljstva tako i Francéskinog raspojanog smeha kada ga je otkrila u zoru u sendviču između dve mlade žene u jednom velikom bungalovu pokraj zaliva.

Kada sam stigao u Njujork četiri dana kasnije, moj izdavač mi je rekao kako misli da bi trebalo da napustim projekt o 'Njutnu'. Nisam mu protivrečio. Verovatno da bih mu i sam to predložio.

11.

Eli je bila očarana porculanskim figurama. Uzela je jednu, devojčicu odevenu u svetloplavi baletski kostim i okrenula je u rukama. "Pogledaj je, Bendži", rekla je svom bratu. "Neko je ovo napravio - sasvim sam."

"To je, zapravo, kopija", reče španski prodavac, "ali jedan umetnik načinio je originalan oblik od koga je napravljen ovaj kompjuterski otisak. Postupak reprodukcije danas je toliko tačan da čak i stručnjaci sa mukom razlikuju original od kopija."

"I vi ste sve ove doneli sa Zemlje?" Eli mahnu rukom prema stotinama figurica na stolu i u malim, staklenim sanducima.

"Da", reče gospodin Muriljo ponosito. "Mada sam u Sevilji radio u opštinskoj službi - građevinske dozvole i takva vrsta stvari - moja žena i ja smo držali jednu malu radnju. Zaljubili smo se u porculansku umetnost pre oko deset godina i od tog vremena postali smo strasni kolekcionari."

Gospođa Muriljo, i sama u kasnim četrdesetim, iskrсну iz stražnje sobe gde je još raspakivala robu. "Odlučili smo", reče ona, "još pre nego što smo saznali da smo odabrani za koloniste, da ponesemo celu zbirku, bez obzira na ograničenja u zapremini prtljaga koji su važila za Ninju."

Bendži je držao igračicu na svega nekoliko centimetara od očiju. "Le...po", reče on uz širok osmeh.

"Hvala", odgovori gospodin Muriljo. "Gajili smo nade da ćemo osnovati društvo kolekcionara u koloniji 'Louel'", dodade on. "Troje, četvoro drugih putnika na Ninji takođe je donelo ovamo različite komade."

"Možemo li da ih pogledamo?" upita Eli. "Bićemo obazrivi."

"Samo izvolite", reče gospođa Muriljo. "Kada se konačno svi nasele, prodaćemo ili trampiti neke od predmeta - naravno, duplikate. Za sada oni su samo izloženi za gledanje i uživanje."

Dok su Eli i Bendži razgledali porculanske tvorevine, u radnju uđe još nekoliko ljudi. Muriljovi su otvorili radnju nekoliko dana ranije. Prodavali su sveće, ljupke salvete i ostale manje ukrase za kuću.

"Vidim da nisi gubio vreme, Karlose", obrati se nekoliko minuta kasnije gospodinu Murilju jedan krupan Amerikanac. Iz njegovog pozdrava beše očigledno da su se znali sa zajedničkog putovanja u Ninji.

"Nama je bilo lakše, Trevis", reče gospodin Muriljo. "Nemamo porodicu i za život nam ne treba mnogo prostora."

"Mi se još ni u kuću nismo smestili", požali se Trevis. "Sigurno je da ćemo živeti u ovom selu, ali Čelzi i dečurlija ne mogu da nađu kuću po svom ukusu... Čelzi još gundža zbog celog aranžmana. Ona ni sad ne veruje da nam je MSA rekla istinu."

"Priznajem da je krajnje teško prihvatiti da su ovu svemirsku stanicu tuđini sagradili samo da bi nas posmatrali... Bilo bi neuporedivo lakše poverovati u priču MSA kada bi postojale slike tog Čvorišta. Ali zbog čega bi nas lagali?"

"Lagali su i pre. Niko nije ni spomenuo ovo mesto do na dan pre susreta... Čelzi smatra da smo mi deo svemirskog eksperimenta koji vrši MSA. Veli da ćemo neko vreme provesti ovde, a zatim biti prebačeni na površinu Marsa, kako bi se mogla upoređivati dva tipa kolonija."

Gospodin Muriljo se nasmeja. "Vidim da se Čelzi nije promenila otkako smo napustili Ninju." Zatim se uozbiljio. "Znaš, i ja i Huanita imamo izvesne sumnje, pogotovo sada kada je prva nedelja minula, a niko nije video ni traga od nekog tuđina. Proveli smo dva puna dana tumačajući okolo, razgovarajući sa drugim ljudima - preduzeli smo istragu na svoju ruku. Na kraju smo zaključili da je priča MSA, po svoj prilici, istinita. Pre svega, odviše je protivna zdravom razumu da bi bila laž. Drugo, ta Vejkfildova je veoma ubedljiva. Na otvorenom sastanku sa njom dva sata je odgovarala na pitanja, pri čemu ni ja ni Huanita nismo otkrili ni najmanju nedoslednost.."

"Teško mi je da zamislim da iko može da spava dvanaest godina", reče Trevis, vrteći glavom.

"Naravno. I nama je to isto tako izgledalo. No, otišli smo do onog somnarijuma u kome je porodica Vejkfild navodno spavala. Sve je bilo tačno onako kako je Nikol opisala na pomenutom sastanku. Sama zgrada je zapravo ogromna. U njoj ima dovoljno ležaja i prostorija da se smesti celokupna kolonija, ako to bude neophodno... Ne vidim zašto bi MSA sagradila tako džinovsko postrojenje samo da bi poduprla eventualnu laž."

"Možda si u pravu."

"Bilo kako bilo, mi smo odlučili da iskoristimo sve što možemo. Barem za neko vreme. A na životne uslove odista nemamo razloga da se požalimo. Stambene prostorije su prvoklasne. Huanita i ja čak imamo vlastitog Linkolna koji nam pomaže kako kod kuće tako i oko radnje."

Eli je pažljivo slušala razgovor. Zapamtila je šta joj je majka rekla prethodne večeri kada ju je pitala da li ona i Bendži smeju da odu da se prošetaju po selu. "Zašto da ne, dušo", rekla joj je Nikol, "ali ako vas iko prepozna kao Vejkfildove i počne da vas ispituje, ne ulazite u razgovor sa takvima. Budite učtivi, a onda se vratite kući što pre

možete. Gospodin Makmilan ne želi da u ovom času razgovaramo o našim iskustvima bilo s kim osim sa osobljem MSA."

Dok se Eli divila porculanskim figurama i napeto prisluškivala razgovor između gospodina Murilja i čoveka po imenu Trevis, Bendži je odlutao na svoju ruku. Kada je Eli shvatila da nije pored nje, uhvatila ju je panika.

"U šta to zuriš, burazeru?" začu Eli grub muški glas na drugom kraju radnje.

"Njena kosa je ve...oma le...pa", odgovori Bendži. Stajao je na prolazu, sprečavajući onog muškarca i njegovu ženu da prođu napred. Osmehnulo se i pružio ruku prema ženinoj veličanstvenoj, dugačkoj plavoj kosi. "Smem li da je dotaknem?" upitao je.

"Jesi li lud?... Naravno da ne smeš... A sada se gubi..."

"Džejstone, mislim da je on retardiran", reče žena tiho, hvatajući muža za ruku pre nego što je ovaj mogao da odgurne Bendžija.

U tom trenutku Eli pritrča bratu. Shvatila je da je onaj čovek ljut, ali nije znala šta da uradi. Blago je dodirnula Bendžija po ramenu. "Gledaj, Eli", uzviknu on, nejasno izgovarajući reči u uzbuđenju, "pogledaj tu le..pu žu..tu kosu."

"Je li ovaj krele vaš prijatelj?" upita onaj visok čovek Eli.

"Bendži je moj brat", odgovori Eli s mukom.

"Pa, uklonite ga odavde... Dosađuje mojoj ženi."

"Gospodine", reče Eli kada je skupila malo hrabrosti, "moj brat nije mislio ništa loše. Nikada ranije nije video plavu kosu izbliza."

Lice onog muškarca zbrčkalo se od ljutine i začuđenosti. "Štaaa?", uzviknu on. Pogledao je svoju ženu. "Šta je sa vama dvoma? Jedan je dilkan, a ova druga..."

"Da niste vi deca Vejkfildovih?", prekide ih jedan prijatan glas iza Eli.

Zbunjena, Eli se okrete. Gospođa Muriljo istupi i stade između dece i para došljaka. Ona i njen suprug zatvorili su radnju čim su čuli povišene glasove. "Da, gospođo", reče Eli blagim glasom. "Jesmo."

"Hoćete li da kažete da su ovo dvoje dece onih koji su došli iz svemira?" upita čovek po imenu Džejson.

Eli je uspela da brzo izvuče Bendžija iz radnje. "Strašno nam je žao", reče Eli pre nego što su ona i Bendži otišli. "Nismo nameravali da vam stvorimo bilo kakve teškoće."

"Ludaci!" začu Eli kako je neko uzviknuo pre nego što su se vrata zatvorila iza njih.

Bio je to još jedan iscrpljujući dan. Nikol je bila vrlo umorna. Stajala je ispred ogledala i dovršavala umivanje. "Eli i Bendži su imali nekakvo neprijatno iskustvo dole u selu", reče Ričard iz spavaće sobe. "Neće baš mnogo da mi pričaju o tome."

Nikol je provela trinaest dugih sati pomažući u zbrinjavanju putnika sa Ninje. Bez obzira na to koliko su teško ona, Kendži Vatanabe i drugi radili, činilo se da niko nikada nije bio zadovoljan i uvek je ostajalo još zadataka koje je trebalo obaviti. Mnogi kolonistima reagovali su razdražljivo kada je Nikol pokušala da im objasni postupke koje je MSA propisala za doznačavanje hrane, stambenih prostorija i radnih mesta.

Premnogo dana provela je bez dovoljno spavanja. Nikol se zagleda u vrećice ispod očiju. Ali moramo da završimo posao sa ovom grupom pre no što stigne Santa Marija, reče ona sebi. S njima će biti daleko teže.

Nikol obrisa lice peškirom i pređe u spavaću sobu, gde je Ričard sedeo u pidžami. "Kakav ti je bio dan?" upita ona.

"Nije loš... Prilično zanimljiv, u stvari... Polako ali sigurno inženjeri se navikavaju na Ajnštajne." Zastao je. "Jesi li čula šta sam rekao o Eli i Bendžiju?"

Nikol uzdahnu. Iz tona Ričardovog glasa shvatila je njegovu pravu poruku. Uprkos umoru, izašla je iz spavaće sobe i uputila se niz hodnik.

Eli je već spavala, ali Bendži je bio još budan u sobi koju je delio sa Patrikom. Nikol sede pored Bendžija i uze ga za ruku "Zdraa...vo, ma...ma", reče dečak.

"Čika Ričard mi je pomenuo da ste Eli i ti išli u selo po podne", reče Nikol najstarijem sinu.

Izraz bola počivao je nekoliko sekundi na dečakovom licu, a onda ga nestade. "Da, ma...ma", reče on.

"Eli mi je kazala da su ih prepoznali i da ih je jedan od novih kolonista izgrdio", reče Patrik sa suprotnog kraja sobe.

"Je li to tačno, dušo?" upita Nikol Bendžija, i dalje ga držeći za ruku.

Dečak načini jedva primetan potvrđan klimaj, a onda se ćutke zagleda u majku. "Šta je to krele, ma...ma?" upita iznenada, a oči mu se ispuniše suzama.

Nikol obavi ruke oko Bendžija. "Da li te je neko nazvao kreletom danas?" upita ona blago.

Bendži klimnu. "Ta reč zapravo nema određeno značenje", odgovori Nikol. "Svakom ko je različit ili možda nepoželjan može da se desi da ga nazovu tim imenom." Ponovo je pomilovala Bendžija. "Ljudi koriste takva imena kada ne razmišljaju. Ko god da te je tako nazvao, bio je verovatno zbunjen, ili uznemiren nekim događajima u svom životu, pa te je naprosto uvredio zato što te nije razumeo... Jesi li uradio nešto što bi ga povredilo?"

"Ne, ma...ma. Samo sam mu rekao da mi se sviđa žuta kosa one že...ne."

Bilo je potrebno nekoliko minuta da Nikol shvati bit onoga što se dogodilo u radnji sa porculanom. Kada je uvidela da je sa Bendžijem sve u redu, Nikol pređe do drugog kraja sobe da i Patriku poželi laku noć. "A šta je sa tobom?" reče ona. "Da li je tvoj dan bio u redu?"

"Uglavnom", reče Patrik. "Doživio sam samo jednu nevolju - dole u parku." Pokušao je da se osmehne. "Neki od novih dečaka igrali su košarku i pozvali su me da im se pridružim... Bio sam potpuno beznađežan. Nekoliko njih mi se smejalo."

Nikol nežno zagrlj Patrika. Patrik je jak, reče Nikol u sebi kada je izašla u hodnik, vraćajući se u spavaću sobu. Ali čak i njemu je potrebna podrška. Duboko je udahnula. Da li radim pravu stvar? zapitala se po ko zna koji put od kada je duboko zabasala u sve vidove planiranja kolonije. Osećam se toliko odgovorna za sve ovde. Želim da Novi Eden zaživi na pravi način... Ali mojoj deci je još potreban deo mog vremena... Hoću li ikada postići pravu ravnotežu?

Ričard je još bio budan kada se Nikol ugnezdila pored njega. Ispričala mu je Bendžijev doživljaj. "Žao mi je što nisam mogao da im pomognem", reče Ričard. "Ima nekih stvari koje samo majka..."

Nikol je bila toliko iscrpljena da je zaspala pre nego što je Ričard završio rečenicu. Čvrsto joj je stegao rame. "Nikol", reče on, "postoji još nešto o čemu moramo da razgovaramo. Na žalost, to ne može da pričekava - možda ujutro nećemo imati vremena."

Obrnula se i upitno pogledala Ričarda. "U pitanju je Ketí", reče on. "Stvarno mi je potrebna tvoja pomoć... Sutra uveče je još jedna od onih igranki za upoznavanje mladeži - sećaš se da smo prošle nedelje rekli Ketí da može da ide tamo, ali samo pod uslovom da je Patrik sa njom i da se vrati kući u pristojno vreme... Pa, večeras sam je zatekao kako stoji ispred ogledala u svojoj novoj haljini. Bila je veoma kratka i previše je otkrivala. Kada sam je zapitao za haljinu, a zatim rekao da mi ne izgleda odgovarajuća za jednu neobaveznu igranku, ona se razbesnela. Optužila me je da je 'uhodim', a potom mi je skresala da sam 'beznadežna neznalica' kada je u pitanju moda."

"Šta si joj ti rekao?"

"Ukorio sam je. Hladno me je pogledala, ništa ne govoreći. Nekoliko minuta kasnije otišla je iz kuće, ne rekavši ni reč. Ostala deca i ja večerali smo bez nje... Ketí se vratila kući svega trideset minuta pre tebe. Bazdila je na cigarete i pivo. Kada sam pokušao da razgovaram sa njom, samo mi je odrusila 'ne gnjavi me', a zatim otišla u svoju sobu i zalupila vrata."

Toga sam se bojala, pomisli Nikol, ležeći ćutke pored Ričarda. Svi predznaci su bili tu još od ranog detinjstva. Ketí je sjajna, ali je u isti mah sebična i plahovita... "Nameravao sam da joj kažem da ne može da ide na igranku večeras", govorio je Ričard, "ali sam onda shvatio da je po normalnim merilima ona odrastao čovek. Konačno, registraciona karta u Upravnom uredu određuje njen uzrast na dvadeset četiri godine. Ne možemo više da se ophodimo prema njoj kao prema detetu."

Ali u emocionalnom pogledu možda je tek u četrnaestoj, pomisli Nikol, meškoljeći se, dok je Ričard navodio sve teškoće koje su ih snašle sa Ketí otkako su prvi ljudi počeli da dolaze u Ramu. Ništa joj nije važno osim pustolovina i uzbuđenja.

Nikol se setila dana koji je provela sa Ketí u bolnici. Bilo je to jednu sedmicu pre nego što će stići kolonisti sa Ninje. Ketí je bila očarana svom onom složenom medicinskom opremom i pokazala je iskreno zanimanje za način na koji ona radi. Kada joj je Nikol, međutim, napomenula da bi mogla da radi u bolnici dok se ne otvori univerzitet, mlada žena se samo nasmejala. "Šališ se?" odvratila joj je kćerka. "Ne mogu da zamislim ništa dosadnije. Posebno kada ovde bude na stotine novih ljudi sa kojima se treba upoznati."

Ni Ričard ni ja tu ne možemo mnogo da uradimo, reče Nikol u sebi sa uzdahom. Možemo da patimo za Ketí i da joj dajemo svoju ljubav, ali ona je već odlučila da sve naše znanje i iskustvo nisu bitni.

U spavaćoj sobi vladao je muk. "Sutra ću porazgovarati sa Ketí o toj haljini", reče ona, "ali sumnjam da će od toga biti mnogo vajde."

Patrik je sedeo sam na stolici na rasklapanje pored zida školske gimnastičke sale. Srknuo je sodu i bacio pogled na sat baš kada je muzika sporog ritma prestala, a desetak parova koji su igrali na podijumu zaustavilo se. Ketí i Olaf Larsen, visoki Šveđanin čiji je otac bio član osoblja zapovednika Makmilana, izmeniše kratak poljubac pre nego što su se, držeći se za ruke, uputili u pravcu Patrika.

"Olaf i ja idemo napolje da popušimo koju cigaretu i popijemo čašicu viskija", reče Ketí kada su stigli do Patrika. "Zašto ne pođeš sa nama?"

"Već kasnimo, Ketí", odgovori Patrik. "Obećali smo da ćemo se vratiti kući do dvanaest i trideset."

Švedanin umirujuće potapša Patrika po leđima. "Hajde, dečko", reče on. "Opusti se. Tvoja sestra i ja lepo se provodimo."

Olaf je već bio pijan. Njegovo lepuškasto lice rumenelo se od pijančenja i igranja. Pokazao je prstom preko prostorije. "Vidiš onu crvenokosu devojkicu u beloj haljini sa velikim sisama? Ime joj je Bet i vruća je roba. Celu noć čeka da je pozoveš na igru. Hoćeš li da te upoznam s njom?"

Patrik zavrte glavom. "Slušaj, Ket", reče on. "Želim da pođem. Sedeo sam ovde strpljivo..."

"Još pola sata, mali brate", prekide ga Ket. "Izaći ću napolje za trenutak, a onda ću se vratiti na još nekoliko plesova. Posle toga idemo. Jel' u redu?"

Poljubila je Patrika u obraz i krenula prema vratima sa Olafom. Iz ozvučenja u sali pokuljaše zvuci brze muzike. Patrik je kao očaran posmatrao mlade parove koji su se vrteli u ritmu teškog bita. "Ne igraš?" upita ga jedan mlad čovek koji je hodao po rubu podijuma za igru.

"Ne", reče Patrik. "Nikada nisam probao."

Mladić začuđeno pogleda Patrika. A onda se zaustavi i nasmeši. "Pa naravno", reče, "ti si jedan od Vejkfildovih... Zdravo, ja se zovem Brajan Volš. Iz Viskonsina sam, središnjeg dela Sjedinjenih Država. Moji roditelji biće zaduženi za organizovanje univerziteta."

Otkako su došli na igranku pre nekoliko sati Patrik ni sa kim nije izmenio više od nekoliko reči, osim sa Ket. Rado je pružio ruku Brajanu Volšu i nekoliko minuta potom prijateljski ćaskao s njim. Brajan, koji je u vreme kada je njegova porodica odabrana za koloniju "Louel" bio na pola puta do završetka studija iz kompjuterskog inženjeringa, imao je dvadeset godina. Bio je jedina. Pokazivao je izuzetnu radoznalost za iskustvo svog drugara.

"Reci mi", obrati se on Patriku kada su se malo zbližili, "da li stvarno to mesto zvano Čvorište? Ili je posredi deo neke tandara-mandara priče koju je MSA izmislila?"

"Ne", reče Patrik, zaboravljajući da ne bi trebalo da raspravlja o tim stvarima. "Čvorište postoji. Moj otac kaže da je to vanzemaljska stanica za procesovanje."

Brajan se malko nasmeja. "Znači, negde blizu Sirijusa nalazi se džinovski trougao koji je sagradila neka nepoznata supervrsta? A svrha mu je da njoj pomogne u proučavanju drugih bića koja putuju svemirom? Huuu. To je najfantastičnija bajka koju sam ikada čuo. U stvari, gotovo sve što je tvoja majka rekla na onom otvorenom sastanku bilo je neverovatno. Moram, međutim, priznati da postojanje ove svemirske stanice i tehnološki nivo robota čine njenu priču prihvatljivijom."

"Sve što je moja majka rekla gola je istina", uzvratila Patrik. "A neke od najneverovatnijih priča hotimično je izostavila. Ona je, na primer, vodila razgovor sa kapuljastom jeguljom koja govori pomoću mehurića. Takođe..." Patrik umuče, setivši se Nikolinog upozorenja.

Brajan je zevao u neverici. "Kapuljasta jegulja?" ponovi on. "Kako je mogla da zna šta joj je govorila?"

Patrik pogleda na sat. "Izvini, Brajane", reče on najednom, "ali ovde sam sa sestrom i trebalo bi da je nađem..."

"Je li to ona u maloj crvenoj suknji skrojenoj stvarno kratko?"

Patrik klimnu. Brajan položi ruku na rame svog novog prijatelja. "Dozvoli mi da ti dam jedan savet", reče on. "Neko bi trebalo da porazgovara sa tvojom sestrom. Način na koji se naokolo mota sa momcima stvara utisak da je laka ženska."

"Ali to je samo Ketī", odgovori Patrik odbrambeno. "Nikada nije bila ni sa kim osim sa nama u porodici."

"Oprosti", reče Brajan, slegnuvši ramenima. "To ionako nije moj posao... Slušaj, kako bi bilo da me ponekad zovneš? Veoma sam uživao u našem razgovoru."

Patrik se pozdravi sa Brajanom i krenu prema vratima. Gde je Ketī? Zašto se nije vratila u salu?

Čim je izišao, začuo je glasan smeh. Ketī je stajala na igralištu sa trojicom muškaraca, od kojih je jedan bio Olaf Larsen. Svi su pušili, smejali se i pili iz boce koja je išla iz ruke u ruku.

"I, dakle, koji položaj najviše voliš?" upita crnpu rast mlad čovek sa brkovima.

"Oh, najviše volim da sam odozgo", reče Ketī, smejući se. Potegla je iz boce. "Na taj način mogu da kontrolišem celu stvar."

"Ne zvuči loše", odgovori čovek čije je ime bilo Endrju. On se zakikota i položi ruku na njeno međunožje. Ketī je odgurnu i dalje se smejući. Nekoliko sekundi kasnije opazila je Patrika koji se približavao.

"Dođi ovamo, mali brate", povika Ketī. "Ovo sranje što pijemo pravi je dinamit."

Tri muškarca koja su okružavala Ketī malo se odmakoshe od nje kada je Patrik prišao blizu. Iako je još bio prilično žgoljav i nerazvijen, njegova visina je u mutnoj svetlosti stvarala utisak krupnog stasa.

"Ketī, ja sad idem kući", reče Patrik kada joj je prišao, odbijajući u isti mah bocu, "a mislim da bi i ti trebalo da pođeš sa mnom."

Endrju se nasmeja. "E, moj Larsene, kakve ti cure dovodiš", reče on sarkastično, "sa bratom tinejdžerom kao pratnjom."

Ketine oči napuniše se besom. Potegla je još jedan gutljaj iz boce i dodala je Olafu. Zatim je dograbila Endrju i divlje ga poljubila, pripijajući svoje telo uz njegovo.

Patriku beše neprijatno. Olaf i treći čovek su podvrisivali i zviždali dok je Endrju uzvraćao Ketī poljubac. Posle bezmalo jednog minuta Ketī se otrgnula. "Hajdemo sada, Patriče", reče ona sa osmehom. Oči su joj i dalje bile prikovane za muškarca sa kojim se ljubila. "Mislim da je bilo dosta za jedno veče."

12.

Eponina je gledala kroz prozor drugog sprata na blago ustalasanu padinu. SRG-i su prekrivali pobrđe, a njihovo fino mrežasto tkanje gotovo da je zaklanjalo mrku zemlju ispod.

"Pa, Ep, šta misliš?" upita Kimberli. "Lepo je, nema šta. A kada se posadi šuma, imaćemo drveće, travu, možda i po koju vevericu ispred prozora. To je plus, moraš da priznaš."

"Ne znam", odgovori rastrojena Eponina posle nekoliko sekundi. "Malo je manji od onog koji mi se dopao juče u Pozitanu. A pomalo se i pribojavam da živim ovde, u Hakoneu. Nisam navikla na toliko Orijentalaca..."

"Slušaj, cimerka, ne možemo da čekamo doveka. Juče sam ti rekla da treba da imamo rezervnu varijantu. Sedam parova je želelo onaj apartman u Pozitanu - nikakvo čudo, budući da su preostala samo četiri stana u celom selu - a mi naprosto nismo imale sreće. Sve što ti je sada ostalo, izuzimajući one sićušne stanove u glavnoj ulici u Bovoau - gde ne želim da živim jer tamo ne možeš da imaš svoj mir - ili je ovde ili u San Miguelu. A sve crnje i melezi žive u San Miguelu."

Eponina sede na jednu od stolica. Nalazile su se u dnevnoj sobi omanjeg dvosobnog stana. Bio je skromno, ali ukusno namešten sa dve stolice i velikom sofom koje su bile iste boje kao i pravougaoni stočić za kafu. Sve u svemu, stan, koji je imao jedno kupatilo, malu kuhinju kao dodatak dnevnoj sobi i dve spavaće sobe, prostirao se na nešto više od stotinak kvadrata.

Kimberli Henderson je nestrpljivo šetkala po sobi. "Kim", reče polako Eponina, "žao mi je, ali teško mogu da se usredsredim na izbor stana kada se toliko toga dešava oko nas. Kakvo je ovo mesto? Gde smo mi? Zbog čega smo ovde?" Um joj se munjevito vratio na ono predavanje od pre tri dana, kada ih je zapovednik Makmilan obavestio da se nalaze unutar svemirskog broda koji su sagradili i opremili vanzemaljci "sa namerom da posmatraju Zemljane".

Kimberli Henderson pripali cigaretu i nervozno izduva oblak dima u vazduh. Slegnula je ramenima. "Sranje, Eponina", reče ona. "Ne znam odgovor ni na jedno od tih pitanja... Ali znam da ćemo, ako ne odaberemo stan, ostati na onom što nijedna od nas ne želi."

Eponina je posmatrala prijateljicu nekoliko sekundi, a onda uzdahnu. "Mislim da čitav postupak nije bio pošten", požali se ona. "Putnici sa Pinte i Ninje bili su u položaju da odaberu kuće za sebe još pre no što smo mi stigli. Mi smo prisiljeni da biramo između onoga što su drugi odbacili."

"A šta si očekivala?" brzo odgovori Kimberli. "Naš brod je nosio osuđenike - normalno da smo dobili otpatke. Ali barem smo konačno slobodne."

"Iz čega zaključujem da želiš da živiš u ovom stanu?" upita Eponina.

"Da", odgovori Kimberli. "Isto tako želim da podnesemo zahtev za ona dva stana koja smo jutros videli, blizu tržnice u Hakoneu, u slučaju da izvisimo za ovaj ovde. Ako pre večerašnjeg žreba ne budemo imale stan, bojim se da ćemo se zaista naći u sosu."

To je bila greška, razmišljala je Eponina posmatrajući Kimberli koja se šetala po sobi. Nikako nisam smela da pristanem da sa njom delim stan... ali kakav sam izbor uopšte imala? Životni smeštaj za pojedince je nedostižan za mene. Eponina nije bila pripravna za brze promene u svom životu. Za razliku od Kimberli Henderson, koja je imala čitavu lepezu iskustava pre nego što je osuđena zbog ubistva u devetnaestoj godini, Eponina je proživela detinjstvo i ranu mladost srazmerno zaštićena. Odrasla je u sirotištu blizu Limoža, u Francuskoj, i sve dok je profesor Moro nije odveo u Pariz da vidi muzeje kada joj je bilo sedamnaest godina, nikada nije bila izvan svoje rodne provincije. Stoga, odluka da potpiše za koloniju "Louel" bila je veoma teška za nju. Ali suočena sa doživotnom robijom u Buržu, rešila je da prihvati ponudu za slobodu na Marsu. Posle dugog promišljanja, hrabro je odlučila da podnese molbu MSA.

Eponina je bila odabrana za kolonistu zahvaljujući svom izuzetnom obrazovanju, posebno u svim oblastima umetnosti, tečnom engleskom i činjenici da je bila savršen zatvorenik. Njen dosije u fajlovima MSA kazivao je da bi ponajbolji posao za nju u koloniji "Louel" bio "nastavnica predmeta drama i umetnosti" u srednjoj školi. Uprkos

teškoćama iz rane faze misije, odmah po napuštanju Zemlje, Eponina je osetila opipljivu navalu adrenalina i uzbuđenje kada se Mars pojavio u osmatračkom prozoru Santa Marije. Biće to nov život u novom svetu, ponadala se.

Dva dana pre zakazanog susreta, međutim, stražari MSA objavili su da svemirski broj neće lansirati svoje šatlove kao što je bilo planirano. Umesto toga, putnicima-osuđeniciima saopšteno je da će Santa Marija preduzeti "privremeno skretanje radi susreta sa svemirskom stanicom na Marsovoj orbiti". Eponina je u isti mah bila zbunjena i zabrinuta. Za razliku od većine svojih saputnika, ona je pažljivo pročitala sav materijal MSA namenjen budućim kolonistima i nigde nije zapazila da se uopšte pominje neka svemirska stanica na Marsovoj orbiti.

Tek kada je Santa Marija bila sasvim istovarena i svi ljudi i zalihe se našle unutar Novog Edena, Eponina i ostali osuđenici saznali su šta se, zapravo, događa. Ali čak i posle Makmilanovog obaveštenja, svega nekoliko osuđenika je poverovalo da im je rečena istina. "Ma hajde", odvratio je Vilis Miker, "da li on stvarno misli da smo mi tako glupi? Da gomila vanzemaljaca sagrađi ovo mesto i ove sulude robote? Sve je ovo nameštaljka. Isprobavamo neku novu vrstu zatvora i to ti je."

"Ali, Vilise", odgovori Malkolm Pibodi, "a šta je sa svim ostalima, onima koji su došli na Pinti i Ninji? Razgovarao sam sa nekima od njih. To su normalni ljudi, hoću da kažem, nisu osuđenici. Ako je tvoja teorija ispravna, šta onda oni rade ovde?"

"Kako, do đavola, da ja to znam, pederu? Nisam genije. Znam jedino da nam ono strašilo Makmilan nije dao pravo sranje."

Eponina nije dozvolila da je njene nesigurnosti u pogledu Makmilanovog obaveštenja spreče da zajedno sa Kimberli ode do Središnjeg grada i podnese zahtev za tri stana u Hakoneu. Ovog puta su imale sreću u izvlačenju i dobile su ono što im je bio prvi izbor. Dve žene su provele čitav dan useljavajući se u stan na rubu Šervudske šume, a potom su se prijavile u Ured za zapošljavanje u Upravnom kompleksu.

Zahvaljujući tome što su dva druga svemirska broda stigla dobro pre Santa Marije, postupak uključivanja osuđenika u život Novog Edena bio je sasvim brižljivo razrađen. Kimberli, koja je odista imala sjajne bolničarske preporuke, smesta je dobila zaposlenje u Centralnoj bolnici.

Eponina je razgovarala sa školskim nadzornikom i četiri druga nastavnika pre nego što je prihvatila mesto u Centralnoj srednjoj školi. Njen novi posao zahtevao je kratko putovanje vozom, mada je mogla da ide i pešice do radnog mesta da je odlučila da podučava u srednjoj školi u Hakoneu. Ali Eponina je smatrala da se vredi malo pomučiti. Veoma su joj se dopali upravnik i osoblje koje je radilo u toj visokoj školi.

U početku je ostalih sedam doktora zaposlenih u bolnici sa podozrenjem gledalo na dva lekara-osuđenika, posebno na dr Roberta Tarnera, čiji je dosje suvoparno pominjao brutalno ubistvo koje je počinio, ne ulazeći u detalje u vezi sa olakšavajućim okolnostima. Ali posle samo nedelju dana, tokom kojih su njegova izuzetna veština, znanje i profesionalnost došli do punog izražaja, osoblje ga je jednoglasno izabralo za upravnika bolnice. Dr Tarnera je ovaj izbor iskreno zaprepastio i on se zakleo, u kratkom slovu povodom izbora, da će se potpuno posvetiti dobrobiti kolonije.

Njegov prvi zvaničan čin bio je doznačavanje predloga privremenoj vladi da se svaki građanin Novog Edena podvrgne sistematskom lekarskom pregledu kako bi svi

zdravstveni fajlovi bili obnovljeni. Kada je njegov predlog prihvaćen, dr Tarner je naložio Tiasoima da obave ovaj zadatak širom kolonije. Bioti su izvršili sve rutinske preglede i prikupili podatke za analizu. U isti mah, sećajući se izvanredne mreže podataka koja je povezivala sve bolnice u metropolitanskom području Dalasa, neumorni dr Tarner započeo je da radi sa nekoliko Ajnštajna na stvaranju potpuno kompjuterizovanog sistema za praćenje zdravlja kolonista.

Jedne večeri, treće nedelje pošto je Santa Marija pristala na Ramu, Eponina je sedela kod kuće sama kao i obično (dnevni obrazac Kimberli Henderson već se uhodao - gotovo je nikada nije bilo u stanu. Ako nije bila na poslu, onda je bila napolju sa Tošiom Nakamurom i njegovim društvom), kada se oglasio videofon. Na monitoru se pojavilo lice Malkolma Pibodija. "Eponina", prozbori on stidljivo, "moram da te zamolim za jednu uslugu."

"U čemu je stvar, Malkolme?"

"Primio sam poziv od dr Tarnera iz bolnice pre pet minuta. Saopštio mi je da u mojim zdravstvenim podacima koje su prošle nedelje skupili oni roboti ima nekih 'nepravilnosti'. Traži da dođem na detaljnije ispitivanje."

Eponina je strpljivo čekala nekoliko sekundi. "Ne shvatam", reče na kraju. "Kakvu uslugu tražiš?"

Malkolm duboko udahnu vazduh. "To mora da je nešto ozbiljno, Eponina. Hoće odmah da me vidi... Da li bi htela da pođeš sa mnom?"

Sada? uzviknu Eponina, gledajući na sat. "Skoro će jedanaest sati." Kroz glavu joj prođe da joj je Kimberli pomenula kako je dr Tarner "radoholik", jednako neumoran kao i oni crni roboti. Takođe se prisetila zapanjujućeg plavetnila njegovih očiju.

"U redu", reče ona Malkolmu. "Vidimo se na stanici za deset minuta."

Eponina nije mnogo izlazila noću. Od kada je dobila posao kao nastavnica, provodila je najveći broj večeri radeći na planovima predavanja. Jedne subotnje večeri izišla je sa Kimberli, Tošio Nakamurom i još nekoliko drugih ljudi u japanski restoran koji tek što je bio otvoren. Ali hrana je imala čudan ukus, društvo je bilo uglavnom orijentalno, a nekoliko muškaraca, pošto je preteralo u piću, pokušalo je da joj se patetično udvara. Kimberli ju je pokudila da je "probirljiva i uzdržana", ali Eponina je odbila sve kasnije prijateljičine pozive da se druže.

Eponina je stigla na stanicu pre Malkolma. Dok ga je čekala, čudila se tome do koje je mere selo preobraženo prisustvom ljudskih bića. Hajde da vidimo, razmišljala je. Pinta je stigla ovamo pre četiri meseca, Ninja pet nedelja posle toga. Svuda su već prodavnice, kako oko stanice tako i u samim selima. Pečat ljudskog bitisanja. Ako ostanemo ovde godinu-dve, ova kolonija neće moći da se razlikuje od Zemlje.

Malkolm je bio prilično nervozan i pričljiv tokom kratkog putovanja vozom. "Znam da je srce posredi, Eponina", reče on. "Imam oštre bolove, ovde, još od Volterove smrti. U početku sam mislio da je to samo u mojoj glavi."

"Ne brini", odgovori Eponina, tešeći prijatelja. "Kladim se da nije ništa ozbiljno."

Eponina se s mukom održavala u budnom stanju. Bilo je prošlo tri sata po ponoći. Malkolm je spavao na klupi pored nje. Šta taj radi? - pitala se. Rekao je da neće dugo.

Ubrzo po njihovom dolasku, dr Tarner je pregledao Malkolma sa kompjuterizovanim slušalicama a onda, rekavši mu da su mu potrebni "složeniji testovi", otišao je sa njim u odvojeni deo bolnice. Malkolm se vratio u čekaonicu sat kasnije.

Eponina je doktora videla samo nakratko kada je primao Malkolma u svoju ordinaciju na početku pregleda.

"Jeste li vi prijateljica gospodina Pibodija?" reče jedan glas. Eponina je po svoj prilici zadremala. Kada joj se vid razbistrio, prekrasne plave oči su je gledale sa samo metar rastojanja. Doktor je izgledao umorno i neraspoloženo.

"Da", reče Eponina tiho, trudeći se da ne probudi čoveka koji je spavao oslonjen na njeno rame.

"Umreće uskoro", reče dr Tarner. "Verovatno u roku od sledeće dve nedelje."

Eponina oseti kako joj krv struji telom. Da li dobro čujem, pomisli ona. Da li je rekao da će Malkolm umreti u za dve nedelje? Eponina je bila zgranuta.

"Biće mu potrebno puno podrške", govorio je doktor. Zastao je za trenutak, piljeći u Eponinu. Da li je pokušavao da se seti gde ju je ranije video? "Da li ćete biti u stanju da mu pomognete?" upita dr Tarner.

"Na...nadam se", odgovori Eponina.

Malkolm se promisekolji. "Sada moramo da ga probudimo", reče doktor.

U očima dr Tarnera nije se moglo zapaziti nikakvo osećanje. Saopštio je svoju dijagnozu, ne svoju tvrdnju, bez trunke osećanja. Kim je u pravu, pomisli Eponina. On nije manje automat od onih robota Tiaso.

Na doktorov predlog, Eponina je krenula sa Malkolmom niz hodnik, pa u sobu ispunjenu medicinskim instrumentima. "Neko pametan", reče dr Tarner Malkolmu, "odabrao je opremu koja je doneta sa Zemlje. Iako imamo malo osoblja, naši su dijagnostički aparati prvoklasni.

Njih troje odšetalo je do providne kocke sa stranicom od oko metar. "Ova zapanjujuća naprava", reče dr Tarner, "zove se projektor organa. On je u stanju da rekonstruiše, sa potpunom vernošću, gotovo sve najvažnije organe ljudskog tela. Ono što sad vidimo, kada pogledamo unutra, jeste kompjuterska grafička slika vašeg srca, gospodine Pibodi; prikazuje ga u dlaku kako je izgledalo pre devedeset minuta kada sam vam u krvne sudove ubrizgao kontrastnu tečnost."

Dr Tarner pokaza na susednu sobu gde je Malkolm očigledno bio podvrgnut testovima. "Dok ste sedeli na tom stolu", nastavi on, "mašina sa velikim sočivima skenirala vas je brzinom od milion snimaka u sekundi. Na osnovu položaja kontrastne tečnosti i velikog broja skenerskih preseka, sazdana je jedna izuzetno tačna trodimenziona slika vašeg srca. To je ono što vidite unutar ove kocke."

Dr Tarner zastade načas, brzo odvрати pogled, a onda prikova oči za Malkolma. "Ne nastojim da vam otežam položaj, gospodine Pibodi", reče on mirno, "ali želim da vam objasnim na koji sam način u stanju da saznam šta nije u redu sa vama. Tako ćete shvatiti da ne može biti nikakve greške."

Malkolmove oči bile su razrogačene od straha. Doktor ga je uhvatio za ruku i poveo do određenog položaja pored kocke. "Pogledajte pravo ovde, poledinu srca, blizu vrha. Vidite li čudnu mrežastost i naboranost tkiva? To su vaši srčani mišići koji su doživeli nepopravljivo raspadanje."

Malkolm je zurio u kocku čitavu večnost, a zatim je oborio glavu. "Hoću li umreti, doktore?" upita on slabunjavim glasom.

Robert Tarner dotače pacijentovu drugu ruku. "Da, hoćete, Malkolme. Na Zemlji bismo možda sačekali transplantaciju srca; ovde je to, međutim, nemoguće, budući da nemamo ni odgovarajuću opremu ni odgovarajućeg davaoca... Ako želite, ja mogu da vas

otvorim i pogledam vaše srce, što kažu, iz prve ruke. Ali krajnje je neverovatno da bih mogao da vidim išta što bi promenilo prognozu."

Malkolm odmahnu glavom. Suze mu potekoše niz obraze. Eponina obavi ruke oko čovečuljka i stade i sama da plače. "Žao mi je što mi je trebalo toliko dugo da dođem do dijagnoze", reče dr Tarner, "ali u ovako ozbiljnom slučaju morao sam da budem potpuno siguran."

Nekoliko trenutaka kasnije Malkolm i Eponina krenuše prema vratima. Malkolm se okrete. "Šta da radim sada?" upita on doktora.

"Šta god vam je volja", uzvratila dr Tarner.

Kada su Eponina i Majkl otišli, dr Tarner se vratio u svoj ured, gde je rasprostrt na stolu ležao otisak kopije dijagrama i fajlova Malkolma Pibodija. Doktor je bio duboko zabrinut. Bio je praktično siguran - nije mogao da tvrdi dok ne obavi autopsiju - da je Pibodijevo srce patilo od iste vrste bolesti koja je ubila i Voltera Brakina na Santa Mariji. Njih dvojica su bili prisni prijatelji nekoliko godina, od samog početka robijanja u Džordžiji. Nije bilo verovatno da se kod obojice slučajno razvila ista srčana bolest. Ali ako to nije bila slučajnost, onda patogen mora da bude odgonetljiv.

Robert Tarner zavrte glavom. Svaka bolest koja pogađa srce jeste uzbunjujuća. Ali takva koja može da pređe sa jedne osobe na drugu? Slutnja je bila zastrašujuća.

Bio je veoma umoran. Pre nego što je položio glavu na sto, dr Tarner je sačinio spisak referenci za viruse srca koje je želeo da dobije iz baze podataka. Potom je brzo usnuo.

Petnaest minuta kasnije telefon ga je iznenada razbudio. Na drugom kraju žice nalazila se jedna Tiaso koja ga je zvala iz hitne pomoći. "Dve Garsije otkrile su ljudsko telo u Šervudskoj šumi", reče biot, "i sada su na putu ovamo. Po slikama koje su mi emitovale mogu vam reći da će ovaj slučaj zahtevati vašu ličnu pažnju."

Dr Tarner počea ruke, ponovo odenu odelo i stiže do prostorija hitne pomoći nekoliko časaka pre nego što su dve Garsije prispele sa telom. Ma koliko iskusan da je bio, dr Tarner je morao da odvрати pogled sa strahovito unakaženog leša. Glava je bila gotovo potpuno odstranjena sa tela - visila je jedino na tankom mišićnom vlaknu - a lice je bilo isečeno i izobličeno do neprepoznatljivosti. Kao pride, u genitalnom predelu pantalona zjapila je krvava rupa.

Dva biota-Tiasoa smesta su prionule na posao, spirajući krv i pripremajući telo za autopsiju. Dr Tarner je seo na stolicu, podalje od radnog stola, i ispunio svoj prvi izveštaj o smrti u Novom Edenu.

"Kako mu je bilo ime?" upita on biote.

Jedna od Tiasoa stade da pretura po onome što je ostalo od mrtvačeve odeće i konačno pronađe ličnu kartu MSA.

"Dani", odgovori biot. "Marcelo Dani."

Četvrti deo: EPITALAMION

Voz iz Pozitana bio je krcat. Zaustavio se na maloj stanici na obali Šekspirovog jezera, na pola puta do Bovoa, i izbljuvao svoju mešavinu ljudi i biota. Mnogi su nosili korpe i stolice na rasklapanje. Neka među malom decom pojuriše sa stanice ka gustoj, sveže pokošenoj travi koja je okružavala jezero. Smejali su se i valjali niz blagu padinu koja se pružala sto pedeset metara između stanice i ivice vode.

Za one koji nisu voleli da sede na travi napravljene su drvene klupe odmah naspram uzanog pristaništa koje se pedeset metara pružalo u vodu pre nego što se širilo u pravougaonu platformu. Na platformi su bili postavljeni jedan mikrofoni, mali podijum i nekoliko stolica; sa tog mesta guverner Vatanabe trebalo je da održi svečano slovo povodom Dana naseljenja odmah po završetku vatrometa.

Četrdeset metara na levu stranu Vejtfildovi i Vatanabeovi postavili su dugačak sto prekriven plavo-belim stolnjakom. Jestivi štapići bili su ukusno poređani na trpezi. Ispod toga, hladnjaci su bili ispunjeni pićima. Članovi njihovih porodica i prijatelji okupili su se u neposrednoj okolini; jedni su jeli, drugi igrali nekakve igre ili uživali u razdraganom razgovoru. Dva robota Linkoln vrzmala su se oko ove grupe ljudi, nudeći pića i kanapese onima koji su sedeli podalje od stola i hladnjaka.

Popodne je bilo vruće. Prevruće, zapravo - uzastopno treći izuzetno topao dan. Ali dok je veštačko sunce dovršavalo svoj miniluk po kupoli iznad njihovih glava i svetlo se lagano prituljivalo, iščekujuća gomila na obalama Šekspirovog jezera nije marila za vrućinu.

Poslednji voz stigao je svega nekoliko minuta pre nego što je svetlost potpuno zgasnula. Dolazio je sa severa iz stanice u Središnjem gradu, dovozeći koloniste koji su živeli u Hakoneu i San Miguelu. Novodošlih nije bilo mnogo. Većina ljudi stigla je ranije i rasprostrla sadržinu svojih izletničkih korpi po travi. Eponina je bila u poslednjem vozu. Prvobitno, uopšte nije nameravala da prisustvuje svetkovini, ali se predomisli u poslednjem času.

Eponina je delovala zbunjeno kada je sa stanične platforme iskoračila na travu. Kolika masa ljudi! Mora da je čitav Novi Eden prisutan, pomisli ona. Za trenutak je požalila što je došla. Svako je ovde bio sa prijateljima i porodicom, a ona je bila sama.

Eli Vejtfild se igrala bacanja potkovice sa Bendžijem kada je Eponina sišla iz voza. Smesta je prepoznala svoju nastavnicu po svetlocrvenoj traci na ramenu, iako je ova bila dosta udaljena. "Mama, to je Eponina", reče Eli, trčeći prema Nikol. "Mogu li da je zamolim da nam se pridruži?"

"Naravno", odgovori Nikol.

Jedan glas sa razglasa prekide muziku koju je izvodio mali orkestar, najavljujući početak vatrometa za deset minuta. Mestimično odjeknu pljesak. "Eponina", povika Eli. "Ovamo." Eli je mahala rukama.

Eponina je čula da je neko doziva, ali u prigušenoj svetlosti nije jasno mogla da vidi ko je to bio. Posle nekoliko sekundi krenula je u Elinom pravcu. Uz put je nehotice naletela na tek prohodalo dete koje je samo tamaralo po travi. "Kevine", vrisnu majka. "Drži se podalje od nje!"

U tren oka jedna krupan, plavokos muškarac dogradi malog dečka i odvuče ga od Eponine. "Ne bi trebalo da dolazite ovde", reče taj čovek, "gde su pošteni ljudi."

Malo potresena, Eponina produži prema Eli koja je hitala u njenom pravcu preko trave. "Odlazi kući, 41!" povika žena koja je posmatrala malopredašnji sudar. Jedan

debeli desetogodišnjak sa zatupastim nosom pokaza prstom na Eponinu i prošaputa nešto na uvo svojoj mlađoj sestri.

"Toliko mi je drago što vas vidim", reče Eli kada je dospela do svoje nastavnice. "Hoćete li da nam se pridružite u jelu?"

Eponina klimnu. "Žao mi je svih ovih ljudi", reče Eli dovoljno glasno da su svi unaokolo mogli da je čuju. "Sramota je što su takve neznalice."

Eli povede Eponinu do velikog stola i predstavi je svim prisutnima. "Slušajte svi! Za one među vama koji je ne poznaju, ovo je moja nastavnica i prijateljica Eponina. Ona nema prezime, pa je i ne pitajte za njega."

Eponina i Nikol su se već srele nekoliko puta. Sada su se ljubazno pozdravile dok je jedan Linkoln nudio Eponini vegetarijanske štapiće i sodu. Nai Vatanabe ponosito donese svoja dva blizanca, Keplera i Galileja, koji su pre nedelju dana proslavili drugi rođendan, da ih upozna sa pridošlicom. Velika obližnja grupa kolonista iz Pozitana sa upadljivim zanimanjem gledala je dok je Eponina uzimala Keplera u ruke. "Lepa", reče mali dečak, pokazujući na Eponinino lice.

"Mora da vam ono teško pada", prozbori Nikol na francuskom, pokazujući glavom u pravcu priglupih posmatrača.

"Oui", odgovori Eponina. Teško? - pomisli ona. To je potcenjivanje godine. Kako bi bilo da kažemo da je apsolutno nepodnošljivo. Nije dovoljno loše što imam neku užasnu bolest koja će me verovatno ubiti. Moram takođe da nosim ovu traku oko ruke da bi drugi mogli da me izbegavaju ako im se tako ushte.

Maks Paket podiže glavu sa šahovske table i opazi Eponinu. "Zdravo, zdravo", reče on. "Vi mora da ste ona nastavnica o kojoj sam toliko slušao."

"To je Maks", reče Eli, vodeći Eponinu u njegovom pravcu. "On je udvarač, ali bezopasan. A onaj stariji čovek koji nas i ne primećuje jeste sudija Pjotr Miškin... Jesam li to ispravno izgovorila, sudijo?"

"Da, naravno, mlada damo", uzvratila sudija Miškin, odlepivši oči sa šahovske table. "Do đavola, Pakete, šta hoćeš da uradiš sa tim konjem? Kao i obično, igraš ili glupo ili blistavo, a nikad ne znam kako."

Sudija konačno podiže pogled, ugleda Eponininu crvenu traku i ustade. "Oprostite, gospođice, molim vas oprostite", reče on. "Dovoljno dugo ste prinuđeni da trpite i bez podnošenja omalovažavanja jednog ovako sebičnog starog osobenjaka."

Minut-dva pre početka vatrometa svi su mogli da primete jednu veliku jahtu koja se približavala izletištu sa zapadne strane jezera. Njenu dugačku palubu ukrašavala su raznobojna svetla i zgodne devojke. Ime NAKAMURA beše ugravirano na boku broda. Eponina prepoznade Kimberli Henderson koja je stajala pored Tošija Nakamure na komandnom mostu iznad glavne palube.

Društvo sa jahte mahalo je ljudima na obali. Patrik Vejrfild dotrča uzbuđeno do stola. "Pogledaj, mama", reče on, "Keti je na jahti."

Nikol stavi naočari da bi bolje videla. Odista, njena kćerka u bikiniju mahala je sa palube jahte. "Samo nam je to trebalo", promrmlja Nikol sebi u bradu, baš kada prve rakete eksplodiraše iznad njih, ispunjavajući tamno nebo bojama i svetlošću.

"Pre tri godine", započe Kendži Vatanabe svoj govor, "izviđački odred sa Pinte položio je stopalo na ovaj novi svet. Niko od nas nije znao šta nas očekuje. Svi smo se

pitali, a posebno tokom duga dva meseca kada smo provodili po osam sati dnevno u somnarijumu, da li će išta što podseća na normalan život ikada biti moguće ovde u Novom Edenu.

Naši početni strahovi nisu se ostvarili. Naši tuđinski domaćini, ma ko oni bili, ni u jednom trenutku nisu nam se umešali u život. Možda je istina, kao što su nam Nikol Vejkfild i ostali nagovestili, da nas oni neprekidno posmatraju, ali mi ni na koji način ne osećamo njihovo prisustvo. Izvan naše kolonije svemirski brod Rama juri prema zvezdi koju zovemo Tau Ceti, i to neverovatnom brzinom. Ovde unutra, u našim dnevnim aktivnostima jedva da se oseća uticaj tih neobičnih spoljašnjih uslova.

Pre dana u somnarijumu, dok smo još bili putnici unutar planetnog sistema koji kruži oko naše matične zvezde, Sunca, mnogi među nama mislili su da će "posmatrački period" biti kratak. Verovali smo da ćemo posle nekoliko meseci biti vraćeni na Zemlju ili možda upućeni na naše prvobitno odredište, Mars, i da će treći svemirski brod Rama iščeznuti u dalekim prostranstvima svemira kao i njegova dva prethodnika. Međutim, dok stojim ovde pred vama, naši navigatori mi saopštavaju da se još udaljavamo od našeg Sunca, kao što smo činili tokom više od dve i po godine, brzinom koja dostiže pola svetlosne. Ako je odista sudbina odlučila da se jednog dana vratimo u naš Sunčev sistem, onda će taj dan biti najmanje nekoliko godina u udaljen u budućnost.

Ovi činioци nalažu prevashodnu temu mog poslednjeg govora povodom Dana naseljavanja. Ta tema je jednostavna: sadruzi kolonisti, mi moramo da preuzmemo punu odgovornost za vlastitu sudbinu. Ne možemo da očekujemo da će nas zastrašujuće sile koje su stvorile ovaj svetić spasiti od sopstvenih grešaka. Moramo da održavamo Novi Eden kao da ćemo sa našom decom ostati ovde zauvek. Od nas zavisi obezbeđivanje kvaliteta života ovde, kako za sadašnje pokolenje, tako i za buduća.

U ovom trenutku kolonija je suočena sa izvesnim brojem izazova. Obratite pažnju da ih nazivam 'izazovima', a ne problemima. Ukoliko budemo sarađivali, moći ćemo da odgovorimo na te izazove. Ako pažljivo sagledamo dugoročne posledice naših činova, donećemo prave odluke. Ali ako ne budemo u stanju da uvažavamo pojmove kao što su 'strpljenjem do nagrade' i 'za dobro svih', onda će budućnost Novog Edena biti mračna.

Dozvolite mi da dam jedan primer koji će ilustrovati moj stav. Ričard Vejkfild je objasnio, kako na televiziji tako i javnim nastupima, da je glavna shema koja kontroliše našu klimu zasnovana na određenim pretpostavkama o atmosferskim uslovima unutar našeg modula. Još određenije, algoritam vremenske kontrole podrazumeva da su nivoi ugljen-dioksida i koncentracija čestica dima manji od date veličine. I bez tačnog razumevanja kako ta matematika funkcioniše, možete da pojmite da izračunavanja koja gospodare spoljašnjim inputima u naš modul neće biti ispravna ako podrazumevajuće pretpostavke nisu tačne.

Nije mi namera da vam danas držim naučno predavanje o veoma složenom predmetu. Ono o čemu zaista želim da govorim jeste politika. Budući da većina naših naučnika veruje da je neobično vreme u poslednja četiri meseca posledica nepravilno visokih nivoa ugljen-dioksida i čestica dima u atmosferi, moja vlada je sačinila određene predloge da bi se rešio taj problem. Sve moje preporuke Senat je odbio.

A zašto? Naš predlog da uvedemo postepenu zabranu kamina - koji su pre svega potpuno izlišni u Novom Edenu - nazvan je 'ograničavanjem lične slobode'. Naša brižljivo razrađena preporuka da se vaspostavi deo mreže SRG-a, kako bi gubitak biljnog pokrivača do koga je došlo zbog suženja Šervudske šume i Severnih travnjaka bio

nadoknađen, takođe je odbačen. Razlog? Opozicija je zauzela stav da kolonija nema mogućnosti da izvrši takav zadatak i, kao pride, da bi energija koju bi novi segmenti mreže SRG-a trošili imala za posledicu bolno stroge mere ograničenja u korišćenju električne struje.

Dame i gospodo, smešno je da uranjamo glave u pesak i da se nadamo da će ovi problemi naše životne sredine nestati. Svako odlaganje preduzimanja pozitivne akcije znači veću nevolju za koloniju u budućnosti. Ne mogu da verujem da toliko ljudi među vama prihvata naivno razmišljanje opozicije da ćemo mi na neki način biti u stanju da odgonetnemo kako zapravo algoritmi tuđinske kontrole vremena rade, a onda da ih podesimo da dejstvuju ispravno pod uslovima viših nivoa ugljen-dioksida i čestica dima. Kakva kolosalna zabluda!"

Nikol i Nai su pomno promatrale reakciju na Kendžijev govor. Nekoliko njegovih podržavalaca savetovalo mu je da sačini lagan, optimistički govor, bez i jedne reči spominjanja ključnih problema. Guverner je, međutim, bio čvrst u svojoj odluci da održi značajan govor.

"Izgubio ih je." Naže se Nai i došapnu Nikol: "Previše je cepidlačio."

Na drvenoj tribini gde je sada sedelo oko pola prisutnih osećala se van svake sumnje uznemirenost. Nakamurina jahta koja je za vreme vatrometa stajala usidrena tik uz obalu isplovila je odmah pošto je guverner Vatanabe počeo da govori.

Završivši priču o problemima životne sredine, Kendži pređe na retrovirus RV-41. Budući da je ovo bilo pitanje koje je ustalasalo jake strasti u koloniji, pažnja publike se primetno pojačala. Guverner je objasnio kako je medicinsko osoblje Novog Edena, na čelu sa dr Robertom Tarnerom, načinilo herojski korak u razumevanju ove bolesti, ali da su potrebna još skuplja istraživanja da bi se došlo do mogućnosti lečenja. On se zatim okomio na histeriju koja je iznudila legalizaciju predloga zakona, uprkos njegovom vetu, kojim se od svih kolonista sa RV-41 zahteva da neprekidno nose trake na rukavu.

"Buuu", huknula je velika grupa pretežno orijentalnih izletnika na suprot strani tribine od Nikol i Nai.

"...Ti jadni, nesrećni ljudi suočeni su sa dovoljno muka..." zborio je Kendži.

"To su kurve i pederi", povika jedan čovek iza leđa društva Vejkfild-Vatanabe. Ljudi oko njega se nasmejaše i zapljeskaše.

"...Dr Tarner je često podsećao da se ova bolest, kao i većina retrovirusa, ne može prenositi osim preko krvi i sperme..."

Gomila je postajala razularena. Nikol se uzdala da je Kendži svestan situacije i da će skratiti svoje primedbe. On je nameravao da govori još i o prednostima (odnosno nedostacima) preduzimanja istraživanja Rame izvan Novog Edena, ali valjda je i njemu samom bilo jasno da je izgubio publiku.

Guverner Vatanabe zastade na časak, a onda prodorno zviznu u mikrofonski. To je privremeno umirilo sve slušaoce. "Imam još svega nekoliko stvarčica", reče on "i one ne bi trebalo nikog da povrede..."

Kao što znate, moja žena i ja imamo blizance. Osećamo da smo istinski blagosloveni. Na ovaj Dan naseljavanja tražim od svakog od vas da porazmisli o svojoj deci i sagleda jedan drugi Dan naseljavanja, udaljen stotinu, a možda i hiljadu godina u budućnost. Zamislite da ste licem u lice sa onima čije ste preci, decom dece vaše dece. Ako razgovarate sa njima i držite ih u naručju, da li ćete biti u stanju da kažete da ste

učinili sve razumno moguće da im ostavite svet u kome će imati dobru priliku da pronađu svoju sreću.

Patrik je ponovo bio uzbuđen. Pred kraj piknika Maks ga je pozvao da provede noć i sledeći dan na Paketovoj farmi. "Novi semestar na univerzitetu ne počinje pre srede", reče mlad čovek svojoj majci. "Mogu li da odem? Molim te?"

Nikol je još bila pod utiskom reagovanja gomile na Kendžijev govor i u prvi mah nije razumela šta je sin pita. Pošto je zatražila da ponovi pitanje, pogledala je Maksa. "Vodićeš računa o mom sinu?"

Maks se isklubi i klimnu glavom. Maks i Patrik sačekali su da bioti završe čišćenje izletničkog đubreta, a onda su se zajedno uputili na stanicu. Pola sata kasnije bili su na stanici Središnjeg grada, čekajući ne tako čest voz koji je direktno saobraćao sa farmerskim područjem. Na drugoj strani platforme jedna grupa Patrikovih drugova iz škole ulazila je u voz za Hakone. "Trebalo bi da pođeš sa nama", jedan od mladića doviknu Patriku. "Besplatna pića za svakoga celu noć."

Maks je opazio kako Patrikove oči slede njegove drugove koji su ulazili u voz. "Jesi li ikada bio u Vegasu?" upita Maks.

"Nisam", odgovori on. "Majka i otac..."

"Da li bi voleo da odeš?"

Maksu je Patrikovo oklevanje bilo dovoljno. Nekoliko sekundi kasnije ukrcali su se u voz sa svim ostalim veselnicima. "Lično nisam baš lud za tim mestom", reče Maks dok su se vozili. "Deluje lažno, odviše površno... Ali sigurno da ga вреди videti i nije loše otići tamo kada je čovek sam."

Više od dve i po godine ranije, ubrzo po okončanju dnevnih ubrzavanja, Tošio Nakamura je ispravno zaključio da će kolonisti ostati u Rami i Novom Edenu duže vremena. Još pre prvog sastanka ustavnog komiteta i izbora Nikol d'Žarden Vejkfild za privremenog guvernera, Nakamura je odlučio da postane najbogatiji i najmoćniji čovek kolonije. Polazeći od osuđeničke podrške koju je stekao za vreme vožnje od Zemlje do Marsa na Santa Mariji, proširio je svoje lične kontakte i bio je sposoban, čim su u koloniji ustanovljene banke i novac, da počne izgradnju svog carstva.

Nakamura je bio ubeđen da su najbolji proizvodi za prodaju oni koji pružaju zadovoljstvo i uzbuđenje. Njegov prvi poduhvat, mali kazino, bio je trenutni uspeh. Zatim je kupio neke poljoprivredne posede na istočnoj strani Hakone i sazio prvi hotel u koloniji, zajedno sa drugim, većim kazinom odmah do ulazne dvorane. Pridodao je i jedan mali, intiman klub, sa ženskim hostesama obučenim u japanskom maniru, a potom i raskalašniji klub sa devojkama. Sve što je uradio bilo je uspešno. Pronicljivo investirajući, Nakamura se našao u položaju, neposredno po izboru Kendžija Vatanabea za guvernera, da ponudi kupovinu jedne petine Šervudske šume od vlade. Njegova ponuda omogućila je Senatu da odustane od uvođenje viših poreza koji bi inače bili zahtevani da bi se platilo za prva istraživanja RV-41.

Deo otkupljene šume bio je raščišćen i tamo su ubrzo nikli Nakamurina lična palata, jedan novi, blistavi hotel-kazino, zabavna arena, restoranski kompleks i više klubova. Učvršćujući monopol, Nakamura je izvršio (i to uspešno) pritisak preko svog lobija za donošenje zakona koji bi ograničio kockanje na područje oko Hakonea. Njegovi

gangsteri su potom ubedili sve perspektivne preduzimače da niko uistinu ne želi da se upusti u kockarski biznis i utakmicu sa "kraljem Japom".

Kada se njegova moć više nije mogla ugroziti, Nakamura je dopustio svojim pomoćnicima da se razgranaju na polju prostitucije i droge, pri čemu nijedna od ove dve stvari nije u Novom Edenu bila ilegalna. Pred kraj Vatanabeovog mandata, kada je vladina politika počela da se sve više kosi sa njegovim ličnim interesima, Nakamura je odlučio da i vladu stavi pod kontrolu. Ali nije želeo sam da se baka tim poslom. Bio mu je potreban neki naivac. Stoga je regrutovao Jana Makmilana, zlosrećnog bivšeg zapovednika Pinte, koji je pretrpeo poraz u izbornoj trci za guvernesko mesto sa Kendžijem Vatanabeom. Nakamura je ponudio Makmilanu mesto guvernera u zamenu za Škotlandaninovu odanost.

U čitavoj koloniji nije ni izdaleka bilo takvog mesta kakav je bio Vegas. Osnovni arhitektonski nacrt Novog Edena koji su sačinili Vejkfildovi i Oreo bio je u biti škrt, funkcionalan do krajnosti, sa jednostavnom geometrijom i ravnim fasadama. Vegas je bio oličenje preteranosti, drečeći, neskladan bučkuriš arhitektonskih stilova. Ali bio je zanimljiv i mladi Patrik O'Tul ispoljio je vidno uzbuđenje kada su on i Maks Paket prošli kroz spoljašnju kapiju kompleksa.

"Huuu", reče on, zureći u ogroman žmirkavi znak iznad ulaza.

"Ne želim da umanjim tvoje oduševljenje, moj dečko", reče Maks, paleći cigaretu, "ali energija potrebna da se napaja samo ovaj jedan znak zadovoljila bi bezmalo kvadratni kilometar SRG-a."

"Zvučite kao majka i otac", uzvrat Patrik.

Pre ulaska u kazino ili u bilo koji od klubova svaka osoba morala je da se upiše u veliki registar. Nakamura ništa nije prepuštao slučaju. Posedovao je kompletan dosje o tome šta je svaki posetilac Vegasa uradio kada je jednom ušao unutra. Na taj način Nakamura je znao koju oblast svog biznisa treba da proširuje. I, što je još važnije, osoben i omiljen porok (ili poroke) svakog od svojih mušterija.

Maks i Patrik uđu u kazino. Dok su stajali pokraj jednog od stolova za barbut, Maks je pokušao da objasni mladom čoveku kako se igra. Patrik, međutim, nije mogao da odvoji oči od koktel-kelnerica u njihovoj oskudnoj odeći.

"Jesi li ikada nešto povalio", upita Maks.

"Izvinite, gospodine?" odgovori Patrik.

"Jesi li ikada imao seks, znaš, odnos sa ženom?"

"Ne, gospodine", odgovori mladić.

Glas u Maksovoj glavi savetovao ga je da nije na njemu odgovornost da uvodi mladića u svet uživanja. Isti glas je, međutim, podsećao Maksa da je ovo Novi Eden, a ne Arkanzas, jer bi inače odveo Patrika u Ksanadu i uputio ga u tajne prvog seksa.

U kazinu je bilo više od sto ljudi, ogromna gomila imajući u vidu razmere kolonije, i činilo se da se svi dobro zabavljaju. Kelnerice su zaista delile besplatna pića što su brže umele - Maks uze jednu margaritu za sebe, a drugu dodade Patriku.

"Ne vidim nijednog biota", primeti Patrik.

"Nema nijednog u kazinu", odgovori Maks. "Čak ni kao krupijea gde bi bili efikasniji od ljudi. Kralj Jap smatra da njihovo prisustvo sputava kockarski nagon. Ali zato ih izuzetno koristi u svim restoranima."

"Maks Paket, koliko se sećam."

Maks i Patrik se okrenuše. Prelepa mlada žena u mekoj, ružičastoj haljini približavala im se. "Nisam te videla mesecima", reče ona.

"Zdravo, Samanta," uzvratu Maks, pošto mu je nekoliko sekundi jezik začudo bio vezan.

"A ko je ovaj zgodan mladić?" reče Samanta, mašući svojim dugačkim trepavicama prema Patriku.

"Ovo je Patrik O'Tul", odgovori Maks. "On je..."

"Oh, moj Bože", uzviknu Samanta. "Nikada dosad nisam srela ni jednog od prvo...bit...nih kolonista." promatrala je Patrika nekoliko časaka pre no što je nastavila. "Recite mi, gospodine O'Tul", nastavi ona, "je li stvarno istina da ste spavali godinama?"

Patrik stidljivo klimnu. "Moja prijateljica Goldi veli da je cela priča obična balega, da ste vi i vaša porodica u stvari agenti MSA. Ona čak ne veruje da smo ikada napustili Marsovu orbitu... Goldi kaže da je sve ono užasno vreme u tankovima takođe deo podvale."

"Uveravam vas, gospođice", odgovori Patrik učtivo, "da smo zaista godinama spavali. Imao sam svega šest godina kada su me roditelji položili u ležaj. Kada sam se probudio, izgledao sam otprilike kao što sada izgledam."

"Pa, mislim da je to oča...ravajuće, iako nemam pojma šta da mislim o tome... Makse, šta si ti naumio? I, uz put, hoćeš li me zvanično predstaviti?"

"Oprosti... Patriče, ovo je gospođica Samanta Porter iz velike države Misisipi. Ona radi za Ksanadu..."

"Ja sam prostitutka, gospodine O'Tul. Jedna od najboljih... Jeste li ikada ranije sreli neku prostitutku?"

Patrik pocrvene do ušiju. "Ne, gospođice", reče on.

Samanta podmetnu ruku pod njegovu bradu. "Zgodan je", obrati se ona Maksu. "Dovedi ga. Ako je nevin, uradiću mu to besplatno. Darovala je Patriku mali poljubac, a onda se okrenula i otperjala.

Pošto je Samanta otišla, Maks nije mogao da smisli ništa prikladno što bi rekao. Pomišljao je da se izvini, ali je shvatio da to nije neophodno. Samo je položio ruku na Patrikovo rame i njih dvojica odšetaše prema stražnjem delu kazina gde su bili poređani stolovi za veće uloge.

"A sada JO", uzviknu jedna mlada žena okrenuta leđima prema njima. "Pet i šest čine JO."

Patrik se iznenađeno obazre prema Maksu. "Pa to je Ketu", reče on, ubrzavajući korak u njenom pravcu.

Ketu je bila potpuno opčinjena igrom. Brzo je povukla dim iz cigarete, iskapila čašu koju joj je dodao jedan crnomanjast čovek sa njene desne strane, a onda uzdigla kockicu visoko iznad glave. "Svi brojevi", reče ona dodajući čipove krupijeu. "Evo ga dvadeset šest - plus pet žetona na tvrdu osmicu... Sada, budi tu, četrdeset četiri", reče ona, hitnuvši kocku prema suprotnom kraju stola naglim pokretom ručnog zgloba.

"Četrdeset četiri", uskliknu u glas gomila oko stola.

Ketu je skakala gore-dole u stolici, zagrlila svog kavaljera, sručila u grlo još jedno piće i povukla dug, dubok dim iz svoje cigarete.

"Ketu", reče Patrik baš kada se ona spremala da ponovo baci kockicu.

Zastala je usred bacanja i okrenula se sa izrazom znatiželje na licu. "Zaboga!", reče ona. "Pa ovo je moj mlađi brat."

Keti teturavo pride da ga pozdravi, dok su joj krupije i ostali igrači dovikivali da nastavi igru.

"Pijana si, Keti", reče tiho Patrik dok ju je grlio.

"Ne, Patriče", uzvratila Keti, trgnuvši se i uputivši se natrag prema stolu. "Ja letim. Na svom sam ličnom šatlu prema zvezdama."

Okrenula se prema stolu za barbut i visoko uzdigla desnu ruku. "A sada opet, JO. Jesi li tamo, JO?" uzviknula je.

2.

Snovi su se ponovo pojavili u ranim jutarnjim časovima. Nikol se probudila i pokušala da se seti šta je sanjala, ali sve što je pamtila bile su tu i tamo razbacane slike. Omehovo lice bez tela bilo je u jednom od njenih snova. Njen pradedo iz plemena Senuofo upozoravao ju je na nešto, ali Nikol nije uspevala da shvati šta joj je poručivao. U drugom snu Nikol je videla kako Ričard ulazi u mirni okean trenutak pre nego što se razoran talas sručio na obalu.

Nikol protrlja oči i pogleda na sat. Bilo je nešto pre četiri sata. Skoro u isto vreme svakog jutra ove nedelje, pomisli ona. Šta li znače? Ustala je i otišla u kupatilo. Nešto kasnije našla se u kuhinji odevena u trenerku. Popila je čašu vode. Jedan biot-Linkoln, koji je nepokretan počivao naspram zida na drugom kraju kuhinjskog pulta, aktivira se i pride Nikol.

"Da li biste želeli kafu, gospodo Vejkfild?" upita on, preuzimajući praznu čašu od nje.

"Ne, Link", odgovori Nikol. "Idem napolje. Ako se neko probudi, reci mu da ću se vratiti pre šest."

Nikol je krenula niz hodnik prema vratima. Pre nego što će napustiti kuću, prošla je pored radne sobe sa desne strane hodnika. Papiri su ležali razbacani po Ričardovom stolu, kako pored novog kompjutera kojeg je sam načinio, tako i na njemu. Ričard je bio izuzetno ponosan na svoj novi kompjuter koji je napravio na Nikolin podsticaj, iako je bilo malo verovatno da je ovaj mogao zameniti njegovu omiljenu elektronsku igračku, standardni džepni kompjuter MSA. Ričard je religiozno nosio mali portabl sa sobom još od vremena pre lansiranja misije "Njutr".

Nikol je prepoznala Ričardov rukopis na nekim listovima, ali uopšte nije mogla da se razabere u simboličkom kompjuterskom jeziku. Probdeo je ovde mnoge sate u poslednje vreme, pomisli Nikol, osećajući grižu savesti. I pored toga što veruje da je ono što radi pogrešno.

U početku, Ričard je odbijao da učestvuje u naporu da se dekodira algoritam koji je upravljao vremenom u Novom Edenu. Nikol se razgovetno sećala njihove prepirke. "Saglasili smo se da ćemo sudelovati u ovoj demokratiji", ljutnula se tada ona. "Ako se ti i ja opredelimo da ne poštujemo njene zakone, onda postavljamo opasan primer za ostale..."

"Ovo nije zakon", upao joj je Ričard u reč. "To je samo jedna odluka. A ti znaš isto tako dobro kao i ja da je posredi neverovatno glupa ideja. Ti i Kendži ste se borili protiv toga... A, najposle, nisi li ti bila ta koja mi je jednom rekla da je naša dužnost da se suprostavljamo gluposti većine?"

"Molim te, Ričarde", odgovorila je Nikol. "Lako možeš svakome da objasniš kako misliš da je ta odluka pogrešna. Ali napori oko rešenja tog algoritma postali su sada glavno pitanje kampanje. Svi kolonisti znaju da smo mi bliski Vatanabeovima. Ako ti budeš prenebregavao odluku, izgledaće kao da Kendži smišljeno pokušava da podrije..."

I dok se Nikol sećala negdašnjeg razgovora sa suprugom, oči su joj zaludno tumarale po radnoj sobi. Bila je donekle iznenađena kada joj se um ponovo usredsredio na sadašnjost, utvrdivši da je piljila u tri male figure na jednoj otvorenoj polici iznad Ričardovog stola. Princ Hal, Falstaf i TB, pomisli ona. Koliko je prošlo otkako nas Ričard nije zabavljao uz vašu pomoć?

Nikol se u mislima vratila na one duge i jednolične nedelje pošto se porodica probudila iz višegodišnjeg sna. Dok su čekali na dolazak ostalih kolonista, Ričardovi roboti bili su njihov glavni izvor zabave. U sećanju, Nikol je još mogla da čuje dečji radostan smeh i da vidi muža ozarenog od zadovoljstva. Bila su to jednostavnija, lakša vremena, reče ona sebi. Zatvorila je vrata radne sobe i nastavila niz hodnik. Pre nego što je život postao odviše složen da bismo se igrali. Sada naši mali prijatelji samo ćutke sede na onoj polici.

Napolju, ispod ulične svetiljke, Nikol načas zastade pored ramova za bicikle. Oklevala je, gledajući svoj bicikl, a onda se okrenula i uputila u zadnje dvorište. Minut kasnije prešla je travnatu površinu iza kuće i krenula stazom koja je vijugala uz planinu Olimp.

Nikol je bodro hodala. Bila je duboko zamišljena. Dugo nije poklanjala pažnju svojoj okolini. Um joj je skakao sa predmeta na predmet, od problema okruživanja Novog Edena, preko vlastitih čudnih snova, do zabrinutosti za decu, a posebno za Ketu.

Prispela je do račvanja staze. Jedna mali, lepo dizajnirani znak objašnjavao je da leva staza vodi do stanice sa kablovskim kolima, udaljene osamdesetak metara, odakle se moglo prevesti do vrha planine Olimp. Nikolino prisustvo na raskrsnici elektronski je otkriveno i jedan biot-Garsija već joj je prilazio iz pravca kablovskih kola.

"Nema potrebe", povika Nikol. "Prošetaću."

Pogled je postajao sve spektakularniji kako su je krivine izvodile na stranu okrenutu ostatku kolonije. Nikol se zaustavi na jednom od tih vidikovaca, na pet stotina metara visine i na nepunih tri kilometra od kuće Vejkfildovih. Bacila je pogled preko Novog Edena. Noć je bila kristalno čista, sa malo ili nimalo vlage u vazduhu.

Danas ništa od kiše, pomisli Nikol, zapažajući da su jutro uvek vlažno od vodene pare onih dana kada su se spremali pljuskovi. Odmah ispod nje prostiralo se selo Bovoa - svetla nove fabrike nameštaja omogućavala su joj da prepozna najpoznatije zgrade u svojoj varoši čak i sa ove razdaljine. Na severu selo, San Miguel beše skriveno iza gromadne planine. Ali tamo, preko kolonije, daleko na drugoj strani zamračenog Središnjeg grada, Nikol je mogla da razazna odbleske svetlosti koji su označavali Nakamurin Vegas.

Namah je utonula u loše raspoloženje. To proketo mesto ostaje otvoreno celu noć, gundala je, koristeći kritične izvore energije i nudeći nezdravu zabavu.

Gledajući Vegas, nije mogla da ne pomisli na Ketu. Takav prirodan talenat, zavapi ona, dok joj je tup bol u srcu pratio sliku rođene kćeri. Nije joj išlo u glavu da je Ketu još budna u tom svetlucavom, fantazmagoričnom životu na drugoj strani kolonije. I kakav kolosalan gubitak, pomisli Nikol, vrteći glavom.

Ričard i ona često su raspravljali o Ketu. Postojala su samo dva predmeta oko kojih su se sukobljavali - Keti i politika Novog Edena. Reći da su se svađali oko politike ne bi bilo potpuno tačno. Ričard je u dubini duše osećao da su svi političari osim Nikol i možda Kendži Vatanabea ljudi bez načela. U raspravi se koristio metodom rafalnog iskazivanja mišljenja o bljutavim dogodovštinama u Senatu ili čak u Nikolinoj sudnici, a potom bi odbijao da uopšte razmotri problem.

Sa Ketu je bila druga stvar. Ričard je uvek prigovarao da je Nikol previše stroga sa Ketu. Optužuje i mene, pomisli Nikol, zureći u udaljena svetla, što ne provodim dovoljno vremena sa njom. Tvrdi da je moje uskakanje u politiku kolonije ostavilo decu s pola majke u najkritičnijem razdoblju njihovog života.

Ketu više gotovo nikad nije bila kod kuće. Još je imala svoju sobu u kući Vejkfildovih, ali je noći uglavnom provodila u nekom od luksuznih apartmana koje je Nakamura napravio unutar kompleksa Vegas.

"Kako plaćaš stanarinu?" upitala je Nikol kćerku jedne noći, u uvodu uobičajenog neprijatnog razgovora.

"Šta ti misliš, majko?" uzvratila je Keti nabusito. "Radim. Imam puno vremena. Pohađam samo tri kursa na univerzitetu."

"A šta to radiš?" upitala ju je Nikol.

"Ja sam hostesa, zabavljač... znaš, sve što treba", odgovorila je Keti neodređeno.

Nikol odvrti pogled od svetlosti Vegasa. Naravno, reče sebi. Sasvim je razumljivo da je Keti pometena. Ona nikada nije proživela adolescenciju. Ali, ipak, čini se da se stvari ne poboljšavaju. Nikol ponovo stade da se penje oštrijim korakom, nastojeći da rastera crne misli.

Između pet stotina i hiljadu metara visine planina je bila prekrivena gustim drvećem koje je već dosežalo pet metara. Odavde je staza do vrha išla između planine i spoljašnjeg zida kolonije u krajnje mračnom potezu koji se pružao više od kilometra. Tamo, blizu kraja, nalazio se jedan prolom u tmuni kod tačke koja je bila okrenuta severu.

Nikol je dostigla najvišu tačku u penjanju. Zaustavila se na vidikovcu i uputila pogled preko San Miguela. Ovo je dokaz, pomisli ona, odmahujući glavom, da nismo uspeli u Novom Edenu. Uprkos svemu, u raju imamo siromaštvo i očaj.

Videla je da se problem pomalja, čak ga je tačno predvidela pred kraj svog jednogodišnjeg mandata kao privremenog guvernera. Ironično, proces koji je nastao u San Miguelu, gde je standard života sada bio upola niži nego u ostala tri sela Novog Edena, započeo je odmah posle dolaska Pinte. Prva grupa kolonista uglavnom se naselila u jugoistočnom selu, koje će kasnije postati Bova, postavljajući predsedan koji je došao do izražaja kada je Ninja stigla u Ramu. Budući da je primenjen plan slobodnog naseljavanja, gotovo svi Orijentalci odlučili su da žive zajedno u Hakoneu; Evropljani, beli Amerikanci i oni iz srednje Azije, opredelili su se bilo za Pozitano ili ono što je ostalo slobodno u Bovau. Meksikanci, ostali Hispanoamerikanci, crni Amerikanci i Afrikanci - svi su naginjali San Miguelu.

Kao guverner, Nikol je pokušala da ukloni fakičku segregaciju u koloniji jednim utopijskim planom raseljavanja prema kome bi zastupljenost rasa u svakom od četiri sela odslikavao koloniju kao celinu. Možda bi njen predlog i bio prihvaćen u samom početku istorije kolonije, posebno odmah posle dana u somnarijumu, kada je većina građana doživljavala Nikol kao boginju. No, već posle godinu dana bilo je prekasno. Slobodno

preduzetništvo već je stvorilo jaz u ličnom bogatstvu i vrednosti nekretnina. Čak i Nikolini najodaniji sledbenici uvideli su nepraktičnost njene zamisli o raseljavanju u tom trenutku.

Posle prestanka Nikolinog mandata kao guvernera Senat je sa aklamacijom potvrdio Kendžijevo naimenovanje Nikol za jednog od pet stalnih sudija u Novom Edenu. Ipak, njen ugled u koloniji pretrpeo je znatnu štetu kada su opaske koje je iznela u odbranu svog odbačenog plana raseljavanja postale šire poznate javnosti. Nikol se zalagala za neophodnost da kolonisti žive u malim, povezanim susedstvima kako bi se kod njih razvilo istinsko uvažavanje rasnih i kulturnih razlika. Njeni kritičari su izjavljivali da su joj pogledi "beznadežno naivni".

Nikol je netremično posmatrala žmirkava svetla San Miguela još nekoliko minuta, hladeći se od napornog pentranja. Pre nego što se okrenula i uputila natrag prema svom domu u Bovoau, iznenada se setila jednog drugog skupa žmirkavih svetala iz grada Davosa u Švajcarskoj. Tokom Nikolinog poslednjeg skijaškog odmora, ona i njena kćerka Ženevjev večerale su na planini iznad Davosa i, posle obeda, držale su se za ruke u okivajućoj studeni na balkonu restorana. Svetla Davosa sijala su kao sićušni dragulji mnogo kilometra ispod njih. Suze joj navreše na oči dok je razmišljala o gracioznosti i smislu za humor svoje prve kćeri koju nije videla toliko godina. Hvala ti još jednom Kendži, promrmlja ona, krenuvši nadole i prisećajući se fotografija koje joj je njen novi prijatelj doneo sa Zemlje, što si sa mnom podelio svoju posetu Ženevjev. Oko nje je ponovo vladala tama dok je išla vijugavom stazom niz planinski obronak. Spoljašnji zid kolonije sada se nalazio na levoj strani. Nastavila je da razmišlja o životu u Novom Edenu. Sada nam je potrebna posebna hrabrost, reče ona samoj sebi. Hrabrost, vrednosti i vizija. Ali duboko u srcu strahovala je da najgore tek čeka koloniste. Na žalost, pomislila je sumorno, Ričard i ja, pa čak i deca, ostali smo autsajderi. Uprkos svemu što smo pokušali da uradimo. Malo je verovatno da ćemo biti u stanju nešto naročito da popravimo.

Ričard je za svaki slučaj proverio da li su tri biota-Ajnštajn ispravno iskopirala sve postupke i podatke koji su se nalazili na nekoliko monitora u njegovoj radnoj sobi. U trenutku kada su njih četvorica napuštala kuću, Nikol ga poljubi.

"Ti si divan čovek, Ričarde Vejkfilde", reče ona.

"Ti si jedina koja tako misli", odgovori on sa usiljenim osmehom.

"Ja sam, takođe, jedina koja to zna", reče Nikol. Zastala je načas. "Ozbiljno, dragi", nastavi ona, "cenim to što činiš. Znam..."

"Neću se mnogo zadržati", prekide je on. "Trojici Ajnštajna i meni ostalo je da probamo još samo tri osnovne zamisli... Ako danas ne uspemo, odustajemo."

Sa trojicom Ajnštajna koji su ga sledili u stopu Ričard pohita do stanice u Bovoau gde je uhvatio voz za Pozitano. Voz se zaustavio pored velikog parka na Šekspirovom jezeru gde je održan izlet za Dan naseljenja pre dva meseca. Ričard i njegova tri biota-pomoćnika iskrcase se nekoliko minuta kasnije u Pozitanu i krenuše pešice kroz selo prema jugozapadnom uglu kolonije. Tamo im je, pošto su jedan čovek i dve Garsije proverile njihove identifikacione karte, dopušteno da prođu kroz izlaz iz kolonije u pojas koji je okružavao Novi Eden. Prošli su još jednu kratku elektronsku proveru pre no što su stigli do jedinih vrata koja su bila usečena u debelom spoljašnjem zidu koji je opkoljavao habitat. Ona se otvoriše i Ričard uvede biote u samog Ramu.

Ričard je osetio zebnju kada je, osamnaest meseci ranije, Senat izglasao odluku da se projektuje i izradi probijajuća sonda kako bi se proverili uslovi sredine u Rami neposredno izvan njihovog modula. Ričard je sarađivao sa komitetom koji je nadgledao inženjerski nacrt sonde; postojala je bojazan da bi spoljašnja sredina mogla da bude izuzetno nepogodna i da sklop sonde možda neće moći uspešno da zaštiti integritet njihovog habitata. Mnogo vremena i novca utrošeno je na obezbeđivanje da granice Novog Edena budu hermetički zatvorene za vreme čitavog postupka, čak i dok sonda probija svoj put kroz zid.

Ričard je izgubio interesovanje za koloniju kada se pokazalo da životni uslovi u Rami nisu značajno različiti od onih u Novom Edenu. Napolju je vladala stalna tama sa malim, periodičnim varijacijama atmosferskog pritiska i sastava vazduha, ali je ambijent Ramine sredine do te mere bio sličan onom u koloniji, da istraživači nisu morali da nose svemirka odela. U roku od dve nedelje pošto je prva sonda otkrila dobroćudnu atmosferu Rame, kolonisti su dovršili izradu mapa predela Središnje ravnice koja im je sada bila pristupačna.

Novi Eden i druga, gotovo istovetna pravougaona konstrukcija na jugu, za koju su Ričard i Nikol verovali da je habitat za neki drugačiji oblik života, bili su zajedno zatvoreni u veće, takođe pravougaono područje čije su ga izuzetno visoke, metalizirane, sive pregrade odvajale od ostatka Rame. Te pregrade na severnoj i južnoj strani ovog većeg područja bile su produžeci zidova samih habitata. Na istočnoj i zapadnoj strani oba zatvorena habitata, međutim, bilo je oko dva kilometra otvorenog prostora.

Na četiri ugla ovog spoljašnjeg pravougaonika ležala su masivna valjkasta ustrojstva. Ričard i ostalo tehnološko osoblje u koloniji bili su ubeđeni da neprobojni gasni cilindri sadrže tečnosti i mehanizme za upumpavanje zarad održavanja povoljnih životnih uslova u habitatima.

Ovo novo spoljašnje područje, koje nije imalo nikakvu tavanicu sa izuzetkom naspramne strane samog Rame, zauzimalo je najveći deo polucilindra svemirske letelice. Jedna velika metalna koliba, oblikovana kao iglo, činila je jedino zdanje u Središnjoj ravnicu između dva habitata. Ta koliba bila je kontrolni centar za Novi Eden i bila je smeštena otprilike na dva kilometra južno od zida kolonije.

Kada su izašli iz Novog Edena, Ričard i tri Ajnštajna uputiše se ka kontrolnom centru, gde su zajedno radili skoro dve nedelje u pokušaju da proniknu u mastersku logiku kontrole koja je upravljala vremenskim uslovima unutar Novog Edena. Uprkos primedbama Kendžija Vatanabea, Senat je još ranije odobrio finansijska sredstva za jedan "sveukupan napor" kolonijjskih "najboljih inženjera" da se izmene algoritmi tuđinske kontrole vremenskih uslova. Zakon o tome objavili su pošto je saslušana grupa japanskih naučnika, koji su zagovarali ideju da se stabilni vremenski uslovi odista mogu održati unutar Novog Edena, čak i uz više nivoa ugljen-dioksida i dima u atmosferi.

Za političare to je bio veoma privlačan zaključak. Ukoliko, možda, stvarno nije bilo neophodno lišavati se gorenja drveta, niti vaspostavljati mrežu SRG-a i ako je bilo dovoljno samo podesiti nekoliko parametara u tuđinskom algoritmu koji je, posle svega, prvobitno planiran sa pretpostavkama koje više nisu važile, pa onda...

Ričard je mrzeo takav način razmišljanja. Izbegavanje problema dogodio je to moguće - tako je on to nazivao. Ipak, što zbog Nikolinih molbi, što zbog potpune nesposobnosti ostalih kolonijjskih inženjera da razumeju ijedan vid procesa vremenske

kontrole, Ričard je pristao da se uhvati ukoštac sa zadatkom. Zahtevao je, međutim, da radi potpuno sam, dakako uz pomoć ovih Ajnštajna.

Tog dana kada je Ričard naumio da učini poslednji pokušaj u dekodiranju algoritma vremenske kontrole Novog Edena, on i njegovi bioti zaustavili su se blizu jednog gradilišta udaljenog kilometar od izlaza iz kolonije. Pod jakim svetlima Ričard je mogao da vidi grupu arhitekata i inženjera koji su radili za veoma dugačkim stolom.

"Neće biti teško da se napravi taj kanal - zemljište je veoma meko."

"Ali šta ćemo sa kanalizacijom? Da li da iskopamo septičke jame ili da prevozimo otpadne materije natrag u Novi Eden na procesovanje?"

"Energetski zahtevi za ovu naseobinu biće značajni. Ne samo zbog rasvete, s obzirom na mračnost okoline, već i zbog opreme. Štaviše, dovoljno smo udaljeni od Novog Edena da moramo da računamo na nezanemarljive gubitke na linijama... Naši najbolji superprovodnički materijali kritični su potrošači za ovu upotrebu."

Slušajući ovaj razgovor Ričard oseti mešavinu odvratnosti i besa. Arhitekta i inženjeri sprovodili su ispitivanje mogućnosti izgradnje jednog spoljašnjeg sela u kome bi bili smešteni nosioci virusa RV-41. Projekt, pod imenom Avalon, proizišao je iz tananog političkog kompromisa između guvernera Vatanabea i njegove opozicije. Kendži je dozvolio da se ispitivanje finansira kako bi pokazao da je "širokogrud" po pitanju načina na koji valja delati protiv problema RV-41.

Ričard i tri Ajnštajna produžiše stazom u pravcu juga. Severno od kontrolnog centra susreli su se sa grupom ljudi i biota koji su hitali prema drugom habitatu gde su radili na sondi za probijanje omotača. Sa sobom su nosili nekakvu glomaznu opremu.

"Zdravo, Ričarde", reče Merlin Blekstoun, njegova sunarodnica Britanka, koju je Ričard preporučio kao vođu projekta. Merlin je bila iz Tauntone, u Somersetu. Dobila je svoju inženjersku diplomu u Kembridžu, 2232. godine, i bila je izuzetno stručna.

"Kako gurate?" upita Ričard.

"Ako imaš malo vremena, dođi da pogledaš", predloži Merlin.

Ričard ostavi tri Ajnštajna kod kontrolnog centra i pođe sa Merlin i njenim timom preko Središnje ravnice ka dugom habitatu. Hodajući, prisećao se razgovora sa Kendžijem Vatanabeom i Dmitrijem Uljanovim u guvernerovoj kancelariji jednog popodneva pre nego što je projekat sonde bio zvanično odobren.

"Želim da bude shvaćeno", rekao je tada Ričard, "da sam kategorički protiv bilo kakvih nastojanja da se provaljuje u svetinju drugog habitata. Nikol i ja smo uvereni da je on utočište jedne druge vrste života. Nema nikakvog ubedljivog razloga za probijanje."

"Pretpostavimo da je prazan", odgovori Dmitri. "Pretpostavimo da je taj habitat postavljen tamo za nas, sa idejom da se utvrdi da li smo dovoljno pametni da otkrijemo kako da ga upotrebimo."

"Dmitri", umalo ne viknu Ričard, "jesi li ti slušao išta od onoga što smo ti Nikol i ja govorili svih ovih meseci? Još se tvrdoglavo držiš jednog apsurdnog homocentričnog pojma o našem mestu u ovoj Vaseljeni. Samo zbog toga što smo vladajuća vrsta na planeti Zemlji, ti pretpostavljaš da smo i superiorna bića. Nismo... Mora da ima na stotine..."

"Ričarde", prekide ga Kendži blagim glasom, "poznato nam je tvoje mišljenje o tom predmetu. Ali kolonisti Novog Edena se ne slažu sa tobom. Oni nikada nisu videli Orla, oktopauke ili bilo koje od onih divnih stvorenja o kojima govoriš. Oni hoće da znaju ima li prostora za proširenje..."

Kendži je već tada bio uplašen, razmišljao je Ričard, dok se istraživački tim primicao drugom habitatu. Užasava ga pomisao da bi Makmilan mogao pobediti Uljanova na izborima i predati koloniju u ruke Nakamuri.

Čim je tim stigao na mesto gde se izvodio projekt, dva Ajnštajna su počela da rade. Brižljivo su instalirala kompakt lasersku bušilicu na tački gde je već bila začeta rupa u zidu. Posle narednih pet minuta bušilica je stala polako da produbljuje rupu u metalu.

"Koliko ste do sada probili?" upita Ričard.

"Svega oko trideset pet centimetara", odgovori Merlin. "Radimo polako. Ukoliko zid ima istu debljinu kao naš, proći će još tri ili četiri nedelje dok ga ne probijemo... Uzgred budi rečeno, spektografske analize delića zida pokazuju da je sačinjen od istog materijala kao i naš zid.

"A kada jednom provalite unutra?"

Merlin se nasmeja. "Ne brini, Ričarde. Pridržavamo se svih postupaka koje si preporučio. Imaćemo najmanje dve nedelje pasivnog posmatranja pre nego što pređemo na sledeću fazu. Daćemo im priliku da reaguju - ako su oni zaista unutra."

Sumnja u njenom glasu beše očita. "Ne i ti, Merlin", reče Ričard. "Šta je sa svima vama? Mislite li da smo Nikol, ja i deca naprosto izmislili sve one priče?"

"Izuzetne tvrdnje zahtevaju izuzetne dokaze", odgovori ona.

Ričard zavrte glavom. Hteo je da se upusti u prepirku sa Merlin, ali je onda shvatio da ga čekaju važnija posla. Posle nekoliko minuta učtivog inženjerskog razgovora, otišao je do kontrolnog centra gde su ga čekala njegova tri Ajnštajna.

Sa Ajnštajnima je bila milina raditi zbog toga što je Ričard mogao da oproba više ideja istovremeno. Kad god je na umu imao neki poseban pristup, mogao je da ga opiše jednom od biota i da bude potpuno siguran da će zamisao biti ispravno sprovedena u delo. Ajnštajni nikada sami nisu predlagali neki metod; oni su, međutim, bili savršena memorijska sredstva i često su podsećali Ričarda da je jedna od njegovih ideja slična nekoj ranijoj tehnici koja je zakazala.

Svi drugi kolonijski inženjeri koji su preduzeli da modifikuju algoritam vremenskih uslova najpre su pokušavali da shvate unutrašnju logiku rada tuđinskog superkompjutera, smeštenog u sredini kontrolnog centra. Bila je to njihova temeljna greška. Znajući unapred da bi mu unutrašnje operacije superkompjutera bile nerazlučive od magije, Ričard se usredsredio na izolovanje i identifikovanje signala autputa koji su izlazili iz ogromnog procesora. Najposle, razmišljao je, osnovna struktura tog procesa mora biti jasna. Neki sistem merenja definiše uslove unutar Novog Edena u bilo kom datom trenutku. Tuđinski algoritmi izvesno koriste podatke tog merenja da bi izračunali komande koje se na neki način prenose do ogromnih cilindričnih struktura gde se odigrava stvarna fizička aktivnost koja za krajnju posledicu ima modifikacije atmosfere habitata.

Ričardu nije trebalo mnogo da nacрта dijagram funkcionalnog bloka tog procesa. Budući da nije bilo direktnih električnih veza između kontrolnog centra i cilindričnih struktura, očito je postojala svojevrsna elektromagnetska komunikacija između dve jedinice. Ali kakve vrste? Kada je Ričard skenirao spektar da bi video na kojim se talasnim dužinama odvija komunikacija, otkrio je puno potencijalnih signala.

Analiziranje i tumačenje tih signala ličilo je pomalo na traženje igle u plastu sena. Uz pomoć biota-Ajnštajna, Ričard je napokon utvrdio da se najčešće emitovanje obavlja u središnjem rasponu mikrotalasa. Cele jedne nedelje on i Ajnštajni su katologizirali razmenu mikrotalasa, nadzirući vremenske uslove u Edenu pre i posle postupka beleženja i nastojeći u isti mah da se usredotoče na određeni komplet parametara koji su modulirali uzvratni signal emitovan iz cilindričnih struktura. Tokom te nedelje Ričard je, takođe, proverio i upotrebio jedan portabl predajnik mikrotalasa koji su on i bioti zajedno načinili. Svrha ove sprave bila je da proizvodi komandni signal koji je trebalo da bude isti kao onaj koji dolazi iz kontrolnog centra.

Njegov prvi pokušaj tog poslednjeg dana beše potpuni promašaj. Nagađajući da problem leži u određivanju trenutka emitovanja, on i Ajnštajni su zatim razvili kontrolnu rutinu koja je trebalo da im omogući da pošalju signal sa preciznošću delića mikrosekunde kako bi cilindri primili komandu u izuzetno sićušnom vremenskom režnju.

U trenutku kada je Ričard odaslao cilindrima ono za šta je smatrao da predstavlja nov skup parametara, u kontrolnom centru se oglasio prodoran alarm. Nije proteklo više od nekoliko sekundi, a u vazduhu iznad Ričarda i biota stvorila se avetinjska slika Orla.

"Ljudska bića", reče holografski Orao. "Budite veoma obazrivi. Velika brižljivost i znanje upotrebljeni su da bi se sazдала delikatna ravnoteža u vašem habitatu. Ne menjajte ove kritične algoritme sem ako to nije istinski nužno."

Premda je bio šokiran, Ričard nije sedeo skrštenih ruku, naredivši Ajnštajnima da zabeleže ono što su videli. Orao ponovi svoje upozorenje još jednom, a zatim iščeznu. Cela scena je, međutim, bila uskladištena u video podsistemima biota.

3.

"Nameravaš li da ostaneš utučen zanavek?" upita Nikol, gledajući supruga preko stola. "Uostalom, do sada se ništa strašno nije dogodilo. Vreme je lepo."

"Mislim da je bolje nego pre, čika Ričarde", umeša se Patrik. "Na univezitetu si pravi junak - iako neki klinci misle da si delom vanzemaljac."

Ričard se s mukom osmehnu. "Vlada ne sledi moje preporuke", reče on spuštenim tonom, "i ne daje pet para na Orlovo upozorenje. Štaviše, neki ljudi u inženjerskom uredu pričaju kako sam ja sam stvorio hologram Orla. Možete li vi to da zamislite?"

"Kendži veruje u tvoju priču, dragi."

"Zbog čega onda dozvoljava onim meteorolozima da postojano pojačavaju snagu izazvanih reakcija? Oni ni slučajno ne mogu predvideti dugoročne posledice."

"Šta te toliko brine, oče?" upita Eli nekoliko časaka kasnije.

"Rukovanje tako ogromnom količinom gasa veoma je složen proces, Eli, i ja pre svega gajim veliko poštovanje za vanzemaljce koji su načinili infrastrukturu Novog Edena. Oni su bili ti koji su zahtevali da se ugljen-dioksid i koncentracije određenih materija održavaju ispod datih nivoa. Mora da postoji dobar razlog za tako nešto." Patrik i Eli dovršili su doručak i izvinili se. Nekoliko minuta pošto su deca otišla iz kuće, Nikol obide oko stola i položi ruke na Ričardova ramena. "Sećaš li se one noći kada smo sa Patrikom i Eli razgovarali o Albertu Ajnštajnu?"

Ričard nabra veđe i pogleda Nikol.

"Kasnije iste noći, već u krevetu, primetila sam da je Ajnštajnov otkriće odnosa između materije i energije 'užasno' zbog toga što je vodilo do stvaranja nuklearnog oružja... Sećaš li se svog odgovora?"

Ričard odmahnu glavom.

"Kazao si mi da je Ajnštajn bio naučnik koji je posvetio život traganju za znanjem i istinom. 'Ne postoji znanje koje je užasno', rekao si, 'samo ono što ljudska bića učine sa tim znanjem može da bude nazvano užasnim.'"

Ričard se nasmeši. "Pokušavaš li da me oslobodiš odgovornosti u pogledu ovog problema sa vremenom?"

"Možda", uzvratila Nikol. Pognula se i poljubila mu usne. "Znam da si jedno od najpametnijih, najkreativnijih ljudskih bića koje je ikada živelo i ne volim da te vidim kako nosiš celo breme kolonije na svojim plećima."

Ričard joj uzvratila poljubac sa приметnom žestinom. "Misliš li da bismo mogli da obavimo to pre nego što se Bendži probudi?" prošaputa on. "Danas ne ide u školu, a sinoć je ostao do kasno u noć."

"Možda", odgovori Nikol koketno se osmehnuvši. "Možemo makar da pokušamo. Prvi slučaj zakazan mi je tek u deset sati."

Eponinin predmet za starije razrede u Centralnoj srednjoj školi jednostavno se zvao "umetnost i literatura"; on je obuhvatao mnoge vidove kulture koju su kolonisti makar privremeno ostavili za sobom. U svom osnovnom opsegu, Eponina je pokrivala jedan multikulturan, eklektički sklop izvora, ohrabrujući svoje učenike da teže nezavisnom proučavanju u bilo kom određenom području koje im se učini podsticajno. Premda je redovno koristila planove predavanja i programe u svom podučavanju, Eponina je spadala u onu grupu predavača koji su krojili svaki od svojih časova u skladu sa interesovanjima učenika.

Sama Eponina je smatrala da su Jadnici Viktora Igoa najveći roman ikad napisan, kao i da je Pjer Ogist Renoar, slikar impresionista iz devetnaestog veka, iz njenog rodnog Limoža, najbolji likovni umetnik koji je ikada živio. Uključila je radove oba svoja zemljaka u program, ali je brižljivo organizovala ostatak izvornog materijala kako bi na pravedan način predstavila i ostale nacije i kulture.

S obzirom na to da su joj bioti-Kavabata svake godine pomagali u režiranju školskog igrokaza, bilo je prirodno što je kao primere japanske literature uzela romane pravog Kavabate: Hiljadu ždralova i Snežna zemlja. Tri nedelje predavanja o poeziji obuhvatalo je pesnike od Frosta, preko Rilkea, pa do Omara Kajama. Međutim, u žiži poezije našla se Benita Garsija, ne samo zbog prisustva biota-Garsija svuda po Novom Edenu, već i zato što su Benitina poezija i život naprosto očaravali mlade ljude.

U Eponininom višem razredu bilo je svega jedanaest učenika one godine kada joj je naređeno da nosi crvenu traku oko ruke, pošto je otkriveno da je bila pozitivna na probi za antitela RV-41. Rezultat njenog testa stavio je školsku upravu pred tešku dilemu. Iako je nadzornik hrabro odbijao napade kreštave grupe roditelja, uglavnom iz Hakonea, koji su zahtevali da Eponina bude "otpuštena" iz srednje škole, on i njegovo osoblje unekoliko su podlegli histeriji u koloniji, proglašivši njen predmet za starije učenike fakultativnim. Kao ishod toga, razred joj je bio znatno manji nego u prethodne dve godine.

Eli Vejlfild bila je Eponinina omiljena učenica. Uprkos velikoj praznini u znanju te mlade žene krivicom silnih prespavanih godina na putu od Čvorišta do Sunčevog

sistema, njena prirodna inteligencija i glad za učenje učinili su je zvezdom razreda. Eponina je često tražila od Eli da ispunjava posebne zadatke. Onog jutra kada je razred započeo proučavanje Benite Garsije - istoga dana kada je Ričard Vejkfild sa ćerkom razgovarao o svojim brigama povodom aktivnosti oko kontrole vremenskih prilika u koloniji - od Eli je zatraženo da nauči napamet jednu od pesama iz prve knjige Benite Garsije Snovi meksikanske devojke, napisane kada je Meksikanka bila još tinejdžerka. Pre Elinog deklamovanja, međutim, Eponina je pokušala da zapali uobrazilju mladih ljudi kratkim predavanjem o Benitonom životu.

"Prava Benita Garsija bila je jedna od najneobičnijih žena koje su ikada živele", reče Eponina, klimnuvši prema bezizražajnom biotu-Garsiji u uglu koji joj je pomagao u svim rutinskim poslovima podučavanja. "Pesnikinja, kosmonaut, politički vođa, mistik - njen život bio je u isti mah odraz istorije njenog vremena i nadahnuće za svakoga.

Otac joj je bio krupan veleposednik u meksičkoj državi Jukatan, daleko od umetničkog i političkog središta nacije. Benita je bila jedinica, kćerka majke iz plemena Maja i mnogo starijeg oca. Najveći deo detinjstva provela je sama na porodičnoj plantaži koja se graničila sa zadivljujućim majanskim ruševinama kod Uksmala. Kao devojčica, Benita se često igrala među piramidama i zgradama tog hiljadama godina starog središta svetkovina.

Od početka je bila nadarena učenica, ali od ostalih u razredu istinski su je odvajali mašta i polet. Benita je napisala svoju prvu pesmu kad joj je bilo devet godina, a do petnaeste godine, koja je zatiče u katoličkoj školi jukatanske prestonice Meride, dve njene pesme objavljene su u uglednom Diario de Mehiko.

Po završetku srednje škole, Benita je iznenadila svoje nastavnike i porodicu izjavivši da želi da postane kosmonaut. Te, 2129. godine, postala je prva Meksikanka ikada primljena u Svemirsku akademiju u Koloradu. Kada je diplomirala četiri godine kasnije, velika oseka u svemirskim putovanjima već je bila započela. Posle sloma 2134. godine svet je potonuo u depresiju znanu kao Veliki Haos i sva svemirska istraživanja bila su praktično zaleđena. Benita je 2137. godine napustila MSA, smatrajući da joj je svemirska karijera okončana.

Godine 2144. jedan od poslednjih međuplanetnih transportera - 'Džejms Martin' - dovukao se od Marsa do Zemlje dovezavši uglavnom žene i decu iz kolonija na Marsu. Ta svemirska letelica jedva da je bila u stanju da stigne do Zemljine orbite i činilo se kao da će svi putnici pomreti. Benita Garsija i troje njenih prijatelja iz kosmonautskih odreda sklepali su spasilačko vozilo i uspeali da spasu dvadeset četvoro putnika u najspektakularnijoj misiji svih vremena."

Elina svest je slobodno odlutala od Eponinine priče i zamislila kako je uzbudljivo moralo biti u Benitinom spasilačkom pohodu. Benita je ručno upravljala svojim vozilom, bez komunikacije sa Zemljom, i stavila život na kocku da bi spasila druge. Da li je moguće veće požrtvovanje u odnosu na svoje sadruge, pripadnike iste vrste?

Dok je Eli razmišljala o nesebičnosti Benite Garsije, u svest joj je prodrila slika vlastite majke. Usledila je potom neobična montaža majčinih slika. Eli je najpre videla majku u njenoj odori sudije kako razgovetno zbori pred Senatom. U sledećim slikama Nikol je kasno noću masirala leđa njenog oca u njegovoj radnoj sobi, strpljivo podučavala Bendžija u čitanju svaki dan, vozila bicikl pored Patrika, idući na partiju tenisa u parku ili saopštavala Linku šta da pripremi za večeru. U poslednjoj slici Nikol je sedela na Elinog postelji kasno noću, odgovarajući na pitanja o životu i ljubavi. Moja

majka je moj heroj, shvatila je iznenada Eli. Ona je nesebična kao Benita Garsija.
"...Zamislite, ako možete, šesnaestogodišnju Meksikanku, kod kuće za vreme raspusta, kako se polako penje uz strme stepenice piramide Čarobnjaka u Uksmalu. Ispod nje, u već vrelom letnjem jutru, iguane se igraju između stenja i ruševina..."

Eponina klimnu Eli. Kucnuo je čas za pesmu. Eli ustade i poče da recituje.

Video si sve, stari gušteru,
video sve naše radosti, naše suze,
naša srca puna snova
i užasnih želja.

I da li se to ikada menja?
Da li je indijanska majka moje majke
sedela ovde, na ovim stepenicama,
pre hiljadu godina
i pričala ti o strastima
koje nije htela, nije mogla da deli?

Noću gledam zvezde
I usudim se da vidim sebe među njima.
Moje srce leti iznad ovih piramida,
hrleći slobodno u nesputanost.
Da, Benita, iguana mi veli
da tebi, majci tvoje majke,
čiji će čežnjivi snovi pre mnogo godina
sada biti ispunjeni u tebi.

Kada je Eli završila recitovanje, obrazi su joj blistali od krupnih suza koje su kapale. Nastavnica i drugi učenici verovatno su pomislili da su je pesma i predavanje o Beniti Garsiji duboko dirnuli. Nikako nisu mogli da razumeju da je Eli upravo doživela emocionalnu epifaniju, da je upravo otkrila istinsku dubinu svoje ljubavi i poštovanja prema rođenoj majci.

Bila je poslednja nedelja proba za školski igrokaz. Eponina je odabrala jedno staro delo, Čekajući Godoa, Semjuela Beketa, dobitnika Nobelove nagrade iz dvadesetog veka, imajući u vidu da je njegova tema izuzetno primenljiva na život u Novom Edenu. Dva glavna lika, oba odevena u rite tokom cele drame, igrala su Eli Vejkfild i Pedro Martibez, zgodan devetnaestogodišnjak koji je spadao u one "problematične" tinejdžere pridodate kontingentu kolonije u poslednjim mesecima pre lansiranja.

Eponina ne bi mogla da pripremi predstavu bez Kavabata. Bioti su zamislili i kreirali postavku i kostime, kontrolisali svetla, pa čak i rukovodili probama kada ona nije mogla da bude prisutna. Škola je raspolagala sa ukupno četiri Kavabate, a trojica među njima bila su dodeljena Eponini tokom šest nedelja pre izvođenja predstave.

"Odlično", reče glasno Eponina, približavajući se svojim učenicima na pozornici.
"Za danas je dosta."

"Gospođice Vejkfild", reče Kavabata 52, "na tri mesta vaše reči nisu bile potpuno tačne. U delu u kome govorite..."

"Sutra joj to reci", prekide ga Eponina, otpuštajući biota blagim pokretom ruke. "Tada će joj to više valjati." Okrenula je lice prema maloj glumačkoj ekipi. "Ima li nekih pitanja?"

"Znam da smo se već baktali sa ovim, gospođice Eponina", reče Martinez kolebljivim glasom, "ali pomoglo bi mi ako bismo još jednom to raspravili... Rekli ste nam da Godo nije lik, da je on ili to, u stvari, pojam ili fantazija... da svi mi čekamo na nešto... Oprostite, ali teško mi je da tačno razumem šta..."

"Čitava drama je u suštini osvrst na apsurdnost života", odgovori Eponina posle nekoliko sekundi. "Smejemo se zbog toga što vidimo sebe u tim dripcima na sceni, čujemo sopstvene glasove kada oni govore. Beket je prikazao ono što je suštinska žudnja ljudskog duha. Ko god da je, Godo će sve srediti. On će na neki način preobraziti naše živote i usrećiti nas."

"Zar Godo ne bi mogao biti Bog?" upita Pedro.

"Apsolutno", reče Eponina. "Ili čak superrazvijeni vanzemaljci koji su sazdali svemirsku letelicu Rama i koji nadgledaju Čvorište gde je Eli boravila sa svojom porodicom. Bilo koja moć ili sila ili biće koje je iscelitelj svetskih nevolja moglo bi biti Godo. Zbog toga ta drama i jeste univerzalna."

"Pedro", uzviknu jedan glas iz pozadine malog auditorijuma, "jesi li pri kraju?"

"Samo trenutak, Mariko", uzvratila mladić. "Vodimo zanimljiv razgovor. Zašto ne dođeš i ne pridružiš nam se?"

Mlada Japanka ostade u dovratku. "Ne", reče ona osorno. "Ne želim - hajdemo već jednom."

Eponina napusti pozornicu, a Pedro skoči sa bine. Eli pride svojoj nastavnici dok je mladić hitao prema vratima.

"Zašto joj dopušta da se tako ponaša?" ote se Eli.

"Ne pitaj me", odgovori Eponina sležući ramenima. "Ja sigurno nisam nikakav stručnjak kada su posredi odnosi između muškaraca i žena."

Ta Kobajašijeva je problem, pomisli Eponina, prisećajući se kako se Mariko jedne večeri posle probe ophodila prema Eli i njoj - kao da su insekti, a ne ljudska bića. Muškarci su ponekad tako glupi. "Eponina", upita Eli, "da li imaš nešto protiv ako moji roditelji dođu na generalnu probu? Beket je jedan od očevih najomiljenijih dramskih pisaca i..."

"Gospođice Eponina", razleže se jedan mladi muški glas preko prostorije. Bio je to Derek Bauer, jedan od Eponinih učenika koji je bio zaljubljen u svoju nastavnicu. Derek ustrča uz nekoliko stepenika prema njoj, a onda ponovo povika. "Jeste li čuli novost?"

Eponina odmahnu glavom. Derek je očigledno bio veoma uzbuđen. "Sudija Miškin je nošenje traka na ruci proglasio neustavnim!"

Eponini je bilo potrebno nekoliko sekundi da shvati informaciju. Do tog časa Derek je već bio nadomak nje, ushićen što joj je baš on doneo radosnu vest. "Jesi... jesi li siguran?" upita Eponina.

"Samo što smo čuli na radiju u kancelariji."

Eponina pruži ruku prema svom ramenu i mrskoj joj traci. Na trenutak se zagleda u Dereka i Eli, a onda jednim brzim pokretom strže traku sa ramena i hitnu je u vazduh. Dok je posmatrala kako ova u luku pada prema podu, oči joj se ispuniše suzama.

"Hvala ti, Dereče", reče ona.

U sledećem trenutku osetila je kako je četiri mlade ruke grle. "Čestitam", reče Eli nežno.

4.

Bioti su potpuno sami vodili restoran sa hamburgerima u Središnjem gradu. Prometnim lokalom upravljali su Linkoln, a četiri Garsije usluživale su mušterije. Dva Ajnštajna pripremalo je hranu, a samo jedina Tiaso održavala je besprekornu čistoću velikog protora. Mesto je donosilo veliku dobit svom vlasniku, jer nikakvih troškova, ne računajući ulaganje u preuređenje zgrade i u sirovine, nije bilo.

Eli je uvek jela ovde četvrtkom uveče, kada je kao dobrovoljac radila u bolnici. Tog dana, koji je postao poznat kao dan Miškinove obznane, Eli se u restoranu sa hamburgerima pridružila njena nastavnica Eponina, sada bez trake na ramenu.

"Pitam se kako to da te nikada nisam videla u bolnici", reče Eponina, grickajući pržene krompiriće. "Šta uopšte tamo radiš?"

"Uglavnom razgovaram sa bolesnom decom", odgovori Eli. "Ima ih četvoropetoro sa ozbiljnim bolestima - jedan mali dečko čak ima RV-41 - i oni se raduju posetama ljudi. Bioti-Tiaso veoma su delotvorni u vođenju bolničkih poslova i izvođenju svih mogućih postupaka, ali nemaju saosećanja."

"Ako ti ne smeta što te to pitam", reče Eponina, pošto je sažvakala i progutala zalogaj hamburgera, "zbog čega to radiš? Ti si mlada, lepa, zdrava. Mora da postoji na hiljade stvari koje bi radije činila."

"Zapravo, ne", uzvratila Eli. "Moja majka ima veoma snažan osećaj za zajednicu, kao što znaš, i ja se osećam vrednijom kada razgovaram sa decom." Oklevala je za trenutak. "Pored toga, veoma sam nespretna u društvu... Fizički imam devetnaest ili dvadeset godina, što je starost za srednju školu, ali s druge strane uopšte nemam društvenog iskustva." Eli pocrvene. "Jedna od mojih prijateljica iz škole rekla mi je da mladići misle da sam vanzemaljka."

Eponina se nasmeši svojoj štićenici. Čak bi i to bolje bilo nego imati RV-41, pomisli ona. Ali mladi muškarci zaista mnogo propuštaju ako te obilaze.

Dve žene završiše večeru i napustiše mali restoran. Otpesaciše su do glavnog trga Središnjeg grada. Nasred trga počivao je spomenik, približno valjkastog oblika, koji je bio otkriven na svetkovini upriličenoj povodom prvog Dana naseljavanja. Spomenik je bio visok dva i po metra. U valjku je u visini očiju visila providna kugla prečnika oko pedeset centimetara. Malo svetlo u središtu kugle predstavljalo je Sunce, ploča uporedna sa tlom bila je ravan ekliptike na kojoj su se nalazile Zemlja i ostale planete Sunčevog sistema, a svetla rasuta po kugli označavala su relativne položaje svih zvezda u krugu prečnika od dvadeset svetlosnih godina od Sunca.

Jedna osvetljena linija koja je povezivala Sunce i Sirijus obeležavala je stazu koju su Vejkfildovi prešli na svojoj odiseji do Čvorišta i od njega. Jedna druga malena linija svetlosti širila se od Sunčevog sistema duž putanje koju je sledio Rama III otkako je preuzeo ljudske koloniste na Marsovoj orbiti. Matična svemirska letelica, koja je bila predstavljena velikim, žmirkavim, crvenim svetlom, trenutno se nalazila u položaju na oko jedne trećine puta između Sunca i zvezde Tau Ceti.

"Shvatila sam da je ideja za ovaj spomenik potekla od tvog oca", reče Eponina kada su dve žene stale pored te nebeske sfere.

"Da", reče Eli. "Otac je zaista izuzetno kreativan kada su nauka i elektronika posredi."

Eponina je netremično posmatrala žmirkavo crveno svetlo. "Da li ga uopšte zabrinjava što idemo u drugom pravcu, a ne prema Sirijusu ili Čvorištu?"

Eli sleže ramenima. "Mislim da ne", reče ona. "Ne razgovaramo mnogo o tome... Jednom mi je rekao da niko od nas ionako nije sposoban da razume šta vanzemaljci rade."

Eponina se obazre po trgu. "Pogledaj sve ove ljude koji žure tamo-amo... Ja proveram naš položaj barem jednom nedeljno."

Izenada je postala vrlo ozbiljna. "Od prvog časa kada su mi saopštili da imam RV-41 javila mi se jaka potreba da tačno znam gde sam u Vaseljenu... Pitam se da li je to deo mog straha od smrti."

Posle dugog ćutanja Eponina položi ruku na Elino rame. "Jesi li ikada pitala Orla o smrti?" reče ona.

"Nisam", odgovori Eli blago. "Imala sam svega četiri godine kada smo otišli iz Čvorišta. Nisam imala predstavu o smrti."

"Kada sam bila dete, i ja sam razmišljala kao dete..." reče Eponina sebi. Nasmejala se. "O čemu ste razgovarali sa Orlom?"

"Ne sećam se tačno", reče Eli. "Patrik mi je rekao da je Oreo naročito voleo da nas gleda kako se igramo."

"Doista?" reče Eponina. "To je iznenađenje. Iz opisa tvoje majke pomislila bih da je Oreo bio odviše ozbiljan da bi se zanimao za igru."

"Još mogu jasno da ga vidim u sećanju", reče Eli, "iako sam bila sasvim mala. A mogu da se setim i kako je zvučao."

"Jesi li ga ikada sanjala?" upita Eponina nekoliko sekundi kasnije.

"Oh, da. Mnogo puta. Jednom je stajao na vrhu ogromnog drveta, gledajući me sa oblaka."

Eponina se opet nasmeja. Zatim brzo pogleda na sat. "Oh, Bože", reče ona. "Kasnim na zakazan pregled. Kada treba da budeš u bolnici?"

"U sedam", reče Eli.

"Onda je bolje da krenemo."

Kada se Eponina javila u kancelariju dr Tarnera na svoju dvonedeljnu proveru, dežurna Tiaso odvela ju je do laboratorije, uzela joj uzorke krvi i mokraće, a zatim ju je zamolila da sedne i sačeka. Biot je obavestio Eponinu da doktor "ima posla preko glave".

Jedan crnopusi muškarac oštih očiju i prijateljskog osmeha takođe je sedeo u čekaonici. "Zdravo", reče on kada im se oči susretoše, "Moje ime je Amadou Diaba. Ja sam apotekar."

Eponina se predstavi, imajući utisak da je ovog čoveka već negde videla.

"Veliki dan, a?" upita čovek posle kraćeg ćutanja. "Kakvo olakšanje skinuti onu prokleti traku."

Eponina se sada setila Amadoua. Videla ga je jednom na grupnom sastanku bolesnika od RV-41. Neko je rekao Eponini da je Amadou stekao retrovirus putem

transfuzije krvi u prvim danima kolonije. Koliko nas je ukupno? - pomisli Eponina. Devedeset troje? Ili devedeset četvero? Od kojih je petoro zaradilo bolest putem transfuzije...

"Izgleda da velike vesti uvek idu ruku pod ruku", nastavio je Diaba. "Miškinova obznana izdata je svega nekoliko sati pre nego što su one nogate stvari prvi put viđene."

Eponina ga iznenađeno pogleda. "O čemu govorite?" upita ona.

"Još ništa niste čuli o nogonjama?" reče Amadou, prigušeno se smejući. "Gde ste, tako vam Boga, bili?"

Amadou je pričekao nekoliko sekundi pre nego što se dao u objašnjavanje.

"Istraživački tim koji radi na onom drugom modulu poslednjih nekoliko dana bavio se proširivanjem bušotine. Danas su se iznenađeno suočili sa šest čudnih stvorenja koja su ispuzala iz rupe napravljene u zidu. Te nogonje, kako ih je nazvao televizijski reporter, očigledno žive u drugom modulu. Liče na dlakave loptice za golf pričvršćene na šest džinovskih člankovitih nogu i kreću se vrlo, vrlo brzo... Gamizale su više od sata između ljudi, biota i opreme. A onda su ponovo iščezle kroz rupu."

Taman se Eponina spremala nešto da ga upita o tim nogonjama, kad dr Tarner izađe iz svoje ordinacije. "Gospodine Diaba i gospođice Eponina", prozbori on. "Imam detaljne izveštaje o svakom od vas. Ko će biti prvi?"

Doktor je i dalje imao najveličanstvenije plave oči. "Gospodin Diaba je stigao pre mene", odgovori Eponina. "Stoga..."

"Dame uvek imaju prednost", prekide je Amadou. "Čak i u Novom Edenu."

Eponina uđe u ordinaciju dr Tarnera. "Dobro je dok guramo", reče joj doktor kada su se našli nasamo. "Nema sumnje da je virus u vašem sistemu, ali nema nikakvog znaka bilo kakvog pogoršanja stanja srčanog mišića. Ne znam tačno zašto, ali je sigurno da ova bolest brže napreduje kod jednih pacijenata nego kod drugih..."

Kako je to moguće, moj lepi doktore, pomisli Eponina, da tako pomno pratiš podatke o mom zdravlju, a da nikad nisi zapazio poglede koje ti šaljem sve ovo vreme?

"Držaćemo vas na redovnom sistemu imunološkog lečenja. To nema nikakve ozbiljne sporedne efekte, a možda je delimično zaslužno što ne možemo da opazimo nijedan dokaz razornog dejstva virusa... Kako se inače osećate?"

Zajedno su krenuli natrag prema čekaonici. Dr Tarner je upoznao Eponinu sa simptomima koji bi označili da se virus pomerio u drugu fazu svog razvoja. Dok su razgovarali, vrata se otvoriše i Eli Vejkfild uđe u sobu. U prvi mah dr Tarner je prenebregao njeno prisustvo, ali nekoliko časaka kasnije ispravio je očigledan propust.

"Mogu li vam pomoći, mlada damo?" upita on Eli.

"Došla sam da upitam nešto Eponinu", odgovori Eli pokajnički. "Ako vas uznemiravam, mogu da sačekam napolju."

Dr Tarner je zavrteo glavom, a onda je postao iznenađujuće rastrojen u poslednjim rečenicama upućenim Eponini. Isprva, ona nije shvatila šta se dogodilo. Ali kada je pošla sa Eli, opazila je da doktor guta očima njenu učenicu. Tri godine, prođe Eponini kroz glavu, žudela sam da vidim taj izraz u njegovim očima. Mislila sam da nije sposoban za to. A Eli, Bog je blagoslovio, uopšte ga nije ni primetila.

Bio je to dug i naporan dan. Eponina je osećala strašan umor hodajući od stanice do svog stana u Hakoneu. Emocionalno olakšanje koje je doživela posle skidanja one

trake minulo je. Sada je bila malo utučena. Pored toga, borila se protiv osećanja ljubomore prema Eli Vejkfild.

Zaustavila se ispred svog stana. Široka crvena pruga na njenim vratima svakoga je opominjala da unutra živi nosilac RV-41. Još jednom se zahvalivši sudiji Miškinu, Eponina pažljivo odlepi traku. Na vratima je ostao jedva vidljiv trag. Prefarbaću ga sutra, promrmlja Eponina.

Kada se našla u stanu, sručila se na meku stolicu i posegla za cigaretama. Eponina je osetila plimu slutnje zadovoljstva dok je stavljala cigaretu u usta. Nikada ne pušim u školi pred učenicima, razmišljala je. Neću da im dajem loš primer. Pušim samo ovde, kod kuće, kada sam sama. Eponina jedva da je ikada izlazila uveče. Seljani Hakonea vrlo jasno su joj dali do znanja da je ne žele u svom društvu - dve zasebne delegacije tražile su od nje da napusti selo, a mnoge ružne poruke osvitale su joj na vratima. Ali Eponina je tvrdoglavo odbijala da se iseli. Budući da Kimberli Henderson nikada nije bila prisutna, Eponina je imala više životnog prostora nego što bi mogla da priušti sebi pod normalnim okolnostima. Takođe je znala da nosilac RV-41 ne bi bio dobrodošao ni u jednom susedstvu kolonije.

Eponina je zaspala na stolici i sanjala polja žutog cveća. Umalo nije prečula kucanje na vratima, iako je ovo bilo vrlo jako. Bacila je pogled na sat - jedanaest. Kada je otvorila vrata, Kimberli Henderson uđe u stan.

"Oh, Ep", reče ona. "Tako mi je drago što si ovde. Očajnički mi je potrebno da razgovaram sa nekim. S nekim kome mogu da verujem."

Kimberli pripali cigaretu grčevitom kretnjom i smesta upade u klepetav monolog. "Da, da, znam", reče Kimberli, primetivši prekor u Eponininim očima. "U pravu si, ukokana sam... Ali bilo mi je potrebno... Stari dobri kokomo... Veštačko osećanje samopouzdanja bolje je barem od razmišljanja o sebi kao o hrpi govana."

Pomamno je povukla dim, a onda ga je ispuštala u kratkim, isprekidanim izdisajima. "Onaj govнар stvarno me je ovog puta udesio. Gurnuo me je preko ruba... prljavi kućkin sin - misli da može da radi šta mu je volja... Podnosila sam njegove izlete i čak dopuštala da nam se neke mlađe cure pridruže ponekad - trojka razbija dosadu... ali ja sam uvek bila ičiban, numero uno, ili sam makar mislila da jesam..."

Kimberli ugasi cigaretu i poče da stiska šake. Bila je na ivici plača. "I tako, noćas mi je rekao da se selim... 'Šta', rekoh, 'Šta hoćeš time da kažeš?'... 'Seliš se', veli on... Bez osmeha, bez diskusije... 'Pakuj svoje prnje', kaže on, 'ima jedan stan za tebe tamo iza Ksanadua'.

'Tamo gde žive kurve', odgovorih... On se malo osmehnue i ne reče ništa... 'To je to, otpuštena sam', kažem ja... Razbesnela sam se... 'Ne možeš to da mi uradiš', rekla sam ... Pokušala sam da ga udarim, ali on mi je ščepao ruku i lupio me iz sve snage posred lica... 'Uradićeš kako sam ti naredio', kaže on... 'Neću, ti prokleto đubre'... Zgrabila sam jednu vazu i bacila je. Udarila je u sto i razbila se. U tren oka dvojica muškaraca saviše mi ruke iza leđa... 'Odvedite je', rekao je kralj Jap.

Odveli su me u nov stan. Bio je vrlo lep. U garderobi se nalazila velika kutija puna smotanog kokomoa... Popušila sam ceo komad i poletela... Hej, rekoh sebi, ovo i nije tako loše. Barem ne moram da udovoljavam Tošiove bizarne seksualne želje... Otišla sam do kazina i počela da se ludo zabavljam, letela sam više nego soko, sve dok ih nisam videla... u javnosti, pred svima... Podivljala sam - vikala sam, vrištala, psovala - čak sam je i napala... neko me je klepio po glavi... Ležala sam na podu kazina, a Tošio se nadnosio

nada mnom... 'Ako još jednom učiniš nešto slično', prosiktao je, 'bićeš sahranjena pored Marćela Danija'"

Kimberli uroni lice u šake i poče da jeca. "Oh, Ep", reče nekoliko sekundi kasnije, "osećam se tako beznadežno. Nemam kud. Šta da radim?"

Pre nego što je Eponina išta mogla da kaže, Kimberli je ponovo počela tiradu. "Znam, znam", reče ona. "Mogu da se vratim u bolnicu. Još su im potrebne bolničarke, prave - uzgred, gde je tvoj Linkoln?"

Eponina se osmehnu i pokaza na spremište. "Dobra si", nasmeja se Kimberli. "Držati robota u mraku. Izvadiš ga da očisti kupatilo, opere sudove, skuva jelo. A onda, uuups, natrag u spremište..." Zacerekala se. "Njihove patke ne rade, znaš li. Hoću da kažem, oni imaju stvar, ili neku vrstu alata, štaviše anatomske savršenog, ali ne može da im se digne. Jedne noći kada sam se ukokala naterala sam jednog da se popne na mene, ali on nije znao šta mi to znači kada sam mu rekla 'gurni ga'... Baš kao i neki muškarci koje poznajem."

Kimberli skoči i stade da šeta po sobi. "Ne znam tačno zbog čega sam došla", reče ona, paleći još jednu cigaretu. "Pomislila sam da bismo ti i ja... hoću da kažem, bile smo prijateljice neko vreme..." Glas joj utrnu. "Sada se spuštam, počinjem da osećam depresiju. To je strašno, užasno. Ne mogu da podnesem to. Ne znam šta sam očekivala, ali ti imaš svoj život...Bolje će biti da pođem."

Kimberli pređe preko sobe i ovlaš zagrlila Eponinu. "Čuvaj se, važi?" reče Kimberli. "Ne brini za mene. Biću u redu."

Tek kada su se vrata zatvorila iza Kimberli, Eponina shvati da nije izustila nijednu jedinu reč dok je njena bivša prijateljica bila u sobi. Bila je sigurna da je više nikada neće videti.

5.

Bio je to otvoren sastanak Senata i svako ko je hteo mogao je da prisustvuje. Galerija je imala samo tri stotine sedišta i sva su bila puna. Još stotinu ljudi stajalo je duž zidova i sedelo između redova. Guverner Kendži Vatanabe, predsedavajući skupa, zatražio je pažnju dvadeset četvorice članova zakonodavnog tela Novog Edena.

"Danas nastavljamo raspravu o budžetu", reče Kendži pošto je prethodno nekoliko puta udario čekićem po stolu da bi umirio slušaoce, "tako što ćemo najpre čuti izlaganje dr Roberta Tarnera, upravnika bolnice u Novom Edenu. On će nam saopštiti šta je urađeno sa sredstvima za zdravstvo u prošloj godini i predložiti svoje zahteve za nastupajuću godinu."

Dr Tarner dođe do govornice i dade znak dvema Tiasoima koje su sedele pored njega. Bioti brzo postaviše projektor i viseći kockasti ekran, pripremajući vizuelni materijal koji je trebalo da prati izlaganje dr Tarnera.

"U toku prošle godine učinili smo krupne korake", počeo dr Tarner, "kako u izgradnju solidnih zdravstvenih uslova za koloniju, tako i u razumevanju naše kuge, retrovirusa RV-41, koji nastavlja da nam kosi populaciju. Tokom proteklih dvanaest meseci ne samo da smo potpuno odredili životni ciklus ovog složenog organizma već smo i razvili testove otkrivanja koji nam omogućavaju da precizno identifikujemo svakog, odnosno sve osobe koje nose ovu bolest..."

Tokom tronedelnog razdoblja, okončanog pre sedam meseci, svako u Novom Edenu bio je podvrgnut testovima. Identifikovano je devedeset šest osoba u koloniji koje su u to vreme bile zaražene retrovirusom. Od dovršetka testiranja otkriven je samo jedan novi nosilac. U međuvremenu su zabeležene tri smrti od RV-41, tako da trenutna populacija obolelih iznosi devedeset četiri...

RV-41 je smrtonosan virus koji napada mišiće srca, uzrokujući njihovo nepovratno atrofiranje. Nosilac na kraju umire. Nema poznatog leka. Eksperimentišemo različitim tehnikama za suzbijanje napredovanja bolesti i odnedavno smo imali sporadične, ali neubedljive uspehe. U ovom času, sve dok ne načinimo značajniji prodor u našem radu, moramo se, na žalost, pomiriti sa činjenicom da će sve osobe zaražene virusom na kraju podleći njegovom delovanju.

Dijagram koji vidite na projekcionoj kocki pokazuje različite faze bolesti. Retrovirus se prenosi između pojedinaca tokom razmene telesne tečnosti koja podrazumeva svaku kombinaciju sperme i krvi. Nema pokazatelja da postoje i drugi načini prenošenja. Ponavljam", reče dr Tarner, sada već vičući da bi nadjačao graju na galeriji, "potvrdili smo prenošenje samo u slučajevima gde su sperma i krv prisutni. Ne možemo kategorički da tvrdimo da ni ostale telesne tečnosti kao što su znoj, sluz, pljuvačka i mokraća nisu potencijalni posrednici prenošenja, ali naši podaci, do sada, jasno svedoče da se RV-41 ne može prenositi putem tih tečnosti."

Huk u galeriji se širio. Guverner Vatanabe udario je čekićem nekoliko puta ne bi li utišao prisutne. Robert Tarner pročisti grlo i nastavi. "Ovaj osoben virus vrlo je pametan, ako smem da upotrebim tu reč, i posebno se dobro prilagođava u ljudskom organizmu. Kao što možete videti iz dijagrama na kocki, on je srazmerno bezazlen u prve dve faze, kada u suštini samo prebiva, ne nanoseći štetu, u krvnim ćelijama i ćelijama sperme. Moguće je da on već u to vreme započinje napad na imunološki sistem. Ne možemo to sa sigurnošću da kažemo zbog toga što tokom te faze svi dijagnostički podaci pokazuju da je imunološki sistem zdrav.

Ne znamo šta slabi imunološki sistem. Neki neobjašnjivi proces u našim složenim telima - a upravo je to područje gde treba da preduzmemo najintenzivnija istraživanja - iznenada signalizira virusu RV-41 da je imunološki sistem ranjiv i odmah otpočinje moćan napad. Gustina virusa u krvi i spermi naglo raste stopom od nekoliko redova veličine u kratkom vremenu. U toj fazi bolest je najzaraznija, a imunološki sistem potpuno ne dejstvuje.

Dr Tarner zastade. Pre nego što je produžio, nakratko je preturao po svojim papirima. "Čudno je da imunološki sistem nikada ne preživljava ovaj napad. RV-41 na neki način zna kada može da pobedi i uopšte se ne množi dok se ne steknu određeni uslovi ranjivosti. Kada je jednom imunološki sistem uništen, započinje atrofija srčanih mišića i sledi predvidiva smrt.

U kasnijim fazama bolesti retrovirus RV-41 potpuno iščezava iz sperme i krvi. Možete zamisliti da ovo iščezavanje izaziva blokiranje postupka dijagnoze. Gde je otišao? Da li se 'krije' na neki način, postaje li nešto drugo što još nismo identifikovali? Da li nadzire postepeno razaranje srčanog mišića, ili je ta atrofija samo sporedan efekat ranijeg napada na imunološki sistem? Na sva ova pitanja u sadašnjem trenutku nemamo odgovor."

Doktor je za trenutak prekinuo govor da ispije čašu vode. "Deo našeg plana protekle godine", nastavi potom, "bio je da istražimo poreklo ove bolesti. Krenule su

glasine da je RV-41 na neki način domaći u Novom Edenu, možda ubačen ovde kao neka vrsta dijaboličnog vanzemaljskog eksperimenta. Takvo razmišljanje poptuno je besmisleno. Sigurno je da smo doneli retrovirus sa Zemlje. Dva putnika sa Santa Marije umrla su od RV-41 u rasponu od tri meseca, s tim što je prvi preminuo na putovanju između Zemlje i Marsa. Možemo da verujemo, iako to ni u kom slučaju nije ohrabrujeće, da se naši prijatelji i kolege takođe bore sa ovim đavolom na Zemlji.

Što se tiče porekla RV-41, ostaje mi samo da spekuliram. Da je baza medicinskih podataka koju smo poneli sa Zemlje veća za red veličine, možda bih bio u stanju da identifikujem njegovo poreklo bez nagađanja... Ipak, istaći ću da je genom ovog retrovirusa zapanjujuće sličan patogenu ljudskog genetičkog inženjeringa, koji je kao deo ispitavanja univerzalne vakcine korišćen u ranim godina dvadeset drugog veka.

Dopustite da vam to pobliže objasnim. Posle uspešnog utvrđivanja preventivne vakcine za retrovirus AIDS-a, koji je bio užasna pošast tokom dve decenije dvadesetog veka, medicinska tehnologija iskoristila je domete biološkog inženjeringa da proširi raspon svih raspoloživih vakcina. Određenije govoreći, biolozi i doktori hotimično su inženjersali nove i sve smrtonosnije retroviruse i bakterije da bi dokazali da ta klasa vakcine ima širok raspon uspešne primene. Sav taj posao obavljen je, naravno, pod strogom kontrolom i bez rizika za populaciju.

Kada se, međutim, zbio Veliki Haos, fond za istraživanja oštro je srezan i mnoge medicinske laboratorije morale su da budu napuštene. Svi opasni patogeni uskladišteni u izolovanim tačkama po svetu bili su, kako se verovalo, uništeni. Osim ukoliko... i na ovom mestu moja spekulacija prelazi u objašnjenje.

Retrovirus koji nas ovde ugrožava veoma je sličan retrovirusu AQT19, inženjerisanom 2107. godine u Lafontovoj medicinskoj laboratoriji u Senegal. Moguće je, moram da priznam, da prirodno razvijen entitet poseduje genom sličan AQT19, što bi moju spekulaciju učinilo pogrešnom. Međutim, uverenja sam da svi AQT19 u toj napuštenoj laboratoriji u Senegal nisu bili uništeni. Ubeđen sam da je baš taj retrovirus nekako preživio i blago mutirao u narednom veku - živeći verovatno u majmunskim domaćinima - i konačno pronašao svoj put do ljudskih bića. U tom slučaju, mi smo krajnji stvaraoci te bolesti koja nas ubija."

Na galeriji se podigla halabuka. Guverner Vatanabe ponovo je udaranjem čekića umirio publiku, lično smatrajući da je bolje da dr Tarner zadrži svoje zaključke za sebe. Od tog trenutka upravnik bolnice je započeo izlaganje o svim projektima za koja su neophodna sredstva u nastupajućoj godini. Dr Tarner je zahtevao da se budžet za zdravstvo udvostruči u odnosu na prethodnu godinu. Iz redova Senata dopro je čujan uzdah.

Nekoliko govornika koji su usledili posle Roberta Tarnera bili su odista samo popunjavanje praznog prostora. Svako je znao da jedini drugi značajan govor tog dana treba da održi Jan Makmilan, opozicioni kandidat za guvernera na izborima zakazanim kroz tri meseca. Znalo se, takođe, da sadašnji guverner Dmitri Uljanov podržava znatno povećanje zdravstvenog budžeta, čak i ako bi to značilo uvođenje novih poreza. Makmilan se, dabome, suprostavljao svakom povećanju finansiranja rada dr Tarnera.

Jana Makmilana ubedljivo je porazio Kendži Vatanabe u prvim opštim izborima održanim u koloniji. Od tada, gospodin Makmilan se preselio iz Bovoa u Hakonu, bio izabran za člana Senata i okruga Vegasa i zauzeo istaknut položaj u širećem carstvu Tošija Nakamure. Bio je to savršen brak. Nakamuri je bio potreban neko "prihvatljiv" da

vlada kolonijom u njegovo ime, a Makmilan kao ambiciozan čovek bez jasno određenih vrednosti ili načela žudeo je da postane guverner.

"Najlakše bi bilo", počeo je Jan Makmilan čitanje svog izlaganja, "saslušati dr Tarnera, a zatim otvoriti naša srca i novčanike, te dati sredstva za sve njegove zahteve. Zbog toga ova rasprava o budžetu i nije u redu. Načelnik svakog ministarstva mogao bi energično da podrži svoje predloge. Ali kada slušamo svaku tačku zasebno, gubimo predstavu o široj slici. Time ne želim da sugerišem kako je program dr Tarnera išta drugo do vredan pažnje. Međutim, odista smatram da nam je u ovom času neophodna rasprava o prioritetima."

Makmilanov govornički stil znatno je unapređen otkako se preselio u Hakonu. Očigledno je da su ga brižljivo obučavali. On, međutim, nije bio prirodan govornik, tako da su povremeno njegovi uvežbani gestovi delovali gotovo komično.

Poenta njegovog izlaganja svodila se na to da nosioci RV-41 čine manje od pet posto populacije Novog Edena, a da su troškovi za njihovo lečenje neverovatno visoki.

"Zbog čega bi ostatak građana kolonije bio primoran da podnosi siromaštvo zarad dobrobiti jedne tako male grupe", rekao je on. "Pored toga", dodao je, "ima i drugih, mnogo značajnijih pitanja koja zahtevaju dodatni novac, problema koji se tiču svakog koloniste i koji će vrlo verovatno uticati na naš opstanak."

Predstavljajući svoju verziju priče o nogonjama koje su "izjurile" iz susednog modula Rame i "prestravile" istraživački tim kolonije, učinio je da to zazvuči kao da je njihov "napad" bio prvi nalet u pripremljenom ratu između dve vrste. Makmilan je patetično istakao da su za čitavim spektrom nogonja usledila "još strašnija stvorenja" koja bi preplašila koloniste, a naročito žene i decu. "Novac za odbranu", rekao je, "jeste novac potrošen za sve nas."

Kandidat Makmilan je, takođe, naglasio da su istraživanja životne sredine još jedna aktivnost "daleko važnija za opštu dobrobit kolonije" od zdravstvenog programa koji je ocrtao dr Turner. On je pohvalio rad koji je obavljala dr Laura Hikman i njeno osoblje i ponudio viziju budućnosti u kojoj bi kolonisti u potpunosti mogli da predvide predstojeće vremenske prilike.

Njegov govor nekoliko puta je prekidao pljeskom sa galerije. Kada je konačno posvetio nekoliko reči osobama obolelim od RV-41, gospodin Makmilan je predložio "daleko racionalniji" plan izlaženja na kraj sa "njihovom užasnom tragedijom". "Sagradimo za njih novo selo", naglasio je, "izvan Novog Edena, gde će moći da prožive svoje poslednje dane u miru."

Po mom mišljenju", dodao je, "napori zdravstvenih radnika u budućnosti trebalo bi da budu ograničeni na izolovanje i identifikovanje svih mehanizama pomoću kojih se RV-41 prenosi sa jedne osobe na drugu. Dok se to istraživanje ne dovrši, u najboljem je interesu svih nas u koloniji, uljučujući i nesrećne ljude koji imaju tu bolest, da smestimo nosioce u karantin kako ne bi došlo do daljeg slučajnog zaraživanja."

Nikol se sa celom svojom porodicom nalazila na galeriji. Oni su naterali Ričarda da dođe, iako su znali da mrzi političke skupove. Ričardu se Makmilanov govor smučio. Što se Nikol tiče, ona je bila uplašena. Ono što je taj čovek zborio imalo je vidan odjek. Pitam se ko li mu je to napisao, razmišljala je pred kraj govora. Proklinjala je sebe što je potcenila Nakamuru.

Na samom kraju Makmilanove govorancije Eli Vejkfild je tiho napustila svoje mesto na galeriji. Njeni roditelji bili su zapanjeni, nekoliko trenutaka kasnije, videvši je

kako se dole u dvorani približava govornici. Začudeni su bili i ostali prisutni na galeriji, misleći da je Jan Makmilan bio poslednji govornik tog dana. Svi su se spremali da krenu. Većina je ipak ponovo zauzela svoje mesto kada je Kendži Vatanabe predstavio Eli.

"U okviru predmeta građanskog prava u našoj srednjoj školi", započe ona sa primetnom nervozom u glasu, "proučavali smo ustav kolonije i poslovnik o radu Senata. Nije dovoljno poznata činjenica da bilo koji građanin Novog Edena ima prava da govori na ovakvim otvorenim skupovima..."

Pre no što je nastavila, Eli dubokno udahnu vazduh. Na galeriji njena majka i njena nastavnica Eponina nagnule su se napred i rukama stegle šipku ispred sebe. "Imala sam želju da danas govorim", reče Eli s mukom, "zato što smatram da imam jedinstveno gledište po pitanju bolesnika od RV-41. Kao prvo, mlada sam, a kao drugo, do pre tri godine nisam imala priliku da upoznam nijednog pripadnika ljudskog roda, ako se izuzmu članovi moje porodice.

Iz oba ova razloga ljudski život smatram blagom. Pažljivo biram reči. Blago je nešto što svi visoko vrednujete. Ovaj čovek, ovaj neverovatni doktor koji radi vasceli dan, a ponekad i celu noć čuvajući naše zdravlje, očigledno i sam veruje da je ljudski život blago.

Kada je ranije danas govorio, dr Tarner vam nije rekao zbog čega bi trebalo da finansiramo njegov program, već samo kakva je to bolest i kako bi trebalo da se borimo protiv nje. On je pretpostavio da vi razumete zbog čega. Posle slušanja gospodina Makmilana", reče Eli, skrenuvši pogled prema prethodnom govorniku, "gajim određene sumnje u tom pogledu.

Mi moramo da nastavimo proučavanje ove užasne bolesti sve dok možemo to da izdržimo i kontrolišemo, jer ljudski život jeste dragocena stvar. Svaki pojedinac je jedinstveno čudo, zapanjujuća kombinacija složenih hemikalija sa posebnim nadarenostima, snovima i iskustvima. Ništa ne može biti važnije celokupnoj koloniji od aktivnosti usmerenoj na očuvanje ljudskog života.

Iz današnje rasprave sam razumela da je program gospodina Tarnera skup. Ukoliko bi porezi morali da se povećaju zbog toga, onda bi svako od nas morao da se odrekne poneke stvarčice koja mu je draga. Nije to velika cena za blagotvornost druženja sa drugom ljudskom jedinkom.

Moja porodica i prijatelji ponekad mi prigovaraju da sam beznadežno naivna. Možda je to i istina. Ali možda mi moja naivnost dopušta da stvari vidim jasnije nego što su to drugi ljudi u stanju. U ovom slučaju verujem da postoji samo jedno pitanje na koje treba da se da odgovor. Ako biste vi, ili neki član vaše porodice, obolevi od RV-41, da li biste u tom slučaju vi podržali program dr Tarnera... Hvala vam, najlepše."

Stravična tišina širila se salom dok je Eli silazila sa govornice. A onda se razlegao gromoglasan pljesak. Suze su potekle iz Nikolinih i Eponinih očiju. Dr Robert Tarner pružio je obe ruke prema Eli.

6.

Kada je Nikol otvorila oči, Ričard je sedeo pored nje na krevetu. U ruci je držao šolju sa kafom. "Kazala si nam da te probudimo u sedam", reče on.

Sela je u postelji i preuzela kafu. "Hvala ti, dragi", uzvratila Nikol. "Ali zbog čega nisi pustio Linka..."

"Odlučio sam da ti sam donesem kafu... Ponovo su stigle vesti iz Središnje ravnice. Želeo sam da ih razmotrimo zajedno, iako znam da ne voliš da se baviš mudrovanjem rano izjutra."

Nikol uze dug, spor gutljaj kafe. Osmehnula se svom suprugu. "Kakve su vesti?" upita ona.

"Sinoć su se dogodila još dva incidenta sa nogonjama. To čini ukupno dvanaest samo ove nedelje. Prema izveštajima, naše odbrambene snage uništile su trojicu koji su 'zlostavljali' naše inženjersko osoblje."

"Jesu li nogonje pokušale da uzvrate napad?"

"Ne. Nisu. Na prvi zvuk otvorene vatre pojurili su ka rupi u drugom modulu... Većina je pobjegla, baš kao i prethodne."

"I ti još misliš da su oni samo obični posmatrači, poput pauka-biota u Rami I i II?"

Ričard klimnu. "A ti možeš da zamisliš kakvu vrstu predstave drugi stižu o nama... Pucamo na nenaoružana stvorenja bez ikakvog povoda... reagujemo na neprijateljski način na nešto što je očigledan pokušaj uspostavljanja kontakta."

"Ni meni se to ne dopada", odvratio Nikol blago. "Ali šta možemo da uradimo? Senat je izričito ovlastio istraživački tim da se brani."

Taman se Ričard spremao da joj odgovori, kada je opazio Bendžija koji je stajao u vratu. Mladić se široko osmehivao. "Smem li da uđem, majko?" upita on.

"Naravno, dragi", uzvratila Nikol. Raširila je ruke. "Dođi i daj mi jedan veliki rođendanski zagrljaj."

"Srećan rođendan, Bendži", reče Ričard dečaku koji se, iako krupniji od većine ljudi, uspuzao kao dete na krevet i zagrljao majku.

"Hvala, čika Ričarde."

"Idemo li danas na izlet u Šervudsku šumu?" upita Bendži polako.

"Da, svakako", odgovorio mu majka. "A onda ćemo večeras da priredimo veliku zabavu."

"Uraaa!" uzviknu Bendži.

Bila je subota. Patrik i Eli ostali su duže u krevetu jer nisu išli u školu. Link je posluživao doručak Ričardu, Nikol i Bendžiju, dok su odrasli posmatrali jutarnje vesti na televiziji. Prikazan je kratak filmski izveštaj o najnovijem "sukobu sa nogonjama" blizu drugog modula, kao i komentari oba kandidata za guvernera.

"Kao što sam već nedeljama ponavljao", obraćao se Jan Makmilan novinaru, "moramo dramatično da ubrzamo odbrambene pripreme. Konačno smo počeli da brže obezbeđujemo oružje za naše trupe, ali neophodno je da se smelije angažujemo u ovoj areni."

Vesti su se završile intervjuom sa upravnicom meteorološke kontrole. Žena je objasnila da je nedavno suvo i vetrovito vreme prouzrokovano "pogreškama modelovanja" u njihovom kompjuterskom podsticanju. "Tokom čitave nedelje", rekla je, "bezuspešno smo nastojali da stvorimo kišu. Sada, naravno, za vreme vikenda, programirali smo sunčano vreme... Ali obećavamo da ćemo imati kišu sledeće nedelje."

"Nemaju oni blagu predstavu šta rade", progundao Ričard, isključivši televizor. "Preopteretili su sistem i izazvali haos."

"Šta je to ha...os, čika Ričarde?" upita Bendži.

Ričard je za trenutak oklevao. "Pretpostavljam da je najjednostavnija definicija ako kažemo da je to odsustvo reda. Ali u matematici ta reč ima još preciznije značenje. Koristi se da opiše pogrešne reakcije na manja narušavanja reda." Ričard se nasmeja. "Oprosti, Bendži. Ponekad govorim tim naučničkim tandaramandara jezikom."

Bendži se osmehnu. "Sviđa mi se kada razgovaraš sa mnom kao da sam normalan", reče on obazrivo. "A pone...kad po...nešto i ra...zumem."

Nikol je delovala zamišljeno dok je Linkoln raspremao sto. Kada je Bendži izašao iz sobe da opere zube, ona se naže prema suprugu. "Jesi li razgovarao sa Ketijom?" upita ona. "Juče po podne i sinoć nije odgovarala na telefon."

Ričard zavrte glavom.

"Bendži će biti skrhan ako se ona ne pojavi na njegovoj zabavi... Poslaću Patrika da je pronađe danas."

Ričard ustade sa stolice i obiđe oko stola. Pružio je ruku i uzeo Nikolinu. "A šta je sa vama, gospođo Vejlfild? Ima li malo mesta za odmor i razonodu u vašem prenatrpanom programu? Najposle, vikend je."

"Svratiću do bolnice da pomognem u obučavanju dve nove patronažne sestre. Potom ćemo Eli i ja ostati ovde sa Bendžijem do deset sati. Na putu nazad skoknuću do sudnice - nisam ni pogledala pripremljene izveštaje za slučajeve koji me očekuju u ponedeljak. Imam kratak sastanak sa Kendžijem u dva i trideset i predavanje iz patologije u tri... Trebalo bi da se vratim kući do četiri i trideset."

"Što će ti dati taman dovoljno vremena da organizuješ zabavu za Bendžija. Draga, stvarno, morala bi malo da usporiš. Ti ipak nisi biot."

Nikol poljubi muža. "Ti nekome to da kažeš. Nisi li ti onaj koji neprekidno radi dvadeset ili trideset sati kada zagrije u neki uzbudljiv projekt?" Zastala je za trenutak, a lice joj poprimi ozbiljan izgled. "Sve je to veoma važno, dragi... Osećam da smo do guše zapali u ovu kašu od kolonije i da moja aktivnost odista nešto znači ovde."

"Nema sumnje u to, Nikol. Izvesno je da tvoj rad ostavlja nekog traga. Ali ti nikada nemaš vremena za sebe."

"To je luksuzna stvar", reče Nikol, otvarajući vrata Patrikove sobe. "Kojom ću se posvetiti u poznim godinama."

Kada su izašli iz šume na široku livadu, zečevi i veverice razbežaše se sa njihovog puta. Na suprotnoj strani proplanka, mirno pasući nasred oaze visokog ljubičastog cveća, stajao je jedan jelen mužjak. Okrenuo je glavu sa novim rogovima prema Nikol, Eli i Bendžiju kada mu se oni približiše, a onda je zaprašio put šume.

Nikol pogleda na mapu. "Ovde negde trebalo bi da ima izletničkih tabli, odmah pored livade."

Bendži je klečao povrh grupe žutog cveća osutog pčelama. "Mee...ed", reče on sa osmehom. "Pčele prave mee...ed u košnicama."

Posle nekoliko minuta pronašli su stolove i rasprostrli stolnjake po njima. Link je spakovao sendviče - Bendži je obožavao maslac od kikirikija i pihtije - kao i sveže pomorandže i grejpfrut sa voćnjaka u San Miguelu. Dok su ručali, jedna druga porodica raspakivala se na drugom kraju proplanka. Bendži im mahnu.

"Oni lju...di ne znaju da mi je rođen...dan", reče on.

"Ali mi znamo", uzvratili Eli, podižući čašu sa limunadom u znak zdravice.
"Čestitam ti, brate."

Nešto pre nego što su završili jelo, jedan mali oblak pređe iznad njihovih glava i jarke boje livade za trenutak zgasnuše. "To je krajnje neobičan taman oblak", Nikol se obrati Eli. Nekoliko sekundi kasnije oblaka nestade i trava i cveće se ponovo okupaše u jarkoj sunčevoj svetlosti.

"Hoćeš li sada puding?" upita Nikol Bendžija. "Ili ćeš da sačekaš?"

"Hajde prvo da igramo bezbol", uzvratili Bendži. Uzeo je opremu za bezbol iz izletničke torbe i dodao loptu Eli. "Hajdemo", ponovi on, potrčavši preko livade.

Dok je dvoje njene dece bacalo loptu tamo-amo, Nikol je raščičavala ostatke od ručka. Taman je htela da se pridruži Eli i Bendžiju, kada je začula alarm na svom ručnom radiju. Pritisnula je dugme prijemnika i ekran digitalnog časovnika ustupi mesto televizijskoj slici. Nikol pojača zvuk da bi čula šta je Kendži Vatanabe imao da kaže.

"Žao mi je što te uznemiravam, Nikol", reče Kendži, "ali imamo hitan slučaj. Primili smo tužbu zbog silovanja i porodica hoće smesta da podigne optužnicu. Posredi je osetljiv slučaj, u tvojoj nadležnosti, pa mislim da bi trebalo odmah da se pozabaviš time... Ne želim da ti kažem ništa više na ovoj liniji."

"Dolazim za pola sata", odgovori Nikol.

U početku je Bendži bio utučen što izlet mora da se skрати. Eli je, međutim, ubedila majku da nema razloga da ona i Bendži ne ostanu u šumi još nekoliko sati. Pre nego što je otišla sa livade, Nikol dodade Eli mapu Šervudske šume. U tom času još jedan, veći oblak pređe preko veštačkog sunca Novog Edena.

U Ketinom stanu nije bilo nikog. Patrik je na trenutak bio u nedoumici. Gde da je traži? Nijedna od njenih prijateljica sa univerziteta nije živela u Vegasu, tako da stvarno nije znao odakle da počne.

Pozvao je Maksa Paketa iz javne telefonske govornice. Maks mu je dao imena, adrese i telefonske brojeve tri osobe koje je poznavao u Vegasu. "Nijedan od tih ljudi nije od one vrste koju bi pozeleo da pozoveš kući na večeru sa tvojim roditeljima, ako shvataš šta hoću da kažem", reče Maks smejući se, "ali svi su dobroćudni i verovatno će ti pomoći da pronađeš sestru."

Jedino ime koje je Patrik prepoznao bila je Samanta Porter, čiji se stan nalazio svega nekoliko stotina metara od telefonske govornice. Iako je već bilo rano popodne, Samanta je još na sebi imala spavaćicu kada je konačno otvorila vrata. "Pomislila sam da si to ti kada sam pogledala na monitor", reče ona sa seksi osmehom na usnama. "Ti si Patrik O'Tul, zar ne?"

Patrik klimnu, a onda sa jakim osećanjem nelagodnosti stade da se prebacuje s noge na nogu. Dugo je ćutao. "Gospođice Porter", reče on najzad, "imam problem..."

"Suviše si mlad da bi imao problem", prekide ga Samanta. Onda se nasmeja od srca. "Zašto ne uđeš da porazgovaramo o tome?"

Patrik pocrvene. "Ne, gospođice", reče on, "nije to ta vrsta problema... Naprosto, ne mogu da pronađem svoju sestru, Ketu, pa sam pomislio da biste vi mogli da mi pomognete."

Samanta, koja se već dopola okrenula da uvede Patrika u stan, ponovo se obrnu prema njemu. "I zbog toga si došao da me vidiš?" reče ona. Zavrtela je glavom i ponovo

se nasmejala. "Kakvo razočarenje! Mislila sam da si došao da se malo zabavimo. Onda bih svima mogla da kažem, jednom zauvek, da li si ili nisi tuđin."

Patrik se i dalje vrpeljio na ulazu. Posle nekoliko sekundi Samanta sleže ramenima. "Verujem da Ketí najveći deo vremena provodi u palati", reče ona. "Idi u kazino i pitaj za Šeri. Ona će znati gde da nađeš sestru."

"Da, da, gospodine Kobajaši, shvatam. Vakarimasu", govorila je Nikol japanskom džentlmenu u svom uredu. "Mogu da razumem kako se osećate. Možete da budete sigurni da će pravda biti ispunjena."

Ispratila je čoveka do čekaonice, gde se pridružio svojoj ženi. Oči gospođe Kobajaši još su bile naduvane od plača. Njihova šesnaestogodišnja kćerka Mariko ležala je u bolnici Novog Edena, gde je bila podvrgnuta kompletnom medicinskom pregledu. Bila je gadno izubijana, ali se nije nalazila u kritičnom stanju.

Nikol nazva dr Tarnera čim je završila razgovor sa Kobajašijevima. "U devojčinoj vagini ima sveže sperme", reče doktor, "i modrica na gotovo svakom kvadratnom centimetru tela. "Emocionalno je svakako skrhana - silovanje je van svake sumnje realna mogućnost."

Nikol uzdahnu. Mariko Kobajaši je kao nasilnika označila Pedra Martineza, mladog čoveka koji je zajedno sa Eli glumio u školskoj dramskoj predstavi. Da li je to bilo moguće? Nikol otkotrlja stolicu preko poda kancelarije i otvori kompjutersku bazu podataka kolonije.

MARTINEZ, PEDRO ESKOBAR... rođen 26. maja 2228, Managva, Nikaragva... majka neudata, Marija Eskobar, sluškinja, domaćica, često nezaposlena... otac verovatno Ramon Martinez, crni dokerski radnik sa Haitija... šestoro polubraće i sestara, svi mlađi... osuđivan zbog prodaje kokomoa, 2241, 2242... silovanje, 2243... osam meseci u popravnom domu u Managvi... savršen zatvorenik... prebačen u Dom za rehabilitaciju u Meksiko Sitiju, 2244...IE 1.86, SC 52.

Nikol je dva puta pročitala kratak kompjuterski izvod, a zatim je pozvala Pedra u kancelariju. Seo je, kada mu je Nikol to ponudila, i prikovao oči za pod. Jedan biot-Linkoln stajao je u uglu tokom celog razgovora i brižljivo vodio beleške.

"Pedro", reče Nikol blagim glasom. Nije bilo odgovora. Čak nije ni podigao pogled. "Pedro Martinez", ponovi ona odlučnije, "da li primaš na znanje da si optužen za silovanje Mariko Kobajaši prošle noći?... Sigurna sam da nije nužno da ti objašnjavam kako je to vrlo ozbiljna optužba... Sada ti se pruža prilika da odgovoriš na te optužbe."

Pedro je i dalje ćutao. "U Novom Edenu", produži Nikol posle kraće pauze, "imamo pravni sistem koji je možda drugačiji od onog koji si iskusio u Nikaragvi. Ovde se kriminalan slučaj ne može prevesti u optužnicu ukoliko jedan sudija, pošto ispita činjenice, ne utvrdi da ima dovoljno razloga za optužnicu. Zbog toga i razgovaram sa tobom."

Posle poduzetog ćutanja mladić promrmlja nešto nerazgovetno, ne dižući uopšte glavu.

"Molim?" upita Nikol.

"Ona laže", reče Pedro, mnogo glasnije. "Ne znam zbog čega, ali Mariko laže."

"Hoćeš li da mi ispričaš svoju verziju događaja?"

"A kakva vajda od toga? Ionako mi niko neće poverovati."

"Pedro, saslušaj me... Ako, na temelju prvobitnog ispitivanja, moj sud zaključi da nema dovoljno razloga da se nastavi gonjenje, tvoj slučaj bi mogao biti zaključen... dakako, ozbiljnost ove optužbe nalaže veoma detaljno ispitivanje, što znači da ćeš morati da daš potpunu izjavu i odgovoriš na neka veoma nezgodna pitanja..."

Pedro Martinez podiže glavu i pogleda Nikol žalostivim očima. "Sudijo Vejkfild", reče on smireno, "Mariko i ja smo se bavili seksom sinoć... ali to je bila njena zamisao... ona je smatrala da bi bilo zabavno ako bismo otišli u šumu..." Mladić zamuče i vrati pogled na pod.

"Jesi li imao odnos sa Mariko pre toga?" upita ga Nikol posle nekoliko sekundi.

"Samo jednom - pre otprilike deset dana", uzvratila Pedro.

"Pedro, da li je vaš ljubavni čin od sinoć... bio izuzetan u fizičkom pogledu?"

Suze navreše u Pedrove oči i skotrljaše se niz obraze. "Nisam je tukao", reče on plaho. "Nikada je ne bih povredio..."

Dok su razgovarali, iz daljine se začuo neobičan zvuk, kao pucanje velikog biča, samo što je imao dublji ton.

"Šta je to bilo?" upita se glasno Nikol.

"Zvučalo je kao grom", primeti Pedro.

Grom se mogao čuti i u selu Hakone, gde je Patrik sedeo u luksuznom apartmanu Nakamurine palate i razgovarao sa svojom sestrom Ketu. Ona je bila odevena u skupu svilenu haljinu za odmor, plave boje.

Patrik nije obratio pažnju na neobjašnjivu buku. Bio je ljut. "Hoćeš li da mi kažeš da nećeš ni da pokušaš da se pojaviš na Bendžijevoj zabavi večeras? Šta ću da kažem majci?"

"Reci joj šta te je volja", odvratio Ketu. Izvadila je cigaretu iz tabakere i stavila je u usta. "Reci joj da nisi mogao da me pronađeš." Pripalila je cigaretu zlatnim upaljačem i dunula dim u pravcu brata. On je pokušao da ga odagna pokretom ruke.

"Ma hajde, mali brate", reče Ketu, smejući se. "Neće te ubiti."

"Ne odmah, u svakom slučaju", odgovorio on.

"Slušaj, Patriče", reče Ketu, ustajući i šetkajući po apartmanu. "Bendži je idiot, imbecil. Nikada nismo bili naročito bliski. Neće ni primetiti da me nema ukoliko mu neko na to ne skrene pažnju."

"Varaš se, Ketu. On je inteligentniji nego što misliš. Stalno pita za tebe."

"To je bljuvotina, mali brate", uzvratila Ketu. "Govoriš mi to samo da bi kod mene izazvao osećanje krivice... Slušaj, neću doći. Hoću da kažem, možda bih i razmislila kada bi tamo bili samo ti, Bendži i Eli - iako je i ona postala muka duhu od onog svog 'divnog' govora. Ali ti znaš kako to izgleda kada se ja i majka nađemo na istom mestu. Stalno navaljuje na mene kao mutava."

"Ona je zabrinuta za tebe, Ketu."

Ketu se nervozno nasmeja i povuče dug dim završavajući cigaretu. "I te kako, Patrik... Jedino o čemu brine jeste da li ću obrukati porodicu."

Patrik ustade sa namerom da ode. "Ne moraš odmah da ideš", reče Ketu. "Zašto ne ostanesh još malo? Nabaciću malo perja i otići ćemo u kazino... Sećaš li se kako smo se nekada lepo bavljali?"

Keti krenu prema spavaćoj sobi. "Uzimaš li drogu?" upita je iznenada Patrik. Zastala je i upiljila se u brata. "Ko to želi da sazna?" upita Keti izazivački. "Ti ili madam kosmonaut, doktor, guverner, sudija Nikol d'Žarden Vejkfild?"

"Ja hoću da znam", reče Patrik smireno.

Keti pređe preko sobe i položi ruke na Patrikove obraze. "Ja sam tvoja sestra i volim te", reče ona. "Ništa drugo nije važno."

Tmasti oblaci skupili su se iznad malog ustalasanog pobrđa Šervudske šume. Vetar je šibao između drveća, zabacujući unatrag Elinu dugu kosu. Sevnu munja i gotovo u isti mah prolomi se prasak groma.

Bendži se trže i Eli ga privuče bliže sebi. "Prema mapi", reče ona, "svega smo otprilike kilometar od ruba šume."

"Koliko je to daleko", upita Bendži.

"Ako brzo hodamo", povika Eli glasom koji je nadjačavao huk vetra, "mogli bismo da stignemo tamo za desetak minuta." Zgrabila je Bendžija za ruku i povukla ga niz stazu.

Tren kasnije munja rascepi jedno drvo pored njih i debele grane popadaše stazom. Jedna grana udari Bendžija u leđa i obori ga na zemlju. Telo mu se sručilo na stazu, ali mu je glava sletela na zelene biljke i bršljan u podnožju drveća. Grmljavina ga je potpuno zaglušila.

Nekoliko sekundi ležao je na tlu šume, pokušavajući da shvati šta mu se dogodilo. Zatim se s mukom uspravi na noge. "Eli" reče on, gledajući prema ležećem obličju sestre na drugoj strani staze. Oči su joj bile sklopljene.

"Eli!" kriknu Bendži. Napola hodajući, a napola puzeći dođe nekako do nje. Dohvatio ju je za ramena i blago prodrmao. Oči joj se nisu otvarale. Oteklina na čelu, iznad i sa strane desnog oka već je dostigla veličinu krupne pomorandže.

"Šta da ra...dim?" povika Bendži na sav glas. Nanjušio je vatru i u istom trenutku podigao pogled prema drveću. Video ju je kako skače sa grane na granu, nošena vetrom. Usledila je još jedna munja, još jedan grom. Ispred njega, niz puteljak, u pravcu u kome su on i Eli do malopre išli, Bendži je mogao da vidi kako jedna veća vatra bukta kroz drveće sa obe strane staze. Uхватила ga je panika.

Uzeo je sestru u naručje i blago ju je pljusnuo po licu. "Eli", reče on, "molim te, molim te, probudi se." Nije se ni pomakla. Vatra se brzo širila oko njega. Pretila je da ubrzo čitav ovaj deo šume pretvori u pakao.

Bendži je bio prestravljen. Pokušao je da podigne Eli, ali se spotakao i pao. "Ne, ne, ne", povika on, ponovo ustajući i povijajući se ne bi li podigao Eli na ramena. Dim je postajao sve gušći. Bendži je polako odmicao niz stazu, dalje od vatre, sa Eli na leđima.

Bio je iznuren kada je stigao do livade. Nežno je položio Eli na jedan od betonskih stolova, a onda je i sam seo na klupu. Požar je besneo potpuno nesputano na severnoj strani proplanka. Šta da uradim? - pomisli on. Pogled mu pade na mapu koja je virila iz džepa Eline košulje. To može da mi pomogne. Izvukao je mapu i zagledao se u nju. U prvi mah nije mogao da razume ništa od onoga što je video, te ga opet obuze panika.

Opusti se, Bendži, začu kako mu majka govori umirujućim glasom. Malo je teško, ali ti to možeš da uradiš. Mape su veoma važne. One nam govore gde treba da idemo... E,

sad, prva stvar uvek je da pravilno okreneš mapu kako bi mogao da pročitaš napise. Shvataš. Tako je. Gornji pravac se najčešće zove sever. Dobro. Ovo je mapa Šervudske šume...

Bendži obrnu mapu u rukama tako da su sada slova stajala kako treba. Sevanje i grmljavina su se nastavljali. Iznenadna promena pravca vetra ubaci mu dim u pluća i on se zakašlja. Pokušavao je da pročita reči na mapi.

Ponovo je začuo glas majke. Ako iz prve ne prepoznaš reč, onda idi slovo po slovo i čitaj ih vrlo polako. Zatim pusti da se svi zvuci sliju zajedno sve dok ne sačine reč koju razumeš.

Bendži osmotri Eli koja je ležala na stolu. "Probudi se, oh, molim te, probudi se, Eli", reče on. "Potrebna mi je tvoja pomoć." I dalje se nije micala.

Nagnuo se nad mapu i napeo se iz petnih žila da usredsredi pažnju. Glasno je sricao sva slova sa mukotrpnom odlučnošću, iznova i iznova, dok nije ubedio samog sebe da je zelena mrlja na mapi zapravo livada na kojoj je upravo sedeo. Bele linije su staze, reče on sebi. Postoje tri bele linije koje se ulivaju u zelenu mrlju.

Bendži podiže pogled sa mape, izbroja tri staze koje su vodile sa livade i oseti navalu samopouzdanja. Trenutak kasnije, međutim, jak nalet vetra poneo je žar preko proplanka i zapalio drveće na južnoj strani. Bendži se prenu iz razmišljanja. Moram da krenem, reče on, ponovo podižući Eli na leđa.

Sada je znao da je glavni požar besneo u severnom području mape, prema selu Hakoneu. Bendži ponovo baci pogled na papir u rukama. To znači da moram da ostanem na beloj liniji u donjem delu, prođe mu kroz glavu.

Mladić pohita stazom baš kad mu je još jedno drvo buknuo iznad glave. Sestra mu je visila preko ramena, a spasonosna mapa počivala u desnoj ruci. Bendži je zastajkivao svakih deset metara da pogleda u mapu, stalno proveravajući da li se kreće u dobrom pravcu. Kada je prispeo do glavne raskrsnice puteljaka, Bendži obazrivo spusti Eli na tlo i stade prstom da prati bele linije na mapi. Minut posle toga on se široko osmehnu, ponovo naprti sestru i uputi se stazom koja je vodila u selo Pozitano. Munja još jednom blesnu, zagrme, a onda se na Šervudsku šumu obruši pljusak kao iz kabla.

7.

Bolnica u Novom Edenu podsećala je na ludnicu. Ljudi i bioti jurili su unaokolo, nosila sa telima stajala su po hodnicima, pacijenti su vrištali od bolova. Nikol je razgovarala telefonom sa Kendžijem Vatanabeom. "Potrebno nam je da svaku Tiaso u koloniji pošaljete ovde što pre. Pokušajte da zamenite Garsijama ili čak Ajnštajnama one koje su angažovane na gerijatrijskoj nezi ili nezi dece. Neka ljudi popune i seoske bolnice. Stanje je veoma ozbiljno."

Od zaglušujuće buke u bolnici jedva da je mogla čuti šta joj je Kendži odgovorio. "Loše, stvarno loše", reče ona, kao odgovor na njegovo pitanje. "Do sada smo primili dvadeset sedmoro, od kojih su, koliko znamo, četvoro mrtvi. Čitavo područje Nare - ona enklava drvenih kuća u japanskom stilu iza Vegasa koja je okružena šumom - doživelo je katastrofu. Vatra je buknuła prebrzo... Ljude je uhvatila panika."

"Dr Vejkfild, dr Vejkfild. Molim vas, odmah dođite do 204" Nikol okači telefonsku slušalicu i pojuri niz hodnik. Ustrčala je uz stepenice do drugog sprata. Čovek

koji je umirao u 204 beše jedan stari prijatelj, Koreanac Kim Li, koji joj je bio veza sa Hakoninom zajednicom u vreme kada je Nikol bila privremeni guverner.

Gospodin Kim je među prvima saziđao kuću u Nari. Tokom požara uleteo je u zapaljenu zgradu da spasi svog sedmogodišnjeg sina. Sin je preživio zato što ga je gospodin Kim brižljivo štiti dok se probijao kroz plamen. Na žalost, Kim Li je pretrpeo opekotine trećeg stepena gotovo po celom telu.

Nikol prođe pored dr Tarnera u hodniku. "Mislim da ne možemo ništa da učinimo za vašeg prijatelja u 204", reče on. "Voleo bih da čujem vaše mišljenje... Pozovite me dole u ordinaciji za hitnu pomoć. Upravo su doneli još jednu ženu u kritičnom stanju. Bila je zarobljena u svojoj kući."

Nikol duboko udahnu vazduh i polako otvori vrata sobe. Žena gospodina Kima, lepuškasta Koreanka u svojim srednjim tridesetim, sedela je tiho u jednom uglu. Nikol joj priđe i zagrlji je. Dok je Nikol tešila gospođu Kim, Tiaso koja je nadzirala sve podatke o gospodinu Kimu prinese joj komplet dijagrama. Čovekovo stanje odista je bilo beznačajno. Kada je Nikol podigla oči sa hartija, sa iznenađenjem je ugledala svoju kćerku Eli koja je sa ogromnim zavojem na desnoj strani glave stajala pored kreveta gospodina Kima. Eli je držala ruku umirućeg čoveka.

"Nikol", reče gospodin Kim bolnim šapatom čim ju je prepoznao. Njegovo lice nije bilo ništa drugo do crna izgorela koža. Čak mu je i izgovaranje jedne reči pričinjavalo bol. "Želim da umrem", reče čovek, klimnuvši u pravcu svoje žene u uglu.

Gospođa Kim ustade i priđe Nikol. "Moj suprug želi da potpišem dokument o eutanaziji", reče ona. "Ali ja nisam voljna da to učinim osim ako mi vi ne kažete da nema apsolutno nikakvih izgleda da on ponovo bude srećan." Počela je da plače, ali se onda naglo smirila.

Nikol je oklevala za trenutak. "Ne mogu vam to reći, gospođu Kim", reče Nikol sumornim galsom. Pogled joj je preletao između izgorelog čoveka i njegove žene. "Ono što vam mogu reći jeste da će on najverovatnije umreti u roku od sledeća dvadeset četiri sata i da će neprekidno patiti do trenutka same smrti. Ako se desi medicinsko čudo i on preživi, biće ozbiljno unakažen i unazađen do kraja života."

"Hoću sada da umrem", ponovi gospodin Kim sa naporom.

Nikol posla Tiaso po dokument o eutanaziji. Ti papiri su zahtevali potpise prisutnog lekara, supružnika i osobe koja je bila u pitanju ako je ona, po mišljenju doktora, bila u stanju da odgovara za svoje postupke. Kada je Tiaso izišla, Nikol pokaza Eli rukom da je sačeka u hodniku.

"Šta ti radiš ovde?" upita je Nikol tiho kada su se našle podalje od ušiju drugih ljudi. "Rekla sam ti da ostneš kod kuće i odmaraš se. Imala si ozbiljan potres mozga."

"U redu sam, majko", reče Eli. "Pored toga, kada sam čula da je gospodin Kim gadno opečen, želela sam da učinim nešto da mu pomognem. On nam je bio tako divan prijatelj."

"U užasnom je stanju", uzvratila Nikol, vrteći glavom. "Ne mogu da poverujem da je još živ."

Eli pruži ruku i dotače majku po podlaktici. "On želi da mu smrt bude korisna", reče ona. "Gospođa Kim mi je pričala o tome... Već sam poslala po Amaduo, ali je neophodno da ti razgovaraš sa dr Tarneom."

Nikol se netremično upilji u kćer. "O čemu, tako ti Boga, govoriš?"

"Zar se ne sećaš Amadoua Diabe?... Eponininog prijatelja, nigerijskog apotekara čija je baba bila Senuofo. On je jedan od onih koji su zaradili RV-41 preko transfuzije krvi... U svakom slučaju, Eponina mi je saopštila da mu se srce ubrzano pogoršava."

Nikol je ćutala nekoliko sekundi. Nije mogla da veruje svojim ušima. "Tražiš od mene", reče najzad, "da zahtevam od dr Tarnera da izvrši ručnu transplantaciju srca, i to upravo sada, usred ove krize?"

"Ako on pristane, to bi se moglo izvesti kasnije noćas, zar ne? Srce gospodina Kima može da se održi u dobrom stanju do tada."

"Slušaj, Eli", reče Nikol, "Mi čak ne znamo..."

"Već sam proverila", prekide je Eli. "Jedna od ovih Tiaso ustanovila je da bi gospodin Kim bio prihvatljiv darodavac."

Nikol ponovo zavrte glavom. "U redu, u redu", reče ona. "Razmisliću o tome. U međuvremenu, hoću da legneš i odmoriš se. Potres mozga nije naivna povreda."

"Tražite od mene da učinim šta?" sa nevericom upita dr Robert Tarner Nikol.

"Slušajte, dr Tarnere", reče Amadou svojim odsečnim britanskim naglaskom, "nije dr Vejkfild ta koja uistinu traži to. Ja sam taj. Preklinjem vas da izvedete tu operaciju. I molim vas da je ne smatrate riskantnom. Sami ste mi rekli da neću živeti duže od tri meseca. Svestan sam da mi se može dogoditi da umrem na operacionom stolu. Ali ako preživim, prema statistikama koje ste mi pokazali, imam pedeset odsto izgleda da poživim još osam godina. Mogu čak i da se oženim i dobijem jedno dete."

Dr Tarner se osvrte i pogleda prema zidnom časovniku. "Zaboravite na trenutak, gospodine Diaba, da je prošla ponoć i da sam radio neprekidno devet sati na žrtvama požara. Razmotrite malo šta tražite od mene. Nisam izvodio transplantaciju srca poslednjih pet godina. I nikada nisam izveo nijednu bez pomoći najboljeg kardiološkog osoblja i opreme na planeti Zemlji. Sav hirurški posao, na primer, uvek su izvodili roboti."

"Sve ja to razumem, dr Tarnere. Ali to nije bitno. Bez te operacije sigurno ću umreti. U bliskoj budućnosti gotovo sigurno neće biti novog darodavca. Pored toga, Eli mi je rekla da ste nedavno preispitivali sve postupke transplantacije srca, kao deo vašeg rada u pripremanju budžetskog zahteva za novu opremu..."

Dr Tarner pocrvene i ispitivački pogleda Eli. "Majka mi je ispričala o svim vašim pripremama, dr Tarnere. Nadam se da niste ljuti što sam ponešto od toga saopštila Amadou."

"Biće mi zadovoljstvo da vam pomognem koliko je to u mojoj moći", dodade Nikol. "Iako lično nikada nisam izvršila nijedan hirurški zahvat, završila sam staž u kardiološkom institutu."

Dr Tarner stade da se obazire po sobi, gledajući najpre Eli, a potom Amadoua i Nikol. "Onda smo to sredili, pretpostavljam. Ne vidim da ste mi ostavili mnogo izbora."

"Uradićete to?" uzviknu Eli sa mladalačkim uzbuđenjem.

"Pokušaću", odgovori doktor. Prišao je Amadou Diabi i raširio mu obe ruke. "Vi znate, zar ne, da su izgledi da se opet probudite vrlo mali?"

"Da, dr Tarnere. Ali i veoma mali izgledi veće su od nikakvih... Hvala vam."

Dr Tarner se okrete prema Nikol. "Naći ćemo se u mojoj kancelariji radi dogovora o postupku za petnaest minuta. I, uzgred, dr d'Žarden, da li biste bili ljubazni da kod Tiaso naručite sveže lonče kafe."

Pripremanje za operaciju transplantacije prizvalo je sećanja koja je dr Robert Tarner pokopao u šupljinama svoje svesti. Jednom, pa i dvaput je čak zamislio da se vratio u Medicinski centar u Dalasu. Uglavnom se sećao kako je srećan bio tih davnih dana na jednom drugom svetu. Voleo je svoj posao; voleo je svoju porodicu. Život mu je bio gotovo savršen.

Doktori Tarner i Vejkfild brižljivo su evidentirali tačan niz postupaka koje je trebalo slediti pre operacije. Kasnije, za vreme same operacije, prestali su da proveravaju jedno drugog kada bi svaki od glavnih segmenata bio dovršen. Nijedan neočekivan događaj nije se zbio u bilo kom trenutku tokom operacije. Kada je dr Tarner uklonio Amadouovo staro srce, obrnuo ga je kako bi Nikol i Eli (ona je zahtevala da ostane u slučaju da iskrсне nešto u čemu bi mogla biti od koristi) došle i priliku da vide teško atrofirane mišiće. Čovekovo srce bilo je prava katastrofa. Amadou bi po svoj prilici umro za manje od mesec dana.

Jedna automatska pumpa održavala je cirkulaciju pacijentove krvi dok novo srce nije "prikačeno" na sve glavne arterije i vene. Ovo je bila najteža i najopasnija faza operacije. Prema saznanjima dr Tarnera, ovaj segment nikada nije izveden ljudskom rukom.

Hirurška veština dr Tarnera dovedena je do savršenstva tokom ove tri godine u Novom Edenu. Čak je i samog sebe iznenadio lakoćom kojom je povezao novo srce na Amadouove kritične krvne sudove.

Pred kraj operacije, kada su sve opasne faze minule, Nikol se ponudila da obavi nekoliko preostalih zadataka. Ali dr Tarner je odmahnuo glavom. Uprkos činjenici da je u koloniji već svitala zora, bio je odlučan da sam dovrši operaciju.

Da li je krajnji zamor bio razlog što su oči dr Tarnera izvodile trikove sa njim tokom poslednjih minuta operacije? Ili je to bila navala adrenalina koja je pratila pouzdanje da će operacija biti uspešna? Šta god da je bilo posredi, u završnom delu operacije Robertu Tarneru se povremeno činilo da vidi značajne promene na licu Amadoua Diabe. Lice njegovog pacijenta u nekoliko navrata se promenilo na njegove oči: crte Amadoua postajale su crte Karla Tajsona, mladog crnca koga je dr Tarner ubio u Dalasu. Jednom, pošto je završio jedan šav, dr Tarner je pogledao Amadoua i bio prestrašen iscerenim licem Karla Tajsona. Doktor žmirnu i pogleda ponovo, ali sada je na operacionom stolu opet ležao Amadou.

Budući da se ovaj fenomen ponovio nekoliko puta, dr Tarner zapita Nikol da li je ona opazila nešto neobično u vezi sa Amadouovim licem. "Ništa osim osmeha", odgovori ona. "Nikada nisam videla da se iko osmehuje kao on pod anestezijom."

Kada je operacija završena i Tiaso izvestile da su svi pacijentovi vitalni znaci izvanredni, dr Tarner, Nikol i Eli su se uprkos krajnjoj iznemoglosti osećali trijumfalno. Doktor je pozvao dve žene da mu se pridruže u njegovoj kancelariji na još jednoj slavljeničkoj šolji kafe. U tom trenutku još ni sam nije shvatao šta će za koji čas da predloži Eli.

Eli je bila zgranuta. Samo je zurila u doktora. On skrenu pogled prema Nikol, pa zatim ponovo upravi zračće oči na Eli. "Znam da je ovo kao grom iz vedra neba", reče

dr Tarner. "Ali u mojoj svesti nema nikakve sumnje. Dovoljno sam čekao. Volim te. Hoću da se oženim tobom. Što pre to bolje."

Čitav minut u sobi je vladao potpuni muk. Tokom tog ćutanja, doktor je odšetao do vrata kancelarije i zaključao ih. Čak je iskopčao i telefon. Eli zausti da kaže nešto. "Ne", reče on uzbuđeno, "nemoj ništa još da kažeš. Ima još nešto što najpre treba da učinim."

Seo je na stolicu i duboko uzdahnio. "Nešto što je trebalo odavno da uradim", reče on smireno. "Osim toga, obe zaslužujete da saznate celu isinu o meni."

Suze nabužale u očima dr Tarnera još pre nego što je počeo priču. Kada je progovorio, glas mu uzdrhta, ali se on potom pribra i nastavi mirnijim tonom.

"Imao sam trideset tri godine i bio bezgranično srećan. Već sam važio za jednog od vodećih kardioloških stručnjaka u Americi i imao sam divnu, voljenu ženu i dve kćerke, stare dve i tri godine. Živeli smo u vili sa plivačkim bazenom unutar zajednice Okružnog kluba na oko četrdeset kilometara severno od Dalasa, u Teksasu.

Jedne noći kada sam se vraćao kući iz bolnice - bilo je veoma kasno jer sam se zadržao nadgledajući jednu neobično delikatnu operaciju na otvorenom srcu - ljudi iz obezbeđenja zaustavili su me na ulaznoj kapiji u zajednicu. Ponašali su se unezvereno, kao da nisu znali šta da urade, ali posle telefonskog razgovora i nekoliko čudnih pogleda upućenih meni, mahnuli su mi da mogu da prođem.

Dvoja policijska kola i jedna ambulantna bila su parkirana ispred moje kuće. Tri televizijska kombija stajali su u slepoj ulici odmah iza mog doma. Kada sam već skrenuo kola na svoju stazu, jedan policajac me zaustavi. Uz bliceve koji su sevali svud unaokolo i reflektore televizijskih kamera koji su me zaslepljivali, onaj policajac me uvede u moju kuću.

Supruga mi je ležala ispod čaršava na lakom krevetu u glavnom predvorju, pored stepenica koje su vodile na sprat. Vrat joj je bio prerezan. Čuo sam kako neki ljudi razgovaraju gore i potrčao sam uz stepenice da vidim kćerke. Devojčice su ležale tamo gde su bile ubijene - Kristi na podu u kupatilu, a Amanada u krevetu. Ta zver je i njima prerezala grkljane."

Duboki, neutešni jecaji potresoše dr Tarnera. "Nikada neću zaboraviti taj užasan prizor. Amanda je po svoj prilici ubijena u snu, jer na njoj nije bilo nikakvih drugih ozleda osim prerezanog... Kakva vrsta ljudskog bića je mogla da ubije tako nevina stvorenja?"

Suze su tekle niz lice dr Tarnera. Prsa su mu se nekontrolisano tresla. Nekoliko sekundi nije mogao da govori. Eli tiho priđe njegovoj stolici i sede na pod držeći ga za ruku.

"Narednih pet meseci bio sam potpuno izvan sebe. Nisam mogao da radim, nisam mogao da jedem. Ljudi su pokušavali da mi pomognu - prijatelji, psihijatri, drugi doktori - ali ja nisam mogao da funkcionišem. Jednostavno, nisam mogao da prihvatim da su mi žena i deca ubijeni.

Policija je pronašla osumnjičenog za manje od nedelju dana. Ime mu je bilo Karl Tajson. Bio je to mladi crnac, star dvadeset tri godine, koji je isporučivao bakaluk iz obliženje prodavnice. Moja žena je uvek koristila televiziju za nabavku kuhinjskih potrepština. Karl Tajson je dolazio u našu kuću više puta - sećam se da sam ga čak i ja video jednom ili dvaput - i izvesno je dobro poznao raspored prostorija.

I pored ošamućenosti, bio sam svestan šta se događa u istrazi o ubistvu Linde i dece. U početku, sve je izgledalo jednostavno. Sveži otisci prstiju Karla Tajson otkriveni su svuda po kući. Znalo se da je tog popodneva isporučivao robu po susedstvu. Najveći deo Lindinog nakita je nedostajao, tako da je pljačka bila očigledan motiv. Verovao sam da će osumnjičeni biti osuđen i pogubljen po kratkom postupku.

Ubrzo je, međutim, slučaj počeo da se komplikuje. Nijedan komad nakita nikada nije otkriven. Ljudi iz obezbeđenja zabeležili su ulazak i izlazak Karla Tajsona u glavnom dnevniku zajednice, ali ispadalo je da se on zadržao u Zelenom Trnu dvadeset dva minuta - malo vremena da se isporuči sav bakaluk, izvrši pljačka i poćine tri ubistva. Štaviše, pošto je jedan ćuveni advokat preuzeo odbranu Tajsona i pomogao mu da pripremi iskaz pod zakletvom, Tajson je izjavio da ga je Linda tog popodneva zamolila da joj premesti nameštaj. Bilo je to savršeno objašnjenje za prisustvo njegovih otisaka po ćitavoj kući..."

Dr Tarner zastade, prisećajući se, dok mu se bol ocrtavao na licu. Eli mu blago stisnu ruku i on produži.

"Za suđenje je tužilac pripremio verziju po kojoj je Tajson kritićnog popodneva dopremio bakaluk u kuću; tu je, posle razgovora sa Lindom, zaključio da ću se zadržati na hirurškom odeljenju do kasno u noć. Buduću da je moja žena bila prijatna i bezazlena osoba, odista nije isključeno da je u ćaskanju sa mladićem pomenula da ću se vratiti dockan... U svakom slučaju, prema tužioćevim rećima, Tajson se vratio pošto je završio svoju smenu u prodavnici. Preskoćio je kameni zid koji je okruživao kompleks Okružnog kluba i prešao preko igračićšta za golf. Zatim je ušao u kuću sa namerom da opljačka Lindin nakit, oćekujući da će svi ukućani biti u dubokom snu. Oćigledno je da mu se Linda našla na putu i on je obuzet panikom najpre ubio Lindu, a onda i decu, kako bi uklonio svedoke.

Uprkos ćinjenici da niko nije video Tajsona kako se vraća u naše susedstvo, smatrao sam da je tužioćevo obrazloženje krajnje ubedljivo i da će taj ćovek biti osuđen bez ikakvih teškoća. Posle svega, on nije raspolagao nikakvim alibijem za razdoblje u kome je zloćin poćinjen. Blato koje je otkriveno na Tajsonovim cipelama taćno se podudaralo sa blatom u potoku koji je morao da pređe da bi došao do zadnjeg dela naše kuće. On se, posle ubistva, dva dana nije pojavljivao na poslu. Štaviše, kada je uhapšen, kod sebe je imao veliki iznos novca za koji je tvrdio da ga je 'zaradio na pokeru'.

Tokom dela sudskog procesa koji pripadao odbrani javile su mi se ozbiljne sumnje u pogledu ispravnosti amerićkog pravosudnog sistema. Advokat je od ćitavog slućaja napravio rasni problem, predstavljajući Karla Tajsona kao siromašnog, nesrećnog crnca koji je optužen na temelju posrednih nalaza. Njegov branilac se zdušno zalagao za verziju po kojoj je Tajson tog oktobarskog dana jedino isporučio bakaluk mojoj kući. Neko je drugi, rekao je advokat, neki nepoznati manijak, preskoćio ogradu Zelenog Trna, ukrao nakit, a zatim ubio Lindu i decu.

Poslednja dva dana procesa uverio sam se, više na osnovu posmatranja gestova ćlanova porote nego po drugim stvarima, da će Tajson biti oslobođen. Naprosto sam poludeo od ozlojeđenosti. U mojoj svesti nije bilo nikakve sumnje da je taj mladi ćovek poćinio zloćin. Pomisao da bi mogao biti oslobođen bila mi je nepodnošljiva.

Svakog dana tokom suđenja - koje je trajalo oko šest nedelja - pojavljivao sam se u sudnici sa mojom malom lekarskom torbom. U početku su stražari iz obezbeđenja pretresali torbu svaki put kada bih ulazio, ali posle izvesnog vremena, a naroćito pošto je

većina njih počela da saoseća sa mojom mukom, jednostavno su me propuštali bez provere.

Nedelju dana pre zaključenja suđenja odleteo sam u Kaliforniju, tobože da prisustvujem jednom medicinskom seminaru, ali, u stvari, da 'na crno' kupim pušku koji bi mi stala u lekarsku torbicu. Kao što sam i očekivao, na dan kada je trebalo da se donese presuda, stražari nisu tražili da je otvorim.

Pošto je proglašena oslobađajuća presuda, u sudnici se podigla velika galama. Svi crnci na galeriji vikali su u oduševljenju. Karl Tajson i njegov branilac, jedan Jevrejin po imenu Irving Bernštajn, pohrlili su jedan drugom u zagrljaj. Bio sam spreman da delujem. Otvorio sam torbu, brzo sklopio pušku, preskočio ogradu i ubio ih obojicu, svakog sa po jednim metkom."

Dr Tarner duboko udahnu i zastade. "Nikada ranije nisam priznao, čak ni sebi, da je ono što sam uradio bilo pogrešno. Međutim, tokom operacije vašeg prijatelja, gospodina Diabe, jasno sam shvatio u kojoj meri mi je emocionalna poremećenost trovala dušu svih ovih godina... Moj nasilnički čin osвете nije mi vratio ženu i decu. Niti me je učinio srećnim, ako izuzmem ono bolesno životinjsko zadovoljstvo koje sam osetio u trenutku kada sam bio siguran da će Tajson i njegov branilac umreti."

Pokajničke suze ukazaše se u očima dr Tarnera. Okrenuo se prema Eli. "Iako te možda ne zavređujem, ja te ipak volim, Eli Vejkfild, i svim srcem želim da se udaš za mene. Nadam se da možeš da mi oprostiš ono što sam nekad učinio."

Eli pogleda dr Tarnera i ponovo mu stisnu ruku. "Znam veoma malo o ljubavi", reče ona polako, "jer nemam nikakva iskustva u tome. Ali znam da je ono što osećam kada razmišljam o vama divno. Divim vam se, poštujem vas, možda vas čak i volim. Htela bih da porazgovaram sa svojim roditeljima o tome, naravno... ali da, dr Roberte Tarnere, ako oni nemaju ništa protiv, bila bih veoma srećna da se udam za vas."

8.

Nikol se nagla preko umivaonika i zagledala se u svoje lice u ogledalu. Prevušla je prste preko bora ispod očiju i poravnala sede šiške. Još malo pa si starica, reče ona sebi. Potom se osmehnula. "Starim, starim, ubrzo ću da odem u zapećak", reče ona sebi naglas.

Nikol se nasmeja i okrenu se da bi mogla da vidi kako izgleda otpozadi. Svetlozelena haljina koju je nameravala da nosi na Elinom venčanju tesno joj je prijanjala uz telo koje je još bilo vitko i atletsko i posle svih ovih godina. Nije loše, pomisli Nikol sa odobravanjem. Važno je da se Eli ne oseća nelagodno.

Na kraju stola pokraj njenog kreveta počivale su dve fotografije Ženevjev i njenog supruga Francuza koje joj je dao Kendži Vatanabe. Vrativši se u spavaću sobu, Nikol uze fotografije i stade da ih promatra. Nisam mogla da prisustvujem tvom venčanju, Ženevjev, prođe joj iznenada kroz glavu uz osećanje duboke tuge. Nikada nisam upoznala tvog muža. Hrvajući se sa svojim osećanjima, Nikol brzim koracima pređe na drugu stranu spavaće sobe. Zurila je gotovo minut u fotografiju Simone i Majkla O'Tula, snimljenu na dan njihovog venčanja u Čvorištu. A napustila sam te samo nedelju dana posle tvog venčanja... Bila si tako mlada, Simona, reče u sebi Nikol, Ali na mnogo načina bila si daleko zrelija od Eli...

Nije dopustila sebi da dovrši ovu misao. Sećanje na Simonu i Ženevjev donosilo joj je previše bola. Bilo je zdravije usredsrediti se na sadašnjost. Nikol hotimice poseže rukom i dohvati sliku Eli koja je visila na zidu pored fotografija njene braće i sestara. Ti si, dakle, treća moja kćer koju udajem, pomisli Nikol. Zvuči neverovatno. Život se ponekad prebrzo zbiva. Sećanje na Eli blesnu kroz Nikolinu svest. Ponovo je videla tu stidljivu malu bebu pored sebe u beloj sobi Rame II, Elinu zaprepašćeno lišće dok su se u šatlu primicali Čvorištu, njene mladalačke crte u trenutku buđenja iz dugog sna i konačno Elinu zrelu odlučnost i hrabrost da govori ispred građana Novog Edena u odbranu programa dr Tarnera. Bilo je to moćno emocionalno putovanje kroz prošlost.

Nikol vrati Elinu sliku na mesto i poče da se razodeva. Samo što je okačila haljinu u plakar, kad začu čudan zvuk, kao da je neko plakao, ali na samoj granici čujnosti. Šta je to bilo? zapita se ona. Nekoliko sekundi je nepomično sedela, ali nije čula nikakvu drugu buku. Kada je, međutim, ustala, odjednom je obuze čudnovato osećanje da su i Ženevjev i Simona u sobi sa njom. Nikol se hitro okrete, ali nigde nije bilo nikoga.

Šta se događa sa mnom? upita se ona. Jesam li se preradila? Da li me je ova kombinacija Martinezovog slučaja i venčanja gurnula preko ivice? Ili je to samo još jedna u nizu mojih psihičkih epizoda?

Nikol pokuša da se smiri, dišući sporo i duboko. Nije, međutim, bila u stanju da se otrese osećaja da se Ženevjev i Simona stvarno nalaze u sobi sa njom. Njihovo prisustvo pored nje bilo je tako opipljivo, da je morala da se suzdržava kako ne bi počela da razgovara sa njima.

Razgovetno je pamtila razgovor koji je vodila sa Simonom pre njene udaje za Majkla O'Tula. Možda su zbog toga ovde, pomisli Nikol. Došle su da me podsete da sam, prezauzeta, zaboravila da razgovaram sa Eli pre venčanja. Nikol se nervozno nasmeja, ali trnci u levoj ruci nisu prestajali.

Oprostite mi, duše moje, obrati se Nikol obema Elinim fotografijama i duhovima Ženevjev i Simone u sobi. Obećavam vam da ću sutra...

Ovog puta vrisak beše sasvim razgovetan. Nikol se sledi, a adrenalin pojuri kroz njen krvotok. U sledećoj sekundi već je trčala kroz kuću prema radnoj sobi gde je Ričard radio.

"Ričarde", reče ona još pre nego što je stigla do vrata radne sobe, "jesi li čuo..."

Nikol zamuče usred rečenice. Radna soba bila je pravi kaos. Ričard je ležao na podu, okružen sa dva monitora i gužvom elektronske opreme. U jednoj ruci držao je malog robota, princa Hala, a u drugoj onaj dragoceni portabl kompjuter. Tri biota - dve Garsije i delimično rastavljen Ajnštajn - nadvijala su se nad njim.

"Hej, zdravo, draga", reče Ričard nonšalantno. "Šta radiš ovde. Mislio sam da si već zaspala."

"Ričarde, sigurna sam da sam čula krik avijana. Pre samo jedan minut. Bio je blizu", Nikol je oklevala, promišljajući da li da mu kaže nešto o poseti Ženevjev i Simone.

Ričard nabra veđe. "Ništa nisam čuo", odgovori on. "Da li je neko od vas čuo nešto?" upitao je biote. Svi oni zavrteše glavama, uključujući i Ajnštajna, čije su grudi bile širom rastvorene i sa četiri kabla priključene na monitore na podu.

"Znam da sam nešto čula", istrajavala je Nikol. Zaćutala je na tren. Je li ovo još jedan znak konačnog stresa? - pitala se. Prešla je zatim pogledom po haosu pred sobom. "Uzgred, dragi, šta to radiš?"

"Ovo?" reče Ričard uz neodređeno odmahivanje ruke. "Oh, ništa naročito. Još jedan od mojih malih projekata."

"Ričarde Vejtfild", reče ona hitro, "ne govoriš mi istinu. Ova zbrka na podu ne može da bude 'ništa naročito' - malo se bolje nas dvoje poznajemo. A sada mi reci u čemu je tajna..."

Ričard je promenio sliku na ekranima sva tri aktivna monitora, a onda je energično zavrteo glavom. "Ne sviđa mi se ovo", promumla on. "Nimalo." Podigao je pogled prema Nikol. "Da li si kojim slučajem videla moje nedavne fajlove sa podacima, uskladištene u centralnom superkompjuteru? Makar nehotice?"

"Ne, naravno da ne. Ne znam čak ni tvoj ulazni kod... Ali nisam te to pitala..."

"Neko jeste...", Ričard uključi rutinu dijagnostičkog obezbeđenja i osmotri jedan od monitora. "Najmanje pet puta u poslednje tri nedelje... Sigurna si da nisi ti?"

"Jesam, Ričarde", odvrati Nikol povišenim glasom. "Ali ti i dalje nastojiš da promeniš predmet razgovora... Želim da mi kažeš o čemu je reč."

Ričard položi princa Hala na pod ispred sebe i podiže oči ka Nikol. "Nisam još spreman da ti kažem, draga", reče on posle nekoliko trenutaka oklevanja. "Molim te, daj mi nekoliko dana."

Nikol beše zbunjena. Posle nekog vremena, međutim, njeno lice se ozari. "U redu, dragi, ako je posredi venčani poklon za Eli, onda ću rado sačekati..."

Ričard se vratio svom radu. Nikol klonu na jedinu stolicu u sobi koja nije bila zatrpana. Posmatrajući supruga, shvatila je koliko je umorna. Ubedila je sebe da je zamor bio taj koji je uslovio da uobrazi onaj krik.

"Dragi", ponovo se javi Nikol tihim glasom minut ili dva kasnije.

"Da", odgovori on, gledajući je sa poda.

"Da li se ikada pitaš šta se stvarno događa ovde u Novom Edenu? Hoću da kažem, zašto su nas tvorci Rame ostavili potpuno same? Većina kolonista živi svoj život, jedva svesna činjenice da putujemo u međuzvezdanom svemirskom brodu koji su sazdali vanzemaljci. Kako je to moguće? Zbog čega se Orao ili neka jednako čudesna manifestacija te superiorne tehnologije iznenada ne pojavi? Onda bi možda naši mali problemi..."

Nikol zamuče kada se Ričard najednom nasmeja. "Šta je?" reče ona.

"To me podseća na razgovor koji sam jednom vodio sa Majklom O'Tulom. Bio je nezadovoljan što nisam slepo hteo da prihvatim očevidna svedočenja apostola. Tada mi je rekao da je Bog trebalo da zna da smo mi vrsta nevernih Toma i da je trebalo da organizuje učestale povratke vaskrsnutog Hrista."

"Ali to je bila potpuno različita situacija", pobuni se Nikol.

"Da li je?" uzvratila Ričard. "Ono što su rani hrišćani izvestili o Isusu nije bilo ništa teže prihvatljivo od našeg opisa Čvorišta i dugog, vremenski rastegnutog putovanja relativističkim brzinama... Ostalim kolonistima mnogo je lagodnije da veruju kako je ovaj svemirski brod sagradila MSA radi nekog eksperimenta. Malo je onih koji dovoljno dobro poznaju nauku da bi znali da je Rama izvan naših tehnoloških mogućnosti."

Nikol je ćutala nekoliko trenutaka. "Postoji li nešto što bismo mogli da učinimo da ih ubedimo..."

Prekinulo ju je trostruko zujanje koje je označavalo da je telefonski poziv hitan. Nikol se, spotičući se, domože telefona i podiže slušalicu. Na monitoru iskrсну zabrinuto lice Maksa Paketa.

"Imamo opasnu situaciju ovde napolju u zatvorskom krugu", reče on. "Razularena gomila, sedamdeset do osamdeset ljudi, uglavnom iz Hakonea. Hoće da se dočepaju Martineza. Već su dokusurili dva biota-Garsija i napali još tri. Sudija Miškin pokušava da ih urazumi, ali to je veoma gadna rulja. Izgleda da je Mariko Kobajaši izvršila samoubistvo pre dva sata. Ovde je čitava njena porodica, uljučujući i njenog oca..."

Za manje od minut Nikol se ponovo obukla. Ričard je uzaludno nastojao da je odgovori. "Bila je to moja odluka", reče ona dok je uzjahivala bicikl. "Moje je da se pozabavim i posledicama."

Spustila se niz ulicu do glavne biciklističe staze, a onda je stala da okreće pedale kao mahnita. Pri punoj brzini mogla je da stigne do upravnog centra za četiri-pet minuta, dakle, za manje od pola vremena koliko bi joj trebalo vozom u ovo doba noći. Kendži je pogrešio, pomisli Nikol. Trebalo je da jutros održimo konferenciju za štampu. Imala bih priliku da objasnim svoju odluku. Bezmalostotinu kolonista okupilo se na glavnom trgu Središnjeg grada. Vrzimali su se ispred zatvorskog kruga Novog Edena u kome je Pedro Martinez bio zatvoren još od prvog dana kada je optužen za silovanje Mariko Kobajaši. Sudija Miškin je stajao na vrhu stepeništa ispred zatvorskog kompleksa. Obraćao se razlučenoj gomili preko megafona. Dvadeset biota, uglavnom Garsija sa po dva Linkolna i Tiasoa u grupi, napravilo je špalir ispred sudije Miškina i sprečavalo rulju da se popne stepenicama i dosegne sudiju.

"Slušajte, ljudi", govorio je sedekosi Rus, "ako je Pedro Martinez zaista kriv, onda će biti i osuđen. Ali naš ustav mu jemči pošten proces..."

"Umukni, starče", povika neko iz gomile. "Hoćemo Martineza", reče jedan drugi glas.

S leve strane, ispred pozorišta, šest mladih Orijentalaca dovršavalo je improvizovana vešala. Gomila je počela da kliče kada je jedan od njih privezao debelo užu sa omčom prebačenom preko poprečne grede. Jedan glomazan Japanac, u svojim ranim dvadesetim, progurao se u prve redove mase. "Skloni nam se sa puta, starče", rekao je. "I odvedi te mehaničke glupake sa sobom. S tobom nemamo ništa. Ovde smo da obezbedimo pravdu za porodici Kobajaši."

"Setite se Mariko", povika jedna mlada žena. Začuo se zvuk lomljave kada je jedan ridokosi mladić udario jednu od Garsija po licu svojom palicom za bezbol. Garsija, uništenih očiju i lica izobličienog do neprepoznavanja, nije uzvratila niti je napustila svoje mesto u kordonu.

"Bioti neće da se tuku sa vama", povika sudija Miškin u megafon. "Oni su programirani da budu miroljubivi. Nema nikakvog razloga da ih uništavate. To je besmisleno, suludo nasilje."

U tom času, dva čoveka dotrčашe na trg iz pravca Hakonea i pažnja gomile se u trenu okrete prema njima. Nepun minut kasnije razularena rulja stade da kliče na pojavu dva ogromna trupca; svaki trupac nosilo je po desetak mladih muškaraca. "Sada ćemo da uklonimo biote koji štite ubicu Martineza", reče mladi japanski predvodnik. "Ovo ti je poslednja prilika, starče. Skloni se ili ćeš i ti nastradati."

Mnogi iz gomile pritrčase i zauzeše mesta oko trupaca koje su nameravali da upotrebe kao staromodne ovnove za probijanje zidova. U tom trenutku Nikol Vejckfild stiže na trg na svom biciklu.

Hitro je strčala, probila se kroz kordon i uzletela uz stepenice da bi stala pored sudije Miškina. "Hiro Kobajaši", povika ona u megafon pre nego što ju je gomila uopšte prepoznala. "Došla sam ovde da vam objasnim zbog čega neće biti suđenja sa porotom za Pedra Martineza. Hoćete li da pridete kako bih mogla da vas vidim?"

Stariji Kobajaši, koji je stajao na rubu trga, priđe sporim koracima i stade ispred Nikol.

"Kobajaši-san", obrati mu se Nikol na japanskom. "Strašno mi je žao zbog smrti vaše kćerke..."

"Licemerko", povika neko na engleskom i gomila se uskomeša.

"Kao roditelj", nastavi Nikol, "mogu da zamislim koliko je užasno doživeti smrt deteta..."

A sada", reče ona, prebacivši se na engleski i obraćajući se gomili, "dopustite mi da objasnim svima vama svoju današnju odluku. Ustav našeg Novog Edena kaže da svaki građanin treba da ima 'pravičan sudski postupak'. U svim drugim slučajevima otkako je kolonija osnovana optužnice su vodile do suđenja sa porotom. U slučaju gospodina Martineza, međutim, zbog sveg ovog publiciteta, ubeđena sam da se ne bi mogla naći porota koja bi izvršila svoju dužnost bez predrasuda."

Hor zvižduka i protesta nakratko je prekinuo Nikol. "Naš ustav ne govori", nastavi ona, "šta bi trebalo da se uradi kako bi se obezbedio 'pravičan sudski postupak' ako se izuzme građanska porota. Ipak, naše sudije su izabrane da izvršavaju zakon i obučene su da rešavaju slučajeve na osnovu podnetih dokaza. Iz tog razloga sam prenela optužnicu Martineza u nadležnost Specijalnog suda Novog Edena. Na tom mestu svi dokazi - od kojih neki nikada nisu izneseni u javnost - biće pažljivo izvagani."

"Ali svi mi znamo da je Martinez kriv", uzviknu izbezumljeni gospodin Kobajaši. "On je čak i sam priznao da je imao seks sa mojom kćerkom. Znamo, takođe, da je silovao jednu devojkicu u Nikaragvi, na Zemlji... Zbog čega ga štitite? Šta je sa pravdom za moju porodicu?"

"Zato što zakon..." zausti Nikol da odgovori, ali je gomila zaglušila.

"Hoćemo Martineza. Hoćemo Martineza." Povici su bujali i ljudi sa trga ponovo dograbili velike trupce koji su posle pojave Nikol bili privremeno odloženi na pločnik. Dok se rulja upinjala da uzdigne "ovnove za probijanje zidova", jedan od trupaca slučajno je udario u spomenik koji je označavao nebeski položaj Rame. Kugla prsnu, a delovi koji su označavali obližnje zvezde sručiše se na pločnik. Male žmirkave lampe koje su predstavljale samog Ramu rasprsnuše se u stotine komadića.

"Građani Novog Edena", povika Nikol u megafon, "saslušajte me. Ima nešto u vezi sa ovim slučajem što niko od vas ne zna. Ako biste me samo saslušali..."

"Ubite crnu kučku!", povika onaj ridokosi mladić koji je udario biota-Garsija bezbol palicom.

Nikol upilji u dečka usjaktale oči. "Šta si rekao?" zagrme ona.

Povici iznenada zamukoše. Mladić najednom ostade usamljen. Nervozno se osvrtao oko sebe i cerio se. "Ubite crnu kučku", ponovi on.

Nikol se u tren oka nađe u podnožju stepeništa. Gomila se razmicala dok je ona hrlila prema ridokosom mladiću. "Kaži to još jednom", reče ona, raširenih nozdrva kada se našla svega metar od svog suparnika.

"Ubite...", zausti on.

Žestoko ga je ošamarila po obrazu otvorenom šakom. Šamar je odjeknuo po utihnulom trgu. Nikol se naglo okrenu i uputi se prema stepenicama, ali je tada ruke ščepaše sa svih strana. Onaj zgranuti dečak stisnu pesnice...

U tom trenutku dva reska pucnja uzdrmaše trg. Dok su svi pokušavali da shvate šta se događa, još dva pucnja prasnuse u nebo iznad glava gomile. "To sam samo ja i moja kremenjača", reče Maks Paket u megafon. "A sada narode bud'te dobri i pustite gospođu sudiju da prođe... tako, to je već bolje... a onda kući i da se lepo razidemo."

Nikol se oslobodi ruku koje su je držale, no gomila se nije razilazila. Maks uzdiže pušku, nanišani debeli čvor užete iznad omče na sklepanim vešalima i ponovo opali. Uže se rasprsnu u komadiće, a delići popadaše po gomili.

"Slušaj, narode", reče Maks. "Ja sam mnogo razdražljiviji od ovo dvoje sudija. I već znam da ću provesti izvesno vreme u ovom zatvoru zbog kršenja kolonijskog zakona o upotrebi oružja. Isto tako znam da đavolski ne bih voleo da upucam nekog od vas..."

Maks uperi pušku u masu. Svi nagoni ustuknuše. Maks opali na prazno iznad njihovih glava i od srca se nasmeja kada ljudi počеше da se razilaze sa trga.

Nikol nije mogla da zaspi. Ona scena joj se neprekidno vrtela u svesti. Stalno je videla sebe kako ulazi u gomilu i šamara onog ridokosog mladića. Što me ne čini ništa boljim od njega, pomisli ona.

"Još si budna, zar ne?" reče Ričard.

"Mmmmmm."

"Jesi li dobro?"

Čutala je neko vreme. "Ne, Ričarde..." odgovori Nikol. "Nisam... Krajnje sam ljuta na sebe zbog udaranja onog mladića."

"Hej, pusti to", reče on. "Prestani da se kinjiš... On to zaslužuje... Uvredio te je na najgori način... Takvi ljudi ne ne razumeju ništa drugo do nasilje."

Ričard pruži ruku i stade da trlja Nikolina leđa. "Moj Bože", reče on, "nikada te nisam video tako napetu... sva si u čvorovima od glave do pete."

"Zabrinuta sam", reče Nikol. Imam užasno osećanje da će se celo tkanje našeg života u Novom Edenu ubrzo raspasti... I da je sve što sam uradila ili radim potpuno beskorisno."

"Uradila si šta si mogla, draga... Moram da priznam da sam zapanjen time koliko si uporno pokušavala." Ričard je nastavljao da joj nežno masira leđa. "Ali ne smeš da zaboraviš da ovde imaš posla sa ljudskim bićima... Možeš ti njih da prebaciš na jedan drugi svet i da im ponudiš raj, ali oni ostaju ophrvani svojim strahovima, nesigurnostima i kulturnim predrasudama. Novi svet može da bude odista nov samo ako svi ljudi počnu sa potpuno praznom svešću, kao novi kompjuteri bez ikakvog softvera i bez ikakvog operativnog sistema, kao netaknuti potencijal."

Nikol se nekako osmehnu. "Nisi baš optimista, dragi."

"A zašto bih bio? Ništa od onoga što sam video ovde u Novom Edenu ili na Zemlji ne navodi me na pomisao da je čovečanstvo sposobno da postigne sklad sa samim sobom, a još manje sa drugim živim bićima. Povremeno se pojavljuju pojedinci, ili čak

grupe, koje su u stanju da nadrastu osnovne genetske i nedostatke vrste, kao i one koje su uslovljene životnom sredinom... Ali takvi ljudi su čuda, a nikako pravilo."

"Ne slažem se sa tobom", reče Nikol tiho. "Tvoje gledanje je odviše beznadežno. Ja verujem da većina ljudi očajnički želi da postigne taj sklad. Mi naprosto ne znamo kako to da učinimo. Zbog toga nam je potrebno više obrazovanja. I više dobrih primera."

"Čak i taj ridokosi mladić? Veruješ li da bi se on obrazovanjem mogao izlečiti od svoje netrpeljivosti?"

"Moram tako da mislim, dragi", reče Nikol. "Inače... Plašim se da bih jednostavno odustala."

Ričard proizvede jedan zvuk između kašlja i smeha.

"Šta je sad?" upita Nikol.

"Samo sam se pitao", odvrati on, "da li je Sizif ikada sebe zavaravao tako što je verovao da se kamen sledeći put neće skotrljati niz brdo."

Nikol se osmehnu. "On je morao da veruje da postoje neki izgledi da će kamen ostati na vrhu, inače ne bi toliko naporno radio... Barem ja tako mislim."

9.

Silazeći iz voza u Hakoneu, Kendži Vatanabe nije mogao da se ne seti jednog drugog sastanka sa Tošiom Nakamurom, pre mnogo godina, na planeti udaljenoj milijardama kilometara. I tada mi je telefonirao, pomisli Kendži. Zahtevao je da razgovaramo o Keiko.

Kendži se zaustavio ispred izloga jedne radnje i zategao kravatu. U iskrivljenom odrazu lako je mogao da zamisli sebe kao idealističnog tinejdžera iz Kjota koji ide na sastanak sa svojim takmacem. Ali to je bilo pre mnogo godina, reče Kendži sebi. I ništa nije bilo na kocki osim naših ega. Sada je čitava sudbina našeg malog sveta...

Njegova žena Nai bila je do poslednjeg časa protiv tog susreta. Tražila je od Kendžija da pozove Nikol i posavetuje se sa njom. Nikol je, takođe, bila protiv bilo kakvog susreta između guvernera i Tošija Nakamure. "On je nepošten, megalomanijak opčinjen moći", rekla je Nikol. "Ništa dobro ne može da proizide iz tog susreta. On jedino želi da otkrije tvoju slabost."

Pa zbog čega si onda došao? - jedan glas u Kendžijevoj glavi upita ga dok je posmatrao ogromnu palatu koju je njegov drug iz detinjstva sagradio za sebe. Nisam sasvim siguran, odgovori jedan drugi glas. Možda zbog časti. Ili samopoštovanja. Nečeg dubokog u mom nasleđu. Nakamurina palata i okolne kuće bile su sagrađene od drveta u klasičnom kjotanskom stilu. Plavi pločasti krovovi, brižljivo manikirani vrtovi, drveće-čuvarkuće, besprekorno čisti pločnici - čak i miris cveća podsećali su Kendžija na njegov rodni grad na dalekoj planeti.

Na vratima ga je dočekala jedna divna, mlada devojkica u sandalama i kimonu, koja se poklonila i rekla: "Ohairi kudasai", u veoma tradicionalnom japanskom maniru. Kendži ostavi cipele na stolici i obu sandale. Devojčine oči bile su spuštene prema podu dok ga je provodila kroz zapadnjačke prostorije palate u deo zvani tatami mat gde je, kako se pričalo, Nakamura provodio najveći deo svog slobodnog vremena, zabavljajući se sa svojim konkubinama.

Posle kraćeg hodanja devojka se zaustavi i pomeri papirnatu pregradu ukrašenu slikama ždralova u letu. "Dozo", reče ona, dajući mu znak rukom da uđe. Kendži stupi u prostoriju i sede skrštenih nogu na jedan od dva jastuka ispred sjajnog, crnog, lakiranog stola. On će zakasniti, pomisli Kendži. Sve je to deo strategije.

Jedna druga mlada devojka, takođe lepa i smerna, odevena u divni pastelni kimono, bešumno uđe u sobu noseći vodu i japanski čaj. U jednom uglu nalazio se drveni paravan sa četiri ploče. I sa razdaljine od nekoliko metara Kendži je video da su izvanredno lepo izrezbarene. On ustade sa jastuka da bi ih поближе razgledao.

Strana okrenuta prema njemu prikazivala je lepotu Japana, s tim što je svaka ploča opisivala po jedno godišnje doba. Zimska slika predstavljala je skijaški centar u japanskim Alpima obavijen debelim snežnim pokrivačem; prolećna ploča prikazivala je trešnjevo drveće u punom cvatu pored reke Kama u Kjotu. Leto je bilo predstavljeno kristalnobistricom danom sa snežnom kapom planine Fidži koja se nadnosila nad zeleni predeo. Jesenja ploča pružala je obilje boja drveća u okruženju grobnice porodice Tokugava i mauzoleja u Nikou.

Kakva zasenjujuća lepota, pomisli Kendži, iznenada osetivši duboku nostalgiju. Pokušava da vaskrsne svet koji smo ostavili za sobom. Ali zašto? Zbog čega troši svoj prljavo zarađeni novac na ovako veličanstvenu umetnost... Čudan je to, neuravnotežen čovek.

Četiri ploče na stražnjoj strani paravana govorile su o jednom drugom Japanu. U jarkim bojama prikazana je bitka kod zamka u Osaki, u ranom sedamnaestom veku, posle koje je Ijasu Tokugava postao neprikosnoveni šogun Japana. Platno beše prekriveno ljudskim figurama - samurajima u bici, muškim i ženskim članovima dvora, raštrakanim po okolini zamka, a tu je bio i sam gospodar Tokugava - veći od ostalih i sa izgledom vrhunskog zadovoljstva zbog svoje pobede. Kendži sa iznenađenjem primeti da je izrezbareni šogun likom više nego slučajno podsećao na Nakamuru.

Taman se Kendži spremao da ponovo sedne na jastuk, kada se paravan otvori i unutra uđe njegov stari suparnik. "Omachido sama deshita", prozbori Nakamura, blago se naklonivši u njegovom pravcu.

Kendži uzvрати naklon, iako donekle nespretno, jer nije mogao da odvoji pogled od svog zemljaka. Tošio Nakamura bio je odeven u kompletnu samurajsku opremu, uključujući mač i nož. Sve je ovo deo psihološke igre, reče Kendži sebi. Smišljeno da me zbuni i zaplaši...

"Ano, hajememashoka", reče Nakamura, spuštajući se na jastuk preko puta Kendžija. "Kosha ga, oishii desu, ne?"

"Totemo oishii desu", odgovori Kendži, srknuvši još malo čaja koji odista beše izvanredan. Ali on nije moj šogun, prođe Kendžiju kroz glavu. Moram da promenim ovu atmosferu pre nego što počne razgovor.

"Nakamura-san, obojica smo zauzeti ljudi", počе guverner Vatanabe na engleskom. "Najbolje bi bilo da skratimo formalnosti i odmah uđemo u srž problema. Tvoj predstavnik mi je jutros saopštio telefonom da si 'uznemiren' razvojem događaja u poslednja dvadeset četiri sata i da imaš neke 'pozitivne predloge' za popuštanje postojeće napetosti u Novom Edenu. Zato sam i došao da razgovaram s tobom."

Nakamurino lice beše bezizražajno; samo je jedva čujno šištanje u glasu kada je progovorio pokazivalo da je nezadovoljan Kendžijevom neposrednošću. "Zaboravio si svoje japanske manire, Vatanabe-san. Nedopustivo je neljubazno započinjati poslovni

razgovor pre nego što pohvališ domaćinovu okolini i upitaš ga za njegovo zdravlje. Takvo kršenje običaja uvek vodi do neprijatnog nesporazuma, koji bi se mogao izbeći..."

"Oprosti", prekide ga Kendži sa tragom nestrpljivosti u glasu, "ali od svih ljudi ti si poslednji od koga bih primao lekcije o manirima. Pored toga, nismo u Japanu, pa čak ni na Zemlji, i naši drevni japanski običaji ovde su jednako neprikladni kao i odeća koju nosiš..."

Kendži nije imao nameru da uvredi Nakamuru, ali nije bilo bolje strategije da natera suparnika da otkrije svoje prave naume. Ovaj skoči na noge. Za trenutak je guverner očekivao da će Nakamura isukati samurajski mač.

"U redu", reče Nakamura, dok su mu oči neprijateljski sevale, "obavićemo to na tvoj način... Vatanabe, izgubio si kontrolu nad kolonijom. Građani su nezadovoljni tvojom vladavinom, a moji ljudi mi javljaju da se šire glasovi o pobuni i ustanku. Zabrljao si po pitanjima životne sredine i RV-41, a sada je ona tvoja crnkinja sudija, posle bezbrojnih odlaganja, obznanila da crni siledžija neće biti podvrgnut suđenju sa porotom. Neki među razumnijim kolonistima, znajući da nas dvojica potičemo iz istih krajeva, zamolili su me da posređujem, da pokušam da te ubedim da odstupiš pre nego što dođe do krvoprolia i haosa."

Pa ovo je neverovatno, pomisli Kendži, slušajući Nakamuru. Ovaj čovek je potpuno lud. Guverner odluči da se ne upušta mnogo u razgovor.

"Dakle, ti smatraš da bi trebalo da podnesem ostavku?" upita Kendži posle neprijatno duge tišine.

"Da", odgovori Nakamura, glasom u kome je jačao zapovedni ton. "Ali ne odmah. Ne do sutra. Danas bi trebalo da upotrebiš svoju izvršnu vlast i izuzmeš slučaj Martinez iz nadležstva Nikol d'Žarden Vejkfild. Ona je očigledno opterećena predrasudama. Sudije Ianela ili Rodigez mnogo su prikladniji izbor. "Obrati pažnju", reče on sa usiljenim osmehom, "da ne predlažem da se slučaj prebacuje u sud sudije Nišimure."

"Ima li još nešto?" upita Kendži.

"Samo još jedna stvar. Recu Uljanovu da se povuče sa izbora. On nema nikakvih izgleda da pobedi, a nastavljanje te raskolne kampanje samo će nam otežati posao da se što pre priberemo posle Makmilanove pobede. Neophodno je da budemo ujedinjeni. Jasno mi je da neprijatelji koji naseljavaju onaj drugi modul predstavljaju ozbiljnu pretnju koloniji. Te nogonje, koje ti, čini se, smatraš 'bezazlenim posmatračima', samo su izvidnici..."

Kendži je sa zapanjenošću slušao ove ludorije. Kako je moguće da je Nakamura postao ovako izvitoperen? Ili je možda uvek takav i bio?

"...Moram da naglasim da je neophodno brzo delati", govorio je Nakamura, "posebno u pogledu problema sa Martinezom i tvoje ostavke. Zatražio sam od Kobajaši-sana i ostalih pripadnika azijske zajednice da ne pre nagljuju, ali posle prošle noći nisam siguran da ću moći da ih obuzdam. Njegova kćer bila je lepa, nadarena devojkica. Pismo koje je ostavila pre samoubistva jasno daje do znanja da nije mogla da živi sa sramotom koja je rasla sa svakim novim odlaganjem suđenja siledžiji. Pravedni bes širom..."

Guverner Vatanabe na trenutak prenebreže svoju odluku da se ne upušta u prepirku. "Jesi li ti svestan", reče on, i sam ustajući, "da je kod Mariko Kobajaši, one noći kada je navodno silovana, pronađena sperma dve različite osobe? A da su Mariko i Pedro Martinez stalno tvrdili da su čitavo veče proveli sami zajedno?... Čak i kada je Nikol

prošle nedelje spomenula Mariko da ima dokaza da je imala još jedan seksualni odnos, devojka se i dalje grčevito držala svoje priče."

Nakamura na tren izgubi staloženost. Bledo je zurio u Kendžija Vatanabea. "Nismo bili u stanju da identifikujemo drugog muškarca", nastavi Kendži. "Uzorci sperme su na tajanstveni način nestali iz bolničke laboratorije pre nego što se mogla uraditi kompletna analiza DNA. Sve što posedujemo jeste zabeleška sa prvog pregleda."

"Ta zabeleška bi mogla biti pogrešna", uskoči Nakamura sa obnovljenim samopouzdanjem.

"Malo verovatno. No, u svakom slučaju, sada mogu da razumem dilemu sudije Vejkfild. Svi su u koloniji već osudili Pedra kao krivca. Ona je izuzela porotu da ne bi došlo do nepravedne presude."

Zavladao je dug muk. Guverner se spremao da pođe. "Iznenaduješ me, Vatanabe", reče Nakamura posle poduzetog ćutanja, "potpuno ti je izmakao smisao ovog sastanka. Da li je dripac Martinez silovao Mariko Kobjaši ili ne uopšte nije bitno... Ja sam obećao njenom ocu da će Nikaragvanac biti kažnjen. I samo je to važno."

Kendži Vatanabe je promatrao druga iz detinjstva sa neskrivenom odvratnošću. "Idem sada", reče on, "pre nego što se istinski naljutim."

"Nećeš imati drugu priliku", reče Nakamura, s očima punim neprijateljstva. "Ovo je bila moja prva i poslednja ponuda."

Kendži zavrte glavom, sam otvori papirnati paravan i iziđe u hodnik.

Nikol je šetala duž plaže u divnoj sunčevoj svetlosti. Na oko pedeset metara ispred nje Eli je stajala pored dr Tarnera. Na sebi je imala venčanu haljnu, ali je mladoženja bio u kupaćim gaćicama. Nikolin pradede Omeh činodejstvovao je u svojoj dugačkoj, zelenoj plemenskoj odori.

Omeh položi Elinu ruku u dr Tarnerovu i započe sa pojanjem Senuofoa. Uzdigao je oči ka nebu. Tamo gore leteo je usamljeni avijan, kričući u ritmu svadbenog pojanja. Dok je Nikol posmatrala let avijana, nebo se zamračilo. Dojuriše olujni oblaci i zaposednuše vedri svod.

Okean se uzmuti, a vetar stade da duva. Nikolina kosa, sada već potpuno seda, vijorila se iza nje. Svatovi se raštrkaše. Svi su bežali prema kopnu da izbegnu nailazeću oluju. Nikol nije mogla da se pomeri. Oči su joj bile uprte u veliki predmet koji se ljuljao na talasima.

Predmet je, zapravo, bio jedna velika zelena vreća, slična onim vrećama korišćenim za baštensko đubre u dvadeset prvom veku. Vreća je bila puna i prilazila je obali. Nikol je želela da je dohvati, ali se plašila uzburkanog mora. Pokazala je rukom prema vreći. Zavapila je za pomoć.

U gornjem levom uglu vidokruga sna ugledala je jedan kanu. Kako je čamac prilazio, Nikol shvati da su osam putika u njemu vanzemaljci, narandžaste boje i manji od ljudi. Izgledali su kao da su napravljeni od hlebnog testa. Imali su oči i lica, ali ne i telesnu dlaku. Tuđini priteraše kanu do one zelene vreće i pokupiše je.

Narandžasti vanzemaljci izbaciše zelenu vreću na obalu. Nikol nije prilazila sve dok oni ponovo ne udoše u kanu i vratiše se na debelo more. Mahnula im je u znak pozdrava i prišla vreći. Imala je rajsferšlus koji ona pažljivo povuče. Nikol otvori vreću do pola i ugleda mrtvo lice Kendžija Vatanabea.

Nikol uzdrhta, vrisnu i sede u krevetu. Pružila je ruku prema Ričardu, ali krevet beše prazan. Digitalni sat na stolu pokazivao je 2.48 posle ponoći. Nikol je pokušala da uspori disanje i očisti svest od posledica jezivog sna.

Jasna slika mrtvog Kendžija Vatanabea plutala je u njenoj svesti. Idući prema kupatilu, Nikol se sećala najavljujućih snova koji su prethodili smrti njene majke, kada joj je bilo svega deset godina. A šta ako Kendži stvarno umre? - pomisli ona, osećajući prve znake panike. Primorala je sebe da misli na nešto drugo. Gde li je Ričard u ovo doba noći? - pitala se. Nikol odenu kućnu haljinu i iziđe iz spavaće sobe.

Tiho je prošla pored dečjih prostorija idući ka prednjem delu kuće. Bendži je hrkao kao i obično. U radnoj sobi gorelo je svetlo, ali od Ričarda ni traga. Dva nova biota i princ Hal takođe nisu bili tu. Jedan od monitora na Ričardovom radnom stolu još je svetleo.

Nikol se osmehnu samoj sebi i priseti se njihovog dogovora. Dotakla je dirku NIKOL na tastaturi i ekran se promeni. "Najdraža Nikol", pisalo je u poruci, "ako se probudiš pre no što se vratim, ne brini. Planiram da se vratim do zore, najkasnije do osam ujutru. Radim nešto sa biotima serije 300 - sećaš se, s onima koji nisu u potpunosti programirani i stoga im se mogu poveriti specijalni zadaci - a imam razloga da verujem da mi neko uhodi rad. Zbog toga sam ubrzao dovršenje svog tekućeg projekta i odlazim izvan Novog Edena radi konačnog testa. Volim te. Ričard."

U Središnjoj ravnici bili je mračno i hladno. Ričard je nastojao da bude strpljiv. Poslao je svog usavršenog Ajnštajna (Ričard ga je nazivao Super-Al) i Garsiju 325 do sedišta sonde kod drugog modula. Oni su objasnili noćnom čuvaru, standardnom biotu-Garsiji, da se najavljeni termin eksperimenta izmenio i da će se upravo sprovesti specijalno istraživanje. Super Al je potom izvukao svu opremu iz otvora za drugi modul i položio je na tlo. Ovaj postupak oduzeo je više od sata dragocenog vremena. Kada je Super-Al okončao posao, mahnuo je Ričardu da dođe. Garsija 325 lukavo je odvela biota-stražara na drugu stranu iza sedišta sonde kako bi Ričard prošao neprimećen.

On nije traćio vreme. Izvukao princa Hala iz džepa i stavio ga u otvor. "Idi brzo", reče Ričard postavivši mali monitor na dno prolaza. Otvor u drugi habitat bio je postepeno proširivan tokom poslednjih nedelja, tako da je sada imao približno kvadratan presek sa stranicama od osamdeset centimetara. Za malenog robota bilo je više nego dovoljno prostora.

Princ Hal pohita kroz bušotinu. Razlika u visini između prolaza i dna unutrašnjosti modula iznosila je oko metar. Robot snalažljivo pričvrsti mali kabl za potporni deo koji je zalepio za pod prolaza, a zatim se spusti dole. Ričard je pratio svaki Halov pokret na ekranu, izdajući mu u isti mah uputstva preko radija.

Ričard je očekivao da se unutra nalazi još jedan zaštitni omotač drugog modula. Bio je u pravu. Dakle, osnovni nacrti dva modula su slični, pomisli on. Ričard je takođe predviđao da mora postojati neka vrsta otvora u unutrašnjem zidu, neka kapija ili vrata kroz koja su nogonje ulazile i izlazile, te da je princ Hal dovoljno mali da može da prođe u modul kroz takav ulaz.

Halu nije trebalo mnogo da pronađe ulaz u glavni deo modula. Bilo je, međutim, očigledno da se ta vrata nalaze na dvadeset metara iznad dna omotača. Posmatrajući video zapise o nogonjama na kojima se videlo kako se penju uz okomite strane biota-buldožera u nadzornom punktu Avalona, Ričard je bio pripravan i za takvu mogućnost.

"Penji se", naredi on princu Halu pošto je bacio nervozan pogled na časovnik. Bilo je skoro šest sati. U Novom Edenu će ubrzo svanuti. Ne mnogo posle toga, redovni naučnici i inženjeri vратиće se na svoje radno mesto.

Ulaz u unutrašnjost modula počivao je na visini sto puta većoj od Halove. Njegovo uspinjanje odgovaralo bi čovekovom penjanju na zgradu od šezdeset spratova. Ričard je kod kuće nešto malo uvežbavao robota u tome, ali je uvek bio pored njega. Da li je na zidu koji je očekivao Hala bilo udubljenja za ruke i ispućčenja za noge? Na monitoru se to nije moglo videti. Da li su sve jednačine u mehaničkom inženjerskom potprocesoru princa Hala bile ispravne? To ćemo uskoro otkriti, pomisli Ričard kada je njegov najbolji učenik započeo penjanje.

Princ Hal se jednom omakao viseći neko vreme na rukama, ali je na kraju uspeo da se domogne vrha. Na uspon mu je, međutim, otišlo trideset minuta. Ričard je znao da mu vreme ističe. Kada se Hal izvukao na prozorski prag kružne rupe, Ričard je shvatio da je robotov prodor u sam modul blokiran mrežastom pregradom. Ipak, mali deo unutrašnjosti bio je vidljiv u mutnoj svetlosti. Ričard pažljivo postavi Halovu sićušnu kameru kako bi mogao da vidi kroz okca mreže.

"Stražar zahteva da se vratimo u glavnu stanicu", Garsija 325 dojavу Ričardu preko radija. "Mora da podnese dnevni izveštaj u 6.30."

Sranje, pomisli Ričard. To je još samo šest minuta. Polako je pomerao Hala po ispustu praga ne bi li uspeo da identifikuje neke predmete u unutrašnjosti modula. Ričard nije zapažao ništa određeno. "Vrišti", naredi tada Ričard, okrećući robotov audio predajnik do kraja. "Vrišti dok ti ne kažem da prestaneš."

Ričard nije do maksimalnih mogućnosti proveravao novo pojačalo koje je u međuvremenu ugradio u princa Hala. Stoga je bio zapanjen jačinom Halove avijanske mimikrije. Od odjeka koji je dopreo kroz bušotinu Ričard odskoči unazad. Đavolski dobro, reče sebi kada se pribrao. Ukoliko me pamćenje nije izdalo. Stražar-biot se ubrzo stvori kod Ričarda i sledeći svoja programirana uputstva zatraži mu lične papire i objašnjenje o tome šta radi ovde. Super-Al i Garsija 325 pokušali su da zbune stražara, ali budući da on od Ričarda nije dobio zadovoljavajući odgovor, zatražio je da sarađuje s njim na sastavljanju vanrednog izveštaja. Na monitoru Ričard vide kako se cela mrežasta pregrada otvara i šest nogonja stvoriše se oko princa Hala. Robot je nastavljao da vrišti.

Stražar-Garsija počе da emituje poziv za hitnu pomoć. Ričard je bio svestan da mu je preostalo još samo nekoliko minuta pre nego što bude primoran da se povuče. Dođite, do đavola, dođite, reče on, gledajući u monitor između nervoznih osvrtnja prema Središnjoj ravnicі. Još se nikakva svetla nisu približavala iz pravca njegovog modula.

U prvi mah Ričardu se učini da uobražava. A onda se to ponovilo - lepetav zvuk velikih krila. Jedan od nogonja delimično je zaklanjao vidik, ali nekoliko trenutaka kasnije Ričard zasigurno ugleda poznate mu kandže koje su posezale za princom Halom. Avijanski krik koji je usledio samo je potvrdio prizor. Slika na monitoru se zamuti.

"Ako imaš priliku", povika Ričard u radio, "pokušaj da se vratiš u prolaz. Doći ću po tebe kasnije."

Okrenuo se i brzo spakovao monitor u torbu. "Hajdemo", reče Ričard svojim pratiocima. Zatim se dadoše u trk prema Novom Edenu.

Hitajući kući, Ričard se osećao trijumfalno. Predosećaj mi je bio ispravan, reče on sebi, likujući. Ovo sve menja...Sada mogu mirno na kćerkino venčanje.

Venčanje je bilo zakazano za šest sati uveče u pozorišnoj dvorani Centralne srednje škole. Prijem za mnogo veću grupu ljudi trebalo je da se održi u gimnastičkoj sali, susednoj zgradi udaljenoj ne više od dvadeset metara od prve. Vasceli dan Nikol se borila sa vremenskom oskudicom, obavljajući u poslednji čas neophodne pripreme.

Nije imala vremena da porazmisli o značaju Ričardovog novog otkrića. Došao je kući sav uzbuđen, željan da razgovara o avijanima, ali i o tome ko bi mogao da uhodi njegova istraživanja, no Nikol nije bila u stanju da se usredsredi ni na šta drugo osim na venčanje. Oboje su se složili da nikome ne kažu ništa za avijane dok ne dobiju priliku da ozbiljnije porazgovaraju o tome.

Nikol je rano ujutro otišla u šetnju sa Eli po parku. Razgovarale su više od sat o braku, ljubavi i seksu, ali je Eli bila toliko uzbuđena zbog venčanja da nije uspevala da se usredotoči na ono što joj je majka pričala. Pred kraj šetnje, Nikol se zaustavila ispod jednog drveta da joj još jednom saopšti svoju poruku u sažetom obliku.

"Zapamti barem ovu stvar, Eli", rekla je Nikol, držeći obe kćerkine ruke u svojim. "Seks je važan činilac u braku, ali nije najvažniji. Zbog tvog nedostatka iskustva malo je verovatno da će ti seks u početku biti divan. Međutim, ako se ti i Robert budete voleli i verovali jedno drugom i oboje iskreno želeli da dajete i primete zadovoljstvo, otkrićeš da će se i telesno usklađivanje povećavati iz godine u godinu."

Dva sata pre ceremonije Nikol, Nai i Eli stigle su zajedno u školu. Eponina ih je već čekala. "Jesi li nervozna?" upita je učiteljica sa osmehom na licu. Eli klimnu. "I ja sam smrtno uplašena", dodade Eli, "iako sam samo jedna od deveruša mlade."

Eli zamoli majku da joj bude počasna pratilja. Nai Vatanabe, Eponina i njena sestra Ketu bile su deveruše. Dr Edvard Staford, čovek koji je delio strast Roberta Tarnera za istoriju medicine, bio je kum. Budući da nije imao drugih prisnih saradnika, izuzimajući biote u bolnici, Robert je ostatak svojih svatova pokupio iz porodice Vejlfild i kruga njihovih prijatelja. Kendži Vatanabe, Patrik i Bendži bili su mu svedoci.

"Majko, osećam mučninu", reče Eli kada su se sve žene okupile u garderobi. "Biće me takva sramota ako povratim na svoju venčanicu. Da li bi trebalo nešto da pojedem?" Nikol je predvidela ovu situaciju. Pružila je Eli jednu bananu i malo jogurta, uveravajući kćerku da je sasvim normalno što se oseća nelagodno pre tako velikog događaja.

Nikolin nemir je rastao kako je vreme prolazilo, a Ketu se nije pojavljivala. S obzirom na to da je u nevestinoj garderobi sve bilo u najboljem redu, odlučila je da uđe u dvoranu i potraži Patrika. Mukarci su završili odevanje još pre no što je Nikol zakucala na vrata.

"Kako je nevestina majka?" upita sudija Miškin kada je ona ušla. Krupnom, starom sudiji palo je u čast da obavi ceremoniju venčanja.

"Malko uplašena", odgovori Nikol uz bledunjav osmeh. Pronašla je Patrika u drugom delu sobe gde je doterivao Bendžijevu odeću.

"Kako izgledam?" upita Bendži majku kada im je ona prišla.

"Vrlo, vrlo lepo", odgovori ona sinu koji je blistao od zadovoljstva. "Jesi li razgovarao sa Ketu jutros?" upita ona Patrika.

"Ne", reče on. "Ali sam još sinoć, kao što si tražila, dogovorio vreme njenog dolaska... Zar još nije stigla?"

Nikol zavrte glavom. Već je bilo šest i petnaest, svega četrdeset pet minuta pre zakazanog početka ceremonije. Izišla je u dvoranu sa namerom da telefonira, ali joj je miris dima od cigarete poručio da je Ketu konačno stigla.

"Pomisli samo, sestrice!" vikala je Ketu kada se Nikol vratila u garderobu.

"Večeras ćeš imati svoj prvi seks. HUUUU! Kladim se da je već sama ta pomisao dovoljna da raspameti to tvoje raskošno telo."

"Ket", reče Eponina. "Mislim da je potpuno neprikladno to..."

Nikol uđe u sobu i Eponina učuta. "O, majko", reče Ket, "kako ti divno izgledaš. Zaboravila sam da se ispod one sudijske odore krije jedna prava žena."

Ketu izduva dim u vazduh i cugnu iz boce šampanjca koja je stajala na polici pored nje. "Znači, tu smo", reče ona mlatarajući rukama, "da prisustvujemo venčanju moje male sestre..."

"Prekini, Ket, previše si popila." Nikolin glas bio je hladan i oštar. Uzela je bocu i Ketinu kutiju cigareta. "Završi oblačenje i prekini da izigravaš klovna... Ovo će ti biti vraćeno posle ceremonije."

"U redu, sudijo... kako vi kažete", reče Ket, još jednom duboko udahnuvši i praveći kolutove dima. Iscerila se ostalim damama. A onda, kada je pokušala da dohvati korpu za đubre kako bi otresla pepeo od cigarete, izgubila je ravnotežu. Ketu bolno udari o policu, obarajući nekoliko otvorenih bočica sa kozmetičkim sredstvima, pre nego što je i sama tresnula o pod. Eponina i Eli skočiše da joj pomognu.

"Jesi li dobro?" upita Eli.

"Pazi na svoju haljinu, Eli", reče Nikol, gledajući sa prezirom Ketu koja je opružena ležala na podu. Nikol dohvati papirnate salvete i stade da briše ono što se prosulo.

"Da, Eli", reče sarkastično Ketu nekoliko sekundi kasnije, kada se već pridizala sa poda. "Pazi na svoju haljinu. Treba da budeš bez i jedne mrljice kada se budeš udavala za svog dvostrukog ubicu."

U sobi niko nije disao. Nikol je bila samrtnički bleđa. Približila se Ketu, a zatim stala tačno ispred nje. "Izvini se sestri", naredi joj ona.

"Neću", odgovori Ketu prkosno, samo nekoliko trenutaka pre nego što joj je Nikolina otvorena šaka sletela na obraz. Suze pokuljaše iz Ketinih očiju. "Aha", reče ona brišući lice, "ovo je najčuvaniji šamarač u Novom Edenu. Samo dva dana pošto je pribegla fizičkom nasilju na trgu Centralnog grada, udara rođenju kćerku i ponavlja svoj najpoznatiji čin..."

"Majko, nemoj... molim te", upade Eli, bojeći se da će Nikol ponovo udariti Ketu.

Nikol se okrete i pogleda unezverenu mladu. "Žao mi je", promrmlja ona.

"Tako je", obrecnu se Ketu ljutito. "Kaži njoj da ti je žao. Ja sam ta koju si udarila, sudijo. Sećaš li me se - tvoja starija, neudata kćerka. Ona koju si nazvala 'odvratnom' samo pre tri nedelje... Rekla si mi da su moji prijatelji ljigavi i nemoralni... jesu li to tačne reči? Pa ipak, svoju dragocenu Eli, taj primer vrline, predaješ u ruke dvostrukom ubici... sa još jednim ubicom kao deverušom..."

Sve žene su shvatile otprilike u isti mah da Ketu nije bila samo pijana i razularena. Ona je bila duboko rastrojena. Njene divlje oči osuđivale su sve oko sebe dok je nastavljala svoju čegrtavu kritiku.

Ona tone, reče Nikol sebi, I očajnički vapije za pomoći. Ne samo da sam prenebregla njene pozive već sam je još dublje gurnula u vodu.

"Keti", reče Nikol tihim glasom, "Oprosti. Glupo i nepromišljeno sam se ponela." Prišla je kćerki raširenih ruku. "Ne, ne, ne... Ne želim tvoje sažaljenje." Krenula je prema vratima. "U stvari, ne želim da prisustvujem ovom prokletom venčanju... Ja ne pripadam ovde... Srećno, sestrice. Ispričaćeš mi jednog dana kakav je taj zgodan doktor u krevetu."

Keti se okrete i teturajući pođe prema vratima. Kada je otišla, i Eli i Nikol su tiho zaplakale.

Nikol je nastojala da se usredsredi na venčanje, ali joj srce nije dalo mira posle one neželjene scene sa Keti. Pomogla je Eli da ponovo dotera šminku, neprekidno prekorevajući sebe zbog onako ljutitog ispada sa Keti.

Malo pre početka ceremonije Nikol je svratila u mušku garderobu i obavestila ih da je Keti odlučila da ne prisustvuje venčanju. Onda je na tren osmotrila publiku koja se polako okupljala, zapažajući da je desetak biota već zauzelo sedišta. Moj Bože, pomisli Nikol, nismo bili dovoljno određeni prilikom pozivanja. Nije bilo ništa neobično što su neki kolonisti povelili svoje Linkolne i Tiasoe sa sobom radi vršenja posebnih poslova, pogotovo ako su imali decu. Pre nego što se vratila u nevestinu garderobu, Nikol se ozbiljno zabrinula da li će biti dovoljno mesta za sve.

Samo nekoliko trenutaka kasnije, ili se barem tako činilo, nevestina pratnja okupila se na pozornici oko sudije Miškina, a muzika je najavila dolazak mlade. Poput ostalih, Nikol se okrenula i upravila pogled prema stražnjem delu pozorišne dvorane. Odande je, idući između redova, ruku pod ruku sa Ričardom prilazila njena veličanstvena najmlađa kćer. Izgledala je prekrasno u svojoj belo j haljini sa crvenim porubom. Nikol se borila protiv suza, ali kada je ugledala krupne kapljice koje su blistale na obrazima neveste, nije više mogla da se uzdrži. Volim te, moja Eli, reče Nikol sebi. Koliko samo želim da budeš srećna. Sudija Miškin je, na zahtev obe strane, pripremio jednu eklektičku ceremoniju. Veličao je ljubav muškarca i žene i govorio o tome koliko je njihova veza važna u ispravnom stvaranju porodice. Njegove reči zalagale su se za popustljivost, strpljenje i nesebičnost. Održao je diskretnu molitvu, prizivajući Boga da u mladoženji i nevesti "izazove saosećanje i razumevanje koji oplemenjuju ljudsku vrstu."

Ceremonija je bila kratka i lepa. Dr Tarner i Eli izmenjali su prstenje i izrekli svoje zakletve jakim, odlučnim glasovima. Okrenuli su se prema sudiji Miškinu i spojili ruke. "S ovlašćenjem koje mi je poverila kolonija Novog Edena, proglašavam Roberta Tarnera i Eleonor Vejkfild za muža i ženu."

Baš kada je dr Tarner blagim pokretom uzdizao Elin veo radi tradicionalnog poljupca, odjeknu pucanj, za kojim posle nekoliko trenutaka usledi još jedan. Sudija Miškin posrnu napred prema tek venčanom paru, a krv mu šiknu iz čela. Kendži Vatanabe pade pored njega. Eponina klonu između mladenačkog para i gostiju kada se začuše još dva pucnja. Svi su vrištali. U pozorištu nastade haos.

Uslediše još dva pucnja jedan za drugim. Maks Paket je u trećem redu konačno razoružao biota-Linkolna koji je pucao. Maks se okrenuo gotovo istog trenutka kada je začuo prvi pucanj i skočio preko stolica samo sekund kasnije. Međutim, biot-Linkoln koji se uzdigao sa svog sedišta na reč "ženu" ispalio je iz svog automatskog oružja ukupno šest hitaca pre nego što ga je Maks potpuno savladao.

Krvi je bilo po celoj pozornici. Nikol dotrča i pogleda guvernera Vatanabea. Već je bio mrtav. Dr Turner je držao u naručju sudiju Miškina sve dok milostivi starac nije ispuštio svoju plemenitu dušu. Treći metak očigledno je bio namenjen dr Turneru jer je zakačio Eponinu po boku posle njenog odvažnog skoka da spasi mladoženju i mladu.

Nikol dohvati mikrofon koji je pao zajedno sa sudijom Miškinom. "Dame i gospodo. Ovo je užasna, užasna tragedija. Molim vas da ne podlegnete panici. Verujem da više nema opasnosti. Molim vas, ostanite na svojim mestima dok ne pomognemo povređenima."

Poslednja četiri metka nisu nanela mnogo štete. Eponina je krvarila, ali njeno stanje nije bilo kritično. Maks je stigao do Linkolna malo pre nego što je ovaj ispalio četvrti hitac gotovo sigurno spasivši Nikolin život jer ju je taj kuršum promašio za svega nekoliko centimetara. Dvoje gostiju bilo je okrnuto mecima koje je Linkoln ispalio dok je padao.

Ričard se pridruži Maksu i Patriku koji su držali biota ubicu. "Neće da odgovori ni na jednu prokleta pitanje", reče Maks.

Ričard baci pogled na Linkolnovo rame. Biot je nosio broj tri stotine trideset tri. "Odvedite ga pozadi", reče Ričard. "Hoću da ga kasnije pogledam."

Na pozornici, Nai Vatanabe je klečala, držeći glavu svog voljenog Kendžija u krilu. Telo joj je drhtalo od dubokih, očajničkih jecaja. Pored nje blizanci Galileo i Kepler jaukali su od straha. Eli, čija je venčаница bila poprskana krvlju, pokušavala je da uteši male dečake.

Dr Turner je pomagao Eponini. "Ambulantna kola će stići ovamo za samo pet minuta", reče on pošto joj je zavio ranu. Poljubio ju je u čelo. "Nema načina da vam Eli i ja zahvalimo za ono što ste učinili za nas."

Nikol je sišla među goste, proveravajući da li je neko od pogođenih ozbiljno povređen. Taman se spremala da ponovo uzme mikrofon i saopšti svima da mogu da krenu kući, kad u pozorište ulete jedan izbezumljeni kolonista.

"Jedan Ajnštajn je poludeo", povika on pre nego što je video šta se dogodilo unutra. "Uljanov i sudija Janela su ubijeni."

"Treba oboje da pođemo. I to smesta, reče Ričard. "Ali čak i ako ti nećeš, Nikol, ja idem. Znam previše o biotima iz serije tri stotine - kao i ono što su Nakamurini ljudi uradili da ih promene. Biće mi za petama večeras ili ujutru."

"U redu, dragi", odgovori Nikol. "Shvatam. Ali neko mora i da ostane da se bori protiv njih. Čak i ako je to beznadežno. Ne smemo podleći njihovoj tiraniji."

Prošla su tri sata od Elinog tragičnog venčanja. Panika se širila kolonijom. Televizija je upravo izvestila da je pet ili šest biota istovremeno poludelo i da je barem jedanaest uglednih građana Novog Edena već ubijeno. Na sreću, biot-Kavabata koji je izvodio koncert u Vegasu nije uspeo u napadu na kandidata za guvernera Jana Makmilana i poznatog industrijalca Tošioa Nakamuru...

"Sranje", proprati Ričard poslednji deo vesti. "To je samo deo njihovog plana."

Bio je uveren da je celokupna čistka orkestrirana iz Nakamurinog kampa. Štaviše, Ričard nije uopšte sumnjao da su on i Nikol takođe planirane mete. Bio je ubeđen da će današnji događaji izroditi jedan potpuno novi Novi Eden pod kontrolom Nakamure, sa Janom Makmilanom kao njegovim marionetskim guvernerom.

"Zar nećeš barem da se pozdraviš sa Patrikom i Bendžijem?" upita Nikol.

"Bolje ne", uzvratila Ričard. "Ne zbog toga što ih ne volim, već zato što se bojim da bih onda mogao da se predomislim."

"Hoćeš li da koristiš izlaz za hitne slučajeve?"

Ričard klimnu. "Nikad me ne bi propustili da normalno iziđem."

Dok je on proveravao svoj ronilački aparat, Nikol uđe u njegovu radnu sobu. "Baš sada su izvestili da ljudi uništavaju biote svuda po koloniji. Jedan od intervjuisanih kolonista je rekao da su ova masovna ubistva deo tuđinske zavere."

"Sjajno", reče Ričard namršteno. "Propaganda je već počela da dejstvuje."

Spakovao je onoliko hrane i vode koliko je smatrao da može lako da ponese.

Kada je bio spreman, čvrsto je zagrlio Nikol i držao ju je tako čitav minut. U očima su im sijale suze.

"Znaš li kuda ideš?" upita Nikol nežno.

"Manje-više", odgovori Ričard, stojeći na zadnjim vratima. "Neću da ti kažem, naravno, da ne bi bila umešana..."

"Shvatam", reče ona. Oboje su začuli nešto ispred kuće i Ričard pojuri u zadnje dvorište.

Voz za Šekspirovo jezero nije saobraćao. Garsije koje su radile na prethodnom vozu dokusurila je grupa razbesnelih kolonista i čitav sistem je bio u zastoju. Ričard se krupnim koracima uputi prema istočnoj strani Šekspirovog jezera.

Dok je teškom mukom koraćao, noseći breme ronilačke opreme i ranac, imao je osećaj da ga neko prati. Dva puta mu se učinilo da je krajičkom oka spazio nekog, ali kada se zaustavio i pogledao oko sebe, nije video nikog. Konačno je dospeo do jezera. Ponoć je već bila prošla. Još jednom se osvrnuo prema svetlima kolonije i stao da prikopčava ronilačku opremu. Ričardu se sledila krv u žilama kada je jedna Garsija izišla iza žbuna baš kada se svlačio.

Očekivao je da bude ubijen. Posle nekoliko sekundi Garsija progovori: "Jeste li vi Ričard Vejkfild?" upita biot.

Ričard niti šta reče niti se pomače. "Ako jeste", nastavi biot posle izvesnog vremena, "donosim vam poruku od vaše žene. Kaže da vas voli i želi vam sreću."

Ričard duboko i sporo udahnu. "Recite joj da i ja nju volim", uzvratila on.

Peti deo: SUĐENJE

1.

U najdubljim delovima Šekspirovog jezera nalazio se otvoren ulaz koji je vodio u dugačak podmornički tunel što je išao ispod sela Bovoa i zida modula. Tokom izrade nacrtu za Novi Eden Ričard, koji je imao zavidno praktično iskustvo u izradi postrojenja za vanredno korišćenje, istakao je značaj postojanja izlaza iz kolonije za hitne slučajeve.

"Ali koji bi to bili hitni slučajevi?", upitao ga je tada Orao.

"Nikad se ne zna", odgovorio je Ričard. "Nepredviđene okolnosti često iskrsavaju u životu. Svaki krupan inženjerski projekt zahteva zaštitu u tom smislu."

Ričard je obazrivo plivao kroz tunel, usporavajući svakih nekoliko minuta i proveravajući zalihe vazduha. Kada je došao do kraja, probio se kroz niz zaboravljenih pregrada da bi na kraju izbio u suv podzemni prolaz. Hodao je oko sto metara pre nego što je skinuo ronilačku opremu i ostavio je uz zid tunela. Dospevši do izlaza, koji se nalazio na istočnoj ivici zatvorenog prostora što je obuhvatao oba habitata u Severnom polucilindru Rame, izvadio je iz impregniranog ranca termalnu jaknu.

Iako je bio siguran da niko nije mogao da zna gde se on nalazi, Ričard je veoma oprezno otvorio okrugla vrata prolaza na tavanici. Potom se polako izvukao na Središnju ravnicu. Do sada je dobro, pomisli, odahnuvši. A sada na plan B.

Ričard je četiri dana ostao na istočnoj strani ravnice. Koristeći svoj izvanredan mali dvogled, mogao je da vidi svetla koja su nagoveštavala veliku aktivnost oko kontrolnog centra, područja Avalona i sedišta sonde kod drugog habitata. Kao što je i predvideo, tragalačke ekipe su dan-dva turalale po predelu između habitata, ali je samo jedna grupa krenula u njegovom pravcu. Nije imao teškoća da ih izbegne.

Oči su mu se navikle na ono što je u prvi mah izgledalo kao potpuna tama u Središnjoj ravnici. U stvari, zahvaljujući odblescima Ramine površine, postojala je mala količina svetlosti. Ričard zaključi da se izvor ili izvori svetlosti po svoj prilici nalaze u Južnom polucilindru, na drugoj strani udaljenijeg zida drugog habitata.

Ričard požele da može da leti, jer bi tako bio u stanju da nadleteti zidove i slobodno se kreće neizmernim prostranstvom ovog cilindričnog sveta. Vrlo nizak nivo odražene svetlosti pobuđivao je njegovo zanimanje za ostale delove Rame. Da li je još postojalo Cilindrično more na jugu pregradnog zida? Da li je Njujork i dalje postojao kao ostrvo u tom moru? I šta se, ako se uopšte išta, nalazilo u tom Južnom polucilindru, području još većem od ovog koje je sadržavalo dva habitata?

Petog dana po bekstvu, Ričard se probudio iz jednog posebno uznemirujućeg sna o svom ocu i odmah se uputio u pravcu onoga što je - sada je znao - bio avijanski habitat. Promenio je ritam spavanja, tako da je on sada bio potpuno suprotan u odnosu na normalan ciklus u Novom Edenu; unutar kolonije sada je bilo oko sedam uveče. Bilo je izvesno da su svi ljudi koji su radili kod sedišta sonde već završili svoj radni dan.

Kada je dospeo na oko pola kilometra od otvora u zidu avijanskog habitata, Ričard zastade da proverí, pomoću dvogleda, da li ima još ljudi u tom okružju. Zatim je poslao Falstafa da namami biota-stražara.

Ričard nije bio siguran da li je prolaz koji je vodio u drugi habitat svuda ravnomerno širok. U radnoj sobi nacrtao je kvadrat stranica od osamdeset centimetara i ubedio sebe da će moći da se provuče kroz njega. Ali šta ako prolaz nije svuda imao istu širinu? Ubrzo ćemo i to otkriti, reče Ričard u sebi, primičući se sedištu.

U prolaz je u međuvremenu ponovo ubačen samo jedan komplet kablova i instrumenata, tako da nije imao teškoća da to ukloni. I Falstaf je bio uspešan na svoj način - Ričard nije ni čuo ni video biota-stražara. Bacio je mali ranac u otvor, a zatim pokušao da upuzi unutra. Najpre je skinuo jaknu, a zatim košulju, pantalone i cipele. Ostajući samo u gaćicama i čarapama, jedva je mogao da stane u prolaz. Svezao je odeću u svežanj, pričvrstio ga za ranac i zaronio u otvor.

Bilo je to veoma sporo puzanje. Ričard je jedva gamizao, pomažući se rukama i laktovima i gurajući u isti mah ranac ispred sebe. Sa svakim pokretom zakačinjao je zidove i tavanicu. Kada je prodro nekih petnaestak metara duboko u tunel, zaustavio se

jer su mu se mišići već bili zamorili. Do drugog kraja nedostajalo je još gotovo četrdeset metara.

Odmarajući se, shvati da su mu laktovi, kolena, pa čak i teme njegove proćelave glave već odrani i da krvare. Vađenje zavoja iz ranca nije dolazilo u obzir - već je i obrtanje na leđa zarad pogleda unazad predstavljalo ogroman napor u ovako teskobnom prostoru.

Takođe je shvatio da je veoma hladno. Dok je puzao, grejala ga je energija neophodna da napreduje. Čim se, međutim, zaustavio, njegovo izloženo telo naglo se ohladilo. Prijanjanje tela uz hladnu, metaliziranu površinu ni u kom slučaju nije olakšavalo stvar. Zubi počеше da mu cvokoću. Ričard nastavi sporo i bolno da puzi sledećih petnaest minuta. Zatim ga uhvati strahovit grč u desnom kuku i on, refleksno trгнуvši telo, udari glavom o vrh prolaza. U početku beše tek malo ošamućen od udarca, ali se zatim sledi od straha kada je osetio da mu sa vrha glave niz lice curi krv. Ispred njega nije bilo ni traga od nekog svetla. Mutna svetlost koja mu je omogućavala da na monitoru prati princa Hala iščezla je. S mukom se obrnuo na leđa da pogleda iza sebe. Svuda je vladao mrkli mrak i on ponovo oseti strašnu zimu. Osećao je i bol u glavi i pitao se koliko je ozleda ozbiljna. Obuze ga panika kada je shvatio da i dalje krvari.

Do tog časa nije osećao klaustrofobiju. Sad, najednom, zarobljen u mračnom prolazu, pritisnut zidovima sa svih strana, on oseti kao da ne može da diše. Činilo mu se da ga zidovi mrve. Nije više vladao sobom. Vrisnu.

Za manje od pola minuta nekakva svetlost zasija u prolazu iza njegovih stopala. Začuo je onaj smešan engleski naglasak biota-Garsije, ali nije mogao da razabere šta je robot govorio. Gotovo sigurno, pomisli on, ispunjava vanredni izveštaj. Bolje će biti da požurim. Nastavio je da puzi, zanemarujući umor, raskrvavljenu glavu i oguljena kolena i laktove. Ričard je baš izračunao da mu je ostalo još samo pet metara, petnaest najviše, kad mu se najednom učini da se prolaz sužava. Nije mogao da prođe! Napeo je svaki mišić, ali nije vredelo. Bio je konačno zakopan. Dok se upinjao da pronađe neki drugačiji položaj puzanja koji bi bio povoljniji u geometrijskom smislu, začuo je neko tiho, ubrzano kuckanje koje se približavalo iz smera avijanskog habitata.

Nekoliko trenutaka kasnije bili si oko njega. Ričard je proživeo pet sekundi potpune strave pre nego što mu je um poručio da golicavi osćaji koje je osećao svuda po koži potiču od nogonja. Sećao se da ih je video na televiziji - mala kružna stvorenja od oko dva centimetra u prečniku pričvršćena na šest radijalno simetričnih, člankovitih nogu, koje su, potpuno ispružene, merile gotovo deset centimetara.

Jedno od njih mu je stalo pravo na lice, opkoračivši nogama nos i usta. On pokuša da ga otrese, ali ponovo lupi glavom. Poče da se meškolji, ne bi li ih se nekako oteresao, i u tome ponovo krenu napred. Ispuzao je preostale metre do izlaza zajedno sa nogonjama svuda po sebi.

Dospeo je do spoljašnjeg omotača avijanskog habitata i u istom trenutku začuo jedan ljudski glas iza sebe. "Zdravo, ima li koga tamo?" povika taj glas. "Ko god da je, molim da se predstavi. Ovde smo da vam pomognemo." Jak snop osvetli prolaz.

Ričard sada otkri da ima još jedan problem. Izlaz je počivao na metar iznad dna omotača. Trebalo je da puzim unatrag, prođe mu kroz glavu, i da vučem ranac sa odećom za sobom. Tako bi bilo mnogo lakše.

Beše prekasno za kajanje. Sa rancem i odećom na podu ispod sebe i uz zvuk drugog ljudskog glasa koji je sada postavljao pitanja otpozadi, Ričard produži da puzi sve

dok nije prebacio polovinu tela preko ivice otvora. Kada je osetio da pada, postavi ruke ispred glave i priljubi bradu uz prsa, pokušavajući da se sklopča u loptu. U sledećem trenutku pao je i zakotrljao se u avijanski omotač. Dok je padao, nogonje odskočiše i nestadoše u pomrčini. Svetla koja su ljudi upirali u prolaz odbijala su se od unutrašnjih zidova omotača. Pošto se uverio da nije povređen i da mu glava više ne krvari ozbiljno, Ričard pokupi stvari i odšepa dve stotine metara na levu stranu. Zaustavio se tačno ispod one ulazne rupe gde su avijani zarobili princa Hala.

Uprkos zamoru, Ričard nije hteo da odloži penjanje. Čim se odenuo i izvidao rane, počeo je da se uspinje. Bio je uveren da će neka pokretna kamera ubrzo biti porinuta u omotač u potrazi za njim.

Na sreću, ispred prozorskog ulaznog otvora pružao se mali ispust, dovoljan da se Ričard smesti na njega. Sedeo je na njemu dok je rasecao metalnu mrežu. Očekivao je da se nogonje pojave svaki čas, ali je ostao sam. Nije video niti čuo ma šta u unutrašnjosti modula. Iako je dva puta pokušao da prizove princa Hala preko radija, nikakvog odgovora nije bilo.

Ričard je zurio u mrkli mrak avijanskog habitata. Šta se tamo nalazi? - pitao se. Atmosfera u unutrašnjosti, razmišljao je, mora da bude ista kao i u omotaču jer je vazduh slobodno cirkulisao tamo-ovamo. Taman se spremio da izvadi svetiljku, kada je začuo zvuke ispod i iza sebe. Nekoliko sekundi kasnije ugledao je svetlosni snop koji je dolazio u njegovom pravcu odozdo, sa dna omotača.

Prebacio se preko ivice u unutrašnjost habitata, ali samo onoliko koliko se usuđivao, da bi izbegao onu svetlost i pažljivo oslušnuo zvuke. To je pokretna kamera, pomisli on. Ali ona ima ograničen doseg. Ne može da operiše bez sponse.

Ričard je bio miran kao bubica. Šta sad da radim? - upita se kada je postalo očito da svetlo prikačeno za kameru nastavlja da pretražuje isti prostor ispod ulazne rupe. Mora da su nešto videli. Ako uključim svoju svetiljku, po odblesku će znati gde se nalazim. Bacio je neki mali predmet u habitat da bi proverio da li je nivo dna isti kao kod omotača. Nije čuo ništa. Pokuša još jednom, bacivši ovog puta malo veći predmet, ali i dalje ne beše zvuka udarca o dno.

Srce stade da mu lupa kao ludo kada mu je um poručio da je dno habitata daleko dublje od dna omotača. U svesti mu iskrsnu osnovna struktura Rame, sa svojom debelom spoljašnjom školjkom, i on shvati da bi dno modula moglo da se nalazi i nekoliko stotina metara ispod mesta na kome je sedeo. Naže se i upilji u prazninu.

Pokretna kamera najednom prestade da se kreće i njena svetla se usredsrediše na određenu tačku u omotaču. Ričard je nagađao da mu je nešto, po svoj prilici, ispalo iz ranca dok je u žurbi teturao od prolaza do prostora ispod ovog otvora. Znao je da će se ubrzo uključiti i druga svetla sa kamerama. U oku svoje svesti video je sebe zarobljenog i vraćenog u Novi Eden. Nije tačno znao koje je zakone kolonije prekršio, ali je sigurno da ih je bilo mnogo. Obuze ga duboki jed pri pomisli da bi mogao da provede mesece pa čak i godine u zatvoru. Ni pod kakavim uslovima, zakle se sebi, neću dozvoliti da mi se to dogodi. Pružio je ruku niz unutrašnju stranu zida habitata, proveravajući da li ima dovoljno izbočina ili useka za njegove ruke i noge. Zadovoljan što je otkrio da spuštanje nije nemoguće, on stade da pretura po rancu, tražeći penjačko uže. Kada ga je pronašao, on mu pričvrsti jedan kraj za šarke koje su podupirale mrežastu pregradu. Samo za slučaj da se okliznem, reče sebi.

U omotaču ispod njega pojavilo se sada i drugo svetlo. Ričard se spusti u habitat sa užetom bezbedno obmotanim oko struka. Nije visio o njemu, ali ga je koristio za povremeno oslanjanje dok je u mraku tražio uporište za noge. Penjanje nije bilo teško u tehničkom smislu; bilo je mnogo malih ispusta na koje je mogao da postavi stopala.

Spuštao se i spuštao. Kada je procenio da se spustio šezdeset ili sedamdeset metara, odluči da se zaustavi i izvuče svetiljku iz ranca. Nije bio nimalo utešen kada je svetlost zasjala niz zid. I dalje nije mogao da vidi dno. Ono što je mogao da vidi, možda pedeset metara ispod sebe, bilo je nešto veoma mutno, kao oblak ili čak magla. Divno, pomisli Ričard sarkastično. To je odista divno. Posle još trideset metara došao je kraj njegovog penjačkog užeta. Ričard je mogao da oseti vlagu od magle. Do tog časa već je osećao strahovit umor. S obzirom na to da nije hteo da se odrekne bezbednosti koje mu je pružalo uže, on ga obmota nekoliko puta oko sebe i s telom pripijenim uz zid klonu u dubok san.

2.

Snovi su mu bili veoma čudni. Često je u njima padao, prevrćući se preko glave, sve niže i niže, nikada ne dospevajući do dna. U poslednjem snu pre buđenja Tošio Nakamura i dva Orijentalca ispitivali su ga u maloj sobi belih zidova.

Kada se probudio, Ričard nekoliko sekundi nije znao gde se nalazi. Prvo što je uradio bilo je da odmakne desni obraz od metalne površine zida. Nekoliko trenutaka kasnije, kada se dosetio da je spavao u okomitom položaju na zidu unutrašnjeg dela avijanskog habitata, upalio je svetiljku i pogledao naniže. Srce mu je malko poskočilo kada je video da one magle više nema. Umesto nje mogao je da vidi kako se zid produžava daleko dole, gde je uranjao u nešto što mu je izgledalo kao voda.

Uzdigao je glavu i pogledao iznad sebe. Budući da je znao da se nalazi na oko devedeset metara ispod ulazne rupe (dužina penjačkog užeta iznosila je oko sto metara), proračunao je da je razdaljina do vode oko dve stotine pedeset metara. Osetio je slabost u kolenima kada mu je mozak poručio u kakvom se položaju nalazi. Čim je počeo da se raspetljava iz dodatnih omči koje je sačinio od užeta pre nego što je zaspao, opazio je da mu ruke i šake podrhtavaju.

Osećao je strahovitu želju da pobegne, da se ponovo popne do ulazne rupe i napusti jednom zauvek ovaj tuđinski svet. Ne, reče Ričard sebi, boreći se protiv nagonске reakcije. Ne još. Samo ako ne bude nijednog drugog prihvatljivog izlaza.

Shvatio je da najpre valja nešto prezalogajiti. Vrlo živahno se oslobodio dela užeta i izvukao malo hrane i vode iz ranca. Zatim se delimično okrenuo i uperio svetiljku ka unutrašnjosti habitata. Ričardu se učini da vidi neka oblička u daljini, ali nije mogao da bude siguran. Možda je to samo moja uobrazilja, pomisli on.

Kada je završio jelo, odmerio je zalihe hrane i vode, a potom ozbilno ramotrio situaciju. Sve je vrlo prosto, reče on sebi, nervozno se smejući. Mogu da se vratim u Novi Eden i postanem zatvorenik ili mogu da se lišim bezbednosti užeta i produžim niz zid. Zastao je za trenutak i pogledao gore, pa dole. Ili, pak, da ostanem ovde i nadam se nekom čudu.

Prisetivši se kako su se avijani brzo pojavili kada je princ Hal zavrištao, Ričard počeo da viče. Posle jedno dva ili tri minuta prestao je da viče i stao da peva. Neprekidno

je pevao više od sat. Započeo je melodijama iz svojih univerzitetskih dana u Kembridžu, a onda se prebacio na pesme koje su bile popularne u vreme njegovih usamljeničkih tinejdžerskih godina. Iznenadio se kako je dobro upamtio sve te pesmice. Pamćenje je zapanjujuće sredstvo, razmišljao je. Od čega li zavisi njegova selektivnost? Kako to da se sećam gotovo svih reči tih blesavih pesmica iz mladalačkog doba, a praktično ničega iz odiseje u Rami? Upravo je pružio ruku u ranac da izvadi još malo vode, kada najednom sinu svetlo u habitatu. To ga je toliko zaprepastilo da mu noge iskliznuše i nekoliko je sekundi celom težinom visio na užetu. Svetlost nije bila zaslepljujuća, kao onda kada je stigao u Ramu II i vozio se u stolici-liftu, ali je nesumnjivo bila svetlost. Čim se ponovo bezbedno učvrstio, stao je da razgleda svet koji se razotkrio ispred njega.

Izvor svetlosti bila je velika, natkrivena lopta koja je visila sa tavanice habitata. Ričard proceni da je lopta udaljena od njega otprilike kilometar, a u isti mah kilometar iznad vrha najupadljivije građevine na vidiku, velikog valjka mrke boje u geometrijskom središtu habitata. Jedna neprovidna kapuljača prekrivala je tri četvrtine gornjeg dela lopte, tako da je većina njene svetlosti bila uperena naniže.

Osnovno građevinsko načelo unutrašnjosti habitata bilo je radijalna simetrija. U središtu se nalazio uspravan mrki valjak koji je izgledao kao da je načinjen od zemlje. Od dna do vrha merio je verovatno hiljadu pet stotina metara. Ričard je, doduše, mogao da vidi samo jednu stranu te građevine, ali se po zakrivljenosti moglo proračunati da joj je prečnik između dva i tri kilometra.

Na spoljašnjoj strani valjka nije bilo ni prozora ni vrata. Svetlost se nigde nije mogla probiti u njegovu unutrašnjost. Jedini obrazac koji se izdvajao na licu građevine bio je sastavljen od niza širokih, zavojitih linija, s tim što je svaka od njih kretala od vrha, pa se, opisujući pun krug oko valjka, završavala pri dnu tačno ispod svoje početne tačke. Dno cilindra nalazilo se otprilike na istoj visini kao i ulazni otvor kroz koji je Ričard ušao u habitat.

Pored valjka protezao se špalir malih, belih zdanja koja su obrazovala krug prečnika oko tri stotine metara. Dva severna kvadranta (Ričard je ušao u avijanski habitat na severni ulaz) ovog prstena bila su istovetna; svaki od njih imao je pedeset ili šezdeset zgrada postavljenih u istom obrascu. Imajući u vidu preovlađujuću simetriju, Ričard je pretpostavio da i ostala dva kvadranta slede isti nacrt.

Jedan uzani, kružni kanal, širok možda sedamdeset ili osamdeset metara, opasivao je prsten zdanja. I taj kanal i prsten belih zgrada bili su smešteni na istoj visini kao i dno mrkog cilindra. S druge strane kanala, međutim, veliko područje na kome se videlo neko rastinje pretežno zelene boje zauzimalo je najveći deo ostatka habitata. Tlo tog zelenog predela ravnomerno se spuštalo od kanala do obala četiri stotine metara širokog jarka čije su vode zapljuskivale unutrašnji zid. Četiri istovetna kvadranta u zelenom području bila su dalje podeljena na po četiri odeljka, koja je Ričard, polazeći od analogija sa Zemljom, nazvao džungla, šuma, pašnjak i pustinja.

Oko deset minuta Ričard je mirno posmatrao ogromnu panoramu. S obzirom na to da se nivo osvetljenosti smanjivao u neposrednoj srazmeri sa udaljenošću od valjka, bliža područja nije video ništa jasnije od onih u daljini. Ipak, pojedinosti su bile dovoljno upečatljive. Što je više gledao, to je više stvari zapažao. U zelenom delu bilo je malih jezera i reka, jedno sićušno ostrvo u jarku, i ono što je podsećalo na puteve između belih građevina. Naravno, zaključio on iznenada. Šta sam drugo i očekivao. Mi smo reprodukovali malu Zemlju u Novom Edenu. Ovo mora da predstavlja, na neki način,

zavičajnu planetu avijana. Poslednja misao podsetila ga je na to da su i Nikol i on od početka bili ubeđeni kako avijani više nisu (ako su ikada i bili) vrsta svemirskih putnika sa visokom tehnologijom. Ričard izvuče dvogled i osmotri mrki valjak. Kakve tajne krijete? - pitao se, uzbuđen načas mogućnostima pustolovine i otkrića.

Ričard je zatim stao da pretražuje nebo, ne bi li uočio kakav znak avijana. Učinilo mu se da je jednom ili dvaput ugledao leteća stvorenja kod vrha mrkog cilindra, ali te mrlje su tako brzo uletale i izletale iz vidnog polja dvogleda da nije mogao biti potpuno siguran. Gde god dalje da je gledao - po celom onom zelenom prostranstvu, u susedstvu belih građevina, pa čak i po jarku - nije zapažao nikakvu kretnju. Nije bilo nijednog opipljivog dokaza da u ovom habitatu ima života.

Svetlo utrnu posle četiri sata i Ričard se ponovo nađe u mraku priljubljen uz okomiti zid. Proverio je termometar, uključujući i njegovu bazu ranije zabeleženih podataka. Temperatura nije varirala za više od pola stepena u odnosu na 26 stepeni Celzijusovih od kada je ušao u habitat. Sjajna termalna kontrola, reče Ričard sebi. Ali zašto tako stroga? Zbog čega trošiti toliko energije da bi se održavala ista temperatura? Kako se tama protezala satima, tako je Ričard postajao nestrpljiviji. Iako je redovno odmarao pojedine sklopove mišića, povremeno menjajući položaj i oslonac na uže, telo mu se polako iscrpljivalo. Kucnuo je čas da preduzme neku akciju. Nevoljno je zaključio da bi bilo budalasto da napusti uže i spusti se do jarka. Šta bih radio kada bih došao dole? razmišljao je. Da preplivam? A šta onda? Opet bih morao da se vratim ako smesta ne pronađem neku hranu.

Počeo je polako da se uspinje prema ulaznoj rupi. Dok se odmarao na oko pola puta od ulaza, učinilo mu se da čuje neki veoma tih zvuk desno od sebe. Ričard se zaustavi i nečujno poseže u ranac za prijemnikom. Uz minimum pokreta pojačao je prijem do najvišeg nivoa i stavio slušalice. U početku nije ništa čuo. Ali posle nekoliko minuta uhvatio je jedan zvuk koji je dopirao iz pravca jarka ispod njega. Nije bilo moguće tačno razaznati ono što je čuo - kao da se više čamaca kretalo kroz vodu - ali se dole, van svake sumnje, nešto događalo.

Da li je to čuo i blagi lepet krila, opet s desne strane? Bez ikakvog premišljaja Ričard iznenada kriknu iz sve snage, a onda naglo prekide krik. Onaj zvuk lepetanja naglo zamru, ali za trenutak-dva nije bilo nikakve sumnje da ga je čuo.

Ričard je likovao. "Znam da ste tamo", povika on veselo. "Znam da me posmatrate."

Imao je plan; složen i nezgodan, ali i to je bilo bolje nego ništa. Ričard proverio zalihe hrane i vode, uveravajući sebe da su otprilike dovoljne, a onda duboko udahnu vazduh. Sad ili nikad, pomisli.

Uvežbavao je spuštanje bez oslanjanja na uže. Tako je išlo znatno teže i sporije, ali ipak je išlo. Kada je došao do kraja užeta, Ričard se odveza i obasja svetiljkom ponor ispod sebe. Bar je do vrha pojasa magle bilo dovoljno raspoloživih ispusta. Produžio je naniže veoma obazrivo, priznajući sam sebi da je uplašen. Više puta mu se učinilo da mu srce otkucava u bubnim opnama.

A sada, ako sam u pravu, pomisli Ričard kada se spustio u maglu, ovde bi trebalo da me čeka društvo. Vlaga je udvostručila teškoće spuštanja. Jednom se okliznuo i umalo nije pao, ali je nekako uspeo da se zadrži. Ričard se zaustavi na tački gde su mu ruke i

stopala bili neobično čvrsto postavljeni. Proračunao je da ga od jarka deli još pedeset metara. Sada ću da sačekam dok ne čujem nešto. Trebalo bi da mi priđu bliže u magli.

Ubrzo je ponovo začuo krila. Ovog puta zvučalo je kao da su posredi dva avijana. Ričard je stajao tamo gde se zaustavio više od jednog sata sve dok magla nije počela da se razilazi. Još nekoliko puta je čuo krila posmatrača.

Nameravao je da sačeka da svetlost ponovo dođe pa da se spusti skroz do vode. Ali kada se magla podigla, a svetlost se nije pojavila, Ričard se zabrinu. Počeo je da se spušta niz zid kroz pomrčinu. Čuo je kako posmatrači lete na oko deset metara iznad vode. Dva minuta kasnije unutrašnjost avijanskog habitata sinu svetlošću.

Ričard nije dangubio. Plan mu beše jednostavan. Polazeći u razmišljanju od buke čamaca koju je čuo u mraku, pretpostavio je da se u jarku nešto događalo što je bilo kritično za avijane ili za one koji su živeli u mrkom valjku. Ako to nije bilo tačno, razmišljao je, zbog čega bi oni produžili svoju aktivnost, znajući da on može da ih čuje? Da su je odložili samo za nekoliko sati, on bi gotovo sigurno otišao iz habitata.

Ričard je nameravao da uđe u jarak. Ako se avijani osećaju ugroženi na bilo koji način, razmišljao je, preduzeće nešto. Ako ne, smesta ću započeti penjanje i vratiti se u Novi Eden.

Pre nego što će zagaziti u vodu, skide cipele i s mukom ih ugura u ranac. Neka budu suve ako mi predstoji još jedno penjanje. Nekoliko sekundi kasnije, čim je stopalom dotakao površinu vode, dva avijana doleteše preko jarka iz skrovišta u zelenom pojasu.

Bili su mahniti. Klepetali su i kričali i ponašali se kao da će rastrgnuti Ričarda oštrim kandžama. On je sa svoje strane toliko bio uzbuđen što mu je plan upalio da je praktično zanemarivao njihovu predstavu. Avijani su lebdeli iznad njega i pokušavali da ga potisnu iza zid. On je šljapkao po vodi i pažljivo ih promatrao.

Dva avijana bila su unekoliko drugačija od onih koje su Nikol i on susretali u Rami II. I ovi avijani imali su somotski omotač, baš kao i drugi, ali je somot bio ljubičaste boje. Nadalje, bili su manji (možda su mlađi, prođe Ričardu kroz glavu, od svojih prethodnika) i mnogo žešći. Jedno od stvorenja zakačilo je kandžama Ričardov obraz kada se ovaj nije dovoljno brzo pomerio prema zidu.

Ričard se naposljetku popeo iza zid, ali tek nekoliko centimetara iznad vode, što njih očigledno nije zadovoljilo. Dve ptice su gotovo odmah počele da prave krugove i uzane spirale pokraj zida, dajući time Ričardu do znanja da nastavi penjanje. Kako to njemu nije padalo na pamet, one se gotovo izbezumiše.

"Hoću da pođem sa vama", reče Ričard, pokazujući prema mrkom cilindru u daljini. Svaki put kada bi ponovio taj znak rukom, džinovska stvorenja bi zakričala i zaklepetala, odlećući u pravcu ulazne rupe.

Avijani su postajali sve nervozniji i Ričard se pobojavao da bi ga mogli napasti. Odjednom mu sinu sjajna pomisao. Ali da li sam zapamtio ulazni kod? zapita se uzbuđeno. Bilo je to tako davno.

Kada je posegao u ranac, avijani smesta pobegoše. "To dokazuje", reče Ričard naglas, uključujući svoj omiljeni portabl kompjuter, "da nogonje jesu elektronski osmatrači. Kako biste inače vi znali da ljudska bića mogu da drže oružje u ovakvim rancima?"

Pritisnuo je pet slova na tastaturi, a onda se, kada je ekran sinuo, široko osmehnuo. "Dodite", reče Ričard, mašući dvema džinovskim pticama koje su se vratile gotovo na drugu obalu jarka. "Dođite", ponovi on, "imam nešto da vam pokažem."

Uzdigao je monitor i izložio složen kompjuterski crtež koji je upotrebio pre mnogo godina u Rami II da bi ubedio avijane da prenesu njega i Nikol preko Cilindričnog mora. Bio je to lep crtež koji je prikazivao tri avijana kako nose dve ljudske prilike preko vode. Dva stvorenja se obazrivo približiše. Odlično, reče Ričard sebi uzbuđeno. Dođite i dobro pogledajte.

3.

Ričard nije imao tačnu predstavu o tome koliko je boravio u ovoj sumornoj sobici. Izgubio je vezu sa proticanjem vremena još otkako su mu oduzeli ranac. Iz dana u dan živeo je na isti način. Spavao je u uglu sobice. Kad god bi se probudio, bilo iz dremanja ili dugog sna, dva avijana bi iz hodnika ušla u njegovu sobu i dala mu jednu mana-dinju da jede. Znao je da dolaze od zaključanih vrata na kraju hodnika, ali kad god bi pokušao da spava blizu vrata, oni mu tada naprosto ne bi donosili hranu. Lekcija je bila jednostavna da ne može biti jednostavnija.

Otprilike svakog drugog dana različit par avijana ulazio je u njegov zatvor i čistio smeće. Odeća mu je bila u ritama i bio je nepodnošljivo prljav. Ričard, međutim, nije znao kako bi svojim stražarima objasnio da želi da se okupa.

U početku je likovao. Kada su dva mlada avijana konačno prišla da pogledaju crtež, a potom, nekoliko minuta kasnije, učinila prvi pokušaj da mu oduzmu kompjuter, Ričard je odlučio da programira ponavljanje crteža u beskraj.

Za manje od sat najveći avijan koga je ikada video, jedan od onih sa sivim somotom i tri briljantna crvena prstena oko vrata, došao je sa dvojicom mladih i njihov trojica ga podigoše u vazduh. Preneli su ga preko jarka, spustili ga privremeno u pustinjsku oblast, a onda, posle izvesnog čavrljanja koje mora da je predstavljalo raspravu o najpovoljnijem načinu nošenja, podigli ga visoko u vazduh.

Beše to let od koga je zastajao dah. Pogled koji je Ričard imao na predeo u habitatu podsetio ga je na putovanje balonom koje je jednom preduzeo iznad južne Francuske. Leteo je u kandžama avijana celim putem do vrha mrkog cilindra, tačno ispod one svetle, natkrivene kugle. U međuvremenu ih je susrelo barem šest drugih ptica, od kojih je jedna ponela Ričardov kompjuter koji je i dalje ponavljao svoj crtež. Spustili su se zatim okomitim hodnikom u unutrašnjost valjka.

U prvih petnaest sati Ričarda su vodili od jedne velike grupe avijana do druge. Pomislio je da ga njegovi domaćini naprosto predstavljaju svim građanima avijanlanda. Pretpostavivši da nije bilo mnogo avijana koji su više nego jednom prisustvovali tim kratkim seansama čavrljanja i kričanja, Ričard je proračunao da ukupno ima oko sedam stotina ptica.

Posle te parade kroz konferencijske dvorane avijanskog carstva Ričard je odveden u jednu malu sobu gde su ga onaj avijan sa tri prstena i dvojica njegovih pomoćnika, ogromna stvorenja takođe sa po tri crvena vratna prstena, osmatrali dan i noć tokom nedelju dana. Za to vreme Ričardu je bio dozvoljen pristup njegovom kompjuteru i svim

ostalim predmetima iz ranca. Na kraju tog posmatračkog razdoblja, međutim, oduzeta mu je sva imovina, a on je strpan u zatvor.

To mora da je bilo pre tri meseca, nedelju dana manje ili više, reče Ričard sebi jednog dana dok je započinjao jednu od dve šetnje koje su mu bile osnovna fizička aktivnost. Hodnik izvan sobe bio je dugačak otprilike dve stotine metara. Obično je prelazio po osam dužina, napred i nazad od vrata na kraju hodnika do kamenog zida odmah ispred svoje sobe.

I tokom čitavog ovog razdoblja nisam udostojen nijednom posetom vođa. Ono osmatračko razdoblje mora da je, zapravo, bilo sudski proces... barem na avijanski način... i utvrđena mi je krivica ili tako nešto? Je li to razlog što su me strpali u ovu smrdljivu ćeliju?

Ričardove cipele su se raspadale, a odeća bila u dronjcima. S obzirom na to da je temperatura bila prijatna (zaključio je da se svuda u avijanskom habitatu vrti oko 28 stepeni), hladnoća ga nije brinula. Ali iz više razloga nije mu se dopala pomisao da će ostati nag kada mu se odeća sasvim raspadne. Osmehnuo se sam sebi, prisativši se svoje skromnosti tokom posmatračkog razdoblja. Nije lako pobrinuti se za svoj izmet u prisustvu ptica koje te ne skidaju s oka. Dozlogrdilo mu je da jede mana-dinju za svaki obrok, ali je ona barem bila hranjiva. Tečnost u središtu osvežavala je, a vlažno tkivo imalo je prijatan ukus. Čak i ona sintetička stvar iz bele sobe dobro bi došla za promenu, više puta je pomenuo samom sebi.

U svoj toj osami za Ričarda je najveći izazov bio da sačuva mentalnu pronicljivost. Počeo je da rešava matematičke probleme u glavi. Odnedavno se zabrinuo da mu je oštrina pamćenja znatno otupela zbog starosti, te je, da mu prođe vreme, krenuo da rekonstruiše događaje, pa čak i glavne hronološke delove svog života.

Tokom tih vežbi pamćenja posebno su ga golicali jazovi vezani za njegovu odiseju u Rami II tokom putovanja od Zemlje do Čvorišta. Premda je Ričardu bilo teško da se priseti svih pojedinačnih doživljaja sa te odiseje, jedenje mana-dinja uvek mu je prizivalo odlomke sećanja iz tog dugačkog boravka sa avijanima tokom putovanja.

Jednom se, posle obeda, iznenada setio neke velike svetkovine sa mnogo avijana. Pamtio je vatru u kupolastoj građevini i zajedničke jadikovke avijana kada je vatra zgasnula. Ričard je osećao pometnju. Nije bio u stanju da se seti ničega u vezi sa kontekstom tog događaja. Gde se to odigralo? Da li je to bilo odmah pošto su me oktopauci zarobili? - pitao se. No, kao i obično, kad god bi pokušao da se seti ičega o onome što je doživeo sa oktopaucima, završavao je sa strašnom glavoboljom.

Ričard je ponovo razmišljao o svojoj odiseji kada je, u poslednjem krugu svoje dnevne šetnje, prolazio pored jedine svetiljke u hodniku. Pogledao je ispred sebe i video da su vrata zatvora otvorena. Konačno sam poludeo. Priviđaju mi se stvari.

Ali vrata su stajala otvorena i kada im je prišao. Ričard uđe u dovratnik i zaustavi se da ih opipa kako bi utvrdio da nije sišao s uma. Prošao je ispod još dva svetla pre nego što je došao do malog otvorenog skladišta s desne strane. Osam ili deset mana-dinja bilo je uredno složeno na policama. Aha, pomisli Ričard. Shvatam. Proširili su mi zatvor. Od sada mi je dozvoljeno da sam uzimam hranu. Još kada bi se negde našlo neko kupatilo...

Dalje niz hodnik odista je pronašao tekuću vodu u jednoj maloj sobi s leve strane. Ričard se žudno napi, opru lice i oseti strahovito iskušenje da se okupa. Radoznalost mu je, međutim, pretegla. Želeo je sagleda razmere svog novog poseda,

Hodnik koji je prolazio pored njegove ćelije račvao se u dva kraka. Ričard je mogao da krene na obe strane. Pomišljajući da se nalazi u nekoj vrsti lavirinta radi provere mentalnih sposobnosti, on ostavi košulju na raskrsnici i krenu desno. Iz tog pravca dopiralo je znatno više svetlosti.

Prešavši dvadesetak metara, ugledao je dva avijana koji su se približavali iz daljine. U stvari, najpre je začuo njihovo čavrljanje jer su očito bili zaneti živahnim razgovorom. Kada su prišli na svega pet metara, Ričard se zaustavi. Dva avijana ga pogledaše, dadoše mu do znanja da ga poznaju sa dva krika različite visine i produžiše niz hodnik.

Zatim je susreo tri avijana koja su reagovala na približno isti način. Šta je ovo? - pitao se Ričard nastavljajući da hoda. Da li to znači da više nisam u zatvoru? U prvoj velikoj sobi na koju je naišao četiri avijana su sedela u krugu, dodajući jedan drugom neke uglačane štapiće i neprekidno čavrljajući. Kasnije, malo pre no što se prolaz proširio u glavnu sobu za sastanke, Ričard zastade u dovratku još jedne odaje odakle je kao očaran posmatrao kako dve nogonje na četvrtastom stolu izvode ono što je njega podsećalo na sklekove. Šest avijana ćutke je i sa velikom pažnjom promatralo nogonje.

U sali za skupove nalazilo se dvadeset pticolikih stvorenja. Svi su bili okupljeni oko jednog stola i zurili u nekakav dokument koji je ličio na papir i bio rasprostrt ispred njih. Jedan od avijana držao je pokazivač u kandžama i koristio ga je da ukaže na određene tačke dokumenta. Papir je sadržavao čudne škrabotine i bio potpuno nerazumljiv, ali Ričard ubedi sebe da avijani zapravo gledaju u neku mapu.

Kada je pokušao da pride stolu ne bi li bolje video, avijani ispred njega blago ga odgurnuše. U jednom času tokom avijanskog razgovora koji je usledio, Ričard je po jeziku tela oko stola pomislio da je jedno od pitanja upućeno njemu. Stvarno gubim razum, reče on sebi, vrteći glavom.

Ali još ne znam ni zbog čega mi je podarena sva ova sloboda, razmišljao je Ričard, sedeći u svojoj sobi i jedući mana-dinju. Proteklo je šest nedelja otkako je otkrio da su vrata njegovog zatvora otvorena. U ćeliji su u međuvremenu izvršene brojne izmene. Na zidove su postavljene dve svetiljke u obliku fenjera, a Ričard je sada spavao na gomilici materijala koja ga je podsećala na seno. U uglu sobe neprekidno je stajao kontejner pun sveže vode.

U početku, kada su prestale sve zabrane, Ričard je duboko verovo da će se za dan-dva dogoditi nešto izuzetno značajno. U izvesnom smislu bio je u pravu jer su ga narednog jutra probudila dva mlada avijana i započela svoju jezičku poduku. Krenula su od prostih predmeta kao što su mana-dinja, voda i sam Ričard, pri čemu bi najpre pokazala predmet, a zatim polako ponovila zvuk, tačnije jasan mrmor za tu određenu stvar. Uz pojačan napor Ričard je naučio dobar deo njihovog rečnika, premda njegova sposobnost da razlikuje tesno povezane krike i ćeretanja nije bilo dovoljno oštra. Bio je, međutim, potpuno beznadežan slučaj kada je na njega došao red da proizvede bilo kakav zvuk. On naprosto nije posedovao fizičku opremu da govori avijanskim jezikom.

Ali, uprkos tome, Ričard je ipak očekivao da će njegovo sagledavanje šire slike postati jasnije, što se nije dogodilo. Avijani su nesumnjivo pokušavali da ga obrazuju i dali su mu određenu slobodu tumačenje po jednom delu valjka - čak bi povremeno i obedovao sa njima ako bi se zatekao u društvu kada bi iskrsla mana-dinja - ali kakva je bila svrha svega toga? Po načinu na koji su ga posmatrali, što se posebno odnosilo na

vođe, Ričard je zaključio da oni očekuju neku vrstu njegove reakcije. Ali kakave reakcije? - pitao se Ričard po stoti put dovršavajući mana-dinju.

Koliko je Ričard mogao da kaže, avijani nisu imali pisani jezik. Nije video nijednu knjigu niti je ikada zatekao nekog avijana kako piše. Postojali su, doduše, oni čudni dokumenti slični mapama koje su povremeno proučavali, ili je barem tako Ričard tumačio njihovu delatnost, ali ih oni nikada nisu sami pravili... Ili upisivali nešto u njih... Beše to zagonetka.

A šta da se kaže za nogonje? Ričard se sa tim stvorovima susretao dva ili tri puta nedeljno, a jednom se njih dvoje zadržao u njegovoj sobi nekoliko sati. Nikako, međutim, nisu hteli da se smire i pruže mu priliku da ih malo prouči. U jednom trenutku, kada je načas uhvatio jednog od nogonja, Ričard je pretrpeo jak udar, gotovo sigurno električni, koji ga je prisilio da ga smesta pusti.

Ričardov um skakao je sa slike na sliku dok je pokušavao da sagleda nekakav smisleni obrazac svog života u avijanlandu. Osećao je veliku osujećenost. Da... Ni za sekund nije mogao da prihvati pomisao da nikakav plan nije stajao iza ovog zatočeništva, a potom i sve veće slobode. Nastavio je da traga za odgovorom, prebirajući po svesti sva iskustva u ovom okružju.

Postojalo je samo jedno područje avijanskih životnih prostora u koje nije imao pristupa, a do koga, doduše, ionako ne bi mogao da dopre, budući da nije umeo da leti. Povremeno je viđao jednog ili dva avijana kako odleću u veliki okomiti hodnik i spuštaju se ispod nivoa na kojima on obično obitavao. Jednom prilikom je video kako donose piliće ne veće od ljudske šake iz tih mračnih dubina. Drugom prilikom pokazao je dole prema toj pomrčini avijanu koji se našao u njegovom društvu, ali je ovaj samo odmahnuo glavom. Većina ptica je naučila kretanje glavom sa značenjem "da" i "ne" iz Ričardovog rečnika.

Ali negde, pomisli Ričard, mora da postoji dodatna informacija. Po svoj prilici mi nedostaju neki pokazatelji. Zarekao se da će preduzeti iscrpnu pretragu čitave životne sredine avijana, uključujući ne samo zbijene stanove na suprotnoj strani okomitog hodnika, gde ga obično nisu rado primali, već i veliko skladište mana-dinja na donjem nivou. Moram da izradim detaljnu mapu, reče on sebi. Da ne bih prenebregao nešto od izuzetnog značaja. Čim je Ričard preveo životni prostor avijana u svoj trodimenzioni crtež, odmah mu je bilo jasno šta je do tada previđao. Naizgled nasumično postavljeni prolazi u valjku, uključujući vodoravne i okomite hodnike, kako za hodanje tako i za letenje, nikada se u Ričardovoj glavi nisu sintetizovali u celovitu sliku. Naravno, reče on sebi, projektujući različite uglove složene mape na monitoru kompjutera. Kako sam mogao da budem tako glup? Više od sedamdeset posto valjka i dalje mi je nepoznato. Ričard odluči da odnese kompjuterske slike jednom od vođa i da na neki način zahteva da mu se omogući da vidi ostatak valjka. Lakše reći nego učiniti. Baš tog dana avijani su bili neobično uznemireni, a hodnici su odjekivali od čavrljanja, krikova, jurnjave tamo-amu. Ričard je video kako trideset ili četrdeset najvećih stvorenja uzleće iz velikog okomitog hodnika valjka u nekoj vrsti organizovane formacije.

Ričard je konačno uspeo da privuče pažnju jednog od džinova sa tri prstena. On je kao opčinjen posmatrao pojedinosti na kompjuterskom monitoru i različite geometrijske vidove svoje kuće, ali Ričard nije uspevao da mu prenese svoju osnovnu poruku - da je želeo da vidi ostatak valjka.

Vođa je pozvao nekoliko svojih kolega da i sami pogledaju demonstraciju i Ričard bi udostojen uvaženog avijanskog čavrljanja. Otpustili su ga, međutim, kada jedna druga ptica banu na sastanak, donoseći očigledno neku važnu vest koja se ticala njihove tekuće neprilike.

Ričard se vrati u ćeliju. Osećao se odbačen. Ležao je na slamarici i razmišljao o porodici koju je ostavio u Novom Edenu. Možda je vreme da se vratim, pomisli on, pitajući se kako izgleda protokol u avijanlandu za dobijanje dozvole za odlazak. I dok je tako ležao, jedan posetilac dođe u njegovu sobu.

Ričard nikada do tada nije video ovog avijana. Oko vrata je imao četiri kobaltne prstena, a somot koji mu je prekrivao telo bio je crne boje sa mestimičnim belim pegama. Oči su mu bile zapanjujuće bistre i - bar je tako Ričard protumačio - veoma tužne. Avijan je sačekao da Ričard ustane, a onda je počeo da govori, veoma polako. Ričard je razumeo po koju reč, a posebno najvažniju, više puta ponovljenu kombinaciju - "Sledi me!".

Tri druga avijana čekala su ispred ćelije. Hodala su iza Ričarda i njegovog važnog posetioca. Grupa je napustila kompleks u kome se nalazila Ričardova ćelija, prešla preko jedinog mosta koji je presecao veliki okomiti hodnik i ušla u odeljak valjka gde su bile uskladištene mana-dinje.

Na dnu jednog od magacina sa mana-dinjama ukazalo se udubljenje u zidu koje Ričard nije zapazio prilikom pretrage. Kada su se Ričard i avijani primakli udubljenju na nekoliko metara, zid skliznu u stranu i otkri ono što je izgledalo kao veliki lift. Avijanski veliki vođa mahnu mu da uđe.

Čim se Ričard našao unutra, svaki od četiri avijana pročavrlja "zbogom", a onda zajedno oblikovaše krug da bi i formalno označili oproštaj, uz okret i naklon. Ričard se napeo iz sve snage da izvede onomatopeju njihovog zvuka pre nego što se i sam naklonio i povukao dublje u lift. Vrata se zatvoriše za njim nekoliko sekundi kasnije.

4.

Vožnja liftom bila je strahovito spora. Ogromno vozilo imalo je kvadratni pod sa stranicama od približno dvadeset metara, a tavanica se uzdizala na visini od osam metara iznad Ričardove glave. Pod lifta bio je ravan sa izuzetkom dve uporedne šine, sa obe Ričardove strane, koje su se protezale od vrata do zadnjeg dela. U ovome je moguće prevoziti ogroman teret, pomisli Ričard, zureći u tavanicu iznad sebe.

Pokušao je da proračuna brzinu spuštanja lifta, ali to beše nemoguće. Nije raspolagao nikakvim referencijalnim okvirom. Prema Ričardovoj mapi valjka, skladište mana-dinja trebalo je da se nalazi na oko hiljadu sto metara iznad podnožja. Znači, ako idemo do kraja, pri normalnoj brzini liftova na Zemlji, onda će ovo putovanje potrajati nekoliko minuta. Bila su to tri najduža minuta u njegovom životu. Ričard nije imao blagu predstavu o tome šta ga čeka kada se vrata lifta otvore. Možda ću se naći napolju, pomisli najednom. Možda ću biti na rubu onog područja sa belim građevinama... Da li me, kojim slučajem, šalju kući? Taman je počeo da se pita da li se i koliko se život promenio u Novom Edenu, kada se lift zaustavi. Velika vrata se otvoriše i tokom sledećih nekoliko sekundi Ričard nije bio siguran da li mu je srce iskočilo iz grudi. Stojeći pravo ispred njega i očigledno zureći u njega svim svojim očima, nalazila su se dva stvorenja čudnija od svega što je ikada zamišljao.

Ričard je stajao kao skamenjen. Ono što je gledao bilo je toliko neverovatno da je fizički bio paralisano dok mu se svest borila sa bizarnim inputima koje je primala od čula. Svako od bića ispred njega imalo je po četiri oka u "glavi". Kao dodatak dvema velikim, mlečnim ovalima sa obe strane nevidljive crte simetrije te dvodelne glave, svako biće imalo je još po dva oka na vrhu štapića koji su štrčali deset do dvanaest centimetara povrhu čela. Iza te velike glave tela su im posedovala tri segmenta, sa parom priraštaja uz svaki od njih, što je sve ukupno činilo šest nogu. Tuđini su stajali uspravno na dve zadnje noge, s tim što su četiri prednja priraštaja bila uredno pripijena uz glatke stomake krem boje.

Oni krenuše prema njemu u lift, ali Ričard uplašen ustuknu. Dva stvora okrenuše se jedan prema drugome i stadoše da opšte glasovima visoke učestalosti koji su dopirali iz malih, kružnih otvora ispod ovalnih očiju. Ričard žmirnu, oseti vrtoglavicu i spusti se na jedno koleno da bi se malo primirio. Srce mu je udaralo kao ludo.

Tuđini takođe promeniše položaj, postavljajući srednje noge na pod. U tom položaju podsećali su na džinovske mrave sa prednjim parom nogu uzdignutim od zemlje i visoko podignutim glavama. Sve to vreme one crne kugle na krajevima štapova sa očima nastavljale su da se okreću, skenirajući punih trista šezdeset stepeni, a mlečni materijal u tamnomrkim ovalima takođe se pomerao sa jedne strane na drugu.

Nekoliko minuta su manje ili više mirovali, kao da su ohrabrivali Ričarda da ih ispita. Boreći se protiv vlastitog straha, on se trudio da ih prouči na objektivno naučnički način. Stvorenja nisu bila veća od osrednjeg psa, ali su izvesno bila lakša. Tela su im bila tanka i vitka. Prednji i zadnji segmenti bili su veći od srednjeg, a sva tri dela tela imala su uglačane poklopce na vrhu koji su bili načinjeni od neke vrste tvrdog materijala.

Ričard bi ih razvrstao u veoma velike insekte da nije bilo tih izuzetnih priraštaja, koji su bili debeli, možda čak i mišićavi i prekriveni kratkom, vrlo gustom, crno-belo išpartanom "dlakom" koja je stvarala utisak da stvorenja nose dugačke gaće. Njihove ruke, ako je to bio pravilan naziv, bile su bez dlaka i imale su po četiri prsta, uključujući i palac na prednjem paru.

Ričard je taman skupio dovoljno hrabrosti da ponovo pogleda te neverovatne glave, kad se iza dva tuđina začu zvuk veoma visoke učestalosti sličan sireni. Oni se okrenuše. Ričard se pridiže i ugleda treće stvorenje koje se približavalo u brzom trku. Bilo je čudesno posmatrati njegove kretnje. Trčalo je kao mačka sa šest nogu, držeći telo paralelno sa tlom i potiskivalo se unapred različitim parom nogu na svakoj tački trka.

Njih troje se upustiše u brz razgovor, a pridošlica, uzdižući glavu i prednje noge, dade Ričardu nedvosmislen znak da izađe iz lifta. Krenuo je iza ovog trija i ušao u jednu veoma veliku odaju.

I ova prostorija predstavljala je skladište mana-dinja, ali to joj je bila i jedina sličnost sa onom u avijanskom delu valjka. Posvuda unaokolo počivala je visoka tehnologija i automatska oprema. Na tavanici deset metara iznad njih jedan berač dinja kretao se duž šina. On bi hvatao pojedinačne dinje i tovario ih u teretna kola na šinama na jednom kraju sobe. Dok su Ričard i njegovi domaćini posmatrali, jedna teretna kola skliznuše niz šine i zaustaviše se ispred lifta.

Stvorenja požuriše niz jedan od prolaza u prostoriji i Ričard ubrza korak. Sačekli su ga kod vrata, a onda skrenuše levo, osvrćući se da vide da li je još iza njih. Ričard je trčao za njima sledeća dva minuta, sve dok ne prispeše u veliki atrijum, visok mnogo metara, sa jednim prevoznim sredstvom u središtu.

To sredstvo bilo je daleki rođak lifta. U stvari, bila su tu dva ista, s tim što je jedan išao gore, a drugi dole, u zavojitoj putanji oko dve debele šipke u središnjem delu atrijuma. Liftovi su se kretali brzo pod veoma strmim uglom. Svakih pet metara stizali su na sledeći nivo, ili pod, i putnik je potom prelazio jedan metar do zavojitog lifta oko druge šipke. Ono što je trebalo da bude ograda na ivicama lifta bila je pregrada visoka svega trideset centimetara. Tuđinska stvorenja vozila su se u vodoravnom položaju, sa svih šest nogu na pokretnoj rampi. Ričard, koji je u početku stajao, brzo se spustio na sve četiri da ne bi pao.

Tokom vožnje, desetak tuđina, vozeći se na donjoj polovini lifta, prošlo je pored Ričarda, gledajući ga svojim zapanjujućim licima. Ali kako jedu? - pitao se Ričard, zapažajući da kružne rupe koje su koristili za komunikaciji nisu ni u kom slučaju bile dovoljno velike da prime puno hrane. Na glavi nije bilo drugih otvora, iako su se primećivali neki mali čvorovi i nabori čija mu je svrha ostajala nepoznata.

Ričarda su vodili na osmi ili deveti nivo. Sva tri stvorenja pričekala su ga dok nije stigao do određene platforme. Ričard ih je potom sledio do šestougaone zgrade sa svetlocrvenim oznakama na pročelju. Ovo je čudno, pomisli Ričard, piljeći u neobične škrabotine. Već sam video ovo pismo... Naravno, na mapi ili već nekom dokumentu koji su avijani čitali.

Ričard je smešten u jednu dobro osvetljenu i ukusno nameštenu sobu, ukrašenu crno-belim geometrijskim obrascima. Oko njega su se nalazili razni predmeti svih oblika i veličina, ali on nije imao pojma šta oni predstavljaju. Koristeći jezik znakova, tuđini su stavili Ričardu na znanje da treba da ostane na tom mestu. Potom su otišli. Zabrinuti gospodin Vejfkild proučavao je nameštaj, pokušavajući da dokona koja bi od tih stvari mogla da bude krevet, a onda se pručio na pod i zaspao.

Mirmimačke. Tako ću da zvati. Ričard se probudio posle četvoročasovnog spavanja i nije mogao da prestane da razmišlja o tuđinskim stvorenjima. Želeo je da im nadene dobro ime. Pošto je odustao od mačkomrava i mačkosekta, setio se da se neko ko proučava mrave zove mirmekolog. Opremio se za naziv mirmimačka zato što mu je izgledalo bolje sa "i" umesto sa "e".

Ričardova soba beše raskošno osvetljena. U stvari, svako mesto koje je do sada posetio u habitatu mirmimačaka bilo je dovoljno osvetljeno, što je stajalo u izrazitoj suprotnosti sa mračnim katakombskim hodnicima gornjeg dela mrkog valjka. Nisam video nijednog avijana još od one vožnje liftom, razmišljao je Ričard. Očigledno je da ove dve vrste ne žive zajedno. Barem ne potpuno. Ali obe koriste mana-dinje... Kakva je, zapravo, njihova veza.

Dve mirmimačke stupiše kroz ulaz i postaviše uredno isečenu dinju i čašu vode ispred njega. Ričard je bio i gladan i žedan. Nekoliko sekundi po završetku doručka onaj par stvorenja se vratio. Koristeći ruke na prednjim nogama, mirmimačke mu dadoše znak da ustane. Ričard ih je netremice posmatrao. Jesu li ovo ista ona bića od juče? - pitao se. I da li je to isti par koji je doneo dinju i vodu? U mislima se prisetio svih mirmimačaka koje je video, uključujući i one sa kojima se mimoišao vozeći se liftom. Nije bio u stanju da uoči nijednu jedinu karakteristiku po kojima bi se oni mogli razlikovati ili identifikovati. Znači, svi izgledaju isto, pomisli on. Pa kako se onda međusobno razlikuju? Mirmimačke ga povedoše u hodnik, a onda skrenuše desno. Ovo je divno, reče Ričard sebi, dajući se u trk pošto se nekoliko sekundi divio lepoti njihovog hoda. Oni

sigurno misle da su svi ljudi atlete. Jedna od mirmimačaka se zaustavi na četrdesetak metara ispred njega. Nije se okrenula, ali je Ričard znao da ga posmatra jer su oba oka na štapovima bila okrenuta u njegovom pravcu. "Dolazim", povika Ričard. "Ali ne mogu tako brzo da trčim."

Nije mnogo prošlo pre nego što je Ričard shvatio da ga ovaj par tuđina, zapravo, vodi u obilazak habitata mirmimačaka. Tura je bila logično planirana. Prvo zaustavljanje, veoma kratko, imali su u skladištu mana-dinja. Ričard je posmatrao kako dva teretna vozila ispunjena dinjama klizi niz šine u lift sličan onom (ili isti taj) kojim se on spustio prethodnog dana.

Posle narednih pet minuta trčkanja Ričard uđe u potpuno različit odeljak jazbine mirmimačaka. Dok su zidovi u drugim odeljcima bili uglavnom metalizirano sivi ili beli, osim u njegovoj sobi, ovde su sve sobe i hodnici bili bogato ukrašeni bojama, geometrijskim obrascima ili i jednim i drugim. Jedna ogromna odaja imala je veličinu pozorišta i tri bazena puna vode na podu. U toj sobi nalazilo se oko sto mirmimačaka, od kojih je polovina očigledno plivala u bazenima (samo sa očima na štapovima i gornjim delom poklopaca iznad površine vode), a druga ili sedela na ispustima koji su razdvajali tri bazena ili tumarala po drugom delu ove čudne zgrade.

Ali gde su, zapravo, plivali? Kada je bolje pogledao, Ričard je primetio da se stvorenja nisu kretala u bazenu - jednostavno su bila potopljena na određenom mestu i ostajala ispod vode nekoliko minuta. U dva bazena nalazila se neka gusta tečnost, slična bogatoj krem supi na Zemlji, a u trećem, bistrom bazenu, gotovo sigurno voda. Ričard je pratio pogledom jednu mirmimačku kada se ona premestila iz bazena sa gustom tečnošću u bazen sa vodom, da bi se potom ponovo prebacila u prvi bazen. Šta to rade? - pitao se Ričard. I zbog čega su me dovele ovde?

U tom trenutku jedna od mirmimačaka dotače ga po ramenu. Ona pokaza prvo na samog Ričarda, zatim na bazene, i na kraju na Ričardova usta. Nije imao predstavu šta mu saopštava. Mirmimačka-vodič onda krenu niz nagib prema bazenima i potopi se u jedan od njih sa gustom tečnošću. Kada se vratila, podiže se na stražnji par nogu i pokaza na žlebove između segmenata svog mekog stomaka krem boje.

Videlo se da je mirmimačkama veoma važno da Ričard razume šta se događa u bazenima. Na drugoj tački on je posmatrao splet mirmimačaka i neke mašine visoke tehnologije koja je mrvila vlaknast materijal, a zatim ga mešala sa vodom i drugim tečnostima praveći retku kašu koja je ličila na ono što je počivalo u bazenima. Posle izvesnog vremena jedan od tuđina umoči prst u tu kašu, a onda ga prinese Ričardovim usnama. Po svoj prilici, saopštavaju mi da bazeni služe za hranjenje, pomisli Ričard. Dakle, oni ipak ne jedu mana-dinje? Ili bar imaju raznovrsniju ishranu? Sve je ovo neverovatno.

Ubrzo su se ponovo dali u trk prema drugom udaljenom uglu jazbine. Tamo je Ričard video trideset ili četrdeset manjih stvorenja, očito mladih mirmimačaka, kojima su se bavili odrasli nadzornici. Po fizičkom izgledu mladi su ličili na svoje starije, sa izuzetkom jedne glavne razlike - nisu imali poklopce. Ričard zaključi da stvorenja ne izlučuju tvrdi gornji pokrivač dok ne dostignu punu zrelost. Premda je Ričard zamišljao da je ovo bavljenje mladima približno odgovara školi, ili možda obdaništu, on, dabome, nije mogao u to da bude siguran. Ali u jednom času beše siguran da je čuo kako mladi u jedan glas ponavljaju niz zvukova koje je proizvela odrasla mirmimačka.

Ričard se zatim sa svojim vodičima povezao liftom. Negde na dvadesetom spratu stvorenja sa leve strane lifta i otvorenog atrijuma pojuriše niz jedan hodnik koji se završavao u ogromnoj fabrici ispunjenoj mirmimačkama i mašinama zaposlenim na upečatljivom nizu zadataka. Činilo se da su njegovi vodiči neprestano u žurbi, tako da je Ričard imao teškoća da prouči bilo koji poseban postupak. Fabrika je podsećala na prodavnicu mašina na Zemlji. Bilo je tu zvukova svih vrsta, mirisa hemikalija i metala, kao i cviljenja mirmimačjeg komuniciranja. Na jednom mestu Ričard je ugledao par mirmimačaka koje su porpavljale berač sličan onom koji je video u skladištu mana-dinja prethodnog dana.

U jednom uglu fabrike nalazilo se specijalno odeljenje koje je bilo odvojeno od ostalih radnih prostorija. Iako ga vodiči nisu povelili u tom pravcu, Ričardova radoznalost bila je probuđena. Niko ga nije zaustavio kada je prešao prag tog specijalnog odeljenja. Unutar velike kocke jedna mirmimačka-operator nadzirala je automatski proces izrade.

Dugački, tanki, člankoviti komadi lakog materijala ili plastike pristizali su iz jednog pravca u ovu sobu na pokretnoj traci. Male kugle oko dva centimetara u prečniku ulazile su iz susedne kocke takođe na pokretnoj traci. Tamo gde su se dve trake susretale, jedna velika pravougaona mašina, smeštena u ležištu koje je visilo sa visoke tavanice, spuštala se na one delove uz neobičan zvuk usisavanja. Trideset sekundi kasnije mirmimačka operator bi povukla bi mašinu, a dvoje nogonja sišlo bi sa trake, obavilo svoje duge noge oko sebe i uskočio u jednu kutiju koja je podsećala na džinovski karton za jaja.

Ričard je posmatrao dok se ovaj postupak nije nekoliko puta ponavio. Bio je pomalo zbunjen. Znači, mirmimačke izrađuju nogonje. I mape, a verovatno i svemirske letelice tamo odakle oni i avijani dolaze. Pa šta je onda ovo? Neka složena vrsta simbioze?

Zavrteo je glavom dok se proces sastavljanja nogonja nastavljao pred njim. Tenutak kasnije Ričard začu zvuk mirmimačke iza sebe. On se okrenu. Jedan od njegovih vodiča pružao je krišku mana-dinje u njegovom pravcu.

Ričard je osećao iscrpljenost. Nije mogao da proceni koliko je obilazak trajao, ali je imao utisak da su sati u pitanju.

Nije bilo načina da sintetizuje sve ono što je video. Posle vožnje malim liftom do gornjih doseg područja mirmimačaka, gde je video ne samo bolnicu za avijane koju su vodile mirmimačke, već je i prisustvovao izleganju avijana iz mrkih, kožastih jaja pod budnim očima doktora mirmimačaka, njemu postade jasno da se odista nalazi u kompleksu simbiotskih saodnošenja ove dve vrste. Ali čemu to? - pitao se kada su mu vodiči dozvolili da malo predahne u blizini lifta. Jasno je da avijani imaju koristi od mirmimačaka. Ali šta ove džinovske mravomačke dobijaju od avijana?

Njegovi vodiči povedoše ga niz jedan širok hodnik prema velikim vratima udaljenim nekoliko stotina metara. Prvi put nisu trčali. Dok su se primicali vratima, tri druge mirmimačke uđoše u prolaz iz manjih pobočnih hodnika i stvorenja počеше da razgovaraju svojim jezikom visoke učestalosti. U jednom času svo petoro stade i Ričardu se učini da se odvija nekakva prepirka. Pomno ih je posmatrao dok su govorili, obraćajući posebnu pažnju na njihova lica. Čak su im i nabori i prevoji oko otvora za proizvodnju zvuka bili potpuno jednaki. Nije bilo nikakvog načina da ih čovek međusobno razlikuje.

Posle dužeg vremena čitava grupa ponovo krenu prema vratima. Ričard je iz daljine potcenio njihovu veličinu. Kako su se približavali, mogao je da vidi da su visoka između dvanaest i petnaest metara i preko tri metra široka. Površina im je bila gusto i veličanstveno izrezbarena. Središnji deo tog umetničkog rada činila je dekoracija od četiri kvadratne ploče sa letećim avijanom u gornjem levom kvadratu, mana-dinjom u gornjem desnom, mirmimačkom u trku u donjem levom prostoru i nečim što je izgledalo kao pamučni cvet sa rasutim debelim, ugrozdanim gukama u donjem desnom.

Ričard zastade, diveći se umetničkom delu. Isprva je imao neodređeno osećanje da je negde već video ova vrata ili barem njihov nacrt, ali onda reče sebi da je to nemoguće. Dok je, međutim, prstima prelazio preko bareljefa mirmimačaka, sećanje mu odjednom vaskrsnu. Da, reče Ričard uzbuđeno samom sebi. Pa naravno! U dubini avijanske jazbine u Rami II. Tamo gde je bila ona vatra. Časak kasnije vrata se širom otvoriše i Ričard bi uveden u ono što je ličilo na veliku podzemnu katedralu. Prostorija u kojoj se zatekao stremila je pedeset metara u visinu. Imala je kružnu osnovu sa oko trideset metara u prečniku i šest zasebnih bočnih brodova oko kruga. Zidovi su bili zaslepljujući. Doslovce svaki kvadratni centimetar sadržavao je skulpture ili freske, minuciozno izrađene i doterane. Beše to lepota od koje zastaje dah.

U središtu katedrale počivala je uzdignuta platforma na kojoj je stajala jedna mirmimačka i nešto govorila. Ispod nje bilo je dvanaest drugih koje su sedele na svoje četiri zadnje noge i promatrale govornika sa zanesenom pažnjom.

Tumarajući po sobi, Ričard je shvatio da ukrasi na zidu, na metar širokom frizu, saopštavaju celovitu priču. Polako je sledio nizanje radova sve dok nije stigao do mesta za koje mu se učinilo da predstavlja početak priče. Prva slika prikazivala je uklesan portret jedne mana-dinje. Na sledeće tri ploče moglo se videti kako nešto raste unutar dinje. Šta god da je to bilo, na drugoj ploči je izgledalo veoma sitno. No već na četvrtoj skulpturi to je zauzimalo gotovo celokupnu unutrašnjost dinje.

Na petoj ploči mogla se videti jedna sićušna glava sa dva mlečna, ovalna oka, kvrgavim štapastim priraštajima i malim kružnim otvorom ispod očiju koji probija sebi put iz dinje. Šesta skulptura, koja je pokazivala mladu mirmimačku veoma sličnu onima koje je Ričard video ranije tog dana, potvrđivala je ono što se rađalo u Ričardovoj glavi dok je sledio friz. Do đavola, reče Ričard u sebi, pa mana-dinja je jaje mirmimačaka! Misao mu je strelovito hrlila napred. Ali to nema smisla. Avijani jedu dinje... U stvari, mirmimačke su čak i mene hranile njima... Šta se ovde događa? Ričarda je toliko zapanjilo ono što je otkrio (a bio je i strašno umoran od jurnjave za vodičima) da je seo ispod skulpture sa mladim mirmimačkama. Upinjao se da shvati odnos između mirmimačaka i avijana. Nije mogao da se seti analogne simbioze na Zemlji, iako je znao da vrste često sarađuju da bi poboljšale uzajamne izgled na opstanak. Ali kako je jedna vrsta mogla da ostane u prijateljskom odnosu sa drugom kada su njena jaja služila kao isključiva hrana drugoj? Ričard zaključio da se ono što je do sada smatrao temeljnim biološkim načelom ne može primeniti na avijane i mirmimačke.

I dok je Ričard razmišljao o čudnim novim stvarima koje je upravo saznao, jedna grupa mirmimačaka okupila se oko njega. Sve su mu davale znak da ustane. Minut kasnije on ih je sledio niz zavojitu rampu do druge strane sobe ka zasebnoj kripti u prizemlju katedrale.

Prvi put otkako je Ričard ušao u habitat osvetljenje je bilo prigušeno. Mirmimačke oko njega kretale su se polako, gotovo svečano, napredujući niz širok prolaz

sa zasvođenom tavanicom. Na drugom kraju tog prolaza nalazila su se dvojna vrata koja su se otvarala u veliku sobu ispunjenu mekim, belim materijalom. Iako je taj materijal, koji je iz daljine podsećao na pamuk, imao veliku gustinu, pojedina njegova vlakna bila su veoma tanka, sem kada su bila spojena u čvoruge ili ganglije koje su bile rasute u neodređenom obrascu širom velike bele zapremine.

Ričard i mirmimačke zastadoše u do vratku, na otprilike metar od mesta na kome je započinjala ona tvar. Pamučasta mreža širila se u svim pravcima koliko je Ričardov pogled dosezao. Dok je očima proučavao zamršenu mrežastu pređu, delići materijala počеше polako da se kreću, rastvarajući se i oblikujući prolaz ka sopstvenoj unutrašnjosti. To je živo, pomisli Ričard. Bilo mu je tuklo u bubnim opnama.

Pet minuta docnije otvorila se jedna aleja taman dovoljno velika da Ričard prodre desetak metara u materijal. Sve mirmimačke oko njega pokazivale su mu prema pamučastoj mreži. Ričard stade da odmahuje glavom. Žao mi je, drugari, požele da kaže, Ali ima nešto u svemu ovome što mi se ne dopada. Stoga bih preskočio ovaj deo ture ako nemate ništa protiv..

Mirmimačke su nastavljale da pokazuju. Ričard nije imao izbora, znao je to. Šta će ovo da mi uradi? - upita se kad je načinio prvi korak. Da me pojede? Je li sve ovo bilo zbog toga? Pa to ne bi imalo nikakvog smisla.

Okrenuo se. Mirmimačke se nisu pomerale. Ričard duboko udahnu i uđe svih deset metara do tačke gde je ispruženom rukom mogao da dotakne čudne ganglije u toj živoj mreži. Dok je pomno ispitivao ganglijadu, tvar oko njega ponovo poče da se kreće. Ričard se naglo okrete i vide da se onaj prolaz iza njega zatvara. Za trenutak obuzet panikom on pokuša da pobegne u tom pravcu, ali mu odmah bi jasno da je to najobičnije traćenje energije. Mreža ga uhvati i on se predade, pripravan da prihvati šta god usledi.

Ričard je stajao savršeno mirno dok ga je mreža obuhvatala. Sićušni činioci, slični koncima, bili su milimetarske širine. Polako ali postojano prekrivali su njegovo telo. Polako, pomisli Ričard, polako. Udavićete me. Ali na njegovo iznenađenje, iako mu se stotine vlakana već obmotalo oko glave i lica, nije imao nikakvih teškoća sa disanjem.

Pre nego što su mu ruke postale potpuno nepokretne, Ričard je pokušao da strgne jedan od sićušnih činilaca sa nadlaktice. Bilo je to gotovo nemoguće. Obmotavajući ga, žilice su mu u isti mah prodirale u kožu. Posle nekoliko trzaja najzad je uspeo da oslobodi deo nadlaktice od belih vlakana, ali je na tim mestima krvario. Ričard osmotri svoje telo i proračuna da je oko milion spora žive mreže već prodrlo ispod omotača njegove kože. Stresao se od jeze.

Ričard se i dalje čudio što već nije ugušen. I dok se pitao na koji način vazduh dopire do njega kroz mrežu, on začu još jedan glas unutar svoje glave. Prestani da analiziraš sve oko sebe, govorilo je to. Ionako nikad nećeš razumeti. Bar jednom u životu naprosto iskusi neverovatnu pustolovinu.

5.

Ričard je još jednom izgubio predstavu o vremenu. Pokatkad je tokom ovih dana (ili su to možda bile nedelje) koje je proživeo unutar tuđinske mreže menjao položaj tela. Takođe je, iz razumljivih razloga, skinuo odeću. Ričard je trenutno ležao na leđima,

poduprt izuzetno gustim reznjem tananog mrežastog prediva koje je obmotavalo njegovo telo.

Um mu je prestao da postavlja ozbiljna pitanja o vidovima mogućeg preživljavanja. Na neki način, kad god bi osetio glad ili žeđ, želje bi mu bile brzo zadovoljene. Izmet je nestajao u roku od nekoliko minuta. Sa disanjem ne beše nikakvih teškoća, iako je bio potpuno okružen živom paučinom.

Ričard je probdeo mnoge svoje svesne sate proučavajući biće oko sebe. Kada je pažljivo posmatrao, mogao je da vidi da su sićušni elementi u stalnom kretanju. Obrasci u mreži oko njega menjali su se veoma sporo, ali je ta promena bila nesumnjiva. Ričard je mentalno doživljavao putanje onih ganglija koje je mogao da vidi. U jednom trenutku tri zasebne ganglije preselile su se u njegovu blizinu i oblikovale trougao ispred njegove glave.

Mreža je razvila redovan ciklus saodnošenja sa Ričardom. Tokom petnaest do dvadeset sati na hiljade vlakana ostajalo je pričvršeno za njega, a onda bi ga potpuno oslobodili nekoliko narednih časova. Kad god nije bio pričvršćen za mrežu, Ričard je spavao bez snova. Ako bi mu se dogodilo da ostane u budnom stanju "nepričvršćen", uvek bi osećao uzrujanost i apatičnost. Ali svaki put kad bi niti počele da se obavijaju oko njega, zapljuskivao bi ga nov priliv energije.

Prikopčan na tuđinsku mrežu, uvek je sanjao živahne snove pune sadržaja. Ričard nikada ranije nije mnogo sanjao i često se podsmevao Nikolinoj zaokupljenosti vlastitim snovima. Ali kako su njegovi snovi postajali složeniji i u nekim slučajevima odista bizarni, Ričard je počeo da uvažava to što im je Nikol poklanjala toliko pažnje. Jedne noći je sanjao da je ponovo tinejdžer i da posmatra pozorišnu predstavu "Kako vam drago" u svom rodnom gradu Stratfordu na Ejvonu. Prelepa plava devojka koja je igrala Rozalin siđe sa pozornice i obrati mu se šapatom.

"Jesi li ti Ričard Vejlfild?" upita ga ona u snu.

"Jesam", odvrati on.

Glumica stade da ljubi Ričarda, najpre blago, a onda sve strastvenije, palacajući jezikom unutar njegovih usta. Iskusio je navalu strahovite želje, od čega se odjednom probudio, osetivši neobičnu zbunjenost od sopstvene golotinje i erekcije. Šta je sad ovo? - pitao se Ričard, ponavljajući frazu koju je često čuo od Nikol.

U nekim fazama svog zatočeništva sećanja na Nikol postajala su mnogo oštija, mnogo jasnije ocrтана. Ričard na svoje iznenađenje otkri da je u odsustvu drugih podsticaja bio u stanju, kada se usredsredi, da reprodukuje čitave razgovore sa Nikol, uključujući i takve pojedinosti kao što su izrazi lica koje je koristila da naglasi neke rečenice. U stalnoj osami dugog razdoblja unutar mreže, Ričarda su često mučila živa sećanja koja su uslovljavala da mu nedostatak voljene žene još teže pada.

Sećanja na decu behu jednako oštra. Puno su mu nedostajala, posebno Ketī. Sećao se poslednjeg razgovora sa svojom ćudljivom kćerkom, nekoliko dana pre venčanja, kada je došla kući da pokupi neke svoje stvari. Ketī je delovala utučeno, žudela je za podrškom, ali on nije bio sposoban da joj pomogne. Naprosto smo izgubili vezu, pomisli Ričard. Slike Ketī, kao mlade, seksi žene, bile su zamenjene slikama nestašne desetogodišnje devojčice koja trči po trgovima Njujorka. Spoj ove dve slike izazvao je kod Ričarda osećanja gubitka. Od kada se Ketī probudila, nikada s njom nisam uspeo da uspostavim kontakt, shvati on sa uzdahom. Stalno sam želeo svoju devojčicu. Jasnoća sećanja na Nikol i Ketī uverila je Ričarda da se nešto izvanredno dogodilo sa njegovim

pamćenjem. Otkrio je da je mogao da se seti tačnih rezultata svakog četvrtfinala, polufinala i finala svetskih prvenstava u fudbalu između 2174. i 2190. godine. Ričard je kao mlad čovek znao sve te beskorisne podatke, jer je u to vreme bio zagrižen fudbalski navijač. Tokom godina pre lansiranja "Njutna", međutim, kada se toliko novih stvari nagomilalo u njegovom mozgu, često nije bio u stanju, čak ni u razgovoru sa svojim prijateljima, da se seti najvažnijih učesnika u ključnim utakmicama svetskog prvenstva.

Kako su mu se slike iz pamćenja izoštravale, Ričard je otkrivao da ponovo doživljava emocije povezane sa tim slikama. Bilo je to kao da opet potpuno vaskrsava svoje iskustvo. U dugom nizu prisećanja ne samo da je oživeo preplavljujuće osećanje ljubavi i obožavanja koje je iskusio prema Sari Tajdings kada ju je prvi put video na sceni, već i treperenje i uzbuđenje iz razdoblja udvaranja, uključujući i razuzdanu strast njihove prve ljubane noći. Tada ga je to ostavilo bez daha, baš kao i sada, mnogo godina kasnije, umotanog ovako u nervnu mrežu tuđinskog bića. Njegova reakcija bila je podjednako žestoka.

Ubrzo mu se učinilo da više nema nikakvu vlast nad izborom sećanja koja su kuljala iz njegovog mozga. U početku, ili je barem tako verovao, svrsishodno je razmišljao o Nikol i deci, pa čak i o svom udvaranju mladoj Sari Tajdings, samo da bi sebi olakšao. A sada, reče on jednog dana u zamišljenom razgovoru sa okružujućom mrežom, pošto si mi najpre osvežila pamćenje - Bog zna zbog čega - izgleda da si rešila da mi ga do kraja iščitaš. Tokom mnogih sati Ričard je uživao u prisilnom iščitavanju sopstvenog pamćenja, a posebno u onim delovima koji su pokrivali njegov život u Kembridžu i Svemirskoj akademiji, onih dana ukrašenih stalnom radošću novih saznanja. Kvantna fizika, kambrijska eksplozija, verovatnoća i statistika, pa čak i opširan zaboravljeni rečnik iz predavanja nemačkog jezika podsećali su ga u kojoj je meri sreća u njegovom životu zavisila od uzbuđenja u procesu učenja. U jednom drugom, naročito prijatnom prisećanju svest mu je hitro skakala od drame do drame, pokrivajući svako živo izvođenje Šekspira koje je gledao u uzrastu između deset i sedamnaest godina. Svakome je potreban heroj, pomisli Ričard posle te montaže scena. Kao podstrek da istisne najbolje iz sebe. Moj heroj je, van svake sumnje, bio Viljem Šekspir.

Neka sećanja bila su bolna, naročito ona iz detinjstva. U jednom od njih Ričardu je ponovo bilo osam godina. Sedeo je na klupi za malim stolom u porodičnoj dnevnoj sobi. Atmosfera je bila napeta. Njegov otac, pijan i ljut na ceo svet, sve ih je rasrdeno gledao dok su oni ćutke jeli. Ričard je slučajno prosuo malo supe, a već u sledećem sekundu nadlanica očeve ruke teško ga je lupila po obrazu, od čega je odleteo sa klupe i pao u ugao sobe gde je drhtao od straha i preneraženosti. Godinama se nije toga prisetio. Ričard ne beše u stanju da obuzda suze ni sada kada se podsetio kako se bespomoćno i uplašeno osećao pored svog neurotičnog, nasilnog oca.

Jednog dana Ričard iznenada počeo da se seća pojedinosti duge odiseje u Rami II, što je bilo praćeno moćnom, bezmalo zaslepljujućom glavoboljom. Video je sebe u nekoj čudnoj sobi u kojoj je ležao okružen trojicom ili četvoricom oktopauka. Desetine sondi i drugih instrumenata bilo je uključeno u njega tokom nekog neobičnog testa.

"Zaustavite, zaustavite", povika Ričard, razarajući memorijsku sliku moćnim vapajem. "Glava me ubija."

Nekim čudom glavobolja je minula i Ričard se ponovo našao među oktopaucima u svetu svog pamćenja. Oživeo je u sećanju dane i dane testiranja kojima je bio podvrgnut, kao i sićušna živa bića koja su bila umetana u njegovo telo. Prisetio se,

takođe, niza nastranih seksualnih opita u kojima je bio podvrgnut svim vrstama spoljašnjih nadražaja i nagrađivan kad god bi ejakulirao.

Ričarda su zapanjila ova nova sećanja kojima ranije nije imao pristupa - baš nijednom otkako se probudio iz kome u kojoj ga je njegova porodica zatekla u Njujorku. Sada se sećam i drugih stvari o oktopaucima, pomisli on uzbuđeno. Oni međusobno razgovaraju pomoću boja koje kruže oko njihovih glava. Bili su u osnovi prijateljski raspoloženi, ali odlučni da saznaju što više o meni. Oni... Mentalna slika iščeznu, a Ričardova glavobolja se vrati. Niti one mreže upravo su se otkačile. Ričard oseti strahovitu izmoždenost i ubrzo klonu u san.

Posle dana i dana nizanja sećanja, iščitavanje naglo prestade. Ričardov um više nije bio gonjen spoljašnjom prisinom. Vlakna one mreže ostajala su nepričvršćena sve duže i duže.

Prošla je čitava nedelja a da se ništa nije dogodilo. Početkom druge nedelje, međutim, jedan neobičan loptast ganglion, mnogo veći i gustije upleten od normalnih čvorova u živoj mreži, počeo da se razvija na oko dvadeset centimetara od Ričardove glave. Ganglion je rastao sve dok nije dostigao veličinu košarkaške lopte. Neposredno posle toga ta ogromna guka ispusti na stotine vlakana koja prodreše u kožu oko gornjeg dela Ričardove lobanje. Konačno, pomisli Ričard, prenebregavši bol prouzrokovan invazijom niti u njegov mozak, sada ćemo videti čemu sve ovo.

Pred oči mu odmah stadoše nekakve slike, iako su bile toliko zamućene da se ništa određeno nije moglo zapaziti. Kvalitet Ričardovih mentalnih predstava veoma brzo se, međutim, unapredio, jer je lukavo pronikao u rudimentaran način komunikacije sa mrežom. Čim mu se prva slika pojavila u svesti, Ričard je zaključio da je mreža, koja mu je danima iščitavala pamćenje, sada nastojala da mu nešto upiše u mozak. Ali mreža očigledno nije imala nikakvog načina da odmeri kvalitet slika koje je Ričard primao. Sećajući se svojih dečaćkih poseta očnom lekaru i komunikacionog obrasca koji je bio primenjen u konačnom određivanju sočiva za njegove naočari, Ričard je upotrebio prste da označi da li je svaka promena koju je mreža izvodila u procesu emitovanja činila sliku boljom ili lošijom. Na taj način, ubrzo je bio u stanju "da vidi" ono što je tuđin pokušavao da mu pokaže.

Prva slike prikazivale su jednu planetu snimljenu iz svemirske letelice. Oblacima prekriven svet sa dva majušna meseca i udaljenom, usamljenom, žutom zvezdom kao njenim izvorom toplote i svetlosti van svake sumnje bio je zavičajna planeta ove žive paučine. Komplet slika koji je usledio predstavio je Ričardu raznovrsnost predela te planete.

Magla je bila sveprisutna na zavičajnom svetu sesilija. Ispod te magle na većini slika videla se mrka, goletna ravnica. Samo je u priobalnom području, gde se goletno zemljište suočavalo sa talasima zelene tečnosti jezera i okeana, bilo nekakvih nagoveštaja života. U jednom od ovih oaza Ričard je video ne samo mnoštvo avijana već i očaravajuću mešavinu drugih živih bića. Ričardu se činilo da bi mogao da provede dane u promatranju samo jedne ili dvaju od ovih slika, ali nizanje tih prizora nije zavisilo od njega. Bio je siguran da se iza ove komunikacije mreže krije neka viša svrha, pa je prema tome prvi niz slika bio tek uvod.

Ostale slike prikazivale su avijana, mana-dinju, mirmimačku, mrežu sesilija ili neku kombinaciju iz ovog kvarteta. Sve scene su, prema Ričardovoj pretpostavci, bile

uzete iz "normalnog života" na njihovoj zavičajnoj planeti i predočavale su opštu temu simbioze između vrsta. Na nekoliko slika tuđini su pokazani u odbrani podzemnih kolonija mirmimačaka i sesilija od invazije nekih bića koja su izgledala kao male životinje i biljke. Ostale slike opisivale su mirmimačke kako nadgledaju izleganje avijana ili prenose velike količine mana-dinja do avijanskih jazbina.

Ričard je osetio zbunjenost kada je video nekoliko slika koje su prikazivale mana-dinje smeštene unutar sesiliskih bića. Zbog čega bi mirmimačke polagale svoja jaja ovde? - pitao se. Da ih zaštite? Ili su možda ove čudne mreže neka vrsta placentе koja razmišlja? Krajnji utisak koji je ostao u Ričardovoj svesti posle ređanja svih tih slika bio je da su sesilije, u smislu hijerarhije, dominantna vrsta od tri postojeće. Sve slike su davale na znanje da su i mirmimačke i avijani odavali čast i poštovanje mrežastim bićima. Da li ove mreže obavljaju na neki način sve važno razmišljanje za račun mirmimačaka i avijana? - pitao se Ričard. Kakvi neverovatni simbiotski odnosi... Kako je, za ime Boga, to moglo da se razvije? Čitav "film" sadržavao je nekoliko hiljada sekvenci. Pošto je bio dva puta prikazan, niti se odlepiše od Ričarda i povukoše u svoj džinovski ganglion. Tokom sledećih nekoliko dana Ričard je u osnovi ostavljen na miru, ako se ne računaju spojevi sa domaćinom, nužni za opstanak.

Kada se u mreži oblikovao prolaz i Ričard ugledao vrata kroz koja je ušao ovamo pre mnogo nedelja, pomislio je da je kucnuo čas njegovog oslobođenja. Ali radost mu je potrajala veoma kratko. Na prvi pokušaj pokreta sesilska mreža je još jače stegla sve delove njegovog tela.

Pa kakva je onda svrha tog prolaza? Ričard je posmatrao kako jedna trojka mirmimačaka dolazi iz pravca hodnika. Stvorenje u sredini imalo je dve slomljene noge, a i leđni segment beše skršen kao da ga je pregazio veliki automobil ili kamion. Dva sadruga donesoše onesposobljenu mirmimačku u mrežu, a zatim odoše. U roku od nekoliko sekundi sesilija počeo da se obmotava oko pridošlice.

Ričard se nalazio na oko dva metra od ubogaljene mirmimačke. Područje između njega i ozleđenog stvorenja isprazni se od svih vlakana i guka. Ričard nikada do tada nije video toliki jaz unutar sesilije. Moje obrazovanje se, dakle, nastavlja, promrmlja on. Šta se sada očekuje da naučim? Da su sesilije lekari za mirmimačke. Baš kao što su mirmimačke lekari avijana?

Mreža nije ograničila svoju pažnju samo na povređene delove mirmimačke. U stvari, tokom čitavog jednog dugog budnog razdoblja Ričard je gledao kako mreža oko tog stvorenja stvara čauru. U isto vreme, veliki ganglion iz Ričardove neposredne blizine preselio se kod te čaure.

Kasnije, posle kraćeg dremanja, Ričard je primetio da se ganglion vratio na svoje staro mesto. Preko onog jaza odmotavanje čaure privodilo se kraju. Ričardov puls se udvostručio kada je čaura potpuno nestala, a od mirmimačke nije bilo ni traga.

Ričard nije imao mnogo vremena da se načudi šta se dogodilo sa mirmimačkom. Kroz samo nekoliko minuta vlakna velikog ganglionu ponovo mu se pripojiše na lobanju i započe još jedna filmska predstava na platnu njegove svesti. U prvoj slici Ričard ugleda pet ljudskih vojnika ulogorenih pored obale jarka u avijanskom habitatu. Obedovali su. Pored njih na tlu ležao je upečatljiv arsenal oružja, uključujući i dve mašinske puške.

Slike koje uslediše prikazivale su ljude u njihovom jurišu kroz drugi habitat. Dve među tim premijernim scenama bile su posebno jezive. U prvoj je jedan mlad avijan bio

pogođen u vazduhu i padao je na tlo. Dva zadovoljna ljudska stvora čestitala su jedan drugom u donjem levom uglu okvira. Druga slika opisivala je veliku kvadratnu rupu u jednom od zatravljenih delova zelene oblasti. Unutar te rupe mogli su se videti ostaci nekoliko mrtvih avijana. Jedan čovek sa ručnim kolicima u kome su ležali leševi još dva avijana približavao se toj masovnoj grobnici sa leve strane.

Ričarda je strahovito potreslo ono što je video. Kakve su ovo slike, pitao se. I zbog čega ih sada gledam? Brzo je u svesti prešao preko svih nedavnih događaja u sesilijskom svetu i zaključio, ne bez straha, da je onesposobljena mirmimačka, po svoj prilici, stvarno videla sve što je Ričardu pokazano i da je mrežasto stvorenja na neki način uzelo slike iz svesti mirmimačke i prenelo ih u Ričardov mozak.

Kada je konačno shvatio ono što je gledao, Ričard posveti veću pažnju samim slikama. Invazija i ubijanje koje je video potpuno su ga porazili. U jednoj od tri poslednje slike prikazani su ljudski vojnici kako vrše prepad na jedan kompleks avijanskih staništa unutar mrkog valjka. Preživelih nije bilo.

Ta sirota stvorenja osuđena su na propast, reče Ričard sebi. I ona to sigurno znaju...

Suze se iznenada pojaviše u Ričardovim očima i duboka žalost, dublja od bilo čega što je ikada iskusio, proprati svest o tome da pripadnici njegove vlastite vrste sistematski istrebljuju avijane. Prestanite, oh, molim vas, prestanite. Zar ne shvatate šta činite? Ti avijani takođe predstavljaju hemiju uzdignutu do nivoa svesti. Oni su kao mi. Oni su naša braća.

U narednih nekoliko sekundi Ričardovi brojni susreti i odnosi sa pticolikim stvorenjima prekriliše mu sećanje i na trenutak proteraše umetnute slike. Oni su mi spasili život, pomisli on, vrativši svest na onaj let preko Cilidričnog mora pre mnogo godina. Bez ikakve koristi za sebe. Koje bi ljudsko biće, reče on u sebi gorko, uradilo tako dobro delo za avijane. Ričard je retko jecao u životu, ali sada ga je tuga za avijanima nadvladala. Dok je plakao, svi događaji počev od ulaska u avijansku jazbinu ređali su mu se u pamćenju. Ričardu se naročito jasno urezala ona promena u ponašanju prema njemu i sledstveno prebacivanje u svet mirmomačaka. A onda je usledio ovaj obilazak sa vodičima i konačno smeštanje ovde... Očigledno je da pokušavaju da komuniciraju sa mnom... Ali zbog čega? U tom času Ričard je imao epifaniju takve siline da mu suze ponovo grunuše na oči. Zbog toga što su očajni, odgovori on na sopstveno pitanje. Oni me mole za pomoć.

6.

U unutrašnjosti sesilije ponovo se stvorila velika praznina. Ričard je pažljivo posmatrao kako se trideset malih ganglija oblikuje u loptu prečnika od oko pedeset centimetara na drugoj strani jaza. Jedno neobično debelo vlakno povezivalo je svaku od ganglija sa središtem lopte. Pošto se ta ganglija pomerila u drugi položaj, on vide, na mestu gde se prethodno nalazila ona lopta, sićušan zeleni predmet sa više stotina beskrajno malih končića koji su ga pričvršćivali za mrežu.

Predmet je veoma sporo rastao. Ganglija je već završavala preseljenje u tri nova položaja, ponavljajući svaki put isto kuglasto ustrojstvo, pre no što je Ričard prepoznao da u sesiliji raste mana-dinja. Bio je kao gromom pogođen. Nije mogao ni da zamisli na

koji bi način ona iščezla mirmimačka iza sebe ostavila jaja kojima bi trebalo toliko dugo da porastu. A u tom trenutku mora da je ostalo svega nekoliko ćelija. Sićušni embrioni na neki način su othranjeni ovde... Vlastite misli prekide mu iznenadno saznanje da su se ove nove mana-dinje razvijale u delu sesilije koji se nalazio gotovo dvadeset metara od mesta na kome je mirmimačka bila ućaurena. Znači da ovo mrežasto stvorenje premešta jaja sa jednog mesta na drugo? A onda ih nedeljama zadržava?

Ričardov logički um počeo je da odbija hipotezu prema kojoj bi mirmimačke uopšte bile sposobne da legu jaja. Polako ali sigurno, došao je do alternativnog objašnjenja da je posredi biologija znatno složenija od ičega sa čim se susreo na Zemlji. A šta, pitao se, ako su mana-dinje, mirmimačke i sesilije vidovi onoga što bismo mi nazvali jednom vrstom? Uzdrman mogućom razgranatošću ove proste misli, Ričard je proveo dva budna razdoblja preslišavajući se o svemu što je video unutar drugog habitata. Zureći u četiri mana-dinje koje su rasle na njegove oči, Ričard zamisli jedan ciklus metamorfoza u kome su mana-dinje porađale mirmimačke, a ove, sa svoje strane, po umiranju pridodavale novu materiju sesilskoj mreži koja je onda izlegala jaja mana-dinje i započinjala proces iz početka. Ništa što je do sada video nije se kosilo sa ovim objašnjenjem. Ali Ričardov mozak praskao je hiljadama pitanja, ne samo o tome na koji način se taj niz metamorfoza odigravao već i, pre svega, zbog čega se ova vrsta razvila u tako složeno biće.

Najveći deo Ričardovih proučavanja odnosio se na polja koja je uvek sa ponosom nazivao "tvrdom naukom". Matematika i fizika bile su osnovne oblasti njegovog obrazovanja. Boreći se da razume mogući životni ciklus ovog stvorenja u kome je živeo ko zna koliko nedelja, Ričard je bio zapanjen svojim neznanjem. Poželeo je da zna mnogo više o biologiji. Jer kako da im pomognem? - pitao se. Nemam pojma odakle da počnem. Mnogo kasnije Ričard će se zapitati da li je do tog trenutka stvorenje naučilo ne samo da mu čita pamćenje već i da mu tumači misli.

Posetioci su došli nekoliko dana potom. Ponovo se oblikovao prolaz u sesiliji između Ričardovog položaja i prvobitnih ulaznih vrata. Četiri istovetne mirmimačke pridoše prolazom i mahnuše Ričardu da im se pridruži. Nosile su njegovu odeću. Kada je Ričard učinio napor da se pokrene, njegov tuđinski domaćin nije ni pokušao da ga u tome spreči. Noge su mu klecale, ali pošto se obukao, bio je sposoban da sledi mirmimačke niz hodnik u dubinu mrkog valjka.

Velika odaja očigledno je odnedavno bila preinačena. Ogroman mural na zidovima još nije bio dovršen. U stvari, u isto vreme dok je Ričardova mirmimačka-nastavnik ukazivala na pojedinosti dovršenih slika, mirmimačke umetnici još su radili na ostatku murala. Tokom prvih lekcija koje je primio u ovoj sobi, više od dvanaest stvorenja bilo je uključeno u crtanje ili slikanje drugih odeljaka.

Ričardu je bila dovoljna jedna poseta odaji sa muralom da shvati njenu svrhu. Čitava prostorija bila je sazdana samo da bi se njemu pružila informacija o tome na koji način bi mogao da im pomogne da prežive. Beše jasno da su vanzemaljci svesni da će ih ljudska bića nadvladati i uništiti. Slike u ovoj sobi predstavljale su pokušaj obezbeđivanja podataka za Ričarda, koji su mu bili neophodni ako je želeo da ih spase. Ali da li je on mogao da nauči dovoljno sa tih slika.

Umetnički rad beše sjajan. S vremena na vreme Ričard bi prigušivao aktivnost levog dela mozga, koji se upinjao da protumači poruku slika, kako bi desni deo mogao da uživa u daru mirmimačaka umetnika. Stvorenja su delala u uspravnom položaju, sa dve stražnje noge na podu, dok su četiri prednje noge zajedno radile na izvođenju crteža ili slike. Razgovarali su između sebe, očigledno postavljajući razna pitanja, ali pri tom nisu pravili buku koja bi mogla da uznemiri Ričarda.

Čitava prva polovina murala bila je, zapravo, udžbenik iz tuđinske biologije. Ona je dokazivala da je Ričardovo temeljno razumevanje ovih čudnih bića bilo ispravno. U glavnoj sekvenci našlo se preko sto pojedinačnih slika, od kojih je dvadeset četiri prikazivalo različite faze u razvoju embriona mirmimačaka. Time mu je omogućeno da znatno proširi znanje koje je pokupio sa onih skulptura u katedrali mirmimačaka. Osnovni paneli koji su objašnjavali embrionalnu progresiju sledili su pravu liniju oko zidova odaje. Iznad i ispod ovih glavnih slika-sekvenci nizali su se dopunski ili dodatni okviri od kojih je većina bila izvan Ričardove moći poimanja.

Primeru radi, četiri dopunske slike okružavale su sliku mana-dinje koja je nedavno izvađena iz sesilijske mreže, ali u kojoj se još nije začela aktivnost na stvaranju mirmimačke. Ričard je bio siguran da ove četiri dodatne slike treba da mu pruže određenu informaciju o ambijentalnim uslovima neophodnim za početak procesa začeća. Mirmimačka-umetnik je, međutim, predstavila scene sa svoje zavičajne planete, ilustrujući željene uslove sa maglovitim pejzažom i jezerima, prirodnom florom i faunom - sve to radi prenošenja podataka. Ričard je samo zavrteo glavom kada mu je nastavnik pokazao te slike.

U jednom dijagramu preko vrha glavne sekvence korišćena su sunca i meseci da bi se odredile vremenske razmere. Iz tog prikaza Ričard je razumeo da je trajanje "mirmimačkaste" faze u razvoju ove vrste veoma kratko u poređenju sa trajanjem faze sesilija. Više od toga, međutim, sa dijagrama nije mogao da shvati.

Ričard je, takođe, bio unekoliko zbunjen u pogledu brojnih odnosa između različitih manifestacija vrste. Bilo mu je jasno da svaka mana-dinja ishodi jednu mirmimačku (nije bilo primera blizanaca na slikama) i da je sesilija sposobna da proizvede puno mana-dinja. Ali kakav je bio odnos sesilija prema mirmimačkama? U jednom okviru velika sesilija predstavljena je sa desetinom različitih mirmimačaka u svojoj utrobi, pri čemu se svaka nalazila u različitoj fazi učeurenja. Šta je to imalo da znači?

Ričard je spavao u maloj sobi nedaleko od odaje sa muralom. Predavanja su trajala po tri do četiri sata, posle čega bi ga nahranili i ostavljali da odspava. Ponekad, kad bi ušao u odaju, Ričard bi bacio pogled prema slikama na drugoj polovini murala, od kojih neke još nisu bile dovršene. U tom slučaju svetla u odaji bi namah utrnula. Mirmimačke su želele da Ričard najpre savlada lekciju iz biologije.

Posle otprilike deset dana dovršen je i drugi deo murala. Kada su mu konačno dopustile da ga pogleda, Ričard je bio ošamućen. Crteži mnogih ljudskih bića i avijana bili su izuzetno verni. I sam Ričard se desetak puta pojavljivao na slikama. Sa dugačkom kosom i bradom, pretežno sed, jedva je prepoznao sebe. Na ovim slikama mogao bih da prođem kao Hrist, našali se on sam sa sobom dok je obilazio odaju.

Deo preostalog murala predstavljao je kratak pregled istorije invazije ljudi na avijanski habitat. Tu je bilo više pojedinosti nego što ih je Ričard video na mentalnom

filmu dok se nalazio unutar sesilije, ali ovom prilikom nije saznao ništa bitno novo. Užasne pojedinosti masakra ponovo su ga, međutim, emocionalno rastrojile.

Slike su, takođe, pokrenule jedno značajno pitanje u njegovoj svesti. Zbog čega mu sadržaj ovog murala nije neposredno prenesen, čime bi se uštedeo ovoliki trud mirmimačaka-umetnika? Možda je, razmišljao je Ričard, sesilija samo sredstvo za beleženje i nema sposobnost uobrazilje. Možda ona može da mi pokaže samo ono što su mirmimačke već videle. Na ostatku murala počivalo je ono što su mirmimačke-sesilije tražile da Ričard uradi. Na svakom od svojih portreta on je nosio veliki plavi ranac preko ramena. Taj ranac je s prednje strane imao dva velika džepa i još dva pozadi, a u svakom se nalazila po jedna mana-dinja. Bila su tu još dva dodatna džepa sa obe strane ranca. U jedan je bila stavljena srebrnasta valjkasta cev dugačka oko petnaest centimetara, a drugi je sadržavao dva mala, kožasta, avijanska jaja.

Mural je prikazivao željenu aktivnost Ričarda u sledstvenom nizu. Trebalo je da napusti mrki valjak kroz izlaz ispod nivoa tla i izbije u zeleni pojas na drugoj strani prstena belih građevina i uskog kanala. Odatle, uz pomoć dva avijana, spustiće se do obale jarka, gde će ga pokupiti mala podmornica. Podmornica će zaroniti ispod zida modula, ući u veliku vodu, a onda izroniti kod obale jednog ostrva sa mnogo nebodera.

Proučavajući mural, Ričard se osmehivao. Znači, i Cilindrično more i Njujuork još su tu, pomisli on. Setio se šta je Oreo rekao o tome da se nepotrebne promene Rame nikada ne vrše. To bi značilo da je i ona bela soba još tamo.

Mnoge dodatne slike praćale su sekvencu Ričardovog bekstva. Neke među njima pružale su informacije o tuđinskim biljkama i životinjama u zelenom pojasu, a druge su odavale izričita uputstva za upravljanje podmornicom. Kada je Ričard pokušao da prekopira u svoj portabl kompjuter ono što mu se učinilo najvažnije od ovih informacija, odjednom se učinilo da je nastavnik postao nestrpljiv. Ričard se zapitao nije li se kriza u međuvremenu produbila.

Narednog dana, posle dugotrajnog dremanja, Ričard je opremljen rancem uveden u sesilijinu odaju. Tamo su četiri mana-dinje, čiji je rast posmatrao pune dve nedelje, izvađene iz mreže i stavljene u njegov ranac. Bile su prilično teške. Ričard je procenio da ukupno mere dvadeset kilograma. Jedna mirmimačka zatim upotrebi neki instrument sličan velikim makazama i od sesilije izreza valjkastu količinu koja je sadržavala četiri ganglije i pridružna vlakna. Ovaj sesilski materijal smešten je u srebrnastu cev koja je gurnuta u jedan od manjih bočnih džepova Ričardovog ranca. Još je trebalo spakovati avijanska jaja.

Ričard duboko udahnu. Ovo mora da je zbogom, pomisli on kada mu mirmimačke pokazaše u pravcu hodnika. Iz nekog razloga setio se tvrdnje Nai Vatanabe da je tajlandski pozdrav zvani vai, to jest mali naklon sa rukama sklopljenim ispred gornjeg dela grudi, sveopšti znak poštovanja. Smešeći se, Ričard izvede vai ispred šest mirmimačaka koje su ga okružavale. Na njegovo zaprepašćenje, svaka od njih postavi svoje četvoro prednjih nogu u parove ispred stomaka i načini kratak naklon u njegovom pravcu.

Duboki podrum mrkog valjka bio je očigledno nenaseljen. Pošto su napustili sesilijsku odaju, Ričard i njegov vodič najpre su prošli pored velikog broja mirmimačaka, posebno u blizini atrijuma. Ali kada uđoše na rampu koja ih je spustila u podrum, više ne susretoše nijednu.

Ričardov vodič pustio je jednog nogonju ispred njih. On jurnu duž poslednjeg uzanog tunela i kroz zasvođen izlaz za slučaj nužde u zeleni pojas. Kada se vratio, skočio je mirmimački iza glave i ostao tamo nekoliko sekundi, da bi zatim ponovo skočio na pod. Vodič mahnu Ričardu da nastavi kroz tunel.

Napolju, u zelenom pojasu, Ričard susrete dva velika avijana koji se smesta podigoše u vazduh. Jedan od njih imao je gadan ožiljak na krilu, kao da ga je po tom mestu zakačio rafal. Ričard se nalazio u šumi srednje gustine sa rastinjem koje je dostizalo tri ili četiri metara visine. Iako je svetlo bilo prigušeno, nije mu bilo teško da pronađe stazu i da prati avijane iznad sebe. Povremeno je čuo mestimičnu paljbu u daljini.

Prvih petnaest minuta prošlo je bez teškoća. Šuma se proređivala. Ričard je baš izračunao da bi trebalo da se dokopa jarka gde ga čeka podmornica u narednih deset minuta, kada, bez ikakvog upozorenja, jedna mašinska puška počne da štekće na oko stotinak metara udaljenosti. Jedan od avijana sruči se na zemlju, a drugi nestade. Ričard se sakri u mračni gustiš. Čuo je kako vojnici dolaze u njegovom pravcu.

"Dva prstena sigurno", reče jedan od njih. "Možda i tri... To će činiti dvadeset komada samo ove nedelje."

"Sranje, čoveče, to nije bilo takmičenje. Ne bi trebalo ni da ga računaš. Prokleta ptica nije ni znala da si ti tu."

"To je njen problem, a ne moj. Ipak ću ja brojati njene prstenove. Đubre, ima samo dva."

Ljudi su se nalazili na svega petnaestak metara od Ričarda. Stajao je kao ukopan više od pet minuta, ne usuđujući se da se pomeri. Vojnici su, u međuvremenu, stajali u blizini avijanovog leša, pušeći i razgovarajući o ratu.

Ričard počne da oseća bol u desnom stopalu. Stalno je premeštao težinu sa noge na nogu, misleći da će tako odmoriti zgrčeni mišić, ali bol se postojano pojačavao. Posle dužeg vremena on obori pogled i na svoj užas ugleda jedno od onih pacolikih stvorenja koje je video na muralu. Životinja mu je oglodala ono što je ostalo od cipela i sada mu je polako grickala stopalo. Ričard pokuša da ga otrese, nastojeći da to učini bešumno. Nije potpuno uspeo u tome. Premda mu je pacov pustio nogu, vojnici su čuli zvuk i krenuli prema njemu.

Ričard nije mogao da beži. Čak i ako je postojala neka bogaza, dodatna težina koju je nosio učinila bi ga lakim plenom. U roku od minuta jedan od muškaraca viknu, "Ovamo, Brus, mislim da ima nešto u ovom gustišu."

Čovek je uperio pušku u pravcu Ričarda. "Ne pucaj", reče Ričard. "Ja sam ljudsko biće."

Drugi vojnik pritrča. "Šta radiš ovde sam?"

"Šetam se", odgovori Ričard.

"Jes' ti lud?" podviknu prvi vojnik. "Izidi odatle da te vidimo."

Ričard polako iziđe iz žbunja. Čak i u prigušenoj svetlosti mora da je delovao zastrašujuće sa svojom dugačkom kosom i bradom i naduvenom plavom jaknom.

"Isuse Hriste... Ko si ti, do đavola?... gde ti je oprema?"

"Ovo nije prokleti vojnik", reče onaj drugi, i dalje zureći u Ričarda. "Ovaj ovde je neka lujka... Mora da je zbrisao iz logora u Avalonu i greškom zalutao ovamo... Hej, budalino, znaš li ti da je ovo opasna teritorija? Mogao bi da pogineš..."

"Pogledaj mu džepove", upade mu u reč prvi vojnik. "Nosi četiri velike dinje..."

Iznenada su ih napali sa neba. Mora da ih je bilo desetak, obuzetih gnevom i kričanjem. Dva vojnika padoše na zemlju. Ričard se nadade u beg. Jedan od avijana sleteo je na lice onog prvog vojnika i počeo kanždama da mu ga cepa. Odjeknu puščana paljba jer su vojnici koji su se nalazili u blizini, čuvši lomljavu, požurili u pomoć svojoj patroli.

Ričard nije znao gde da pronade podmornicu. Jurio je niz padinu koliko su ga noge nosile i koliko mu je to tovar dozvoljavao. Puščana paljba iza njegovih leđa postajala je sve jača. Čuo je bolne krike vojnika i samrtničke urlike avijana.

Stigao je do jarka, ali od podmornice ni traga. Već je čuo glasove ljudi koji su prilazili niz padinu prema njemu. Upravo je počela da ga hvata panika, kad začu kratak krik iz velikog žbuna sa desne strane. Onaj avijanski vođa sa četiri kobaltne prstena prolete mu pored glave tik iznad tla i nastavi niz obalu jarka prema levoj strani.

Naišao je na malu podmornicu posle tri minuta. Plovilo je već zaronilo pre nego što su progonitelji izbili na čistinu zelenog pojasa. Našavši se unutra, Ričard skinu ranac i postavi ga iza sebe u mali kontrolni odeljak. Pogledao je avijanskog drugara i uputio mu nekoliko jednostavnih čavrljajućih fraza. Avijanski predvodnik odgovori veoma polako i veoma jasno čavrljanjem koje je značilo "svi ti veoma zahvaljujemo".

Putovanje je potrajalo više od sata. Ričard i avijan su u međuvremenu vrlo malo govorili. Ričard je veoma pažljivo posmatrao kako avijanski vođa upravlja podmornicom. Beležio je to u svoj kompjuter i tokom drugog dela putovanja čak je u jednom kraćem razdoblju preuzeo kontrole. Kada nije bio previše zaposlen, Ričardov um je postavljao pitanja o svemu što je iskusio u drugom modulu. Iznad svega je želeo da zna zbog čega se on našao u podmornici sa dinjama i komadom sesilije, a ne jedna od mirmimačaka. Neki deo mi sigurno nedostaje, razmišljao je.

Ubrzo potom podmornica je izronila i Ričard se nađe u poznatom okruženju. Neboderi Njujorka uzdizali su se iznad njega. "Haleluja", reče Ričard, glasno iznoseći pun ranac na ostrvo.

Avijanski vođa ukotvio je podmornicu odmah do obale i brzo se pripremio za odlazak. Načinio je krug, blago se naklonio Ričardu, a zatim uzleteo prema severu. Posmatrajući pticoliko stvorenje u letu, Ričard je shvatio da stoji na istom mestu gde su Nikol i on pre mnogo godina u Rami II čekali na ona tri avijana koja su ih kasnije prenela preko Cilindričnog mora u slobodu.

7.

Samo tokom prve sekunde koju je Ričard proveo na površini Njujorka, stotinu milijardi bita podataka pristiglo je iz bezbrojnih Raminih senzora širom džinovskog valjkastog svemirskog broda. Ovi podaci emitovani su u stvarnom vremenu do lokalnih centara za obradu, mikroskopskih razmera, gde su ostajali uskladišteni sve do određenog trenutka kada su prenošeni u centralni telekomunikacioni procesor ukopan ispod Južnog polucilindra.

Svakog sekunda svakog sata svakoga dana Ramini senzori pribavljaju tri stotine kvintiliona bita podataka. U telekomunikacionom procesoru ovi podaci se etiketiraju, prosejavaju, analiziraju, zgušnjavaju i uskladištavaju u sredstva za beleženje čije su

pojedine komponente manje od atoma. Posle uskladištenja, ti podaci stoje na raspolaganju desetinama raspoređenih procesora, od kojih svaki vrši određenu funkciju i koji svi zajedno kontrolišu svemirsku letelicu Rama. Hiljade algoritama razmeštenih između procesora dejstvuje potom na osnovu tih podataka, izlučujući opšte i sintetičke informacije u pripremi za redovno zakazanu emisiju koja saopštava stanje misije inteligenciji u Čvorištu.

Ova emisija sadrži mešavinu sirovih, zgusnutih i sintetizovanih podataka, već u zavisnosti od formata koje su izabrali različiti procesori. Najvažniji deo svake emisije jeste narativni izveštaj u kome objedinjena, ali rasprostranjena inteligencija Rame izlaže prioritetni kratki pregled napredovanja misije. Ostatak emisije sadrži neophodne potkrepljujuće informacije, slike, merenja ili senzorske autpute koji obezbeđuju dodatnu podršku podacima ili se direktno suprostavljaju zaključcima sadržanim u kratkom pregledu.

Jezik koji se koristi u narativnom kratkom pregledu po ustrojstvu je matematički i potpuno kodiran. On je bogat fusnotama, pri čemu svaka odgovarajuća fraza ili rečenica sadrži, kao deo sklopa svog emitovanja, pokazatelje o tome na osnovu čega su neka tvrdnja ili zaključak izvedeni. Taj izveštaj se ne može verno prevesti na bilo koji jezik koji je primitivan u onoj meri u kojoj je to ljudski. Ipak, ono što sledi jeste grub i približan prevod kratkog pregleda koji je inteligencija u Čvorištu primila od Rame ubrzo po Ričardovom dolasku u Njujork.

IZVEŠTAJ 298

Vreme emitovanja: 156 307 872 491.5116

Vreme počev od prve faze pripravnosti: 29.2873

Reference: Čvorište 23-491

Svemirska letelica 947

Svemirski putnici 47 249 (A & B)

32 806

2 666

Tokom poslednjeg intervala ljudska bića (Svemirski putnici 32 806) nastavili su da vode uspešan rat protiv avijansko-sesilijskog simbiotskog para (47 24 - A & B). Ljudi sada kontrolišu gotovo čitavu unutrašnjost avijansko-sesilijskog habitata, uključujući i gornje delove mrkog valjka gde su avijani ranije živeli. Avijani su se hrabro, ali uzaludno borili protiv invazije ljudi. Nemilosrdno su ubijani i sada ih je preostalo manje od stotine. Do sada se ljudi nisu probili u integritet sesilijskog područja. Oni su, međutim, otkrili okna dizalica koja vode do donjih delova mrkog valjka. Ljudi trenutno prave planove kako da napadnu sesilijsko sklonište.

Sesilije su vrsta bez odbrane. One u svom posedu nemaju nikakva oružja. Čak i njihovi pokretni oblici koji poseduju fizičke predispozicije za upotrebu oružja u biti su nenasilni. Da bi zaštitili sebe od onoga što sa strahom doživljavaju kao neizbežnu ljudsku invaziju, sesilije su naložile pokretnim mirmimačkama da sagrađe tvrđavu oko četiri najstarija i najrazvijenija primerka svoje vrste. U međuvremenu, zabranjeno je svako dalje začecje mana-dinja, a one mirmimačke koje nisu uključene u proces izgradnje nalaze se u ranoj fazi ućaurivanja. Ukoliko ljudi odlože svoj napad za još nekoliko intervala, što

izgleda verovatno, moguće je da će se tokom invazije suočiti samo sa nekoliko mirmimačaka.

U ljudskom habitatu nastavlja se dominacija pojedinaca čije su karakteristike sasvim drugačije od onih u kontingentu posmatranom unutar Rame II i Čvorišta. Osnovna težnja sadašnjih ljudskih vođa jeste zadržavanje lične moći, bez ozbiljnijeg razmišljanja o dobrobiti kolonije. Uprkos video porukama i prisustvu ljudskih glasnika u njihovoj grupi, te vođe očigledno ne veruju da su zapravo motreni, jer njihovo ponašnje ni na koji način ne odražava moguće postojanje sklopa vrednosti ili etičkih zakona koji prevazilaze okvire njihovog poseda.

Ljudi nastavljaju ratnu kampanju protiv avijana-sesilija prevashodno zbog toga da bi skrenuli pažnju sa drugih problema u koloniji, uključujući degradaciju životnog ambijenta koju su sami izazvali, kao i odnedavno strmoglavni pad životnog standarda. Ni ljudske vođe, a zapravo ni većina kolonista, ne pokazuju nikakvo kajanje zbog uništenja i mogućeg istrebljenja avijana.

Ljudska porodica koja je više od godinu dana provela u Čvorištu nema baš nikakvog značajnijeg uticaja na događaje u koloniji. Žena koja je bila glavni glasnik još se nalazi u zatvoru, u biti zbog toga što se suprostavljala delanju postojećih vođa i u opasnosti je da bude pogubljena. Njen suprug živio je sa avijanima i sesilijama i sada je kritična komponenta u njihovom pokušaju da prežive napad ljudskih bića. Deca još nisu dovoljno zrela da bi postala glavni činioci ljudske kolonije.

Pre kratkog vremena suprug je pobjegao iz sesilijskog habitata na ostrvo u središtu svemirske letelice. Sa sobom ima embrione sesilija i avijana. Trenutno se nalazi u poznatom mu okruženju i stoga bi trebalo da bude sposoban kako da preživi tako i da odgaji mladunce druge vrste. Za njegovo uspešno bekstvo barem delimično je zaslužno nenametljivo posredovanje započeto u vreme prve faze pripravnosti. Signali posredovanja gotovo sigurno su imali značajnu ulogu u odluci sesilija da povere svoje embrione jednom ljudskom biću.

Nema, međutim, nikakvog dokaza da je emitovanje tog posredovanja uticalo na ponašanje ijednog ljudskog bića. Sesilijama je obrada informacija prevashodna aktivnost, te stoga nije iznenađujuće da su bili prijemčivi za predloge posredovanja. Životi ljudi, a naročito njihovih vođa, u tolikoj meri su ispunjeni aktivnošću, da oni imaju veoma malo, ako uopšte imaju, vremena za promišljanje.

Postoji još jedan dodatan problem sa ljudima kada je u pitanju nenametljivo posredovanje. Kao vrsta, oni su toliko raznoliki, od jedinke do jedinke, da se ne može zamisliti paket informacija koji bi imao široku primenljivost. Jedan sklop signala koji bi proizveo modifikacije pozitivnog ponašanja kod jednog čoveka, gotovo sigurno ne bi imao nikakvog uticaja na bilo kog drugog. Trenutno se sprovode eksperimenti sa različitim tipovima procesa posredovanja, ali je sasvim moguće da ljudi pripadaju onoj maloj grupi svemirskih putnika koja je imuna na nenametljivo posredovanje.

Na jugu svemirske letelice oktopauci (2 666) nastavljaju da se razvijaju u koloniji koja se gotovo ni po čemu ne može razlikovati od drugih njihovih kolonija u svemiru. Pun raspon mogućih bioloških izraza ostaje latentan, prevashodno zbog teritorijalnih ograničenja i nedostatka prave konkurencije. Oni, međutim, u sebi nose značajan potencijal za širenje koji je karakterisao nekoliko njihovih uspešnih prevoza iz jednog zvezdanog sistema u drugi.

Dok ljudi nisu prodrli kroz zid sopstvenog habitata, odnosno razbili hermetički oklop svog okruženja, oktopauci su poklanjali veoma malo pažnje ostalim dvema vrstama i svemirskoj letelici. Otkako su, međutim, ljudi počeli da istražuju, oktopauci promatraju događaje sa rastućim zanimanjem. Ljudi još ne znaju za njihovo postojanje, ali su oktopauci već počeli da stvaraju vanredni plan za mogući sukob sa svojim agresivnim susedima.

Potencijalni gubitak čitave avijansko-sesilijske zajednice veoma umanjuje vrednost ove misije. Moguće je da će jedini preživeli avijani i sesilije sa ovog putovanja biti oni koji se nalaze u malom oktopaučkom zoološkom vrtu i, možda, oni koje uzgaja onaj čovek na ostrvu. Čak i nepovratan gubitak jedne vrste ne iziskuje drugu fazu pripravnosti; ipak, daljna nepredvidljivost i negativno ponašanje sadašnjih ljudskih vođa rađa neublaženu brigu da bi misija mogla pretrpeti dodatne ozbiljne gubitke. Aktivnost posredovanja u bliskoj budućnosti usredsrediće se na one ljude koji se s jedne strane suprotstavljaju sadašnjim vođama, a, s druge, svojim ponašanjem pokazuju da su nadrasli teritorijalizam i agresiju.

8.

"Moja zemlja zvala se Tajland. Imala je kralja čije je ime takođe bilo Rama, baš kao i našeg svemirskog broda. Vaši deda i baba - moji majka i otac - verovatno još žive tamo u gradu zvanom Lampan... Evo gde je."

Nai pokaza na jednu tačku na izbledelej mapi. Još su premladi, pomisli ona. Ni od najbistrije dece ne može se toliko očekivati kad imaju samo četiri godine. "U redu. A sada", reče ona, sklapajući mapu, "možete da idete napolje i da se igrate."

Galilej i Kepler obukoše debele jakne, uzeše loptu i izjuriše kroz vrata na ulicu. Nekoliko trenutaka kasnije već su igrali fudbal na dva gola. Oh, Kendži, pomisli Nai, posmatrajući dečake sa dovratka. Koliko im nedostaješ. Nema nikakvog načina da jedan roditelj bude i majka i otac.

Započela je predavanje iz geografije, kao što je uvek činila, podsećanjem dečaka na činjenicu da su svi kolonisti Novog Edena došli sa planete po imenu Zemlja. Nai je zatim blizancima pokazala kartu njihove zavičajne planete, najpre objašnjavajući osnovni raspored kontinenata i okeana, da bi potom ukazala na Japan, rodnu zemlju njihovog oca. Ta poduka probudila je kod Nai nostalgiju i osećanje osame.

Možda ova predavanja i nisu za vas, pomisli ona, i dalje gledajući fudbalsku igru pod prigušenim uličnim svetlima Avalona. Galilej je predriblao Keplera i postigao gol. Možda su zapravo meni namenjana.

Eponina je dolazila niz ulicu u njihovom pravcu. Podigla je loptu i bacila je prema dečacima. Nai se osmehnu prijateljici. "Kakvo zadovoljstvo videti te", reče ona. "Nema sumnje, danas mi je srećan dan."

"U čemu je problem, Nai?" upita Eponina. "Da li te život u Avalonu ubija?... Ali danas je nedelja. Ne radiš u fabrici oružja, a ni deca ti nisu u centru."

Dve žene udoše unutra. "Sigurna sam da životni uslovi nisu razlog tvog jada." Eponina zaokruži rukom po sobi. "Konačno, imaš jednu veliku sobu za vas troje i kupatilo koje deliš sa još pet porodica. Šta bi još mogla da poželiš?"

Nai se nasmeja i zagrlila Eponinu. "Ti si mi velika pomoć", reče ona.

"Mama, mama", pojavi se Kepler na vratima nekoliko sekundi kasnije. "Dodi brzo", reče mali dečak. "On se ponovo vratio... I razgovara sa Galilejom."

Nai i Eponina pridoše vratima. Jedan čovek izobličenog lika klečao je u prašini pored Galileja. Dečak je očigledno bio preplašen. Čovek je držao list papira u ruci koja je bila u rukavici. Na njemu je bilo pažljivo iscrtano veliko ljudsko lice sa dugačkom kosom i gustom bradom.

"Poznato ti je ovo lice, zar ne?" pitao je čovek zahtevno. "To je gospodin Ričard Vejkfild, zar ne?"

Nai i Eponina obazrivo se primakoše. "Rekli smo vam prošli put", obrati mu se Nai odlučnim glasom, "da više ne gnjavite moju decu. A sada se vratite u zatvorski krug ili ćemo pozvati policiju."

Čovekove oči su izgledale divlje. "Ponovo sam ga video prošle noći", reče on. "Izgledao je kao Isus, ali je to ipak bio Ričard Vejkfild. Počeo sam da pucam na njega, ali su me oni napali. Njih petorica. Rastrgli su mi lice..." Čovek se zaplaka.

Jedan dežurni je trčao niz ulicu. Zgrabio je onog čoveka. "Video sam ga", povika izbezumljeni čovek dok ga je stražar odvodio. "Znam da jesam. Molim vas, verujte mi."

Galilej je plakao. Nai se saže da uteši sina. "Mama", reče dečak, "misliš li da je onaj čika stvarno video gospodina Vejkfilda?"

"Ne znam", odgovori ona. Nai pogleda Eponinu. "Ali neki među nama bi voleli da veruju u to."

Dečaci su konačno zaspali u krevetima u uglu sobe. Nai i Eponina su sedele jedna pored druge na dve stolice. "Kruže glasine da je teško bolesna", reče Eponina tiho. "Jedva da je i hrane. Muče je na sve moguće načine."

"Nikol nikada neće odustati", reče Nai ponosno. "Volela bih kad bih ja imala njenu snagu i hrabrost."

"Ni Robertu ni Eli nije bilo dozvoljeno da je vide mesecima... Nikol čak ne zna da je dobila unuku."

"Eli mi je prošle nedelje rekla da je poslala još jednu peticiju Nakamuri u kojoj traži da poseti majku", reče Nai. "Brinem se za Eli. Ona je tako uporna."

Eponina se osmehnu. "Eli je divna, iako je neverovatno naivna. Ona smatra da će je Nakamura, ukoliko bude poštovala sve zakone kolonije, ostaviti na miru."

"To me ne iznenađuje... posebno ako uzmeš u obzir da Eli misli da joj je otac živ", reče Nai. "Razgovarala je sa svakim ko je tvrdio da je video Ričarda otkako je nestao."

"Sve te priče o Ričardu ulivaju nadu", reče Eponina. "Svima nama je ta nada povremeno potrebna makar i u malim dozama..."

Nastao je mali prekid u razgovoru. "A šta je s tobom, Eponina?" upita najzad Nai. "Da li ti sebi dozvoljavaš..."

"Ne", prekide je Eponina. "Uvek sam poštena sa sobom... Uskoro ću umreti, jedino ne znam kada... Pored toga, zbog čega bih se borila da preživim? Ovde, u Avalonu, uslovi su gori nego što su ikada bili u zatvorskom kompleksu u Buržu. Da nije nekoliko dece u školi..."

Obe su u isti mah začule neku buku ispred vrata. Nai i Eponina ostadoše da sede kao sledene. Ako je njihov razgovor zabeležio neki od Nakamurinih lutajućih biota, onda...

Vrata se iznenada širom otvoriše. Dve žene umalo ne udari kap. Unutra banu Maks Paket, široko se osmehujući. "Uhapšene ste", reče on, "zbog učešća u buntovničkom razgovoru."

Nosio je veliku crvenu kutiju. Dve žene mu pomogoše da je smesti u ugao. Maks skide debelu jaknu. "Oprostite što kasnim, moje dame, ali nije bilo druge."

"Još jedna isporuka hrane vojsci?" upita Nai tihim glasom. Pokazala je prstom na usnule blizance.

Maks klimnu. "Kralj Jap", reče on stišanim glasom, "uvek me podseti da vojska ratuje stomakom."

"Bila je to jedna od Napoleonovih maksima", primeti Eponina, uputivši Maksu sarkastičan osmeh. "Ne verujem da ste ikada čuli za njega u Arkanzasu."

"Aha", uzvрати Maks. "Naša divna dama je večeras u jednom od svojih uobraženih raspoloženja." Izvadio je jednu od neotvorenih kutija sa cigaretama iz džepa košulje. "Možda će biti najbolje da zadržim za sebe neke poklone namenjene njoj."

Eponina se nasmeja i skoči da zgrabi cigarete. Posle kratkog šaljivog gušanja, Maks se predade. "Hvala ti, Maks", reče Eponina prostodušno. "Malo je zadovoljstava koje mi sebi možemo da priuštimo..."

"Stani malo", reče Maks i dalje se cereći. "Nisam prešao ovoliki put da bih slušao kako samu sebe sažaljevaš. Svratio sam u Avalon da se nadahnem tvojim lepim licem... Ako si rešila da budeš utučena, odoh ja sa svojim kukuruzom i paradajzom..."

"Kukuruz i paradajz!" uskliknuše Nai i Eponina uglas. Dve žene pritrčашe kutiji. "Deca mesecima nisu okusila nijedan svež proizvod", reče Nai uzbuđeno dok je Maks otvarao kutiju metalnom šipkom."

"Budite veoma, veoma, obazrive sa ovim", reče Maks ozbiljnim glasom. "Vi znate da je ovo što radim protivzakonito. Jedva da ima sveže hrane za vojsku i vladine vođe. No, smatrao sam da vi zaslužujete nešto bolje od bajatog pirinča."

Eponina zagrli Maksa. "Hvala ti", reče ona.

"Dečaci i ja smo ti strašno zahvalni, Makse", reče Nai. "Ne znam kako ćemo ti se ikada odužiti."

"Ponaći ćemo neki način", odgovori Maks.

Dve žene se vratiše na stolice, a Maks sede na pod između njih. "Sasvim slučajno", reče on, "nabasao sam na Patrika Vejkfilda u drugom habitatu... Zamolio me je da vam prenesem njegove pozdrave."

"Kako je on?" upita Eponina.

"Loše, rekao bih", odgovori Maks. "Kada su ga pozvali, dopustio je da ga Ketii nagovori da se prijavi u vojsku - što, siguran sam, nikada ne bi uradio da su Nikol ili Ričard imali priliku da barem jednom porazgovaraju s njim - i mislim da sada shvata koliko je grešku napravio. Nije mi ništa rekao, ali sam i bez toga mogao da osetim njegov jad. Nakamura ga drži u prednjim redovima zbog Nikol."

"Da li se nazire kraj rata?" upita Eponina.

"Čini mi se", reče Maks. "Ali nije jasno da li kralj Jap želi da se rat završi... Iz onoga što vojnici pričaju ostalo je veoma malo otpora. Oni uglavnom pročešljavaju unutrašnjost mrkog valjka."

Nai se naže napred. "Čule smo glasine da još jedna inteligentna vrsta živi u valjku - nešto sasvim različito od avijana."

Maks se nasmeja. "Čovek ne zna čemu da veruje. Televizija i novine prenose samo ono što im Nakamura naloži i svi to znaju. Uvek ima na stotine glasina... Lično sam naleteo na neke bizarne tuđinske biljke i životinje unutar tog modula, pa me ništa ne bi iznenadilo."

Nai se borila sa zevanjem. "Najbolje će biti da pođem", reče Maks ustajući, "i pustim našu domaćicu da legne." Obazreo se prema Eponini. "Da li bi volela da te neko isprati kući?"

"Zavisi od toga ko je to", uzvрати Eponina, osmehujući se.

Nekoliko minuta kasnije Maks i Eponina dođoše do malene kolibe u jednoj od pobočnih ulica Avalona. Maks baci cigaretu koju su zajednički ispušili i zgnječi pikavac cipelom. "Da li bi volela da neko...", zausti Maks.

"Da, Maks, naravno da bih", odgovori Eponina sa uzdahom. "A taj neko bi zasigurno bio ti." Pogledala ga je pravo u oči. "Ali ako podeliš krevet sa mnom, makar jednom, onda bih ja tražila još. No, ukoliko bi, usled nekog užasnog sticaja okolnosti, bez obzira na našu obazrivost, ti ikada, ikada, dobio RV-41, ja to sebi ne bih to mogla da oprostim."

Eponina se privi uz njega da bi sakrila suze. "Hvala ti na svemu", reče ona. "Ti si dobar čovek, Makse Pakete, možda jedini takav koji je preostao u ovoj ludoj Vaseljani."

Eponina se obrela u Pariskom muzeju okružena stotinama remek-dela. Velika grupa turista prolazila je kroz taj muzej. Proveli su ukupno četrdeset pet sekundi posmatrajući veličanstvene slike Renoara i Monea "Pričekajte", povika Eponina u svom snu, "ni u kom slučaju niste mogli da ih vidite." Kucanje na vratima razjurilo joj je snove. "To smo mi, Eponina", začu se Elin glas, "ako je prerano, doći ćemo kasnije, pre nego što pođeš u školu. Robert se brinuo da će nas posao zadržati u psihijatrijskom azilu."

Eponina se naže i dohvati odeću koja je visila na jedinoj stolici u sobi. "Samo malo", reče ona. "Dolazim."

Otvorila je prijateljima vrata. Eli je bila u bolničarskoj uniformi sa malom Nikol u nosiljci na leđima. Uspavana beba beše pažljivo umotana u pamučnu tkaninu koja ju je štitila od studeni.

"Možemo li da uđemo?"

"Naravno", odgovori Eponina. "Oprostite", reče ona. "Mora da vas nisam čula..."

"Nije vreme za posete", reče Eli. "Ali uz sav onaj posao u bolnici, da nismo došli ovako rano ujutru, sumnjam da bismo uopšte stigli do tebe."

"Kako se osećaš?" upita je dr Tarner nekoliko sekundi kasnije. Držao je skener ispred Eponine i podaci su već tekli na monitoru portabl kompjutera.

"Malo umorno", reče Eponina. "Ali to može da bude isključivo psihološke prirode. Otkako si mi pre dva meseca rekao da mi srce pokazuje znake pogoršanja, umišljam srčani udar svakog dana."

Tokom pregleda Eli je upravljala tastaturom koja je bila prikopčana na monitor. Ona je obezbeđivala da najvažnije informacije provere budu zabeležene u kompjuter. Eponina okrete glavu da pogleda ekran. "Kako radi nov sistem, Roberte?"

"Imali smo nekoliko podbačaja sa sondama", odgovori on. "Ed Staford kaže da se to moglo i očekivati zbog neodgovarajućeg testiranja... I još ne raspolažemo valjanom shemom za upravljenje podacima, ali smo u celini veoma zadovoljni."

"To je naš spasilac, Eponina!" reče Eli, podigavši pogled sa tastature. "Sa ograničenim sredstvima i silnim ranjenicima iz ovog rata ne bi bilo drugog načina da sačuvamo tekuće fajlove bez ove vrste automatizacije."

"Žalim jedino što nismo bili u stanju da iskoristimo Nikolinu stručnost u prvobitnom nacrtu", reče Robert Tarner. "Nisam pojma imao koliki je ona stručnjak bila u nadziranju unutrašnjih sistema." Doktor je opazio nešto neobično u grafikonu koji se pojavio na ekranu. "Odštampaj uzorak toga, draga. Hoću da ga pokažem Edu."

"Jesi li čula nešto novo o majci?" upita Eponina Eli kada je pregled priveden kraju.

"Pre dve večeri videli smo Ketu", odgovori Eli veoma sporo. "Bilo je to mučno veče. Htela je da razgovara o još jednom Nakamurinom i Makmilanovom predlogu 'dogovora'..." Glas joj je zamro. "U svakom slučaju Keti kaže da će se suđenje održati pre Dana naseljavanja."

"Je li ona videla Nikol?"

"Ne", odgovori Eli. "Koliko znamo, niko je nije video. Jedna Garsija joj donosi hranu, a mesečne preglede obavlja jedna Tiaso."

Beba Nikol promeškolji se i zastenja na majčinim leđima. Eponina pruži ruku i dotače deo detetovog obraza koji je bio izložen vazduhu. "Neverovatno je koliko su meki", reče ona. U tom trenutku devojčicine oči se otvoriše i ona poče da plače.

"Imam li vremena da je podojim, Roberte?" upita Eli.

Dr Tarner joj se zagleda u oči. "U redu", reče on. "U osnovi smo ovde završili... S obzirom na to da su Vilma Margolin i Bil Taker u susednom bloku, sam ću ih posetiti, a zatim se vratiti?"

"Možeš li da ih zbrineš bez mene?"

"Ne bez teškoća", reče on sumorno. "Posebno sirotog Takera."

"Bil Taker umire veoma sporo", objasni Eli Eponini. "Potpuno je sam, a trpi velike muke. Ali otkako je vlada izglasala zakon protiv eutanazije, ne možemo ništa da učinimo."

"Nema podataka o dodatnoj atrofiji u tvojim podacima", reče dr Tarner Eponini nekoliko časaka kasnije. "Mislim da bi trebalo da budemo optimisti."

Nije ga čula. Eponina je zamišljala svoju sporu i bolnu smrt. Neću dopustiti da mi se to dogodi, reče ona sebi. Nikad. Čim osetim da sam bespomoćna... Maks će mi doneti pušku. "Oprost, Roberte", reče ona. "Mora dam sam pospanija nego što sam mislila. Šta si rekao?"

"Nije ti lošije." Robert poljubi Eponinu u obraz i krenu prema vratima. Vратиću se za dvadesetak minuta", reče on Eli.

"Robert izgleda veoma umorno", reče Eponina kada je on otišao.

"I jeste", odgovori Eli. "I dalje neprekidno radi... A brine kada ne radi." Eli je sedela na zemljanom podu oslanjajući se leđima na zid kolibe. Nikol se gnezdila u njenom naručju, sisajući i gugućući naizmenično.

"Izgleda da uživa", reče Eponina.

"Nikada nisam iskusila nešto ni približno slično. Zadovoljstvo je neopisivo."

Ne i za mene, reče Eponina unutrašnji glas. Ne za sada. Nikada. U jednom strelovitom trenutku Eponina se priseti jedne strastvene noći kada umalo što nije rekla "ne" Maksu Paketu. Duboko osećanje gorčine raslo je u njoj. Borila se da ga savlada.

"Juče sam bila u šetnji sa Bendžijem", reče ona, promenivši temu.

"Sigurna sam da će mi pričati o tome danas", reče Eli. "On obožava nedeljne šetnje sa tobom. To je sve što mu je preostalo, ne računajući moje povremene posete... Znaš da sam ti vrlo zahvalna zbog toga."

"Nema na čemu. Ja volim Bendžija. Takođe osećam potrebu da nekom budem potrebna, ako razumeš šta hoću da kažem... Bendži se zapravo iznenađujuće dobro prilagodio. Ne žali se onoliko koliko drugi 41, a sigurno manje od svih ljudi koji su zaposleni u fabrici oružja."

"On skriva svoj bol", odgovori Eli. "Bendži je znatno pametniji nego što mnogi misle... Azil mu se nimalo ne sviđa, ali je svestan da ne može sam o sebi da se stara. A ne želi nikome da bude na teretu..."

Suze najednom navreše u Elinim očima i telo joj blago uzdrhta. Beba Nikol prestade da sisa i pogleda majku. "Jesi li dobro?" upita Eponina.

Eli potvrdno klimnu i otra suze malom pamučnom krpom koju je držala pored grudi da spreči rasipanje mleka. Nikol produži dojenje. "Dovoljno je teško i gledati patnju", reče Eli. "Nepotrebna patnja razdire ti srce."

Stražari su pomno pregledali njihove lične karte, a zatim ih predali drugom uniformisanom čoveku koji je sedeo iza kompjuterske konzole.

"Zašto", reče Eli, kada više nisu mogli da ih čuju, "taj čovek bulji u naše fotografije svaki Božji dan? Mora da nas je lično pregledao bar deset puta prošlog meseca."

Hodali su stazom koja je vodila od izlaza iz modula u Pozitano. "To mu je posao", odgovori Robert, "a on voli da se pravi važan. Kad ne bi od toga svaki put pravio predstavu, možda bismo zaboravili da nad nama ima moć".

"Ulaženje je bilo mnogo lakše kada su bioti bili zaduženi za kapiju."

"Oni koji još funkcionišu neophodni su za ratnu kampanju... Pored toga, Nakamura se plaši da će se duh Ričarda Vejkfilda pojaviti i nekako obrlatiti biote."

Ćutke su hodali nekoliko trenutaka. "Ne misliš valjda da je moj otac još živ, je li, dragi?"

"Ne, draga", odgovori Robert posle kraćeg oklevanja. Iznenadila ga je neposrednost pitanja. "No iako mislim da nije živ, i dalje se nadam da jeste."

Robert i Eli najzad su stigli do periferije Pozitana. Nekoliko novih kuća u evropskom stilu oivičavalo je ulicu koja se blago spuštala do srca sela. "Slušaj, Eli", reče Robert, "razgovor o tvom ocu podsetio me je na nešto o čemu sam želeo da popričam s robom... Sećaš li se onog projekta koji sam ti pominjao, onog na kome radi Ed Staford?"

Eli odmahnu glavom.

"On pokušava da klasifikuje i kategorizuje čitavu koloniju u smislu opšteg genetskog grupisanja. Smatra da takve klasifikacije, premda potpuno proizvoljne, mogu da sadrže pokazatelje o tome koji pojedinci mogu, sa velikom verovatnoćom, da razviju koje bolesti. Ne slažem se do kraja sa njegovim pristupom - čini mi se da je odviše usiljen i numerički, a nedovoljno medicinski - ali na Zemlji su sprovedena uporedna proučavanja koja su pokazala da ljudi sličnih gena odista imaju sklonost prema sličnim bolestima."

Eli se zaustavi i upitno pogleda supruga. "Zbog čega želiš da o tome razgovaraš sa mnom?"

Robert se nasmeja. "Da, da", reče on. "Doći ćemo i na to... U svakom slučaju, Ed je postavio matricu razlikovanja - jedan numerički metod merenja kojim se utvrđuje

koliko su bilo koja dva pojedinca različita, na osnovu načina na koji su četiri osnovne aminokiseline ulančene u njihovom genomu - a zatim je, probe radi, podelio sve građane Novog Edena u grupe. E, sada, ta matrica jamačno ne znači ništa..."

"Roberte Tarneru", prekide ga Eli. Smejala se. "Hoćeš li, molim te, da pređeš na stvar? Šta pokušavaš da mi kažeš?"

"Pa, to je malo uvrnuto", reče on. "Ne znamo tačno šta sa tim da radimo. Kada je Ed sačinio svoju prvu klasifikacionu strukturu, dve među testiranim osobama nisu pripadale nijednoj grupi. Podešavajući definicije kategorija, na kraju je uspeo da odredi kvantitativan opseg koji je pokrivaio jednu od njih. Ali ulančenje strukture aminokiselina poslednje osobe bilo je toliko različito od svake druge osobe u Novom Edenu da nije mogao da je svrsta ni u jednu grupu..."

Eli je zurila u Roberta kao da je ovaj sišao s uma.

"Te dve osobe bile su tvoj brat Bendži i ti", zaključio nespretno Robert. "A ti si ta koja se nije dala svrstati ni u jednu grupu."

"Da li bi trebalo da se zabrinem zbog toga?" upita Eli pošto je ćutke prepešačila narednih trideset metara.

"Mislim da ne", reče Robert nehajno. "Verovatno da je posredi manjkavost specifične matrice za koju se Ed opredelio. Ili je možda napravio neku grešku... Ali bilo bi očaravajuće ako bi se ispostavilo da je kosmičko zračenje na neki način izmenilo tvoj genetski sklop tokom razvoja embriona."

Do tog časa njih dvoje su prispeli na glavni trg Pozitana. Eli se nađe i poljubi muža. "To je bilo veoma zanimljivo, dragi", reče ona, pomalo ga zadirkujući, "ali moram da priznam da još nisam načisto o čemu je, zapravo, reč."

Jedan veliki ram za bicikle zauzimao je najveći deo trga. Dvadesetak redova i još toliko označenih mesta za parkiranje širili su se prostorom ispred onoga što je nekad bila železnička stanica. Svi kolonisti, izuzev vladinih vođe koji su posedovali električna kola, sada su za prevoz koristili bicikle.

Vozni saobraćaj u Novom Edenu prekinut je odmah po početku rata. Vozove su prvobitno napravili vanzemaljci od veoma lakih i izuzetno jakih materijala koje ljudske fabrike nikada nisu bile u stanju da proizvedu. Te legure imale su više nego dragocenu primenu za različite vojne potrebe. Stoga je ministarstvo odbrane, kada se rat razbuktao, rekviriralo sva vozila u železničkom sistemu.

Eli i Robert vozili su bicikle, jedno pored drugog, duž obala Šekspirovog jezera. Mala Nikol se probudila i sada je mirno posmatrala predeo oko sebe. Prošli su pokraj parka, gde se održavao Dan naseljenja, i skrenuli prema severu. "Roberte", reče Eli ozbiljnim glasom, "jesi li razmišljao o našem sinočnjem razgovoru?"

"O Nakamuri i politici?"

"Da", odgovori. "I dalje mislim da oboje treba da se suprostavimo proglasu kojim se suspenduju izbori dok se rat ne završi... U koloniji imaš dovoljno podrške. Većina zdravih profesionalaca sledila bi tvoje vođstvo... Nai čak misli da bi fabrički radnici mogli da štrajkuju."

"Ne mogu to da uradim", reče Robert posle dužeg ćutanja.

"A zašto, dragi?" upita Eli.

"Zbog toga što mislim da ne bi uspelo... U tvom idealističkom gledanju na svet, Eli, delanje ljudi proizlazi iz njihove posvećenosti načelima i vrednostima. U stvarnosti, oni se uopšte ne ponašaju na taj način. Ukoliko bismo se suprostavili Nakamuri,

najverovatnije bismo oboje završili u zatvoru. Šta bi se u tom slučaju dogodilo sa našom kćerkom? Štaviše, svaka podrška radu na RV-41 bila bi uskraćena, što bi sve ove jadne ljude dovelo u još teže stanje nego što je sada. Bolnice bi pretrpele dalje gubitke... Mnogi ljudi bi nastradali zbog našeg idealizma. Kao doktor, nalazim da su moguće posledice neprihvatljive."

Eli poveze bicikl malom stazom do parkirališta koje se nalazilo na pet stotina metara od prvih zgrada Središnjeg grada. "Zašto smo se ovde zaustavili?" upita Robert. "Očekuju nas u bolnici."

"Hoću pet minuta da uživam u drveću, mirisu cveća i našoj maloj Nikol."

Kada je Eli sjahala, Robert joj pomože da skine nosač sa leđa. Eli je zatim sela na travu, držeći Nikol u krilu. Nijedno od odraslih nije zborilo dok su gledali kako Nikol ispituje tri vlati trave koje je iščupala dežmekastim prstićima.

Posle izvesnog vremena Eli rasprostra ćebe i nežno položi kćer na njega. Primakla se suprugu i obavila mu ruke oko vrata. "Volim te, Roberte, veoma, veoma mnogo". reče ona. "Ali moram da kažem da se ponekad uopšte ne slažem sa tobom."

9.

Svetlo sa jedinog prozora pravilo je šaru na zemljanom zidu nasuprot Nikolinog kreveta. Prozorske šipke stvarale su kvadratni odraz, uzduž i popreko trostruko ispresecan u gotovo savršenom obrascu. Svetlo u ćeliji poručivalo je Nikol da je vreme da ustane. Podigla se sa drvenog ležaja na kome je spavala i otišla do umivaonika na suprotnom kraju da se opere. Potom je duboko udahnula i pokušala da prikupi snagu za još jedan dan.

Nikol je bila gotovo sigurna da se njen najnoviji zatvor nalazi u poljoprivrednom području Novog Edena, između Hakonea i San Miguela. Kada su je poslednji put premeštali, imala je povez na očima. Nikol je brzo zaključila da se nalazi u seoskom okruženju. Jak vonj životinja povremeno bi se uvlačio u ćeliju kroz kvadratan prozor stranice od četrdeset centimetara odmah ispod tavanice. Pored toga, Nikol noću nije mogla da vidi bilo kakav odsjaj svetlosti.

Ova poslednja tri meseca bila su najgora, pomisli Nikol, propinjući se na prste da bi stavila na ispušt malo mirišljavog pirinča. Bez razgovora, bez čitanja, bez vežbe. Dva obroka dnevno sastavljena od pirinča i vode. Mala crvena veverica koja ju je posećivala pojavi se napolju. Nikol je mogla da je čuje. Povukla se malo u ćeliju da bi je videla kako jede pirinač.

"Ti si moje jedino društvo, zgodna prijateljice", reče Nikol naglas. Veverica prestade da jede i oslušnu, stalno na oprezi. "I nikad nećeš razumeti nijednu jedinu moju reč."

Veverica se nije dugo zadržala. Pošto je završila obrok pirinča, otišla je, ostavljajući Nikol samu. Nikol je nekoliko minuta gledala kroz prozor prema mestu gde je veverica do malopre stajala, pitajući se šta joj se desilo sa porodicom.

Do pre šest meseci, kada joj je suđenje za buntovništvo u poslednjem času odloženo na "neodređeno vreme", Nikoli je bila dozvoljena jedna poseta nedeljno. I pored toga što se razgovor odvijao u prisustvu stražara i što je svako pominjanje politike ili tekućih događaja bilo strogo zabranjeno, žudno je iščekivala te nedeljne susrete sa Eli

ili Patrikom. Obično je Eli dolazila. Po nekim veoma oprezno sročnim izjavama oba deteta Nikol je zaključila da je Patrik angažovan u svojevrsnom radu za vladu, tako da je samo povremeno slobodan da dođe.

Nikol je najpre bila ljuta, a zatim utučena kada je saznala da je Bendži smešten u azil i da mu nije dozvoljeno da je viđa. Eli je nastojala da uveri majku kako je Bendži dobro, uzevši u obzir sve okolnosti. O Ketu su veoma malo razgovarali. Ni Patrik ni Eli nisu znali kako da Nikol objasne da njihova starija sestre nije pokazala stvarnu želju da poseti majku.

Elina trudnoća uvek je bila bezbedna tema tokom prvih poseta. Nikol je sa uzbuđenjem doticala kćerkin stomak i pričala o tom izuzetnom osećanju koje samo majka može da ima. Kada bi Eli pomenula koliko joj je beba živahna u stomaku, Nikol bi to odmah upoređivala sa svojim iskustvima. ("Dok sam bila trudna sa Patrikom", rekla je jednom prilikom, "nikada nisam bila umorna. Ti si, međutim, bila prava noćna mora - uvek bi se razigrala usred noći kada mi se najviše spavalo.") Kada se događalo da se Eli ne oseća dobro, Nikol bi joj preporučivala hranu i fizičke vežbe koje su njoj nekada pomagale u istom stanju.

Elina poslednja poseta dogodila se dva meseca pre predviđenog porođaja. Nikol su naredne nedelje premestili u novu ćeliju i od tada nije prozborila nijednu reč sa nekim ljudskim bićem. Nemi bioti koji su okružavali Nikol nisu joj nijednom dali do znanja da li su uopšte čuli njena pitanja. Jedanput, na vrhuncu osujećenosti, viknula je na Tiaso koja joj je pomagala u nedeljenom kupanju. "Zar ne shvataš?" rekla je tada. "Ove nedelje moja kćerka trebalo je da mi rodi unuča."

U prethodnoj ćeliji Nikol je bilo dozvoljeno da čita. Kad god bi zatražila, uvek su joj donosili knjige-diskove iz biblioteke, tako da su joj dani između poseta brzo prolazili. Ponovo je pročitala gotovo sve očeve istorijske romane, kao i nešto poezije, istorije i nekoliko zanimljivijih medicinskih knjiga. Nikol je bila pod posebnim utiskom paralela između svog života i života dve junakinje iz njenog detinjstva. Nikol se čeličila uviđajući da nijedna od te dve žene nije dozvoljavala da joj se osnovni stavovi promene uprkos dugim i teškim razdobljima zatočeništva.

Odmah posle preseljenja, kada joj Garsija, koja ju je čuvala, nije vratila elektronski čitač zajedno sa ostalim njenim stvarima, Nikol je pomislila da je posredi običan propust. Međutim, posle ponovljenih traženja koja nisu urodila nikakvim plodom, ona je shvatila da su je sad lišili i zadovoljstva čitanja.

U novoj ćeliji vreme joj je sporo proticalo. Svakog dana je hotimično šetala po nekoliko sati, nastojeći da održava telo i um u pokretu. Pokušala je da osmisli te seanse šetanja, odvlačeći ih od misli o porodici, koje su neizbežno izazivale jačanje osećanja usamljenosti i potištenosti, i usmeravajući ih ka opštijim filozofskim pojmovima i idejama. Često bi na kraju tih seansi usredotočila svest na neki prošli događaj iz svog života, pokušavajući da stekne novi ili potpuniji uvid u njega.

Tokom jedne od šetnji Nikol se veoma jasno setila niza događaja koji su se odigrali kada je imala petnaest godina. Do tog doba ona i njen otac već su se udobno smestili u Bovoau, a Nikol je blistala u školi. Odlučila je da uđe u nacionalnu konkurenciju za izbor tri devojke koje je trebalo da igraju Jovanku Orleanku u predstavama u okviru komemoracije 750. godišnice devicinog mučeništva u Ruanu. Nikol se bacila u to takmičenje sa strašću i isključivošću koja je njenog oca u isti mah ushićivala i brinula. Pošto je Nikol pobedila na oblasnom takmičenju u Turu, Pjer je čak

obustavio rad na romanima za šest nedelja da bi voljenoj kćerki pomogao u pripremama za nacionalno finale u Ruanu.

Nikol se plasirala kao prva u atletskoj i intelektualnoj disciplini takmičenja. Veoma visoko su ocenjeni i njeni glumački kvaliteti. Ona i njen otac bili su sigurni da će biti odabrana. Ali kada su proglašeni pobednici, Nikol se našla tek na petom mestu.

Godinama sam, mislila je Nikol, šetajući po ćeliji u Novom Edenu, smatrala da sam podbacila. To što mi je otac rekao da Francuska još nije spremna za Jovanku Orleanu mrke boje kože, nije vredelo. U svojoj svesti ja sam bila kriva. Bila sam očajna. Moje samopouzdanje se nije oporavilo sve do Olimpijade, ali samo nekoliko dana posle toga Henri me je ponovo oborio u prašinu.

Cena je bila užasna, produži Nikol u sebi. Godinama sam bila povučena u sebe zbog nedostatka samopouzdanja. Tek mnogo, mnogo kasnije postala sam zadovoljna sobom. I tek tada sam bila sposobna da dajem drugima. Zastala je za trenutak u svojim mislima. Zbog čega toliko nas prolazi kroz isto iskustvo? Zbog čega je mladost toliko sebična i zbog čega najpre moramo da pronađemo sebe da bismo shvatili koliko u životu ima i drugih vrednih stvari.

Kada joj je Garsija jednog dana donela obrok u koji su bili uključeni parče svežeg hleba i nekoliko sirovih šargarepa, Nikol je naslutila izvesnu promenu u zatvorskom režimu. Dva dana kasnije jedna Tiaso ušla je u njenu ćeliju sa četkom za kosu, šminkom, ogledalom i čak nekakvim parfemom. Nikol je uživala u dugotrajnom, luksuznom kupanju koje ju je prvi put osvežilo posle mnogo meseci. Pošto je biot uprtio drvenu kadu i pripremio se da iziđe, uručio joj je jednu cedulju sa porukom. "Sutra ujutro imaćete posetu", pisalo je na cedulji.

Nikol nije mogla da zaspi. Ujutro je kao kakva devojčica čavrljala sa vevericom, pričajući joj o svojim nadama i brigama vezanim za predstojeći susret. Nekoliko puta je popravljala kosu i doterivala lice pre nego što je zaključila da su beznadežni. Vreme se naprosto vuklo.

Posle silnog čekanja, baš pred vreme ručka, začula je odjek ljudskih koraka koji su se hodnikom primicali ćeliji. Nikol jurnu napred, sva ustreptala. "Keti", uzviknu kada je ugledala kćer koja je zaokretala na poslednjem uglu.

"Zdravo, majko", reče Keti, otključavajući vrata i ulazeći u ćeliju. Dve žene su dugo ostale u čvrstom zagrljaju. Nikol nije ni pokušala da suspregne suze koje su joj tekle iz očiju.

Sele su na Nikolin krevet koji je bio jedini nameštaj u sobi i nekoliko minuta prijatno razgovarale o porodici. Keti je obavestila Nikol da je dobila novu unuku ("Nikol d'Žrden Tarner", rekla je, "treba da budeš veoma ponosna."), a zatim je izvukla iz džepa oko dvadeset fotografija. Slike su uključivale nedavne snimke bebe i njenih roditelja, Elija i Bendži zajedno u parku, Patrika u uniformi, pa čak i Keti u večernjoj haljini. Nikol ih je gutala očima, jednu za drugom. "Oh, Keti", više puta je uzviknula.

Kada je završila razgledanje, Nikol je duboko zahvalila kćeri što joj je donela fotografije. "Možeš da ih zadržiš, majko", reče Keti, ustajući i odlazeći do prozora. Otvorila je torbicu i odande izvukla cigarete i upaljač.

"Dušo", reče Nikol nesigurnim glasom, "molim te da ne pušiš ovde? Ventilacija je užasna. Nedeljama neću moći da se otarasim dima."

Keti je par časaka netremično posmatrala majku, a onda vrati cigarete i upaljač u torbicu. U tom trenutku dve Garsije donesoše u ćeliju sto i dve stolice.

"Šta je ovo?" upita Nikol.

Keti se osmehnu. "Ručaćemo zajedno", reče ona. "Pripremila sam nešto specijalno za ovu priliku - pile sa pečurkama i vinski sos."

Ubrzo potom treća Garsija je donela hranu, koja je mirisala božanstveno, i postavila je na zastrti sto pored pribora za ručavanje od kineskog porculana i srebra. Našle su se tu još boca vina i dve kristalne čaše.

Nikol je sa mukom upražnjavala uobičajene manire. Piletina je bila tako ukusna, pečurke do te mere meke, da je ona jela ne progovarajući ni reč. Kada bi gucnula vino, Nikol bi promrmrljala "Hmmm" ili "Ovo je fantastično", ali u osnovi nije ništa rekla dok nije oblizala tanjir.

Keti, koja je slabo jela, gricnula bi pomalo, neprekidno posmatrajući majku. Kada je Nikol završila, Keti pozva Garsiju da raspredi sto i donesu kafu. Nikol nije okusila dobar gutljaj kafe bezmalo dve godine.

"Pa, Keti", reče Nikol uz topao osmeh pošto se prethodno zahvalila na kraljevskom ručku. "Kako s tobom stoje stvari?"

Keti se raskalašno nasmeja. "Uvek isto sranje", reče ona. "Sada sam 'direktor za zabavu' za ceo kompleks Vegasa... Organizujem sve programe u klubovima... Biznis cveta iako..." Keti zamuče, setivši s da joj majka ne zna ništa o ratu u drugom habitatu.

"Jesi li pronašla čoveka koji ume da uvažava sve tvoje kvalitete?" upita Nikol taktično.

"Nijednog koji bi se duže zadržao." Keti je delovala vrlo samosvesno u svom odgovoru, a onda najednom živnu. "Slušaj, majko", reče ona, nagnuvši se preko stola. "Nisam došla ovamo da bih raspravljala o svom ljubavnom životu... Imam jedan predlog za tebe, ili, tačnije, porodica ima predlog za tebe, koji svi podržavamo."

Nikol ispitivački pogleda kćerku. Prvi put je opazila da je Keti приметно ostarila u ove dve godine otkako je nije videla. "Ne razumem", reče Nikol. "Kakav predlog?"

"Pa, kao što verovatno znaš, vlada već neko vreme priprema sudski proces protiv tebe. Sada su spremni za postupak. Optužba je, naravno, pobunjeništvo, što povlači za sobom smrtnu kaznu. Tužilac nam je rekao da su dokazi protiv tebe toliko ubedljivi da je sigurno da ćeš biti osuđena. Međutim, zbog tvojih ranijih zasluga za koloniju, ukoliko priznaš krivicu za manji prestup, takozvano 'nehotično pobunjeništvo', on će spustiti..."

"Ali ja nisam kriva ni za šta", reče Nikol čvrstim glasom.

"Znam to, majko", odgovori Keti sa tragom nestrpljenja u glasu. "Ali mi - Eli, Patrik i ja - svi se slažemo da postoji velika verovatnoća da ćeš biti osuđena. Tužilac nam je obećao da ćeš, ako jednostavno priznaš krivicu za bezazleniji greh, smesta biti prebačena u bolje životne uslove gde će ti biti dozvoljene posete porodice, uključujući i posetu nove unuke... Čak je nagovestio da bi bio voljan da posreduje u Bendžijevom slučaju, to jest da mu omogući da živi sa Robertom i Eli."

U Nikol je sve kuvalo. "I svi vi mislite da bi trebalo da prihvatim tu pogodbu i proglasim se krivom i pored toga što sam čvrsto branila svoju nevinost od prvog trenutka hapšenja?"

Keti klimnu. "Ne želimo da umreš", reče ona, "a pogotovo ne bez ikakvog razloga."

"Bez ikakvog razloga", sevu Nikol očima. "Ti misliš da bih ja umrla bez ikakvog razloga!" Odmakla se od stola, ustala i stala da šeta po ćeliji. "Umrta bih za pravdu", reče Nikol više sebi nego Keti, "po svom nahođenju barem, taman da u celoj Vaseljeni nema nijedne duše koja će me razumeti."

"Ali, majko", uskliknu sada Keti, "kojoj svrsi bi to poslužilo? Tvoja deca i unuka bi zauvek bili lišeni tvog društva, Bendži bi ostao u onoj glupoj ustanovi..."

"Znači, ovde imamo nagodbu", prekide je Nikol povišenim tonom, "podmukliju verziju Faustovog pakta sa đavolom... Odrekni se svojih načela, Nikol, i priznaj krivicu čak i ako uopšte nisi povredila zakon. I nemoj prodati svoju dušu za puku zemaljsku nagradu. Ne, to bi bilo odveć lako odbiti... Od tebe se traži da uđeš u nagodbu za dobrobit tvoje porodice... Može li biti jače pobude za jednu majku, koja treba da je poljulja?"

Nikoline oči su buktale. Keti poseže za torbicom, izvuče cigaretu i pripali je drhtavom rukom. "I ko to dolazi k meni sa takvim predlogom?" nastavi Nikol. Sada je već vikala. "Ko mi donosi predivnu hranu, vino i fotografije moje porodice da bi me smekšao za udarac nožem u prsa koji bi me izvesno ubio sa više bola nego električna stolica?... Zašto je to moja vlastita kćer, voljeni izdanak moje materice."

Nikol iznenada krenu napred i dograbi Keti. "Ne igray Judu za njih, Keti", reče Nikol, tresući preplašenu kćerku. "Ti si mnogo bolja od toga. Vremenom, ako me osude i pogube po važećoj optužnici, počćeš da uvažavaš ovo što sada radim."

Keti se oslobodila majčinog stiska i ustuknula unazad. "To je baleganje, majko", reče nekoliko časaka kasnije. "Potpuno baleganje... Jednostavno si u jednom od svojih napada samoispravnosti... Slušaj, došla sam ovde da ti pomognem, da ti ponudim priliku za život. Zbog čega barem jednom u svom prokletom životu ne poslušáš nekog drugog?"

Nikol je zurila u Keti nekoliko sekundi. Kada je ponovo prozborila, glas joj je bio mnogo blaži. "Slušala sam te, Keti, i nije mi se dopalo ono što sam čula. Takođe sam te posmatrala... Ni za trenutak nisam pomislila da si došla ovamo da meni pomogneš. To bi bilo u potpunom neskladu sa onim što sam prepoznala u tvom karakteru u ovih poslednjih nekoliko godina. U svemu ovome ima nešto za tebe..."

Niti verujem da na bilo koji način predstavljaš Eli i Patrika. Da je tako, oni bi došli ovamo sa tobom. Moram da priznam da sam pre izvesnog vremena bila zbunjena i osećala da možda izazivam previše patnje kod sve moje dece. Ali u ovih poslednjih nekoliko minuta videla sam veoma jasno šta se, zapravo, događa... Keti, moja draga Keti..."

"Da me više nisi dotakla", povika Keti kada joj se Nikol primakla. Ketine oči bile su pune suza. "I poštedi me tog tvog samoispravnog sažaljenja..."

U ćeliji je za trenutak vladao muk. Keti dokrajči cigaretu, pokušavajući da se pribere. "Slušaj", reče ona posle izvesnog vremena, "briga me šta ti misliš o meni; to uopšte nije važno; ali zbog čega, majko, ne možeš da misliš na Patrika, Eli, pa čak i na malu Nikol? Zar ti je toliko važno da budeš svetica, zar ti je svejedno što će tvoji najbliži patiti zbog toga?"

"Za neko vreme", uzvрати Nikol, "razumeće."

"Za neko vreme", reče Keti srdito, "bićeš mrtva. Za veoma kratko vreme... Shvataš li da će istog časa kada iziđem odavde i saopštím Nakamuri da nagodbe nema

biti zakazan dan tvog suđenja?... I da uopšte nemaš izgleda, baš nikakvih jebenih izgleda?"

"Ne možeš me uplašiti, Ketī."

"Ne mogu te uplašiti, ne mogu te dotaći, ne mogu ti čak ni dopreti do svesti. Kao i svi dobri sveci, ti slušaš samo vlastite glasove."

Keti duboko udahnu. "Onda pretpostavljam da je to - to... Zbogom, majko." I protiv njene volje, sveže suze grunuše na Ketine oči.

Nikol je ridala. "Zbogom, Ketī", reče ona. "Volim te."

10.

"Odbrana može sada da uzme završnu reč."

Nikol se podiže sa stolice i krenu oko stola. Iznenadilo je koliko je bila umorna. Dve godine robije konačno su uništile njenu legendarnu izdržljivost.

Polako je prišla poroti sastavljenoj od četiri muškarca i dve žene. Žena u prednjem redu, Karen Štolc, poticala je iz Švajcarske. Nikol je prilično dobro poznavala ovu ženu u vreme kada su gospođa Štolc i njen suprug držali pekaru iza ugla kod kuće Vejkfildovih u Bovoau.

"Zdravo Karen", reče Nikol smirenim glasom, zaustavivši se tačno ispred porotnika. Sedeli su u dva reda sa po tri stolice. "Kako su Džon i Meri?... Mora da su do sada već tinejdžeri."

Gospođa Štolc se promeškolji u sedištu. "Dobro su, Nikol", reče veoma tiho.

Nikol se osmehnu. "Da li još pravite one divne kifle sa kimom svake nedelje ujutru?"

Udarac čekića odjeknu sudnicom. "Gospođo Vejkfild", reče sudija Nakamura, "teško da je ovo dobar trenutak za neobavezne razgovore. Vaša završna reč ograničena je na pet minuta, a vreme vam već otkucava."

Nikol nije obraćala pažnju na sudiju. Nagla se preko pregrade koja ju je delila od porote i upila oči u veličanstvenu ogrlicu oko vrata Karen Štolc. "Dragulji su divni", reče ona šapatom. "Ali oni bi platili i mnogo, mnogo više."

Čekić ponovo udari. Dva stražara hitro se približiše Nikol, ali ona je već uzmakla dalje od gospođe Štolc. "Dame i gospodo, porotnici", reče Nikol, "čitave ove nedelje ste slušali tužioca koji je uporno tvrdio da sam ja podstakla otpor zakonitoj vladi Novog Edena. Zbog svojih nenarodnih dela optužena sam za pobunjeništvo. Vi sada morate, na osnovu predloženih dokaza, da odlučite da li sam kriva ili ne. Molim vas, ne zaboravite da je pobunjeništvo najteži zločin - presuda povlači smrtnu kaznu."

U svojoj završnoj reči htela bih da pažljivo razmotrim održivost tužiočevog stava. Svedočenja koje smo čuli prvog dana i koja su sva bila potpuno nebitna za optužnicu protiv mene, omogućio je, verujem, sudija Nakamura, jasno kršeći kolonijske zakone o upotrebi svedočenja u najtežim sudskim slučajevima..."

"Gospođo Vejkfild", prekide je srdito sudija Nakamura, "kao što sam vam ove nedelje već rekao, ne mogu da dopustim takve ispade nepoštovanja u mojoj sudnici. Još jedna slična opaska i ne samo da ću vas pozvati na odgovornost zbog omalovažavanja suda, već ću i privesti kraju vašu završnu reč."

"Čitavog prvog dana tužilac je pokušavao da pokaže kako je moj seksualni moral sumnjiv, te da sam stoga verovatan kandidat za uplitanje u političku urotu. Dame i gospodo, bila bih srećna kada bih mogla privatno sa vama da razgovaram o neobičnim okolnostima pod kojim je svako od moje šestero dece začeto. Međutim, moj seksualni život, prošli, sadašnji ili čak budući, nema nikakve veze sa ovim suđenjem. Sa izuzetkom mogućih vrednosti u zabavljačkom smislu, prvi dan svedočenja potpuno je besmislen."

Na krcatoj galeriji začulo se nekoliko kikota, ali stražari su brzo umirili gomilu. "Sledeći niz tužiočevih svedoka", nastavi Nikol, "uzeli su nam mnoge sate ukazujući na pobunjeničku delatnost mog supruga. Ja slobodno izjavljujem da sam udata za Ričarda Vejkfilda. Ali njegova krivica, ili njeno nepostojanje, takođe nemaju nikakvog značaja za ovaj proces. Jedino dokazi koji podupiru moju krivicu za pobunjeničvo relevantni su za vašu odluku."

Tužilac je naznačio da moje pobunjeničke čini potiču od umešanosti u snimak koji je u krajnjoj liniji doveo do osnivanja ove kolonije. Ja priznajem da sam pomogla u pripremanju snimka koji je emitovan sa Rame na Zemlju, ali kategorički odbijam 'da sam od početka bila u zaveri sa tuđinima' ili da sam na bilo koji način šurovala sa vanzemalcima protiv svojih sunarodnika Zemljana.

Učestvovala sam u pravljenju tog snimka, kao što sam juče rekla, kada sam dozvolila da mi tužilac postavlja unakrsna pitanja, zato što sam osećala da nemam izbora. Moja porodica i ja bili smo ostavljeni na milost i nemilost jednoj inteligenciji i moći koja prevazilazi sve što je iko od nas ikada bio u stanju da pojmi. Bilo je razloga za ozbiljnu zabrinutost da bi odbijanje njihovog zahteva izazvalo represalijske protiv nas."

Nikol se za trenutak okrete prema stolu odbrane i popi malo vode. Potom ponovo upravi lice prema poroti. "To ostavlja samo dva moguća izvora za iole stvarne dokaze protiv mene - svedočenje moje kćerke Ket i ona čudna zvučna zabeleška, sa zbrda-zdola skupljenim opaskama, koje sam izustila ostalim članovima moje porodice pošto sam uhapšena. Nju ste čuli juče ujutro."

Svesni ste i sami da je jednu takvu zabelešku lako izopačiti i preinačiti. Dva ključna audio-tehničara juče su priznala na stolici za svedoke da su stotinama sati slušali razgovore između mene i moje dece pre nego što su sačinili trideset minuta 'razornih dokaza', pri čemu ni iz jednog pojedinačnog razgovora nije uzeto više od osamnaest sekundi.

U pogledu svedočenja moje kćerke Ket i Vejkfild, mogu jedino da kažem, sa velikim bolom u srcu, da je ona neprekidno i uporno lagala. Nikada nisam ništa znala o navodnim nezakonitim radovima mog muža Ričarda, a još manje ga u tome podržavala.

Sećate se da se, u unakrsnom ispitivanju koje sam ja vodila, Ket i pomela u pogledu činjenica i da je na kraju opovrgla svoje prvobitno svedočenje pre nego što se onesvestila na mestu za svedoke. Sudija vam je predočio da je moja kćerka u poslednje vreme u labilnom mentalnom stanju i da bi trebalo da predete preko izjava koje je dala tokom mog ispitivanja. Molim vas da se setite svake reči koju je Ket izrekla ne samo kada joj je tužilac postavljao pitanja već i u vreme kada sam ja pokušavala da dođem do podataka o određenim datumima i mestima tobožnjih pobunjeničkih akcija koje mi je ona pripisala."

Nikol se još jednom primače poroti, pažljivo pogledavši svakog ponaosob u oči. "Najposle, vi morate da presudite gde je istina u ovom slučaju. Stojim ovde pred vama teška srca, i dalje ne verujući u tok događaja koji su doveli do toga da budem optužena za

ozbiljne zločine. Služila sam koloniji i ljudskoj vrsti. Kakva god sila ili inteligencija bitiše u ovoj zapanjujućoj Vaseljeni, prepoznaće tu činjenicu, bez obzira na ishod ovog suđenja."

Spoljašnje svetlo brzo je bledele. Zamišljena Nikol oslonila se na zid ćelije, pitajući se da li je ovo poslednja noć u njenom životu. I protiv volje se stresla. Od proglašenja presude Nikol je svako veče odlazila na spavanje očekujući da će sutradan umreti.

Garsija joj je donela večeru čim je pao mrak. U poslednjih nekoliko dana hrana se poboljšala. Polako jedući prženu ribu, Nikol je u mislima prelazila petogodišnje razdoblje otkako su dočekali izviđački odred sa Pinte. Šta je to ovde krenulo naopako? - pitala se Nikol. Koje su naše osnovne greške?

Mogla je da čuje Ričardov glas u glavi. Uvek ciničan i nepoverljiv kada je ljudsko ponašanje posredi, on je pred kraj prve godine rekao da je Novi Eden predobar za čovečanstvo. "Na kraju ćemo ga uništiti kao što smo to uradili sa Zemljom", rekao je on. "Naš genetski tovar - sve ono, znaš, teritorijalizam, agresija i reptilsko ponašanje - prejako je da bi ga obrazovanje i prosvećenje prevazišli. Uzmi O'Tulove heroje, obojicu, Isusa i onog mladog Italijana, svetog Mikaela iz Sijene. Oni su bili uništeni zato što su ljudima savetovali da pokušaju da budu pametniji od šimpanzi."

Ali ovde, u Novom Edenu, pomisli Nikol, bilo je toliko prilika za bolji svet. Osnovni uslovi za život bili su obezbeđeni. Bili smo okruženi nedvosmislenim dokazima da u Vaseljeni postoji inteligencija daleko iznad naše, da je proizvela okruženje u kome...

Dovršila je ribu i primakla mali čokoladni puding. Nikol se osmehnu u sebi, prisativši se koliko je Ričard voleo čokoladu. Veoma mi nedostaje, pomisli ona. Posebno njegov razgovor i njegov uvid u stvari.

Nikol uzdrhta kad začu korake koji su prilazili ćeliji. Njeni posetioci behu dva mlada čoveka i obojica su nosila fenjera. Na sebi su imala uniformu Nakamurine specijalne policije.

Muškarci uđuše u ćeliju. Držali su se veoma zvanično. Nisu se predstavili. Stariji, verovatno u svojim tridesetim, izvuče naglim pokretom jedan dokument i počne da ga čita. "Nikol d'Žarden Vejkfild", reče on, "osuđeni ste zbog zločina pobunjeničtva i bićete pogubljeni sutra ujutro u 8 sati. Doručak će vam biti poslužen u 6.30, deset minuta posle svanuća, a mi ćemo doći da vas povedemo u 7.30. U električnu stolicu bićete svezani u 7.58, a struja će biti puštena tačno dva minuta kasnije... Imate li nekih pitanja?"

Nikolino srce toliko je jako tuklo da je jedva mogla da diše. Borila se da se smiri. "Imate li nekih pitanja?" upita policajac.

"Kako se vi zovete, mladi čoveče?" upita Nikol napuklim glasom.

"Franc", odgovori muškarac posle određenog kolebanja.

"Franc šta?" reče Nikol.

"Franc Bauer", odgovori on.

"Pa, France Baueru", reče Nikol, pokušavajući da se usiljeno nasmeši, "možete li mi reći koliko traje umiranje? Pošto uključite struju, naravno."

"Zapravo, ne znam", reče on pomalo uzrujano. "Izgubićete svest skoro odmah, samo za nekoliko sekundi. Ali ne znam koliko..."

"Hvala vam", reče Nikol osećajući slabost. "Možete li sada otići? Želela bih da budem sama." Dva muškarca otvoriše vrata ćelije. "Oh, uzgred", dodade Nikol, "možete li da mi ostavite fenjer? A možda i papir i olovku ili čak elektronsku beležnicu?"

Franco Bauer zavrte glavom. "Žao mi je", reče on. "Ne možemo..."

Nikol mu odmahnu rukom i ode na drugi kraj svoje ćelije. Dva pisma, reče ona sebi, polako dišući ne bi li prikupila snagu. Želela sam da napišem samo dva pisma. Jedno za Ketu i jedno za Ričarda. Sa svima ostalima sam sklopila konačni mir.

Pošto je policajac otišao, Nikol se setila dugih sati koje je provela u jami u Rami II pre mnogo godina, kada je mislila da će umreti od gladi. Čitav taj daleki dan, za koji je mislila da joj je poslednji, provela je oživljavajući srećne uspomene iz života. To sada nije neophodno, pomisli ona. Nema događaja u mojoj prošlosti koji već nisam detaljno proučila. To je korist od dvogodišnje robije.

Nikol je sa iznenađenjem otkrila da je ljuta što ne može da napiše dva poslednja pisma. Ponovo ću to da zatražim ujutro. Dozvoliće mi da napišem ta pisma ako budem dovoljno galamila. Nasmejala se i preko volje. "Ne idi nežno...", navela je.

Najednom je osetila da joj se bilo ponovo ubrzava. U oku svoje svesti Nikol vide električnu stolicu u mračnoj sobi. Sedela je na njoj; čudan šlem prekrivao joj je glavu. Šlem počeo da sija i Nikol vide sebe kako pada.

Dragi Bože, pomisli ona, gde god i šta god da si, molim te, daj mi sada malo hrabrosti. Strašno sam uplašena.

Nikol sede na krevet u tami sobe. Kroz nekoliko minuta osetila se bolje, gotovo smireno. Uхватила je sebe kako se pita na šta će ličiti ta trenutna smrt. Je li to kao kad toneš u san, a posle toga ništa? Ili da li se nešto posebno događa u tom poslednjem trenutku, nešto što živi stvor nikada ne može da zna?

Jedan glas ju je dozivao iz daljine. Nikol se promeškolji, ali se nije potpuno probudila. "Gospodo Vejkfild", ponovo dozva taj glas.

Nikol se hitro uspravi u krevetu, misleći da je već svanulo. Osetila je nalet straha kada joj je um poručio da su joj ostala svega dva sata života. "Gospodo Vejkfild", reče onaj glas, "ovde sam, pred ćelijom... To sam ja, Amadou Diaba."

Nikol protrlja oči i napreže se da vidi priliku u tami pored vrata. "Ko?" reče ona, polako hodajući preko sobe.

"Amadou Diaba. Pre dve godine pomogli ste dr Tarneru da mi izvrši transplantaciju srca."

"Šta radiš ovde, Amadou? I kako si ušao unutra?"

"Došao sam da vam nešto donesem. Sve redom sam podmitio. Morao sam da vas vidim."

Iako se čovek nalazio na svega pet metara udaljenosti, Nikol je mogla da mu vidi tek obrise u pomrčini. Njene umorne oči pravile su trikove sa njom. Jednom, kada se posebno napela da se usredsredi, za trenutak je pomislila da je posetilac, zapravo, njen pradedu Omeh. Oštri trnci projezdiše joj telom.

"U redu, Amadou", reče Nikol posle dužeg ćutanja. "Šta je to što si mi doneo?"

"Moram prvo da vam objasnim", reče on. "Pa čak i tada možda neće imati smisla. Ni sam to potpuno ne razumem. Jedino što znam jeste da sam to morao da vam večeras donesem."

Zastao je za trenutak. Kada Nikol nije ništa rekla, Amadou joj na brzinu ispriča svoju priču. "Dan pošto sam izabran za koloniju 'Louel', dok sam još bio u Lagosu, primio sam čudnu poruku od svoje babe iz plemena Senuofo, u kojoj je stajalo da hitno dođem kod nje. Otišao sam prvom prilikom, što je bilo dve nedelje pošto sam primio još jednu poruku od babe u kojoj je pisalo da je moja poseta stvar 'života ili smrti'.

Kada sam stigao u njeno selo u Obali Slonovače, već je bilo pola noći. Moja baba se probudila i smesta obukla. Zajedno sa seoskim vraćem, te iste noći krenuli smo na dugu šetnju kroz savanu. Kada smo stigli do našeg odredišta, jednog malog sela po imenu Nidougou, bio sam potpuno iscrpljen."

"Nidougou?" prekide ga Nikol.

"Tako je", odgovori Amadou. "Elem, tamo se nalazio jedan neobičan, smežuran čovek koji mora da je bio neka vrsta velikog šamana. Moja baba i naš vrač ostali su u Nidougou dok smo ovaj čovek i ja krenuli u naporno penjanje na obližnju goletnu planinu do obale malog jezera. Stigli smo tamo u cik zore. 'Pogledaj', reče starac kada su prvi Sunčevi zraci skliznuli po jezeru, 'pogledaj jezero Mudrosti. Šta vidiš?'

Rekao sam da vidim trideset ili četrdeset predmeta u obliku dinje koji su počivali na dnu kraj jedne strane jezera. 'Dobro', uzvрати on sa osmehom, 'ti si odista jedan od njih'.

'Ja sam jedan - šta?' upitah.

Nije mi odgovorio. Zaobišao je jezero, približivši se mestu gde su dinje bile potopljene - kada se Sunce malo ispelo, nismo više mogli da ih vidimo - a onda izvukao mali vial. Okvasio ga je u vodi, stavio poklopac na njega i pružio mi ga. Takođe mi je dao mali kamen, koji je po obliku izgledao kao oni predmeti u vidu dinje na dnu jezera.

'Ovo su dva najvažnija poklona koja ćeš ikada dobiti', reče on.

'Zašto?' upitah ja.

Nekoliko sekundi kasnije oči mu postadoše potpuno bele i on pade u trans poajući ritmičke napeve Senoufa. Nekoliko minuta je igrao, a onda iznenada uskočio u hladno jezero i počeo da pliva.

'Čekaj', povikah ja, 'šta da radim sa tvojim poklonima?'

'Nosi ih svuda sa sobom', reče on, 'znaćeš kad treba da ih upotrebiš.'"

Nikol pomisli da joj srce lupa toliko jako da čak i Amadou može da ga čuje. Pružila je ruku kroz rešetke ćelije i dodirnula mu rame. "A prošle noći", reče ona, "jedan glas u snu, ili to možda i nije bio san, rekao ti je da mi večeras doneseš vial i kamen."

"Tačno", reče Amadou. Zastao je. "Otkud znate?"

Nikol nije odgovorila. Nije mogla da govori. Čitavo telo joj je drhtalo. Nekoliko trenutaka kasnije, kada je osetila ona dva predmeta u ruci, kolena su joj bila tako slaba da je pomislila kako će pasti. Dvaput je zahvalila Amadou i podstakla ga ode pre nego što ga otkrije.

Ona polako krenu preko ćelije ka krevetu. Može li to biti? I kako to može biti? Sve je ovo na neki način poznato još od početka? Mana-dinje na Zemlji? Nikolin sistem beše preopterećen. Izgubila sam kontrolu, pomisli ona. A još nisam ništa popila iz viala.

Već je i samo držanje viala i kamena živo podsetilo Nikol na neverovatnu viziju koju je imala na dnu jame u Rami II. Nikol otvori vial. Dva puta je duboko udahнула vazduh, a onda je brzo progutala sadržinu.

Isprva, učinilo joj se da se ništa ne događa. Izgledalo je da se crnilo oko nje ne menja. A onda, najednom, velika narandžasta lopta uobličila se usred ćelije. Rasprsla se,

šireći boje preko pomrčine. Usledi jedna crvena, pa za njom ljubičasta lopta. Dok je Nikol uzimala od sjajnosti ljubičaste eksplozije, začula je glasan smeh izvan prozora. Bacila je pogled u tom pravcu. Čelije nestade. Nikol se nalazila napolju, na nekom polju.

Bilo je mračno, ali još je mogla da vidi obrise predmeta. Tamo u daljini ponovo začu onaj smeh. Amadou, pozva ona u svesti. Nikol je jurila preko polja zaslepljujućom brzinom. Pristizala je jednog čoveka. Kada se približila, lice mu se izmenilo. To uopšte nije bio Amadou, već Omeh.

On se ponovo nasmeja i Nikol stade. Ronata, viknu on. Lice mu je raslo. Veće i veće, bilo je veliko kao kola, zatim kao kuća. Smeh mu beše zaglušujući. Omehovo lice bilo je ogroman balon koji se dizao visoko, sve više u tamnu noć. On se još jednom gromko nasmeja, a njegovo lice-balon rasprsnu se, poprskavši Nikol vodom.

Bila je sva mokra. Bila je potopljena i plivala je ispod vode. Kada je izronila, našla se u jezercu oaze u Obali Slonovače, gde se kao sedmogodišnja devojčica suočila sa lavicom tokom Poroa. Ista ta lavica prikradala se rubom jezera. Nikol je ponovo bila devojčica. Bila je vrlo prestrašena.

Hoću svoju majku, pomisli Nikol. Lezi sada i odmori se, neka ti je san blagosloven, pevala je. Nikol stade da izlazi iz vode. Nije marila za lavicu. Pogledala je još jednom životinju i lice lavice pretvori se u lice njene majke. Nikol pritrča da zagrlj majku. Umesto toga, i sama postade lavica koja se prikrada obalom jezera u oazi usred afričke savane.

Sada je u jezercu bilo ukupno šest plivača, sve sama deca. I dok je lavica Nikol nastavljala da peva Bramsovu uspavanku, jedno po jedno dete izide iz vode. Prva je bila Ženevjev, zatim Simona, Ket, Bendži, Patrik i Eli. Svaki od njih prođe pored nje, stremeći prema savani. Nikol potrča za njima.

Trčala je na atletskoj stazi krcatog stadiona. Ponovo je bila ljudsko biće, mlada i atletski razvijena. Objavljen je rezultat njenog poslednjeg skoka. Dok je išla prema početku zaletne staze za troskok, jedan japanski sudija joj pride. Bio je to Tošio Nakamura. Nećeš uspeti, reče joj on namrgođeno.

Nikol se učini da će poleteti dok je jurila stazom. Savršeno je nagazila na dasku, vinula se u vazduh, izvela uravnotežen srednji skok i sletela daleko u jamu. Znala je da će skok biti dobar. Nikol odskakuta do mesta gde je ostavila trenerku. Njen otac i Henri pridoše da je zagrlje. Bravo, rekoše uglas. Vrlo dobro. Jovanka Orleana donela je zlatnu medalju do pobedničkog postolja i okačila je o Nikolin vrat. Eleonora od Akvitana uruči joj tuce ruža. Kendži Vatanabe i sudija Miškin stajali su pored nje i čestitali joj. Spiker je objavio da je oborila svetski rekord. Publika joj je priredila prave ovacije. Nikol pređe pogledom preko tog mora lica i primeti da u gomili nisu samo ljudi. Orao je bio tamo u jednoj naročitoj kutiji, sedeći pored čitavog odeljenja oktopauka. Svi su je pozdravljali. Čak i avijani i okrugla bića sa paučinastim pipaljkama i tuce kapuljastih jegulja prionulih o staklo džinovske zatvorene zdele. Nikol im mahnu.

Ruke joj se pretvoriše u krila i ona poče da leti. Bila je soko koji je krstaris visoko iznad ratarskih polja Novoga Edena. Gledala je dole na zgradu u kojoj je bila zatvorena. Nikol se okrete na zapad i pronađe farmu Maksa Paketa. I pored toga što je bilo gluvo doba noći, Maks Paket je radio napolju na nečemu što je ličilo na dodatak štali.

Nikol nastavi da leti na zapad, stremeći prema sjajnim svetlima Vegasa. Kada je stigla do tog kompleksa, spustila se niže, leteći povrhu velikih noćnih klubova. Ket je sedela napolju na nekim stepenicama, potpuno sama. Lice joj je bilo zagnjureno u šake, a

telo joj se treslo. Nikol pokuša da je uteši, ali jedini zvuk koji se čuo bio je krik sokola u noći. Keti podiže pogled prema nebu, sva zbunjena.

Nadletela je Pozitano, blizu izlaza iz modula i sačekala da se spoljašnja vrata otvore. Uplašivši stražare, soko-Nikol napusti Novi Eden. Stigla je do Avalona za manje od minuta. Robert, Eli, mala Nikol, pa čak i dežurni - svi su bili sa Bendžijem u prijemnoj dvorani azila. Nikol nije imala pojma zbog čega su svi oni budni usred noći. Ona ponovo kriknu. Bendži priđe prozoru i zabulji se u tamu.

Nikol začu jedan glas koji ju je dozivao. Bio je jedva čujan i dopirao je sa dalekog juga. Brzo je odletela do drugog habitata, ulazeći u njega kroz zjapeću rupu koji su ljudi usekli u spoljašnji zid. Pošto je proletela kroz omotač i pronašla ulaz, Nikol se vinu iznad zelenog pojasa. Više nije mogla da čuje glasove. Ali mogla je da vidi sina Patrika ulogorenog sa ostalim vojnicima u blizini podnožja mrkog valjka.

Jedan avijan sa četiri kobaltne prstena susrete je u letu. On nije više ovde, reče on. Potraži ga u Njujorku. Nikol brzo iziđe iz drugog modula i vrati se na Središnju ravnicu. Ponovo je začula onaj glas. Gore, gore, letela je, više, više. Soko-Nikol jedva je disala.

Letela je na jug iznad ivice zida koji je zatvarao Severni polucilindar. Cilindrično more pružalo se ispod nje. Sada je onaj glas postajao razgovetniji. Bio je to Ričard. Njeno sokolovo srce mahnito je udaralo.

Stajao je na obali, ispred nebodera, i mahao joj. Dođi ovamo, Nikol, govorio je njegov glas. Čak i u mraku mogla je da mu vidi oči. Nikol se obruši naniže i slete na Ričardovo rame.

Oko nje je vladala pomrčina. Nikol se vratila u ćeliju. Da li je to što je proletelo odmah ispred prozora bila neka ptica. Srce joj je još tuklo.

Ona pređe preko male sobe. Hvala ti, Amadou, reče ona. Ili tebi, Omeše. Osmehnula se. Ili tebi, Bože.

Nikol se opружи na krevetu. Nekoliko sekundi kasnije utonula je u san.

ZAHVALNICE

Mnogi ljudi su dali vredne doprinose ovom romanu. Prvi među njima, u smislu sveukupnog uticaja, bio je naš urednik Lou Aronika. Njegova zapažanja u ranoj fazi uobličila su građu celog romana, a njegovo pronicljivo konačno uređivanje značajno je osnažilo tok dela.

Naš dobar prijatelj i svestrani naučnik Geri Snajder ponovo je bio krajnje predusretljiv, velikodušno se hvatajući ukoštac sa svakim tehničkim problemom, bio on mali ili veliki. Ukoliko su medicinski delovi priče tačni i verodostojni, onda zahvalnost treba uputiti na adresu dr Džima Vilersona. Svaka pogreška u tim odeljcima ide na račun samih autora.

U ranim fazama pisanja Jihei Akita bio je dragocen pomagač u pronalaženju ispravnih lokacija za japanske scene. On je takođe bio više nego voljan da nadugačko raspravlja o običajima i istoriji svoje nacije. U Tajlandu, gospođa Vačari Monvibon bila je izvanredan vodič među divotama te zemlje.

Roman se u velikoj meri bavi ženama, posebno načinima na koje one osećaju i misle. Bib Barden i Stejsi Li stajale su nam uvek na raspolaganju za razgovor o prirodi

žene. Gospođa Barden nam je izuzetno mnogo pomogla idejama za život i poeziju Benite Garsije.

Stejsi Kidu Li dala je mnogo neposrednih doprinosa Vrtu Rame, a i njena nesebična podrška celokupnom projektu bila veoma dragocena. Tokom pisanja romana Stejsi je rodila svog četvrtog sina, Trevisa Klarka Lija. Za sve što si učinila, Stejsi, mnogo ti hvala.